סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
חֵלֶק צט

וְהוּא קֹבֶץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מִקּוֹר חָכְמָה יְסֻדָתָם, עִנְיָנִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, עֵצוֹת יְקָרוֹת, הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת לְהִתְקָרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דַּרְגָּה וְדַרְגָּה מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא, יְהִיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה.

❖

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַגָּאוֹן
הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

❖

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהּ״ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב״א

@
כל הזכויות שמורות
להוצאת ספרים
"ניצני הקודש הוצאה לאור"

הפצה ראשית בארה"ק
ניצני הקודש 054-2287882
בארה"ב 347-563-4044

פְּתַח דָּבָר

הִנֵּה חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", נִדְפְּסוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מַהֲדוּרוֹת, וְנִתְפַּשְּׁטוּ מְאֹד בָּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּחַיִּים וּמְחַזְּקִים עַצְמָם עִם סְפָרִים אֵלּוּ, וְכָל חִיּוּתָם וְהַתְמָדָתָם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמַה גַּם שֶׁאֲפִלּוּ אֶת הַנְּהָגָתָם בְּגַשְׁמִיּוּת הֵם גַּם־כֵּן לוֹקְחִים מִסְּפָרִים אֵלּוּ, כִּי הַסְּפָרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאָב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כֶּרֶךְ מְעֹרָבִים מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לָזֹאת לָקַחְנוּ עַל עַצְמֵנוּ לְסַדֵּר אֶת כָּל חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", מֵהַמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּדְפַּס עַד עַתָּה, דָּבָר הַמִּסְתַּכֵּם בְּיוֹתֵר מֵשִּׁבְעִים אֶלֶף מִכְתָּבִים, וְסִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים עַל־פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מִכְתָּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיָדֵינוּ אַחַר־כָּךְ מִכְּתַב יָד, אֲשֶׁר טֶרֶם רָאוּ אֶת עֵין הַדְּפוּס, וּכְמוֹ־כֵן סִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים בְּהַדְפָּסָה מְחֻדֶּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיֹּפִי, וְהִכְנַסְנוּ אֶת כָּל מַרְאֵי הַמְקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַּנַ"ךְ וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים זַ"ל, כַּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מַפְתֵּחַ הָעִנְיָנִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמֵּבִיא תַּמְצִית הַנּוֹשְׂאִים שֶׁמְּדַבֵּר עֲלֵיהֶם בַּמִּכְתָּב.

וּלְאַחַר עָמָל וִיגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מַדְפִּיסִים עַתָּה אֶת כֶּרֶךְ **צט**, וּמְקַוִּים לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׁאָר הַכְּרָכִים כְּפִי סֵדֶר הַשָּׁנִים, כֶּרֶךְ אַחַר כֶּרֶךְ, וּבְלִבֵּנוּ תִּקְוָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּקְרָא בָּזֶה, יֵהָנֶה וְיִחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלּוּ הֵם אוֹצָר כְּלִי חֶמְדָּה, הַפּוֹתְחִים דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה בְּפֵרוּשִׁים נִפְלָאִים עַל פְּסוּקֵי תַּנַ"ךְ וְעַל מַאמְרֵי חַזַ"ל הַקְּדוֹשִׁים בִּגְמָרָא וּמִדְרָשִׁים וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְכוּ', וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, מְלֻבָּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מִלְּבוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אֲפִלּוּ הַיָּרוּד וְהַנִּמְךְ בְּיוֹתֵר, יוּכַל גַּם־כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֹפֶן נִפְלָא וְנַעֲלֶה מְאֹד, מִשֵּׂכֶל עֶלְיוֹן לְשֵׂכֶל תַּחְתּוֹן, מֵעֵילָא לְעֵלּוֹל, כַּאֲשֶׁר יוֹדֶה מִי שֶׁרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֵצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְנוֹתְנִים עֵצוֹת נִפְלָאוֹת אֵיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל בְּעָיוֹת הַחַיִּים שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּתְמִיד בָּהֶם, וְאָז יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו וְחִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְאַשֵּׁר אֲמִתִּי וְנִצְחִי לָאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חַ׳בָלִים נָ׳פְלוּ לָ׳נוּ בַּ׳נְּעִימִים, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר עַ׳יִן ל׳א רָ׳אַתָה אֱ׳לֹקִים זּ׳וּלָתֶךָ יַ׳עֲשֶׂה, וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁ׳לֵ׳מָ׳ה׳, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמּוֹצִיאִים לָאוֹר

הַקְדָּמָה

מְבאָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״א: עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לָאוֹר.

הַיְנוּ מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁאָדָם לוֹמֵד, צָרִיךְ שֶׁיְּקַבֵּל וְיוֹצִיא מֵהֶם מִשְׁפְּטֵי אֱמֶת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, שֶׁיְּקַבֵּל וְיִלְמַד מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁלּוֹמֵד מִשְׁפְּטֵי הַנְּהָגוֹת, שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג — הֵן לְעַצְמוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים, שֶׁמִּתְנַהֲגִים לְפִי דַּעְתּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וּכְפִי הַמֶּמְשָׁלָה וְהָרַבָּנוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לִמְעַט, וְכָל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים וְכוּ׳.

וְהִנֵּה עִקַּר שְׁלֵמוּת אֱמוּנַת חֲכָמִים הוּא, כְּשֶׁיְּזַכֶּה לְסַלֵּק אֶת דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְיֵדַע וְיָבִין בֶּאֱמֶת בְּאֵיזֶה מַעֲמַד וּמַצָּב אֲנִי נִמְצָא, וְעַל־כֵּן עָלַי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְכָל מַה שֶּׁאוֹמֵר לִי הֶחָכָם הָרַב הָאֱמֶת, אֲנִי צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלַי כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כְּהוֹא זֶה — דָּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל, וְלִבְלִי לִנְטוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמֹאל, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (סִפְרִי, שׁוֹפְטִים יא): אַפִלּוּ אוֹמֵר לְךָ עַל יָמִין שֶׁהוּא שְׂמֹאל וְכוּ׳; וּלְהַשְׁלִיךְ מֵאִתּוֹ כָּל הַחָכְמוֹת, וּלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל בִּלְעֲדֵי אֲשֶׁר יְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שֶׁבַּדּוֹר. וְכָל זְמַן שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלוֹ שֵׂכֶל עַצְמוֹ, הוּא אֵינוֹ בִּשְׁלֵמוּת וְאֵינוֹ מְקֻשָּׁר וּמְקֹרָב לַצַּדִּיק, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל

הַצַּדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת, אָז יָכוֹל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֵצוֹת עַל כָּל דָּבָר, הֵן לוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים — הַחֲפֵצִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג), וְגַם יִזְכֶּה לָצֵאת מִשִּׁגְעוֹנוֹ וּמִשְּׁטִיּוֹתָיו, שֶׁנִּדְבָּקוּ בּוֹ עַל־יְדֵי עֲוֹונוֹתָיו (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן סז), כִּי הַצַּדִּיק הוּא מָלֵא עֵצוֹת וְחִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מִגָּדוֹל וְעַד קָטָן, דָּרֵי מַעְלָה וְדָרֵי מַטָּה, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ רַק לְהַעְתִּיק דִּבְרֵי הַצַּדִּיק כִּפְשׁוּטָם וּלְהַלְבִּישָׁם בְּכֵלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים לְכָל הַשּׁוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וְלִבְלִי לוֹמַר וּלְהַמְצִיא סְבָרוֹת כְּרֵסְיוֹת וְכוּ׳, כִּי כָּל אֵלּוּ הַחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק, לְמוּדָם הוּא מְמוּתָרוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, וְלֹא דַּי שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים אֲפִלּוּ לְהַנְהִיג אֶת עַצְמָן, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהַנְהִיג אֶת אֲחֵרִים וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לָשׁוּב עַל פִּגַּם אֱמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁאָחָד שׁוֹאֵל אֵיזֶה דָּבָר אוֹ אֵיזוֹ עֵצָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, הָעִקָּר לְהָשִׁיב דִּבְרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְעַל־יְדֵי שֶׁזֶּה מַקְשֶׁה וְשׁוֹאֵל, וְזֶה מֵשִׁיב וּמְתָרֵץ אֶת הַשְּׁאֵלָה, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשָׂה סֵפֶר שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סְפָרִים לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הָרַב הָאֱמֶת, שֶׁהוּא שֹׁכֶל הַכּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכוּ׳.

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: יֵשׁ בַּמֶּה סְפָרִים עַכְשָׁו וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד בַּמֶּה סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְאָסוּר לִלְעֹג עֲלֵיהֶם, חַס וְשָׁלוֹם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קִדּוּשִׁין, הֲלָכָה ג), כִּי רַק הַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים מֵחֲקִירוֹת צְרִיכִין לְהַרְחִיקָם כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת, וּלְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ בְּבִעוּר חָמֵץ וּשְׂאוֹר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְרָאוּי לִגְזֹר שֶׁלֹּא לְהַדְפִּיסָם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נִשְׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכוּ׳, אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּוַדַּאי מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהַדְפִּיסָם לְהַרְבּוֹת סְפָרִים בְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְּדַבֵּר מֵעִנְיְנֵי תּוֹרָה הֵן בְּדֶרֶךְ פְּשָׁט, אוֹ דְּרוּשׁ, אוֹ רֶמֶז, אוֹ סוֹד, אוֹ

פֵּרוּשׁ, אוֹ בֵּאוּר, אוֹ סִפְרֵי הַפּוֹסְקִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, אוֹ סִפְרֵי מוּסָר וְאַגָּדוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, כֻּלָּם נִכּוֹחִים לַמֵּבִין, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם קְדוֹשִׁים, כִּי כֻלָּם מְדַבְּרִים מֵרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, הַנֶּעֱלָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹוֹת, וּבְוַדַּאי אָסוּר לָקוּץ בְּרִבּוּי סְפָרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָאִים קְצָת, אֲשֶׁר עֵינָם צָרָה כְּשֶׁרוֹאִים שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ עוֹד אֵיזֶה סֵפֶר חָדָשׁ, וְעָתָק יוֹצֵא מִפִּיהֶם כְּאִלּוּ מְצְטַעֲרִים עַל הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁכְּבָר יֵשׁ הַרְבֵּה סְפָרִים, וְלָמָּה לָהֶם עוֹד; וּבֶאֱמֶת לֹא בְּדַעַת יְדַבְּרוּ, כִּי "לַכֹּל זְמַן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ" (קֹהֶלֶת ג, א), כִּי מִי יַכְרִיחַ אוֹתָם לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנַאי לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר הֶחָדָשׁ, רַק יְבַלּוּ יְמֵיהֶם בִּסְפָרִים שֶׁיֵּשׁ מִכְּבָר, מִי יִמְחֶה בְּיָדָם, וּמָה אִכְפַּת לָהֶם, שֶׁיֵּשׁ עוֹד סְפָרִים בָּעוֹלָם, אוּלַי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּסֻגָּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דַּוְקָא, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חִיּוּת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּחַיֶּה אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר, וְגַם בְּאָדָם אֶחָד בְּעַצְמוֹ יֵשׁ שִׁנּוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לִפְעָמִים מִתְעוֹרֵר לְהַשִּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי דָּבָר זֶה שֶׁבְּסֵפֶר זֶה, וְלִפְעָמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל־יְדֵי דִּבְרֵי תּוֹרָה וּמוּסָר שֶׁבְּסֵפֶר אַחֵר, וְגַם מִי שֶׁנַּפְשׁוֹ חָשְׁקָה בַּתּוֹרָה, וּמְבַלֶּה יָמָיו עָלֶיהָ כָּרָאוּי כִּי לְכָךְ נוֹצָר, יֵשׁ פְּנַאי בִּימֵי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה לְעַיֵּן וּלְהַבִּיט בִּסְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ בַּמָּה גְּדוֹלִים, שֶׁהָיוּ בְּקִיאִים בְּכַמָּה סְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וָחֹמֶר מֵהַגּוֹיִם, שֶׁלֹּא קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל עִנְיְנֵי חָכְמָתָם בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא הֶבֶל וָרִיק, צֵל עוֹבֵר, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה סְפָרִים בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֶצְלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וְכִמְעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בְּרִבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמַדּוּעַ נִבְגֹּד אֲנַחְנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַקְפִּיד, חַס וְשָׁלוֹם, עַל רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ וְטוֹב לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֵצַח

נְצָחִים?! וַהֲלֹא כַּמָּה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׂים וְכַמָּה סְפָרִים לַאֲלָפִים וּלְרִבָּבוֹת מְחַבְּרִים בִּשְׁבִיל עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וָחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וָחֹמֶר כַּמָּה אַלְפֵי אֲלָפִים וְרֹב רִבֵּי רִבָּבוֹת רִבְבוֹת וְכוּ׳ סְפָרִים עַד אֵין קֵץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה הָאֲחָרוֹנָה לָעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהָכִין לְעַצְמֵנוּ צֵידָה לְדַרְכֵּנוּ הָרְחוֹקָה מְאוֹד מְאוֹד, וּכְבָר נִלְבְּדוּ רַבִּים מְאוֹד מְאוֹד בְּתַאֲווֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבַהֲבָלָיו וּבְטָעֲיוֹתָיו וְכוּ׳, וְכַמָּה סְפָרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מִסְפָּר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לִמְצֹא עֵצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְנַפְשׁ בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בָּנוּ לְהַצִּיל כֻּלָּם מִנִּי שַׁחַת, וּלְהַחֲיוֹתָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה בְּחַיִּים נִצְחִיִּים, לְקָרְבָם אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוֹדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, כִּי תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה, כִּי לֹא נָגְעוּ בָּהּ עֲדַיִן.

נִמְצָא, שֶׁכָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁכְּבָר נִמְצָאִים בָּעוֹלָם, עֲדַיִן לֹא נָגְעוּ בְּעֶצֶם הַתּוֹרָה, וְעַתָּה רְאֵה וְהָבֵן כַּמָּה סְפָרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שֶׁנַּתְחִיל לִגַּע בַּתּוֹרָה, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לָבוֹא לַחֲדָרֶיהָ וְלֵירֵד לְעָמְקָהּ, עַל־כֵּן כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁחִבְּרוּ עַד הֵנָּה, עֲדַיִן אֵינָם חֵלֶק אֶחָד מֵאֶלֶף מֵעִמֶּק רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁיִּתְגַּלּוּ עוֹד, בְּעֵת שֶׁיִּתְגַּלּוּ סִתְרֵי וְרָזֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר לֹא לִלְעֹג וּלְבַזּוֹת שׁוּם סֵפֶר הַהוֹלֵךְ עַל־פִּי דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־פִּי הַגְּמָרָא וְהַמִּדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְהָאֲרִיזַ״ל, כִּי כֻּלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה מִדִּינוֹת וַעֲיָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּבִמְקוֹמוֹת אֵלּוּ מִתְפַּשְׁטִים אֵלּוּ הַסְּפָרִים וְהֵם מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בָּהֶם, וּבִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בִּסְפָרִים אֲחֵרִים דַּיְקָא וְכוּ׳.

וְהִנֵּה תַּמְצִית הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיא מִכְתָּבִים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ לִמְקֹרָבִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר, תְּהִלָּה לָאֵל, בָּאִים וּמִתְקָרְבִים אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעֱלָם, אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְרִיצִים מִכְתְּבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם הַדֶּרֶךְ, לִרְאוֹת אוֹר וְלָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרָע שֶׁנִּלְכְּדוּ בּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַמִּכְתָּבִים הָאֵלּוּ נִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת עַל מִכְתְּבֵיהֶם.

וּבֶאֱמֶת לֹא נִתְחַדֵּשׁ בּוֹ שׁוּם דָּבָר, כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה הָרוֹאֶה, רַק נִלְקַט מִכָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּבֵלִים מִבֵּלִים שׁוֹנִים, וּכְדֶרֶךְ הָרוֹפֵא אֲשֶׁר מְעָרֵב כַּמָּה סַמִּים יַחַד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נז), כִּי כָּל הָרְפוּאוֹת הֵן הַרְכָּבוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁלּוֹקְחִים סַם פְּלוֹנִי וְעֵשֶׂב פְּלוֹנִי בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן עֵשֶׂב אַחֵר, שֶׁמִּשְׁקָלוֹ כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן שׁוֹקְלִים מִכַּמָּה מִינִים, וְכָל עֵשֶׂב וַעֲשָׂב יֵשׁ לוֹ כֹּחַ אַחֵר, וּמְעָרְבִין אֵלּוּ הַמִּינִים בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם הַהַרְכָּבָה, וְזֹאת הַהַרְכָּבָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ לְרַפֵּא הַחוֹלַאַת, כִּי עִקַּר הָרְפוּאָה הוּא עַל־יְדֵי הַרְכָּבָה דַּיְקָא, שֶׁנַּעֲשָׂה לָהּ כֹּחַ אַחֵר חָדָשׁ, עַל־יְדֵי הַכֹּחַ שֶׁקִּבְּלָה מִכָּל אֵלּוּ הָעֲשָׂבִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ, וּבְזֶה הַכֹּחַ הֶחָדָשׁ שֶׁל הַהַרְכָּבָה דַּוְקָא מְרַפְּאִין כָּל מִינֵי חוֹלָאוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְדָבָר זֶה יָכוֹל כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמְחֻיָּב לַעֲשׂוֹתוֹ — לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בָּעוֹלָם, וּלְהַצִּיל נְפָשׁוֹת מֵרֶדֶת שַׁחַת, וּבִפְרָט אִם בָּא אֶחָד וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ, מֻטָּל עָלָיו חִיּוּב לַעֲנוֹת לוֹ, כִּי הַרְבֵּה דּוֹרוֹת תְּלוּיִים בְּנֶפֶשׁ זוֹ, וְאִם תִּרַחֵקְהוּ בַּעֲנָוָה שֶׁל שֶׁקֶר, אַתָּה הוֹרֵג אוֹתוֹ וְכָל הַתְּלוּיִים בּוֹ וְכוּ׳, וְזֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בָּעוֹלָם, וְאֵין עוֹד חֶסֶד גָּדוֹל מִזֶּה — כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַכְנִיס אֶת הַדַּעַת הָאֱמֶת בַּחֲבֵרָיו, וּבִפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ אֲשֶׁר הַחֹשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה נִתְפַּשְׁטוּ בָּעוֹלָם, וְנִתְקַיֵּם בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים (אֵיכָה ד, א): ״תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת״, דְּהַיְנוּ יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים מִתְגַּלְגְּלִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבִפְרָטִיּוּת נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עוֹבְרִים

עֲלֵיהֶם בָּעִתִּים הַלָּלוּ נִסְיוֹנוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר לֹא שְׁעָרוּם אֲבוֹתֵינוּ וַאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ בְּלִי שׁוּם גְּוָמָא כְּלָל, מַמָּשׁ כְּמוֹ בְּדוֹר הַמַּבּוּל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאֵין מִי שֶׁיְּרַחֵם עֲלֵיהֶם כְּלָל, כִּי נִתְפַּשְּׁטוּ סִפְרֵי מִינוּת וְנָאוּף לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, אֲשֶׁר רַבִּים נִתְפַּסּוּ בָּזֶה בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְחַבְרָא חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְחַבְרָא דְּחַבְרֵי חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְאֶחָד מַכְשִׁיל אֶת חֲבֵרוֹ, וְשׁוּם רֹאשׁ יְשִׁיבָה וּמַשְׁגִּיחַ אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה כְּלָל (אוֹ עוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ), וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁקָעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם; עַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לְהַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר בְּכַמָּה מִינֵי דִּבּוּרִים, כַּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: כְּשֶׁגִּיעַ בִּכְתִיבָתוֹ לְעִנְיַן ״אֱמוּנָה״ אוֹ ״צַדִּיק״, יַרְחִיב אֶת הָעֵט, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל וְלָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר מְגַלֶּה אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא הָרוֹפֵא הָאֲמִתִּי, הָרוֹפֵא הַמֻּמְחֶה מְאֹד מְאֹד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ל), וְהוּא וַאֲנָשָׁיו יְכוֹלִים לֵירֵד אֶל כָּל מִינֵי צְנוֹרוֹת שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהַכְנִיעָהּ, לְשַׁבְּרָהּ וּלְבַטְּלָהּ, וּלְהָרִים אֶת הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנִּשְׁקְעוּ שָׁם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ח).

עַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁהוּא גְּמַר כָּל הַתִּקּוּנִים וְכוּ׳, שֶׁהוּא תִּקּוּת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתִקּוּת כָּל הַדּוֹרוֹת וְתִקּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ׳, נַחַל הַנּוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחָכְמָה הַקְּדוּמָה הַיּוֹצֵאת מִשָּׁלֹשׁ רֹאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ׳, גְּאֻלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וְאֶל אֲנָשָׁיו הַיְקָרִים שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם צַדִּיקֵי הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר, כִּי כָּל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו הוּא אֵיבָר לַצַּדִּיק, וּבְהִתְחַבְּרוּתָם יַחַד, שָׁם כָּל הַצַּדִּיק וְכוּ׳.

וְאָז יִזְכֶּה לְתִקּוּן אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְיִזְכֶּה לְהִתְגַּלּוּת הָאוֹר הַגָּנוּז, אֲשֶׁר עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹקִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן!

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
כֶּרֶךְ צט

כב תקנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בָּלָק, י״ד תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְתִשְׁתַּדֵּל שֶׁשּׁוּם בְּרִיָּה לֹא תּוּכַל לִשְׁבּוֹר אוֹתְךָ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה.

אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז אֵין לוֹ מַה לְּפַחֵד מֵאַף בְּרִיָּה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵר עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וְכָל מִי שֶׁמִּתְחַבֵּא רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא נִצָּל מֵהַכֹּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תקנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר ״מַה טֹּבוּ אׇהָלֶיךָ יַעֲקֹב״, ט״ו תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

חֵן וָחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל הַמּוֹרוֹת הַמְחַנְּכוֹת, הַמְנַהֶלֶת, וְהַמַּזְכִּירָה, וְאֶל כָּל הַתַּלְמִידוֹת שֶׁבְּבֵית־סֵפֶר "בֵּית פֵּיגֶא", הַנִּקְרָא עַל שֵׁם אִמּוֹ שֶׁל בּוּצִינָא קַדִּישָׁא אַדְמוֹ"ר הָאֱלֹקִי רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב זי"ע, הֲוַיָ"ה עֲלֵיהֶן יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיַצְלִיחֵן בְּדַרְכָּן, אָמֵן.

בְּשִׂמְחָה וּבְגִיל קִבַּלְתִּי אֶת הַיְדִיעָה, אֲשֶׁר בָּהּ אַתֶּן מְבַשְּׂרוֹת לִי בְּשׂוֹרָה מְשַׂמַּחַת עַד מְאֹד, שֶׁהוֹלֶכֶת לְהִגָּמֵר שְׁנַת הַלִּמּוּדִים "בְּבֵית־הַסֵּפֶר", וְהִנְכֶן מוֹצִיאוֹת לָאוֹר חוֹבֶרֶת "בְּסִיּוּמָהּ שֶׁל שָׁנָה".

מָה אֹמַר לָכֶן, דְּמָעוֹת שֶׁל גִּיל וְשִׂמְחָה עָלוּ בְּתוֹךְ עֵינַי כְּשֶׁרָאִיתִי אֵיךְ שֶׁעָבְרָה עוֹד שָׁנָה, וּתְהִלָּה לָאֵל, הֶחְזַקְתֶּן מַעֲמָד בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְהַשָּׁנָה זְכִיתֶן כְּבָר לִרְאוֹת אֶת הַפֵּרוֹת וְהַשּׁוֹשַׁנִּים, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, עַל אַף כָּל הַדַּחְקוּת וְהַצְּמִצּוּמִים וְהַמְנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים וְהַמְּסִירוֹת מִצַּד הַטֻּמְאָה, זְכִיתֶן לְהִתְגַּבֵּר וּלְהוֹצִיא תַּלְמִידוֹת יְקָרוֹת בְּמִדּוֹת טוֹבוֹת, וּבִצְנִיעוּת כָּרָאוּי לְבַת יִשְׂרָאֵל, אַשְׁרֵיכֶן וְאַשְׁרֵי חֶלְקְכֶן!

מָה אֹמַר לָכֶן! אֵין אַתֶּן יְכוֹלוֹת לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת מַעֲלַתְכֶן בַּשָּׁמַיִם, כִּי אֵינָהּ דּוֹמָה שׁוֹשַׁנָּה בֵּין שׁוֹשַׁנִּים לְבֵין שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, כִּי שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים שֶׁמְּקַבֶּלֶת כָּל מִינֵי דְּקִירוֹת, וְעִם כָּל זֹאת יוֹצֵאת שׁוֹשַׁנָּה יָפָה, זוֹ הַמַּעֲלָה וְהַיֹּפִי וְהַפְּאֵר שֶׁלָּהּ. תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶן, אִם בְּמָקוֹם כָּזֶה כְּמוֹ עֲיָרַת יַבְנְאֵל, נוֹכַל לְחַנֵּךְ בָּנוֹת עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ וּבִצְנִיעוּת כְּמוֹ בִּירוּשָׁלַיִם וּבִבְנֵי־בְּרַק, זֶהוּ עִקַּר הַשֶּׁבַח וְהַמַּעֲלָה שֶׁלָּכֶן, וּתְהִלָּה לָאֵל, אֵין לָכֶן לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם מוֹסָד חִנּוּכִי חֲרֵדִי בָּעוֹלָם, עַל אַף כָּל הַצְּמִצּוּמִים וְהַדַּחֲקוּת וְהַמְּסִירוֹת שֶׁל אָדָם הַבְּלִיַּעַל, אֲבָל זְכוּת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות שֶׁלָּכֶן שׁוֹמֶרֶת עֲלֵיכֶן, שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לָכֶן, וּבְוַדַּאי אַתֶּן עוֹד צְרִיכוֹת לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה, שֶׁתַּעֲלֶינָה תָּמִיד מַעְלָה מַעְלָה בְּהַצְלָחָה מְרֻבָּה.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פָּרָשָׁה א', סִימָן ג'): אִשָּׁה שֶׁהִיא מַצְנִיעָה אֶת עַצְמָהּ, אֲפִלּוּ הִיא יִשְׂרְאֵלִית, רְאוּיָה הִיא שֶׁתִּנָּשֵׂא לְכֹהֵן, וְתַעֲמִיד כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים, וּבְפָרָט בַּדּוֹר הַזֶּה שֶׁהוּא דּוֹר פָּרוּץ עַד מְאֹד, וְהַנִּסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, כִּי לִפְנֵי הָאוֹר הַגָּדוֹל מִתְפַּשֵּׁט

חשֶׁךְ וַאֲפֵלָה כָּפוּל וּמְכֻפָּל, עַד שֶׁהוֹרִידוּ מֵעַצְמָם אֶת עֹל הַצְּנִיעוּת לְגַמְרֵי, וּבַת יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹמֶדֶת בַּנִּסָּיוֹן, וְהוֹלֶכֶת צְנוּעָה, הֵיא מְאֹד מְאֹד חֲשׁוּבָה בַּשָּׁמַיִם, וּמִתְפָּאֲרִים עִמָּהּ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי זֶה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן לְנָשִׁים — כְּשֶׁרוֹאוֹת אֵיךְ שֶׁכֻּלָּן מִסָּבִיב הוֹלְכוֹת בְּבִגְדֵי פְּרִיצוּת וְשַׁחַץ וְכוּ׳, וְהֵן מִתְגַּבְּרוֹת לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אֲבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, הֵן גּוֹרְמוֹת שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, אֲשֶׁר לֹא נִתָּן לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְרָשְׁמָם עַל פְּנֵי הַכְּתָב, וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מְגִלָּה יג:): בִּשְׂכַר צְנִיעוּת שֶׁהָיְתָה בְּרָחֵל, זָכְתָה וְיָצָא מִמֶּנָּה שָׁאוּל, וּבִשְׂכַר צְנִיעוּת שֶׁהָיְתָה בּוֹ בְּשָׁאוּל, זָכָה וְיָצְאָה מִמֶּנּוּ אֶסְתֵּר; וְרוֹאִים מִזֶּה אֵיךְ שֶׁהַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן לְעַם יִשְׂרָאֵל זָכָה לָצֵאת דַּיְקָא עַל־יְדֵי מִדַּת הַצְּנִיעוּת, כְּמוֹ־כֵן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה שֶׁהִצִּילָה אֶת כְּלַל יִשְׂרָאֵל מֵהָמָן־עֲמָלֵק, זָכְתָה לָצֵאת דַּיְקָא עַל־יְדֵי מִדַּת הַצְּנִיעוּת, וְיֵשׁ לְחַבֵּר אֶת הַקֶּשֶׁר בֵּין רָחֵל לְבֵין שָׁאוּל וּלְבֵין אֶסְתֵּר, כִּי הִנֵּה כְּתִיב (עוֹבַדְיָה א׳): ״וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ, וְדָלְקוּ בָהֶם וַאֲכָלוּם, וְלֹא יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית עֵשָׂו, כִּי הַוָ״ה דִּבֵּר״. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ד, סִימָן ה): נְצוֹץ יוֹצֵא מִיּוֹסֵף, שֶׁמְּכַלֶּה וְשׁוֹרֵף אֶת כָּל אַלּוּפִים שֶׁל עֵשָׂו שֶׁהוּא אֱדוֹם, וְהִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צִוָּה אֶת שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא שֶׁיֹּאמַר לְשָׁאוּל הַמֶּלֶךְ, שֶׁיִּמְחֹק אֶת זַרְעוֹ שֶׁל עֲמָלֵק שֶׁיּוֹצֵא מֵעֵשָׂו (כִּי עֲמָלֵק הָיָה בֶּן אֱלִיפָז בֶּן עֵשָׂו), וְשָׁאוּל לֹא עָשָׂה־כֵן, כִּי הִשְׁאִיר אֶת אֲגַג אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ יָצָא הָמָן הָרָשָׁע, עַד שֶׁבָּאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה, וְהִיא גָּרְמָה שֶׁיִּתְלוּ אֶת הָמָן, רוֹאִים מִזֶּה אֶל מַה צְּנִיעוּת שֶׁל אִשָּׁה יְכוֹלָה לִגְרֹם — לְמִחְיַת עֲמָלֵק, שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּה סָפֵ״ק, שֶׁמַּכְנִיס סְפֵקוֹת בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת יז): ״הֲיֵשׁ הַוָ״ה אִם אָיִן״, כִּי בִּשְׂכַר הַצְּנִיעוּת שֶׁל נָשִׁי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל, מַחְדִּירִים אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְהֵן הוֹלְכוֹת בְּגָאוֹן, וּמַפְגִּינוֹת אֶת הַצְּנִיעוּת וְהַחֵן וְהַיֹּפִי שֶׁל בַּת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְאֵינָן מִתְבַּיְּשׁוֹת כְּלָל עִם נְקֻדַּת יַהֲדוּתָן, וְזֶה עִקַּר שַׁעֲשׁוּעָן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אַשְׁרֵיהֶן וְאַשְׁרֵי חֶלְקָן.

עֲלֵיכֶן לָדַעַת, כִּי בָּעִתִּים הַלָּלוּ צְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִרָּהֵר, חַס וְשָׁלוֹם, עַל מַעֲשָׂיו יִתְבָּרַךְ כִּי

הוּא זֶה, אֶלָּא עָלֵינוּ לָדַעַת, שֶׁלֹּא יוֹדְעִים כְּלָל, וְאַף שֶׁרוֹאִים שֶׁהָרָשָׁע זוֹכֶה בַּדִּין, גְּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נה), שֶׁצְּרִיכִים לְהִסָּתֵר בְּצֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לִשְׁאֹל קֻשְׁיוֹת כְּלָל, רַק לֵידַע כִּי (דִּבְרִים לב): "הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא", כָּל מַה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה, הוּא לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, וְאַף שֶׁרוֹאִים בְּדִיּוּק הַהֵפּוּךְ, כִּי אֵלּוּ הָרָשָׁעִים הַכְּלָבִים וְהַטְּמֵאִים הַמְחָרְפִים וְהַמְגַדְּפִים כְּלַפֵּי מַעְלָה, לְעֵת עַתָּה עוֹשִׂים חַיִל, הַכֹּל הוּא בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, לְנַסּוֹת אוֹתָנוּ אִם נִבְרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא נַקְשֶׁה שׁוּם קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה הַיְסוֹד בִּנְקֻדַּת יַהֲדוּתֵנוּ — לְבַטֵּל אֶת חָכְמוֹתֵינוּ הַמְדֻמּוֹת וְאֶת שִׂכְלֵנוּ הַפָּגוּם לְגַמְרֵי, וְלֹא לְהַקְשׁוֹת שׁוּם קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וְכָל זֶה זוֹכִים דַּיְקָא עַל־יְדֵי מִדַּת הַצְּנִיעוּת שֶׁל הָאִשָּׁה, כִּי הָאִשָּׁה נִקְרֵאת עֲקֶרֶת הַבַּיִת, כִּי הִיא עִקָּרָהּ שֶׁל הַבַּיִת, כָּל הַבַּיִת תָּלוּי רַק עַל הָאִשָּׁה, וְעַל־כֵּן אִם הָאִשָּׁה הוֹלֶכֶת בִּצְנִיעוּת, יֵשׁ בְּכֹחָהּ לְבַטֵּל אֶת קְלִפַּת הָמָן־עֲמָלֵק, שֶׁהֵם הַסְּפֵקוֹת וְהָעַקְמִימִיּוּת שֶׁמַּכְנִיס הַסָּמ"ךְ־מ"ם הָרָשָׁע בְּתוֹךְ הַלֵּב לִשְׁאֹל קֻשְׁיוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וּבִשְׁכַר הַצְּנִיעוּת שֶׁיֵּשׁ בַּנָּשִׁים, זוֹכִים לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא.

וְלָכֵן רְאִינָה לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁכֶן עַל מִדַּת הַצְּנִיעוּת, וְאַל תִּסְתַּכְּלָנָה עַל הַסְּבִיבָה, אֶלָּא תִּמְסֹרְנָה אֶת נַפְשְׁכֶן תָּמִיד בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶינָה לְאוֹת וּלְמוֹפֵת וּלְדֻגְמָא לְכָל הַסְּבִיבָה, שֶׁיִּהְיֶה שֵׁם שָׁמַיִם מִתְקַדֵּשׁ עַל יַדְכֶן, שֶׁיַּכִּירוּ שֶׁאַתֶּן זֶרַע בֵּרַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכָךְ נָהֲגוּ הַנָּשִׁים הַכְּשֵׁרוֹת מֵאָז אִמּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשׁוֹת: שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה, שֶׁהָיוּ דֻּגְמָא חַיָּה לְכָל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל, אֵיךְ שֶׁאָסוּר לְהִתְפַּעֵל מִכָּל סְבִיבוֹתֵינוּ, אֶלָּא עָלֵינוּ לָלֶכֶת בִּבְגִדֵי צְנִיעוּת, וּלְהִתְנַהֵג בְּדַרְכֵי הַצְּנִיעוּת וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ גָּדוֹל, וּבֶאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁטֹחַ כַּפֵּינוּ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל זֶה מָסְרוּ נְשֵׁי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת חַיֵּיהֶן בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת.

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מַכְרִיז וְאוֹמֵר (דִּבְרִים לב): "זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דּוֹר וָדוֹר, שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁעָלֵינוּ לִזְכֹּר הֵיטֵב הֵיטֵב מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא

בַּדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהִכְעִיסוּ לְפָנָיו, דּוֹר אֱנוֹשׁ הִצִּיב עֲלֵיהֶם מֵי אוֹקְיָנוּס, דּוֹר הַמַּבּוּל שְׁטָפָן בְּמֵי הַמַּבּוּל, וְהַכֹּל מֻחָמַת שֶׁלֹּא הִתְנַהֲגוּ בְּצְנִיעוּת וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ, אֶלָּא חָמְסוּ וְגָזְלוּ וְכָפְרוּ בָּעִקָּר, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ לָלֶכֶת בְּמִדַּת הַצְּנִיעוּת, וּלְהִתְנַהֵג בְּדַת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאַף אֶחָד בָּעוֹלָם, כִּי אֵין לָנוּ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים תָּמִיד לִזְכֹּר אֶת זֶה שֶׁאֲנַחְנוּ תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבוֹ בָּרֵגַע שֶׁאֲנַחְנוּ מַחְדִּירִים בְּעַצְמֵנוּ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז אֵין לָנוּ מִמָּה לְהִתְפַּחֵד כְּלָל, כִּי גַּם דּוֹר הַמַּבּוּל וְדוֹר אֱנוֹשׁ שֶׁהֵן דּוֹר שֶׁל כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, דּוֹר שֶׁל שִׁקּוּץ, תִּעוּב, עֵרֹם וְשַׁחַץ נִמְחֲקוּ מֵהָעוֹלָם, וְרַק נֹחַ וּבָנָיו נִצְּלוּ מִמֵּי הַמַּבּוּל, וְלָמְדוּ אֶת תּוֹרַת הֶנַ"ה בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאַבְרָהָם אָבִינוּ הִקְרִיא אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְלֹא הִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְכָךְ מָסַר לְיִצְחָק בְּנוֹ, שֶׁהוּא מָסַר לְיַעֲקֹב בְּנוֹ, שֶׁהוּא מָסַר לִי"ב שִׁבְטֵי יָ"ה, שֶׁמֵּהֶם יָצְאוּ כְּלַל יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן רְאוּ לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשַּׁרְשֶׁרֶת הַזּוֹ לִהְיוֹת חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ כְּרֶגַע, אֲפִלּוּ שֶׁאֵלּוּ הָרְשָׁעִים עוֹשִׂים חַיִל, אֵין לָנוּ אִתָּם שׁוּם דָּבָר, אֲנַחְנוּ תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעָלֵינוּ לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁקִּבַּלְנוּ מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁקִּבֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַר סִינַי, וּבִזְכוּת זֶה נִזְכֶּה לְגַדֵּל אֶת בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ עַל טָהֳרַת־הַקֹּדֶשׁ, וַיְמַשִּׁיכוּ אֶת שַׁרְשֶׁרֶת הַזָּהָב שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ וְאִמּוֹתֵינוּ מִדּוֹר דּוֹר, עַד נִזְכֶּה לְהַשְׁרוֹת אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶן, כְּשֵׁם שֶׁזְּכִיתֶן לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁכֶן כְּבָר שְׁנָתַיִם בְּהַחְזָקַת בֵּית־סֵפֶר חֲרֵדִי תַּחַת הַמַּצָּבִים הַכִּי קָשִׁים וַהֲכִי לְחוּצִים, וּמְסִירוּת מֻרְשָׁע מֻרְשָׁע, כֵּן יַעֲזֹר לָכֶן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהַמְשִׁיךְ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ בֵּית־סֵפֶר בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת בִּפְאֵר וְיֹפִי, וְיִהְיֶה הֵגְמָא חַיָּה לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, אֵיךְ שֶׁקֹּמֶץ קָטָן שֶׁל יְהוּדִים יְרֵאִים וַחֲרֵדִים לִדְבַר הַשֵּׁם, יְכוֹלִים לְחַנֵּךְ אֶת בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים,

אַף שֶׁהִיא מְקַבֶּלֶת דְּקִירוֹת, הִיא לֹא מִתְפַּעֶלֶת, אֶלָּא צוֹמַחַת בְּיִפְי וּבְפְאֵר.

הַמְאַחֵל לָכֶן הַצְלָחָה נִצְחִית...

כב תקנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׂרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הָאַהֲבָה וּבְמִדַּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁתֹּאהֲבוּ אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי יוֹתֵר מֵאַהֲבַת אַחִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּכָּנֵס בָּכֶם שִׂמְחָה אֲמִתִּית, כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּאַהֲבָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם אוֹהֵב אֶת בַּר יִשְׂרָאֵל, נִכְנֶסֶת בּוֹ שִׂמְחָה אֲמִתִּית, וּכְמוֹ־כֵן צְרִיכִין לְהַכְנִיס אַהֲבָה בַּבַּיִת, וְאֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת הָאַהֲבָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, כְּשֶׁהַבַּיִת הוּא חַם, וְיֵשׁ שָׁם אַהֲבָה בֵּין הַבַּעַל וּבֵין אִשְׁתּוֹ, וּבֵין הָאַבָּא לְהַיְלָדִים, כִּי הָאֲוִירָה הוֹלֶכֶת לְגַמְרֵי בְּצוּרָה אַחֶרֶת, אִם יֵשׁ אַהֲבָה וְשִׂמְחָה. וְלָכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מֵאִתָּנוּ רַק זֶה — שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ אַהֲבָה וְשִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא יוּכְלוּ לָנוּ כָּל הַקְּמִים עָלֵינוּ בַּעֲצַת מְזִימָתָם הַטִּפְּשִׁית וְכוּ׳ וְכוּ׳.

נָא וְנָא רְאוּ לְדַבֵּק אֶת עַצְמְכֶם בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְתֵדְעוּ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּצְרִיכִים לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד מַחֲשָׁבוֹת אֵלּוּ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ אֵין שׁוּם קִיּוּם לַבְּרִיאָה כְּלָל, וּכְפִי שֶׁמַּכְנִיסִים בְּעַצְמָם יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז כָּל

הַחַיִּים הוֹלְכִים בְּצוּרָה אַחֶרֶת, כָּל הַתְּשׁוּקָה הִיא בְּצוּרָה אַחֶרֶת, כָּל הַהִסְתַּכְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא בְּצוּרָה אַחֶרֶת, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ תָּמִיד אֱמוּנַת אֹמֶן, לְהַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲבֹד עַל עַצְמוֹ תָּמִיד, וְלִשְׁאֹל אֵיפֹה אֲנִי מַחֲזִיק בֶּאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳): צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּעַצְמוֹ אֵיפֹה אֲנִי אוֹחֵז בֶּאֱמוּנָה, כִּי בֶּאֱמֶת אֱמוּנָה זוֹ הַבְּרָכָה, כָּל מַה שֶּׁאָדָם יוֹתֵר מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר נִמְשָׁכוֹת עָלָיו הַבְּרָכוֹת, עַל־כֵּן חִזְקוּ וְאִמְצוּ מְאֹד מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה.

מָה אֹמַר לָכֶם! אַל תָּשִׂימוּ לֵב מַה שֶּׁכְּלָבִים נוֹבְחִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ קָדֵשׁ קָדָשִׁים זִי״ע, לֹא זָכָה לְמַדְרֵגָתוֹ, אֶלָּא עַל־יְדֵי חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין שֶׁהָיוּ מְנַת חֶלְקוֹ. וּפַעַם אַחַת קִבֵּל סְטִירָה בְּאֶמְצַע הָרְחוֹב מֵאִיזֶה רָשָׁע מְרֻשָּׁע אָרוּר וְטָמֵא, וְכֵן הִכְנִיסוּ אוֹתוֹ לְבֵית־סֹהַר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמַה שֶּׁעָבַר עָלָיו בְּחַיָּיו — בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, זֶה לֹא נִתַּן לְשַׁעֵר, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לְהַגִּיעַ אֶל מַה שֶּׁהִגִּיעַ, עַד שֶׁאָמַר עָלָיו הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זִי״ע: בְּאִיזֶה עוֹלָם שֶׁאֲנִי בָּא, כְּבָר הִסְפָּרְדִי הַזֶּה קִדְּמָנִי... וְכֵן יָדוּעַ, שֶׁהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זִי״ע מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לִנְסֹעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רַק לְהִפָּגֵשׁ עִם הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ זִי״ע, כִּי אָמַר, שֶׁהוּא הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זִי״ע — הוּא נֶפֶשׁ דַּאֲצִילוּת, וְהָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ זִי״ע רוּחַ דַּאֲצִילוּת, וּבְיַחַד אִם הָיוּ מִתְוַעֲדִים, הָיוּ מַמְשִׁיכִים אֶת הַנְּשָׁמָה דַּאֲצִילוּת בָּעוֹלָם, וְהָיָה תִּקּוּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וּמִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת גְּדֻלַּת הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ זִי״ע. וְיָדוּעַ, אֲשֶׁר מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל שָׁקַד הַרְבֵּה בְּלִמּוּד סֵפֶר ׳אוֹר הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, וּפַעַם אַחַת הִתְוַכַּח אֶחָד עִמּוֹ עַל אֵיזֶה פֵּרוּשׁ עַל הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, עָנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל: מָה אַתָּה מְתַעֵקֵשׁ עִמִּי, הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ בָּא וְאָמַר לִי אֶת הַפֵּרוּשׁ הַזֶּה.

וְלָכֵן רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם, וְאַל תָּשִׂימוּ לֵב לְכָל נְבִיחוֹת הַכְּלָבִים, שֶׁהֵם הָעַזֵּי פָּנִים, כִּי לֹא יוֹעִיל לָהֶם דָּבָר, אֲנַחְנוּ נִתְרַחֵב וְנִתְרַחֵב לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ שֶׁל יַבְנְאֵל, וּפֹה דַּיְקָא תִּהְיֶה ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, וְלֹא יוֹעִיל לְשׁוּם כֶּלֶב הַנְּבִיחוֹת שֶׁלּוֹ, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ

שְׁמוֹ, נִזְכֶּה לִבְנוֹת בִּנְיַן בֵּית־הַמִּדְרָשׁ מַשֶּׁהוּ מְיֻחָד, וְתַלְמוּד־תּוֹרָה נֶהְדָּר וּבֵית־סֵפֶר נִפְלָא, וְאַתֶּם לֹא יְכוֹלִים לְתָאֵר מַה שֶּׁמְּחַכֶּה עֲלֵיכֶם פֹּה — שֶׁפַע גָּדוֹל בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת גַּם יַחַד. הָעִקָּר תַּחֲזִיקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, יַעַן שֶׁמַּתְחִילִים לְהִכָּנֵס מִשְׁפָּחוֹת מִכָּל מָקוֹם, צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד שֶׁיִּהְיוּ רַק בְּנֵי תּוֹרָה וּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה אֲמִתִּיִּים, אֲנַחְנוּ צְרִיכִין לְנַקּוֹת אֶת הַדִּ׳ אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ מִכָּל מִינֵי רֵיקִים וּפוֹחֲזִים, אֵין לָהֶם מָקוֹם אֶצְלֵנוּ, וּצְרִיכִים לְהַגִּיד לָהֶם חַד מַשְׁמָעִית, כִּי הַמָּקוֹם שֶׁלָּנוּ הוּא מְקוֹם תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְאֵין אֲנַחְנוּ מְעֻנְיָנִים עִם הָאֲסַפְסוּף, רַק עִם אַבְרֵכִים רְצִינִיִּים, מִשְׁפָּחוֹת טוֹבוֹת, וְכָךְ נַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד, וּתְבַשְּׂרוּ לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדָּר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף מִכְתָּב כְּלָלִי, וְתִרְאֶה לְתָלוֹתוֹ עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת.

אוֹדוֹת בִּנְךָ ... גֵּרוֹ יָאִיר, הוּא מַצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד, וְלוֹמֵד בִּשְׁקִידָה רַבָּה, וּמַה שֶּׁקּוֹרֶה עִם חֲבֵרוֹ וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, צְרִיכִים לַעֲזֹב אֶת זֶה, יַעֲבֹר הַזְּמַן, תַּעֲבֹר גַּם הַשִּׁנְאָה וְכוּ׳ וְכוּ׳.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנְכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וְהָיִיתִי עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִתְפַּלַּלְתִּי הַרְבֵּה בִּשְׁבִילְךָ וּבִשְׁבִיל אִשְׁתְּךָ וּבִשְׁבִיל הַיְלָדִים, וְשֶׁתִּזְכֶּה לִגְמֹר בְּנַיַן בֵּיתְךָ, וְשֶׁיִּהְיֶה בֵּיתְךָ בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאַל תִּתְבַּיֵּשׁ מֵאַף אֶחָד, רַק לְדַבֵּר אֶת דִּבּוּרֵינוּ, דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְשֶׁלֹּא יִפְחֲדוּ מִשּׁוּם עַזֵּי פָּנִים, כִּי הַכֹּל יַעֲבֹר, כְּלָבִים נוֹבְחִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאֵין מַה לְהִתְפַּעֵל מֵהֶם כְּלָל וְכוּ׳ וְכוּ׳.

תִּהְיֶה חָזָק מְאֹד מְאֹד בְּעִנְיָן זֶה לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהִתְחַזְּקוּת, וְאַתָּה תַּקְדִּים שָׁלוֹם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחַיֶּה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמֵּךְ.

רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי גַּם זֶה לְטוֹבָה, מִי יוֹדֵעַ דְּרָכָיו שֶׁל הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, וּבְוַדַּאי הַכֹּל הָיָה לְטוֹבָה, כִּי מִי יוֹדֵעַ, חַס וְשָׁלוֹם, מֶה הָיָה שָׁם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְדַי לְחַכִּימָא.

מְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי, שֶׁאַתְּ מַכְנִיסָה אֶת עַצְמֵךְ בְּעִנְיַן הַצְּנִיעוּת בְּבֵית־סֵפֶר, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבַּשָּׁנָה הַבָּאָה עָלֵינוּ לְטוֹבָה, יִהְיֶה לָנוּ בֵּית־סֵפֶר מַמָּשׁ לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת, וְאַתְּ לֹא צְרִיכָה לִדְאֹג כְּלָל, וּבְוַדַּאי צְרִיכִין הַשְׁקָעָה גְּדוֹלָה, אֲבָל אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ וּבְעַד כָּל מִשְׁפַּחְתֵּךְ, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם רַק טוֹב כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחַיֶּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתְּ הִיא הַמּוֹסֶרֶת אֶת נַפְשֵׁךְ בִּשְׁבִיל בֵּית־סֵפֶר, וְכָל בֵּית־הַסֵּפֶר עוֹמֵד רַק עָלַיִךְ. וְלָכֵן רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשָׁמַעְתִּי שֶׁאַתְּ נוֹסַעַת אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ זַ״ל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּפָּעֲלִי שָׁם כָּל מַה שֶּׁאַתְּ צְרִיכָה, וְתִתְפַּלְּלִי וְתִתְבַּקְּשִׁי שֶׁיִּהְיוּ לָנוּ מִבְנִים מִשֶּׁלָּנוּ, וְלֹא נִצְטָרֵךְ לְהַגִּיעַ לְטוֹבוֹת שֶׁל אֲחֵרִים, וְשֶׁתִּהְיֶה לָנוּ הַצָּלָחָה גְּדוֹלָה בְּבֵית־סֵפֶר.

רְאִי אֶת גֹּדֶל הַנִּסִּים שֶׁעָשָׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזִּכִּיתֶם לִמְכֹּר אֶת הַבַּיִת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעֲלוּ מַעְלָה מַעְלָה, וְתָמִיד תִּרְאוּ נִסִּים נִגְלִים.

הֶחָתָן שֶׁלִּי מַדְפִּיס עַכְשָׁו אֶת ״בְּסִיּוּמָהּ שֶׁל שָׁנָה״, וְזֶה יוֹצֵא מְאֹד מְאֹד יָפֶה, וּבְקָרוֹב יִגָּמֵר, וְאָז תְּחַלְּקוּ אֶת זֶה בֵּין כָּל מִשְׁפְּחוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

רְאִי לִשְׁלֹחַ דו״ח מֵהַנַּעֲשֶׂה בְּבֵית־סֵפֶר, וּמַה יִּהְיֶה בְּעִנְיַן הַקַּיְטָנָה לַקַּיִץ.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרָה בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁהִכְנַסְתָּ בִּי, בָּזֶה שֶׁהִתְחַלְתָּ לְהַדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר הַנִּפְלָא ״שִׁמְרַת הַזְּמַן״, שֶׁהַסֵּפֶר הַזֶּה כֻּלּוֹ חִבַּרְתִּי עַל הַדֶּרֶךְ בְּשָׁעָה שֶׁטִּלְטַלְתִּי עַצְמִי בְּטִלְטוּל הַקָּשֶׁה בָּרַכֶּבֶת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לִי לִשְׁמֹר אֶת הַזְּמַן, וְהִנֵּה

כִּמְעַט וְגָמַרְתִּי לְהַגִּיהַ אֶת כָּל הַגִּלְיוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ אֶצְלִי מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", וַאֲקַוֶּה שֶׁאִשְׁתְּךָ מְתַקְתֶּקֶת עוֹד, וְאִם יֵשׁ לָךְ עוֹד הַגָּהוֹת (אִם לֹא שָׁלַחְתָּ עַל־יְדֵי הַדּוֹאַר, תִּשְׁלַח עִם ... שֶׁנּוֹסֵעַ אַחַר הַשַּׁבָּת), כִּי רָצִיתִי מְאֹד מְאֹד שֶׁיֵּצֵא עַכְשָׁו חֵלֶק אַחַר חֵלֶק מִסִּפְרֵי "אֲשֶׁר בַּנַּחַל". לְדַעְתִּי, רְאֵה לִגְמֹר קֹדֶם לְסַדֵּר אֶת כָּל הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן" וְתַדְפִּיסוֹ, וְאַחַר־כָּךְ תַּדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר "חַיֵּי־מוֹהַר"ן", וַאֲקַוֶּה לִגְמֹר פֹּה עִם צָרוֹתַי, וְאָז כְּבָר אָבוֹא, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ רַק שְׂמָחוֹת אֶצְלְךָ,
וְתִרְוֵוּ רֹב נַחַת מִיַּלְדֵיכֶם...

הַיּוֹם יִהְיֶה שִׁעוּר, אֲבָל זֶה מֻכְרָח לִהְיוֹת בְּדִיּוּק בְּשָׁעָה 21.00 אֶצְלְכֶם, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לָלֶכֶת בְּשָׁעָה 1.00.

כב תקנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַ בָּלָק, ט"ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ'אוֹר הַחַיִּים' הַקָּדוֹשׁ, קְדֵשׁ קְדֵשִׁים זי"ע ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לָדַעַת, אֲשֶׁר כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, אֵין לוֹ מֶשֶׁג מַה זֶּה לְהִתְקַבֵּץ יַחַד, וּלְדַבֵּר מִדִּבּוּרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וְזוֹ הַזְּכוּת הֲכִי גְּדוֹלָה בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי בֶּאֱמֶת עָלֵינוּ לִזְכֹּר, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא מַתָּנָה לְכָלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׁלַח לָעוֹלָם הַזֶּה בְּדוֹר הַזֶּה אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהִבְטִיחַ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיַּחֲזִיר אֶת כֻּלָּם בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלָכֵן כְּשֶׁאָנוּ זוֹכִים פַּעַם בַּשָּׁבוּעַ לְהִתְקַבֵּץ יַחַד, וּלְדַבֵּר מֵרַבֵּנוּ זַ"ל, זוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל

(סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן נה): טוֹב לְבַלּוֹת זְמַן רַב, בִּשְׁבִיל שָׁעָה אַחַת לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק; אַף שֶׁמְּבַטְּלִים זְמַן בִּשְׁבִיל שָׁעָה אַחַת שֶׁמִּתְקָרְבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, כְּדַאי לְבַלּוֹת כָּל הַזְּמַן, כִּי אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן נג): קִרְבַת הַצַּדִּיקִים טוֹב בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, חוֹשְׁבִים שֶׁעוֹשִׂים טוֹבָה שֶׁמִּקָּרְבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אַךְ לֹא עוֹשִׂים טוֹבָה לְאַף אֶחָד רַק לְעַצְמוֹ, יַגִּיעַ הַזְּמַן וְהַיּוֹם שֶׁנִּצְטָרֵךְ לְהוֹרִיד אֶת הַגּוּף הַגַּשְׁמִי מֵהַנְּשָׁמָה וְהַנְּשָׁמָה תַּעֲלֶה לְמַעְלָה, וְאֵין יוֹדְעִים לְהֵיכָן לָלֶכֶת, בֵּית־דִּין שֶׁל מַעְלָה מַתְחִילִים לָדוּן אוֹתָנוּ, וּבְוַדַּאי לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, יֵשׁ מַה לָּדוּן אוֹתָנוּ. וְהִנֵּה אֵין לָנוּ מִי שֶׁיִּהְיֶה הַסַּנֵּגוֹר שֶׁלָּנוּ, אֲבָל רַבֵּנוּ זַ״ל הִבְטִיחַ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לִפְנֵי הַהִסְתַּלְקוּת וְאָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן קצא): מַה לָּכֶם לְדְאֹג כְּשֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם; נִמְצָא, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הוּא הַסַּנֵּגוֹר שֶׁלָּנוּ, וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן עד): הַמְקָרָבִים שֶׁיֵּשׁ לַצַּדִּיק בְּחַיָּיו, הֵם יִהְיוּ מְקָרָבִים בְּמוֹתָם; אִם זָכִינוּ בִּימֵי חַיֵּינוּ לִהְיוֹת מְקָרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, גַּם אַחַר שֶׁנִּסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, נִזְכֶּה לִהְיוֹת מְקָרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְהוּא יִהְיֶה הַסַּנֵּגוֹר שֶׁלָּנוּ. אִם שׁוֹמְעִים דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, אָנוּ צְרִיכִים לִרְקֹד מֵרֹב שִׂמְחָה: ״בְּךְ רַבֵּנוּ נָגִילָה, בְּךְ רַבֵּנוּ וְנִשְׂמְחָה״, אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לֵידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי שֶׁמְּחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ, כָּל זְמַן שֶׁאֲנַחְנוּ חַיִּים, יְכוֹלִים לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שָׁמָּה כְּבָר יִהְיֶה מְאֻחָר, כִּי מִי שֶׁמִּקָּרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בִּימֵי חַיָּיו, הוּא יִהְיֶה מְקָרָב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל אַחַר הַהִסְתַּלְקוּת, וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן פו): בָּעוֹלָם הַזֶּה כָּל הָרוֹצֶה לְקָרֵב עַצְמוֹ מְקָרֵב, אֲבָל בָּעוֹלָם הַבָּא אֵין מְקָרְבִים אֶלָּא מְקָרָבִים מִכְּבָר. וְלָכֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים דִּי בְּכָל אֲתָר וַאֲתָר, תִּשְׁמְחוּ מְאֹד בָּזֶה שֶׁאַתֶּם מְקָרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל.

מַהִי הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבַמֶּה מִתְבַּטֵּא שֶׁאָנוּ מְקָרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל? בִּשְׁנֵי עִנְיָנִים א. לִלְמֹד הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר עַל פִּינוּ. עָלֵינוּ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ בִּשְׁקִידָה נִפְלָאָה, עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר עַל פֶּה, כִּי אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל

(לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצב), אֲשֶׁר פָּנָיו, שִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ, הֵם בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר, אִם אֶחָד רוֹצֶה לִרְאוֹת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל — שֶׁיִּלְמַד סִפְרוֹ, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל גָּנוּז בְּתוֹךְ סִפְרוֹ. וְרָצָה רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁנִּלְמַד סִפְרוֹ, עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר עַל שְׂפָתֵינוּ, וְכָךְ אָמַר (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן שמו): סִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלּוֹ ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, הוּא אַתְחַלְתָּא דִּגְאֻלָּה. וְאָמַר: מֵאַחַר שֶׁיָּצָא בָּעוֹלָם, אֲנִי חָפֵץ מְאֹד שֶׁיִּלְמְדוּ אוֹתוֹ. וּצְרִיכִים לְלָמְדוֹ עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר בְּעַל־פֶּה, כִּי הוּא מָלֵא מוּסָר, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלָיו, וְאַחַר־כָּךְ אָמַר בְּפֵרוּשׁ, שֶׁהַלִּמּוּד בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, זֶה אַתְחַלְתָּא דִּגְאֻלָּה. וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן שמז), שֶׁעַל־יְדֵי סִפְרוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת בַּעַל שֵׂכֶל גָּדוֹל, כִּי יֵשׁ בּוֹ הַשָּׂגָה גְּבוֹהָה. וְאִם אָדָם יַתְמִיד, יִהְיֶה בַּעַל הַשָּׂגָה וּבַעַל מֹחַ, כִּי הִיא מְצֻוָּה גְּדוֹלָה לִלְמֹד בּוֹ הַרְבֵּה, כְּשֶׁאָנוּ שׁוֹמְעִים דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, אֵין כְּבָר בְּחִירָה. וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר עַל פִּינוּ, וְרַק בָּזֶה תִּלּוּיָה הַהִתְקָרְבוּת, כָּל מִי שֶׁיּוֹתֵר בָּקִי בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, הוּא יוֹתֵר מְקֻרָב לְרַבֵּנוּ זַ״ל.

ב. אִם אָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵעֵצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁיְּכוֹלוֹת לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד אוֹתָנוּ, עָלֵינוּ לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְגַלּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כא), שֶׁיְּגַלּוּ אֶת הַסְּגֻלָּה לַאֲחֵרִים, אִם אָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, וּמִסְפָּרִים כָּאֵלּוּ, עָלֵינוּ לַעֲסֹק בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה. וְלָכֵן עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה כְּפִי שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: יֵשׁ אוֹר הָאֶלֶף, וּצְרִיכִים לְחַלְּקוֹ לְמֵאוֹת, יֵשׁ אוֹר שֶׁל מֵאָה, וּצְרִיכִים לְחַלְּקוֹ לַעֲשָׂרוֹת, יֵשׁ אוֹר שֶׁל עֲשָׂרוֹת, וּצְרִיכִים לְחַלְּקוֹ לַאֲחָדוֹת, וַאֲחָדוֹת לְפָרְטָן עוֹד יוֹתֵר; הַיְנוּ יֵשׁ אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁטָר גָּדוֹל שֶׁל אֶלֶף דּוֹלָר, שֶׁאֵיְנֶנּוּ מָצוּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל בִּידֵי הַבְּרִיּוֹת וְנִמְצָא בַּבַּנְק. אִם יִכָּנֵס לַמַּכֹּלֶת, וְיִרְצֶה לִקְנוֹת בּוֹ לֶחֶם וְחָלָב, יֹאמַר הַחֶנְוָנִי: אֵין לִי עֹדֶף לָתֵת לְךָ, וְאֵינֶנִּי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עִמְּךָ דָּבָר, בְּכָל הַקֻּפָּה שֶׁלִּי יֵשׁ בְּקֹשִׁי מֵאָה דּוֹלָר. וְהוּא יוֹצֵא בְּפָחֵי נֶפֶשׁ, רוֹצֶה לִנְסֹעַ בָּאוֹטוֹבּוּס, וְנוֹתֵן שְׁטָר שֶׁל אֶלֶף דּוֹלָר, וְהַנָּהָג אוֹמֵר: סְלַח לִי, אֵין לִי עֹדֶף. לְמֵדִים מִכָּאן, אֲפִלּוּ אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁטָר שֶׁל אֶלֶף דּוֹלָר

שֶׁשָּׁוֶה הַרְבֵּה, אֲבָל בְּנֵי אָדָם אֵינָם יְכוֹלִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וְאֵין לָהֶם עֹדֶף לָתֵת מִמֶּנּוּ. וְאִם־כֵּן צְרִיכִים לְחַלְּקוֹ לְמֵאוֹת, מֵאָה דּוֹלָר זֶה כְּבָר יוֹתֵר סָמוּךְ לִבְנֵי־אָדָם, וְיֵשׁ עַל זֶה עֹדֶף, אֲבָל לִפְעָמִים גַּם שְׁטָר שֶׁל מֵאָה אֵינוֹ שָׁוֶה כְּלוּם, כִּי אֵין לָתֵת עֹדֶף מִזֶּה, וְאַף שֶׁפְּלוֹנִי צָרִיךְ לְקָנוֹת מִצְרְכֵי יְסוֹד בַּשְּׁטָר הַזֶּה, אֲבָל הַמּוֹכֵר אֵינוֹ יָכוֹל לְעָזְרוֹ, רוֹאִים שֶׁלִּפְעָמִים גַּם שְׁטָר שֶׁל מֵאָה דּוֹלָר אֵינוֹ שָׁוֶה כְּלוּם. וְאִם־כֵּן צְרִיכִים לָקַחַת אֶת הַמֵּאָה וּלְפָרְטוֹ לַעֲשָׂרָה דּוֹלָר, אֲשֶׁר זֶה עוֹבֵר לַסּוֹחֵר, וְיֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם הָעֹדֶף, וְלִפְעָמִים גַּם זֶה קָשֶׁה, וּצְרִיכִים לְפָרְטוֹ לַאֲחָדוֹת, וְלִפְעָמִים גַּם אֲחָדוֹת קָשֶׁה, וּצְרִיכִים לְחַלְּקוֹ לִפְרוּטוֹת. כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן צג), שֶׁיֵּשׁ אוֹר שֶׁל אֶלֶף עוֹלָמוֹת, וְאֵין אָדָם יָכוֹל לְקַבְּלוֹ, מֵחֲמַת גָּדְלוֹ, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת אָדָם גָּדוֹל, שֶׁיּוּכַל לְחַלֵּק אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל לַחֲלָקִים קְטַנִּים, שֶׁיּוּכְלוּ הַקְּטַנִּים בְּמַעֲלָה לְקַבְּלוֹ מְעַט מְעַט. וְהִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לִי בִּשְׁנַת תשכ״ה לְהַדְפִּיס כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלַהֲפִיצָם בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ: ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״, ״קִצּוּר לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְ״לִקּוּטֵי־עֵצוֹת״, אֲבָל רָאִיתִי שֶׁזֶּה אוֹר הָאֶלֶף, בְּנֵי־אָדָם קָשֶׁה לָהֶם לְהָבִין, וְהִדְפַּסְתִּי אֶת זֶה שׁוּב, וְהֵפַצְתִּי בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְחוֹזֵר חָלִילָה, וּבִשְׁנַת תשכ״ה — תַּעַרְכוּ חֶשְׁבּוֹן בְּנֵי כַּמָּה הַיְיתֶם אָז וְכוּ׳. וְהָלַכְתִּי מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, בַּשְּׁוָקִים, בְּתַחֲנוֹת אוֹטוֹבּוּסִים, בָּרַכָּבוֹת, הֵיכָן לֹא! וְהָלַכְתִּי לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּשֶׁעֲדַיִן רֻבְּכֶם לֹא נוֹלַדְתּוּ עֲדַיִן אוֹ שֶׁהַיְיתֶם קְטַנִּים מְאֹד. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זִכַּנִי לְחַלֵּק אֶת אוֹר הָאֶלֶף לְמֵאוֹת וְאֶת הַמֵּאוֹת לַעֲשָׂרוֹת וְהָעֲשָׂרוֹת לַאֲחָדִים וְהָאֲחָדִים לִפְרוּטוֹת, שֶׁזֶּה הַקּוּנְטְרֵסִים וְהַחוֹבְרוֹת, שֶׁהֵם תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וּבְ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, וּבְ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, וּבְ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״ וּבְ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, תַּמְצִית כָּל הַ״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, תַּמְצִית הָ״עֵץ חַיִּים״ וְהַ״פְּרִי עֵץ חַיִּים״, הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים, וְכָל מַאֲמְרֵי חַזַ״ל, עַד שֶׁזֶּה הוֹלֵךְ וְנֶחְטָף כְּלַחְמָנִיּוֹת טְרִיּוֹת, וּמֵאוֹת וְאַלְפֵי אֲנָשִׁים מִתְקָרְבִים עַל יָדָם אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, עַד שֶׁבְּשָׁנָה שֶׁעָבְרָה הָיוּ בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן קָרוֹב לַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ, וְהַכֹּל בִּזְכוּת הַחוֹבְרוֹת וְהַקּוּנְטְרֵסִים.

וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אִם רוֹצֶה לְהַרְאוֹת נְכוֹנוּת שֶׁהוּא מְקֹרָב לְרַבֵּנוּ זַ״ל — שֶׁיֵּלֵךְ לְהָפִיץ, וְאֵין לוֹ מַה לְהִתְבַּיֵּשׁ, לִמְסֹר נַפְשׁוֹ וּלְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים וְהַחוֹבְרוֹת, וּמַה שֶּׁמְּקַבְּלִים בֵּין כָּךְ בִּזְיוֹנוֹת וְעֶלְבּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים — זֶה כְּדַאי, כִּי זֶה לְכַפָּרַת עֲוֹנוֹת.

כְּשֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל חָזַר מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שָׁזָכָה שָׁם לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגוֹת הַכִּי עֶלְיוֹנוֹת, אָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: הֵבֵאתִי לָכֶם מַתָּנָה מַחֲלֶקֶת. מַהִי הַמַּתָּנָה הַזּוֹ? מַחֲלֶקֶת זֶה מְאֹד מְסֻכָּן, רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפא): כְּשֶׁמִּתְקַשְּׁרִים בְּקֶשֶׁר אֵיזֶה אֲנָשִׁים עַל אִישׁ אֶחָד, אַפִלּוּ הוּא חָשׁוּב יוֹתֵר מֵהֶם, הֵם יְכוֹלִים לְהַפִּילוֹ, מַחֲלֶקֶת זֶה מְאֹד מְסֻכָּן, יְכוֹלִים לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם, וְאִם מַפִּילִים אוֹתוֹ — זֶה בְּנאוּף, רַחֲמָנָא לִצְלָן. עִם כָּל זֹאת הֵבִיא לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל מַתָּנָה מַחֲלֶקֶת, הֵכֵיצַד? אֶלָּא אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבָּזֶה שֶׁחוֹלְקִים עַל הָאָדָם, וְיֵשׁ שֶׁמְּדַבְּרִים עָלָיו, שֶׁזֶּה עִנְיָן שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ, שֶׁמְּאַבֵּד אֶת הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רס), שֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים שֶׁמְּדַבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אָסוּר, וּמְאַבְּדִים אֶת שְׁמָם, יְדַבְּרוּ מִכָּל פּוֹחֵז וּמִכָּל טִפֵּשׁ, אֲבָל מֵהַצַּדִּיק הַדָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מִמֶּנּוּ לֹא יְדַבְּרוּ, וְאַדְרַבָּה עָלָיו יְדַבְּרוּ כָּל דָּבָר אָסוּר, וְאַף שֶׁאֵין מַכִּירִים אוֹתוֹ. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: בִּזְכוּת זֶה שֶׁמְּדַבְּרִים עָלָיו, הוּא מַמְתִּיק דִּינִים עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי, חַס וְשָׁלוֹם, הָיָה צָרִיךְ לָבוֹא עֲלֵיהֶם מַה שֶּׁהָיָה צָרִיךְ לָבוֹא, וּכְשֶׁמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ, זֶה בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קסג), שֶׁיֵּשׁ צַדִּיק, שֶׁכֻּלָּם לוֹעֲסִים אוֹתוֹ, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת בִּפְיוֹת בְּנֵי־אָדָם, וְכָל אֶחָד מְדַבֵּר עָלָיו רַע, וְסוֹבֵל יִסּוּרִים עֲצוּמִים, אֲבָל עַל־יְדֵי־זֶה עוֹלֶה מַדְרֵגוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה.

לָכֵן, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! מֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, תֵּדְעוּ לָכֶם מָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳), שֶׁהַצַּדִּיק הוּא נְקֻדָּה עֶלְיוֹנָה, וְדָבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וַאֲנַחְנוּ הַנְּשָׁמוֹת נְקֻדָּה תַּחְתּוֹנָה, מֻנָּחִים בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית, וּכְדֵי שֶׁהַנְּקֻדָּה הַתַּחְתּוֹנָה תַּעֲלֶה וְתִתְקַשֵּׁר עִם הַנְּקֻדָּה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הַדָּבוּק

בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, יֵשׁ בְּאֶמְצַע קַו, שֶׁזֶּה בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, נְקֻדָּה עֶלְיוֹנָה י׳, נְקֻדָּה תַּחְתּוֹנָה י׳, וּבָאֶמְצַע קַו — ו׳, בְּיַחַד זֶה שֵׁם הַוַ״ה בָּרוּךְ הוּא, שֶׁיָּאִיר עָלֵינוּ שֵׁם הַוַ״ה, שִׁוִּיתִי הַוַ״ה לְנֶגְדִּי תָּמִיד, שֶׁלֹּא נַסִּיחַ דַּעַת מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה סוֹד א׳ — אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, מַה זֶּה א׳? י׳ לְמַעְלָה, י׳ לְמַטָּה וּבָאֶמְצַע קַו. כְּדֵי שֶׁהַנְּקֻדָּה הַתַּחְתּוֹנָה תְּקַבֵּל מֵהַנְּקֻדָּה הָעֶלְיוֹנָה — צְרִיכִים לִסְבֹּל בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עב), שֶׁהַיֵּצֶר הָרָע הֵם הַדָּמִים הַבּוֹעֲרִים בָּנוּ, דַּם חַם לְנַאוּף וּלְכַעַס וּרְצִיחָה, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם, שֶׁמִּשְׁתַּגְּעִים, וּצְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל אִשָּׁה פְּרוּצָה הָעוֹבֶרֶת בָּרְחוֹב, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁזּוֹ מַחֲלָה שֶׁל שִׁגָּעוֹן וּבָא מֵהַדָּמִים, וּכְדֵי לְהַכְנִיעַ אֶת הַדָּמִים הָרָעִים, צְרִיכִים לִסְבֹּל עֶלְבּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים. וְלָכֵן כְּדַאי כָּל הַבְּזִיּוֹנוֹת וְהַשְׁפִיכוּת דָּמִים שֶׁסּוֹבְלִים בִּשְׁעַת הַפָּצָה, וּבִפְרָט שֶׁזֶּה רַק אָחוּז אֶחָד מֵאֶלֶף, כִּי רֹב רֻבָּם שֶׁל אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים אֶת הַחוּבְרוֹת בְּשִׂמְחָה רַבָּה.

וְלָכֵן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חַיָּב לָצֵאת לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵלּוּ הַשִּׁתִּי נְקֻדּוֹת שֶׁמַּרְאוֹת שֶׁאָדָם מְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל: א. אִם לוֹמֵד הַרְבֵּה ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, עַד שֶׁיּוֹדֵעַ אֶת הַסֵּפֶר בְּעַל־פֶּה. ב. אִם יוֹצֵא לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, שֶׁמַּה שֶׁיּוֹתֵר יְהוּדִים יִתְוַדְּעוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה הָעוֹלָם מְאֹד מְאֹד, עוֹבְרִים עָלֵינוּ מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹפֶלֶת חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וּמְרִירוּת הַנֶּפֶשׁ, וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מח): כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל כָּל אֶחָד הָרוֹצֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עוֹבְרִים מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, עַד שֶׁמִּתְיָאֵשׁ מֵחַיָּיו, אֲבָל אִם אָדָם עַקְשָׁן גָּדוֹל, שֶׁלֹּא יַעֲזֹב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל מְחִיר, יִזְכֶּה לְבַסּוֹף שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִפְתַּח לוֹ אֶת כָּל הַפְּתָחִים. וְאָמַר לוֹ עַל עַצְמוֹ: אִם הָיָה לוֹ בֵּימֵי נְעוּרָיו אֶחָד שֶׁיֹּאמַר לוֹ: אָחִי, חֲזַק! הָיָה רָץ אַלְפֵּי פַּרְסָאוֹת מַעְלָה. אֲבָל לֹא הָיָה לוֹ אֶת זֹאת. לְמֵדִים מִכָּאן שֶׁגַּם רַבֵּנוּ זַ״ל הֻצְרַךְ אֶחָד שֶׁיְּחַזְּקוֹ. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרֶךְ אָנוּ צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת

שֶׁיְחַזְּקוּ אוֹתָנוּ, לָכֵן מֻנָּח הַחוֹב עַל כָּל אֶחָד לְחַזֵּק אֶת זוּלָתוֹ, כִּי כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד), אֲשֶׁר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ נְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, כִּי רַק בִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא, כִּי אִם אֶחָד הָיָה כְּמוֹ הַשֵּׁנִי, לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהִבָּרֵא. וְאֶת הַנְּקֻדָּה הַזּוֹ מְקַבְּלִים מֵהַצַּדִּיק שֶׁהוּא נְקֻדָּה כְּלָלִית. וְלָכֵן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְחַזֵּק אֶת הַשֵּׁנִי, וּבִזְכוּת זֶה נִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ וּלְהִתְבּוֹדֵד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר יֵשׁ שָׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת: נְקֻדַּת הַצַּדִּיק, נְקֻדַּת הֶחָבֵר וּנְקֻדַּת עַצְמוֹ. קֹדֶם צְרִיכִים לְקַבֵּל נְקֻדַּת הַצַּדִּיק, שֶׁהִיא הַנְּקֻדָּה הַכְּלָלִית, וְאַחַר־כָּךְ נְקֻדַּת הֶחָבֵר, שֶׁנִּדְבָּר זֶה עִם זֶה מַה שֶּׁכָּל אֶחָד שָׁמַע מֵהַצַּדִּיק, וְאַחַר־כָּךְ נְקֻדַּת עַצְמוֹ — לְהִתְבּוֹדֵד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

אַשְׁרֵי הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, שֶׁמִּתְאַחֲדִים יַחַד וּמִתְחַזְּקִים יַחַד וּמְדַבְּרִים יַחַד, אֲבָל הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם אֵינוֹ מַנִּיחָם לְהִתְאַחֵד, וְלָכֵן עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁתִּהְיֶה גִּזְעָנוּת וְשִׂנְאָה, הָעִקָּר שֶׁלֹּא יִתְקַבְּצוּ. וְאָמַר מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ: תִּהְיוּ חֲזָקִים בַּהֲפָצָה, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שֶׁיִּהְיֶה: ״פְּוצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה״, וְאָמַר: אֲנִי רוֹצֶה שֶׁתִּתְאַחֲדוּ יַחַד, וְאָז תִּהְיוּ אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים. וּבָזֶה שֶׁאַתֶּם מִתְפָּרְדִים זֶה מִזֶּה — אַתֶּם שְׁלוּמִיאֵלִים. וְאָמַר ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל, שֶׁשָּׁמַע מֵאָבִיו ר׳ נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער, שֶׁשָּׁמַע כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים מֵר׳ נָתָן: אִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ מַחֲזִיקִים עַצְמָם יַחַד, אֵינָכֶם יְכוֹלִים לְתָאֵר אֶל אֵיזוֹ מַדְרֵגָה הָיָה מֵבִיא רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹתָנוּ אֵלֶיהָ. אֶלָּא הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם דּוֹאֵג, שֶׁתִּהְיֶה מַחֲלֹקֶת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

אֲנִי לוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל כְּבָר שְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וּמֵאָז שֶׁהִתְקָרַבְתִּי אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּשֶׁהָיִיתִי בְּגִיל חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה, אֲנִי זוֹכֵר שֶׁתָּמִיד הָיְתָה מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת וְאִי הֲבָנוֹת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְזֶה נוֹרָא מְאֹד. רַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלֶּה לָנוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אַחְדוּת הַפְּשׁוּטָה, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ב׳), שֶׁאָצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד חָשׁוּב כְּשֶׁפְּעֻלּוֹת מְשֻׁנּוֹת מַחֲזִיקוֹת עַצְמָן בְּאַחְדוּת הַפָּשׁוּט בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמָה עוֹשֶׂה הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם? מַכְנִיס בֵּינֵינוּ גִּזְעָנוּת, עַד שֶׁנִּמְצָאִים

רֵיקִים וּפוֹחֲזִים, שֶׁאֵינָם מִתְבַּיְּשִׁים לְדַבֵּר עַל אָחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֵדוֹת הַמִּזְרָח, וְלוֹמַר בֵּין הַשְּׁאָר, שֶׁהֵם אֵינָם שַׁיָּכִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, עַפְרָא לְפוּמַיְהוּ, לְמִי שֶׁאָמַר כָּךְ. וְכֵן אָמְרוּ: צְרִיכִים לְעָצְרָם שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אוֹי לְעֵינַיִם שֶׁכָּךְ רוֹאוֹת, אוֹי לְאָזְנַיִם שֶׁכָּךְ שׁוֹמְעוֹת. מִי יָכוֹל לְדַבֵּר דְּבָרִים כָּאֵלּוּ?! וְהָאֱמֶת הִיא, שֶׁאֵין עוֹד חַיָּלִים יוֹתֵר טוֹבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל מֵאָחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֵדוֹת הַמִּזְרָח, אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל אֶלָּא עַל־יְדֵי תְּמִימוּת, וּמִי עוֹד אִישׁ תָּמִים כִּיהוּדִי סְפָרַדִּי, שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ חָכְמוֹת, אֶלָּא אִם רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּבָר פּוֹתֵחַ פִּיו וּמִתְבּוֹדֵד, וְאֵינוֹ שׁוֹאֵל מִי שׁוֹמֵעַ אוֹתִי, אֶלָּא אִם אָמַר כָּךְ רַבֵּנוּ זַ״ל, אָז זֶהוּ זֶה! וְעָלֵינוּ לְהִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁפֹּךְ אֶת כָּל הַלֵּב לְפָנָיו. וְאֵין צָרִיךְ לִהְיוֹת כְּאוֹתוֹ חַכְמוֹלוֹג הָאוֹמֵר — ״שׁוֹמְעִים אוֹתִי?!״ ״אֲנִי שָׁוֶה מַשֶּׁהוּ?!״ ״אֵיךְ מֶלֶךְ גָּדוֹל צָרִיךְ אָדָם קָטָן כָּמוֹנִי״, אֲזַי מִתְרַחֵק. וְזֶה מַה שֶּׁמְּגַלֶּה רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט׳, מֵהֶתֶם וְהֶחָכָם), שֶׁהַתֶּם זָכָה לִהְיוֹת רֹאשׁ כָּל הַחֲכָמִים — זֶה רַבֵּנוּ זַ״ל, לֹא־כֵן הֶחָכָם נִכְנַס בִּבְיצָה גְּדוֹלָה, זֶה מְרַמֵּז עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ, מִי שֶׁלּוֹקֵחַ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, יִזְכֶּה לְכָל הַמַּדְרֵגוֹת בָּעוֹלָם, וּמִי שֶׁחָכָם בְּעֵינָיו, יִשָּׁאֵר בַּחוּץ.

לָזֹאת אֲנִי פּוֹנֶה לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הִגִּיעַ הַזְּמַן, שֶׁנְּגַלֶּה אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּמִיהוּ הָעוֹלָם? עַם יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּעֲנִית ג׃): כְּשֵׁם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָעוֹלָם בְּלֹא רוּחוֹת, כָּךְ אִי אֶפְשָׁר לָעוֹלָם בְּלֹא יִשְׂרָאֵל. עַם יִשְׂרָאֵל הֵם עוֹלָם, וַעֲלֵיהֶם קַיָּם הָעוֹלָם, וְלָכֵן עָלֵינוּ לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם, וּלְגַלּוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, לְגַלּוֹת לְכֻלָּם שֶׁיֵּשׁ רַבִּי כָּזֶה, שֶׁרָצָה שֶׁנָּבוֹא אֵלָיו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מְחֻיָּב לָתֵת צְדָקָה, כִּי כָּךְ נִפְסַק בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּהִלְכוֹת צְדָקָה, שֶׁאַפִלּוּ עָנִי בְּיִשְׂרָאֵל, מְחֻיָּב לָתֵת צְדָקָה, וְעִקַּר הַצְּדָקָה — לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְפָרֵשׁ מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל אֶת הַפָּסוּק: ״צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת״ (תְּהִלִּים קיט, קמב), אֵיזוֹ צְדָקָה נִשְׁאֶרֶת לְעוֹלָם? אִם נוֹתְנִים לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ

זַ״ל, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה׳), שֶׁשָּׁם מְדַבֵּר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה מַה זֶּה לָתֵת צְדָקָה לַהֲפָצָה וּלְהַדְפָּסָה. וְלָזֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם לְהָבִיא מַה שֶּׁיּוֹתֵר הוֹרָאוֹת קֶבַע לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, ״קֶרֶן הַדְפָּסָה הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁאָנוּ מַדְפִּיסִים אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְר׳ נָתָן, וְכָל סִפְרֵי הָרַב מִטְּשֶׁהְרִין וְר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל, וְכָל סִפְרֵי ר׳ אַלְטֶר טֶעפְּלִיקֶר זַ״ל, וְאֶת כָּל סִפְרֵינוּ. וְאִם תִּתְמְכוּ בָּנוּ, נוּכַל לְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסְּפָרִים שֶׁיֶּשְׁנָם בְּיָדֵינוּ: ״שִׁפַּת הַנַּחַל״, פֵּרוּשׁ עַל כָּל הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, ״נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹן״ פֵּרוּשׁ עַל ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״בְּאוּרֵי־הַמִּדּוֹת״ עַל ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, וּמִלְבַד סֵפֶר עַל הַתּוֹרָה, עַל הַמּוֹעֲדִים, עַל אַגָּדוֹת חַזַ״ל, עַל תַּרְי״ג מִצְוֹות, עַל אָבוֹת, עַל תְּהִלִּים, עַל חָמֵשׁ מְגִלּוֹת וְעַל מִשְׁלֵי, וְעוֹד עַל חַגֵּי יִשְׂרָאֵל, וְעוֹד מֵאוֹת קוּנְטְרֵסִים.

וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! רְאוּ לְהָבִיא מַה שֶּׁיּוֹתֵר הוֹרָאוֹת קֶבַע, וּבִזְכוּת הַצְּדָקָה שֶׁתִּתְּנוּ לְהַדְפָּסָה, תַּעֲזְרוּ לִי שֶׁנּוּכַל לְהַדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים, וְנִזְכֶּה לְהָבִיא אֶת הַגְּאֻלָּה, כִּי עַל־יְדֵי הֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, נָבִיא אֶת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.

וְעַכְשָׁו אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דָּבָר פְּרָטִי, אֲבָל בַּפְּרָט תָּלוּי הַכְּלָל. בְּיַבְנְאֵל אֲנַחְנוּ עוֹמְדִים לִבְנוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים: ״וְאָהֵי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעַט״ — אֵלּוּ בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת (מְגִלָּה כט.); אָנוּ מְקַוִּים וּמְצַפִּים בְּכָל יוֹם שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ עַל־יְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, לְעֵת עַתָּה הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת הֵם הַבַּיִת־מִקְדָּשׁ מְעַט, בְּיַבְנְאֵל מֻכְרָח לָקוּם בֵּית־הַמִּדְרָשׁ. מַה הַיִּחוּדִי בְּבֵית־מִדְרָשׁ הַזֶּה? זֶה יִהְיֶה כְּעֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִּהְיֶה גִּזְעָנוּת, לֹא יִהְיֶה מֶשֶׁג שֶׁל אַשְׁכְּנַזִּים סְפָרַדִּים, לֹא יִהְיֶה עִירָקִים, תּוּנִיסָאִים, פּוֹלָנִים, הוּנְגָרִים, פַּרְסִים, תֵּימָנִים וּשְׁאָר עֲדוֹת וְכוּ׳, אֶלָּא כֻּלָּם בָּאִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהִתְפַּלֵּל. שׁוֹכְחִים אֶת הַגִּזְעָנוּת הָאֲרוּרָה. כָּךְ בָּרוּךְ הַשֵּׁם, זָכִינוּ בְּיַבְנְאֵל, יֵשׁ לָנוּ עַתָּה בֵּית־הַכְּנֶסֶת קָטָן מְאֹד, אֲבָל שָׁם מִתְאַחֲדִים

בְּצַוָּתָא אַשְׁכְּנַזִּים וּסְפָרַדִּים, תֵּימָנִים וּפַרְסִים, עִירָקִים וּמָרוֹקָאִים, וְכֻלָּנוּ מִתְפַּלְּלִים בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אֲבָל קָטָן הַמָּקוֹם לְהָכִיל, וְלָכֵן עָלֵינוּ לִבְנוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת גָּדוֹל. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הֱיוֹת שֶׁקִּבַּעְנוּ שֶׁבְּיוֹם חֲמִישִׁי יוֹצְאִים לַהֲפָצָה מְרֻכֶּזֶת, שֶׁחֵצִי לוֹקְחִים בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה וְחֵצִי לוֹקְחִים בִּשְׁבִיל בִּנְיַן בֵּית־הַכְּנֶסֶת, לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ וְאֶתְחַנֵּן לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיֵּצְאוּ מַה שֶּׁיּוֹתֵר אֲנָשִׁים לַהֲפָצָה מְרֻכֶּזֶת. וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּבִנְיַן בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּהַחְזָקַת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בַּגְּאֻלָּה, כִּי כָּךְ כָּתוּב בַּזֹּהַר (זֹהַר חָדָשׁ, פָּרָשַׁת נֹחַ): עַל־יְדֵי בֵּי כְּנִישְׁתָּא חַדָּא, אִם יִהְיֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת אֶחָד, שֶׁיִּתְאַחֲדוּ יַחַד — בִּזְכוּתָם תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה. וְהֵיכָן עוֹד בָּעוֹלָם יֵשׁ בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁמִּתְפַּלְּלִים יַחַד אַשְׁכְּנַזִּים וּסְפָרַדִּים, וּמִכָּל הָעֲדוֹת בְּאַהֲבָה וּבְאַחְדוּת כְּמוֹ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּנוּ, שֶׁזֶּה יִהְיֶה כְּעֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁשָּׁם יִתְקַבְּצוּ כָּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ, שֶׁבְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי תֵּצְאוּ לַהֲפָצָה מְרֻכֶּזֶת, חֵצִי הוֹלֵךְ לְפַרְנָסָה, וְחֵצִי הוֹלֵךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בָּזֶה, יַגִּיעַ הַיּוֹם שֶׁיֵּחָקֵק שְׁמוֹ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְאָז יִתְחָרֵט, הָיִיתִי יָכוֹל לַעֲזֹר לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ מְעַט שֶׁבּוֹנִים בְּיַבְנְאֵל, שֶׁיֶּשְׁנוֹ קַיָּם בְּיַבְנְאֵל, וְלָמָּה לֹא עָשִׂיתִי מַסְפִּיק. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תְּנוּ לָנוּ יָד וְכָתֵף, וְאֵין לָנוּ שׁוּם כַּוָּנָה צְדָדִית, אֶלָּא לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה בָּעוֹלָם, וּלְקָרֵב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּשְׁמַע תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְנִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלִבְנוֹת אֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהֵיכָן? בַּעֲיָרָה שֶׁנִּקְרֵאת עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל: יַבְנְאֵל! יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם חֵלֶק בְּבִנְיַן עִיר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, יִשְׁפַּע עֲלֵיהֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, וְלֹא יֶחְסַר לָהֶם אַף פַּעַם שׁוּם דָּבָר, וְיִהְיוּ בְּרִיאִים, וְתִהְיֶה תְּפִלָּתָם נִשְׁמַעַת בַּשָּׁמַיִם, אָמֵן וְאָמֵן.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקנט.

עֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וְתַאֲמִין לִי, שֶׁאֵין לָאָדָם תִּקּוּן יוֹתֵר גָּדוֹל מֵהֲפָצַת הַקּוּנְטְרֵסִים, שֶׁהֵם תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְכֵן הַסְּפָרִים הַמְכֻרָּכִים הֵם זְכוּת הָרַבִּים לְדוֹרוֹת, כִּי זֶה יִשָּׁאֵר מִסָּבָא לְאַבָּא וּלְנֶכֶד, כִּי סֵפֶר מְכֹרָךְ עוֹבֵר בִּירֻשָּׁה מִדּוֹר דּוֹר, עַל־כֵּן הֵיא זְכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד בָּזֶה שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לְהָפִיץ אֶת זֶה, וְתַמְשִׁיךְ וְאַל תִּתְפַּעֵל מֵאַף אֶחָד בָּעוֹלָם.

אוֹדוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל לָצֵאת מִכָּאן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לִהְיוֹת שָׁם גַּם בְּשַׁבָּת.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַדּוּ״חַ. רְאִי לְהַמְשִׁיךְ בִּפְעִילוּת

עִם הַנָּשִׁים, וּתְקַבְּצִי אֶת כָּל הַנָּשִׁים, וּמִדֵּי פַּעַם אֶשְׁלַח לָךְ מִכְתָּב כְּלָלִי לְנָשִׁים, וְאַתְּ תְּחַלְּקִי אֶת זֶה לָהֶן, כִּי הָעִקָּר הוּא הָאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת שֶׁיִּהְיֶה בֵּין נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ בַּעֲבוּר זֶה מְאֹד מְאֹד.

תַּמְשִׁיכִי בְּכָל זֶה, וּבְזְכוּת זֶה תִּתְבָּרְכִי בְּכָל הַבְּרָכוֹת הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

בְּעִנְיַן רִשָּׁיוֹן נְהִיגָה, כְּפִי שֶׁאֲנִי זוֹכֵר מָסַרְתִּי לְךָ אֶת זֶה בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וּתְחַפֵּשׂ אֶת זֶה בַּדִּירָה שֶׁלְּךָ, אִם לֹא — תּוֹדִיעַ לִי, וַאֲחַפֵּשׂ אֶת זֶה אֶצְלִי, כִּי אֲנִי זוֹכֵר שֶׁנָּתַתִּי לְךָ אֶת זֶה בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה.

אוֹדוֹת הַכְּלָבִים שֶׁנּוֹבְחִים בְּיַבְנְאֵל וְכוּ׳ וְכוּ׳, לֹא כְּדַאי לַעֲנוֹת לָהֶם, אַדְרַבָּה אֲנַחְנוּ צְרִיכִין לְהַרְבּוֹת בִּסְפָרִים וּבְקוּנְטְרֵסִים, שֶׁשָּׁמָּה כָּתוּב: ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, וְזֶה לֹא יוֹעִיל לָהֶם שׁוּם דָּבָר, כִּי כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ יוֹדְעִים שֶׁזֶּה הוֹלֵךְ בְּיִחַד, ״יַבְנְאֵל הוּא בְּרֶסְלֶב״, וּ״בְּרֶסְלֶב הוּא יַבְנְאֵל״, וּכְבָר אָמַר הַ׳צֶּמַח צֶדֶק׳: ״חֲזָקָה עַל תַּעֲמוּלָה שֶׁאֵינָהּ חוֹזֶרֶת רֵיקָם״, וְלָכֵן לֹא צְרִיכִים לְהִתְפַּעֵל מֵהֶם

מִנְּבִיחַת הַכְּלָבִים, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לְהַמְשִׁיךְ אֶת שֶׁלָּנוּ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנַּעֲבֹר עַל הַכֹּל.

אוּדוֹת הֲפָצָה, תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, וְהוּא תִּקּוּן הַבְּרִית.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּקָרוֹב לְהוֹצִיא קוּנְטְרֵסִים חֲדָשִׁים נִפְלָאִים מְאֹד, אַף הָיִיתִי כָּל הַזְּמַן תַּחַת לְחָצִים גְּדוֹלִים מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק, ט״ו תַּמּוּז, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל הָ׳אוֹר־הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים זי״ע ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁדּוּךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁמַּצִּיעִים לְךָ, וְאַל תִּהְיֶה חָכָם בְּעֵינֶיךָ, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁתִּהְיֶה אָדָם הַשָּׁלֵם. וּבְעִנְיַן הַהַצָּעָה שֶׁכָּתַבְתָּ לִי, לְדַעְתִּי, הַהַצָּעָה טוֹבָה, מָה אִכְפַּת לְךָ שֶׁהָאַבָּא וְכוּ׳ וְכוּ׳, הָעִקָּר שֶׁהַבַּחוּרָה תִּהְיֶה בְּרִיאָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה כְּבָר אָדָם הַשָּׁלֵם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקסג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ז תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם רַב אֶל נְשׁוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, הַגָּרִים בְּ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה יִשְׁרֶה עֲלֵיהֶן שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵן וְיַצִּילֵן מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶן.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁאַתֶּן מִתְקַבְּצוֹת בְּיַחַד, וּפוֹתְחוֹת שְׁעוּר מַחְזוֹר שֶׁנִּי בְּלִמּוּד שְׁמִירַת הַלָּשׁוֹן וְאַהֲבָה בֵּין אִשָּׁה לִרְעוּתָהּ.

מָה אֹמַר לָכֶן! אֵין דָּבָר יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּימֵי בֵּין הַמְּצָרִים, זֶה מְאֹד חִיּוּבִי לִלְמֹד אֶת הַלִּמּוּדִים הָאֵלֶּה, כִּי עִקַּר הַחֻרְבָּן הָיָה רַק מֵחֲמַת שִׂנְאַת חִנָּם (יוֹמָא ט:); וּבֶאֱמֶת לְשׁוֹן־הָרַע וְשִׂנְאַת חִנָּם הוֹלְכוֹת בְּיַחַד, כִּי לֹא יְדַבֵּר אָדָם לְשׁוֹן־הָרַע עַל זוּלָתוֹ, אֶלָּא כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ עָלָיו שִׂנְאָה, וְעַל־פִּי־רֹב הַשִּׂנְאָה הִיא שִׂנְאַת חִנָּם, וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים כָּל־כָּךְ הִקְפִּידוּ עַל זֶה, עַד שֶׁאָמְרוּ (שַׁבָּת לב:): בַּעֲוֹן שִׂנְאַת חִנָּם מְרִיבָה רַבָּה, וְאִשְׁתּוֹ מַפֶּלֶת נְפָלִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן; כָּל־כָּךְ קָשָׁה הַשִּׂנְאַת חִנָּם, שֶׁגּוֹרֶמֶת אַחַר־כָּךְ גַּם לְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרָע, שֶׁמְּגָרֶשֶׁת אֶת הַשְּׁכִינָה, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (עֲרָכִין טו.): כָּל הַמְסַפֵּר לְשׁוֹן־הָרַע, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִין לָדוּר בָּעוֹלָם.

וְעַל־כֵּן רְאִינָה לְהִתְוַעֵד מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם, וּלְהַרְבּוֹת לְדַבֵּר מִמַּעֲלַת כָּל אַחַת וְאַחַת, וּלְסַפֵּר בְּשִׁבְחָן, וּכְבָר יָדוּעַ מַה שֶּׁאָמְרוּ הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים: ״חֻרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ נֶחֱרַב בַּעֲוֹן שִׂנְאַת חִנָּם, וּבִנְיַן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ יִבָּנֶה בִּזְכוּת אַהֲבַת חִנָּם״, צְרִיכִין לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד בְּעִנְיַן זֶה, שֶׁהוּא אַהֲבָה וְאַחְוָה וְרֵעוּת בֵּין נְשֵׁי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַאֲפִלּוּ שֶׁזֶּה בָּא בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, צְרִיכִים לְזָרֵק אֶת כָּל הַחֶשְׁבּוֹנוֹת הַפְּרָטִיִּים שֶׁיֵּשׁ בֵּין אַחַת לַשְּׁנִיָּה, וּלְדַבֵּר רַק חִיּוּבִית מִכָּל אַחַת וְאַחַת, וְזֶה מְאֹד מְאֹד יָקָר בַּשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא תִּתְאַזְּרֶנָּה בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, וּתְדַבְּרֶנָּה בְּפֶה מָלֵא מַה שֶּׁיֵּשׁ לָכֶן לְדַבֵּר, וְהָעִקָּר הַכֹּל — שֶׁתִּשְׁתַּדְּלֶנָּה לְשַׁמֵּחַ וּלְשַׂמֵּחַ אִשָּׁה אֶת רֵעוּתָהּ, וּלְהַחְדִּיר בָּהּ אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהוּא הַיְסוֹד וְהָעִקָּר אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי בְּלִי אֱמוּנַת חֲכָמִים, אֵין שׁוּם דָּבָר, וְסוֹבְלִים מַה שֶּׁסּוֹבְלִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא), שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים יוֹדְעִים אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, וּלְהַפּוּךְ — כָּל טֵרוּף הַדַּעַת בָּא עַל־יְדֵי פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶן, שֶׁתַּצְלַחְנָה בְּמִשְׁימַתְכֶן.

הַמְאַחֵל לָכֶן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקסד.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ז תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם רַב אֶל בְּנוֹת הַתִּיכוֹן ״בֵּית פֵּיגֶא״, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״ בְּיַבְנְאֵל, שֶׁתִּחְיֶינָה נֶצַח.

מְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ, שֶׁסִּיַּמְתֶּן אֶת הַשָּׁנָה בְּהַצְלָחָה מְרֻבָּה בַּלִּמּוּדִים.

עֲלֵיכֶן לָדַעַת, כִּי הָאָדָם הוּא עֵץ הַשָּׂדֶה, וּכְמוֹ עֵץ וְאִילָן עִקַּר תַּכְלִיתוֹ שֶׁיּוֹצִיא פֵּרוֹת יָפִים, וְלָזֹאת כָּל מְשִׂימַתְכֶן צְרִיכָה לִהְיוֹת עַכְשָׁו, שֶׁיִּהְיֶה בִּבְחִינַת טוֹפֵחַ עַל מְנַת לְהַטְפִּיחַ, הַיְנוּ כָּל מַה שֶּׁלְּמַדְתֶּן בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, עֲלֵיכֶן לִמְסֹר אֶת זֶה הָלְאָה לַתַּלְמִידוֹת הַצְּעִירוֹת, וְאַתֶּן צְרִיכוֹת לִהְיוֹת הַדֶּגְמָא הַחַיָּה שֶׁלָּהֶן.

לָזֹאת אֲנִי מַצִּיעַ, שֶׁתִּתְקַבְּצָנָה יַחַד עַל־כָּל־פָּנִים פַּעֲמַיִם אוֹ שָׁלֹשׁ בְּשָׁבוּעַ, וּלְבַלּוֹת יַחַד, וּלְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית וְסִפּוּרֵי צַדִּיקִים, בְּאֹפֶן שֶׁתִּתְחַזֵּק בָּכֶן אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהִיא הַיְסוֹד בַּיַּהֲדוּת, כִּי בְּלִי אֱמוּנַת חֲכָמִים, אֵין לָנוּ כְּלוּם, כִּי כָּל הַמְּסוֹרָה שֶׁיֵּשׁ לְכָלָל

יִשְׂרָאֵל, הֵיא רַק בִּזְכוּת הָאֱמוּנַת חֲכָמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת פֶּרֶק א׳): מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים, וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכֵן מִדּוֹר דּוֹר.

וְלָכֵן רְאִינָה לְדַבֵּר בֵּינֵיכֶן הַרְבֵּה מֵאֱמוּנַת חֲכָמִים וְסִפּוּרֵי צַדִּיקִים, וְכֵן תְּכִנָּה תְּכִנִּית עַל כָּל הַקֵּיץ לְהַעֲבִיר אֶת הַמֶּסֶר הַזֶּה לַבָּנוֹת הַקְּטַנּוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶן, שֶׁתַּצְלַחְנָה דַּרְכְּכֶן.

הַמְאַחֵל לָכֶן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ז תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוָּיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הָאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּימֵי בֵּין הַמְּצָרִים, אֲשֶׁר מְקֻבָּל מְצַדִּיקִים, כְּשֵׁם שֶׁהַחֻרְבָּן הָיָה בְּשָׁבִיל שִׂנְאַת חִנָּם (יוֹמָא ט׃), כֵּן צְרִיכִין לַעֲסֹק עַכְשָׁו בִּבְנִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ עַל־יְדֵי אַהֲבַת חִנָּם, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן הַחֲבֵרִים הַמְקֻרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, הֵם צְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשָׁם בְּפֹעַל מַמָּשׁ, שֶׁתִּהְיֶה אַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת בֵּינֵיהֶם, וְרָאוּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּגַּשׁ לַחֲבֵרוֹ וּלְהִתְעַנְיֵן בְּעִנְיָנָיו, וְלִשְׁאֹל אוֹתוֹ בַּמֶּה אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ, וְזֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, לְהִתְעַנְיֵן בַּמֶּה יְכוֹלִין לַעֲזֹר לְזוּלָתוֹ, כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁמִּתְבַּיְשִׁים לְהַגִּיד, וּבָזֶה שֶׁבָּאִים וְשׁוֹאֲלִים מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, מוֹצִיאִין מִלִּבּוֹ אֶת

הַמְּרִירוּת, הָעִקָּר רַק לָדוּן אֶת הַשִּׁנִּי לְכַף זְכוּת, כִּי אֵין זֶה קוֹנֵץ לְהַפִּיל אֵיזֶה אָדָם, וְלַעֲשׂוֹת עָלָיו אֵיזוֹ בִּקֹּרֶת, זֶה לֹא עִנְיָנֵנוּ בִּכְלָל, כִּי מָה אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הַשִּׁנִּי? אֲנַחְנוּ רַק צְרִיכִין לְהִסְתַּכֵּל עַל הַטּוֹב שֶׁלּוֹ, וּבְפָרָט שֶׁאֲנַחְנוּ גָּרִים פֹּה בְּמָקוֹם שֶׁל חִלּוֹנִיִּים וְכוּ' וְכוּ', וְהַסָּ"ךְ־מ"ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, אוֹרֵב עָלֵינוּ מְאֹד מְאֹד, וְרוֹצֶה רַק לַעֲשׂוֹת פֵּרוּדִים בֵּינֵנוּ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁלֹּא יַצְלִיחַ, אֶלָּא נִזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמַפַּלְתּוֹ מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר. כִּי בֶּאֱמֶת אַנְשֵׁי יַבְנְאֵל הֵם אֲנָשִׁים תְּמִימִים, אֲנָשִׁים טוֹבִים מְאֹד, וְרוֹצִים מְאֹד לָשׁוּב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וַחֲפֵצִים מְאֹד מְאֹד שֶׁיַּעֲשׂוּ לָהֶם שִׁעוּרִים, שִׁעוּרֵי תּוֹרָה, אַךְ הַסָּ"ךְ־מ"ם הָרָשָׁע הוּא הַמְעַכֵּב אוֹתָם מִלַּעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אֲשֶׁר לְפִי דַּעַת הָרַמְבַּ"ם זֶהוּ עָוֹן, אֲשֶׁר לֹא נִתָּן לְכַפֵּר כְּלָל, כִּי מִי שֶׁמּוֹנֵעַ מִזּוּלָתוֹ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא.

רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אֶתְכֶם.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים מְסַפְּרִים, שֶׁפַּעַם אָמְרוּ לְמוֹהַרַנַ"תְּ זַ"ל, שֶׁמּוּבָא בַּסְּפָרִים, שֶׁבֵּימֵי בֵּין הַמְּצָרִים יֵשׁ יְרִידָה בָּעוֹלָם, עָנָה וְאָמַר מוֹהַרַנַ"תְּ זַ"ל, מַה פִּתְאֹם? אַדְרַבָּה בִּימֵי בֵּין הַמְּצָרִים יֵשׁ עֲלִיָּה גְּדוֹלָה, כִּי אָז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא בַּחוּץ, וּבָנֶקֶל לִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אִם מְחַפְּשִׂים אַחֲרָיו, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְחַפֵּשׂ אַחַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵיךְ? עַל־יְדֵי שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁצְּרִיכִין לִהְיוֹת חֲזָקִים מְאֹד מְאֹד בְּדָבָר זֶה — לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וּצְרִיכִין לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ חֲזָקִים בָּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ שֶׁל שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, עַד שֶׁתָּמִיד כְּשֶׁהוֹלֵךְ אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת רַגְלִי, אוֹ כְּשֶׁבָּא מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת רַגְלִי, שֶׁלֹּא יֵלֵךְ לְבַד, אֶלָּא יְדַבֵּר וְיָשִׂיחַ אָז אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכּוֹ תָּמִיד.

יָדוּעַ לָנוּ, שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר: רָצִיתִי לְהָקִים תַּלְמִידִים כָּאֵלּוּ, שֶׁיִּהְיוּ נוֹהֲמִים כַּאֲרָיוֹת (בְּרִימֶען וויי דִי לֵייבִּין) בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין

קוֹנוֹ, תָּמִיד יְדַבְּרוּ יְדַבְּרוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּדֶרֶךְ אֲרִי שֶׁהוּא תָּמִיד נוֹהֵם, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לָזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הָעִקָּר רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר, וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רְגִילִים לִרְקֹד עַכְשָׁו בֵּין הַמְצָרִים עִם הַנִּגּוּן: "אַתָּה תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחָנְנָהּ, כִּי בָא מוֹעֵד" וְכוּ' וְכוּ'.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לִרְאוֹת בְּמַפַּלְתּוֹ שֶׁל הַסָּמ"ךְ־מֵ"ם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה הִתְגַּלּוּת שֵׁם שָׁמַיִם בָּעוֹלָם, עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ יֵדְעוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקסו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י"ט תַּמּוּז ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בַּמֶּה שֶׁשָּׁאַלְתָּ — לָמָּה יֵשׁ מַחֲלֹקֶת עָלַי וְכוּ', מָה אַתָּה רוֹצֶה שֶׁאֶעֱנֶה לְךָ? בְּוַדַּאי חֲטָאתִי, עָוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי וְכוּ', אַחֶרֶת לֹא הָיוּ חוֹלְקִים עָלַי...

עִם כָּל זֹאת עַיֵּן בַּסֵּפֶר "נְתִיב מִצְוֹתֶיךָ" מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִקָּאמַרְנָא זי"ע. הַמַּגִּיד הַגָּדוֹל מִמֶּעזְרִיטְשׁ זי"ע הָיוּ לוֹ שֶׁלֹּשׁ־מֵאוֹת תַּלְמִידִים בַּעֲלֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ אֲמִתִּי, וַעֲלֵיהֶם עָמְדוּ נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים בְּלִי שִׁעוּר, עַד שֶׁהֵסִיתוּ גַּם אֶת גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה רִיב וּמַחֲלֹקֶת שֶׁלֹּא הָיָה בִּזְמַן קֹרַח, וְהַסִּבָּה הִיא, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהַצַּדִּיק הוֹלֵךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם מִמַּדְרֵגָה לְמַדְרֵגָה, עוֹמְדִים עָלָיו נְחָשִׁים, וְעַל יָדָם נִקְרָעוּ כָּל הַדִּינִים, עַד שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ אוֹר עֶלְיוֹן מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא לֵילֵךְ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם מַדְרֵגוֹת גְּדוֹלוֹת וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

זֹאת תֵּדַע, אֲשֶׁר הַסָּמ"ךְ־מֵ"ם מְקַנֵּא בְּמִי שֶׁדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ,

וְאֵינוֹ מַסִּיחַ דַּעַת לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן הוּא מֵקִים אֶת שְׁלוּחָיו, וְיוֹצְאִים וְחוֹלְקִים עָלָיו.

רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳): עַל־יְדֵי שֶׁשּׁוֹתְקִים וְלֹא עוֹנִים לְמְחָרְפֵי וְלִמְבַזֵּי נַפְשׁוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה עוֹלֶה עַד הַכֶּתֶר, וְנַעֲשֶׂה אָדָם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא וְכוּ׳, וְהַהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה עַל צַדִּיק מַחֲלֹקֶת, כִּי שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּאֵיזוֹ יֵשׁוּת אוֹ מַחֲשָׁבָה שֶׁל גַּדְלוּת וְכוּ׳, אַחֲרֵי שֶׁהִתְיַגֵּעַ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה שָׁנִים בִּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תקסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמְכֶם בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֻחְדָּשׁ, כִּי הָעִקָּר בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת, שֶׁצְּרִיכִין תָּמִיד לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ, כִּי כְּמוֹ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אֵין סוֹף, וּמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כְּמוֹ־כֵן הָאָדָם צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם בְּמִדַּת הַטּוֹב, לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי הַטּוֹב — הֵן לִהְיוֹת טוֹב לְעַצְמוֹ, לְחַפֵּשׂ אֶת הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, כִּי אֵין זֶה קוֹנֵן לְהַפִּיל אֶת עַצְמוֹ וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הָרַע אֶצְלוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּאִלּוּ הוּא שְׁלוּמִיאֵל, וּכְאִלּוּ אֵין לוֹ כְּבָר תִּקְוָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁכָּל זֶה הוּא מְצִיאַת הָרַע וְכוּ׳, אֶלָּא צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּעַצְמוֹ אֶת הַטּוֹב וְכוּ׳, וּכְמוֹ־כֵן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַטּוֹב בְּאִשְׁתּוֹ וּבִילָדָיו וּבְזוּלָתוֹ, וְתָמִיד רַק לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּמִדַּת הַטּוֹב, וְאָז נִכְלָלִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּקְרָא טוֹב, וּכְמוֹ

שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמה): "טוֹב ה' לַכֹּל", וְאַל יִהְיֶה בְּעֵינֵיכֶם דָּבָר זֶה קַל, אֶלָּא רְאוּ לְחִיּוֹת עִם מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת, לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמְכֶם תָּמִיד, וְאֶחָד יֹאמַר לְהַשֵּׁנִי חֲזַק, וּצְרִיכִין לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר זֶה מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ, שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְאֵין בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא תַּעֲבֹר עָלָיו חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְקַטְנוּת — הֵן מֵעַצְמוֹ וְהֵן מִפַּרְנָסָתוֹ וְהֵן מִבֵּיתוֹ וּמִילָדָיו וּמִשְׁכֵּנָיו וְכוּ' וְכוּ', כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל עִם הַלְמוּדִים שֶׁלּוֹ, לָכֵן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְכָל אֶחָד יְחַזֵּק אֶת הַשֵּׁנִי, וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הַטּוֹב שֶׁבָּכֶם וְעַל הַטּוֹב שֶׁבְּזוּלָתְכֶם, וּלְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, וְלָצֵאת לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם, וְאַל תִּתְיָאֲשׁוּ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְעוֹד תִּרְאוּ נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

נָא וְנָא אַל תִּירְאוּ וְאַל תִּפְחֲדוּ מֵאֵימַת הַסָּמ"ךְ־מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, אֵלּוּ הַשְּׁמוּנֶה דִּירוֹת שֶׁמַּתְחִילִים לִבְנוֹת עַל הַכְּבִישׁ הָרָאשִׁי, תֵּדְעוּ שֶׁזֶּה לֹא מֵהַמּוּעֲצָה, אֶלָּא קַבְּלָן פְּרָטִי, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנַשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ יָכוֹל לִקְנוֹת אֶת זֶה, וְאַדְרַבָּה מִי שֶׁיּוֹדֵעַ מֵאֶחָד מֵאֲנַשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁמְּעֻנְיָן לִקְנוֹת דִּירָה, צְרִיכִין לְהַפְנוֹת אוֹתוֹ אֶל הַקַּבְּלָן הַזֶּה, זֶה קַבְּלָן פְּרָטִי, וְאֵין לוֹ שׁוּם שַׁיָּכוּת עִם הַמּוּעֲצָה מְקוֹמִית, וְעַל־כֵּן אַל יַפְחִידוּ אֶתְכֶם כְּאִלּוּ מִי יוֹדֵעַ מַה, אַדְרַבָּה, תֵּדְעוּ שֶׁפֹּה תִּהְיֶה "עִיר בְּרֶסְלֶב", פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, פֹּה יִהְיֶה הַיְרוּשָׁלַיִם שֶׁל הַגָּלִיל, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעֲדַיִן עוֹבֵר עָלֵינוּ מַה שֶּׁעוֹבֵר — קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְצָרוּת עַיִן וְקִנְאָה וְשִׂנְאָה וְכוּ' וְכוּ', וְלוֹחֲצִים אוֹתָנוּ בְּכָל מִינֵי לְחָצִים וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל לֹא יוֹעִיל לָהֶם שׁוּם דָּבָר, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

נָא וְנָא תֵּצְאוּ מֵהַקַּטְנוּת שֶׁלָּכֶם, וְתִסְתַּכְּלוּ עַל הֶעָתִיד, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ פֹּה עָתִיד נִפְלָא, עָתִיד מְשַׂגְשֵׂג, וּפֹה יִהְיוּ כָּל הַמִּבְנִים לַמּוֹסָדוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁלָּנוּ: תַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבֵית־סֵפֶר, הַכְנָסַת אוֹרְחִים, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עֲנָקִי. וְלָכֵן רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם לֹא לִפֹּל בְּיֵאוּשׁ, וְעוֹד תִּרְאוּ אֵיךְ שֶׁיּוּקְמוּ פֹּה מִפְעָלִים, שֶׁיִּהְיֶה לְכֻלָּם פַּרְנָסָה, רַק צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת לֹא לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ בָּרֶגַע הָאַחֲרוֹן, וְזֶה מְאֹד מְאֹד

נָחוּץ, כִּי שָׁמַעְתִּי, שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְתַאֲמִינוּ לִי, שֶׁאֵין אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, אֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה גָּר בִּירוּשָׁלַיִם, בִּבְנֵי בְרַק, בִּצְפַת בִּעְמָנוּאֵל וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁרַק יִהְיֶה, עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל מִינֵי חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְאֵין לָהֶם בַּמֶּה לְחַזֵּק אֶת עַצְמָם, וּתְהִלָּה לָאֵל, לָנוּ יֵשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְרָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט שֶׁאָנוּ זוֹכִין לִנְסֹעַ בְּכָל שָׁנָה עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמָן, בָּזֶה רָאוּי לָנוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמֵנוּ, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן, שֶׁהִנֵּה אֲנַחְנוּ מוֹסְרִים אֶת נַפְשֵׁנוּ לְגַלּוֹת אֶת הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, וְלֹא לִפֹּל בְּדַעְתֵּנוּ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְאָז תִּרְאוּ נִסִּים נִגְלִים שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

מַה מְּאֹד אֲנִי מִתְפַּלֵּא עָלֶיךָ, שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁאֵין אַתָּה מֻנָּח בְּרֹאשִׁי וּבְלִבִּי. מָה אֹמַר לְךָ ! אֵין יוֹם שֶׁאֲנִי לֹא מִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ, וְאַתָּה צָרִיךְ רַק לְהִתְחַזֵּק, שֶׁשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וְתַאֲמִין לִי, שֶׁנִּסְיוֹנוֹת קָשִׁים עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאַשְׁרֵנוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, שֶׁאָנוּ זוֹכִין לֵידַע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָנוּ יוֹדְעִים מִלְּמוּדִים כָּאֵלּוּ שֶׁל הִתְחַזְּקוּת וְשִׂמְחָה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וְלָכֵן אַתָּה צָרִיךְ לָקַחַת אֶת עַצְמְךָ יוֹתֵר בַּיָּדַיִם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְהִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֵּין הֶהָרִים, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הָעִקָּר תּוֹצִיא מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת מֵהָרֹאשׁ שֶׁלְּךָ

וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּאִלּוּ אֲנִי שָׁכַחְתִּי מִמְּךָ, אַדְרַבָּה, אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לִבִּי, וְאַתָּה יָסוֹד אֶצְלֵנוּ בְּמִנְיָן וָתִיקִין, כִּי בִלְעָדֶיךָ לֹא הָיָה לָנוּ אַף פַּעַם מִנְיָן וָתִיקִין, וְאַתָּה הָיִיתָ הָרִאשׁוֹן שֶׁעוֹרַרְתָּ לָזֶה, וְעַל־כֵּן מַה פִּתְאֹם שֶׁתַּחְשֹׁב שֶׁאֲנִי שׁוֹכֵחַ מִמְּךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ בַּיִת דִּירָה מֹשָׁל עַצְמְךָ, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ לָגוּר בִּשְׂכִירוּת, רַק צְרִיכִים עֲדַיִן קְצָת סַבְלָנוּת. תַּאֲמִין לִי, שֶׁיֵּשׁ עָלַי עֹל כָּזֶה שֶׁל מִלְיוֹנִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וַעֲדַיִן אֲנִי מְחַכֶּה וּמְצַפֶּה בְּסַבְלָנוּת גְּדוֹלָה, וְאֵינִי נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר, אֶלָּא מִתְחַזֵּק עַל־פִּי עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל.

רְאֵה לְכְתֹּב לִי תֵּכֶף־וּמִיָּד, וּמַמָּשׁ תְּחַיֵּינִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחִיֶּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ, וְעוֹד מְעַט תִּרְאוּ נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הָעִקָּר לֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר, וְאָז תַּצְלִיחִי בְּדַרְכֵּךְ תָּמִיד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שֶׁתַּצְלִיחִי תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁאַל תִּפֹּל בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, אַף שֶׁיֵּשׁ לְךָ מִלְחָמָה עִם נָחָשׁ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת אֵין לְךָ מַה לִּפְחֹד כְּלָל. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, שֶׁעִקַּר גְּבוּרַת שִׁמְשׁוֹן הַגִּבּוֹר הָיְתָה, שֶׁהָיָה לוֹ לֵב חָזָק וְאַמִּיץ מְאֹד, כְּמוֹ־כֵן אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל עַצְמְךָ, וְלֹא לִפֹּל בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, אַדְרַבָּה, אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁהֵם רוֹעֲדִים וּפוֹחֲדִים מֵאִתָּנוּ מְאֹד מְאֹד, וְאַתָּה לֹא יָכוֹל לְהָבִין אֶת זֶה, כִּי אַתָּה בְּתוֹךְ הָעִנְיָנִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל מִי שֶׁעוֹמֵד מִבַּחוּץ, רוֹאֶה שֶׁהֵם מַמָּשׁ שְׁרוּיִים בְּפַחַד, שֶׁאֲנַחְנוּ נִשְׁתַּלֵּט פֹּה וְכוּ׳, וְהֵם חוֹזְרִים עַל זֶה פַּעַם אַחַר פַּעַם, וְכִמְעַט שֶׁמַּגְבִּיהִים יָדַיִם בְּיֵאוּשׁ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּכְשֶׁרוֹאִים כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס, אָז הֵם מִתְגַּבְּרִים עִם כָּל הַכֹּחוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל לֹא יוֹעִיל לָהֶם שׁוּם דָּבָר, זָכוֹר וְגַם תִּזְכֹּר מֶה הָיָה הַפְּגָם שֶׁל הַמְרַגְּלִים, שֶׁאָמְרוּ: ״וַנְּהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים, וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם״ (בַּמִּדְבָּר יג, לג), שֶׁעִקַּר פְּגָמָם הָיָה — שֶׁאָמְרוּ ״וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם״, מֵאַיִן אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁהֱיִיתֶם בְּעֵינֵיהֶם כַּחֲגָבִים? מֵילָא, ״וַנְּהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים״ — יְכוֹלִים עֲדַיִן לְהָבִין... אֲבָל ״וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם״ — מֵאַיִן אַתֶּם יוֹדְעִים אֶת זֶה?!... וְזֶה הָיָה עִקַּר הַפְּגָם שֶׁל הַמְרַגְּלִים, אִם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שָׁלַח אוֹתָם לָלֶכֶת לָתוּר אֶת הָאָרֶץ, אֵין לָהֶם לְהִתְפַּחֵד מֵאַף אֶחָד, וְאֵין דָּבָר כָּזֶה, ״וַנְּהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים״, שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא שָׁוִים שׁוּם דָּבָר... אֲנַחְנוּ כֵּן שָׁוִים, כִּי עָלֵינוּ נָפְלָה הַמְּשִׁימָה, וְכֵן ״וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם״, בְּוַדַּאי לֹא שַׁיָּךְ, מֵאַיִן אַתָּה יוֹדֵעַ אֵיךְ אַתָּה נִרְאֶה בְּעֵינֵיהֶם? אַדְרַבָּה הֵם מְפַחֲדִים וְרוֹעֲדִים מֵאִתָּנוּ מְאֹד מְאֹד, וְאִם יִהְיוּ לְךָ הַקְדָּמוֹת אֵלּוּ, לֹא תִּפְחַד מֵאַף אֶחָד. וְלָכֵן רְאֵה לְקַחַת אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתֵדַע, שֶׁכָּל מַה שֶּׁאָמַרְתָּ לוֹ הַיּוֹם לְ... זֶה מַמָּשׁ כְּמוֹ חֲרָבוֹת וְסַכִּינִים בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְאַל תַּחְשֹׁב שֶׁהַדְּבָרִים הָלְכוּ

עַל אֹזֶן חֵרֶשֶׁת וְכוּ׳ וְכוּ׳, לֹא וָלֹא, אַל תַּגִּיד כָּךְ, וְאַל תַּחְשֹׁב כָּךְ, אֶלָּא כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר נִכְנָס הֵיטֵב בְּלִבּוֹ, וְשָׂרַף אוֹתוֹ מְאֹד, וּמִתְחַלֵּק עִם חֲבֵרוֹ מַה שֶּׁהִבַּרְתָּ אֵלָיו וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְזֶה בָּרוּר.

נָא וְנָא תּוֹצִיא עַצְמְךָ מִקַּטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁגַּם בְּפַרְנָסָתְךָ יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. אַתָּה צָרִיךְ רַק לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּתְיַעֵץ אֵצֶל הָרַב ... מַה לַּעֲשׂוֹת בְּעִנְיַן הַבֵּית־סֵפֶר וְהַתַּלְמוּד־תּוֹרָה, אֲנִי לֹא מֵבִין בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ בַּמֶּה שֶׁהוּא בְּקֹשׁ שֶׁצְּרִיכִין רִשְׁיוֹנוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲנִי לֹא בָּקִי בִּדְבָרִים אֵלּוּ, וְעַל־כֵּן תְּבָרֵר אֶצְלוֹ, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה הוּא מְבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי וְכוּ׳ וְכוּ׳.

הָעִקָּר תִּזְכֹּר, "אִם קָטָן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ, רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָתָּה" (שְׁמוּאֵל־א׳ טו, יז), וְעוֹד תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַמָּקוֹם הַזֶּה יִהְיֶה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל הַגָּלִיל, בִּלְי גֶּזְמָא וּבְלִי סָפֵק סְפֵקָא, רַק צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי כֹּחוֹת. הָעִקָּר תֵּצֵא מִקַּטְנוּת דַּעְתְּךָ וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְעוֹד תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֶרוֹ יָאִיר.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁשִּׂמַּחְתָּ אוֹתִי בָּזֶה שֶׁשָּׁלַחְתָּ לִי מִכְתָּב, וְסִפַּרְתָּ לִי הַכֹּל, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לָדַעַת כָּל פְּרָט וּפְרָט, כִּי כְּבָר שָׁלַחְתִּי לְ... נֶרוֹ יָאִיר, מִכְתָּב חִזּוּק, וְגַם אַתָּה תִּרְאֶה לְחַזֵּק אוֹתוֹ, כִּי הַמַּצָּב לֹא כָּל־כָּךְ רַע כְּפִי שֶׁחוֹשְׁבִים, וְכָל אֵלּוּ

הַשְׁמוֹנֶה דִּירוֹת שֶׁבּוֹנִים בְּאֶמְצַע יַבְנְאֵל, זוֹ לֹא מֵהַמּוֹעֲצָה בִּכְלָל, זֶה קַבְּלָן פְּרָטִי, וְאַדְרַבָּה הוּא מְעֻנְיָן שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים יִקְנוּ אֶת זֶה, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁיּוֹדֵעַ מִמִּשְׁהוּ שֶׁצָּרִיךְ דִּירָה, שֶׁיַּפְנוּ אוֹתוֹ אֶל הַקַּבְּלָן הַזֶּה, וְזֶה בָּרוּר.

הָעִקָּר רְאֵה לְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הָרַבֵּה, שֶׁיִּלְמְדוּ בְּשׁוּ״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וּמִשָּׁם יִשְׁאֲבוּ הִתְחַזְּקוּת, וְשֶׁלֹּא יִפְּלוּ בְּדַעְתָּם כְּלָל, וְכֵן יַתְמִידוּ בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, כִּי כָּל אֵלּוּ שֶׁהִצְלִיחוּ, הַכֹּל הָיָה בִּזְכוּת לִמּוּד ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, וּלְהַפּוּךְ כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כִּשָּׁלוֹן בַּחַיִּים וְאַכְזָבוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, זֶה מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ לוֹמֵד הָרַבֵּה סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָט ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, וְאַתָּה צָרִיךְ לְחַזֵּק אוֹתָם מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְכֵן תְּחַזֵּק אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּתְדַבֵּר עַל לִבָּם בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֶּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שִׂמַּחְתָּנִי עִם מִכְתָּבְךָ, וְעִם כָּל מַה שֶּׁאַתָּה מוֹדִיעַ לִי, כִּי כָּל פְּרָט וּפְרָט מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לִי.

בְּעִנְיַן נְסִיעָתְךָ לִבְרָזִיל וּלְאַרְגֶּנְטִינָה, אַתָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת חִשּׁוּב אִם בֶּאֱמֶת בִּשְׁבִילְךָ אַתָּה יָכוֹל לִפְעֹל שָׁמָּה, כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁיִּהְיֶה יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ. וּבֶאֱמֶת אִם יוֹצְאִים בְּכָל יוֹם לַהֲפָצָה — אֲזַי מַצְלִיחִים, עִם כָּל זֹאת אִם אַתָּה רוֹאֶה נְסִיעָה לְפָנֶיךָ, וְאַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁבִּשְׁבִילְךָ אַתָּה יָכוֹל לְהַצְלִיחַ — תִּסַּע, אֲבָל אַתָּה צָרִיךְ לָקַחַת

בַּחֻשְׁבּוֹן, שֶׁהַמַּצָּב הַכַּלְכָּלִי עַכְשָׁו בִּכְלָלִיּוּת בָּעוֹלָם מְאֹד קָשֶׁה, עִם כָּל זֹאת אִם אַתָּה רוֹצֶה — תִּסַּע, יֵשׁ אֶצְלִי קוּפּוֹן מְחֻרְגָּם לְפוּרְטוּגָזִית לְהַפְלִיא, וַחֲבָל שֶׁלֹּא יֶדְפַּס וְשֶׁלֹּא יוּפַץ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתֵלֵךְ לַהֲפָצָה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְכֵן תְּחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתִשְׁתַּדֵּל לִלְמֹד בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ שָׁעָה אַחַת בַּיּוֹם כְּמוֹ שֶׁנִּדְבַּר בֵּינֵינוּ, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה גְּדוֹלָה — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחִיֶּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ אַתְּ מַחְדִּירָה אֱמוּנַת חֲכָמִים בֵּין הַנָּשִׁים, שֶׁזֶּה הַיְסוֹד וְהָעִקָּר, וְהֶבְאַת דֻּגְמָא מְאֹד מְאֹד יָפָה, כִּי כָּל הַצְלָחָתָם הִיא רַק מֵחֲמַת שֶׁהָיְתָה לָהֶם אֱמוּנַת חֲכָמִים בְּרַבָּם, עַד שֶׁלֹּא שָׁאֲלוּ שׁוּם שְׁאֵלָה כְּלָל, אֶלָּא נָסְעוּ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ רַק בִּשְׁבִיל שֶׁרַבָּם אָמַר כָּךְ, אוֹ רַבָּם רָמַז כָּךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאֶת הַמֶּסֶר הַזֶּה אַתְּ צְרִיכָה לְמָסֹר לִנְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ, רַק לְהִתְאַזֵּר בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְתִהְיִי חֲזָקָה מְאֹד מְאֹד לָלֶכֶת מֵאִשָּׁה לְאִשָּׁה, וּלְדַבֵּר אִתָּן מֵאֱמוּנַת חֲכָמִים. וְכֵן אַתְּ צְרִיכָה לָקַחַת אִתָּךְ אֶת ... וּבְיַחַד לְדַבֵּר עִם כָּל אִשָּׁה וְאִשָּׁה מֵאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְכֵן עִם כָּל בַּת וּבַת בְּנִפְרָד לְדַבֵּר מֵאֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁפֹּה רָקוּב כָּל הָעִנְיָן וְכוּ׳ וְכוּ׳, כָּל אֶחָד רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה, כִּי אִם הָיוּ רוֹצִים לִשְׁמֹעַ אֶת הַמֶּסֶר הָאֲמִתִּי, הָיוּ כֻּלָּם שׁוֹמְעִים דָּבָר אֶחָד — שֶׁכָּל רְצוֹנֵנוּ הוּא לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּלְהִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם־בַּיִת, וְשָׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּינֵינוּ, וְנִשְׁתַּדֵּל לַהֲפֹךְ אֶת הַמָּקוֹם לְעִיר תּוֹרָה,

לְעִיר צְדָקָה וָחֶסֶד, לְעִיר שִׂמְחָה, לְעִיר שֶׁל יִרְאַת שָׁמַיִם, וְזֶהוּ הַמֻּסָּר שֶׁיֵּשׁ לִי, אֲקַוֶּה שֶׁתָּבִינִי מַה לְּפָנַיִךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמֵּךְ.

רְאִי לְחַזֵּק אֶת נְשׁוֹת וּבְנוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי זֶה הַיְסוֹד וְהָעִקָּר בַּיַּהֲדוּת בִּכְלָל וּבַחֲסִידוּת בִּפְרָט, כִּי בְּלִי אֱמוּנַת חֲכָמִים אֵין שׁוּם דָּבָר, וְכָל אֶחָד רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה... וְאִם מְבַטְּלִים אֶת עַצְמָם לְגַמְרֵי אֶל הַצַּדִּיקִים, עַל־יְדֵי־זֶה רוֹאִים אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, כֵּן גְּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל. וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לַעֲבֹד עַל נְקֻדָּה זוֹ — לְשָׁרֵשׁ מֵאִתָּנוּ כָּל הַשְּׁמָאָה שֶׁהִכְנִיסוּ וְכוּ׳, וּצְרִיכִים רַק לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְאַתְּ צְרִיכָה לָלֶכֶת עִם כָּל אִשָּׁה וְאִשָּׁה בִּפְרָטִיּוּת, וְכֵן עִם כָּל בַּת וּבַת, וְדַעַת לְנָבוֹן לֵילֵךְ בַּעֲקִיפִין, וְדַי לְחַכִּימָא.

רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּרְאֶה עוֹד פֹּה נִסִּים נִגְלִים, אֵיךְ שֶׁנַּהֲפֹךְ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה לִמְקוֹם תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְאָז נַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, י״ט תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים מְאֹד דְּחוּפִים, שֶׁתִּרְאֶה לְמָסֹר אוֹתָם תֵּכֶף־וּמִיָּד לִיעוּדָם.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד, וְיִהְיֶה לְךָ נַחַת מִילָדֶיךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִשְׁתַּדֵּל לַעֲזֹר לִי בְּעִנְיַן הַמִּקְוֶה, שֶׁהוֹלֵךְ לִי בַּחַיִּים, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ מִקְוֶה טְהָרָה מִשֶּׁלָּנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ׳ תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבֵּנוּ ז״ל גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳), שֶׁעִקַּר הַתְּשׁוּבָה — לִדֹּם וְלִשְׁתֹּק, וְזֶה הַדָּבָר הֲכִי קָשֶׁה לָאָדָם לְהַגִּיעַ אֶל זֶה — שֶׁיִּשְׁתֹּק בְּעֵת שֶׁמְּבַזִּים אוֹתוֹ, כִּי טֶבַע שֶׁל הָאָדָם, שֶׁצָּרִיךְ לְהַצְדִּיק

עַצְמוֹ, וְלָכֵן כְּשֶׁאֶחָד מְבַזֶּה הוּא צָרִיךְ לַעֲנוֹת. וְרַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלֶּה לָנוּ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה — כְּשֶׁזּוֹכֶה לִדְמ וְלִשְׁתִּק, וְאֵינוֹ עוֹנֶה לְמְחָרְפֵי וְלִמְבַזֵּי נַפְשׁוֹ, אֲשֶׁר בּוֹ בָּרַגַע שֶׁשּׁוֹתֵק, עוֹלֶה עַד הַכֶּתֶר הָעֶלְיוֹן, שֵׁם אקי״ק, וְנַעֲשֶׂה אָדָם לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא, מֵאַחַר שֶׁהוּא מוֹדֶה שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן הוּא שׁוֹתֵק לִמְחָרְפֵי וּלְמְבַזֵּי נַפְשׁוֹ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּגִּיעַ לָזֶה!

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״א תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְאָחָר קַבָּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם ה״עָלִים לִתְרוּפָה״ כַּמָּה גִּלְיוֹנוֹת שֶׁל ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, מַה אֹמַר לְךָ, עוֹד יָבוֹא הַיּוֹם שֶׁיַּדְפִּיסוּ אֶת זֶה, וַיַּחְזְרוּ וְיַדְפִּיסוּ אֶת זֶה פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, וְיִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל הַמִּכְתָּבִים נִכְתְּבוּ עִם דַּם לְבָבִי וְלֹא עִם דְּיוֹ.

מָה אֹמַר לְךָ! רְאֵה שֶׁיִּהְיֶה לְךָ חֵלֶק בָּזֶה, וְאָז תִּהְיֶה לְךָ יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי כָּל מִי שֶׁיִּמְצָא בְּאֵיזוֹ צָרָה, וַיַּדְפִּיס כֶּרֶךְ אֶחָד מִסִּפְרֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, יִרְאֶה יְשׁוּעָה וְנִסִּים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תקעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל צָרָה

וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְאַל תַּנִּיחוּ אֶת עַצְמְכֶם לִפֹּל בְּשׁוּם פָּנִים שֶׁבָּעוֹלָם, הָעִקָּר תִּרְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), שֶׁעַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים, הָאָדָם יָכוֹל לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטוֹ לָאוֹר, הַיְנוּ שֶׁיּוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר, וְעִקַּר הָאֱמוּנַת חֲכָמִים הוּא (דְּבָרִים יז): "לֹא תָסוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל", וְהַהֶכְרֵחַ לוֹמַר לָכֶם, כִּי בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם שֶׁהִצְלִיחוּ, הָיָה דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁהִתְחַזְּקוּ בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וּבְמָקוֹם שֶׁהָיְתָה לֵיצָנוּת, וְהָיָה פְּגָם בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לְבַסּוֹף נֶאֶבְדוּ לְגַמְרֵי. עַל־כֵּן רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, וּצְרִיכִים שֶׁתִּדְעוּ, שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים בָּאִים אֶל אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן הַסֹּמֶ"ךְ־מֵ"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לַעֲקֹר אֶת הָאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְתַכֶּף־וּמִיָּד כְּשֶׁעוֹקֵר אֶת הָאֱמוּנַת חֲכָמִים, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְגֶּמֶת גַּם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה כְּלַל הַחִילּוּנִיּוּת שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, וְאֵיךְ זֶה הִתְחִיל? עַל־יְדֵי שֶׁהָרְשָׁעִים הָעֵרֶב־רַב לִגְלְגוּ עַל הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים וְעַל צַדִּיקֵי הַדּוֹר, וְעָשׂוּ מֵהֶם כָּל מִינֵי לֵיצֵי לֵיצָנוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֶמּוֹן־עָם נִמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם, כִּי טֶבַע הָאָדָם שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרֵי לֵיצָנוּת, וְעַל־כֵּן רְאוּ לַעֲקֹר מִכֶּם אֶת הַלֵּיצָנוּת, שֶׁלֹּא יִמָּצְאוּ בְּד' אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ שׁוּם לֵצִים. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לְבָנָיו (פְּסָחִים קיב.): אַל תָּדוּרוּ בִּשְׁכֶנְצִיב, מִשּׁוּם דְּלֵיצֵי הָווּ וּמַשְׁכוּ לָךְ בְּלֵיצָנוּתָא; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה א'): מָה הַשֶּׁמֶן הַזֶּה כּוֹס מָלֵא אֵינוֹ מְזַרְזִיף, אַף דִּבְרֵי תוֹרָה אֵינָם מְזַרְזְפִים בְּדִבְרֵי לֵיצָנוּת, אִם נִכְנָס דָּבָר שֶׁל תּוֹרָה לַלֵּב, יוֹצֵא כְּנֶגְדּוֹ דָּבָר שֶׁל לֵיצָנוּת, נִכְנָס אֶל הַלֵּב דָּבָר שֶׁל לֵיצָנוּת, יָצָא כְּנֶגְדּוֹ דָּבָר שֶׁל תּוֹרָה. לָזֹאת אֲנִי רוֹצֶה מְאֹד, שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוֹשִׁים בִּכְלָלִיּוּת, וְהַגָּרִים בִּיבְנְאֵל בִּפְרָטִיּוּת, שֶׁיִּשָּׁרְשׁוּ מֵעַצְמָם כָּל מִינֵי לֵצִים וְלֵיצָנוּת, אֲנִי רוֹצֶה שֶׁיִּהְיֶה אָצְלָנוּ רוּחַ שֶׁל תְּמִימוּת, רוּחַ שֶׁל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, רוּחַ שֶׁל טָהֳרָה, רוּחַ שֶׁל נְקִיּוּת, רוּחַ

שֶׁל אַהֲבָה, רוּחַ שֶׁל שִׂמְחָה, וּבָזֶה תִּגְרְמוּ לִי נַחַת־רוּחַ גָּדוֹל. וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לְנַצֵּחַ אֶת הַמִּלְחָמָה עִם הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, וְנִזְכֶּה לִבְנוֹת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ גָּדוֹל וַעֲנָקִי, וְכֵן תַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבֵית־סֵפֶר וּמִפְעָלִים, שֶׁתִּהְיֶה פַּרְנָסָה לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַךְ זֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתַּעַזְרוּ לִי בִּתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, שֶׁאֶזְכֶּה לְהוֹצִיא מִן הַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל רְצוֹנִי וְחֶשְׁקִי, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — לָבוֹא וּלְהִתְגּוֹרֵר עִמָּכֶם.

מָה אֹמַר לָכֶם! אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, עַל אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׂם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵרַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, וּמֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָכֵן זֹאת צְרִיכָה לִהְיוֹת תָּמִיד שִׂמְחָתֵנוּ.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלוּ לְדַבֵּר תָּמִיד רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְאַל תַּנִּיחוּ אֶת עַצְמְכֶם לִפֹּל בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וּצְרִיכִין לְחַזֵּק אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְלֹא לִמְצֹא מוּמִים וְחֶסְרוֹנוֹת בְּהַשֵּׁנִי, אַדְרַבָּה, צְרִיכִים לְהִתְעַנְיֵן בְּצָרָתוֹ שֶׁל הַשֵּׁנִי, וְלַעֲזֹר לוֹ בְּכָל מַה שֶּׁרַק יְכוֹלִים, כִּי עִקַּר הַצְלָחָתֵנוּ הִיא רַק הָאַחְדוּת וְהָאַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא לִבְרֹחַ בְּכָל יוֹם עַל־כָּל־פָּנִים עֶשְׂרִים דַּקּוֹת עַל הָהָר, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם צְרִיכִים, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אֲנַחְנוּ אֲנָשִׁים מְגֻשָּׁמִים וְכוּ׳, מְלֵאִים עֲבִיוֹת וְכוּ׳, וּכְשֶׁאֲנַחְנוּ מְנַתְּקִים אֶת עַצְמֵנוּ מֵהַגַּשְׁמִיּוּת וְהָעֲבִיוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבָאִים וּמְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה אֲנַחְנוּ גּוֹרְמִים שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה. וְלָכֵן רְאוּ לֹא לִהְיוֹת בַּטְּלָנִים, וְתִהְיוּ חֲזָקִים מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּבְשָׁעָה שֶׁאַתֶּם הוֹלְכִים לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ אוֹ כְּשֶׁאַתֶּם חוֹזְרִים מִבֵּית־הַמִּדְרָשׁ, תְּדַבְּרוּ וְתָשִׂיחוּ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא קֶרֶן נִפְלָא, אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז בָּזֶה.

רְאוּ שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם יִמְצָא חָבֵר לִלְמֹד עִמּוֹ עַל־כָּל־פָּנִים שָׁעָה אַחַת בְּחֶבְרוּתָא, מַה שֶּׁרַק תִּרְצוּ, אוֹ חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י, אוֹ מִשְׁנָיוֹת, אוֹ גְּמָרָא, אוֹ שֻׁלְחָן עָרוּךְ, אוֹ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי אֵין הַתּוֹרָה נִקְנֵית אֶלָּא בְּחֶבְרוּתָא, וּצְרִיכִים לַעֲזֹר אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי עַל־כָּל־פָּנִים שָׁעָה אַחַת לִלְמֹד בְּחֶבְרוּתָא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי לְסֵדֶר פִּנְחָס, כ״ב תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הַגָּרִים בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל שֶׁאָנוּ זוֹכִים לָדַעַת מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, רַבִּי הַמַּחְדִּיר בָּנוּ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּיָּדוּעַ, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה דַּעְתּוֹ פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, אֲשֶׁר אֶצְלוֹ הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּח הַפֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה, כְּפִי שֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כֵּן מִתְחַזֵּקֶת אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּכְפִי שֶׁאָדָם מַאֲמִין אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר, וְהוּא נִמְצָא פֹּה אִתִּי, עִמִּי וְאֶצְלִי, עַל־יְדֵי־זֶה הָאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִין לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ, שֶׁעוֹבְרִים בָּעוֹלָם רוּחוֹת זָרוֹת וְדֵעוֹת נִפְסָדוֹת, עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה

פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ בְּכָל אֲשֶׁר נֵלֵךְ.

נָא וְנָא רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּשִׂמְחָה, וּבִפְרָט בְּיָמִים טְרוּפִים אֵלּוּ, שֶׁעוֹבֵר עַל עַם יִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁעוֹבֵר, צְרִיכִין לְשַׂמֵּחַ וּלְבַדֵּחַ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְזוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאֵין לָכֶם עוֹד צְדָקָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ, מְלַחֵזֵק וּמְלַבְּדֵחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב מִי שֶׁזּוֹכֶה לְחַזֵּק נִשְׁמוֹת בָּנָיו, לְאַמְּצָם וּלְעוֹדְדָם וּלְקָרְבָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּיוֹתֵר בַּמִּצְוָה הַנּוֹרָאָה הַזּוֹ — לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם לְכֻלָּם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְתִלְכוּ לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, כִּי זֶה עִקַּר תִּקָּוָתֵנוּ, וְזֶה עִקַּר נֶחָמָתֵנוּ — שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לְהַחְדִּיר אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, שֶׁהִיא דַּעַת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, דַּעַת הַתְּפִלָּה וְהַשִּׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לַעֲסֹק בָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקפ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ד תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוַּיַ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהַחְזִיק אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, כִּי אַף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל זוּלָתוֹ, וַאֲפִלּוּ מִי

שֶׁיּוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל זוּלָתוֹ, עָלָיו לָדוּנוֹ לְכַף זְכוּת, וְיִשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אֶפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא בּוֹ אֵיזֶה טוֹב, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְהַחְזִיר אוֹתוֹ לַמּוּטָב, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב). וּמְסֻפָּר, כִּי הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יְחִיאֵל מִיכְל מִזְּלוֹטְשׁוֹב זי״ע, הָיְתָה לוֹ הַרְבֵּה פְּעָמִים עֲלִיַּת נְשָׁמָה, וְנִכְנַס בְּהֵיכָלוֹ שֶׁל אָבִיו הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִצְחָק מִדְּרוֹבִיטְשׁ זי״ע, וּפַעַם אַחַת רָצָה לְהִכָּנֵס וְלָגֶשֶׁת אֶל אָבִיו וְלֹא הִנִּיחוּהוּ, וְנִצְטַעֵר מְאֹד מְאֹד מַה יּוֹם מִיּוֹמַיִם? וּבִקֵּשׁ וְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלָיו, שֶׁרוֹצֶה לִרְאוֹת אֶת אָבִיו, וּמַדּוּעַ מוֹנְעִים אֶת זֶה מִמֶּנּוּ? וּפִתְאֹם נִתְגַּלָּה אֵלָיו אָבִיו וְשָׁאַל אוֹתוֹ: תֹּאמַר לִי, בְּנִי, בַּמֶּה עָסַקְתָּ הַיּוֹם בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת? עָנָה וְאָמַר לוֹ אֶת כָּל סֵדֶר עֲבוֹדָתוֹ, מֵעֵת שֶׁקָּם מִשְּׁנָתוֹ וְעַד עַכְשָׁו, וְחָזַר וְשָׁאַל אוֹתוֹ אָבִיו בִּלְשׁוֹן תֹּמַהּ: זֶה הַכֹּל? הֵשִׁיב: הֵן. וְחָזַר וְשָׁאַל אוֹתוֹ: הַאִם לֹא בָּא אֵלֶיךָ הַיּוֹם אֵיזֶה יְהוּדִי? עָנָה וְאָמַר: כֵּן, נִזְכַּרְתִּי שֶׁהָיָה הַיּוֹם אֶצְלִי אֵיזֶה יְהוּדִי מָלֵא יְסוּרִים, וּבָא אֵלַי וְהִתְרַעֵם עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעָנִיתִי וְאָמַרְתִּי לוֹ: כְּתִיב (מִשְׁלֵי ג׳): ״אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב ה׳ יוֹכִיחַ״, וְהָלַךְ מִמֶּנִּי בְּפַחֵי נֶפֶשׁ. עָנָה וְאָמַר לוֹ אָבִיו: אָהּ, עַכְשָׁו אֲנִי מֵבִין לָמָּה לֹא הִנִּיחוּ אוֹתְךָ לְהִכָּנֵס לְהֵיכָלִי, וְכִי כָּךְ עוֹנִים לִיהוּדִי שָׁבוּר מָלֵא יְסוּרִים? וְשָׁאַל אֶת אָבִיו: וְכִי אֵיךְ הָיִיתִי צָרִיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ? עָנָה וְאָמַר לוֹ אָבִיו: עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַצַּדִּיקִים אוֹהֲבִים מְאֹד מְאֹד אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּמוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם בַּעֲבוּרָם, וּכְשֶׁבָּא לִפְנֵיהֶם אֵיזֶה יְהוּדִי בַּעַל יְסוּרִים, אֲזַי זוֹרְקִים מֵעֲצָמָם אֶת כָּל עֲבוֹדָתָם, וּמְבַטְּלִים הַרְבֵּה בִּשְׁבִילָם, וּמְחַזְּקִים וּמְאַמְּצִים אוֹתָם, שֶׁבְּוַדַּאי יִהְיֶה טוֹב, וְלֹא רַק שֶׁיִּהְיֶה טוֹב, אֶלָּא שֶׁעוֹד אָבוֹא בְּטַעֲנָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיַּעֲזֹר לְךָ, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ כָּל טוֹב, וְזוֹ עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים — שֶׁתְּפִלָּתָם נִשְׁמַעַת לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ. וּפֵרֵשׁ לוֹ אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה כָּךְ: ״אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב״ — הַצַּדִּיק אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל מְאֹד, וּמוֹסֵר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִילָם, וּמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אוֹתָם, שֶׁבְּוַדַּאי יִהְיֶה טוֹב, וְלֹא עוֹד אֶלָּא אוֹמֵר לָהֶם: ״ה׳ יוֹכִיחַ״ — אֲנִי אוֹכִיחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וַאֲבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלֶיךָ, וַיַּמְתִּיק מִמְּךָ אֶת הַדִּינִים, וְיוֹרִיד מִמְּךָ אֶת הַיִּסּוּרִים.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! הַבִּיטוּ וּרְאוּ אֶל אֵיזוֹ הַשָּׂגָה הִגִּיעוּ הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, כְּשֶׁבָּא אֲלֵיהֶם יְהוּדִי שָׁבוּר, אֵינָם פּוֹטְרִים אוֹתָם בְּדִבּוּרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ: רְאֵה תְּקַבֵּל אֶת כָּל הַבָּא עָלֶיךָ בְּאַהֲבָה... כְּדֶגְמַת בְּנֵי־אָדָם כְּשֶׁבָּא לִפְנֵיהֶם אֵיזֶה עָנִי מְבַקֵּשׁ נְדָבָה, עוֹנִים: יְרַחֵם הַשֵּׁם... אֶלָּא הַצַּדִּיקִים מַשְׁלִיכִים מֵעַצְמָם הַכֹּל, וּמְחַזְּקִים וּמְאַמְּצִים אֶת הֶעָנִי וְהַבַּעַל יִסּוּרִים, וּמְדַבְּרִים עַל לִבּוֹ, שֶׁבְּוַדַּאי יִהְיֶה טוֹב וְיִתְפַּלְּלוּ בַּעֲדָם, וְכֵן מִתְחַנְּנִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּכְעֵין שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כב), שֶׁהַצַּדִּיקִים נִקְרָאִים לְמוֹדֵי הַשֵּׁם, שֶׁלּוֹמְדִים, כִּבְיָכוֹל, אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְנוֹתְנִים לוֹ עֵצוֹת, וְהֵם הוֹלְכִים בִּשְׁלִיחוּתוֹ אֶל יִשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחָם וּלְהַחֲזִירָם אֵלָיו. וְכָךְ צְרִיכָה לִהְיוֹת גַּם עֲבוֹדָתֵנוּ — לְמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּפַעַל מַמָּשׁ לְחַזֵּק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וְלֹא תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרוֹאִים אֵיזֶה בַּעַל יִסּוּרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, לִפְטֹר אוֹתוֹ בְּשֶׁה״י וּפֶה״י וְכוּ׳, אֶלָּא צְרִיכִים לְהוֹרִיד עַצְמוֹ וּלְהַלְבִּישׁ עַצְמוֹ בִּלְבוּשִׁים עַל גַּבֵּי לְבוּשִׁים לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְזוֹ עֲבוֹדַת גְּדוֹלֵי מֻבְחָרֵי הַצַּדִּיקִים, שֶׁסּוֹבְלִים חֲרוּפִין וּגְדוּפִין וּבְזָיוֹנוֹת בִּשְׁבִיל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי צַדִּיק הַמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל תָּמִיד, וּמוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ אֲלֵיהֶם, עַד שֶׁנִּדְמֶה לָהֶם כְּאִלּוּ הוּא הֶחָבֵר שֶׁלָּהֶם וְהַיָּדִיד שֶׁלָּהֶם, וּכְאִלּוּ הוּא בְּמַדְרֵגָה אַחַת עִמָּהֶם... מַה קּוֹרֶה לְבַסּוֹף? שֶׁמְּחָרְפִים וּמְגַדְּפִים אוֹתוֹ וּמְדַבְּרִים עָלָיו כָּל דָּבָר אָסוּר, וְהַכֹּל מֵחֲמַת שֶׁהוֹרִיד וְהִלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בִּלְבוּשִׁים עַל גַּבֵּי לְבוּשִׁים, וְדִבֵּר עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שָׁבוּר, וַאֲפִלּוּ עִם כָּל יֶלֶד שָׁבוּר, וּמֵחֲמַת זֶה נַעֲשָׂה חֵלִין בְּעֵינֵי כֹּל, שֶׁזֶּה סוֹד (יְשַׁעְיָה נג): ״וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ״, שֶׁנַּעֲשָׂה בְּחִינַת חוֹל, כִּי הוּא צָרִיךְ לִסְבֹּל יִסּוּרִים בִּשְׁבִיל כְּלַל יִשְׂרָאֵל. וּבֶאֱמֶת רוֹאִים צַדִּיקִים, שֶׁכָּל־כָּךְ דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וּמַשְׁפִּיעִים כָּל טוּב אַפִלּוּ בְּגַשְׁמִיּוּת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוּת, וּמַחְדִּירִים הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה מְאֹד, דָּבָר כָּזֶה שֶׁעַדַיִן לֹא הָיָה, שֶׁאָדָם שֶׁעָבַר עַל כָּל עֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, חִלּוּל שַׁבָּת וַעֲרָיוֹת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, וְכָל אִסּוּרִים שֶׁבַּתּוֹרָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּלְאָדָם כָּזֶה יִכָּנְסוּ הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, שֶׁיִּשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בִּרְצוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִין חֲזָקִים, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה הוּא פֶּלֶא עַל גַּבֵּי

פֶּלֶא, אֵיךְ צַדִּיקִים אֵלּוּ יְכוֹלִים לְהַחְדִּיר בְּנִשְׁמוֹת אֵלּוּ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַסּוֹף מְדַבְּרִים עָלָיו וְכוּ׳, וּמִתְחַצְּפִים אֵלָיו וְכוּ׳, וְעוֹד נוֹתְנִים לוֹ עֵצוֹת, כְּאִלּוּ כָּךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג וְכוּ׳, וְכָךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג וְכוּ׳, וְדָבָר זֶה הוּא פֶּלֶא עַל גַּבֵּי פֶּלֶא, אֵיךְ יָכוֹל לִהְיוֹת דָּבָר כָּזֶה? וְלֹא יִתְגַּלֶּה עַד שֶׁיָּבוֹא תִּשְׁבּ״י וְיִתָּרֵץ קֻשְׁיוֹת וּבְעָיוֹת...

נָא וָנָא מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ לְהַכְנִיס אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה בְּתוֹךְ לִבְּכֶם, וְתַתְחִילוּ לִרְאוֹת שֶׁבְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ וּבְד׳ אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ תִּהְיֶה אֲוִירָה שֶׁל רְצִינוּת, אֲוִירָה שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה וַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְתִתְחַזְּקוּ בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יִשְׁתַּדֵּל לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּפִי בְּחִינָתוֹ, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ בּוֹ נְקֻדָּה מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד), וְאָסוּר לְעָרֵב נְקֻדָּה בִּנְקֻדָּה, וְאָסוּר לְהִתְעָרֵב בְּעִנְיָנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ עֲבוֹדָה מְיֻחֶדֶת, זֶה עוֹסֵק הַרְבֵּה בִּצְדָקָה וָחֶסֶד, וְזֶה עוֹסֵק הַרְבֵּה בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וְזֶה עוֹסֵק הַרְבֵּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה עוֹסֵק הַרְבֵּה בְּקִיּוּם מִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, וְזֶה עוֹסֵק הַרְבֵּה בְּקֶרוּב רְחוֹקִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ הַנְּקֻדָּה שֶׁלּוֹ, וְאָסוּר לְהַכְרִיחַ אֶת נְקֻדָּתוֹ עַל נְקֻדַּת חֲבֵרוֹ, אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵלֵךְ בִּנְקֻדָּתוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם, וְתִזְכְּרוּ אֶת זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב.

מָה אֹמַר לָכֶם! מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל אָמַר פַּעַם לְבַלָּן וּלְבַלָּנִית שֶׁבָּאוּ לְהִתְלוֹנֵן לְפָנָיו, שֶׁאִבְּדוּ בִּשְׁבִילוֹ אֶת פַּרְנָסָתָם: ״כֶּסֶף לִתֵּן לָכֶם אֵין לִי, אֲבָל שִׁלְחוּ אֵלַי אֶת בְּנֵיכֶם, וְאֶעֱשֶׂה מֵהֶם חִדּוּשִׁים נִפְלָאִים״, וְכֵן קִיְּמוּ, שֶׁשָּׁלְחוּ אֶת שְׁנֵי בְּנֵיהֶם: ר׳ מֹשֶׁה וְר׳ זַנְוויל, וְנַעֲשׂוּ חִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, גַּם אֲנִי יָכוֹל לוֹמַר לָכֶם דָּבָר זֶה: תְּהִלָּה לָאֵל, בְּנֵיכֶם שֶׁשְּׁלַחְתֶּם אֵלַי הֵם מַצְלִיחִים, בְּלִי עַיִן הָרַע, בְּהַצְלָחָה מֻפְלֶגֶת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת בְּתוֹרָה וּבְמִדּוֹת, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּרְווּ רֹב נַחַת מִיַּלְדֵיכֶם, כִּי הֵם הָעֵינַיִם שֶׁלָּכֶם וְהֶעָתִיד שֶׁלָּכֶם, וּבִפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ, צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהַזְהֵר וּלְהִשָּׁמֵר אֵיפֹה

הַיְלָדִים וְכוּ׳? וּמָה הֵם עוֹשִׂים וְכוּ׳? וְעִם מִי הֵם מִתְחַבְּרִים וְכוּ׳? כִּי הָרְחוֹבוֹת מְלֵאִים פְּרִיצוּת וְשַׁחַץ וְכוּ׳, מְלֵאִים זֻהֲמָה וְטִנּוּף וְכוּ׳, עַד שֶׁהַנֹּעַר הוֹלְכִים, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, עִם עֲגִילִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, נֹעַר שֶׁבָּאִים מִבָּתִּים טוֹבִים מְאֹד, וְהוֹרִים בּוֹכִים וּמְבַכִּים שָׁמַיִם וָאָרֶץ — מַה קָּרָה עִם בְּנֵיהֶם?!

אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בַּנְּעִימִים.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ה תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל מַתָּנָה שֶׁנִּקְרֵאת הַפָּצָה, לְהָפִיץ אֶת סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים בְּתוֹךְ שִׁכְבַת הָעָם, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יד), שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמְּקָרְבִים בְּנֵי־אָדָם לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַעֲלִים אֶת כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְשָׁרְשׁוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא מְצִיעָא פח.) עַל פָּסוּק (יִרְמְיָה טו): ״אִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל״, אֵלּוּ שֶׁמְּקָרְבִים בְּנֵי־אָדָם לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כִּי זֶה נִקְרָא מוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל, הַיְנוּ מִזִּילוּתָא דְּגָלוּתָא. וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁיֵּלֵךְ לְהָפִיץ תָּמִיד, יִהְיֶה לוֹ כֶּסֶף בַּכִּיס, וְזֶה בָּדוּק וּמְנֻסֶּה, כִּי מִי שֶׁזּוֹרֵעַ רוּחָנִיּוּת — צוֹמֵחַ לוֹ גַּשְׁמִיּוּת, הַלְוַאי שֶׁהָיִיתָ מְצַיֵּת אֶת מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, שֶׁהִנִּיחַ לָנוּ צַוָּאָה אַרְבָּעָה יָמִים לִפְנֵי הִסְתַּלְקוּתוֹ, וְאָמַר אָז לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: ״הָעֲבֹדָה שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה יְפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה״, וְאָז אַף פַּעַם לֹא הָיָה חָסֵר לְךָ כֶּסֶף בַּכִּיס, וְהָיִיתָ צוֹחֵק מִכָּל הַמִּתְנַגְּדִים וְהַלֵּיצָנִים

שֶׁמִּתְלוֹצְצִים מִזֶּה. וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, צֵא לַהֲפָצָה, וְאָז לֹא יֶחְסַר לְךָ אַף פַּעַם כֶּסֶף.

תְּהִלָּה לָאֵל, הִדְפַּסְתִּי עַכְשָׁו מֵחָדָשׁ אֶת ה״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְה״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, וְ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, וְ״שִׂיחוֹת־הָר״ן״, וְ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, זֶה חֶלְקִי מִכָּל עֲמָלִי, אָנָּא, תַּעֲזֹר לִי לְהָפִיץ אֶת זֶה. אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ו תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתִּחְיוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת וּבְשָׁלוֹם גָּדוֹל, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְיִמְצָא בְּזוּלָתוֹ רַק הַטּוֹב.

נָא וְנָא אַל תַּגְדִּילוּ וְאַל תְּפָאֲרוּ אוֹתִי יוֹתֵר מִדַּאי, כִּי הַמְּצִיאוּת הֶרְאֲתָה, שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁהִגְדִּילוּ וּפֵאֲרוּ אוֹתִי יוֹתֵר מִדַּאי, לְבַסּוֹף נֶהְפְּכוּ עָלַי לְמִתְנַגְּדִים גְּדוֹלִים... וְעַל־כֵּן נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְרוּחִי בְּבַקָּשָׁתִי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה נַעֲשֶׂה רַעַשׁ וּבִלְבּוּל אוֹדוֹתַי, כִּי אַתֶּם סְתָם מְחָרְפִים וּמְבַזִּים וּמְצַעֲרִים אוֹתִי עַל־יְדֵי־זֶה, עָלֵינוּ לְדַבֵּר רַק מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמִצְווֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וּתְהִלָּה לָאֵל, אַתֶּם רוֹאִים אֵיךְ שֶׁהַמּוֹעֵצָה הוֹלְכִים אֶל הַכִּוּוּן שֶׁהוֹדַעְתִּי מֵרֹאשׁ, שֶׁכָּאן בְּיַבְנְאֵל תִּהְיֶה ״עִיר״, וּמַה שֶּׁהַחֻקָּלְאִים כָּל־כָּךְ הֵרִיעוּ יוֹמָם וָלַיְלָה — כָּאן זוֹ מוּשָׁבָה... וְלֹא נִתֵּן לְשַׁנּוֹת אֶת צִבְיוֹן הַמּוֹשָׁבָה... וְהִנֵּה הֵם בְּעַצְמָם מְפָרְסְמִים

שֶׁרוֹצִים לַהֲפֹךְ אֶת הָאֲדָמוֹת מֵחַקְלָאוּת לִבְנִיָּה... וְרוֹאִים בְּחוּשׁ עַיִן בְּעַיִן שֶׁהַכֹּל הוֹלֵךְ לְטוֹבָתֵנוּ, וַאֲנִי מַבְטִיחַ לָכֶם בְּהֶן צֶדֶק, שֶׁכָּאן תִּהְיֶה נִבְנֵית "עִיר בְּרֶסְלֶב" עַל אַפָּם וַחֲמָתָם שֶׁל כָּל שׂוֹנְאַי וּמִתְנַגְּדַי, וְלֹא יוֹעִיל שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם לְאַף אֶחָד לְבַטֵּל אֶת זֶה. אַךְ אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, תַּעֲשׂוּ לְמַעֲנִי שָׁלוֹם, וְאֶחָד לֹא יַחֲשֹׁד בְּהַשֵּׁנִי כְּאִלּוּ הוּא פּוֹגֵם בִּכְבוֹד מוֹהֲרָא"ש... כִּי בָּזֶה בְּעַצְמוֹ אַתֶּם מְבַזִּים וּמְחָרְפִים אוֹתִי וְכוּ' וְכוּ', כִּי מָה אֲנִי וּמַה חַיַּי, אֲנִי זָקוּק לְרַחֲמִים רַבִּים, רַחֲמִים עֶלְיוֹנִים, כַּאֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ יוֹדֵעַ, וּמִי שֶׁיִּתְרֹם אֵיזוֹ תְּפִלָּה בַּעֲדִי — הֵן אִישׁ וְהֵן אִשָּׁה וְהֵן הַיְלָדִים, אֶהְיֶה לוֹ אָסִיר תּוֹדָה בָּזֶה וּבַבָּא, כִּי כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה שֶׁמִּתְפַּלְּלִים עֲבוּרִי, מוֹעִילָה בְּוַדַּאי, וְעַל־כֵּן רַק זֶה מַה שֶּׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם, שֶׁתַּזְכִּירוּ אוֹתִי תָּמִיד בִּתְפִלּוֹתֵיכֶם, וְאֵין מִלִּים לְבָאֵר אֶת הַכָּרַת הַטּוֹב שֶׁתִּהְיֶה לִי לְמִי שֶׁיִּתְפַּלֵּל בַּעֲדִי, וְיַזְכִּירֵנִי בִּתְפִלּוֹתָיו.

הַמְקַוֶּה שֶׁתַּעֲשׂוּ אֶת רְצוֹנִי.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקפג.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ"ז תַּמּוּז ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! רְאֵה לִשְׁמֹר עַל הַבְּרִיאוּת שֶׁלְּךָ, כִּי בְּפֵרוּשׁ גְּלָה הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע: כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה חוֹר קָטָן בַּגּוּף, נַעֲשֶׂה חוֹר גָּדוֹל בַּנְּשָׁמָה, בָּרֵגַע שֶׁאָדָם נֶחְלָשׁ וְנֶחֱלָה וְכוּ' וְכוּ', כְּבָר לֹא יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל וְלִלְמֹד וְכוּ', וְשׁוֹכֵב בַּמִּטָּה חוֹלֶה וְכוּ' וְכוּ'. וְזָכוֹר גַּם תִּזְכֹּר מַה שֶּׁהָרַמְבַּ"ם אוֹמֵר (פֶּרֶק ג' מֵהִלְכוֹת דֵּעוֹת, הֲלָכָה ב'): צָרִיךְ הָאָדָם שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ וְכָל מַעֲשָׂיו כֻּלָּם לֵידַע אֶת הַשֵּׁם בָּרוּךְ הוּא בִּלְבָד, וְיִהְיֶה שִׂבְתּוֹ וְקוּמוֹ וְדִבּוּרוֹ הַכֹּל לְעִמַּת זֶה הַדָּבָר, כֵּיצַד? כְּשֶׁיִּשָּׂא וְיִתֵּן אוֹ

יַעֲשֶׂה מְלָאכָה לְטֹל שָׂכָר, לֹא יִהְיֶה בְּלִבּוֹ לְקַבֵּץ מָמוֹן בִּלְבָד, אֶלָּא יַעֲשֶׂה דְּבָרִים הָאֵלּוּ, כְּדֵי שֶׁיִּמְצָא דְּבָרִים שֶׁהַגּוּף צָרִיךְ לָהֶם מֵאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וִישִׁיבַת בַּיִת וּנְשִׁיאַת אִשָּׁה, וְכֵן כְּשֶׁיֹּאכַל וְיִשְׁתֶּה וְכוּ׳, לֹא יָשִׂים בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים הָאֵלּוּ כְּדֵי לֶהָנוֹת בִּלְבָד, עַד שֶׁנִּמְצָא שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אֶלָּא הַמָּתוֹק לַחֵיךְ וְכוּ׳, כְּדֵי לֶהָנוֹת, אֶלָּא יָשִׂים עַל לִבּוֹ שֶׁיֹּאכַל וְיִשְׁתֶּה, כְּדֵי לְהַבְרוֹת גּוּפוֹ וְאֵיבָרָיו בִּלְבָד, לְפִיכָךְ לֹא יֹאכַל כָּל שֶׁהַחֵךְ מִתְאַוֶּה כְּכֶלֶב וַחֲמוֹר, אֶלָּא יֹאכַל דְּבָרִים הַמּוֹעִילִים לַגּוּף אִם מָרִים אִם מְתוּקִים, וְלֹא יֹאכַל דְּבָרִים הָרָעִים לַגּוּף, אַף־עַל־פִּי שֶׁהֵן מְתוּקִים לַחֵךְ, וּמִי שֶׁיִּתְנַהֵג כָּךְ, מֻבְטָח לוֹ שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו הֵם לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר אוֹתוֹ מִכָּל רָע. הַלְוַאי שֶׁתַּכְנִיס אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבֵּךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק לְמָסֹר אֶת נַפְשְׁךָ עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, כִּי דַּע לְךָ, שֶׁשִּׂמְחָה זוֹ הַמַּדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִזְכּוֹת אֵלֶיהָ, כִּי כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, סִימָן א׳): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, בְּיָדוּעַ שֶׁלִּבּוֹ שָׁלֵם עִם אֱלֹקָיו, וְאָצְלוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁרוּיָה רַק הַשִּׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־א׳ טז): ״עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״, וּמוּבָא בַּזֹּהַר (תְּצַוֶּה קפד:): תָּא חֲזֵי עָלְמָא תַּתָּאָה קַיְמָא לְקַבְלָא תְּדִיר [בּוֹא וּרְאֵה הָעוֹלָם הַזֶּה עוֹמֵד לְקַבֵּל תָּמִיד], וְהוּא אִקְרֵי אֶבֶן טָבָא [וְהִיא נִקְרֵאת אֶבֶן טוֹב, כְּמוֹ אֶבֶן מוֹשֶׁכֶת שֶׁנִּקְרֵאת מַגְנֵט], וְעָלְמָא עִלָּאָה לֹא יָהִיב לֵיהּ אֶלָּא כְּגַוְנָא דְּאִיהוּ קַיְמָא [וְהָעוֹלָם הַבָּא לֹא נוֹתֵן אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁמְּכִינִים אֶת עַצְמוֹ מִלְמַטָּה] אִי אִיהוּ קַיְמָא בְּנָהִירוּ דְּאַנְפִּין מִתַּתָּא [אִם נִמְצָאִים תָּמִיד בְּפָנִים שְׂמֵחוֹת מִלְמַטָּה] כְּדֵין הֲכִי נַהֲרִין לֵיהּ

מֵעֵילָא [כָּךְ מְאִירִים לוֹ מִלְמַעְלָה אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת וְכוּ׳], וְאִי אִיהוּ קַיְמָא בַּעֲצִיבוּ [אֲבָל אִם אָדָם עוֹמֵד בְּעַצְבוּת וּבְמָרָה שְׁחוֹרָה], יַהֲבִין לֵיהּ דִּינָא בְּקַבְּלֵיהּ [אֲזַי מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ דִּינִים] כְּגַוְנָא דָּא (תְּהִלִּים ק, ב): ״עִבְדוּ אֶת יְהוָ״ה בְּשִׂמְחָה״, חֶדְוָה דְּבַר נַשׁ מָשִׁיךְ לְגַבֵּיהּ חֶדְוָה אַחֲרָא עִלָּאָה [הַשִּׂמְחָה שֶׁל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, מַמְשֶׁכֶת עָלָיו שִׂמְחָה מֵעוֹלָם הַבָּא] הֲכִי נָמֵי הַאי עָלְמָא תַּתָּאָה, כְּגַוְנָא דְּאִיהִי אִתְעֲרַת הֲכִי אַמְשִׁיךְ מִלְעֵילָא [כָּךְ הוּא הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּפִי שֶׁאָדָם מִתְנַהֵג בְּזֶה הָעוֹלָם, כָּךְ מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מֵעוֹלָם הַבָּא]. וְלָכֵן כְּשֶׁאָדָם רַק בְּשִׂמְחָה וּמַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ עִם כָּל הַכֹּחוֹת לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שִׂמְחָה מֵעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים.

וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְרִירוּת וּמַכְאוֹבִים, תִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עִם כָּל הַכֹּחוֹת, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁכָּל מַזָּלְךָ יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה. הַלְוַאי שֶׁתַּכְנִיס אֶת הַדִּבּוּרִים הָאֵלּוּ בְּלִבְּךָ.

תַּאֲמִין לִי, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה, אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, כ״ח תַּמּוּז ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, יְהוָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

חַסִידֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים עוֹד לַיְלָה לְהִתְקַבֵּץ יַחַד וּלְדַבֵּר

דִּבּוּרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת לָנוּ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה וַעֲצוּמָה, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לָדַעַת מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, רַבִּי הַמְחַיֶּה וּמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד אוֹתָנוּ, מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אָז מַתְחִיל לְהַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת נְעִימוּת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ לוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי זֶה רַבֵּנוּ זַ״ל וּמַה זֶּה רַבֵּנוּ זַ״ל. וְאָכֵן יֵשׁ מִכְתָּב שֶׁכָּתַב הָאִישׁ הָאֱלֹקִי ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל, בַּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר ״בֵּאוּר הַלִּקּוּטִים״, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: כְּפִי שֶׁאֲנִי רוֹאֶה, רֹב רֻבָּם שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֵין לָהֶם הַשָּׂגָה בְּרַבֵּנוּ זַ״ל. וְיָדוּעַ שֶׁהוּא מָסַר נַפְשׁוֹ לִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעֹמֶק הָעִנְיָן, וְהָיָה מִתְבּוֹדֵד עַל כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד שֶׁנִּסְתַּכֵּל תּוֹרָה בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ וְנִתְבּוֹדֵד עָלֶיהָ, וּנְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיְּמָהּ, וּבְכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה יֵשׁ הַמּוֹן עֵצוֹת אֵיךְ לְהִתְקָרֵב לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּלְהַחֲזִיק מַעֲמָד; כִּי סוֹף כָּל סוֹף אֵין אָדָם אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזֶה מַשְׁבֵּר בַּחַיִּים, וְרַבֵּנוּ זַ״ל נִשְׁלַח אֵלֵינוּ בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ דַּיְקָא כְּדֵי לְהַגְבִּיהַּ וּלְהָרִים, לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וּמַה צְּרִיכָה לִהְיוֹת עֲבוֹדָתֵנוּ? לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם מַה שֶּׁיּוֹתֵר אֶת לְמוּד רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל שִׁכְבוֹת הָעָם, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא מַתָּנָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ מְצֻמְצָם בְּמָקוֹם אֶחָד, רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינֶנּוּ שַׁיָּךְ רַק לְעֵדָה אַחַת אוֹ לִקְבוּצָה אַחַת, כְּמוֹ שֶׁקְּטַנֵּי הַמֹּחִין רוֹצִים לְצַמְצֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא עָלֵינוּ לִזְכֹּר, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הוּא מַתָּנָה לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְפַרְסֵם דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְיִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בַּגְּאֻלָּה. כָּתוּב בִּמְגִלַּת סְתָרִים, שֶׁמְּשִׁיחַ יְלַמֵּד אֶת תּוֹרַת סָבוֹ הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל. מִזֶּה אֲנַחְנוּ כְּבָר יְכוֹלִים לְהִתְחַזֵּק אֶל מִי אָנוּ מְקֻרָבִים! אֶל מִי יֵשׁ לָנוּ שַׂיָּכוּת! אֶת מִי אֲנַחְנוּ מְפַרְסְמִים! אֶת זֶה שֶׁמְּשִׁיחַ צִדְקֵנוּ יַגִּיד תּוֹרָה בִּשְׁמוֹ.

וְלָכֵן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ צָרִיךְ לִהְיוֹת מְאֹד שָׂמֵחַ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ שַׂיָּכוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָט מִי שֶׁזּוֹכֶה לְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְהִתְבּוֹדֵד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה אָנוּ מְקַבְּלִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס׳), שֶׁיֵּשׁ

בְּנֵי־אָדָם שֶׁיִּשְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, וַאֲפִלּוּ שֶׁלּוֹמְדִים וּמִתְפַּלְּלִים, הַכֹּל בִּבְחִינַת שֵׁנָה, כִּי הַמַּחַ שֶׁלָּהֶם יָשֵׁן, אֵינָם מַרְגִּישִׁים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְהַרְגִּישׁ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, וְאָז יִחְיֶה תָּמִיד חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים נְעִימִים, וְיִהְיֶה דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל אִם אָדָם אֵינוֹ מְקָרָב לַצַּדִּיק, מֹחוֹ יָשֵׁן, הַכֹּל אֶצְלוֹ "כְּמִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה", "רָאִיתִי אֶת זֹאת אֵצֶל הָאַבָּא", הוּא אוֹמֵר, מִצְוַת צִיצִית, מִצְוַת מְזוּזָה, בְּלִי דְּבֵקוּת, בְּלִי חִיּוּת. כְּמוֹ־כֵן כָּל עִנְיַן הִתְבּוֹדְדוּת; אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אִם אָדָם אֵינוֹ רוֹאֶה בְּמוֹ עֵינָיו, שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ זֶה אֱלֹקוּת.

וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְזֶה רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז), שֶׁהַצַּדִּיק הוּא הַיְּפִי וְהַפְּאֵר וְהַחֵן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וּכְשֶׁנִּתְגַּלֶּה הַחֵן וְהַיְּפִי וְהַפְּאֵר, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּחוֹת עֵינֵיהֶם, וּמַתְחִילִים לְהִסְתַּכֵּל בִּגְדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֵיךְ שֶׁמְּחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה. וּמְסַיֵּם רַבֵּנוּ זַ"ל: וְהָעִקָּר לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ; אָדָם צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ — מִי אֲנִי?! מָה אֲנִי?! מָה עֲבָרַי?! אֵיךְ אֲנִי נִרְאֶה?! כִּי לְדַאֲבוֹנֵנוּ, טֶבַע אָדָם שֶׁמִּסְתַּכֵּל רַק עַל הַזּוּלַת — לַהוּא יֵשׁ תַּאֲוֹת וּמִדּוֹת רָעוֹת, אֲבָל 'אֲנִי' נָקִי מֵהַכֹּל, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: כָּל הַנִּגְעִים אָדָם רוֹאֶה חוּץ מִנִּגְעֵי עַצְמוֹ; אָדָם מִסְתַּכֵּל רַק עַל הָרָע שֶׁל הַזּוּלַת, לֹא עַל הַטּוֹב שֶׁלּוֹ, וְבֶאֱמֶת רַבֵּנוּ זַ"ל לִמֵּד אוֹתָנוּ אַחֶרֶת, כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפב), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמָצֹא אֶת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל יְהוּדִי, וְכֵיוָן שֶׁדָּנִים אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, יְכוֹלִים לְקָרֵב אֶת כֻּלָּם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

מוֹהֲרַנַ"תְּ זַ"ל נָסַע פַּעַם עִם תַּלְמִידוֹ ר' נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶעֶר זַ"ל, וְלִוּוּהוּ קָהָל גָּדוֹל מֵחַסִידֵי סְטְרֶלִיסְק, שֶׁמּוֹהֲרַנַ"תְּ זַ"ל שָׁבַת אֶצְלָם, וְתֵכֶף כְּשֶׁהָעֲגָלָה הֵחֵלָּה לָזוּז, וְהָיָה צִבּוּר גָּדוֹל, אֲזַי הָעֲגָלָה נָסְעָה אַט אַט, וּבֵין כָּךְ מוֹהֲרַנַ"תְּ זַ"ל הֵחֵל לְדַבֵּר מֵהַמַּאֲמָר הַנִּפְלָא הַזֶּה: "אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי", שֶׁצְּרִיכִים לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, וּצְרִיכִים לִמְצֹא אֵצֶל כָּל אֶחָד הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְאִם מוֹצְאִים

בּוֹ כַּף זְכוּת, יְכוֹלִים לְהַטּוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לְכַף זְכוּת. וְר׳ נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער זַ״ל הָיָה עִם מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל בְּצַוָּתָא, וְיָשַׁב עִמּוֹ עַל הָעֲגָלָה, וְתֵכֶף כְּשֶׁמּוֹהַרַנ״תְ זַ״ל דִּבֵּר, הוּא חָזַר בְּשֶׁקֶט עַל דִּבְרֵי מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל, וּכְשֶׁנָּסְעוּ כְּבָר כִּבְרַת דֶּרֶךְ וְעָזְבוּ אֶת הַצִּבּוּר, אָמַר מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל לְר׳ נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער זַ״ל: אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה כָּל־כָּךְ קַל לְקַיֵּם אֶת זֹאת, שֶׁצְּרִיכִים לָדוּן לְכַף זְכוּת?! תַּאֲמִין לִי, אִם הָיִינוּ דָּנִים אֶת כֻּלָּם לְכַף זְכוּת, הָיִינוּ יְכוֹלִים לְהַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם בִּתְשׁוּבָה. לְמֵדִים מִכָּאן, שֶׁהַלִּמּוּד זְכוּת עַל הַזּוּלַת — זוֹ הַמַּדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה. הִנֵּה אָנוּ מִשְׁתּוֹקְקִים לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגָה בָּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, לְהַגִּיעַ לְאֵיזוֹ מִדָּה טוֹבָה, כָּל אֶחָד רוֹצֶה לְהִתְעַלּוֹת בִּקְדֻשָּׁה, וְאַף אֶחָד אֵינוֹ שָׂם עַל הַלֵּב, שֶׁהַמַּדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ, הִיא מִדָּה אַחַת, שֶׁבָּהּ כְּלוּלוֹת כָּל הַמִּדּוֹת — לִמּוּד זְכוּת; וְזֶה בָּא כָּל־כָּךְ קָשֶׁה לָאָדָם, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת הַזּוּלַת, הוּא כְּבָר דָּן אוֹתָם לְכַף חוֹב, לְפָנַי מָה, לְפָנַי מִי וְלִפְנֵי אֵימַת, כְּבָר דָּן אוֹתוֹ לְחוֹב, וְכִי אַתָּה יוֹדֵעַ מָה עוֹבֵר עָלָיו?! וְאַתָּה אוֹמֵר, שֶׁלֹּא אִכְפַּת לְךָ וְכוּ׳?! לָכֵן הַמַּדְרֵגָה הֲכִי הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁצָּרִיךְ לִזְכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, זֶה לִמּוּד זְכוּת, כִּי בְּלִי זֶה אֵין לָאָדָם כְּלוּם! יָכוֹל אָדָם לֵילֵךְ וְלִפֹּל בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, וְאִם לֹא יָדוֹן אֶת הַזּוּלַת לְכַף זְכוּת — יִשָּׁאֵר שָׁם. וְכַמָּה חֶבֶל, שֶׁרוֹאִים בְּנֵי־אָדָם מִתְקוֹטְטִים זֶה עִם זֶה, רַבִּים זֶה עִם זֶה, יֶשְׁנָם וּפּוּחִים בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל שְׁטֻיּוֹת וַהֶבֶל, וְרַק מִפְּנֵי הָעֲוֹנוֹת, כִּי אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כה): כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, נִתְלַבֵּשׁ בּוֹ כֹּחַ הַמַּדְמֶה, כֹּחַ הַדִּמְיוֹן, וְזֶה הוֹרֵס אֶת הָאָדָם, כָּל אֶחָד חוֹשֵׁב רַק מֵהַשֶּׁנִּי, שׂוֹכֵחַ מֵעַצְמוֹ, וּמְמִילָא דָּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף חוֹב, אֲבָל אִם אָדָם יַרְגִּיל עַצְמוֹ לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, כָּל חַיָּיו יִהְיוּ חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי. וְלָכֵן הַיְסוֹד אֲצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בִּכְלָל וְאֵצֶל מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל בִּפְרָט, הָיָה לִמּוּד זְכוּת; מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל פַּעַם הִתְפָּאֵר וְאָמַר: אִם אֲנִי הָיִיתִי כּוֹתֵב לִמּוּד זְכוּת אֲפִלּוּ עַל הָרָשָׁע הֲכִי גָּדוֹל, הָיִיתִי יָכוֹל לְמַלֵּא עָלָיו כַּמָּה גִּלְיוֹנוֹת שֶׁל כַּף זְכוּת; לָכֵן צְרִיכִים לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת; כָּל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁהַהוּא חוֹטֵר תַּחְתָּיו וְרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת לוֹ אֶת הָרָע, וְשׂוֹכֵחַ שֶׁלְּכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ צָרוֹת מֵעַצְמוֹ, וְאֵינוֹ מְעֻנְיָן בְּךָ, אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עָלֶיךָ, אֵינוֹ חוֹשֵׁב

מִמְּךָ, אֲבָל בְּנֵי־אָדָם אֵינָם מְסֻגָּלִים לְהָבִין דָּבָר זֶה, וְלָכֵן יֶשְׁנָן מְרִיבוֹת, שֶׁאֶחָד רַב עִם זוּלָתוֹ.

וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בְּאוּ נַתְחִיל לְהִתְקָרֵב מֵחָדָשׁ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, נַתְחִיל לִלְמֹד מֵחָדָשׁ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת זֶה רַק כְּשֶׁלּוֹמְדִים סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, דִּבּוּרִים אֲחֵרִים הֵם דִּמְיוֹנוֹת בְּעַלְמָא. אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁדָּן אֶת הַזּוּלַת לְכַף זְכוּת, וְעַל זֶה נִבְנֶה בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל.

יָדוּעַ, שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ תָּמִיד הִשְׁתַּדְּלוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי שָׁם יְכוֹלִים לְדַבֵּר פָּתוּחַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שָׁם יְכוֹלִים לִרְקֹד אַחַר כָּל תְּפִלָּה, וְלֹא נִהְיֶה מוּזָרִים וְכוּ׳, וְלָכֵן צְרִיכִים לִזְכֹּר מַה זֶּה בֵּית־הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל? אִם מַכְנִיסִים בּוֹ אֶת כֻּלָּם. כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל מַתָּנָה לְכָל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵיננוּ מְצֻמְצָם בְּמָקוֹם אֶחָד אוֹ אֵצֶל בְּנֵי־אָדָם מְסֻיָּמִים. וְלָכֵן מַהוּ הַסִּימָן שֶׁזֶּהוּ בֵּית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל? אִם מַכְנִיסִים שָׁם יְהוּדִים מִכָּל הָעֵדוֹת, וּמְדַבְּרִים יַחַד אֶת עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל וְדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, רוֹקְדִים אַחַר כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה בְּצַוָּתָא, זֶה סִימָן שֶׁזֶּה בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲבָל אִם מְרַחֲקִים אֲנָשִׁים וְאוֹמְרִים: ״לֹא, אֵין לְךָ שׁוּם שַׂיָּכוּת לְכָאן״ וְכַדּוֹמֶה, צְרִיכִים לֵידַע שֶׁשָּׁם אֵינוֹ נִמְצָא רַבֵּנוּ זַ״ל! כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל נִמְצָא הֵיכָן שֶׁמַּנִּיחִים אוֹתוֹ לְהִכָּנֵס, וְהֵיכָן מַנִּיחִים אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל לְהִכָּנֵס? רַק בְּמָקוֹם שֶׁמְּדַבְּרִים לְמוּד זְכוּת עַל כָּל יְהוּדִי.

בָּעִיר קִיבְּלִיטְשׁ הָיָה בַּעַל עֲגָלָה מְגֻשָּׁם מְאֹד, וּשְׁמוֹ הָיָה: זְאֵב, תַּרְגּוּמוֹ שֶׁל זְאֵב הוּא: וֶוּעלְוול, וּקְרָאוּהוּ: וֶוּעלְוול שַׁייגֶץ (וֶוּעלְוול הַגּוֹי). וְסִפֵּר לִי ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל, שֶׁהַבַּעַל עֲגָלָה הַזֶּה הָיָה בְּרִיוֹן שׁוֹדֵד, אֲנָשִׁים פָּחֲדוּ מִמֶּנּוּ, רָעֲדוּ מֵאֵימָתוֹ, וּפַעַם סִפֵּר לְר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל, שֶׁכְּשֶׁהָיָה בְּגִיל צָעִיר הִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל־יְדֵי ר׳ פִּנְחָס קוֹבְּלִיטְשֶׁער זַ״ל, אֲבָל אַחַר־כָּךְ הַהוֹרִים וְהַמִּשְׁפָּחָה הוֹצִיאוּהוּ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְלָכֵן הִדְרְדֵּר וְנָפַל לַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתִּיו, וְנַעֲשָׂה גַּנָּב גַּזְלָן וְשׁוֹדֵד, מְלַסְטֵם אֶת הַבְּרִיּוֹת, וְקִבֵּל לְר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל וְאָמַר: אָהּ, אִם הָיִיתִי נִשְׁאָר אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, לֹא הָיָה לִי הַכְּנוּי הַזֶּה:

וְוועוּל שַׁייגֶץ, אֲבָל מַה לַּעֲשׂוֹת עַתָּה?! וְנִסָּה ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל לְחַזְּקוֹ, וַאֲמָרוֹ שֶׁתָּמִיד יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אֲבָל הַהוּא כְּבָר הָיָה זָקֵן, וְהָיָה קָשֶׁה מְאֹד לְשַׁנּוֹתוֹ. לְמֵדִים מִכָּאן מַה זֶּה לְרַחֵק אָדָם מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָכֵן תֵּדְעוּ, שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל — אִם מְצַיֵּת אוֹתוֹ, וְאֵין רְשׁוּת לְשׂוּם בְּרִיָּה לְרַחֵק אֵיזוֹ עֵדָה, אוֹ מִישֶׁהוּ, וְלוֹמַר לוֹ, שֶׁאֵין לוֹ שַׂיָּכוּת כָּאן וְכוּ׳, וְאֵלּוּ שֶׁמְּרַחֲקִים אֶתְכֶם, אֵינָם בִּכְלַל רַבֵּנוּ זַ״ל, אַל תִּתְפַּעֲלוּ, אֲפִלּוּ שֶׁקּוֹרְאִים עַצְמָם ׳בְּרֶסְלֶבֶר׳ס׳. אִם הֱיִיתֶם פַּעַם בָּעִיר בְּרֶסְלֶב, רְאִיתֶם שֶׁכָּל תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם נִקְרָאִים ׳בְּרֶסְלֶבֶר׳ס׳, וְהֵם גּוֹיִים! הֵם סְתָם בְּרֶסְלֶבֶר׳ס גּוֹיִים! וּמִי בֶּאֱמֶת נִקְרָא בְּרֶסְלֶבֶר? מִי שֶׁלּוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, מִי שֶׁבָּקִי בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַל־פֶּה, הוּא בֶּאֱמֶת בְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד.

אִם הֱיִיתֶם בָּעִיר בְּרֶסְלֶב, רְאִיתֶם שֶׁהָעִיר חֲצוּיָה עִם נָהָר בּוּג. הַיּוֹם יֵשׁ שָׁם שְׁנֵי גְּשָׁרִים שֶׁמְּגַשְּׁרִים אֶת שְׁנֵי חֶלְקֵי הָעִיר מִצַּד אֶחָד לְצַד שֵׁנִי, אֲבָל כְּשֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל גָּר בָּעִיר בְּרֶסְלֶב לֹא הָיָה גֶּשֶׁר, אֶלָּא הָיוּ רַפְסוֹדוֹת, וְעַל יָדָן חָצוּ אֶת הַנָּהָר, כְּדֵי לַעֲבֹר מֵחֵלֶק הָאֶחָד שֶׁל הָעֲיָרָה לְחֵלֶק הָאַחֵר. וְהָיָה יְהוּדִי בְּשֵׁם יוֹסֶל פּוֹרוֹנְצִ׳יק, שֶׁהָיְתָה לוֹ רַפְסוֹדָה כָּזוֹ. פַּעַם אַחַת כְּשֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה לַעֲבֹר מֵחֵלֶק הָאֶחָד לְמִשְׁנֵהוּ, נִכְנַס לָרַפְסוֹדָה שֶׁל יוֹסֶל, וְאַחַר־כָּךְ הִתְפָּאֵר יוֹסֶל, שֶׁהִכִּיר אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל. פַּעַם אַחַת ר׳ נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער קָבַל לִפְנֵי מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, וְאָמַר: ״חֲבָל שֶׁלֹּא נוֹלַדְתִּי לִפְנֵי כַּמָּה שָׁנִים, אָז הָיִיתִי מַכִּיר אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל״, כִּי הוּא נוֹלַד בִּשְׁנַת תקע״ד — שָׁלֹשׁ שָׁנִים אַחַר הַהִסְתַּלְּקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. אָמַר לוֹ מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל: ״מִי מַכִּיר אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, יוֹסֶל פּוֹרוֹנְצִיק?! הֲלֹא אַתָּה שֶׁמִּתְעַסֵּק בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אַתָּה מַכִּיר אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל!״ וּלְמֵדִים מִכָּאן, שֶׁרַק מִי שֶׁלּוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא מַכִּיר הֵיטֵב אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל שַׁיָּךְ לְכָל כְּלַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא שַׁיָּךְ לְרַחֵק אַף נְשָׁמָה, אַדְרַבָּה, צְרִיכִים לְפָרְסֵם לְכֻלָּם אֶת הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבֵית־הַכְּנֶסֶת וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁמַּכְנִיסִים שָׁם כָּל יְהוּדִי שֶׁבָּא לְהִתְפַּלֵּל, הוּא בֶּאֱמֶת ׳בְּרֶסְלֶבֶר שְׁטִיבְּל׳.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, עֲזָרָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִם קְהִלָּה קְדוֹשָׁה

בְּיַבְנְאֵל, שֶׁהַקְּהִלָּה גְּדֹלָה וְגָדְלָה, בּוֹנִים דִּירוֹת בְּשֶׁקֶט, וְאַשְׁרֵי הָאָדָם הַקּוֹנֶה לְעַצְמוֹ דִּירָה בְּיַבְנְאֵל, יַבְנְאֵל תִּהְיֶה ׳עִיר בְּרֶסְלֶב׳ בִּמְלֹא מוּבָן הַמִּלָּה, אַף שֶׁנִּרְאֶה עַתָּה כַּחֲלוֹם, אֲבָל מִי שֶׁבָּא לְיַבְנְאֵל נוֹכַח אֵיךְ הַחֲלוֹם מִתְגַּשֵּׁם, וְהִנֵּה יֵשׁ לָנוּ עֲדַיִן בֵּית־הַכְּנֶסֶת קָטָן, וְאֵין בּוֹ מַסְפִּיק מָקוֹם לְהָכִיל אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כֵּן יִרְבּוּ. הַבֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּנוּ זֶה חִדּוּשׁ גָּדוֹל, שָׁם אֵין שׁוּם אַפְלָיוֹת בֵּין עֲדוֹת: בֵּין אַשְׁכְּנַזִּים לִסְפָרַדִּים, בֵּין תֵּימָנִים לְתוּנִיסָאִים, בֵּין מָרוֹקָאִים לְפַרְסִים וְכוּ׳, יֵשׁ מָקוֹם לְכֻלָּם. וְהִנֵּה אָנוּ נִמְצָאִים בְּמַצָּב קָשֶׁה מְאֹד, לֹא שִׂלַּמְנוּ לַחַשְׁמַל, לַמַּיִם וְלַגַּז.

וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בְּיוֹם חֲמִישִׁי יוֹצְאִים בְּמִבְצַע בַּעֲבוּר בֵּית־הַכְּנֶסֶת וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, רָצִיתִי שֶׁכָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִשְׁתַּתֵּף בַּמֶּה שֶׁרַק יָכוֹל, כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּנוּ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, מִתְפַּלְּלִים בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת, כִּי אֵין מָקוֹם, יֵשׁ מִנְיָן כָּל שָׁעָה: מִנְיָן וָתִיקִין, וְכֵן בְּשֶׁבַע, בִּשְׁמוֹנָה, בְּתֵשַׁע, וַאֲפִלּוּ אֵלּוּ הַבָּאִים מְאֻחָר, יֵשׁ מִנְיָן בְּעֶשֶׂר, וְכֵן יֵשׁ כּוֹלֵל, יֵשׁ יְשִׁיבָה, מִתְפַּלְּלִים וְלוֹמְדִים בַּמִּנְיָן הַזֶּה, אֲבָל אָנוּ עַכְשָׁו בְּמַצָּב קָשֶׁה, אֵין לַחַשְׁמַל לְשַׁלֵּם, אֵין לַמַּיִם לְשַׁלֵּם, אֵין לַגַּז לְשַׁלֵּם. לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הִתְקַשְּׁרוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁהוּא גַּבַּאי צְדָקָה, וְתִתְרְמוּ לְמַעַן בֵּית־הַכְּנֶסֶת וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְנַתְּקוּ לָנוּ אֶת הַחַשְׁמַל, חָבָל מְאֹד, זֶה לְתוֹרָה וּתְפִלָּה, אֲשֶׁר בָּרוּךְ הַשֵּׁם, מִכָּל הָעֵדוֹת מִתְפַּלְּלִים אֶצְלֵנוּ, כְּעֵין שֶׁיִּהְיֶה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּשְׁתַּתֵּף פְּעֻלָּה, וּבִפְרָט שֶׁבְּיוֹם חֲמִישִׁי אָנוּ יוֹצְאִים לַהֲפָצָה מְרֻכֶּזֶת בַּעֲבוּר בֵּית־הַכְּנֶסֶת וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בָּזֶה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מִתְפַּלֵּל וּמְבַקֵּשׁ בַּעַדְכֶם, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם כָּל טוּב: בָּנַי, חַיַּי וּמְזוֹנַי, וְתִהְיוּ תָּמִיד שְׂמֵחִים וַעֲלִיזִים, וְתַצְלִיחוּ בְּכָל אֲשֶׁר תִּפְנוּ, וְנִזְכֶּה לְהִתְרָאוֹת בְּיַחַד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל כִּתָּה ב׳ שֶׁל תַּלְמוּד תּוֹרָה ״יַלְדֵי חֵן״ ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב יַבְנְאֵל״.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֶת הַכָּרַת הַטּוֹב שֶׁלָּכֶם, שֶׁאַתֶּם מַחֲזִיקִים טוֹבָה, שֶׁבָּנִיתִי לָכֶם חֶדֶר כָּל־כָּךְ יָפֶה, יַעַזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּצְלִיחוּ בַּלִּמּוּדִים מַעְלָה מַעְלָה, וְתָמִיד תִּתְפַּלְלוּ בַּעֲדִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע גַּם אֶת תְּפִלַּתְכֶם.

עָלַי לוֹמַר לָכֶם, שֶׁיֵּשׁ לָכֶם רַבִּי מְצֻיָּן, וְאַתֶּם צְרִיכִים לְצַיֵּת אֶת הָרַבִּי וְהַמְּלַמֵּד שֶׁלָּכֶם, שֶׁהִיא מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל שִׂמְחָתִי שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁאַתָּה עוֹסֵק לְחַנֵּךְ אֶת תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וּבִפְרָט כְּשֶׁמַּחְדִּירִים בָּהֶם אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, תֵּדַע, שֶׁזֶּה תִּקּוּנָךְ הַנִּצְחִי, וְזֶה יִשָּׁאֵר מִמְּךָ, כִּי הַתַּלְמִידִים נִקְרָאִים בָּנִים, יַעַזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶזְכֶּה לְחַבֵּר קוּנְטְרֵס בַּעֲבוּר מְלַמְּדִים ״חִנּוּךְ לַמְחַנְּכִים״, וּבוֹ יְבֹאַר אֵיךְ לְחַנֵּךְ אֶת הַיְלָדִים עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ בְּדֶרֶךְ קַלָּה מְאֹד וּבְדֶרֶךְ אַהֲבָה אֲבָאִית.

רַק רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתְּךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יָכוֹל לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי בָּזֶה שֶׁמְּחַזְּקִים וּמְאַמְּצִים אֶת הָאִשָּׁה, רוֹאִים בַּחֲזָרָה יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת.

רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן בְּכָל יוֹם, אֲפִלּוּ מְעַט דְּמְעַט, מְעַט מִקְרָא, מְעַט מִשְׁנָה, מְעַט גְּמָרָא וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעַל כֻּלָּם — רְאֵה לָשִׂיחַ לְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִכֶּם, וּבְפָרָט שֶׁאַתְּ רוֹצָה לִנְסֹעַ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

בֶּאֱמֶת קָשֶׁה לְהָשִׁיב לָךְ עַל שְׁאֵלָתֵךְ וְכוּ׳, אֲבָל כְּפִי הַנִּרְאֶה נְסִיעָה קְצָרָה זֶה יוֹתֵר טוֹב, כִּי קָשֶׁה לַעֲזֹב אֶת הַבַּיִת כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה יָמִים.

אוֹדוֹת נְסִיעָה לְפוֹלַנְיָה, בְּוַדַּאי אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה — לִהְיוֹת עַל קִבְרֵי צַדִּיקִים, אַךְ מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִתְפַּלֵּא לָמָּה נוֹסְעִים לְאוֹשְׁוִיץ וְכוּ׳, מָקוֹם הַהַשְׁמָדָה שֶׁהִשְׁמִידוּ שָׁם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, מִלְיוֹנִים יְהוּדִים וְכוּ׳, הֵן אֱמֶת שֶׁהַמָּקוֹם מְאֹד מְרַגֵּשׁ, אֲבָל מוּבָא מִצַּדִּיקִים, שֶׁבְּמָקוֹם שֶׁהָרְגוּ יְהוּדִים, שָׁם יֵשׁ קְלִפָּה חֲזָקָה שֶׁל מַלְאָךְ הַמַּשְׁחִית, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְעַל־כֵּן לֹא כְּדַאי לָלֶכֶת שָׁם, וּפֶלֶא בְּעֵינַי לָמָּה ... נוֹסַעַת לְשָׁם, הֵן אֱמֶת שֶׁהַרְבֵּה אוֹמְרִים שֶׁכְּשֶׁנּוֹסְעִים שָׁם רוֹאִים מַה שֶּׁעָשׂוּ

לְאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמְאֹד נִתְעוֹרְרִים וְכוּ׳, עַל זֶה כְּבָר יֵשׁ בִּירוּשָׁלַיִם אֶת מַרְתֵּף הַשּׁוֹאָה וְכוּ׳, וְכֵן יָד וָשֵׁם וְכוּ׳, וַאֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה מַסְפִּיק מְזַעְזֵעַ כְּשֶׁרַק מְבַקְּרִים שָׁם, אֲבָל לָלֶכֶת לְמָקוֹם שֶׁהָרְגוּ יְהוּדִים, שָׁם שׁוֹרָה קְלִפָּה עֲצוּמָה וּמַלְאָךְ מַזִּיק, ה׳ יִשְׁמֹר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וְרָאוּי לָךְ לִמְסֹר אֶת זֶה לְ...

אֵין לְמַעְלָה מִלְּהִיוֹת אֵצֶל קִבְרֵי צַדִּיקִים, וּבִפְרָט אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִבְטִיחַ, שֶׁמִּי שֶׁיָּבוֹא עַל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה נִצְחִית, וְאִם בּוֹעֵר לָךְ כָּל־כָּךְ לִנְסֹעַ עַכְשָׁו תִּסְעִי, כִּי מִי יוֹדֵעַ מָתַי יֵצֵא לָךְ עוֹד פַּעַם לִנְסֹעַ, וַאֲנִי בָּטוּחַ שֶׁבַּעְלֵךְ יִסְתַּדֵּר, אֲבָל כַּמּוּבָן אַל תִּסְעִי אֶלָּא בִּרְשׁוּת בַּעְלֵךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחַיֶּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמֵּךְ.

מָה אֹמַר לָךְ! צְרִיכִים הַרְבֵּה יְשׁוּב הַדַּעַת בְּכָל דָּבָר שֶׁעוֹשִׂים, וְלֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר בְּבֶהָלָה, אֶלָּא לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלִפְעָמִים עַל־יְדֵי דִּבּוּר אֶחָד יוּכַל לְדָקֹר מִישֶׁהוּ, וְזֶה כְּבָר יוֹתֵר גָּרוּעַ מִלְּשׁוֹן־הָרַע וְכוּ׳, וְיָדוּעַ מַאֲמַר הָעוֹלָם עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית מט): ״כִּי בְאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ״, שֶׁלִּפְעָמִים נוֹתְנִים עֲקִימַת אַף עַל מִישֶׁהוּ, וְהַהוּא נֶחְלֶשֶׁת דַּעְתּוֹ, וּבָזֶה כְּבָר הָרְגוּ אוֹתוֹ. לָכֵן צְרִיכִין לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לִפְגֹּעַ בְּאַף אֶחָד, וְזֶה מְאֹד מְאֹד חָמוּר.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר, וְאָבִיא אִתִּי עַכְשָׁו סֵפֶר, שֶׁאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְחַבֵּר בְּיָמִים אֵלּוּ: "חִנּוּךְ לַמְחַנְּכוֹת", סֵדֶר דֶּרֶךְ אֵיךְ לְחַנֵּךְ אֶת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל, וַאֲקַוֶּה שֶׁזֶּה יִהְיֶה קַו אֵיךְ אֲנִי רוֹצֶה שֶׁיְּחַנְּכוּ אֶת הַבָּנוֹת.

רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקצ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְעֻמַּת קַבָּלָתִי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמֵּךְ. וּבִפְרָט שֶׁנִּתְחַזַּקְתְּ וְנִתְעוֹרַרְתְּ מִן הַדִּבּוּרִים שֶׁדִּבַּרְנוּ בְּלֵיל רְבִיעִי, וּבֶאֱמֶת זֶה מַה שֶּׁמֻּנָּח בִּפְנִימִיּוּת לִבֵּנוּ, וּבְוַדַּאי בַּעֲלֵךְ שֶׁיִּחְיֶה, יִמְסֹר לָךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִמַּה שֶּׁהוּא שָׁמַע וְקִבֵּל אֶצְלִי, אֲנִי מֵכִין עַכְשָׁו סֵפֶר "חִנּוּךְ לַמְחַנְּכוֹת", לְבָאֵר בַּאֲרִיכוּת וּבְקִצָּרוּת יְסוֹדוֹת אֵיךְ לְחַנֵּךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ, וַאֲנִי אַנִּיחַ אֶת הַקָּוִים הַיְסוֹדִיִּים וְהָעִקָּרִיִּים בְּחִנּוּךְ הַבָּנוֹת, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹד מְעַט לְהַתְחִיל עִם זֶה, וְזֶה יֵצֵא דָּבָר יָפֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָבִיא אֶת זֶה עִמִּי, כִּי פַּעַם וּלְתָמִיד צְרִיכִים הַדְרָכָה, וְשֶׁתִּלְכוּ בַּקַּו הַזֶּה.

נָא וְנָא אַל תָּשִׂימִי לֵב לְשׁוּם דָּבָר, אַחַר שֶׁיִּהְיֶה גָּמוּר הַסֵּפֶר הַזֶּה, זֶה יִהְיֶה סֵפֶר שֶׁיְּנִיחַ עַל דֶּרֶךְ הָאֱמֶת, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי בֶּאֱמֶת צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים בָּעִתִּים הַלָּלוּ לְחַנֵּךְ אֶת הַבָּנִים וְאֶת הַבָּנוֹת עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ, כִּי יֵשׁ כָּל מִינֵי טִפְּשׁוּת וְשִׁגְיוֹנוֹת וְדִמְיוֹנוֹת, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָצֵאת מִזֶּה, וְהַקּוֹ הַיְסוֹדִי שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָדַעַת,

שֶׁאֲנַחְנוּ אֲחֵרִים, תְּהִלָּה לָאֵל, עַם יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים (בְּמִדְבַּר כג): "הֵן עַם לְבָדָד יִשְׁכֹּון וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשָּׁב", שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל אֵינָם מִתְחַשְּׁבִים בִּכְלָל בְּדַרְכֵי הַגּוֹיִם, וְלֹא מְעַנְיֵן אוֹתָם, וְהֵם הוֹלְכִים לְפִי דַּרְכָּם, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּחֲזִיק בָּזֶה!

רְאִי לְהַמְשִׁיךְ לְדַבֵּר עִם הַנָּשִׁים וְעִם הַבָּנוֹת מֵאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּךְ.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה וְהַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי הֵן בִּמְסִירַת הַמִּכְתָּבִים וְהֵן בַּחֲלוּקַת הַחַלּוֹת וְהַיַּיִן וְכוּ' וְכוּ'.

מָה אֹמַר לָךְ! אֲנִי צָרִיךְ לְרַחֲמִים רַבִּים, שֶׁיַּעֲזֹר לִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁאֶהְיֶה בָּרִיא, פַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בַּחַיִּים קָרָה לִי דָּבָר כָּזֶה, שֶׁהִתְחִיל לִדְקֹר לִי בַּלֵּב דְּקִירוֹת מְאֹד מְאֹד חֲזָקוֹת, עַד שֶׁלְּרֶגַע אִבַּדְתִּי אֶת הַנְּשִׁימָה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וּבְוַדַּאי תְּעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲדִי, כִּי עוֹבֵר עָלַי הַרְבֵּה עֲגָמַת נֶפֶשׁ וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, כִּי לֹא לָזֶה פִּלַּלְתִּי, וּבִפְרָט שֶׁאֲנִי עוֹבֵר קְשָׁיִים כָּל־כָּךְ חֲזָקִים מִצַּד הַסָּמ"ךְ־מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, שֶׁזֶּה הוֹרֵס אוֹתִי לְגַמְרֵי, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּבָר נִזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמַפַּלְתּוֹ מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

נָא לְחַלֵּק אֶת הַמִּכְתָּבִים הָאֵלּוּ לְיַעֲדָם.

כב תקצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי, שֶׁסִּדַּרְתָּ סֵדֶר נָכוֹן בִּשְׁבִיל הַמְּלַמְּדִים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה גַּם הַשְׁפָּעָה גְּדוֹלָה לְהַשְׁפִּיעַ לָהֶם, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, הֵם צְרִיכִים פַּרְנָסָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְשֶׁתִּהְיֶה לָהֶם הַרְחָבַת הַדַּעַת, אֲנִי מֵכִין עַכְשָׁו סֵפֶר ״חִנּוּךְ לַמְחַנְּכִים״, וּבוֹ יִבֹּאַר אֵיךְ צְרִיכִים לָגֶשֶׁת אֶל הַיְלָדִים בְּאַהֲבָה אֲבָאִית, וְכֵן אֵיךְ שֶׁצְּרִיכִים לְקַחַת כָּל דָּבָר בִּרְצִינוּת, וְגַם הַרְבֵּה עֵצוֹת לַמְלַמְּדִים שֶׁלֹּא יֵחָלְשׁוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁעָזַר לָנוּ עַד עַכְשָׁו, בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, צְרִיכִים רַק סַבְלָנוּת גְּדוֹלָה, וּמִי שֶׁהוּא סַבְלָן יוֹתֵר גָּדוֹל — הוּא יַצְלִיחַ, וְזֶה בְּלִי שׁוּם סָפֵק, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֶפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

בְּעִנְיַן הַקִּיטָנָה, אַתֶּם כְּבָר יְכוֹלִים לְסַדֵּר אֶת זֶה, וְלִהְיוֹת עוֹד בְּקֶשֶׁר עִם ... אִם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל עַל זֶה תַּקְצִיב, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אֲבָל אִם לֹא, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לִי, שֶׁאֲנִי אֲשַׁלֵּם עַל זֶה,

וּבְוַדַּאי אֲנִי צָרִיךְ רַחֲמִים רַבִּים, כִּי הַכִּיס רֵיק וְאֵין בּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד.

נָא לְעוֹרֵר אֶת כָּל הַיְלָדִים שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲדִי, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לִרְפוּאָה שְׁלֵמָה, כִּי דּוֹקֵר לִי מְאֹד מְאֹד בְּלֵב, וַאֲנִי צָרִיךְ לְרַחֲמִים רַבִּים, כִּי מֵרֹב עֲגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לִי מִמַּה שֶׁקּוֹרֶה תָּמִיד בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כָּל מִינֵי סִכְסוּכִים, זֶה דּוֹקֵר לִי מְאֹד בַּלֵּב.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

אוֹדוֹת אֲסֵפַת הוֹרִים, אַתָּה צָרִיךְ לְהַסְבִּיר לַהוֹרִים בַּאֲרִיכוּת מַה שֶּׁאַתָּה מַשְׁקִיעַ וּמַה שֶּׁהַמְלַמְּדִים מַשְׁקִיעִים, וְשֶׁלֹּא יַחְשְׁבוּ שֶׁהַיְלָדִים צוֹמְחִים עַל עֵץ... אֶלָּא מֻנַּחַת בָּזֶה הַשְׁקָעָה גְּדוֹלָה, וְתַרְחִיב בָּזֶה אֶת הַדִּבּוּר, וְעוֹד תְּדַבֵּר אִתָּם בְּעִנְיַן אֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי אֲנִי רוֹאֶה שֶׁמְּנֻקָּדָה זוֹ צְרִיכִים הָרַבֵּה הָרְבֵּה לְדַבֵּר וְלֹא לְהַפְסִיק.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַ מַטּוֹת־מַסְעֵי עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לִבָּבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, אַךְ אֲנִי כָּל־כָּךְ טָרוּד, שֶׁאֵין לִי פָּשׁוּט זְמַן לִכְתֹּב לְךָ. וּמַה שֶּׁאַתָּה כּוֹתֵב לִי כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, אַתָּה מַמָּשׁ מְחַיֶּה אוֹתִי, יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּהְיֶה בְּקֶשֶׁר תָּמִיד בֵּין בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבֵין בָּעוֹלָם הַבָּא.

רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ לְהַחְדִּיר בַּיְלָדִים אֱמוּנָה, כִּי אֵין עוֹד טוֹב מִזֶּה, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לְהָקִים דּוֹר עוֹבְדֵי הַשֵּׁם יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים, עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל.

רְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הַיְלָדִים בְּדִבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד דָּבָר לְמַעְלָה מִזֶּה, מִלְּלַמֵּד עִם תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, וּבִפְרָט כְּשֶׁמַּחְדִּירִים בָּהֶם אֱמוּנַת חֲכָמִים וֶאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, זוֹ כָּל חִיּוּתֵנוּ, וְזוֹ כָּל תִּקְוָתֵנוּ, וְזֶה כָּל תִּקּוּנֵנוּ הַנִּצְחִי בָּזֶה וּבָבָא לְנֶצַח נְצָחִים. וְאַל תִּשְׁכַּח שֶׁהַיְלָדִים הֵם הַבָּנִים שֶׁלְּךָ, וְהֵם הֶעָתִיד שֶׁלְּךָ, וְהֵם הַתִּקּוּן שֶׁלְּךָ, וּבְוַדַּאי בִּזְכוּת זֶה שֶׁאַתָּה לוֹמֵד וּמְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, תִּזָּכֶה לְפַרְנָסָה בְּשֶׁפַע גָּדוֹל, וְתֵצֵא מִכָּל הַחוֹבוֹת שֶׁלְּךָ. רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רְאֵה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם קְצָת מִקְרָא, וּקְצָת מִשְׁנָה, וּקְצָת גְּמָרָא וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי אֵין טוֹב מִתּוֹרָה. וְעַל כֻּלָּם — תָּשִׂיחַ וּתְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין מִלִּים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי, שֶׁאַתָּה לוֹמֵד עִם הַיְלָדִים, זוֹ מַמָּשׁ הַחִיּוּת שֶׁלִּי, כִּי אֲנִי רוֹאֶה בַּיְלָדִים הָאֵלּוּ הֶעָתִיד שֶׁלָּנוּ, וְהֵם יִגְדְּלוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים עַד מְאֹד, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם, וְלָכֵן אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ, שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בָּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתַחְדִּיר בְּהַיְלָדִים אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּצְלִיחַ בְּדַרְכְּךָ.

רְאֵה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם קְצָת מִקְרָא, קְצָת מִשְׁנָה, קְצָת גְּמָרָא וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעַל כֻּלָּם — רְאֵה לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי, עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל שִׂמְחָתִי שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁאַתָּה

מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, אֲשֶׁר הַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (זֹהַר חָדָשׁ לֶךְ־לְךָ יב. וּבְסֵפֶר קֶב הַיָּשָׁר, פֶּרֶק עב): כְּשֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי בָּא לְאֵיזוֹ עִיר — אָמַר: אֲנִי הוֹלֵךְ עַכְשָׁו לְקַבֵּל אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא. וְהָלַךְ לְבַקֵּר תַּלְמוּד־תּוֹרָה. וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁאַתָּה מְלַמֵּד אֶת הַיְלָדִים, תֵּדַע, שֶׁאַתָּה מוֹרִיד אֶת הַשְׁכִינָה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ, וְזֶה עִקַּר הַהַצְלָחָה בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת שֶׁל הָאָדָם — כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַחְדִּיר אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּזוּלָתוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַ מַטּוֹת־מַסְעֵי, עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל שִׂמְחָתִי שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁאַתָּה מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וְתָמִיד תַּעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה, כִּי אֵין דָּבָר גָּדוֹל מִמְּלַמֵּד תִּינוֹקוֹת, הָעִקָּר הוּא סַבְלָנוּת, וּלְהַחְדִּיר בָּהֶם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד לְדַבֵּר רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּמֵהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִגְדְּלוּ צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תקצח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ב׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוַ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ לָדוּן אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לְכַף זְכוּת, וְעַל זֶה אֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי, שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְאַחְוָה וְרֵעוּת, כִּי כָּל זְמַן שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְאַחְוָה וְרֵעוּת וְאַחְדוּת גְּדוֹלָה, עַל־יְדֵי־זֶה לֹא תּוּכַל לָנוּ שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי עִקַּר שְׁלִיטַת הַסָּמ״ךְ־מ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, הוּא רַק כְּשֶׁיֵּשׁ פֵּרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת רַק בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וַאֲנִי רוֹצֶה לְהָקִים חַבְרַיָּא קַדִּישָׁא כָּזוֹ, שֶׁתָּמִיד יַחֲזִיקוּ אֶת עַצְמָם בְּיַחַד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִין לְבָעֵר מִקִּרְבֵּנוּ כָּל מִינֵי לֵיצָנוּת וְכוּ׳, וּלְשׁוֹן הָרַע וְכוּ׳, וְשִׂנְאַת חִנָּם וְכוּ׳, וְעָלֵינוּ רַק לְדַבֵּק אֶת עַצְמֵנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ.

וְהִנֵּה הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ אָמַר (אָבוֹת פֶּרֶק ה׳): כָּל מַחֲלֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם — סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם, וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם — אֵין סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם. אֵיזוֹהִי מַחֲלֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוֹהִי מַחֲלֹקֶת הִלֵּל וְשַׁמַּאי, אֵיזוֹהִי מַחֲלֹקֶת שֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוֹ מַחֲלֹקֶת קֹרַח וְכָל עֲדָתוֹ. וְיֵשׁ לוֹמַר, כִּי הִנֵּה מַחֲלֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם, כַּוָּנָתָם שֶׁל שְׁנֵיהֶם הִיא לְשֵׁם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה רוֹצֶה שֶׁיִּלְמְדוּ עִם הַיְלָדִים שֶׁלּוֹ בְּאִידִישׁ, וְזֶה רוֹצֶה שֶׁיִּלְמְדוּ עִם הַיְלָדִים שֶׁלּוֹ בִּלְשׁוֹן־קֹדֶשׁ, אוֹ זֶה רוֹצֶה שֶׁיִּלְמְדוּ שִׁעוּר בַּגְּמָרָא, וְזֶה רוֹצֶה שֶׁיִּלְמְדוּ שִׁעוּר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְיֵשׁ מַחֲלֹקֶת גְּדוֹלָה בֵּינֵיהֶם וְחִלּוּקֵי דֵּעוֹת, אֲבָל בֶּאֱמֶת כָּל כַּוָּנָתָם הִיא לְשֵׁם

שָׁמַיִם, אֲזַי מַחֲלֹקֶת כָּזוֹ סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם, וְזוֹ הָיְתָה מַחְלֹקֶת הִלֵּל וְשַׁמַּאי, וְכָל אֶחָד אָחַז כְּפִי שִׁיטָתוֹ וְלֹא עָזַב, אֲבָל מַהִי מַחֲלֹקֶת שֶׁלֹּא לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוֹהִי מַחֲלֹקֶת קֹרַח וְכָל עֲדָתוֹ, שֶׁהֵם לֹא רָצוּ אֶת רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הֵם רָצוּ דַּוְקָא הַהִפּוּךְ מַה שֶּׁהַשֵּׁנִי רָצָה, וְזֶה כְּבָר לֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּבָזֶה שְׁנֵיהֶם יִפְלוּ, לְמָשָׁל זֶה שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּלְמְדוּ עִם בָּנָיו רַק בְּאִידִישׁ, לְהַכְעִיס לָזֶה שֶׁרוֹצֶה שֶׁבָּנָיו יִלְמְדוּ בִּלְשׁוֹן־קֹדֶשׁ, אוֹ זֶה שֶׁרוֹצֶה לְשׁוֹן־קֹדֶשׁ לְהַכְעִיס לָזֶה שֶׁיִּלְמְדוּ בְּאִידִישׁ, אוֹ זֶה רוֹצֶה שֶׁיִּלְמְדוּ שִׁעוּר בִּגְמָרָא לְהַכְעִיס לָזֶה שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּלְמְדוּ שִׁעוּר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְזֶה שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּלְמְדוּ שִׁעוּר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְהַכְעִיס לָזֶה שֶׁרוֹצֶה לִלְמֹד שִׁעוּר בַּגְּמָרָא, הֲרֵי שֶׁכַּוָּנָתָם שֶׁלֹּא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְזוֹ מַחֲלֹקֶת קֹרַח וְכָל עֲדָתוֹ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת מְצִיאוּתִיִּים בְּכָל פְּרָט וּפְרָט, אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים עַכְשָׁו תַּחַת לַחַץ כָּבֵד מְאֹד מְאֹד מִצַּד הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, שֶׁהוּא רוֹצֶה רַק לַחֲנֹק אוֹתָנוּ (הָיָה לֹא תִהְיֶה), וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהִתְמוֹדֵד עִם הַמְּצִיאוּת וְלֹא לִחְיוֹת בְּאַשְׁלָיוֹת וּבְדִמְיוֹנוֹת, הַמְּצִיאוּת הִיא זוֹ מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, וְעַל־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ לַעֲשׂוֹת מַחֲלֹקֶת, אֵין דָּבָר אַחֵר וְכוּ׳, רַק זֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּמוֹ־כֵן אֶחָד רוֹצֶה לִלְמֹד גְּמָרָא — תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה, וְשֶׁיִּזְכֶּה שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה אוֹ חֲמִשָּׁה אוֹ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, וְיִלְמַד עִמָּהֶם גְּמָרָא, וְזֶה שֶׁרוֹצֶה לִלְמֹד שֻׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁיִּזְכֶּה שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה אוֹ חֲמִשָּׁה אוֹ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, וְיִלְמַד עִמָּהֶם שֻׁלְחָן עָרוּךְ, מַה שַּׁיָּךְ לַחֲלֹק?! וְאִם יֵשׁ מַחֲלֹקֶת, סִימָן שֶׁזֶּה לֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֶלָּא זֶה רוֹצֶה לְבַטֵּל אֶת הַשִּׁעוּר שֶׁל זֶה, וְזֶה רוֹצֶה לְבַטֵּל אֶת הַשִּׁעוּר שֶׁל זֶה, וְזוֹ כְּבָר מַחֲלֹקֶת שֶׁל קֹרַח וְכָל עֲדָתוֹ, אִם שְׁנַיִם רוֹצִים אֶת אוֹתוֹ כַּוָּנָה, זֶה לְשֵׁם שָׁמַיִם וְסוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם, אַדְרַבָּה יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר, שֶׁתִּהְיֶה כְּתָה שֶׁיִּלְמְדוּ בְּאִידִישׁ וְתִהְיֶה כְּתָה שֶׁיִּלְמְדוּ בִּלְשׁוֹן־קֹדֶשׁ, שֶׁיִּהְיֶה שִׁעוּר בִּגְמָרָא וְיִהְיֶה שִׁעוּר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, אֲבָל אִם הַכַּוָּנָה הִיא לֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֶלָּא לְקַנְטֵר, אַתָּה אוֹמֵר יוֹם, אֲנִי אוֹמֵר לַיְלָה, אַתָּה אוֹמֵר לַיְלָה, אֲנִי אוֹמֵר יוֹם, זוֹ כְּבָר מַחֲלֹקֶת שֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְזֶה לֹא יִתְקַיֵּם כְּלָל. אֲקַוֶּה שֶׁתּוֹצִיאוּ מִדְּבָרַי אֵלּוּ הַרְבֵּה.

מִי יִתֵּן, שֶׁאֲזַכֶּה לָבוֹא לָגוּר עִמָּכֶם בְּיַחַד, וְאָז נִפְתֹּר כְּבָר אֶת כָּל הַבְּעָיוֹת וְהַצָּרוֹת, וְנִזְכֶּה לִהְיוֹת דְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְהִנֵּה בְּשַׁבָּת זוֹ דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה כְּדַרְכֵּנוּ בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאֶכְתֹּב רַק תַּמְצִית הַדְּבָרִים: בְּלֵיל שַׁבָּת דִּבַּרְנוּ עַל־פִּי הַתּוֹרָה חֵלֶק א׳ סִימָן א׳, שֶׁעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה נִתְקַבְּלוֹת הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת, כִּי הַתּוֹרָה מַעֲלַת חֵן עַל לוֹמְדֶיהָ, וּמִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה — נִמְשָׁךְ עָלָיו חֵן כָּזֶה, שֶׁרוֹאִים שֶׁהוּא מַשֶּׁהוּ מְיֻחָד, וּבִכְלָל רוֹאִים, שֶׁמִּי שֶׁמִּתְנַהֵג עַל־פִּי הַתּוֹרָה, כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי, לֹא־כֵן מִי שֶׁאֵינוֹ לוֹמֵד תּוֹרָה, וּמִי שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג עַל־פִּי הַתּוֹרָה, אֵין לוֹ שׁוּם חֵן, וְהוּא מַמָּשׁ פֶּרֶא. וְהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ״ל מֵבִיא שָׁם, שֶׁהַיֵּצֶר הָרַע מִתְלַבֵּשׁ הַרְבֵּה בְּהַמִּצְוֹות, וְדִבַּרְנוּ הַרְבֵּה, שֶׁעִקַּר הַמִּצְוֹות שֶׁהוּא מִתְלַבֵּשׁ בָּהֶן — שֶׁלֹּא לִלְמֹד תּוֹרָה, הַיְנוּ שֶׁהַיֵּצֶר הָרַע יַעֲשֶׂה עִם הָאָדָם כָּל מִינֵי תַּרְגִּילִים, וְיִתֵּן לוֹ אֲפִלּוּ מִצְוֹות, הָעִקָּר שֶׁלֹּא יִלְמַד תּוֹרָה, כִּי הוּא מְאֹד מְאֹד מְפַחֵד מִתּוֹרָה, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה, אֵין לוֹ כְּבָר מַה לַּעֲשׂוֹת אֵצֶל הָאָדָם הַזֶּה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא בְּצוּרַת מַקֵּל, וְהִיא מַכְנַעַת וּמְשַׁבֶּרֶת אֶת הַיֵּצֶר הָרַע שֶׁמֵּבִיא אֶת הָאָדָם לִידֵי תַּאֲוֹות רָעוֹת, וְהִלְבַּשְׁנוּ אֶת זֶה בִּפְסוּקִים אֵלּוּ (מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ פָּרָשַׁת מַסְעֵי): ״וַיִּסְעוּ מִמִּדְבָּר סִינַי, וַיַּחֲנוּ בְּקִבְרוֹת הַתַּאֲוָה״. סִינַי מְרַמֵּז עַל קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: לָמָּה נִתְּנָה תּוֹרָה עַל הַר סִינַי? מִפְּנֵי שֶׁהָיָה נָמוּךְ מִכָּל הֶהָרִים, וְעַל־כֵּן סִינַי מְרַמֵּז עַל קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי מִי שֶׁעוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ הֶפְקֵר כְּמִדְבָּר, וּמַכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ וְנַעֲשֶׂה עָנָו — יְקַבֵּל הַתּוֹרָה, אֲבָל בָּרֵגַע שֶׁהוּא נוֹסֵעַ מִמִּדְבַּר סִינַי, שֶׁהוּא בּוֹרֵחַ מֵהַתּוֹרָה, מַהֵן הַתּוֹצָאוֹת מִזֶּה? ״וַיַּחֲנוּ בְּקִבְרוֹת הַתַּאֲוָה״, הוּא נוֹפֵל בְּתַאֲוֹות רָעוֹת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ: תַּאֲוַת נְאוּף, תַּאֲוַת מָמוֹן, תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְכוּ׳ וְכוּ׳. וּכְשֶׁאָדָם חַס עַל נַפְשׁוֹ, וּבוֹרֵחַ מֵהַתַּאֲוֹות, כִּי זוֹכֵר שֶׁיָּבוֹא יוֹם, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לָמוּת, וְיִהְיֶה לְבַד בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה יִבְרַח מֵהַתַּאֲוָה; כִּי אִי אֶפְשָׁר לִבְרֹחַ מֵהַתַּאֲוָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי שֶׁיִּסְתַּכֵּל עַל יוֹם הַמִּיתָה, אֵיךְ שֶׁיִּשָּׁאֵר לְבַד בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, וְזֶה ״וַיִּסְעוּ מִקִּבְרוֹת הַתַּאֲוָה״, אֵיךְ נוֹסְעִים מֵהַתַּאֲוֹות? עַל־יְדֵי ״וַיַּחֲנוּ בַּחֲצֵרוֹת״. וְדָרְשׁוּ

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהוּא חָצַר מָוֶת, כִּי הַבַּיִת־הַחַיִּים נִקְרָא חָצַר מָוֶת, וּכְשֶׁאָדָם אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל זֶה, עַל יוֹם אַחֲרוֹן שֶׁלּוֹ, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לִשְׁכַּב לְבַד בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, אָזַי הוּא מַתְחִיל לְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע, וְזֶהוּ "וַיִּסְעוּ מֵחֲצֵרוֹת", כְּשֶׁנּוֹסֵעַ מֵחָצַר מָוֶת, וְאֵינוֹ רוֹצֶה לַחֲשֹׁב עַל יוֹם הַמִּיתָה, וְאֵיךְ שֶׁיִּצְטָרֵךְ לִשְׁכַּב לְבַד בַּחָצַר מָוֶת בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, אָזַי הוּא מַתְחִיל לְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע, "וַיַּחֲנוּ בְּרִתְמָה", וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י: עַל שֵׁם לְשׁוֹן־הָרַע, מִלְּשׁוֹן גַּחֲלֵי רְתָמִים, עַיֵּן שָׁם. וּמַה הַחֵטְא שֶׁל לְשׁוֹן הָרַע? שֶׁמּוֹצֵא רָע בְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי אַחֶרֶת לֹא הָיָה מְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע, וּבָרַגַע שֶׁמּוֹצֵא רָע בְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע, כִּי הוּא לֹא יְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע, אֶלָּא כְּשֶׁיִּמְצָא רַק רַע בְּאֵיזֶהוּ בַּר יִשְׂרָאֵל, עַכְשָׁו כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ, שֶׁאַפִלּוּ רֵיקָנִים שֶׁבָּךְ — מְלֵאִים מִצְווֹת כָּרִמּוֹן (בְּרָכוֹת מ.), אָז הוּא יַפְסִיק לְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע, וְזֶהוּ "וַיִּסְעוּ מֵרִתְמָה", כְּשֶׁנּוֹסְעִים מֵרִתְמָה, שֶׁהוּא מְרַמֵּז עַל לְשׁוֹן־הָרַע, אָז "וַיַּחֲנוּ בְּרִמּוֹן פָּרֶץ", רִמּוֹן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אֲפִלּוּ רֵיקָנִים שֶׁבָּךְ, מְלֵאִים מִצְווֹת כָּרִמּוֹן, פֶּרֶץ נִקְרָא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "מָה פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרֶץ" (בְּרֵאשִׁית לח, כט), וּמִשָּׁם יוֹצֵא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּמוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהַרַנַ"תְּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א'), שֶׁזּוֹ תִּהְיֶה עֲבוֹדַת מָשִׁיחַ, שֶׁיִּמְצָא נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּמִמֵּילָא לֹא יְדַבְּרוּ לְשׁוֹן־הָרַע. אַךְ מָה עוֹשֶׂה הַיֵּצֶר הָרַע? מִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בְּמִצְווֹת, שֶׁזֶּה אֵשׁ לְבָנָה, אֲבָל מַלְאָךְ מַזִּיק הוּא, וְזֶהוּ "וַיִּסְעוּ מֵרִמּוֹן פָּרֶץ", כְּשֶׁנּוֹסְעִים מִמִּדָּה זוֹ לִמְצֹא נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁהִיא מִדַּת הַמָּשִׁיחַ שֶׁנִּקְרָא פֶּרֶץ, שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל מְלֵאִים מִצְווֹת כָּרִמּוֹן, אָז וַיַּחֲנוּ בִּלְבָנָה, שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ הַיֵּצֶר הָרַע בִּבְחִינַת לָבָן הָאֲרַמִּי, שֶׁהוּא אֵשׁ לְבָנָה, אֲבָל צְרִיכִין לָדַעַת, שֶׁמַּלְאָךְ מַזִּיק הוּא, עַל־כָּל־פָּנִים הַיּוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ, שֶׁצְּרִיכִים לִלְמֹד הַרְבֵּה תּוֹרָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִשְׁבֹּר מִמֶּנּוּ אֶת הַתַּאֲווֹת רָעוֹת, וּכְשֶׁיִּשְׁבֹּר אֶת הַתַּאֲווֹת רָעוֹת, אָז יַחֲשֹׁב עַל אַחֲרִיתוֹ, אַךְ שֶׁיָּבוֹא יוֹם, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לָמוּת וְיִהְיֶה לְבַד בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, וְאָז כְּבָר לֹא יְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע, אֶלָּא יִמְצָא בְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְכֵן יִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִן הַיֵּצֶר הָרַע, שֶׁהוּא לָבָן הָאֲרַמִּי.

בַּבֹּקֶר בְּעֵת סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה מֵהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה מֵהַכְּתָּה שֶׁאָמְרוּ, שֶׁרְצִיחָה הִיא עִקַּר הַתַּכְלִית, וּבָחֲרוּ לְעַצְמָם אֶחָד שֶׁהָרַג אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וְדִבַּרְנוּ הַרְבֵּה עַל מְצָוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם, שֶׁהִיא הַמִּצְוָה הַחֲמוּרָה שֶׁבַּחֲמוּרוֹת, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְהִזָּהֵר עַל מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם וְלֹא לְצַעֲרָם, אֶלָּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם נַחַת־רוּחַ, וְאַף פַּעַם לֹא לְסַפֵּר לָהֶם אֶת הָרַע שֶׁלּוֹ, אֶלָּא אֶת הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ.

בְּסָעֲדָה שְׁלִישִׁית דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה עַל־פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לו, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַ אֶת הַתַּאֲוָה הַיְדוּעָה תַּאֲוַת נאוּף, אֶלָּא עַל־יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע בִּבְכִיָּה. וְעוֹרַרְנוּ הַרְבֵּה עַל עִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע בִּכְלָלִיּוּת, שֶׁהִיא מִצְוַת עֲשֵׂה, כִּי צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא לְכָל הַדֵּעוֹת אֲפִלּוּ לְהַמְקִלִּים עַד שָׁעָה תְּשִׁעִית, אֲבָל אַחַר זֶה עוֹבְרִים עַל מִצְוַת עֲשֵׂה, וּצְרִיכִין לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל קְרִיאַת שְׁמַע. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרָכוֹת ה.): כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע — מַזִּיקִין בְּדֵלִין הֵימֶנּוּ, וּמְצַנְּנִין לוֹ גֵּיהִנּוֹם, וּכְאִלּוּ אוֹחֵז חֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדוֹ, וְדִבַּרְנוּ הַרְבֵּה, שֶׁמּוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל פֵּרֵשׁ, שֶׁזֶּה סוֹד שֵׁשׁ עָרֵי מִקְלָט שֶׁהָיָה לְרוֹצְחִים, הַיְנוּ שֵׁשׁ תֵּבוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע: שְׁמַ״ע יִשְׂרָא״ל יְהוָ״ה אֱלֹקֵינ״וּ יְהוָ״ה אֶח״ד, שֶׁפְּסוּק זֶה הוּא כְּנֶגֶד שֵׁשׁ עָרֵי מִקְלָט, הַיְנוּ מִי שֶׁרָצַח אֶת נִשְׁמָתוֹ, עִקַּר הַצָּלָתוֹ — שֶׁיִּבְרַח לְתוֹךְ הַקְּרִיאַת שְׁמַע, וְהַמ״ב עָרִים שֶׁהָיוּ לַלְוִיִּם הָיוּ כְּנֶגֶד מ״ב תֵּבוֹת שֶׁל ״וְאָהַבְתָּ אֵת ה׳ אֱלֹקֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ״, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לֶאֱהֹב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל הַמַּצָּבִים שֶׁלּוֹ; בְּכָל לְבָבְךָ — בִּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ, בֵּין בְּטוֹב וּבֵין בְּרָע, חַס וְשָׁלוֹם. ״וּבְכָל נַפְשְׁךָ״ — אֲפִלּוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ. ״וּבְכָל מְאֹדֶךָ״ — אֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה בַּעַל חוֹב וּמְצַמְצֵם, שֶׁזּוֹ מִדַּת הָאַהֲבָה, תָּמִיד לֶאֱהֹב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהֵן הַמ״ב עָרִים שֶׁהָיוּ לַלְוִיִּם כְּנֶגֶד וְאָהַבְתָּ. וְהַשֵּׁשׁ עָרֵי מִקְלָט שֶׁלְּשָׁם בָּרְחוּ הָרוֹצְחִים, הֵן כְּנֶגֶד שֵׁשׁ תֵּבוֹת שֶׁל פְּסוּק רִאשׁוֹן שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע. וּצְרִיכִין לִהְיוֹת חֲזָקִים בָּזֶה מְאֹד מְאֹד.

כָּל זֶה כָּתַבְתִּי לָכֶם רַק רָאשֵׁי פְּרָקִים, כִּי בְּוַדַּאי הֶאֱרַכְנוּ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וְיַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּבָר נִזְכֶּה לָגוּר בְּיַחַד, וְנִפָּטֵר מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַבְּעָיוֹת שֶׁיֵּשׁ לָנוּ.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ וְיבַקְּשׁוּ עָלַי תָּמִיד, שֶׁאֶזְכֶּה לְהוֹצִיא מִן הַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וּמַה שֶּׁתְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת, שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יִפְעֹל.

לְעֵת עַתָּה אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּכָל לֵיל רְבִיעִי יִהְיֶה לָנוּ שִׁעוּר דֶּרֶךְ הַטֶּלֶפוֹן, וְכָךְ כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יוּכְלוּ לִשְׁמֹעַ אֶת הַשִּׁעוּר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תקצט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ב׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּבוֹד הַדְּרַת קְדֻשַּׁת מָרָן מַלְכָּא, הָרִאשׁוֹן לְצִיּוֹן, חָכָם הָרָזִים גָּדוֹל מֵרַבָּן שְׁמוֹ רַבִּי ... שְׁלִיטָ״א.

שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי אֵיךְ שֶׁנִּתְחַבְּרוּ אֲלֵיכֶם בְּיוֹם חֲמִישִׁי שֶׁעָבַר תַּרְבּוּת אֲנָשִׁים חַטָּאִים, וּמְדַבְּרִים עֲלֵיכֶם כָּל דָּבָר אָסוּר וְכוּ׳ וְכוּ׳. לָזֹאת בָּאתִי לְחַזֵּק אֶת יֶדְכֶם, אַל תָּשִׁימוּ לֵב מַה שֶּׁמְּפַטְפְּטִים אַנְשֵׁי בְּלִיַּעַל וְכוּ׳, אֶלָּא רְאוּ לְהַדְבִּיק עַצְמְכֶם בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדְעוּ שֶׁכָּךְ סָבְלוּ כָּל גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט אֵלּוּ שֶׁאַלְפֵי אֲלָפִים נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל תְּלוּיִים בָּהֶם, סָבְלוּ חֲרוּפִין וְגִדּוּפִים מֵאֲנָשִׁי דְּלֹא מֵעַלֵּי.

מָה אֹמַר לָכֶם! מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה הַיּוֹם בַּדּוֹר הַזֶּה וְכוּ׳, וּבִפְרָט עִם אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים, רוֹאֶה בַּעֲלִיל, אִם לֹא כְּבוֹד הַדְּרַת קְדֻשָּׁתוֹ, הָיוּ כֻּלָּם הוֹלְכִין לְאִבּוּד, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׁלַח אֶתְכֶם בַּדּוֹר הַזֶּה כְּמוֹ שֶׁשָּׁלַח אֶת הָאִישׁ אֱלֹקִי רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים זַ״ל (בַּעַל בֶּן אִישׁ חַי), שֶׁהִצִּיל בְּדוֹרוֹ וּבַדּוֹרוֹת הָעֲתִידִים מַה שֶּׁהִצִּיל, כְּמוֹ־כֵן אֹמַר לָכֶם: אַל תָּשִׁימוּ לֵב מַה שֶּׁכְּלָבִים נוֹבְחִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַכֹּל בָּא מֵחֲמַת קִנְאָה וְשִׂנְאָה. תְּהִלָּה לָאֵל, אֵין אַתֶּם צְרִיכִים לְאַף אֶחָד, רְאוּ לְהַמְשִׁיךְ לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאְדִּירָהּ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְתִסְעוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּמֵעִיר לְעִיר וּמִכְּפָר לְכְפָר וְכוּ׳ וְכוּ׳, לְהוֹרוֹת אֶת עַם ה׳ אֶת דַּרְכֵי ה׳ וְתוֹרָתוֹ, וּבְמָקוֹם לְכַנֵּס בְּוִכּוּחִים עִם עַזֵּי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר וְכוּ׳, רָאוּי לָכֶם לְחַדֵּשׁ עוֹד בַּתּוֹרָה, וּלְהוֹצִיא סְפָרִים כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה, וְכֵן שֶׁבְּנֵיכֶם הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים, שֶׁיַּעֲשׂוּ קְצוּרִים מִזֶּה, וְהוּא צַו הַשָּׁעָה לְהַחְדִּיר תּוֹרָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְרוֹאִים בַּעֲלִיל, שֶׁזּוֹ עֲצַת הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם שֶׁקָּם עֲלֵיכֶם, כְּדֵי לִשְׁבֹּר אֶתְכֶם, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם.

וְעַל־כֵּן בָּאתִי בְּשׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ לְחַזֵּק אֶתְכֶם, וּלְאַמֵּץ אֶת יְדֵכֶם, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לָכֶם חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְאַף שֶׁזֶּה מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה וְכוּ׳ וְכוּ׳, עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי חֵרוּפִין וְגִדּוּפִין סָבְלוּ כָּל גְּדוֹלֵי עוֹלָם, כַּיָּדוּעַ בַּהִסְטוֹרְיָה, וְעַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, נָא וָנָא אַל תָּשִׁימוּ לֵב אֶל שׂוּם דָּבָר, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִהְיֶה בְּעֶזְרָכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינֵיכֶם אֶת מַפֶּלֶת שׂוֹנְאֵיכֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳.

נָא וָנָא חִזְקוּ וְאִמְצוּ, וְתִתְנַחֲמוּ מֵהַשְׂנָאַת חִנָּם שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תר.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ב׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בָּעִתִּים הַלָּלוּ, כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְעָגְמַת נֶפֶשׁ, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁשּׁוֹפְכִים אֶת דָּמְךָ כַּמַּיִם וְכוּ׳ וְכוּ׳. מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּירָא וְאַל תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, צְרִיכִים רַק לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְאַל תָּשִׂים לֵב אֶל הַכְּלָבִים הַנּוֹבְחִים עָלֶיךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַתָּה הַדְבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וְתָמִיד תַּמְשִׁיךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵלֶיךָ, וְאֵיךְ? עַל־יְדֵי שֶׁתִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ וְאֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְתַאֲמִין לִי, בִּמְקוֹם לָרוּץ אֶל זֶה וְכוּ׳, אוֹ אֶל זֶה וְכוּ׳, אֲשֶׁר בְּמֵילָא לֹא יְכוֹלִים לַעֲזֹר לְךָ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהָרַע לְךָ, בְּרַח לְךָ יוֹתֵר טוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִסְגֹּר אֶת עֵינֶיךָ, וְתֵשֵׁב בְּמָקוֹם אֶחָד עַל־כָּל־פָּנִים שָׁעָה אַחַת, וְתִבְכֶּה וְתִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן וּבִשְׂפַת הָאֵם שֶׁלְּךָ מַה שֶּׁאַתָּה רָגִיל, וּתְסַפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וּתְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת כָּל פֶּה, וְאִם הָאָדָם עַקְשָׁן גָּדוֹל וּמִתְעַקֵּשׁ בִּתְפִלָּה, אֵינוֹ זָז מִשָּׁם, עַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ, אֲבָל צְרִיכִים עַל זֶה הִתְחַזְּקוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי תְּפִלָּה הִיא מֵהַדְּבָרִים שֶׁצְּרִיכִים הִתְחַזְּקוּת, וְעַל־כֵּן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֶּשׁ אוֹתְךָ, אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, אַתָּה חַזֵּק מַעֲמָד נֶגֶד כָּל הַקָּמִים עָלֶיךָ, וְהָעֵקֶר תַּחְדִּיר בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי לֹא יִקָּרֶה שׁוּם מִקְרֶה לָאָדָם בִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן טוֹב לִבְרֹחַ עַד הַמַּכֶּהוּ,

וּמִי יוֹדֵעַ אִם כָּל הַדְּבָרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַסּוֹבְבִים אוֹתְךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, זֶה לֹא כְּדֵי לְהַחְזִיר אוֹתְךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

מָה אֹמַר לְךָ! רְאֵה וְגַם רְאֵה אֶת גֹּדֶל הַחֲסָדִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָשָׂה עִמְּךָ עַד עַכְשָׁו, כְּמוֹ־כֵן יַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ עוֹד וָעוֹד, וְאַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת מִשּׁוּם דָּבָר וּמִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי נִסִּים קוֹרִים לָאָדָם רַק כְּשֶׁהוּא זוֹכֶה לְהַדְבִּיק אֶת מֹחַ מַחְשַׁבְתּוֹ בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְהוּא תָּמִיד מוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵלָיו.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים, ב׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן חֶסְרוֹן הַפַּרְנָסָה וְכוּ׳, תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁזֶּה סְגֻלָּה לְפַרְנָסָה בְּנָקֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי י׳, כב): ״בִּרְכַּת הֲוָ״ה הִיא תַּעֲשִׁיר, וְלֹא יוֹסִף עֶצֶב עִמָּהּ״, וְכָתַב הַחִיד״א, שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּשִׂמְחָה, שֶׁזֶּה מֵבִיא לָאָדָם עֲשִׁירוּת, וְלָכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְבָרֵךְ בְּכָל יוֹם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְזֶה יָבִיא לְךָ פַּרְנָסָה בְּנָקֵל. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֲכִילָה, חֵלֶק ב׳, סִימָן ג׳): עַל־יְדֵי

בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן נִתְוַדַּע הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי גִּלּוּי אֱמִתַּת מְציאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ — בָּאָה פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תרב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ג׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתַּעֲמְדוּ לָרֶגַע וְתִתְיַשְּׁבוּ הֵיטֵב הֵיטֵב עִם דְּבָרַי אֵלּוּ אֲשֶׁר אֲנִי אוֹמֵר לִפְנֵיכֶם, הַקְשִׁיבוּ הֵיטֵב הֵיטֵב וְתַכְנִיסוּ אֶת הַדְּבוּרִים הָאֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבְּכֶם, כִּי הֵם עִקָּרִים גְּדוֹלִים בְּחַיֵּי יוֹם יוֹם, וְכֵן עִקָּרִים גְּדוֹלִים בַּיַּהֲדוּת וּבְקִיּוּם דּוֹרוֹתֵינוּ עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת.

עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי עַם יִשְׂרָאֵל הֵם עַם אֶחָד, וּמִי שֶׁבָּא לְהַפְרִיד בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, צְרִיכִים לִבְדֹּק אַחֲרָיו, וְזֶה בָּרוּר וְכוּ׳, בְּוַדַּאי כָּל עֵדָה וְעֵדָה יֵשׁ לָהּ אֶת הַמִּנְהָגִים שֶׁלָּהּ, וְאֶת הַפְּסָקִים שֶׁלָּהּ, אֲבָל אַל תִּשְׁכְּחוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֶת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁחִבְּרוֹ מָרָן הַבֵּית יוֹסֵף שֶׁהָיָה סְפָרַדִּי, וְהִסְכִּימוּ עַל זֶה בִּמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעַ (כֵּן מוּבָא בַּסֵּפֶר ״מַגִּיד מֵישָׁרִים״, שֶׁאָמַר לוֹ הַמַּגִּיד, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַסְכִּים עִמּוֹ), וּכְבָר נִתְקַבֵּל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּל סוֹבֵב עַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וַאֲנַחְנוּ יְהוּדִים רַק כְּפִי דֶּרֶךְ הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וּמִי שֶׁנּוֹטֶה מֵהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, הֲרֵי יֵשׁ בּוֹ מִינוּת, כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְהִנֵּה בָּא הָרַמָ״א, שֶׁהָיָה אַשְׁכְּנַזִי, וְשָׂם מַפָּה עַל הַשֻּׁלְחָן, לֹא שֶׁבִּטֵּל, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת הַשֻּׁלְחָן, אֶלָּא שָׂם מַפָּה עַל הַשֻּׁלְחָן, שֶׁחִבֵּר אֶל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֶת מִנְהָגֵי הָאַשְׁכְּנַזִים, וְעַל זֶה בָּא ה״מַגֵּנִי

אָרֵץ", ה"מָּגֵן אַבְרָהָם" וְה"טּוּרֵי זָהָב", וְהַשַּׁ"ךְ וְהַסְּמַ"ע וְכוּ' וְכוּ', לְפַלְפֵּל בְּדִבְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, וְחִדְּשׁוּ הֲלָכוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי דּוֹרוֹ וּזְמַנּוֹ, אֲבָל הַכֹּל הוֹלֵךְ עַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. נִמְצָא, שֻׁלְחָן עָרוּךְ הוּא מְחֻבָּר מֵאַשְׁכְּנַזִּים וּסְפָרַדִּים גַּם יַחַד, הַמְחַבֵּר הוּא סְפָרַדִּי, וְהַהַגָּה הוּא אַשְׁכְּנַזִּי, וְכָךְ הָלַךְ בְּכָל הַדּוֹרוֹת, עַד שֶׁבַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נִתְעָרֵב בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל הָעֵרֶב־רַב, שֶׁהֵבִיאוּ אֶת הַהַשְׁכָּלָה הָאֲרוּרָה מִגֶּרְמַנְיָה, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם (שֶׁהַסּוֹף רָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ, וְשָׁמַעְנוּ בְּאָזְנֵינוּ — אֵיךְ שֶׁהָרְגוּ וְחָנְקוּ וְשָׂרְפוּ בְּכָל מִינֵי מִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת מִלְיוֹנִים מִנְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל), וְאֵלּוּ הָעֵרֶב רַב הַמַּשְׂכִּילִים הָאֲרוּרִים, הִתְחִילוּ לְזַלְזֵל בַּעֲדַת הַסְּפָרַדִּים, וְלָמָּה? כִּי הַסְּפָרַדִּים הֵם תְּמִימִים מְאֹד, וְהָיָה קָשֶׁה מְאֹד מְאֹד לְהַכְנִיס בָּהֶם הַהַשְׁכָּלָה הָאֲרוּרָה, וּבִשְׁבִיל זֶה רֹב הַמְקֻבָּלִים הָיוּ דַּיְקָא סְפָרַדִּים, כִּי קַבָּלָה הִיא גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּתַכְלִית הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה, וְאִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לָזֶה, אֶלָּא עַל־יְדֵי תְּמִימוּת אֲמִתִּית, וְעַל־כֵּן רֹב רֻבָּם שֶׁל הַמְקֻבָּלִים הָיוּ סְפָרַדִּים, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג בְּרוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, אֶלָּא כְּשֶׁזּוֹרֵק אֶת הַשֵּׂכֶל לְגַמְרֵי, וּמַעֲלָה זוֹ יֵשׁ לִסְפָרַדִּי יוֹתֵר מֵאַשְׁכְּנַזִּי, וְעַל־כֵּן הַהַשְׁכָּלָה הָאֲרוּרָה תָּפְשָׂה יוֹתֵר אֶת הָאַשְׁכְּנַזִּים מֵהַסְּפָרַדִּים, וְזוֹ הַמְּצִיאוּת, מִלְּבַד בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, שֶׁכֵּן חָדְרָה הַהַשְׁכָּלָה הָאֲרוּרָה בֵּין הַסְּפָרַדִּים, כְּגוֹן: בְּעִירָק אוֹ בְּאַלְגִ'יר וְכוּ', וְעַל־כֵּן לֹא בְּחָנָם שָׁלַח לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אִישׁ הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר רוּחַ חַיִּים בְּקִרְבּוֹ, רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים זַ"ל (בַּעַל הַ'בֶּן אִישׁ חַי'), שֶׁהוּא עִם סְפָרָיו הַמְרֻבִּים שֶׁחִבֵּר, עָצַר אֶת הַמַּגֵּפָה שֶׁל הַהַשְׁכָּלָה שֶׁבְּעִירַק וּבְאַלְגִ'יר, אֲבָל מִלְּבַד זֹאת בְּכָל עָרֵי אַרְצוֹת הַמַּעֲרָב הָיוּ חֲכָמִים גְּדוֹלִים, וְהָיְתָה בָּהֶם אֱמוּנַת חֲכָמִים גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הַסְּפָרַדִּים הֵם יוֹתֵר חֲזָקִים בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים מֵהָאַשְׁכְּנַזִּים. וְלָכֵן בָּרֵעַ שֶׁאֵלּוּ מַתְחִילִים לְהַפְרִיד בֵּין אַשְׁכְּנַזִּים וּסְפָרַדִּים, תֵּדְעוּ, שֶׁקְּלִפַּת הָעֵרֶב־רַב נִכְנְסָה בָּהֶם, לֹא אִכְפַּת לִי מִמִּי מְדַבֵּר וְכוּ' וְכוּ'. (אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁבִּשְׁבִיל דְּבָרִים כָּאֵלֶּה אֲנִי אוֹכַל רַק לְסַבֵּל, וּבִפְרָט דְּבָרִים שֶׁנִּדְפָּסִים, אֲבָל, תְּהִלָּה לָאֵל, אֵינִי מְפַחֵד לוֹמַר אֶת הָאֱמֶת, וַאֲנִי מְדַבֵּר מִפְּנִימִיּוּת לִבִּי, וְאֵין לִי בָּזֶה שׁוּם כַּוָּנָה צְדָדִית, רַק לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ).

עַכְשָׁו בְּעִנְיֵנֵי חִנּוּךְ כָּאן בְּיַבְנְאֵל, אֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לָכֶם, שֶׁיֵּשׁ אֶצְלִי כְּתָּה שֶׁל בַּחוּרִים סְפָרְדִים, שֶׁבָּאוּ לִלְמֹד מִיַּבְנְאֵל, אַגַּב לָהֶם אֵין רֵקַע מִי יוֹדֵעַ מַה וְכוּ', כִּי הֲרֵי הֵם לֹא הִתְחִילוּ אֶצְלֵנוּ מֵאָלֶ"ף־בֵּי"ת, אֶלָּא בַּשָּׁנָתַיִם הָאַחֲרוֹנוֹת הָיוּ לָהֶם מְלַמְּדִים מִשֶּׁלָּנוּ, וַאֲנִי מֻכְרָח לְהַגִּיד לָכֶם, שֶׁאִם הֵם יַמְשִׁיכוּ אֶצְלִי, יִהְיוּ חִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים עַד מְאֹד, בְּלִי שׁוּם גֵּזְמָא כְּלָל, כִּי הִנֵּה נִכְנָס בָּחוּר אֶחָד וְכוּ' בֵּינֵיהֶם וְכוּ', שֶׁהוּא בָּא מִבַּחוּץ לֹא מִיַּבְנְאֵל, וַאֲנִי רוֹאֶה אֶת הַהֶפְרֵשׁ בֵּינוֹ לְבֵין אֵלּוּ שֶׁבָּאוּ מִיַּבְנְאֵל, מַמָּשׁ הֶפְרֵשׁ בֵּין שָׁמַיִם לָאָרֶץ בְּלִי שׁוּם גֵּזְמָא כְּלָל, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרֶךְ, אֵלּוּ הַיְלָדִים שֶׁהִתְחִילוּ אֶצְלֵנוּ לִלְמֹד אָלֶ"ף־בֵּי"ת, וְאַחַר־כֵּן נִכְנְסוּ לְמִכְינָה, וְאַחַר־כָּךְ לְכִתָּה ב' וְכִתָּה ג' וְכִתָּה ד' וְכִתָּה ה' וְכִתָּה ו' וְכוּ' וְכוּ', כְּשֶׁגִּיעוּ לְבַר־מִצְוָה בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הֵם יִהְיוּ חִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים עַד מְאֹד, כִּי הֶחְדִּירוּ בָּהֶם עוֹד מֵהַפְּעוּטוֹן וּמִכִּתָּה א' וּמִכִּתַּת מְכִינָה וְכוּ' וְכוּ', אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֱמוּנַת חֲכָמִים, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה לֹא תִּמְצְאוּ בְּשׁוּם מָקוֹם בָּעוֹלָם, בֵּין אֵצֶל הַסְּפָרְדִים וּבֵין אֵצֶל הָאַשְׁכְּנַזִּים, וְעַל־כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ מִי וְלָמָּה וּבִשְׁבִיל מָה עוֹשִׂים אֶת הָרַעַשׁ הַזֶּה, וְאֵיךְ יְכוֹלִים לְהָעִיז לְדַבֵּר עַל עֲדַת הַסְּפָרְדִים... אֵין לָנוּ מַה לְהִתְבַּיֵּשׁ עִם הַחִנּוּךְ שֶׁלָּנוּ מִשּׁוּם מוֹסָד בָּעוֹלָם, תְּהִלָּה לָאֵל, הַמְּלַמְּדִים שֶׁלָּנוּ יִרְאֵי הַשֵּׁם, בְּוַדַּאי מִכָּל מְלַמְּדֵי הִשְׁכַּלְתִּי, כְּדַאי לָקַחַת בִּקֹּרֶת טוֹבָה מִכָּל אֶחָד, וְכָל אַבָּא וְאִמָּא מֻתָּרִים וּצְרִיכִים לִתֵּן הֶעָרָה לְהַמְּלַמֵּד, אֲבָל הַכֹּל בְּדֶרֶךְ אַהֲבָה וְנֹעַם וְלֹא בִּדְקְרוּת, תַּעֲשׂוּ לְעַצְמְכֶם חֶשְׁבּוֹן, אַתֶּם מַחֲזִיקִים אֶת הַיְלָדִים בַּבַּיִת כַּמָּה שָׁעוֹת אַתֶּם מִשְׁתַּגְּעִים... וְהַמְּלַמֵּד צָרִיךְ לְהַחֲזִיק אֶת הַיְלָדִים רֹב הַיּוֹם עֶשְׂרִים יְלָדִים... וּמָה אַתֶּם רוֹצִים מִמֶּנּוּ?!

וּבְעִנְיַן לִמּוּד אִידִישׁ, הֲרֵי כֻּלָּם מְדַבְּרִים רַק לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וַאֲפִלּוּ בַּבָּתִּים שֶׁל אַשְׁכְּנַזִּים מְדַבְּרִים רַק לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, עַד שֶׁיֵּשׁ הַמּוֹן אַשְׁכְּנַזִּים, שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לְדַבֵּר אִידִישׁ בִּכְלָל, וְאִם־כֵּן מַה כָּל הָרַעַשׁ הַזֶּה שֶׁעוֹשִׂים, שֶׁלּוֹמְדִין בִּלְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ?! בְּוַדַּאי טוֹב לִלְמֹד אִידִישׁ, כִּי הִיא שָׂפָה מְקֻבֶּלֶת זֶה אֶלֶף שָׁנִים, וּבִכְלָל טוֹב שֶׁגַּם הַסְּפָרְדִים יִלְמְדוּ אֶת שְׂפַת הָאִידִישׁ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ מְעֹרָבִים בֵּין הָאַשְׁכְּנַזִּים, אֲבָל

הַלְמוּד כָּאן לוֹמְדִים בִּלְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וְלָכֵן אֵינִי יוֹדֵעַ מַה כָּל הָרַעַשׁ הַזֶּה, שֶׁרוֹעֲשִׁים וְגוֹעֲשִׁים וְכוּ׳ וְכוּ׳, הֲלֹא אֵלּוּ שֶׁרוֹצִים אִידִישׁ יֵשׁ לָהֶם נָשִׁים סְפָרַדִּיּוֹת... וּבַבַּיִת מְדַבְּרִים רַק לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, עַכְשָׁו אֶשְׁאַל אֶתְכֶם, מָה אַתֶּם רוֹצִים מֵהַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם? ! אִידִישׁ טוֹב לִלְמֹד עִם הַיְלָדִים שֶׁיֵּדְעוּ הֵיטֵב אִידִישׁ, אֲבָל לְהַגִּיד שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא רוֹצִים מִנְהָגִים סְפָרַדִּים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵילּוּ מִנְהָגִים יֵשׁ לִסְפָרַדִּים אַחֶרֶת, מִלְּבַד כַּמָּה הַנְהָגוֹת שֶׁהָאַשְׁכְּנַזִּים הֶחְמִירוּ יוֹתֵר: כְּגוֹן קִטְנִיּוֹת בְּפֶסַח וְכַדּוֹמֶה, נוּ... מִי מַפְרִיעַ לָאַשְׁכְּנַזִּים לְהַחְמִיר? ! וְאִם סְפָרַדִּי יִרְצֶה לְהַחְמִיר — תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה, מַה שַּׁיָּךְ בִּכְלָל כָּל הַוִּכּוּחִים וְהַמַּחֲלֹקֶת, הַאִם אַתֶּם לֹא תּוֹפְסִים, שֶׁזּוֹ קִלְפַּת הָעֵרֶב־רַב, שֶׁהֵם הַלְמוּדִים הַפְּגוּמִים מִשֶּׁדִּים יְהוּדָאִין, כַּמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כח, שֶׁהוֹרְסִים כָּל חֶלְקָה טוֹבָה מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הָאִם אַתֶּם לֹא רוֹאִים מַה שֶּׁקּוֹרֶה הַיּוֹם בָּאָרֶץ, שֶׁמַּחְדִּירִים בִּילָדִים קְטַנִּים, שֶׁיִּדְבְּרוּ עַל גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, חֲסִידִים עַל לִיטָאִים, לִיטָאִים עַל חֲסִידִים, סְפָרַדִּים עַל אַשְׁכְּנַזִּים, אַשְׁכְּנַזִּים עַל סְפָרַדִּים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמִי סוֹבֵל מִזֶּה? רַק הַיְלָדִים, שִׁמּוּ שָׁמַיִם, לֹא לָזֶה פִּלַּלְתִּי, וְלֹא אֶת זֶה רָצִיתִי וְכוּ׳ וְכוּ׳, מַסְפִּיק לָנוּ מֵהַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, טָמֵא מִטֶּמָּא, שֶׁהִכְשִׁיל אֶת כֻּלָּנוּ עִם מִקְוֶה שֶׁלֹּא הָיוּ בּוֹ מַיִם בְּאוֹצַר מֵי גְּשָׁמִים, שֶׁזֶּה הָיָה כְּמוֹ אַמְבַּטְיָה, וְהִכְשִׁיל אֶת כֻּלָּם בִּכְרִיתוּת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, מַסְפִּיק לָנוּ הַמְּסִירוֹת שֶׁלּוֹ, שֶׁהוּא מוֹסֵר אוֹתָנוּ, שֶׁדִּינוֹ מִפֹּרָשׁ בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, רָשָׁע וּמְרֻשָּׁע, טָמֵא וּמְטַמֵּא, רַק רוֹצֶה לַעֲקֹר אוֹתָנוּ מִפֹּה (הָיָה לֹא תִהְיֶה), הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ צְרִיכִין לִלְמֹד בִּתְנָאִים כָּאֵלּוּ, שֶׁלָּמְדוּ הַיְלָדִים בְּרוּסְיָה בְּמַחְתֶּרֶת, וּבְתֵימָן בְּמַחְתֶּרֶת, וּבְתְנָאִים לֹא תְּנָאִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַאִם לֹא מַסְפִּיק לָנוּ הָרְשָׁעוּת וְהָרְצִיחָה שֶׁל הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע, טָמֵא וּמְטַמֵּא הַזֶּה, אֶלָּא צְרִיכִים לְהוֹסִיף מַחֲלֹקֶת בֵּינֵינוּ? ! אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, תִּקְחוּ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ הֵיטֵב בְּתוֹךְ לִבְּכֶם, וְתַעְתִּיקוּ אֶת הַמִּכְתָּב הַזֶּה בִּשְׁבִילְכֶם וּבִשְׁבִיל נְשׁוֹתֵיכֶם, וְאֵינִי מִתְבַּיֵּשׁ מִן הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר, וַאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁמְּדֻפָּס הוּא כְּמִי שֶׁמְּדַבֵּר לִפְנֵי עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אֲנָשִׁים, עִם כָּל זֹאת אֲנִי חָזָק בְּדִבּוּרִי אֵלֶּה, וְיָעִידוּ עָלַי שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְכֵן יָעִידוּ אֲנָשִׁים הַקְּרוֹבִים אֵלַי, שֶׁזּוֹ נְקֻדָּתִי

וְזוֹ גִּישָׁתִי, שֶׁמִּי שֶׁמַּפְרִיד בֵּין סְפָרַדִּי לְאַשְׁכְּנַזִּי, בֵּין לִיטָאִי לַחֲסִידִי, בֵּין חֲסִידִי לַחֲסִידִי וְכוּ׳ וְכוּ׳, הוּא בָּא מֵהָעֵרֶב־רַב, תִּקְחוּ דֻּגְמָא חַיָּה שֶׁאַתֶּם יְכוֹלִים לְהָעִיד, אֵיזֶה רָשָׁע מְרֻשָּׁע מְלֻבָּשׁ שְׁטְרַיְמֶל וְקַאפָּאטָה, וְעִם זָקָן וּפֵאוֹת, יָכוֹל כָּל־כָּךְ לְהִתְלוֹצֵץ מֵהַיַּהֲדוּת, וְכָל הָרַע־בָּנִים עוֹמְדִים עַל יְמִינוֹ... וְיֵשׁ לוֹ בַּדַּ״צִים בְּכִיסוֹ... תָּעִידוּ אַתֶּם מַה שֶּׁאַתֶּם יוֹדְעִים... הַאִם אֲנִי מַגְזִים? הַאִם אֲנִי רוֹצֶה דָּבָר חָרִיג? אֶלָּא אֲנִי רוֹצֶה לְהַחְדִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּעוֹלָם, לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה בָּעוֹלָם, שֶׁכֻּלָּם יְדַבְּרוּ רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלֹא מִדָּבָר אַחֵר, כִּי הָאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה נִשְׁכַּחָה מִפִּי הֲמוֹן־הָעָם, עַד שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁהַכֹּל טֶבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. תִּתְבּוֹנְנוּ בְּצַעֲקַת הַנָּבִיא (יִרְמְיָה ז׳): ״אָבְדָה הָאֱמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם״, מֵאַיִן אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאָבְדָה הָאֱמוּנָה מִן הָעוֹלָם? כִּי נִכְרְתָה מִפִּיהֶם, וְאֵינָם מְדַבְּרִים מִזֶּה; כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ רַק לְדַבֵּר מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לְהַחְדִּיר בּוֹ וּבְאִשְׁתּוֹ וּבִילָדָיו אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לָנוּ רַק תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה — לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה הֶחָלָב שֶׁהַתִּינוֹק צָרִיךְ לִינֹק, וְזֶה הַמַּאֲכָל וְהַמִּשְׁתֶּה שֶׁאָנוּ צְרִיכִים לֶאֱכֹל וּלְהַאֲכִיל אֲחֵרִים: אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְרַבֵּנוּ זַ״ל צָעַק (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן סִימָן לג): אֲצָל הָעוֹלָם אֱמוּנָה הוּא דָּבָר קָטָן, אֲבָל אֲצָלִי הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה. וְרוֹאִים, שֶׁכָּל אֶחָד צוֹעֵק — מַה חִדֵּשׁ לִי זֶה...? הֲלֹא הֵם דְּבָרִים פְּשׁוּטִים... כֵּן, כֵּן, הֵם דְּבָרִים פְּשׁוּטִים, אֲבָל אַף אֶחָד אֵינוֹ מְדַבֵּר מִזֶּה. וַאֲנִי בָּאתִי לְחַדֵּשׁ אֶת זֶה שֶׁיְּדַבְּרוּ רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא מִשְּׁטֻיּוֹת אֲחֵרוֹת, שֶׁזּוֹ הַגָּלוּת, שֶׁעוֹשִׂים הַפְּרָדָה בֵּין אַשְׁכְּנַזִּים לִסְפָרַדִּים, בֵּין חֲסִידִים לְלִיטָאִים, וּבֵין חֲסִידִים לַחֲסִידִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכָךְ נַעֲשֵׂית הַמַּחֲלֹקֶת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וּכְבָר הִגִּיעַ הַזְּמַן, שֶׁנַּפְסִיק עִם הַשְּׁטֻיּוֹת הָאֵלּוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, מֵילָא אֶת הָעוֹלָם מִי יוֹדֵעַ אִם נוּכַל לְתַקֵּן? (אֲנַחְנוּ מְפִיצִים אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, הַבּוֹחֵר יִבְחַר וְהַמּוֹנֵעַ יִמְנַע), אֲבָל בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲנִי מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ מֵעַצְמְכֶם אֶת הַקְּנָאָה וְאֶת הַשִּׂנְאָה וְאֶת הַפֵּרוּדִים, מַסְפִּיק לָנוּ הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע מִבַּחוּץ, אֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִים מִבִּפְנִים,

וְכָל אֵלּוּ שֶׁצּוֹעֲקִים וְרוֹעֲשִׁים וְגוֹעֲשִׁים וְכוּ׳... מַה הֵם רוֹצִים? (וְעוֹד פַּעַם אֲנִי מַדְגִּישׁ, טוֹב לִלְמֹד שְׁפַת הָאִידִישׁ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַיְלָדִים יוֹצְאִים בֵּין שְׁאָר יְהוּדִים דּוֹבְרֵי אִידִישׁ, וּבִשְׁבִיל זֶה טוֹב לְהַכְנִיס מִישֶׁהוּ שֶׁיּוֹדֵעַ טוֹב אֶת הַשָּׂפָה, וְיִלְמַד עִם הַיְלָדִים בְּכָל יוֹם כַּחֲצִי שָׁעָה אֶת הַשָּׂפָה, וְזֶה כָּל אֶחָד מוּכָן).

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁתַּחְדִּירוּ בְּעַצְמְכֶם אֶת הַדְּבּוּרִים הָאֵלּוּ, וְהָיָה טוֹב, שֶׁלְּכָל אֶחָד מִכֶּם יִהְיֶה הָעְתֵּק מֵהַמִּכְתָּב הַזֶּה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם תָּמִיד, וְכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם שֶׁאַתֶּם תִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲבוּרִי, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לְרַחֲמִים רַבִּים, רַחֲמִים מְרֻבִּים, כִּי אֲנִי שָׁקוּעַ בְּחוֹבוֹת מֵהַמְּסִירוּת שֶׁל הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע, טָמֵא וּמְטֻמָּא, וְיָבוֹא בַּעַל הַכֶּרֶם וְיִכְלֶה אֶת קוֹצָיו וְכוּ׳ וְכוּ׳, וַאֲנִי עוֹד פַּעַם אוֹמֵר לָכֶם, שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁדָּבָר שֶׁנִּדְפָּס — הוֹלֵךְ בְּכָל הָעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת אֵינִי מִתְבַּיֵּשׁ מִדְּבָרַי אֵלֶּה, וְעִם דְּבָרַי אֵלֶּה אֲנִי אָבוֹא אֶל כִּסֵּא הַכָּבוֹד, מַסְפִּיק הַפֵּרוּדִים שֶׁנַּעֲשִׂים בֵּין כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, מַסְפִּיק הַמַּחֲלֹקֶת וְהַמְרִיבוֹת וְהַקְּנָאוֹת וְהַשִּׂנְאוֹת וְהַתַּחֲרוּת וְהַכָּבוֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳, מַסְפִּיק הַהִשְׁתַּלְטוּת אֶחָד עַל הַשֵּׁנִי, מַסְפִּיק הַשִּׁטְיוֹת וְהַדִּמְיוֹנוֹת שֶׁנִּתְהַוּוּ לָאַחֲרוֹנָה בָּעוֹלָם, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְרַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה, עַד שֶׁכְּבָר נָגְעוּ בְּעִקְּרֵי אֱמוּנָה, וְדַי לְחַכִּימָא.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר דְּבָרִים, ג׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת דַּאֲגַת פַּרְנָסָה וְכוּ׳, דַּע לְךָ, שֶׁמְּקַבֵּל מִצַּדִּיקִים, שֶׁכָּל מִי שֶׁאוֹמֵר בְּכָל יוֹם פָּרָשַׁת הַמָּן, לֹא יֶחְסַר לוֹ פַּרְנָסָה בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁכְּבָר נִסִּיתָ אֶת כָּל הַסְּגֻלּוֹת, לָמָּה שֶׁלֹּא תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לוֹמַר בְּכָל יוֹם פָּרָשַׁת הַמָּן, וְתִרְאֶה שֶׁיִּשְׁפַּע עָלֶיךָ שֶׁפַע גָּדוֹל מְאֹד.

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת מָמוֹן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ט׳): עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה — הַפַּרְנָסָה בְּנָקֵל; וְלָכֵן תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם לְהִתְוַדּוֹת עַל חֲטָאֶיךָ הַמְרֻבִּים, וְתָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל שֶׁעָקַרְתָּ אֶת עַצְמְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבִזְכוּת הַתְּשׁוּבָה תִּזְכֶּה לְפַרְנָסָה בְּנָקֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ד׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן הַנְּסִיעָה לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁרָגִיל לִהְיוֹת שָׁם בְּכָל פַּעַם, וּבִפְרָט בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָז מֻכְרָחִים לִהְיוֹת שָׁמָּה בְּלִי שׁוּם תֵּרוּץ, וּצְרִיכִים לְשִׁבֵּר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל לִהְיוֹת אֲצָלוֹ בְּכָל מְחִיר, אֲפִלּוּ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר וְכוּ׳, מֻכְרָחִים לְהָבִיא אֶת הַגּוּף לְאוּמַן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאַף אֶחָד שֶׁלֹּא יֹאמַר שׁוּם דָּבָר נֶגֶד זֶה, כִּי זֶה הָיָה רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תרה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ה׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, שֶׁאַתָּה מְקֻרָב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָכֵן אַתָּה לֹא צָרִיךְ לָלֶכֶת אֶל אַף אֶחָד, הַתְמֵד בְּכָל יוֹם בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, וְתֹאמַר עַל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה בְּ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְאָז חַיִּים חֲדָשִׁים תַּרְגִּישׁ, מֵאִיר וּמְחַיֵּךְ תָּמִיד בְּהֶאָרַת הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא.

הַתַּנָּא אוֹמֵר (אָבוֹת פֶּרֶק ב׳): ׳הַתְקֵן עַצְמְךָ לִלְמֹד תּוֹרָה, כִּי אֵינָהּ יְרֻשָּׁה לָךְ׳, אִם אַתָּה תַּתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל — זֶה שֶׁלְּךָ, וְאַף אֶחָד שֶׁלֹּא יְסַפֵּר לְךָ סִפּוּרִים שֶׁאַתָּה צָרִיךְ אֶת ר׳ בֶּעריל אוֹ אֶת ר׳ שְׁמֶרִיל וְכוּ׳, כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ, כִּי אִם לֹא מִתְיַגְּעִים בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה בְּהַתְמָדָה רַבָּה, זֶה לֹא יָבוֹא אֵלֶיךָ בִּירֻשָּׁה.

וְזֵכֶר אֲשֶׁר ׳לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה׳ (אָבוֹת א, יז), כִּי תַּכְלִית הַלִּמּוּד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, לְקַיֵּם אֶת דְּבָרָיו בְּתָמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת גְּמוּרָה, הֵן לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, לִרְקֹד אַחַר כָּל תְּפִלָּה מֵהַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת, וְהֵן לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְהֵן לִדְּם וְלִשְׁתֹּק לְמַבְּזֵי וּמְחָרְפֵי נַפְשְׁךָ, וְהֵן לְהַתְמִיד בִּשְׁעוּרֵי תּוֹרָה כְּסִדְרָן: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, זֹהַר וְתִקּוּנִים חֹק וְלֹא יַעֲבֹר מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל לְמוֹהֲרַנַ״תְ זַ״ל: אַבִּיסָעל אִיז אוֹיךְ גִּיט [מְעַט גַּם כֵּן טוֹב]. וְדַע לְךָ, שֶׁאִם תִּלְמַד בְּכָל יוֹם מִכָּל לִמּוּד מְעַט, אֲזַי בִּרְבוֹת הַזְּמַן תְּסַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, אוֹצָרוֹת וְאוֹצְרֵי אוֹצָרוֹת, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים כְּלָל.

בְּעִנְיַן הַמִּכְתָּבִים שֶׁכָּתַבְתָּ וְכוּ׳, לָמָּה אֲנִי כּוֹפֵל כַּמָּה פְּעָמִים

וְכוּ׳, קֹדֶם — זֶה נִכְתָּב בְּכָל פַּעַם לְאַחַר, וּמַה לִּי לְהַעְתִּיק מִזֶּה לָזֶה? הֲלֹא הֵם אוֹתָם דִּבּוּרִים שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ וְכוּ׳, זֶה דָּבָר אֶחָד, וְדָבָר שֵׁנִי — כַּמָּה שֶׁלֹּא נַכְנִיס בְּדַעְתֵּנוּ אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה לֹא מַסְפִּיק, כִּי הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם אוֹרֵב עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מַמָּשׁ לְהַפִּילוֹ בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְלָכֵן צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם, וּצְרִיכִים לַחֲזֹר עַל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אֲפִלּוּ אֶלֶף פְּעָמִים בַּיּוֹם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים, ו׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אִם אַתָּה רוֹצֶה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, אַתָּה צָרִיךְ לִקְנוֹת לְעַצְמְךָ מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, כִּי אַחֶרֶת זֶה לֹא יֵלֵךְ לְךָ.

וּלְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי תֹּקֶף אֱמוּנָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנה), שֶׁעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִים לַאֲרִיכוּת אַפַּיִם, שֶׁהִיא הַמִּדָּה שֶׁל סַבְלָנוּת, וְאָז שׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ, כִּי אֱמוּנָה הִיא כְּמוֹ אֶרֶץ טוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לז, ג): ״שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה״, שֶׁאִם נוֹטְעִים אִילָן בְּאֶרֶץ טוֹבָה, אֲזַי שׁוּם רוּחַ סְעָרָה וְשׁוּם רוּחַ רָעָה לֹא יְכוֹלָה לְעָקְרוֹ, כְּמוֹ־כֵן אָדָם שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי שׁוּם דָּבָר לֹא יָכוֹל לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל בִּשְׁבִיל כַּפָּרַת עֲוֹונוֹת, הֵן בְּגִלְגּוּל זֶה וְהֵן בַּגִּלְגּוּלִים הַקּוֹדְמִים. וְלָכֵן צְרִיכִים לְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה.

אַתָּה צָרִיךְ לְהָבִין, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לֹא תֵּצֵא הָרָעָה, וְלָכֵן כָּל מַה דְּעָבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עָבִיד (בְּרָכוֹת ס:); וְעַל־כֵּן אַל תִּכָּנֵס בְּלַחַץ,

רַק תִּהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּתְקַבֵּל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ בְּאַהֲבָה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תרז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר דְּבָרִים, ז׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוָּיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מָה אֹמַר לָכֶם, אֲנִי כּוֹתֵב לָכֶם עַכְשָׁו בְּדַם לִבִּי. מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, לְבַל תִּתְּנוּ לְתוֹלַעַת אַחַת, שֶׁתֹּאכַל אֶת הַכֶּרֶם שֶׁלָּנוּ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ מְבַקְּשִׁים בְּיוֹם הוֹשַׁעְנָא רַבָּה ״הוֹשַׁעְנָא כֶּרֶם מְתוֹלַעַת הוֹשַׁעְנָא״, לְפָעָמִים תּוֹלַעַת אַחַת יְכוֹלָה לְכַלּוֹת אֶת כָּל הַכֶּרֶם, וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, הַחֲזִיקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִם אַתֶּם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת לִי נַחַת־רוּחַ, אֵין עוֹד נַחַת־רוּחַ יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה, שֶׁאֶשְׁמַע מִכֶּם בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת וּבְשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת, שֶׁאַתֶּם מַחֲזִיקִים אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְיֵשׁ בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת. וְאַתֶּם צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאֵין שָׁלוֹם בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵין כְּלוּם, וְאַף אֶחָד לֹא יְפַתֶּה אֶתְכֶם, שֶׁהוּא יָכוֹל לְהָבִיא אֶת מָשִׁיחַ... אוֹ שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָכֶם... בְּלִי שָׁלוֹם אֵין כְּלוּם, הֵן שָׁלוֹם עִם עַצְמוֹ, הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּשָׁלוֹם עִם עַצְמוֹ, לְקַבֵּל אֶת כָּל הַבָּא עָלָיו בְּשִׂמְחָה, וְאַף שֶׁזֶּה כּוֹאֵב לוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ הַצָּרוֹת וְהַדַּחֲקוֹת וְהָעֲנִיּוּת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁל עַצְמוֹ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא צָרִיךְ לְהַשְׁלִים עִם הַמַּצָּב, וּלְקַבֵּל אֶת כָּל הַבָּא עָלָיו לְטוֹבָה, אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן

ד׳): כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מְאֹרָעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַשְׂלִים עִם הַמַּצָּב, וְזֶה מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא, וְאַף שֶׁזֶּה מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה וְכָבֵד לְקַבֵּל, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם עוֹבֵר מַה שֶּׁעוֹבֵר וְכוּ׳, תַּאֲמִינוּ לִי, שֶׁאֵין אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ עָלָיו צָרוֹת וּמְרִירוּת וְחוֹבוֹת, וְעִם כָּל זֹאת לִמְּדָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁצְּרִיכִים לְהַשְׂלִים בְּעַצְמוֹ עִם הַמַּצָּב, וּלְקַבֵּל הַכֹּל בְּשִׂמְחָה, וְכֵן צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּשָׁלוֹם עִם אִשְׁתּוֹ, כִּי זֶה יְסוֹד גָּדוֹל, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בְּבֵיתוֹ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף זֶה הַבַּיִת שֶׁלָּכֶם, וְאַף אֶחָד לֹא יְרַחֵם עֲלֵיכֶם, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל כְּבוֹד נְשׁוֹתֵיכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם תָּמִיד שָׁלוֹם וְאַהֲבָה. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (אָבוֹת דְּרַבִּי נָתָן, פֶּרֶק כח): כָּל הַמֵּשִׂים שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מֵשִׂים שָׁלוֹם בְּיִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֶלֶךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וְלָכֵן תִּשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד מֵחַבְּרִים רָעִים, שֶׁלֹּא יְקַלְקְלוּ אֶת שְׁלוֹם בֵּיתְכֶם, וּלְעוֹלָם תִּשְׁמְרוּ שֶׁלֹּא יִסְתּוֹבְבוּ זָרִים בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְשֶׁלֹּא יָסִיתוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם נֶגְדְּכֶם, וְכֵן אֶתְכֶם נֶגֶד נְשׁוֹתֵיכֶם, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, מִסְתּוֹבְבִים שׁוֹעָלִים קְטַנִּים הָרוֹצִים לַהֲרֹס אֶת הַשָּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁלָּכֶם, וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, וְכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתִמְסְרוּ אֶת נַפְשְׁכֶם עַל שָׁלוֹם, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ט׳, סִימָן ט׳): גָּדוֹל שָׁלוֹם, שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת כְּלוּלוֹת בּוֹ, כִּי בְּלִי שָׁלוֹם אֵין כְּלוּם, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד מֵרָמָאִים וּצְבוּעִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבִפְרָט שֶׁמַּלְבִּישִׁים אֶת עַצְמָם שֶׁרַק הֵם מְבִינִים... וְלֹא אֲחֵרִים... וּבֶאֱמֶת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סַנְהֶדְרִין לז.): נִבְרָא אָדָם יְחִידִי מִפְּנֵי שְׁלוֹם הַבְּרִיּוֹת, שֶׁלֹּא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: אַבָּא גָּדוֹל מֵאָבִיךָ; וְכֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, שֶׁאַף אֶחָד לֹא יֹאמַר, שֶׁהוּא מֵבִין אוֹתִי יוֹתֵר... כִּי מִי שֶׁאוֹמֵר כָּךְ, הוּא צָבוּעַ וְרַמַּאי, תַּאֲמִינוּ לִי, שֶׁאֲנִי אוֹהֵב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְזֶה כָּל חֶלְקִי בַּחַיִּים — לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וּבֵין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וּבֵין אָדָם לַמָּקוֹם, וְעַל זֶה אֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי כְּבָר יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים שָׁנָה. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, שֶׁתְּבַעֲרוּ אֶת הַמַּחֲלֹקֶת וְאֶת הַמְּרִיבוֹת וְאֶת הַוִּכּוּחִים מִבֵּינֵיכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שֶׁיִּהְיֶה רַק שָׁלוֹם, וְתַקְדִּימוּ שָׁלוֹם לְכָל

אָדָם, וּבְפָרָט לְכָל תּוֹשְׁבֵי יַבְנְאֵל, עַל אַף הֶסָּתַת הַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, אַתֶּם תַּמְשִׁיכוּ לְהַקְדִּים שָׁלוֹם לְכָל תּוֹשְׁבֵי הַמָּקוֹם, וְלוֹמַר לָהֶם ״בֹּקֶר טוֹב״ וְכוּ׳, ״עֶרֶב טוֹב״ וְכוּ׳, ״שַׁבָּת שָׁלוֹם״ וְכוּ׳, וְאַל תִּסְתַּכְּלוּ מַה שֶּׁהֵם אוֹמְרִים, רַק תַּקְדִּימוּ שָׁלוֹם, כִּי כָּל עִנְיָנֵנוּ הוּא שָׁלוֹם, כִּי שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׁלוֹם (שַׁבָּת י׳), וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁלוֹם עַל־כָּל־פָּנִים בֵּין קִבּוּץ יְהוּדִים אֶחָד, עֲדַיִן, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, נִשְׁאָר בַּגָּלוּת, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ה׳, סִימָן יב): גָּדוֹל הַשָּׁלוֹם, שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְבַשֵּׁר אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיוּ נִגְאָלִים אֶלָּא בְּשָׁלוֹם; וְכֵן אָמְרוּ (שָׁם), שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְנַחֵם אֶת יְרוּשָׁלַיִם אֶלָּא בְּשָׁלוֹם; וְעַל־כֵּן הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה רַק בִּידֵכֶם, כְּפִי הַשָּׁלוֹם שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם, הֵן שָׁלוֹם עִם עַצְמְכֶם, שֶׁתְּקַבְּלוּ אֶת כָּל הַבָּא עֲלֵיכֶם בְּשִׂמְחָה, וְכֵן שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם לְבֵין נְשׁוֹתֵיכֶם, וְכֵן שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת בֵּינֵיכֶם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְקַל וָחֹמֶר אֵיךְ שֶׁאַתֶּם צְרִיכִים לָלֶכֶת וּלְגַלּוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְשַׂמֵּחַ וּלְבַדֵּחַ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים, כַּאֲשֶׁר בְּעַצְמְכֶם רְאִיתֶם בְּעֵת הַהֲפָצָה, שֶׁאַתֶּם מְבַקְּרִים בְּבָתִּים, וְאַתֶּם רוֹאִים שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ הַחֲבִילָה שֶׁלּוֹ, וּכְשֶׁאַתֶּם בָּאִים וְנוֹקְשִׁים עַל הַדֶּלֶת, וּמְשַׂמְּחִים וּמְבַדְּחִים אוֹתָם, מַמָּשׁ אַתֶּם מְחַיִּים נְפָשׁוֹת, מְחַיִּים מֵתִים מַמָּשׁ, כַּאֲשֶׁר אַתֶּם בְּעַצְמְכֶם תָּעִידוּ. וְלָכֵן רְאוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּיֶתֶר עֹז וּבְיֶתֶר שְׂאֵת לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְזֶה רְצוֹנִי וְזוֹ בַּקָּשָׁתִי וְזוֹ צַוָּאָתִי אֲלֵיכֶם — שֶׁרַק תָּפִיצוּ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְאַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, וְתָמִיד תְּשַׂמְּחוּ וּתְבַדְּחוּ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּתְנַחֲמוּ אוֹתָם וּתְדַבְּרוּ עַל לִבָּם, וּצְרִיכִים לָדַעַת שֶׁאֵין מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתַּעֲשׂוּ אֶת רְצוֹנִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֶמְשַׁךְ עֲלֵיכֶם רָצוֹן הָעֶלְיוֹן, וְתִתְבַּשְּׂרוּ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת עֲדֵי עַד, שֶׁנִּזְכֶּה לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל שׁוֹפָרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, שֶׁגְּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ח׳), שֶׁזֶּה סוֹד הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים

שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּסוֹד: הָרֵם כַּ״שְׁפָ״ר׳ קוֹלֶךָ, שֶׁהוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת: פָּ״שׁוּט כָּ״פוּל שָׁ״לֹשׁ רָ״בוּעַ, עַיִן שָׁם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תרח.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

חָזָק וֶאֱמַץ מְאֹד לִלְמֹד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר רַק שָׁם תִּמְצָא אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא אֵצֶל בֶּעריל אוֹ שְׁמֶריל כַּנָּהוּג עַכְשָׁו, שֶׁהַכֹּל דִּמְיוֹן גָּדוֹל, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצב), אֲשֶׁר פָּנָיו, שִׂכְלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ נִמְצָאִים בְּתוֹךְ סִפְרוֹ; וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁלּוֹמֵד יוֹתֵר סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּיוֹתֵר מֵאִיר בּוֹ אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תרט.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם.

הָעִקָּר תַּרְגִּיל עַצְמְךָ לְהַתְחִיל כָּל שָׁבוּעַ עִם מִצְווֹת וּמַעֲשִׂים

טוֹבִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַשָּׁבוּעַ. וְלָכֵן נָהֲגוּ הַצַּדִּיקִים כְּבָר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַזּוּלַת, וְכֵן שָׁמַעְתִּי בְּשֵׁם צַדִּיק אֶחָד, שֶׁהִזְהִיר אֶת נְכָדָיו, שֶׁהַדָּבָר הָרִאשׁוֹן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת — שֶׁיִּלְמְדוּ דַּף גְּמָרָא, וְכָךְ יַתְחִילוּ אֶת הַשָּׁבוּעַ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכּוּ לִלְמֹד בְּמֶשֶׁךְ הַשָּׁבוּעַ הַרְבֵּה דַּפִּים גְּמָרָא, שֶׁזֶּה מְסֻגָּל לְבַעֵר אֶת הַקְּלִפּוֹת שֶׁהִתְלַבְּשׁוּ בַּבֶּן־אָדָם, אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד הַרְבֵּה דַּפִּים גְּמָרָא בְּכָל יוֹם וָיוֹם.

וְדַע לְךָ, שֶׁלְּפִי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל עָלֵינוּ עַכְשָׁו רַק לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, כִּי זֶהוּ הַנִּסָּיוֹן הֲכִי גָּדוֹל בַּדּוֹר הַזֶּה, כִּי אֲפִלּוּ בְּהֶכְשֵׁרִים וְכוּ׳, נִכְנָסִים קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וְכוּ׳, וְיָדוּעַ מַה שֶּׁאָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֲפִלּוּ אֵלּוּ שֶׁהוֹלְכִים עִם שַׁרְווּלִים רְחָבִים וְכוּ׳, מֵהֶם נוֹטֵף רֵיחַ כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְלָכֵן צְרִיכִים עַכְשָׁו רַק לְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה, וּלְקַיֵּם (תְּהִלִּים קיט): ״וַאֲדַבְּרָה נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ״, (נְדָרִים כ:): מָאן מַלְכֵי רַבָּנָן, אֲפִלּוּ לִפְנֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים צְרִיכִים לְדַבֵּר רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ, כִּי גַּם הֵם צְרִיכִים זֹאת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תרי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הַוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹד פַּעַם לְהִתְקַבֵּץ יַחַד, וּלְדַבֵּר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ!

אָנוּ רוֹאִים, שֶׁצְּרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים גַּם בְּדָבָר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁלֹּא נִחְיֶה בְּדִמְיוֹנוֹת. אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן נא): אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מִמֶּנִּי, שֶׁלֹּא יַטְעֶה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מַטְעֶה מְאֹד. וְגַם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יְכוֹלִים לִחְיוֹת בְּטָעֲיוֹת, אָדָם יָכוֹל לַחֲשֹׁב שֶׁהוּא מְקֹרָב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְמַעֲשֶׂה הוּא רָחוֹק מְאֹד. עָלֵינוּ אִם־כֵּן לְהִתְבּוֹנֵן מָה רַבֵּנוּ זַ״ל רוֹצֶה מֵאִתָּנוּ, וּמַה הַתְּכִלִּית שֶׁלִּשְׁמָהּ נִתְקָרַבְנוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמָה אָנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת, כְּדֵי לְמַלֵּא אֶת רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל? וְאִם נִחְיֶה בְּצוּרָה כָּזוֹ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁאָנוּ לוֹמְדִים, מִתְפַּלְּלִים, מְקַיְּמִים אֶת הַמִּצְוֹוֹת, הַכֹּל הוֹלֵךְ עַל־פִּי הָעֲצוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אָז נַצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד.

וְהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נד), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד עַל הַזִּכָּרוֹן, שֶׁלֹּא יִפֹּל בִּשְׁכְחָה, שֶׁזּוֹ מִיתַת הַלֵּב, הַיְנוּ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִזְכֹּר תָּמִיד בָּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁיֵּשׁ עוֹד עוֹלָם, וְאָז הַלֵּב בּוֹעֵר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי אִם אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁבָּא לְזֶה הָעוֹלָם לְהִשָּׁאֵר פֹּה, אָז לִבּוֹ מֵת, הַיְנוּ אֲפִלּוּ שֶׁמִּתְפַּלֵּל, לוֹמֵד, מְקַיֵּם מִצְוֹוֹת, הַכֹּל בְּחִינַת מִיתָה, בְּחִינָת שֵׁנָה, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס׳), שֶׁהַצַּדִּיק מְעוֹרֵר מֵהַשֵּׁנָה; כִּי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיְּשֵׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, וַאֲפִלּוּ שֶׁלּוֹמְדִים וּמִתְפַּלְּלִים — הַכֹּל בְּחִינַת שֵׁנָה. וּמַה הַפְּשָׁט בָּזֶה? אֶלָּא הַמּחַ יָשֵׁן, הַכֹּל נַעֲשֶׂה שִׁגְרָתִי: ״אֲנִי הוֹלֵךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם, כִּי אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ מֵאִשְׁתִּי וּמִילָדַי וְכוּ׳, אִם לֹא אֵלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל, יִסְתַּכְּלוּ עָלַי מְשֻׁנֶּה״, אִם־כֵּן זוֹ כְּמִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה, וּבְקִשְׁי פּוֹתֵחַ סֵפֶר, וְאִם פּוֹתֵחַ, זֶה מִתּוֹךְ שִׁגְרָה וְכוּ׳, וּמְקַיֵּם מִצְוֹוֹת מִתּוֹךְ הֶרְגֵּל בְּלִי כַּוָּנָה וְחִיּוּת וְכוּ׳, מֻחְמַת שֶׁמִּתְבַּיֵּשׁ מֵהַסְּבִיבָה אוֹ מֵעַצְמוֹ, וַהֲגַם שֶׁזֶּה גַּם דָּבָר טוֹב, אֲבָל זֶה בְּחִינַת שֵׁנָה, שֶׁאֵין מַרְגִּישִׁים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי אִם אָדָם מַרְגִּישׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁעוֹשֶׂה מְקַיֵּם, זֶה מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ה׳), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה כָּזוֹ, שֶׁמַּרְגִּישׁ עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁהַתַּנָּא אוֹמֵר (אָבוֹת ד, ב): ״שְׂכַר מִצְוָה — מִצְוָה; מַה הַשָּׂכָר שֶׁאֲנִי רוֹצֶה עַל קִיּוּם הַמִּצְוָה? שֶׁיִּזְכֶּה אוֹתִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא

לַעֲשׂוֹת עוֹד מִצְוָה. אֲשֶׁר זֶה עִקַּר הַשְׁלֵמוּת הַכִּי גְּדוֹלָה — לְקַשֵּׁר הָעוֹלָם הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁיַּרְגִּישׁ עוֹד עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁזֶּה הַזִּכָּרוֹן שֶׁאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לִזְכֹּר בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, שֶׁזֶּה ׳הֲוָיָ״ה אֱלֹקִים׳ שֵׁם מָלֵא, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁכָּתוּב בַּזֹּהַר (חֵלֶק ב׳ צח:): הֲוָיָ״ה אֱלֹקִים זוֹ שִׁירוּתָא וְכוּ׳, סִילוּקָא דְּמַחֲשָׁבָה דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, הֲוָיָ״ה זֶה רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, אֱלֹקִי״ם זֶה גִּימַטְרִיָּה הַטֶּבַ״ע, בָּרֵגַע שֶׁמְּחַבְּרִים יַחַד הֲוָיָ״ה־אֱלֹקִים, זוֹ שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, וְהַמַּחֲשָׁבָה נִדְבֶּקֶת בָּעוֹלָם הַבָּא. וְלָכֵן אֶת הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים תָּמִיד לִזְכֹּר. וְאִם תָּמִיד נִזְכֹּר מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּשָׁעָה שֶׁאָנוּ מְקַיְּמִים אֵיזוֹ מִצְוָה, בְּשָׁעָה שֶׁאָנוּ לוֹמְדִים תּוֹרָה וּמִתְפַּלְּלִים, נֵדַע שֶׁאָנוּ מְדַבְּרִים בְּעֵת הַתְּפִלָּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָנוּ לוֹמְדִים אֶת חָכְמַת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָנוּ מְקַיְּמִים מִצְוֹת שֶׁהֵן רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, בָּזֶה אָנוּ מְקַשְּׁרִים עוֹלָם הַזֶּה לָעוֹלָם הַבָּא, וְזֶה זִכָּרוֹן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְעַל הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה עָלֵינוּ תָּמִיד לִשְׁמֹר, וְזֶה יַכְנִיס בָּנוּ חִיּוּת בַּלֵּב, שֶׁלֹּא נִרְצֶה, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁזּוֹ מִיתַת הַלֵּב. וְזֶה רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁתָּמִיד נַזְכִּיר עַצְמֵנוּ שֶׁיֵּשׁ עוֹד עוֹלָם, וְנִצְטָרֵךְ לְהִתְאַסֵּף יַחַד בָּעוֹלָם הַבָּא, וְאֵיזוֹ בּוּשָׁה תִּהְיֶה, אִם אָנוּ אֲנָשִׁים כְּאֵלּוּ, שֶׁאֵין לָנוּ מַה לַּעֲשׂוֹת, אֶלָּא נָרִיב זֶה עִם זֶה, אֵילּוּ פָּנִים יִהְיוּ לָנוּ בָּעוֹלָם הַבָּא?! כִּי מִי שֶׁרָב עִם זוּלָתוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה, יֵשׁ לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם הֵיכָל שֶׁנִּקְרָא ׳הֵיכַל מְשֻׁגָּעִים׳, וְשָׁם מִתְקוֹטְטִים זֶה עִם זֶה, וַאֲפִלּוּ אָדָם הוּא צַדִּיק, אֲבָל אִם רַב עִם זוּלָתוֹ, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ג׳ מֵהַחֹגֵר), שֶׁזֶּה נִקְרָא ׳צַדִּיק מְשֻׁגָּע׳. כִּי בָּרֵגַע שֶׁאָדָם חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה וּמִתְחָרֵט עַל אֲשֶׁר עָשָׂה, אֲזַי נַעֲשָׂה צַדִּיק, אֲבָל אִם אָדָם חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה וְצוֹעֵק: ״בִּגְלַל הַשִּׁנּוּי חָטָאתִי, בִּגְלַל הַשִּׁנּוּי עָשִׂיתִי מַה שֶּׁעָשִׂיתִי״, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא צַדִּיק, אֲבָל צַדִּיק מְשֻׁגָּע, ׳מְשֻׁגָּעְנָעֶר צַדִּיקָא׳. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־מִדּוֹת, צַדִּיק, סִימָן צח): הָאָדָם נִכָּר עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּתוֹ, כְּשֶׁרוֹאִים אֶל מִי הוּא מִתְקָרֵב. וְאֶל מִי שֶׁהוּא מִתְקָרֵב בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּךְ יִהְיֶה מִתְקָרֵב בָּעוֹלָם הַבָּא. וְכָךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (שָׁם, סִימָן עד): הַמִּתְקָרְבִים שֶׁיֵּשׁ לַצַּדִּיק בְּחַיָּיו, הֵם יִהְיוּ מִתְקָרְבִים בְּמוֹתָם. וְלָכֵן אִם אָנוּ מִתְקָרְבִים לְצַדִּיק כָּזֶה, שֶׁפּוֹקֵחַ לָנוּ אֶת הָעֵינַיִם, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סז), שֶׁהַצַּדִּיק פּוֹקֵחַ אֶת הָעֵינַיִם, וְהָעִקָּר

— לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ הֵיכָן הוּא אוֹחֵז בְּאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת שֶׁלּוֹ: כֹּחַ הָאֵשׁ — שֶׁהוּא כַּעַסָן, כֹּחַ הָרוּחַ — שֶׁמְּדַבֵּר דְּבָרִים בְּטֵלִים, לְשׁוֹן־הָרַע, רְכִילוּת וְלֵיצָנוּת, כֹּחַ הַמַּיִם — שֶׁהוּא מָלֵא תַּאֲוֹוֹת, כֹּחַ הֶעָפָר — שֶׁהוּא מָלֵא עַצְבוּת, וּמַתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ, לְתַקֵּן אֶת עַצְמוֹ, אֶת כֹּחוֹתָיו, זֶה סִימָן שֶׁמְּקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. וּבְרֵגַע שֶׁמִּסְתַּכֵּל רַק עַל עַצְמוֹ וּמְתַקֵּן אֶת עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְזַכֵּךְ עַצְמוֹ, וּמַתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל בִּגְדֻלַּת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. לֹא־כֵן אִם אָדָם — כָּל רֹאשׁוֹ עָסוּק עִם אֲחֵרִים, יֵשׁ לוֹ עֵסֶק עִם הַבְּרִיּוֹת, אוֹ מִשְׁתַּגֵּעַ וְעוֹשֶׂה שְׁגִיּוֹנוֹת, כְּדֵי לְקַבֵּל תְּשׁוּמֶת לֵב, הוּא צַדִּיק, אֲבָל צַדִּיק מְשֻׁגָּע, וְיִהְיֶה בְּהֵיכָל שֶׁל צַדִּיקִים מְשֻׁגָּעִים, וַאֲנִי בָּטוּחַ, שֶׁאַף אֶחָד מֵאִתָּנוּ אֵינוֹ רוֹצֶה לְהִכָּנֵס בַּהֵיכָל הַזֶּה, שֶׁשָּׁם מַכִּים זֶה אֶת זֶה, וְקוֹפְצִים וְצוֹהֲלִים זֶה עַל זֶה, וְלָמָּה לָנוּ זֹאת?! בְּוַדַּאי אָנוּ רוֹצִים לְהִכָּנֵס בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה): כְּשֶׁאָדָם מִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא נִמְצָא בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ לְבִטּוּל כָּזֶה, עַד שֶׁלֹּא יִרְאֶה גַּם אֶת עַצְמוֹ, רַק אֶת הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ, אֲבָל אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עא), שֶׁצְּרִיכִים הַרְבֵּה כֹּחוֹת לְהִשָּׁאֵר בַּהֵיכָל הַזֶּה, כִּי מְגָרְשִׁים מִמֶּנּוּ. כִּי זֶה הֵיכָל שֶׁרוֹאִים רַק אֱלֹקוּת, שׁוֹמְעִים רַק אֱלֹקוּת, שֶׁאוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, וְעוֹזְרִים זֶה לָזֶה, וְשָׁם סַכָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁלֹּא יַפִּילוּ אוֹתְךָ. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט), שֶׁזֶּה נִקְרָא ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, אֲבָל צְרִיכִים שֶׁהָרָע שֶׁל בְּנֵי־אָדָם לֹא יִדְבַּק בָּנוּ, וְלֹא נָרִיב זֶה עִם זֶה, כִּי אִם נִתְקוֹטֵט, יְגָרְשׁוּ אוֹתָנוּ מֵ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְיַכְנִיסוּ אוֹתָנוּ בְּ״הֵיכַל מְשֻׁגָּעִים״.

וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, בֹּאוּ נְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר שֶׁלָּנוּ. רַבֵּנוּ זַ״ל מְלַמֵּד אוֹתָנוּ לִזְכֹּר מֵעַלְמָא דְּאָתֵי, שֶׁיַּגִּיעַ הַיּוֹם שֶׁנִּצְטָרֵךְ לָצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, וְנִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן עַל כָּל יוֹם וָיוֹם וְעַל כָּל שָׁעָה וְשָׁעָה. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן טו), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִשְׁפֹּט עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, לִחְיוֹת בְּחִינַת מִשְׁפָּט, וּכְשֶׁיֵּשׁ דִּין לְמַטָּה אֵין דִּין לְמַעְלָה (דִּבְרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ה׳, סִימָן ה׳). אִם אָדָם שׁוֹפֵט עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם, אֵין לוֹ מִשְׁפָּט לְמַעְלָה, וְזֶה כָּל הָעִנְיָן

שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת, לְהִתְוַדּוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וּלְדַבֵּר אֵלָיו, אֲשֶׁר אֵין מַעֲלָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכָּךְ מִנְהַג יִרְאֵי הַשֵּׁם, תֵּכֶף־וּמִיָּד בַּבֹּקֶר כְּשֶׁקָּם, לִפְנֵי שֶׁעוֹשֶׂה אֵיזֶה דָּבָר, כְּבָר יַחֲשֹׁב מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ זֶה אֱלִקוּת, וְאָנוּ נִמְצָאִים רַק בְּיָדָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְשֶׁמַּכְנִיסִים יְדִיעָה זוֹ בְּתוֹךְ הַלֵּב וְהַדַּעַת, אָז אֵין מְרִיבוֹת, אֵין אִי נְעִימוּת, אֵין וְכוּחִים, אֵין קִנְאָה, אֵין שִׂנְאָה, אֵין רְדִיפַת כָּבוֹד, כִּי לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם אֵין כָּל הֶבְלֵי הַבְלִים הַלָּלוּ. וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהַרְגִּיל עַצְמֵנוּ לִחְיוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֶרֶגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן צו), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ עוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ לִחְיוֹת כְּדֶרֶגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא, שָׁם אֵין חִפּוּשׂ כָּבוֹד, חִפּוּשׂ כֶּסֶף, אוֹ מִדּוֹת רָעוֹת, שָׁם אֵין שִׂטְנוֹת, שָׁם יֵשׁ רַק דָּבָר אֶחָד — לֵהָנוֹת מִזִּיו הַשְּׁכִינָה, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דָּבָר חָשׁוּב וְיָקָר לָאָדָם כְּחִפּוּשׂ אַחַר הַשְּׁכִינָה, לֵהָנוֹת מִזִּיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סוֹטָה ג.): בִּתְחִלָּה קֹדֶם שֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל, הָיְתָה הַשְּׁכִינָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כֵּיוָן שֶׁחָטְאוּ סִלְּקוּ מֵהֶם אֶת הַשְּׁכִינָה. אָז הַצַּדִּיקִים עָמְלִים קָשֶׁה מְאֹד לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה בָּעוֹלָם, וְאֵין עוֹד תַּעֲנוּג וְשַׁעֲשׁוּעַ כְּשֶׁעֲשׁוּעַ הַשְּׁכִינָה. וְאֵיךְ מַמְשִׁיכִים אֶת הַשְּׁכִינָה? עַל־יְדֵי שִׂמְחָה. כִּי אֵין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא בִּמְקוֹם שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה. וְלָכֵן בְּעֵת שֶׁשְּׁמֵחִים — זוֹ הַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כד): כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ בְּשָׂעָה שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוָה, הוּא עוֹלֶה לְמַעְלָה מְנַפְּשִׁין, רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, וְיוֹצֵא מִמִּדּוֹר הַקְּלִפּוֹת, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר הַשְּׁכִינָה.

וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, בֹּאוּ נַחֲזִיק עַצְמֵנוּ יַחַד, וְנַעֲזֹר זֶה לָזֶה. בֹּאוּ נַפְסִיק אֶת הַמְּרִיבוֹת, וְזֶה לוֹמְדִים בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, לֹא מְעַנְיֵן אוֹתָנוּ מַה קוֹרֶה בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים. הֲלֹא רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (חַיֵּי־מוֹהֲר״ן, סִימָן שיט): אֲנִי אֶעֱשֶׂה מִכֶּם כִּתּוֹת כִּתּוֹת. וְתֵדְעוּ לָכֶם, שֶׁכָּל כִּתָּה יֵשׁ לָהּ הֵיכָל בַּשָּׁמַיִם, וְלָכֵן עָדִיף שֶׁנִּהְיֶה לְמַעְלָה בְּהֵיכָל כָּזֶה, שֶׁשָּׁם רוֹאִים רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שׁוֹמְעִים רַק אֱלִקוּת, מְחַנְּכִים אֶת הַיְלָדִים רַק לֶאֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְרַק שְׂמֵחִים וַעֲלִיזִים, וְרַק מִתְבּוֹדְדִים, וְרַק לוֹמְדִים תּוֹרָה, אֵיזֶה תַּעֲנוּג

לִהְיוֹת בְּהֵיכָל כָּזֶה, אֲחֵרִים קוֹפְצִים וְעוֹשִׂים שְׁטֻיּוֹת — שֶׁיַּעֲשׂוּ כַּאֲוַת נַפְשָׁם, כָּל אֶחָד יֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ, אֵין לָנוּ לְהִתְעָרֵב בְּדַרְכֵי אֲחֵרִים, יֵשׁ בְּחִירָה וְנִסָּיוֹן. אֲבָל דָּבָר אֶחָד עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כְּפִי שֶׁמִּתְנַהֲגִים פֹּה — כֵּן יִתְנַהֲגוּ שָׁם, אִם מִתְבּוֹדְדִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, מִסְתַּכְּלִים עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר מִתְבּוֹנְנִים עַל הָרוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת הַמְחַיָּה אֶת זֶה הַדָּבָר, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן א׳), שֶׁאִישׁ יִשְׂרְאֵלִי צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשֵּׂכֶל שֶׁבְּכָל דָּבָר. וְכֵן לוֹמְדִים מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, בְּרַיְתוֹת וְתוֹסֶפְתּוֹת, מִדְרָשׁ רַבָּה וּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, וּשְׁאָר מִדְרָשִׁים, רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, זֹהַר וְתִקּוּנִים, שׁוֹקְדִים בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְקַיְּמִים מִצְווֹת בְּשִׂמְחָה, וְעוֹסְקִים בַּהֲפָצָה לְקָרֵב יְהוּדִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה נַעֲשֶׂה גַּם לְמַעְלָה. אַךְ אִם מִתְנַהֲגִים כְּמְשֻׁגָּעִים וּמְטֹרָפִים, לֹא לוֹמְדִים, לֹא מִתְפַּלְּלִים, אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ, מְקַנְּאִים בַּזּוּלַת, כָּל הָרֹאשׁ רַק כֶּסֶף וְעוֹד כֶּסֶף, וְאֵיךְ מַשִּׂיגִים עוֹד וְעוֹד כֶּסֶף, וְלֹא אִכְפַּת לָהֶם שֶׁדִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל כֵּן יִתְפַּרְסֵם אוֹ לָאו, כֵּן יִהְיֶה לָהֶם הֵיכָל בַּשָּׁמַיִם, וְהַבּוֹחֵר יִבְחַר...

אֲנִי יָכוֹל לוֹמַר לָכֶם דָּבָר אֶחָד: אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ, שֶׁאָנוּ יְכוֹלִים לְדַבֵּר דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, וְיוֹרְשִׁים יְרֻשָּׁה זוֹ. וְעָלֵינוּ לְהוֹרִישָׁהּ לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל כְּלָל וּכְלָל. יֶשְׁנָהּ מַחֲלֹקֶת עַתָּה בְּכָל שְׁכֻבוֹת הָעָם, אֲבָל אָנוּ לֹא שַׁיָּכִים לָזֶה בִּכְלָל. אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְאַף אֶחָד שׁוּם חֵלֶק בַּהֲסָתוֹת וּבַמְּרִיבוֹת שֶׁנִּתְהַוּוּ עַכְשָׁו בֵּין חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב. כִּי בֶּאֱמֶת הָיוּ אֲמוּרִים לִהְיוֹת דְּבָרִים גְּדוֹלִים עַל שָׁנָה, וְהַסָּמ״ךְ־מ״ם עֵינָיו לָטַשׁ וְשִׂנָּיו חָרַק עַל זֶה, וְלָכֵן מָצָא לְעַצְמוֹ עֵצָה, שֶׁקָּם אֵיזֶה רֵיק וּפוֹחֵז וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה לְהַטְעוֹת הַבְּרִיּוֹת וְכוּ׳, וְהִרְחִיק אֶת עֵדוֹת הַמִּזְרָח מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֲנִי אוֹמֵר בְּדִיּוּק לְהֶפֶךְ, אֲשֶׁר סְפָרַדִּים דַּיְקָא שַׁיָּכִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי סְפָרַדִּי הוּא תָּמִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ זַ״ל רַק בְּתָמִימוּת, שֶׁמְּבַטְּלִים אֶת כָּל הַשֵּׂכֶל לְגַמְרֵי. וְלָכֵן הַסְּפָרַדִּים יְכוֹלִים יוֹתֵר לְקַבֵּל מִדְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְאִם־כֵּן אֵין לָנוּ עֵסֶק עִם אַף אֶחָד, רַק סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה מַה

שֶׁקִּבַּלְנוּ מִמּוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וּכְכָל שֶׁנִּתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כֵּן יִמְשַׁךְ עָלֵינוּ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. וְלָכֵן אָסוּר לָנוּ לִהְיוֹת בַּטְלָנִים וּלְהִתְיָאֵשׁ, אֵין לָנוּ עֵסֶק עִם שׁוּם מַחֲלֹקֶת, וְאֵינֶנִּי רוֹצֶה שֶׁאַף אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִהְיֶה מְעֹרָב בַּמַּחֲלֹקֶת הַזּוֹ, כִּי הַמַּחֲלֹקֶת תִּתְפַּשֵּׁט יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם הַמַּבְעִיר אֶת הַבְּעֵרָה מְחִיר כָּבֵד, וְלָמָּה לָנוּ כָּל זֹאת?! כִּי כָּל מִי שֶׁהָיָה מְעֹרָב בְּמַחֲלֹקֶת, לְבַסּוֹף נֶעֱקַר מִן הָעוֹלָם, וְלָמָּה לָנוּ לִהְיוֹת מְעֹרָבִים בָּזֶה?!

עִקַּר תַּפְקִידֵנוּ לִרְאוֹת, שֶׁבְּדֹ׳ אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ תִּהְיֶה אַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְאֶחָד יַעֲזֹר לַשֵּׁנִי, יְחַזֵּק וְיעוֹדֵד וְיַשְׂמֵח אֶת הַשֵּׁנִי, וּנְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים בְּגִיל צָעִיר, שֶׁיִּהְיוּ שְׁמוּרִים מִן הַחֵטְא, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וְהָעִקָּר — לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין תִּקּוּן גָּדוֹל לָאָדָם עַל עֲבָרוֹ כְּמוֹ הֲפָצָה — לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל.

הִנֵּה בָּא יְהוּדִי עָשִׁיר וְאוֹמֵר, הֱיוֹת שֶׁמִּתְקָרֵב רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּעוֹד כִּשְׁלשָׁה וָחֲצִי חֳדָשִׁים, וֶהֱיוֹת שֶׁהַמַּחְסָנִים מְלֵאִים מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲזַי מַצִּיעַ מִבְצָע, שֶׁמִּי שֶׁיִּמְכֹּר אַרְבַּע־מֵאוֹת חֲמִשִּׁים סֵטִים ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, הַיְנוּ שִׁבְעָה סֵטִים לְיוֹם, יְקַבֵּל כַּרְטִיס טִיסָה לְאוּמָן בְּחִנָּם. וְעוֹשֶׂה אֶת זֹאת בַּחֲסוּת ״קֶרֶן הַדְּפָסָה הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, כְּשֶׁהָעוֹלָם יִקְחוּ אֶת הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ, אָז יְכוֹלִים לְהָכִין אֶת עַצְמֵנוּ לַגְּאֻלָּה. אֲבָל בְּאֹפֶן שֶׁנּוֹזְכֶה שֶׁבְּנֵי־אָדָם יִרְצוּ לָקַחַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, עָלֵינוּ לָקַחַת אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים וְהַחוֹבְרוֹת, שֶׁזֶּה הַתַּמְצִית שֶׁל ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, וְ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, וְ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, וְ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״, וְ״חַיֵּי־מוֹהֲרַ״ן״, וְכָל ה״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, וּמַאַמְרֵי חַזַ״ל, וְכִתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל, וְזֶה נוֹתֵן חֵשֶׁק. וְלָכֵן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁמְּקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מֵעַכְשָׁו עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה לִמְכֹּר אַרְבַּע מֵאוֹת חֲמִשִּׁים סֵטִים ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ — יְקַבֵּל כַּרְטִיס טִיסָה לְאוּמָן בְּחִנָּם. וְכֵן מִי שֶׁיִּמְכֹּר מֵאָה סֵטִים שֶׁל ״שִׂיחוֹת־מוֹהֲרָא״שׁ״, יְקַבֵּל כַּרְטִיס טִיסָה בְּחִנָּם, שֶׁזֶּה יוֹצֵא כְּסֵט וָחֲצִי לְיוֹם. וְכֵן מִי שֶׁיִּמְכֹּר אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים סֵטִים ״דְּרָשׁוֹת־מוֹהֲרָא״שׁ״, גַּם־כֵּן יְקַבֵּל כַּרְטִיס טִיסָה חִנָּם, וְזֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְכֵן מִי שֶׁיִּמְכֹּר חֲמֵשׁ־מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים סֵטִים

"תּוֹךְ־הַנַּחַל", שֶׁזֶּה כְּתִשְׁעָה סְטִים לְיוֹם, גַּם־כֵּן יְקַבֵּל כַּרְטִיס טִיסָה חִנָּם. וּבְאֹפֶן שֶׁתִּהְיוּ מְנוּיִים עַל הַמִּבְצָע הַזֶּה, תִּרְאוּ לְהִתְקַשֵּׁר לְר׳ ... וְהוּא יַנְחֶה אֶתְכֶם.

אֲבָל זֹאת עֲלֵיכֶם לֵידַע, אֲשֶׁר מִלְּבַד הַכַּרְטִיס טִיסָה וְכוּ׳, אֵין לְתָאֵר אֶת הַשָּׂכָר עַל זֶה, כִּי עָלֵינוּ נָפְלָה חוֹבַת הַיּוֹם לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵאָז וּמְתָמִיד ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ הָיָה הַמָּקוֹם שֶׁהֶדְפְּסוּ וְהוּפְצוּ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָל אֵלּוּ שֶׁאַחַר־כָּךְ הָלְכוּ לְהַדְפִּיס וּלְהָפִיץ, הֵם גַּם־כֵּן תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְתַלְמִידֵי תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״.

ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל יָצָא מֵהַמְּקוֹם עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנַת תרע״ה, וְהָלַךְ עִמּוֹ ר׳ מֹשֶׁה גִּילְדְמַן זַ״ל, קְרָאוּהוּ ר׳ מֹשֶׁה צֶ׳נְסְטוֹחוֹבֶר, וְהָיָה חָתָן ר׳ אַהֲרֹן מִקּוֹבְּלִיטְשׁ זַ״ל, וְגִיס שֶׁל ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל. עָנָה וְאָמַר לוֹ ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל: אַתָּה רוֹאֶה, יָצָאנוּ מֵהַמְּקוֹם, בְּעוֹד חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָקוּם אַבְרֶךְ, וְיַתְחִיל לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, וְהוּא יְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזֶה נִתְקַיֵּם בְּדִיּוּק בִּשְׁנַת תשכ״ה, שֶׁהָיָה חֲמִשִּׁים שָׁנָה מֵאָז שֶׁאָמַר כָּךְ. וְהִתְחַלְנוּ לְהָפִיץ וּלְהָפִיץ וּלְהַדְפִּיס וּלְהָפִיץ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וּמֵאָז וְעַד עַתָּה כָּל עִנְיַן ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ זֶה רַק הַפָּצָה, לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים — הֵן הַגְּבָרִים וְהֵן הַנָּשִׁים, אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים! זֶה הַתִּקּוּן הַיָּחִיד שֶׁלָּנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. וּבִזְכוּת זֶה נִזְכֶּה לַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, שֶׁאָנוּ מְחַכִּים וּמְצַפִּים אֵלֶיהָ.

הֶכְפֵּל הַדָּבָר — אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַל תִּתְעָרְבוּ בְּמַחֲלֹקֶת; יֵשׁ לְצַעֲרֵנוּ, מַחֲלֹקֶת מְאֹד מְאֹד גְּדוֹלָה — כֵּן לְהַכְנִיס אֶת הַסְּפָרִדִּים, לֹא לְהַכְנִיסָם וְכוּ׳, אֲשֶׁר זֶה מְגֻחָךְ מְאֹד, כִּי אֵלּוּ הַכְּלָבִים הֵם עַזֵּי פָּנִים, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נ׳), וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ, וְאֵינָנוּ מִתְפַּעֲלִים מֵהֶם! רְצוֹנִי לְהָבִיא מִלְיוֹן יְהוּדִים סְפָרַדִּים לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה. לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם — בֹּאוּ עִזְרוּ לִי, שֶׁאוּכַל לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל רְצוֹנִי וְחֶשְׁקִי, לְהַרְאוֹת לְכֻלָּם, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ מְצֻמְצָם אֵצֶל אָדָם אֶחָד, וְאַף אֶחָד לֹא יָכוֹל

לוֹמַר דֵּעוֹת — מִי כֵּן וּמִי לֹא, צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ שַׁיָּךְ לְאַף אֶחָד, אֶלָּא לְרַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ; יְכוֹלִים לִהְיוֹת בַּעֲלֵי־בָּתִּים בְּאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁרוֹצִים, וּבְכַמָּה בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת שֶׁרוֹצִים, וְלִבְנוֹת וְלַעֲשׂוֹת, וְאַדְרַבָּה שֶׁיִּפְעֲלוּ וְיַעֲשׂוּ דְּבָרִים טוֹבִים, אֲבָל בִּד׳ אַמּוֹת שֶׁל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, שָׁם אֵינָם בַּעֲלֵי־בָּתִּים בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן; וְזֹאת עָלֵינוּ לְהַבְהִיר לְכֻלָּם — שֶׁהַד׳ אַמּוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שַׁיָּכִים רַק לְרַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ; וְאִם רַבֵּנוּ זַ״ל בִּקֵּשׁ שֶׁנָּבוֹא אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְנִתֵּן פְּרוּטָה לִצְדָקָה, וְנֹאמַר עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, הוּא יְתַקְּנֵנוּ בְּתִקּוּן נִצְחִי. וּבִפְרָט שֶׁנִּזְכֶּה לָבוֹא אֵלָיו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָמַר: שֶׁכָּל מִי שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ, יַעֲשֶׂה כְּרוּז לָבוֹא אֶצְלוֹ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אָז אֵינֶנּוּ צְרִיכִים לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, נָבוֹא לְשָׁם בַּהֲמוֹנֵינוּ, וְאַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לְמָנְעֵנוּ.

פַּעַם בָּא אֶחָד לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְאָמַר לוֹ: אַתֶּם יוֹדְעִים, יֵשׁ לִי יְרֻשָּׁה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. שְׁאָלוֹ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: וּמַהִי? וְעָנָה: קִבַּלְתִּי מִבֵּית רַבֵּנוּ זַ״ל מַתָּנָה אֶת הַכִּפָּה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָל־כָּךְ הִתְפַּעֵל. עָנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: לְךָ יֵשׁ אֶת הַכִּפָּה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלִי יֵשׁ אֶת הָרֹאשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. כְּמוֹ־כֵן אֲנִי אוֹמֵר לְכֻלְּכֶם, יֶשְׁנָם הַמִּתְפָּאֲרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֶת הַכִּפָּא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲבָל אֲנִי מַבְטִיחֲכֶם, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל נִמְצָא הֵיכָן שֶׁלּוֹמְדִים סִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ, וּמְצַיְּתִים לִדְבָרָיו, וּמְקַיְּמִים עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וּמִתְאַחֲדִים בְּאַחְדוּת אֲמִתִּית. אֲנִי אוֹמֵר: לָהֶם יֵשׁ אֶת הַכִּפָּא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָנוּ יֵשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ. אָנוּ לוֹמְדִים ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצב), שֶׁפָּנָיו, שִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ טְמוּנִים בְּתוֹךְ סִפְרוֹ.

לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — הֵן הַגְּבָרִים וְהֵן הַנָּשִׁים, אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים; תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּיֶתֶר שְׂאֵר וּבְיֶתֶר עֹז בְּמֶרֶץ גָּדוֹל לְפָרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, עָלֵינוּ לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, לֹא לְהִתְפַּעֵל כְּלָל, אָנוּ צְרִיכִים לְהָבִיא מִלְיוֹן יְהוּדִים לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, לְהַרְאוֹת שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל מַתָּנָה לְכָלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹ מְצֻמְצָם אֵצֶל שׁוּם אָדָם.

אֲנִי חוֹזֵר וּמְבַקֵּשׁ, כָּל אֵלּוּ הָרוֹצִים לָקַחַת חֵלֶק בַּמִּבְצָע, לְקַבֵּל

כַּרְטִיס טִיסָה חִנָּם לְאוּמַן, יִתְקַשְּׁרוּ לְר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר, וְהוּא יֹאמַר לָהֶם אֶת הַפָּרָטִים, וְיַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּנְקָרֵב מַה שֶּׁיּוֹתֵר אֲנָשִׁים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה עִקַּר הַשַּׁעֲשׁוּעַ אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יז), שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אָז הִיא הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְפָּאֵר כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁהַצַּדִּיק מְקָרֵב אֲנָשִׁים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּמִי מֵאִתָּנוּ לֹא רָאָה, אֵיךְ שֶׁמַּאוֹת וַאֲלָפֵי יְהוּדִים עוֹמְדִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְשׁוֹפְכִים דְּמָעוֹת כַּמַּיִם, אָז לָמָּה לָנוּ לְהִתְפַּעֵל מִכָּל מִינֵי מְדַבְּרִים?!

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תריא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״ב מְנַחֵם אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כְּבָר דִּבַּרְתִּי עִמְּךָ הַרְבֵּה, וְכֵן כָּתַבְתִּי לְךָ הַרְבֵּה מִכְתָּבִים, ״שְׁתֹק, שְׁתֹק, וְאַל תַּעֲנֶה לְמְחָרְפֶי וְלִמְבַזֵּי נַפְשֶׁךָ״, אֲפִלּוּ שֶׁזּוֹ תִּהְיֶה אִשְׁתְּךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּנָּצֵל מֵרִבּוֹת רָעוֹת שֶׁהָיוּ צְרִיכִים לָבוֹא עָלֶיךָ.

רְאֵה, אֵין אַתָּה מְצֻיָּת אוֹתִי, וְאֵיךְ אַתָּה מִסְתַּבֵּךְ בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר הֵן בְּבֵיתְךָ עִם אִשְׁתְּךָ, וְהֵן בַּחוּץ עִם אֲנָשִׁים וְכוּ׳, וְלָכֵן מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ, שֶׁאֵין אַתָּה מְצֻיָּת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תריב.

בְּעֻזַּרת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״ג מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק שְׁמוֹר עַל דִּבּוּרְךָ, כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵסֶק עִם הָרַבִּים, צָרִיךְ לָדַעַת אֵיךְ לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לָלֶכֶת בֵּין הַטִּפּוֹת, כִּי כָּל הַנְּפָשׁוֹת הֵן יְקָרוֹת בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִים לִשְׁמוֹר עַל כֻּלָּם, כִּי הָעִקָּר הוּא לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק, וְלָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמוֹר אֵיךְ שֶׁמְּדַבְּרִים עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁבִּקֵּשׁ מִשֶּׁה רַבֵּנוּ (בַּמִּדְבָּר כז, טז): ״יִפְקֹד ה׳ אֱלֹקֵי הָרוּחוֹת״ וְגוֹ׳, וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י, שֶׁיְּוַדֵּעַ לַהֲלֹךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תריג.

בְּעֻזַּרת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן, י״ד מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, כִּי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (מִשְׁלֵי י, ט): ״הוֹלֵךְ בַּתֹּם יֵלֵךְ בֶּטַח, וּמְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יִוָּדֵעַ״, מִי שֶׁהוֹלֵךְ בִּתְמִימוּת, וּמַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת — הֵן בִּתְפִלָּה וְהֵן בְּתוֹרָה, הַיְנוּ תְּפִלָּה הוּא מִתְבּוֹדֵד תָּמִיד, תּוֹרָה הוּא לוֹמֵד עַל־פִּי סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אָזַי ״יֵלֵךְ בֶּטַח״, אֲבָל מִי שֶׁמִּתְעַקֵּשׁ שֶׁאֵין זוֹ דֶּרֶךְ, ״יִוָּדֵעַ״ שֶׁיַּגִּיעַ הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה וְהָרֶגַע

שֶׁיַּעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם, וְאָז יִתְוַדַּע אִם הָיָה שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל רַבֵּנוּ זַ״ל אֶל מֶה הָיָה יָכוֹל לְהַגִּיעַ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל כְּבָר יִהְיֶה מְאֻחָר, כִּי הִנֵּה הוּא נוֹפֵחַ אֶת הַנְּשָׁמָה, וְנִגְמָר כָּל הַסִּפּוּר וְכוּ׳, וְדָבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר לְבֶן־אָדָם שֶׁעֲדַיִן מָלֵא יֵשׁוּת וְגַאוּת וְכוּ׳, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ לְעוֹלָם יִחְיֶה, וְיִשָּׁאֵר כָּאן לָנֶצַח.

מָה אֹמַר לְךָ! כָּל דַּקָּה וּשְׁנִיָּה שֶׁאָדָם רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, הוּא מְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל דְּבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. וְלָכֵן הִזְהִירוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קמט:) עַל הַפָּסוּק (וַיִּקְרָא יט, ד): ״אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים״, אַל תִּפְנוּ אֶל מַדְּעַתְּכֶם, הֵינוּ הָאָדָם אָסוּר לוֹ לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּגִּיעַ אֶל זֶה, וְכָךְ בְּכָל רֶגַע וְדַקָּה וּשְׁנִיָּה מְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל ״וּלְדָבְקָה בּוֹ״, וּמַמְשִׁיךְ עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תריד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה רַק לְחַזֵּק עַצְמְךָ, כִּי אֵין זוֹ עֵצָה לִהְיוֹת שָׁבוּר וְכוּ׳, הֵן אֱמֶת אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה עוֹבֵר אֶת הַגֵּיהִנּוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאָדָם, שֶׁיָּכוֹל לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר, וּבָזֶה נִמְדֶּדֶת גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן חֲזַק וֶאֱמַץ לִשְׁמֹחַ, שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי שֶׁמַּדְרִיךְ אוֹתָנוּ בְּדֶרֶךְ שֶׁל צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים וְכוּ׳.

סוֹף כָּל סוֹף עָלֵינוּ לָדַעַת, שֶׁאֲנַחְנוּ קְטַנֵּי עֵרֶךְ וְכוּ׳, וּפְגוּמִים מְאֹד וְכוּ׳, וּפֹה אֲנַחְנוּ מְקֻרָבִים אֶל רַבִּי כָּזֶה, שֶׁמּוֹלִיךְ אוֹתָנוּ בְּדַרְכֵי

הַצַּדִּיקִים. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר עֵקֶב, י״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תִּתֵּן שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבּוֹר אוֹתְךָ, וְזוֹ גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁיָּכוֹל לְהִתְחַזֵּק אֲפִלּוּ שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו מַשְׁבֵּרִים וְגַלִּים וְכוּ׳.

אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה...

כב תרטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, י״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתָמִיד תַּרְאֶה לְכֻלָּם אַנְפִּין נְהוֹרִין, פָּנִים שְׂמֵחוֹת, וְזֶה יָבִיא אוֹתְךָ אֶל שִׂמְחָה אֲמִתִּית.

דַּע לְךָ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה, וְהַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תריז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב, י״ט מְנַחֵם אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַפִּדְיוֹן, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּמְתְּקוּ הַדִּינִים מֵעָלֶיךָ וּמֵעַל בְּנֵי בֵּיתְךָ.

בְּעִנְיַן סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת וְכוּ׳, צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר לֹא לְקַבֵּל כָּל מִינֵי סִפּוּרִים הַמְצוּיִים מֵהָאֲצַבַּע וְכוּ׳, וּבִפְרָט לֹא לְקַבֵּל אֵילּוּ סִפּוּרִים שֶׁהֵם נֶגֶד הֲלָכָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְלִתְלוֹת בּוּקֵי סְרִיקֵי בְּצַדִּיקֵי אֱמֶת וְכוּ׳.

יָדוּעַ, אֲשֶׁר לֵית שֶׁאוֹמֵר אֵיזוֹ בְּדִיחָה אוֹ שְׁאָר דִּבְרֵי לֵיצָנוּת, הוּא תּוֹלֶה אֶת זֶה עַל אֵיזֶה צַדִּיק קָדוֹשׁ וְנוֹרָא וְכוּ׳, וְזֶה גּוֹרֵם חִלּוּל הַשֵּׁם וְזִלְזוּל בְּהַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ, וּבְדָבָר זֶה צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִזָּהֵר, בִּפְרָט הַמַּגִּידִים וְהַדַּרְשָׁנִים, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ דְּבַר בְּדִיחָה בְּשֵׁם צַדִּיק קָדוֹשׁ, כִּי עָנוֹשׁ יֵעָנֵשׁ וְכוּ׳ וְכוּ׳.

כְּלָל זֶה צְרִיכִים לִזְכֹּר: אָסוּר לוֹמַר מִילְתָא דִּבְדִיחוּתָא בְּשֵׁם צַדִּיק קָדוֹשׁ, כִּי יְכוֹלִים לְהִכָּבוֹת בְּגַחֲלָתוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְלָכֵן תִּשְׁמֹר עַל זֶה מֵעַכְשָׁו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תריח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, כ׳ מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, שֶׁכָּל יוֹם הוּא יוֹם חָדָשׁ, שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה לוֹ יוֹם זֶה, וּכְבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ יוֹם זֶה לְעוֹלָם.

וְלָכֵן רְאֵה לְמַלֵּא אֶת כָּל יוֹם עִם אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, שֶׁהֵם קִיּוּם מִצְווֹת מַעֲשִׂיּוֹת דַּיְקָא, וְכֵן לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר כָּל יְדִיעָה וִידִיעָה בְּמִשְׁפְּטֵי הַתּוֹרָה — זוֹ הַצָּלָחָה נִצְחִית, רַק שָׂכוֹחַ תִּשְׁכַּח אֶת הֶעָבָר, וְדַע לְךָ, שֶׁהַיּוֹם זֶה יוֹם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, וְשָׁמַעְתִּי מֵאָחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהִכִּיר הֵיטֵב אֶת נֶכֶד מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, שֶׁהָיָה כְּבָר זָקֵן מֻפְלָג, וּבְכָל יוֹם הָיָה בָּא לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְנָשַׁק אֶת הַמְּזוּזָה, וְאָמַר: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַ נַייעֶר טָאג״ (יוֹם חָדָשׁ), וְהֶחְיָה עַצְמוֹ מְאֹד שֶׁנָּתַן לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹד יוֹם, וְהִתְחִיל עֲבוֹדָתוֹ בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה. וְכָךְ בְּלָה יוֹם אַחַר יוֹם שָׁעוֹת עַל גַּבֵּי שָׁעוֹת בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת — הֵן בְּלִמּוּד וְהֵן בִּתְפִלָּה, וְהָיָה מָלֵא חִיּוּת דְּקְדֻשָּׁה.

כָּךְ צְרִיכִים לְהִתְנַהֵג, לָדַעַת שֶׁכָּל זֶה יוֹם חָדָשׁ, דּוֹר חָדָשׁ, נְצִחִיּוּת חֲדָשָׁה, הַיְנוּ כָּל מַה שֶׁיַּחֲטֹף בְּזֶה הַיּוֹם זֶה נִצְחִי.

וְלָכֵן צְרִיכִים לְבָרֵחַ מִמַּחֲלֹקֶת אוֹ וְכוּחִים וְכוּ׳, אֲשֶׁר אֵין דָּבָר טוֹב יוֹצֵא מִזֶּה, וְכֵן לִבְרֹחַ מֵעִתּוֹנִים הַמְּלֵאִים הֶבֶל וָרִיק וְכוּ׳, סְתָם דְּמְיוֹנוֹת שֶׁכָּל לַבְלָר כּוֹתֵב אֶת דְּמְיוֹנוֹתָיו וְכוּ׳.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל רֶגַע שֶׁרַק חוֹשְׁבִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ — זוֹ הַצָּלָחָה נִצְחִית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תריט.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר עֵקֶב, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ לִשְׁמֹחַ, שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, שֶׁמַּכְנִיס בְּךָ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, עַד שֶׁפּוֹתֵחַ אֶת פִּיךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עָרֹךְ אֵלֶיהָ, תִּשְׁתַּדֵּל כָּל יוֹם רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל, רַק כְּמוֹ אָדָם פָּשׁוּט. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַה זֶּה גּוֹרֵם לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, הָיִיתָ מִתְחַמֵּק מִבְּנֵי־אָדָם, וְהָיִיתָ עוֹסֵק בָּזֶה כָּל הַיּוֹם, וְכֵן תַּרְבֶּה בִּלְמוּד מִשְׁנָיוֹת. וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, שֶׁתִּלְמַד שְׁנֵי שְׁעוּרִים בְּמִשְׁנָיוֹת — פֶּרֶק אֶחָד בְּעִיּוּן עִם הָרַ״ב וְעִם הַתּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב, וְשִׁעוּר אֶחָד בְּגִירְסָא — לְגָרֵס הֲמוֹן פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וְזֶה יְטַהֵר אוֹתְךָ מִכָּל מִינֵי חֲלָדָה, שֶׁנִּדְבְּקוּ בְךָ מֵחֲמַת עֲוֹנוֹתֶיךָ.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי אֵין עָרֹךְ אֶל לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, שֶׁהוּא טוֹב לְהַנְּשָׁמָה.

וְעַל כֻּלָּם — רְאֵה לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מוֹרָה עַל נְקִיּוֹן הַלֵּב, שֶׁאֵין לוֹ קֻשְׁיוֹת וְעַקְמִימִיּוֹת בְּלִבּוֹ עָלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרכ.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ג מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַדְּרַת כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מָרָן מַלְכָּא הָרִאשׁוֹן לְצִיּוֹן, הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב ... שְׁלִיטָ״א.

הִנֵּה תֵּכֶף אַחַר הַלְוָיָה הֱצַרַכְתִּי לַחֲזֹר לְאַרְצוֹת־הַבְּרִית, וְהִנְנִי מִצְטָרֵף עִם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמִּשְׁתַּתְּפִים בְּצַעֲרָכֶם הַקָּשֶׁה, וּבָאתִי בְּשׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ לְנַחֵם אֶתְכֶם: "הַמָּקוֹם יְנַחֵם אֶתְכֶם בְּתוֹךְ שְׁאָר אֲבֵלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם, וְלֹא תוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה עוֹד".

בְּוַדַּאי אֵין מִלִּים לְנַחֵם וְכוּ', עִם כָּל זֹאת לְהוֹד מַעֲלַת כְּבוֹדוֹ הָרָמָה הַבָּקִי בְּכָל חַדְרֵי תוֹרָה אֲבַקֵּשׁ, חִזְקוּ וְאִמְצוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּהַרְבָּצַת תּוֹרָה בָּרַבִּים, וּלְחַבֵּר עוֹד סְפָרִים יְקָרִים, כִּי כְּפִי שֶׁאֲנִי בָּקִי הַיּוֹם בְּמַצָּב אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים, כְּבוֹדוֹ הָרָמָה הוּא מַמָּשׁ הַ'בֶּן־אִישׁ־חַי' שֶׁל דּוֹרֵנוּ, וּבְדוֹר כָּזֶה הַמָּלֵא צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְכוּ', סְפֵקוֹת וּבִלְבּוּלִים וְכוּ', עַקְמִימִיוּת וְקַשְׁיוּת שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אָנוּ צְרִיכִים מַנְהִיג יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּי, שֶׁיַּעֲמֹד כְּאֵיתָן חָזָק, וִילַמֵּד אֶת הָעָם דַּרְכֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְוַדַּאי בָּחַר בָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם שֶׁעוֹמֵד עֲלֵיכֶם הַסָּמ"ךְ־מ"ם בְּעַצְמוֹ לְחָרֵף וּלְגַדֵּף וְלִשְׁבֹּר אֶתְכֶם, וּלְהַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתְּכֶם, כִּי זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, כִּי כְּנֶגֶד מֹשֶׁה עוֹמֵד קֹרַח וּמְחָרֵף וּמְגַדֵּף, וְזֶה סוֹבֵב בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כַּמּוּבָא בַּסֵּפֶר "הֵיכַל הַבְּרָכָה" מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִקָּאמַארְנָא זי"ע, וְעַל־כֵּן רְאוּ לְחַזֵּק עַצְמְכֶם בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְאַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל נְבִיחַת הַכְּלָבִים וְכוּ', אַדְרַבָּה חִזְקוּ וְאִמְצוּ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז לָצֵאת אֶל עַם הַשֵּׁם, הַצְּמֵאִים אֶל דְּבַר הַשֵּׁם, וְהוֹרוּ לָהֶם אֶת תּוֹרַת הַשֵּׁם, וְהָיָה זֶה חֶלְקְכֶם לָנֶצַח, וְשִׁמְכֶם וְזִכְרְכֶם יִשָּׁאֵר עִמָּנוּ תָּמִיד.

נָא וָנָא אַל תָּשִׁימוּ לֵב אֶל שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם וְכוּ', רַק חִזְקוּ וְאִמְצוּ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְהָיָה זֶה שְׂכַרְכֶם לָנֶצַח, וְתִדְעוּ, שֶׁכָּל הַמְּדַבְּרִים וְהַנּוֹבְחִים כִּכְלָבִים וְכוּ', הַכֹּל בָּא מֵחֲמַת קִנְאָה וְכוּ', וְעַל־כֵּן עִקַּר הַתְּשׁוּבָה הוּא לְהוֹצִיא עוֹד סֵפֶר וְעוֹד סֵפֶר, וּלְהַמְשִׁיךְ לְלַמֵּד לְעַם הַשֵּׁם אֶת דֶּרֶךְ הַשֵּׁם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָכֶם כֹּחַ וָעֹז וְהִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה לְהַמְשִׁיךְ בַּעֲבוֹדַתְכֶם הַקְּדוֹשָׁה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לְבַרְיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מְעַלְיָא, וַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ד מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיָן אֲמִירַת ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ בְּכָל יוֹם וְכוּ׳, אַדְרַבָּה אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ נוֹהֲגִים תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר שַׁחֲרִית, שֶׁאוֹמְרִים אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, כִּי זֶה מְסֻגָּל גַּם בַּעֲבוּר פַּרְנָסָה וּרְפוּאָה וְכָל הַיְשׁוּעוֹת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כט); וְלָכֵן אַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִזֶּה, תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר לוֹמַר אַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית אֶת הַ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִטָּהֵר מֹחֲךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תרכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ה מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוָּיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר בְּאַהֲבָה,

אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְתָמִיד תְּדַבְּרוּ דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, אֲשֶׁר עַל זֶה הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל יוֹתֵר מֵהַכֹּל, כִּי מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר כָּל עִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא אֱמוּנָה, וּכְשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אֱמוּנָה — יֵשׁ לוֹ כְּבָר הַכֹּל, אַךְ צְרִיכִים לְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אִם לֹא מְדַבְּרִים, אֲזַי נִשְׁכָּח מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, עַל־כֵּן צְרִיכִים לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ בַּעֲבוֹדָה קְדוֹשָׁה זוֹ — לְדַבֵּר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עִקַּר הַצָּלָחָתֵנוּ — כְּשֶׁזּוֹכִים לְהַזְכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תָּמִיד, וְיִהְיֶה שֵׁם שָׁמַיִם מִתְקַדֵּשׁ עַל יָדֵינוּ.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים, שֶׁפַּעַם אַחַת אָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע: כַּמָּה אָדָם צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְגִלּוּי אֱלִיָּהוּ? וְכַמָּה צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְיַגֵּעַ, שֶׁאֵלִיָּהוּ יְבַקֵּשׁ רְשׁוּת לִכָּנֵס אֵלָיו? (כִּי רַבּוֹ שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע הָיָה אַחְיָה הַשִּׁלוֹנִי, שֶׁהָיָה רַבּוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ, וְתָמִיד כְּשֶׁאֵלִיָּהוּ רָצָה לִכָּנֵס, הָיָה צָרִיךְ לִדְפֹּק עַל הַדֶּלֶת), וְאַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי יְשׁוּת וְגֵאוּת יְכוֹלִים לְאַבֵּד הַכֹּל, כֵּן אָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁמְּדַבְּרִים הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל יֵשׁוּתוֹ וְגֵאוּתוֹ לְגַמְרֵי, כִּי כְּשֶׁמְּגַלִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּלֶת הַיֵּשׁוּת וְהַגֵּאוּת, כִּי הַגֵּאוּת וְהַיֵּשׁוּת מַעֲלִימוֹת וּמַסְתִּירוֹת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁרָגִיל לְדַבֵּר הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּלֶת יֵשׁוּתוֹ וְגֵאוּתוֹ לְגַמְרֵי. וְעַל־כֵּן רְאוּ לְדַבֵּר רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, וְעַל־יְדֵי־זֶה אַף פַּעַם לֹא יִהְיוּ בֵּינֵיכֶם מְרִיבוֹת, כִּי כָּל הַמְּרִיבוֹת וְהָאִי הֲבָנוֹת וְהַוּוּכּוּחִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיכֶם, הוּא רַק מֵחֲמַת שֶׁלֹּא מְדַבְּרִים אֱמוּנָה, וּכְמוֹ שֶׁהִתְלוֹנֵן יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא, וְצָעַק (יִרְמְיָה ז׳): ״אָבְדָה הָאֱמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם״, אֵיךְ נֶאֱבְדָה הָאֱמוּנָה? עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא מְדַבְּרִים מִזֶּה, כִּי אִם מְדַבְּרִים תָּמִיד מֵאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה מְאִירָה אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֵינוֹ בָּא אַף פַּעַם לִידֵי מְרִיבוֹת וּוִכּוּחִים. וּבֶאֱמֶת הִתְבַּטֵּא פַּעַם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע בְּצַעַר רַב: מַה יִּשָּׁאֵר מִמֶּנִּי? יְסַפְּרוּ אֵיזֶה סִפּוּר מַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי וְכוּ׳, אֲבָל מֵאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא יְדַבְּרוּ דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאוֹמְרִים: אִישׁ אֲשֶׁר שָׂחוּ אַחֲרָיו הֲוָיָ״ה הוּא הָאֱלֹקִים, כָּךְ אָמַר

בַּעֲנִיוּוּת קָדְשׁוֹ. רוֹאִים, שֶׁעִקַּר מַעֲלַת וּשְׁלֵמוּת הַצַּדִּיק, כְּשֶׁנִּשְׁאָרִים מִמֶּנּוּ תַּלְמִידִים שֶׁמְּדַבְּרִים תָּמִיד רַק מֵאֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמִגְלוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן רָאוּ מְאֹד מְאֹד לְחַזֵּק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וּלְדַבֵּר תָּמִיד דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְלֵידַע אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל מַה שֶּׁרַק עוֹבֵר בָּזֶה הָעוֹלָם, הוּא רַק בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וּכְפִי שֶׁתַּחְדִּירוּ בְּעַצְמְכֶם דָּבָר זֶה, אָז תַּצְלִיחוּ תָּמִיד.

נָא וְנָא רְאוּ לְסַדֵּר בֵּינֵיכֶם חֲבְרוּתוֹת לִלְמֹד בְּכָל יוֹם תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אֵין עוֹד טוֹב מִתּוֹרָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ה מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים כְּלָל, וְאָמַר הַתַּנָּא (אָבוֹת פֶּרֶק ו׳): אַל תִּתְאַוֶּה לְשֻׁלְחָנָם שֶׁל שָׂרִים, כִּי שֻׁלְחָנְךָ גָּדוֹל מִשֻּׁלְחָנָם, וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכָרְךָ.

רַבֵּנוּ זַ״ל לִמֵּד אוֹתָנוּ, שֶׁהַתָּם הָיָה תָּמִיד שָׂמֵחַ, וְלֹא הִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים כְּלָל, וְהָיָה רָגִיל בְּפִיו: ״מַה יֵּשׁ לִי עִם אַחֵר, זֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ, וְזֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלִּי, מָה אֲנִי מַפְסִיד, אֲנִי מַרְוִיחַ מִיָּד לְיָד כָּךְ וְכָךְ, וְזֶה שֶׁלִּי, אַשְׁרֵי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּדַרְכְּךָ זוֹ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תרכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָרַב הַגָּאוֹן ... שְׁלִיטָ״א.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבוֹ עִם הַסֵּפֶר ״נְתִיבוֹת שָׁלוֹם״, וְהוּא סֵפֶר נִפְלָא.

בְּעִנְיַן שֶׁכָּתַב וְכוּ׳, עָלֶיךָ לָדַעַת שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד), שֶׁלְּכָל אֶחָד יֵשׁ נְקֻדָּה מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, וּמִזֶּה מוּבָן, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ דִּבּוּרִים אֲחֵרִים מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, וְכֵן הוּא מִיָּעַד לְחַבֵּר סֵפֶר מַה שֶּׁאֵין חֲבֵרוֹ יָכוֹל לְחַבֵּר, וְלָכֵן הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא), אֲשֶׁר יֵשׁ סְפָרִים וַעֲתִידִים לִהְיוֹת סְפָרִים, וְכֻלָּם נִצְרָכִים לְהָעוֹלָם, וְאָסוּר לִלְעֹג עַל שׁוּם סֵפֶר חָדָשׁ הַבָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁנִּתְעוֹרְרִים מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ סֵפֶר שֶׁמְּעוֹרֵר בְּאֹפֶן אַחֵר וְכוּ׳, כָּל אֶחָד כְּפִי שׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְלָכֵן אָסוּר לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבּוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תרכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ לֹא לִפְחֹד מֵאַף אֶחָד, כִּי הַפַּחַד מִבְּנֵי־אָדָם מַרְאֶה שֶׁאֵין לוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם, כִּי מִי שֶׁרַק מְפַחֵד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵין לוֹ שׁוּם

פַּחַד מִבָּשָׂר וָדָם, כִּי (תְּהִלִּים קיח): "ה' לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם".

וְאִם תַּכְנִיס יְדִיעָה בְּדַעְתְּךָ, כָּל הַחַיִּים שֶׁלְּךָ יֵלְכוּ כְּבָר בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר רְאֵה, כ"ח מְנַחֵם אָב ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַף בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל אֶחָד הוֹלֵךְ לְדַרְכּוֹ, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁב מֵאֲחֵרִים כְּלָל, אָדָם קָרוֹב לְעַצְמוֹ, וְלָכֵן מַה יֵּשׁ לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים, שֶׁלֹּא דּוֹאֲגִים בִּשְׁבִילְךָ כְּלָל, וְלָמָּה אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְפַּעֵל מֵהֶם?! וּכְבָר אָמַר דָּוִד (תְּהִלִּים קיח): "ה' לִי בְּעֹזְרָי, וַאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׂוֹנְאָי"; בָּזֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ רַק לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ תִּהְיֶה מַפָּלָה גְּדוֹלָה לְשׂוֹנְאֶיךָ, כִּי הֵם רוֹצִים לִרְאוֹת בְּמַפַּלְתְּךָ וְכוּ', וְהִנֵּה אַתָּה אַפִּלּוּ כְּלָל אֵינְךָ מִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם, וְלֹא מִתְיַחֵס עִמָּהֶם וְכוּ', זֶה מַה שֶּׁיְּהָרֵג אוֹתָם.

וְלָכֵן שְׁמַע בְּקוֹלִי, אַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, תַּכְנִיס אֶת כֹּלְךָ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַנְדַּע, אֲשֶׁר דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן מָה אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים לְגַמְרֵי?! לֵךְ כְּפִי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁמְּאִירָה בְּךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ב׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עַכְשָׁו שֶׁהַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל כְּבָר פָּתוּחַ לִרְוָחָה, עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת הַתַּעֲמוּלָה הֲכִי גְּדוֹלָה בַּעֲבוּר רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁכֻּלָּם יָבוֹאוּ, וּלְקַיֵּם אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבְּפֵרוּשׁ אָמַר לָנוּ (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תג), שֶׁכָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ יַעֲשׂוּ כָּרוֹז שֶׁיָּבוֹאוּ אֵלָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִישׁ בַּל יֶעָדֵר. וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת כָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁלָּנוּ עַכְשָׁו.

הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ג׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוַּיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְכָל הָעֲצַבִּים שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם הֵם רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַשִּׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת אֶת הַדַּעַת, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם בָּא לְגַדְלוּת הַמּוֹחִין, אֲזַי אוֹהֵב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּמִשְׁתַּדֵּל לַעֲזֹר לוֹ, וּמִי שֶׁשִּׂבְטִבְעוֹ מְמֻרְמָר,

וְהוּא מָלֵא עַצְבוּת וְדַכָּאוֹן וּמָלֵא עֲצַבִּים, וּמוֹצֵא אֶת עַצְבָּיו עַל אֲחֵרִים, הוּא בִּכְלַל מְשֻׁגָּע, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְכָל זֶה בָּא לוֹ מֵחֲמַת שֶׁאֵין לוֹ שִׂמְחָה אֲמִתִּית. וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, רְאוּ לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת הַתּוֹרָה, וְתִקְבְּעוּ לְעַצְמְכֶם שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן, הֵן לְבַד וְהֵן בְּחֶבְרוּתוֹת, וְאָז לֹא תִּצְטָרְכוּ לְשׂוּם דָּבָר רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֶת הַתּוֹרָה, וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ל', סִימָן ב'): שִׁבַּע שִׂמָּחוֹת שַׁבְּעֵנוּ בְּחָמֵשׁ שִׂמָּחוֹת: מִקְרָא, מִשְׁנָה, תַּלְמוּד, תּוֹסֶפְתָּאוֹת וְאַגָּדוֹת, כִּי אֵין לָכֶם עוֹד שִׂמְחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִשִּׂמְחַת הַתּוֹרָה, הַמְשַׂמַּחַת אֶת הַנֶּפֶשׁ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִי שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ תּוֹרָה, מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹכֶה לְרַחֲבוּת וְהַגְדָּלַת הַדַּעַת, וְהוּא סַבְלָן גָּדוֹל, וְהוּא תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, לֹא־כֵן מִי שֶׁמִּסְתּוֹבֵב בָּטֵל וּמְמֻרְמָר וּמָלֵא עֲצַבִּים, הוּא מוֹצִיא אֶת עַצְבָּיו עַל אֲחֵרִים. וְלָזֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁפַּעַם וּלְתָמִיד צְרִיכִין לְנַקּוֹת אֶת הָאַרְבַּע אִמּוֹת שֶׁלָּנוּ מִכָּל מִינֵי אַלִּימוּת וְאַלִּימִים, וּצְרִיכִין לְהַגִּיד לָהֶם חַד מַשְׁמָעִית, שֶׁאֵין לָכֶם מָקוֹם אֶצְלֵנוּ, כִּי הַד' אִמּוֹת שֶׁלָּנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת רַק לְתוֹרָה וּלְתְפִלָּה, וְרַק בִּשְׁבִיל זֶה בָּאנוּ לְיַבְנְאֵל, וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲצַבִּים שֶׁיֵּלֵךְ מֵאִתָּנוּ, בַּר יִשְׂרָאֵל אָסוּר לְהַקְנִיט וּלְבַזּוֹת וּלְחָרֵף אֶת חֲבֵרוֹ, וְכָל עִנְיָנֵנוּ צָרִיךְ לִהְיוֹת רַק אַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם תָּמִיד, וּבְכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ גַּם אֶתְכֶם, שֶׁתְּבַקְּשׁוּ וְתִתְפַּלְּלוּ בַּעֲדִי.

פֹּה אֲנִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם לוּחַ שִׁעוּרִים שֶׁלּוֹמְדִים בַּחוּרִים צְעִירִים, וּתְהִלָּה לָאֵל, הֵם עוֹשִׂים חַיִל וְלוֹמְדִים בְּחֶשֶׁק נִפְלָא, וְאֵין לָהֶם שׁוּם זְמַן לִשְׂטֵיוֹת וּלְוִכּוּחִים וְלִמְרִיבוֹת שֶׁל הֶבֶל, כִּי מִי שֶׁהוּא מְמַלֵּא אֶת הַיּוֹם עִם הַשִּׁעוּרִים הָאֵלּוּ, כְּבָר אֵין לוֹ זְמַן לְשׂוּם דָּבָר.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרכט.

בְּעֻזָּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ד׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חָזָק וֶאֱמַץ לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

וְתָמִיד תִּזְכֹּר, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, וְלָכֵן פְּתַח פִּיךָ וְיָאִירוּ דְּבָרֶיךָ, שֶׁתְּדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּשְׂפַת הָאֵם שֶׁלְּךָ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כה): הַהִתְבּוֹדְדוּת הִיא מַעֲלָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד; הֵינוּ מַה שֶּׁמַּרְגִּיל עַצְמוֹ לִשְׂפֹּךְ תְּפִלּוֹת וּתְחִנּוֹת מִדַּעְתּוֹ, זֶה מַעֲלֶה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים כָּאֵלּוּ, שֶׁעַדַיִן לֹא עָלוּ שַׁעֲשׁוּעִים כָּאֵלּוּ מִימוֹת עוֹלָם. וְלָכֵן תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, וְזֶה מַה שֶּׁיַּחֲזִיק אוֹתְךָ כָּל יוֹם וָיוֹם וְכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, וְתַחֲזִיק מַעֲמָד בְּזֶה הָעוֹלָם.

הָעִקָּר אַל תִּסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים כְּלָל, מָה אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהֶם, כְּבָר אָמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ (אָבוֹת פֶּרֶק ו׳): אַל תְּתַאֲוֶה לְשֻׁלְחָנָם שֶׁל מְלָכִים, כִּי שֻׁלְחָנְךָ גָּדוֹל מִשֻּׁלְחָנָם. וְאָמַר הַתָּם (סִפְרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט׳): מַה לָּנוּ לְהִסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים מַה שֶּׁמַּרְוִיחִים, זֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ וְזֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלִּי. וְאִם נִסְתַּכֵּל נִרְאֶה כַּמָּה אֲנִי מַרְוִיחַ מִיָּד לְיָד וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְזוֹ הַנְּהָגָה נִפְלָאָה וְלִנְהֹג בָּהּ, כִּי רֹב בְּנֵי־אָדָם שֶׁנּוֹפְלִים בְּדַעְתָּם, זֶה רַק מֵחֲמַת שֶׁתָּמִיד מִסְתַּכְּלִים מַה שֶּׁאֲחֵרִים יֹאמְרוּ וְכוּ׳, וּמְקַנְּאִים אוֹתָם וְכוּ׳, אֲבָל כְּשֶׁאֵין מְבַלְבְּלִים עַצְמָם מֵהַזּוּלַת, כָּל הַחַיִּים הוֹלְכִים לוֹ כְּבָר בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי וְכוּ׳, שָׁמַחַ בְּחֶלְקוֹ אֲפִלּוּ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ רַק דִּבּוּר אֶחָד, הוּא שָׁשׂ וְשָׂמֵחַ עַד מְאֹד כְּעַל כָּל הוֹן, כִּי הֲרֵי זֶה הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ.

וְכֵן הוּא בְּעִנְיַן הַשִּׂמְחָה, כָּל שִׂמְחָה וְשִׂמְחָה שֶׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, צְרִיכָה לִהְיוֹת יְקָרָה אֶצְלוֹ עַד מְאֹד, וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה

לִשְׂמֹחַ בִּנְקֻדַּת יַהֲדוּתוֹ "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת", שֶׁזּוֹ הַשִּׂמְחָה הָעוֹלָה עַל כָּל הַשְּׂמָחוֹת.

וְכֵן הוּא בְּעִנְיַן לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, צָרִיךְ לִשְׂמֹחַ עִם כָּל לִמּוּד אֲפִלּוּ אֵינוֹ יָכוֹל לִלְמֹד אֶלָּא פָּסוּק אֶחָד, אוֹ מִשְׁנָה אַחַת, אוֹ מֵימְרָא אַחַת, אוֹ הֲלָכָה אַחַת וְכוּ', צָרִיךְ לִשְׂמֹחַ עִם זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי יַעֲבֹר הַיּוֹם וְלֹא יִשָּׁאֵר בּוֹ רַק אֵלּוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁזָּכָה לַחֲטֹף בַּיּוֹם הַזֶּה, וְהַיּוֹם הַזֶּה כְּבָר לֹא יֵחָזֵר לוֹ עוֹלָמִית.

וְזָכוֹר גַּם תִּזְכֹּר, אֲשֶׁר נֶגֶד כָּל יוֹם כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם, יֵשׁ יוֹם לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמַה שֶּׁעוֹשִׂים כָּאן, כָּךְ נַעֲשֶׂה לְמַעְלָה.

וּזְכֹר מַה שֶּׁפֵּרֵשׁ הַמַּגִּיד הַגָּדוֹל מִמֶּזְרִיטְשׁ זי"ע אֶת מַאֲמָרָם זַ"ל (אָבוֹת פֶּרֶק ב'): "דַּע מַה לְמַעְלָה", אִם אַתָּה רוֹצֶה לָדַעַת מַה קּוֹרֶה עַכְשָׁו לְמַעְלָה בָּעוֹלָמוֹת, אֲזַי "מִמְּךָ" — תִּסְתַּכֵּל עַל מַעֲשֶׂיךָ, וְהָבֵן.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ה' אֱלוּל ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְבַטֵּל דַּעְתְּךָ מִפְּנֵי דַּעַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וּרְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם חֹק וְלֹא יַעֲבֹר אֶת הַמַּאֲמָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכ"ג, וְתֹאמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִלִּקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת, תְּפִלָּה קי"ג, וְזֶה יוֹעִיל לְךָ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד לְבַטֵּל אֶת הַשֵּׂכֶל הַמְדֻמֶּה שֶׁלְּךָ, וְזֶה בָּרוּר כַּשֶּׁמֶשׁ.

אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת — מִי שֶׁפָּגַם בַּבְּרִית הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, כָּל הָרֹאשׁ שֶׁלּוֹ מָלֵא טִנּוּף וְצוֹאָה וְכוּ' וְכוּ', וּמִזֶּה בָּא לוֹ כָּל הַקְּשָׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת וְכוּ'.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁהוּא מַכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, וְאֵין לוֹ שׁוּם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת כְּלָל — לֹא עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלֹא עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ו׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד מֵחוֹבוֹת, וּבְפֵרוּשׁ אָמַר (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן קכב), שֶׁאִם לֹא הָיָה מַמְתִּין בְּבִטָּחוֹן לִישׁוּעַת הַשֵּׁם, כְּבָר הָיָה אִישׁ נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל כְּמוֹ כָּל הַנּוֹסְעִים וּמְטַלְטְלִים עַצְמָם בִּשְׁבִיל הַפַּרְנָסָה כַּנָּהוּג עַכְשָׁו. וְהַכַּוָּנָה, כִּי אָמַר זֹאת לְעִנְיַן הַנְהָגַת הַבַּיִת בְּפַרְנָסָה וּמַלְבּוּשִׁים וּשְׁאָר צָרְכֵי הַבַּיִת, שֶׁעַל־פִּי־רֹב חָסֵר לָאָדָם הַרְבֵּה. כְּגוֹן, לָזֶה חָסֵר מַלְבּוּשׁ פָּשׁוּט, וְיֵשׁ שֶׁחָסֵר לָהֶם מַלְבּוּשִׁים חֲשׁוּבִים אוֹ דִּירָה וְכוּ׳. שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְתִּין לִישׁוּעַת הַשֵּׁם, וְלִבְלִי לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה (עֵרוּבִין יג:) לְמַלֵּא הַחְסָרוֹן תֵּכֶף־וּמִיָּד. רַק צְרִיכִין לְהַמְתִּין עַד יְרַחֵם הַשֵּׁם. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל עַל עַצְמוֹ, שֶׁאִם לֹא הָיָה מַמְתִּין, כְּגוֹן: כְּשֶׁהָיָה חָסֵר לוֹ אֵיזֶה דָּבָר, אִם הָיָה דּוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה, שֶׁיִּהְיֶה דַּוְקָא תֵּכֶף, הָיָה צָרִיךְ לִלְווֹת לְעַצְמוֹ, וְלִהְיוֹת בַּעַל חוֹב עַד שֶׁהָיָה מֻכְרָח לִהְיוֹת נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל. כְּמוֹ שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים עִנְיַן הַנּוֹסְעִים, שֶׁהֵם מֻכְרָחִים תָּמִיד לִנְסֹעַ עַל הַמְּדִינָה, מֵחֲמַת שֶׁהֵם תָּמִיד בַּעֲלֵי חוֹבוֹת, וְעִנְיָן זֶה צְרִיכִים לֵידַע מְאֹד. וּצְרִיכִין לְלַמֵּד עַצְמוֹ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה מְאֹד, כִּי לְכָל אָדָם חָסֵר הַרְבֵּה אֲפִלּוּ בַּעֲלֵי בָּתִּים וַעֲשִׁירִים גְּדוֹלִים, מִכָּל שֶׁכֵּן מְקַבְּלִים אֲפִלּוּ הַחֲשׁוּבִים וְהַגְּדוֹלִים. וְצָרִיךְ לָזֶה לְהִסְתַּפֵּק בְּמִעוּט, וּלְהַנְהִיג בֵּיתוֹ כְּפִי הַשָּׁעָה וְהַזְּמַן. וְאִם נִדְמֶה לוֹ, שֶׁצָּרִיךְ מַלְבּוּשׁ אוֹ לְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו, אַף־עַל־פִּי שֶׁמֻּכְרָח לוֹ — אַל יִדְחֹק הַשָּׁעָה לִלְווֹת וּלְהַקִּיף וְלִהְיוֹת בַּעַל חוֹב, אַךְ יַמְתִּין עַד

שֶׁיָּבוֹא עִתּוֹ. וְטוֹב לְסַבֵּל דְּחַק אֲפִלּוּ בְּמִזּוֹנוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמַלְבּוּשִׁים וְדִירוֹת וְכוּ', וְלֹא לִהְיוֹת בַּעַל חוֹב. וּמוּטָב שֶׁיִּהְיֶה בַּעַל חוֹב לְעַצְמוֹ אוֹ לִבְנֵי בֵּיתוֹ בְּמַלְבּוּשִׁים מִלִּהְיוֹת בַּעַל חוֹב לְהַחֲנָנֵי אוֹ לַאֲחֵרִים. כִּי בְּכָל עִנְיְנֵי פַּרְנָסָה צְרִיכִין לְהַמְתִּין עַד שֶׁיָּבוֹא עִתּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמה, טו): "עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ".

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרלב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, ה' אֱלוּל ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב" הַגָּרִים בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", הַוַ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הָאַהֲבָה וְהַשָּׁלוֹם, כִּי זֶה רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ"ל, עַד שֶׁבְּפֵרוּשׁ הִתְבַּטֵּא וְאָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן רצב): הָעוֹלָם רָאוּי שֶׁיִּתְמְהוּ עַל גֹּדֶל הָאַהֲבָה שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵנוּ; וְיָדוּעַ מַה שֶּׁאָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר הַשִּׂיחָה הַזּוֹ הִיא הַכִּי קָשָׁה לְקַיֵּם, וּכְפִי שֶׁאֲנִי קִבַּלְתִּי, זֶה הָיָה בְּמֶשֶׁךְ הַדּוֹרוֹת בִּמְקוֹמוֹת בּוֹדְדִים, שֶׁהָיָה קִבּוּץ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהֶחְזִיקוּ עַצְמָם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְהָיוּ מְסוּרִים לְגַמְרֵי אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, לָזֹאת רָצִיתִי גַּם כָּאן בְּיַבְנְאֵל לְהָקִים חֶבְרַיָּא קַדִּישָׁא כָּזוֹ שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הַמְּסוּרִים בְּלֵב וָנֶפֶשׁ אֶל דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל, וּמְפִיצִים אֶת אוֹרוֹ לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם, וְכֵן מַחֲזִיקִים אֶת עַצְמָם בְּיַחַד

בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לְחַזֵּק, וְזוֹ כָּל מְגַמָּתִי וּרְצוֹנִי וְכִסּוּפִי כָּאן בְּיַבְנְאֵל, בְּוַדַּאי צְרִיכִין לִזְכֹּר מַאֲמָרָם זַ״ל (בְּרָכוֹת נח.): כְּשֵׁם שֶׁאֵין פַּרְצוּפֵיהֶם שָׁוִים זֶה לָזֶה, כָּךְ אֵין דֵּעוֹתֵיהֶן שָׁווֹת זוֹ לָזוֹ, וְעַל־כֵּן לֹא שַׁיָּךְ לְהַכְרִיחַ וּלְהַעֲמִיס אֶת דֵּעוֹתָיו עַל דַּעַת זוּלָתוֹ וְכוּ׳, אֲשֶׁר מִשָּׁם בָּאָה כָּל הַמַּחֲלֹקֶת וְהַמְּרִיבוֹת וְכוּ׳, אָדָם הוֹלֵךְ מְמֻרְמָר, שֶׁאֵין לוֹ חֲבֵרִים וְכוּ׳, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רוֹצֶה שֶׁכֻּלָּם יֵלְכוּ לְפִי דַּעְתּוֹ וּמֹחוֹ... אֲבָל אֵינוֹ מֵבִין שֶׁזֶּה לֹא הוֹלֵךְ כָּכָה... הַיְסוֹד צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁצְּרִיכִין לְהַחְזִיק אֶת עַצְמֵנוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה עַד בְּאֹפֶן שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲבָל אֶת הַדֶּרֶךְ הַפְּרָטִית שֶׁשַּׁיֶּכֶת לוֹ, זֶה יִבְחַר כָּל אֶחָד לְעַצְמוֹ כְּפִי שֶׁמֵּבִין בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, לֹא שֶׁאַכְרִיחַ אֶת דַּעְתִּי עָלֶיךָ, כִּי זוֹ נִקְרֵאת דִּקְטָטוּרָה, שִׁיטַת הַקּוֹמוּנִיסְטִים, וְזֶה לֹא דֶּרֶךְ יְהוּדִי בִּכְלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין זוֹ אֱמֶת כְּלָל, שֶׁזּוּלָתִי יֵלֶךְ כְּפִי הָרֹאשׁ שֶׁלִּי... וְאָז כְּשֶׁיּוֹדְעִים יְדִיעוֹת אֵלּוּ, יְכוֹלִים לְהִשְׁתַּוּוֹת עִם כֻּלָּם, הָעִקָּר מַה שֶּׁצְּרִיכִין לְבָעֵר מֵאִתָּנוּ — הִיא הָאַלִּימוּת, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָא דְּרַב כַּהֲנָא): כָּל הַמַּגְבִּיהַּ יָדוֹ עַל חֲבֵרוֹ, אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא הִכָּהוּ נִקְרָא רָשָׁע; וְלָכֵן מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיק אֶת הַיְדָיִם אֶצְלוֹ, הוּא נִקְרָא רָשָׁע, וְאָדָם כָּזֶה אֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִין בִּד׳ אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ, אִם אַתָּה לֹא יָכוֹל לִשְׁלֹט עַל עַצְמְךָ, לֵךְ אֶל בֵּית חוֹלֵי רוּחַ, אֶצְלֵנוּ הוּא רַק מָקוֹם שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, וּצְרִיכִין לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לֹא לַעֲקֹץ אֶת הַשֵּׁנִי גַּם עִם הַלָּשׁוֹן, כִּי יְכוֹלִין לִפְעָמִים לַהֲרֹג אֶת זוּלָתוֹ עִם הַלָּשׁוֹן, וּצְרִיכִין מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר עַל לְשׁוֹנוֹ, שֶׁלֹּא יִדְקֹר אֶת חֲבֵרוֹ, וְלֹא יַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתּוֹ, כִּי גַּם הַלָּשׁוֹן הִיא חֶרֶב חַדָּה, וְיכוֹלָה לַהֲרֹג יוֹתֵר מֵחֶרֶב, וְלָכֵן אֲנִי רוֹצֶה לְשָׁרֵשׁ מֵאִתָּנוּ כָּל מִינֵי אַלִּימוּת וְאַלִּימִים וּמְקַבְּלֵי וּמְסַפְּרֵי לְשׁוֹן־הָרַע, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָגוּר בְּיַחַד כְּמוֹ מִשְׁפָּחָה אַחַת בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא מְצוֹרָע): הַכֹּל תָּלוּי בַּלָּשׁוֹן, עָסַק בַּתּוֹרָה בִּלְשׁוֹנוֹ זָכָה לְחַיִּים. וְלָכֵן רְאוּ לְקַבֵּעַ לְעַצְמְכֶם שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא וּמִדְרָשׁ, וְרַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְסִפְרֵי הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים, וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל יוֹם וָיוֹם, אַפִלּוּ קְצָת דְּקְצָת, אֲבָל לֹא יֶחְסַר לָכֶם יוֹם בְּלִי שִׁעוּרִים אֵלּוּ, וְתֵדְעוּ שֶׁאֶצְלֵנוּ

יֵשׁ בַּחוּרִים צְעִירִים, וְהֵם בְּנֵיכֶם, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, אֵינָם הוֹלְכִים לְבַטָּלָה, אֶלָּא מַתְמִידִים מְאֹד בִּשְׁקִידָה רַבָּה מְאֹד בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, וְהֵם מַמָּשׁ יַהֲלוֹמִים, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁיִּזְכּוּ (מַלְאָכִי ג׳): ״וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם״, שֶׁהָאָבוֹת יִלְמְדוּ מֵהַבָּנִים וְהַבָּנִים יִלְמְדוּ מֵהָאָבוֹת, וְנִזְכֶּה לְשַׁדֵּךְ אֶת הַיְלָדִים בְּגִיל צָעִיר, בְּאֹפֶן שֶׁיִּחְיוּ בְּקִדֻּשָּׁה וְטָהֳרָה, וְלֹא יֵשְׁפְּעוּ מֵהַשְׁפָּעוֹת הָרְחוֹב הַמָּלֵא כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, נָא וְנָא אַל תִּהְיוּ בַּטְּלָנִים, אֶלָּא רְאוּ לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר בְּשִׂיחָה בֵּינְכֶם לְבֵין קוֹנְכֶם בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְכֵן תִּקְחוּ חַבְרוּתוֹת לִלְמֹד בְּיַחַד, כִּי אֵין הַתּוֹרָה נִקְנֵית אֶלָּא בְּחַבְרוּתָא, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד בִּכְבוֹד נְשׁוֹתֵיכֶם, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר עַל זֶה מְאֹד מְאֹד (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן רסד), וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא מְצִיעָא נט.): תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְּרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שֶׁתִּתְעַשְּׁרוּ; וַעֲלֵיכֶם לָדַעַת, אִם יֵשׁ לָכֶם בְּעָיוֹת בְּפַרְנָסָה, סִימָן שֶׁאַתֶּם מְזַלְזְלִים בִּכְבוֹד נְשׁוֹתֵיכֶם, וְזֶה בָּרוּר מְאֹד. עַל־כֵּן רְאוּ לְהִזָּהֵר בִּכְבוֹד נְשׁוֹתֵיכֶם, וְכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד שֶׁתִּהְיֶה שְׂרוּיָה אַהֲבָה גְּדוֹלָה בַּבַּיִת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ לְהָקִים בָּנִים וּבָנוֹת בְּרִיאִים בְּנַפְשׁוֹתָם, זִכְרוּ הֵיטֵב, כִּי הַיְלָדִים הֵם הֶעָתִיד שֶׁלָּכֶם, וְתַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁהֵם לֹא יִצְטָרְכוּ לַעֲבֹר אֶת הַסֵּבֶל שֶׁעֲבַרְתֶּם אַתֶּם הֵן בְּגַשְׁמִי וְהֵן בְּרוּחָנִי, וְאַל תַּעֲשׂוּ שׁוּם טָעֻיּוֹת. תַּאֲמִינוּ לִי, שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְהָבִיא לָכֶם יַהֲלוֹמִים, אַךְ אֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן וּמַפְצִיר אֶתְכֶם, נָא וְנָא תַּעֲזְרוּ לִי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אַל תַּפְרִיעוּ לִי, תְּנוּ שֶׂכֶם וְגַב לְהַמְנַהֵל הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר, וּלְהַמְנַהֶלֶת הַגְּבֶרֶת ... תִּחְיֶה, וּלְהַמְלַמְּדִים וּלְהַמּוֹרוֹת, אִם יֵשׁ לָכֶם אֵיזוֹ הֶעָרָה אוֹ בְּקֹרֶת, תַּעֲשׂוּ אֶת זֶה בַּעֲדִינוּת וּבְאַהֲבָה, וּלְהַכְנִיס בְּמַעֲטָפָה כַּמָּה שְׁקָלִים... נָא וְנָא רְאוּ תֵּכֶף־וּמִיָּד לִרְשֹׁם אֶת הַיְלָדִים מִגִּיל שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים עַד שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֲצֶל ... וְזֶה מְאֹד מְאֹד נָחוּץ וְדָחוּף, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ שֶׁתַּעֲשׂוּ אֶת רְצוֹנִי בָּזֶה, כִּי זוֹ טוֹבַת כֻּלְּכֶם, וְדַי לְחַכִּימָא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תרלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״ הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוַ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר, וּבִפְרָט עַכְשָׁו, שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְכּוֹנְנִים לִנְסֹעַ לְרַבֵּנוּ זַ״ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁבְּפֵרוּשׁ אָמַר לָנוּ: מָה אֹמַר לָכֶם! אֵין דָּבָר גָּדוֹל מִלִּהְיוֹת אֶצְלִי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי, וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן אֲפִלּוּ מַה שֶּׁבְּכָל הַשָּׁנָה אֲנִי לֹא יָכוֹל לְתַקֵּן, וַאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים עִם רַבִּי כָּזֶה, עָלֵינוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד. וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּתוֹךְ עַצְמוֹ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, עַל אַף שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, צָרוֹת וְיִסּוּרִים מְשַׁבְּרִים וְגָלִים, וּצְרִיכִין לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, כִּי זֶה לֹא בָּא קַל לְהָאָדָם, הָעִקָּר לְשַׂמֵּחַ הַיּוֹם וְלֹא לִדְחֹק אֶת הַשִּׂמְחָה לְמָחָר, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי): אֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם — שָׂמֵחַ לְמָחָר; וְכֵן צְרִיכִין לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ו:): אִשָּׁה בַּעֲלָהּ מְשַׂמְּחָהּ, וְהוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, שֶׁתָּמִיד תִּשְׂרֶה בַּבַּיִת אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה וְסַבְלָנוּת, וְאֶל כָּל זֶה בָּאִים דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיכִים בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבֶאֱמֶת הַגּוֹף מַעֲלִים וּמַסְתִּיר אֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן הָעוֹלָם מַעֲלִים אֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בִּשְׁבִיל זֶה נִקְרָא עוֹלָ״ם — לְשׁוֹן הֶעְלֵם, שֶׁמַּעֲלִים אֶת הָאֱלֹקוּת, עַד שֶׁהַחָמְרִיּוּת וְהָעֲבִיּוּת שֶׁל הָאָדָם, מַפְרִידוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ הֵם שְׁנֵי עִנְיָנִים, הוּא וְהָעוֹלָם הֵם עִנְיָן אֶחָד, וְכִבְיָכוֹל הוּא יִתְבָּרַךְ עִנְיָן אַחֵר, וְזֶה מַה שֶּׁמַּכְנִיס בָּאָדָם עֲצֵבוּת וּמְרִירוּת וּמַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ

וּבֵינוֹ לְבֵין אִשְׁתּוֹ וּבֵינוֹ לְבֵין חֲבֵרוֹ, כִּי בָּרֵעַ שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהָעוֹלָם הוּא כִּסֵּא לֶאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַגּוּף בְּעַצְמוֹ הוּא כְּלִי לְהַנְשָׁמָה, אָז בִּידִיעוֹת אֵלּוּ נִתְרַבֶּה הַשָּׁלוֹם וְהַשִּׂמְחָה וְהָאַהֲבָה, עַל־כֵּן רְאוּ מַה לִּפְנֵיכֶם, וּרְאוּ לְחַפֵּשׂ תָּמִיד רַק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ, וּמִי שֶׁמַּחְדִּיר בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם מוֹצֵא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לֵילֵךְ נָע וָנָד, אַדְרַבָּה אֵיפֹה שֶׁהוּא רַק מַגִּיעַ, הוּא מְגַלֶּה אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ הָאַהֲבָה וְהַשָּׁלוֹם, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לָזֶה, וְאָז עוֹלָמוֹ מַרְגִּישׁ בְּחַיָּיו.

נָא וְנָא תַּכְנִיסוּ דְּבָרַי אֵלֶּה הֵיטֵב לְתוֹךְ לִבְּכֶם, כִּי חֲבָל עַל כָּל יוֹם שֶׁעוֹבֵר לָאָדָם שֶׁהוּא מְמֻרְמָר וּמְדֻכָּא, מָלֵא סְפֵקוֹת וְיִסּוּרִים וּמַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, הֵן עִם עַצְמוֹ וְהֵן עִם אִשְׁתּוֹ וְהֵן עִם זוּלָתוֹ, יוֹתֵר טוֹב לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלַחֲזֹר תָּמִיד אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּמַה שֶּׁכְּבָר הָיָה, זֶה בְּוַדַּאי קָרָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא שַׁיָּךְ לְהִתְחָרֵט כְּלָל, אִם הָיָה כָּךְ וְכוּ׳, הָיָה כָּךְ וְכוּ׳, וְאִם הָיִיתִי עוֹשֶׂה כָּךְ וְכוּ׳, הָיָה נַעֲשֶׂה כָּךְ וְכוּ׳ וְכַדּוֹמֶה, כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב עַל הֶעָבָר שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, כְּאִלּוּ זֶה הָיָה תָּלוּי בְּיָדוֹ, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ וְאֵינוֹ מֵבִין וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ, כִּי מַה דְּהָוָה הָוָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אִם כֵּן רָצִיתָ... וְאִם לֹא רָצִיתָ... זֶה כְּבָר נַעֲשָׂה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ... וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה תִּתְחָרֵט עַל דָּבָר שֶׁכְּבָר נַעֲשָׂה... וְלָמָּה תִּהְיֶה שָׁבוּר וְעָצוּב וְכוּ׳, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תּוּכַל לְהִתְקַיֵּם וּלְהִתְחַזֵּק גַּם עַל הַהַוָּה, שֶׁתֵּדַע גַּם עַכְשָׁו, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, וּמַה שֶּׁקּוֹרֶה עִמְּךָ עַכְשָׁו — זֶה גַּם־כֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מַה שֶּׁיִּהְיֶה לָעֲתִיד, מַה לְּךָ לִדְאֹג, הַשְׁלֵךְ עַל הַוָּיָ״ה יְהָבְךָ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁחַי חַיִּים כָּאֵלּוּ, שֶׁאָז זוֹכֶה לִטְעֹם טַעַם אוֹר הַגָּנוּז בְּחַיָּיו.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתִּהְיוּ תָּמִיד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֹאהַב אֶת עַצְמוֹ וְאֶת זוּלָתוֹ וְאֶת מְקוֹמוֹ, וְיִקַּיֵּם (שְׁמוֹת טז,

כט): שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו, אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁזֶּה סוֹד קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, שֶׁלֹּא רוֹצִים שׁוּם דָּבָר רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְלַאכְתּוֹ כְּבָר עֲשׂוּיָה וּגְמוּרָה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִחְיוֹת חַיִּים כָּאֵלּוּ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ח׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עַכְשָׁו בָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לַעֲשׂוֹת תַּעֲמוּלָה בֵּין כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיָּבוֹאוּ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

כָּל אֵלּוּ שֶׁנִּקְרָאִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכוּ׳, שֶׁמְּדַבְּרִים נֶגֶד רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן, צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁחִסְרָה לָהֶם אֶת הָאֱמוּנַת חֲכָמִים, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְכוּ׳, כִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר אַחֶרֶת מִמַּה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תג): הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְהָיָה פֶּלֶא אֶצְלִי, מֵאַחַר שֶׁהַמְקֻרָבִים שֶׁלִּי מַאֲמִינִים לִי, וְלָמָּה לֹא יִזָּהֲרוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְקֻרָבִים אֵלַי, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִישׁ בַּל יֶעְדֶּר, כִּי כָּל הָעִנְיָן שֶׁלִּי הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהִזְהִיר לַעֲשׂוֹת כָּרוֹז, שֶׁכָּל מִי שֶׁסָּר אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ, וּמְקֻרָב אֵלָיו, יִהְיֶה עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶצְלוֹ, לֹא יֶחְסַר אִישׁ. וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, רָאוּי לוֹ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (נְחֶמְיָה ח׳): ״אִכְלוּ מַעֲדַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַּקִּים, כִּי חֶדְוַת ה׳ הִיא מָעֻזְּכֶם״; וְזֶה נֶאֱמַר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְלָכֵן אַחַר דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, מִי יָכוֹל לְדַבֵּר נֶגֶד רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֵין זֶה אֶלָּא חֶסְרוֹן דַּעַת וְכוּ׳, שֶׁיֵּשׁ פַּחַד גְּבָהִים וְכוּ׳, וְסוֹבֵל עַל הָעֲצַבִּים פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ וְכוּ׳, וּצְרִיכִים לְבַדֵּק הֵיטֵב הֵיטֵב אִם יֵשׁ לוֹ אֱמוּנַת חֲכָמִים בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָסוּר לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אִם

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁצְּרִיכִים לָבוֹא אֵלָיו לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲזַי זֶהוּ זֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳, בְּוַדַּאי זֶה קָשֶׁה לְכָל אֶחָד, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לְסַלֵּק אֶת הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל, וּלְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כְּהוּא זֶה צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת, כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג): הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בּוֹ — לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ לְהַצַּדִּיק שֶׁבַּדּוֹר, וּלְקַבֵּל דְּבָרָיו עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה, דָּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל. וְלִבְלִי לִנְטוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמֹאל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרֵי פָּרָשַׁת שׁוֹפְטִים): ׳אַפִּלּוּ אוֹמֵר לְךָ עַל יָמִין שְׂמֹאל וְעַל שְׂמֹאל יָמִין תַּאֲמִין לוֹ׳, וּלְהַשְׁלִיךְ מֵאִתּוֹ כָּל הַחָכְמוֹת, וּלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׂוּם שֵׂכֶל, בִּלְעֲדֵי אֲשֶׁר יְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שֶׁבַּדּוֹר. וְכָל זְמַן שֶׁנִּשְׁאַר אֶצְלוֹ שׂוּם שֵׂכֶל עַצְמוֹ, אֵינוֹ בִּשְׁלֵמוּת, וְאֵינוֹ מְקֻשָּׁר לְהַצַּדִּיק, וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְזוֹ דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵין מִי שֶׁיַּחֲלֹק עַל זֶה, אֶלָּא מִתְנַגֵּד וְכוּ׳, וְדַי לְחַכִּימָא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצָּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ט׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חָזָק וֶאֱמַץ מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה הִיא שִׂמְחַת הַמִּצְוֹות. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, סִימָן א׳): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, זֶה סִימָן שֶׁלִּבּוֹ שָׁלֵם עִם אֱלֹקָיו; וּצְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל שִׂמְחָה, כִּי שִׂמְחָה הִיא אוֹר כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ, אֶלָּא עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חוּס וַחֲמֹל עָלַי,

וְזַכֵּנִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְאָזְכֶּה לִרְקֹד מֵרֹב שִׂמְחָה, שֶׁהַשִּׂמְחָה תַּעֲבֹר דֶּרֶךְ רְמַ״ח אֵיבָרַי וְשָׂסָ״ה גִּידַי, וְאֶזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתְךָ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאַתָּה נִמְצָא וְאֵין בִּלְעָדֶיךָ נִמְצָא, וְרַק בִּשְׁבִיל זֶה נִבְרֵאתִי וְיָרְדָה נִשְׁמָתִי אֶל הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחֻמְרִי הַזֶּה, הַכֹּל כְּדֵי שֶׁאֶזְכֶּה לְהַכִּיר אוֹתְךָ מִכָּל פְּרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה. אֲבָל אַתָּה יוֹדֵעַ, שֶׁפָּגַמְתִּי בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּבְמַעֲשַׂי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשְׁכוּ עָלַי עַצְבוּת וְעַצְלוּת, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכוֹת עָלַי כָּל הַצָּרוֹת וְהַדִּינִים וְהָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת, וְלָכֵן, אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם, חוּס וַחֲמֹל עָלַי, שֶׁאֶזְכֶּה לְנַתֵּק אֶת עַצְמִי מִגַּשְׁמִיּוּתִי, וְאֶזְכֶּה לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וַאֲשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמִי, וְכֵן אֶזְכֶּה לְשַׂמֵּחַ אֶת אֲחֵרִים, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ — מִלְּחַזֵּק שְׁבוּרֵי לֵב, וְתֵן בְּלִבִּי שִׂמְחָה, שֶׁאוּכַל לְשַׂמֵּחַ בְּעַצְמִי עִם נְקֻדַּת יַהֲדוּתִי, וְכֵן אוּכַל לְשַׂמֵּחַ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל כָּל יְמֵי חַיָּי, עַד הַיּוֹם שֶׁאֶצְטָרֵךְ לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם, וְגַם אָז אֶזְכֶּה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאֶחֱזֹר אֶל שָׁרְשִׁי הַנִּצְחִי, אָמֵן סֶלָה״. כֵּן תִּתְפַּלֵּל כָּל יוֹם, וְזֶה יוֹעִיל לְךָ מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, י״א אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה הָאַחְיָן שֶׁלְּךָ ... גֵּרוֹ יָאִיר, סִפֵּר לִי שֶׁנּוֹלְדָה לְךָ בַּת, וְהִנְנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּרְכַּת ״מַזָּל טוֹב״ חַמָּה וּלְבָבִית, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְגַדְּלָהּ עִם כָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ בְּקַלּוּת, וְתִתְבָּרֵךְ בְּכָל הַבְּרָכוֹת הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה.

הָעִקָּר חָזָק וֶאֱמֶץ מְאֹד, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ. וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הִיא הָאֱמוּנָה, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוָּדַע, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּכְפִי שֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן נִצָּל מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְכוּ', כִּי הָעִקָּר הִיא הָאֱמוּנָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם חָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא מְסֻבָּב עִם אֱלֹקוּת, וְהוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ מִכָּל רָע. וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן יז): כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם מִתְנַגְּדִים לוֹמְדִים וַעֲשִׂירִים גְּדוֹלִים, דַּע, שֶׁזֶּה נַעֲשָׂה מֵחֲמַת שֶׁנָּפַל כַּמָּה פְּעָמִים מֵאֱמוּנָה, וְכֵן (שָׁם סִימָן לד): לִפְעָמִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹלֵחַ צַעַר לָאָדָם וּמַכֶּה אוֹתוֹ, וְאֵין מַפִּיל אוֹתוֹ לְחֻלְשָׁה, אֵין זֶה כִּי אִם בִּשְׁבִיל אֱמוּנָה, עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה, וְלֵידַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יֵמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים; כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁמַּאֲמִין שֶׁדָּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא עַל־יְדֵי הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה לְבַד יִתְפָּרְדוּ מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְלֹא יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ שׂוּם רַע, וְהַקַּטֵּגוֹר יִתְהַפֵּךְ לְסַנֵּגוֹר.

אֲבָל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה בַּטָּלָן, אֶלָּא רְאֵה לַחֲטֹף לִהְיוֹת עוֹד פַּעַם אֶצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן וְלֹא תִּתְחָרֵט, כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל הִבְטִיחַ לָנוּ הַבְטָחוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁכָּל מִי שֶׁבָּא אֵלָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מַעֲלָתוֹ גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל מַה יְכוֹלִים לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ שָׁם, וְיֵשׁ הֲמוֹן אֲנָשִׁים, שֶׁמְּסַפְּרִים נִסִּים גְּלוּיִים שֶׁקָּרוּ עִמָּהֶם בִּזְכוּת שֶׁזָּכוּ לִהְיוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדָךְ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד, וְתִהְיֶה לְךָ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה, שְׁנַת שַׁלְוָה וּמְנוּחָה.

תִּמְסֹר בִּרְכַּת "מַגָּל טוֹב" חַמָּה לְאִשְׁתְּךָ תִּחְיֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אִם אֶפְשָׁר לְדַבֵּר וּלְעוֹרֵר אֶת יְדִידְךָ ... שֶׁיִּתְעַנְיֵן לַעֲזֹר לַקְהִלָּה שֶׁלָּנוּ בְּיַבְנְאֵל, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וְאֶהְיֶה לְךָ אָסִיר תּוֹדָה עַל זֶה, וּבְפָרָט בְּעִנְיַן בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל, שֶׁאָנוּ רוֹצִים לִבְנוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תָבֹא לְאוּמַן, י״ד אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, תַּעַמְדוּ עַל הַמִּשְׁמָר, וְתַעַזְרוּ לִי בְּכָל מְחִיר, שֶׁנּוּכַל לְקַבֵּל אֶת הַמִּבְנֶה שֶׁל הַמָּעוֹן, עוֹשִׂים לָנוּ כָּל מִינֵי תַּרְגִּילִים שֶׁנִּהְיֶה בַּחוּץ וְכוּ׳, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים עַכְשָׁו לָדַעַת, כִּי זוֹ מִלְחָמָה וְכוּ׳, וּבְמִלְחָמָה צְרִיכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם כָּל הַטַּכְסִיסִים וְכוּ׳, טַכְסִיסֵי מִלְחָמָה וְכוּ׳, וְאַל נָא נִהְיֶה בַּטָּלָנִים לְפַסְפֵּס אֶת מִבְנֶה הַמָּעוֹן, וְלָכֵן תִּהְיוּ בְּקֶשֶׁר צָמוּד עִם ... וְכֻלְּכֶם בְּיַחַד רִשְׁמוּ אֶת יַלְדֵיכֶם, הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ כְּבָר מַסְפִּיק סוֹבְלִים סֵבֶל רַב, וְהִגִּיעַ הַזְּמַן, שֶׁלֹּא יַעַבְדוּ עָלֵינוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, מַסְפִּיק מְרִירוּת וְצָרוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ סוֹבְלִים בַּתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבְבֵית־סֵפֶר, אַל נָא לְפַסְפֵּס שְׁעַת הַכֹּשֶׁר לְהַשִּׂיג אֶת הַמָּעוֹן, הָעִקָּר הוּא לֹא לְהִתְפַּחֵד כְּלָל, שֶׁזֶּה צִוּוּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְעַם יִשְׂרָאֵל, בְּשָׁעָה שֶׁהֵם יוֹצְאִים לַמִּלְחָמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כ׳): ״וְהָיָה כְּקָרְבְּכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה, וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן, וְדִבֶּר אֶל הָעָם, וְאָמַר אֲלֵיהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אַתֶּם קְרֵבִים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל אוֹיְבֵיכֶם, אַל יֵרַךְ לְבַבְכֶם, אַל תִּירָאוּ וְאַל תַּחְפְּזוּ מִפְּנֵיכֶם, כִּי הֲוָיָ״ה אֱלֹקֵיכֶם הַהוֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אוֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ

אֶתְכֶם״ וְגוֹ׳, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְזָכֹר הֵיטֵב הֵיטֵב, שֶׁמַּה שֶׁקִּבַּלְנוּ הַתַּב״ר בַּעֲבוּר הַתַּלְמוּד תּוֹרָה, זֶה הָיָה רַק עַל־יְדֵי הַמִּלְחָמָה שֶׁלָּחֲמוּ בִּשְׁבִילֵנוּ שְׁנֵי חַבְרֵי מוֹעֵצָה שֶׁלָּנוּ ... וְ... וְלֹא הוֹעִיל לוֹ שׁוּם דָּבָר, וּמַלְאָךְ רַע בְּעַל כָּרְחוֹ יַעֲנֶה אָמֵן. וְעַל־כֵּן גַּם עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָלֶכֶת מִתַּחְכָּמִים, אֵיךְ לְהָכְנִיס לַמִּבְנֶה שֶׁל הַמָּעוֹן, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, שֶׁתִּשְׁתַּתְּפוּ פְּעֻלָּה עִם ... וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַמִּבְנֶה שֶׁל הַמָּעוֹן יִהְיֶה בְּיָדֵינוּ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַרְחִיב לָנוּ, וְנִזְכֶּה לְחַנֵּךְ אֶת יְלָדֵינוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ בַּדֶּרֶךְ הַמְּסוּרָה לָנוּ מִדּוֹר דּוֹר בְּלִי זִיז כָּלְשֶׁהוּ.

הֶכְפֵּל הַדָּבָר, אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם יְלָדִים, שֶׁצְּרִיכִים לְרָשְׁמָם בַּמָּעוֹן, לִהְיוֹת בְּקֶשֶׁר עִם ... הוּא יַנְחֶה אֶתְכֶם כַּדַּת מַה לַּעֲשׂוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ לְגַדֵּל אֶת בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ, וְתִרְווּ מֵהֶם רֹב נַחַת.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרלח.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, י״ד אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר ... שֶׁיִּהְיֶה בָּרִיא.

אֵין מִלִּים לְהוֹדוֹת לְךָ עַל הַמְּחָאָה שֶׁמָּחִית בִּפְנֵי וַעֲדַת הַחִנּוּךְ, אֵיךְ מַרְשִׁים לִילָדֵינוּ לִלְמֹד בְּמִבְנִים נוֹרָאִיִּים כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר אֵינָם מַתְאִימִים אֲפִלּוּ לְדִיר וּלְרֶפֶת וְכוּ׳. מָה אֹמַר לְךָ! הָיָה כְּדַאי לְךָ לִרְאוֹת אֵיךְ שֶׁכְּמַעַט מָאתַיִם יְלָדִים לוֹמְדִים הַיּוֹם בְּמוֹשֶׁבֶת יַבְנְאֵל בְּתָנָאִים גְּרוּעִים, שֶׁאֲפִלּוּ אֵצֶל עֲרָבִים וּבְדוּאִים לֹא נִמְצָאִים תְּנָאִים כָּאֵלּוּ, וְלוֹחֲמִים בִּילָדֵינוּ עַל לֹא דָּבָר, וְאֵין פּוֹצֶה פֶּה וּמְצַפְצֵף, וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁאָזַרְתָּ עֹז, וְיָצָאתָ לִמְחוֹת וְלִזְעֹק עַל הֶעָוֶל שֶׁעוֹשִׂים

לָנוּ, וְסוֹף כָּל סוֹף נִמְצָא אִישׁ שֶׁאִכְפַּת לוֹ מִיהוּדִים אֲחֵרִים, אֲשֶׁר כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת, שֶׁיְּהוּדִי אֶחָד יִדְאַג בַּעֲבוּר יְהוּדִי שֵׁנִי, לָכֵן אֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּכָל הַבְּרָכוֹת הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה, יְצַו הַשֵּׁם אֶת הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ, וְתִהְיֶה תָּמִיד בָּרִיא, וְכָל הַמִּשְׁפָּחָה יִהְיוּ בְּרִיאִים, וְתִרְווּ רֹב נַחַת, וְתִהְיֶה פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע בְּבֵיתְכֶם, וְתִזְכּוּ לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה.

וַאֲנִי מַזְמִין אוֹתְךָ אִישִׁית, שֶׁתָּבוֹא לִבְדֹּק בַּשֻּׁלְחָן בְּאֵילוּ תְּנָאִים הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ לוֹמְדִים.

הַמְאַחֵל לְךָ וּלְכָל מִשְׁפַּחְתְּךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, ט״ו אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל בַּחוּרֵי הַיְשִׁיבָה הַיְקָרִים, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הֲוַ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֶצְלִי הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, כְּשֶׁאֲנִי יָכוֹל לְדַבֵּר עִם בַּחוּרֵי יְשִׁיבָה בְּדִבּוּרִים מְלֵאֵי זִיו וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא, הַמְחַיִּים נֶפֶשׁ כָּל חַי, וּבִפְרָט לְבַחוּרִים צְעִירִים. וְכַיָּדוּעַ הַסִּפּוּר, שֶׁפַּעַם בָּא אִישׁ זָקֵן אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָמַר לוֹ: רַבִּי, תְּקָרֵב אוֹתִי אֲלֵיכֶם. עָנָה וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: אֵינִי יָכוֹל לְקָרֵב זְקֵנִים. וְאַחַר־כָּךְ חִיֵּךְ וְאָמַר: נוּ, אֵינִי יָכוֹל לְקָרֵב זְקֵנִים?! אֲבָל בֶּאֱמֶת לְבַסּוֹף הַזָּקֵן לֹא הִתְקָרֵב. וְאָז אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל אֶת הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רו עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קיט): ״תָּעִיתִי כְּשֶׂה אֹבֵד, בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ״. רוֹאִים רוֹעֶה צֹאן הַהוֹלֵךְ עִם צֹאנוֹ לִרְעוֹת אֶת הַצֹּאן, עָלָה עַל הָהָר, נִכְנַס לַיַּעַר, וְהַצֹּאן מִתְפַּזְּרִים לְאַרְבַּע רוּחוֹת, לוֹעֲסִים עֵשֶׂב, שׂוֹתִים וְכוּ׳, וְהָרוֹעֶה יוֹשֵׁב עִם חָלִיל וּמְחַלֵּל נִגּוּן, וְכָל זְמַן שֶׁהַצֹּאן שׁוֹמְעִים אֶת הַנִּגּוּן, הֵם בְּטוּחִים שֶׁאֵינָם רְחוֹקִים מֵהָרוֹעֶה, וּכְשֶׁנּוֹתֵן לָהֶם אֶת אוֹת הַצְּפִצוּף שֶׁהֵם מַכִּירִים, אֲזַי מִתְקַבְּצִים כֻּלָּם וְשָׁבִים לְבֵיתָם. וּמַה קּוֹרֶה כְּשֶׁכֶּבֶשׂ אֶחָד אוֹ עֵז נִכְנַס בָּעֲבִי הַיַּעַר וְתָעָה, וְהֵחֵל לְהִתְרַחֵק

מֵהָרוֹעֶה, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ דֶּרֶךְ חֲזָרָה. וְהָרוֹעֶה כְּבָר קִבֵּץ אֶת כָּל הַצֹּאן, וְרוֹאֶה שֶׁחָסֵר אֶחָד, וּמְצַפְצֵף בֶּחָלִיל, וְהַכֶּבֶשׂ טָעָה כָּל־כָּךְ שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אֶת הַקּוֹל, אֲזַי הָרוֹעֶה מִתְיָאֵשׁ מִמֶּנּוּ, וְשָׁב הַבַּיְתָה עִם כָּל הַצֹּאן חָסֵר אֶחָד, וְהַכֶּבֶשׂ מִסְכֵּן נוֹתָר בָּדָד וְכוּ׳, הוּא שָׁכַח אֶת הַקּוֹל, וְהָרוֹעֶה שָׁכַח מִמֶּנּוּ. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: כָּךְ הוּא בְּעִנְיַן קֵרוּב יְהוּדִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כֻּלָּנוּ נְשָׁמוֹת שֶׁיָּרְדוּ מֵהַשָּׁמַיִם, מֵעוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת, וְלָכֵן כְּשֶׁיֶּלֶד נַעֲשֶׂה בַּר־מִצְוָה, וְכֵן אַחַר־כָּךְ בְּגִיל אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה חָמֵשׁ־עֶשְׂרֵה שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה, אֲזַי לֹא מִזְמַן יָרְדָה נִשְׁמָתוֹ מֵעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְהוּא עֲדַיִן זוֹכֵר אֶת הַקּוֹל שֶׁמַּכְרִיזִים בַּשָּׁמַיִם. וְלָכֵן קַל מְאֹד אָז לְקָרֵב יְלָדִים בְּנֵי מִצְוָה וּמְעַט הָלְאָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עֲדַיִן זוֹכְרִים אֶת הַקּוֹל, אֵיךְ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם בְּעוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת נִרְאִים, אֲבָל כְּכָל שֶׁמִּתְבַּגְּרִים וְתוֹעִים בְּתוֹךְ הָעוֹלָם הַזֶּה, שׁוֹכְחִים אֶת הַקּוֹל. וְאִם־כֵּן כְּכָל שֶׁאָדָם מִתְבַּגֵּר יוֹתֵר, וּבְפָרָט כְּשֶׁמִּתְחַתֵּן, וְיֵשׁ לוֹ אִשָּׁה וִילָדִים, וּכְבָר נִכְנָס בְּהֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְעוֹבֵד וְרָץ אַחַר כֶּסֶף, אָז שׁוֹכֵחַ מֵהַקּוֹל שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמְאֹד קָשֶׁה לְקָרֵב אוֹתוֹ. וְלָכֵן מְאֹד קָשֶׁה לְקָרֵב זְקֵנִים. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּגִיל צָעִיר, אָז הוּא הַזְּמַן הַטּוֹב בְּיוֹתֵר לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן עג): הָעֲבוֹדוֹת שֶׁאָדָם עוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲרוּתוֹ, כָּל יוֹם עֶרְכּוֹ יָקָר מִשָּׁנִים רַבּוֹת שֶׁל עֲבוֹדָה לְעֵת זִקְנָתוֹ; יוֹם אֶחָד כְּשֶׁהוּא צָעִיר וְעוֹבֵד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יוֹתֵר שָׁוֶה מִשָּׁנִים רַבּוֹת לְעֵת זִקְנָה. וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהָבִין דָּבָר זֶה. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קנב.): יַנְקוּתָא כְּלִילָא דְּוַרְדָא; עִקַּר יְפִי הַפֶּרַח בְּצְעִירוּתוֹ, כְּשֶׁיֶּלֶד בְּגִיל שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה, הַיֵּצֶר הָרָע בּוֹעֵר בּוֹ מְאֹד, אֲבָל אִם לוֹקֵחַ עַצְמוֹ בְּיָדָיו וְגוֹרֵס הַרְבֵּה מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, זֹהַר וְתִקּוּנִים, הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲזַי כָּל שֶׁחוֹזֵר עַל זֶה, יוֹתֵר נִקְלָט לוֹ בְּמֹחוֹ, כִּי הַמֹּחַ עֲדַיִן נָקִי, וְאֵינוֹ מָלֵא זֶבֶל וְזֹהַמָּה, אֵין לוֹ כֶּסֶף בָּרֹאשׁ, וְהַלִּמּוּד נִשְׁאָר כִּתְמוּנָה בְּמֹחוֹ, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁיִּכָּנֵס בְּהֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא יִשְׁכַּח אֶת אֲשֶׁר לָמַד, אֶת כָּל הַדִּבּוּרִים וְהַתּוֹרוֹת שֶׁשָּׁנַן בִּהְיוֹתוֹ צָעִיר. וְדָבָר זֶה קָשֶׁה לְהַבְהִיר לְבָחוּר צָעִיר, כִּי אֵינוֹ קוֹלֵט אֶת זֹאת, וְקָשֶׁה לְקַבֵּל

אֶת הַדְּבָרִים. וְלָכֵן הַהֶכְרֵחַ לִי לוֹמַר לָכֶם, שֶׁכָּל מַה שֶּׁאֲנִי זוֹכֵר, זֶה רַק מַה שֶּׁלָּמַדְתִּי בְּעֵת בַּחֲרוּתִי, כְּשֶׁהָיִיתִי בְּגִיל חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה וָחֵצִי הִתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ זַ״ל, עַד אָז לֹא הָיָה לִי חֵשֶׁק לִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל, הָיִיתִי שׁוֹבָב גָּדוֹל, וּבָרֵגַע שֶׁהִתְקָרַבְתִּי אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, רַבֵּנוּ זַ״ל הִכְנִיס בִּי תְּשׁוּקָה כָּזוֹ, שֶׁלֹּא רָצִיתִי לְהַפְסִיק מִלִּלְמֹד וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהִתְפַּלֵּל, וְהָיִיתִי עַקְשָׁן גָּדוֹל, שֶׁאָמַרְתִּי: אֲנִי הוֹלֵךְ לְחַקּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָל־כָּךְ הִרְבֵּה חָזַרְתִּי עַל שִׂיחוֹת וְחַיֵּי־מוֹהַר״ן, עַד שֶׁאִם תָּעִירוּ אוֹתִי בְּאֶמְצַע הַלַּיְלָה, בְּאֶמְצַע הַשָּׁנָה אֲנִי זוֹכֵר הַכֹּל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהִתְחַלְתִּי לִלְמֹד ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ — זֶה נִקְלָט בַּמֹּחַ, וְכֵן מַאֲמְרֵי חַזַ״ל, וְהַכֹּל מֻחָמַת שֶׁבִּלִּיתִי זְמַנִּי בְּטוֹב וּבַנְּעִימִים, וְהָיוּ לִי הֲמוֹן מְנִיעוֹת וְעִכּוּבִים, קִבַּלְתִּי מַכּוֹת רֶצַח, וְגֵרְשׁוּ אוֹתִי מֵהַיְשִׁיבָה, אַךְ וְרַק מֻחָמַת שֶׁלָּמַדְתִּי חַ״י פְּרָקִים מִשָּׁנָיוֹת, וְשִׁעוּרִים כְּסִדְרָן גְּמָרָא. אַף שֶׁזֶּה נִרְאֶה מוּזָר, אֲבָל כֵּן הָיָה. בַּיְּשִׁיבָה שֶׁלָּמַדְתִּי לָמַדְתִּי חָמֵשׁ שָׁנִים, וְהָיוּ שָׁם שְׁמוֹנִים בַּחוּרִים, וּמִישִׁיבָה זוֹ יָצְאוּ אַדְמוֹ״רִים, רַבָּנִים וּמוֹרֵי הוֹרָאָה, שְׁנֵי שְׁלִישׁ נִשְׁאֲרוּ בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ וּשְׁלִישׁ נַעֲשׂוּ בַּעֲלֵי־בָּתִּים, וּמִכָּל הַשְּׁמוֹנִים בַּחוּרִים, הָיָה רַק בָּחוּר אֶחָד מִסְכֵּן וְכוּ׳. אֲבָל לֹא הָיָה מֻשָּׂג כָּזֶה שֶׁהַבַּחוּרִים הִתְקוֹטְטוּ בֵּינֵיהֶם, וְהִשְׁפִּילוּ זֶה אֶת זֶה, וַאֲנִי מְדַבֵּר עַתָּה מִגִּיל אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה עַד תִּשַׁע־עֶשְׂרֵה, חָמֵשׁ שָׁנִים אֵלּוּ לָמַדְתִּי בִּישִׁיבָה זוֹ. וּבַזְּמַן הַהוּא הִתְקָרַבְתִּי אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל עַל־יְדֵי שֶׁמָּצָאתִי סֵפֶר קָטָן ״מִשִּׁיבַת נָפֶשׁ״, וְסִיַּמְתִּי אוֹתוֹ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּאוֹתוֹ יוֹם, כִּי אֲנִי בְּטִבְעִי עַקְשָׁן גָּדוֹל, וּכְשֶׁקָּרָאתִי אֶת הַסֵּפֶר, אָמַרְתִּי: פֹּה אֵשֵׁב כִּי אוֹיתִיהָ, וּלְאַט לְאַט רָכַשְׁתִּי עוֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁלֹּא הָיוּ בְּנִמְצָא כְּלָל בַּיָּמִים הָאָז, כִּי לֹא יָדְעוּ כְּלָל מֵחַסִידֵי בְּרֶסְלֶב בְּאַרְצוֹת־הַבְּרִית הָאָז, וְנוֹדַע לִי אַחַר־כָּךְ, שֶׁבְּקֹשִׁי הָיָה לָהֶם מִנְיָן אֶחָד. וְאָז גָּמַרְתִּי בְּדַעְתִּי, שֶׁכְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לִי וְאֶתְחַתֵּן, וְאַדְפִּיס וְאָפִיץ וַאֲמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, מֵאַחַר שֶׁהָיָה לִי כָּל־כָּךְ קָשֶׁה לְהַשִּׂיג סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, הִצְלַחְתִּי לְקַיֵּם נִדְרִי, וְכֵן אֲנִי מְפָרְסֵם אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. אֲבָל בִּישִׁיבָה זוֹ הֻבְנֹתִי תֵּכֶף־וּמִיָּד, שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר שֶׁיֵּשׁ לִי שַׂיָּכוּת לְבְרֶסְלֶב, כִּי נוֹכַחְתִּי שֶׁעוֹשִׂים מִזֶּה לֵיצָנוּת וְכוּ׳. הָיָה לִי סֵפֶר ״עָלִים לִתְרוּפָה״

מִכְתְּבֵי מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל, וּבְכָל הַפְּסָקָה עֵינָתִי בָּזֶה, וְהָיָה שָׁם בָּחוּר, שֶׁכֵּן הָיָה יוֹדֵעַ מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב, וְכִיצַד? הֱיוֹת שֶׁהָיָה בָּחוּר מְבֻגָּר, וְנָסַע מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁבִיל שִׁדּוּכִים, וְחָזַר בְּאַכְזָבָה גְּדוֹלָה וְכוּ׳. וּבַדֶּרֶךְ חֲזָרָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָיָה מֻכְרָח לַעֲצֹר בְּלוֹנְדוֹן, הֱיוֹת שֶׁהָיָה מְאֹד מְמֻרְמָר, שֶׁלֹּא יָצָא מֵהַשִּׁדּוּךְ דָּבָר, וְהִתְאַכְסֵן בְּאֵיזוֹ הַכְנָסַת אוֹרְחִים, וּבְאוֹתוֹ חֶדֶר שָׁנָתְנוּ לוֹ הָיְתָה עוֹד מִטָּה, וְעוֹד יְהוּדִי מְשֻׁלָּח מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיָה יָשֵׁן שָׁם, יְהוּדִי זֶה הָיְתָה דַּרְכּוֹ לָשׁוּב מֵאָחֹר, וְנִכְנַס לַחֶדֶר, וְרָאָה שֶׁהַהוּא כְּבָר יָשֵׁן, אֲזַי הִדְלִיק נֵר, וְחָלַץ נְעָלָיו, וְיָשַׁב עַל הָרִצְפָּה, וְהֵחֵל לוֹמַר חֲצוֹת בִּבְכִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, וְאַחַר־כָּךְ הוֹצִיא סֵפֶר מֵהַמְּזוָדָה, וְהָיָה אוֹמֵר וְאוֹמֵר וּבוֹכֶה, וְהַבָּחוּר הַזֶּה מֵרֹב צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁהָיְתָה לוֹ, לֹא יָכוֹל הָיָה לִישֹׁן, אֲבָל עָשָׂה עַצְמוֹ כְּיָשֵׁן, וְרָאָה וְשָׁמַע אֶת כָּל עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁל אוֹתוֹ יְהוּדִי, וְהָיָה בָּטוּחַ שֶׁהַהוּא אֶחָד מִל״ו צַדִּיקִים. וְהִנֵּה הַיְּהוּדִי הַזֶּה הָלַךְ קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם לְהִתְפַּלֵּל וָתִיקִין, אֲזַי קָם הַבָּחוּר, שֶׁהִסְתַּקְּרָן לֵידַע מֶה הָיָה הַסֵּפֶר שֶׁהוֹצִיא מִמְּזַוְדָתוֹ, וְאָמַר בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וּמִתּוֹךְ סַקְרָנוּת נִגַּשׁ לַמְּזַוְדָה וְהוֹצִיאוֹ, וְרָאָה שֶׁזֶּהוּ סֵפֶר ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְהָיְתָה זוֹ הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁרָאָה אֶת הַסֵּפֶר, וְהִתְבּוֹנֵן בַּשַּׁעַר שֶׁחִבְּרוֹ ר׳ נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, וְקָרָא אֶת הַהַקְדָּמָה, וּמְאֹד מְאֹד נִמְשַׁךְ אֶל דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ חָזַר לַיְשִׁיבָה. וְלָכֵן הוּא יָדַע מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב, אֲבָל לֹא עָשָׂה אֶצְלוֹ רֹשֶׁם וְשָׁכַח וְכוּ׳. וְהִנֵּה פּוֹגֵשׁ אוֹתִי מְסֻתָּכֵל בְּ״עָלִים לִתְרוּפָה״, אֲזַי סִפֵּר לִי אֶת כָּל הַסִּפּוּר הַזֶּה, וּבִקַּשְׁתִּי אוֹתוֹ: תַּעֲשֶׂה לִי טוֹבָה, אַל תְּפַרְסֵם אוֹתִי וְכוּ׳. וְהוּא הָלַךְ וְגִלָּה לְכָל הַבַּחוּרִים: הִנֵּה זֶה נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶבֶר. וְהַבַּחוּרִים הֵחֵלּוּ לְנַדֵּנֵד אִם נָכוֹן הַדָּבָר וְכוּ׳, וְהִצְלַחְתִּי לְהִתְחַמֵּק מִכֻּלָּם, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת לִי דָּבָר וְכוּ׳, וּכְשֶׁהֵם הָיוּ מְשׁוֹתְבְבִים בַּשֶּׁלֶג וְכוּ׳, אֲנִי בָּרַחְתִּי לְאֵיזֶה מָקוֹם וְהִתְבּוֹדַדְתִּי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. בַּיְשִׁיבָה הַזּוֹ הָיָה בִּנְיָן שֶׁל אַרְבַּע קוֹמוֹת, שְׁתֵּי קוֹמוֹת שֶׁהִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶן, וּשְׁתֵּי הַקּוֹמוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת הָיוּ סְגוּרוֹת בְּקָרֶשִׁים, וְהַחֲשֵׁכָה רָבְצָה שָׁם, וְכֻלָּם פָּחֲדוּ לַעֲלוֹת, וְאָמְרוּ שֶׁיֵּשׁ שָׁם שֵׁדִים וְרוּחוֹת, וְלֹא כְּדַאי לַעֲלוֹת. (וְכַיָּדוּעַ בְּאַרְצוֹת־הַבְּרִית בַּבִּנְיָנִים הַגְּדוֹלִים יֶשְׁנָהּ יְצִיאַת חֵרוּם, מַדְרֵגוֹת תְּלוּיוֹת עַל קִיר, וְזֶה מְסֻכָּן לְטִפּוּס וְכוּ׳, וַאֲנִי חִפַּשְׂתִּי מָקוֹם טוֹב לְהִתְבּוֹדְדוּת, וְנִסְכַּם בְּדַעְתִּי,

שֶׁאֶעֱלֶה עַל הַסֵּלָם וְאַגִּיעַ לַקּוֹמָה הָעֶלְיוֹנָה, וּמַה שֶּׁאוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם שֵׁדִים, לָקַחְתִּי מַקֵּל וְכוּ׳, וְעָלִיתִי וְנִכְנַסְתִּי לִפְנִים דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן, וְהָיוּ שָׁם מִטּוֹת שְׁבוּרוֹת, כִּסְאוֹת וְכוּ׳, וְכֵן עָבַרְתִּי מֵחֶדֶר לְחֶדֶר, וְלֹא רָאִיתִי שׁוּם שֵׁד וְכוּ׳, הָיִיתִי בָּחוּר צָעִיר, אֲבָל בְּרוּךְ הַשֵּׁם, בַּעַל אֹמֶץ לֵב וְכוּ׳, וְרָאִיתִי שֶׁהַכֹּל דִּמְיוֹן גָּדוֹל, כִּי אֵין שׁוּם רוּחוֹת אֶלָּא סְתָם דִּירָה עֲזוּבָה. וְלָקַחְתִּי סְחָבָה וְנִקִּיתִי אֵיזֶה כִּסֵּא, וְאָמַרְתִּי: הִנֵּה יֵשׁ לִי מָקוֹם טוֹב לְהִתְבּוֹדְדוּת, וְיָדַעְתִּי שֶׁהַבַּחוּרִים כְּבָר לֹא יְחַפְּשׂוּ אַחֲרַי, וְכֵן עָשִׂיתִי כָּל יוֹם וָיוֹם, כְּשֶׁהַבַּחוּרִים אָכְלוּ, יָצָאתִי דֶּרֶךְ הַסֵּלָם, וּבַחֹרֶף הָיָה זֶה מְסֻכָּן מְאֹד, כִּי הַכֹּל הָיָה גּוּשׁ קֶרַח, וְהִגַּעְתִּי לַקּוֹמָה הָעֶלְיוֹנָה, וְהִתְבּוֹדַדְתִּי שָׁם רַבּוֹת, וְכָךְ חָלְפָה שָׁנָה אַחַר שָׁנָה, וּבֵין כָּךְ הִגִּיעַ לְאָזְנַי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שֶׁאֲנִי מְקֹרָב לִבְרֶסְלֶב, וְהֵחֵל לְבַזּוֹתֵנִי, כִּי הָיְתָה אָז הִתְנַגְּדוּת גְּדוֹלָה, וּבִפְרָט כְּשֶׁלָּמַדְתִּי חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, כִּי רָאִיתִי שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפה) לִלְמֹד חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת לְתִקּוּן וְכוּ׳, וְלָמָּה, אִם־כֵּן, לֹא אֶקַּח תִּקּוּן זֶה לְעַצְמִי?! וְהִנֵּה יָשְׁבוּ בַּחוּרִים וּפִצְּחוּ גַּרְעִינִים, אוֹ שֶׁקָּרְאוּ עִתּוֹן, אוֹ שֶׁסְּתָם בִּלּוּ זְמַנָּם, וְלָהֶם לֹא עָשָׂה הָרֹאשׁ יְשִׁיבָה כְּלוּם, וַאֲנִי הָיִיתִי צָרִיךְ לְהִסְתַּתֵּר וְלִלְמֹד חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת בְּהֶחְבֵּא — שִׁמּוּ שָׁמַיִם, וְאוֹי וַאֲבוֹי אִם הָיָה תּוֹפֵס אוֹתִי וְכוּ׳, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מֶה חָטָאתִי וּמַה פָּשַׁעְתִּי, וּפֹה הֶאֱרַכְתִּי בִּשְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, וְכָעַס עָלַי, וְכָאן גָּרַסְתִּי גְּמָרָא וְכוּ׳, עַד שֶׁלְּבַסּוֹף הֵפַצְתִּי בֵּין הַבַּחוּרִים אֶת הַסְּפָרִים, אֲזַי גֵּרְשָׁנִי, וְהָיָה זֶה אַחַר חָמֵשׁ שָׁנִים שֶׁלָּמַדְתִּי בִּישִׁיבָה זוֹ, וְאָז עָבַרְתִּי לִישִׁיבָה שֶׁל הַגָּאוֹן ר׳ מֹשֶׁה פַיינְשְׁטֵין זְצַ״ל, וְלָמַדְתִּי חָמֵשׁ שָׁנִים, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, שָׁם לֹא הָיוּ לִי מְנִיעוֹת, וְהוּא הֶעֱרִיכֵנִי מְאֹד. וּכְשֶׁנַּעֲשֵׂיתִי חָתָן, אָמַר לִי בּוֹ בָּרֵגַע: מַזָּל טוֹב וְכוּ׳, וְיוֹם לִפְנֵי הַחֲתֻנָּה אָמַר שֶׁאוֹדִיעַ לוֹ, וְהוּא רוֹצֶה לָבוֹא לַחֲתֻנָּתִי, הוּא הִזְמִין עַצְמוֹ. וּמִי שֶׁמַּכִּירוֹ, יוֹדֵעַ שֶׁהוּא גָּאוֹן גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, וְסִיֵּם כַּמָּה פְּעָמִים שַׁ״ס וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְחִבֵּר שׁוּ״ת אִגְרוֹת מֹשֶׁה. וּבֶאֱמֶת אָז לָמַדְתִּי בְּהַתְמָדָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל יוֹם הֵצִיץ לִרְאוֹת הֵיכָן אֲנִי אוֹחֵז וְכוּ׳, וְהָיָה מְלַטְּפֵנִי בְּחִבָּה, כִּי אָהַב לִרְאוֹת בָּחוּר מַתְמִיד. וְהִנֵּה כָּךְ עָבְרוּ עָלַי יְמֵי בַּחֲרוּתִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנִי שֶׁלֹּא הָיִיתִי בַּטְלָן, וְנִצַּלְתִּי יְמֵי בַּחֲרוּתִי.

וְהַהֶכְרֵחַ לִי לוֹמַר לְכֻלָּם, עִם כָּל הַשּׁוֹבְבוּת שֶׁהָיְתָה בַּיְשִׁיבָה, אֲבָל לֹא הָיוּ חֲבֵרִים רָעִים, אַף פַּעַם לֹא הָיָה כַּדָּבָר הַזֶּה, שֶׁבָּחוּר יַכֶּה בָּחוּר אַחֵר, לֹא רָאִיתִי שֶׁבָּחוּר יָצִיק לְזוּלָתוֹ, הַיְנוּ הָיוּ לִי חֲבֵרִים טוֹבִים, וְאוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ זוּטָא, פֶּרֶק טז): לְעוֹלָם יִקְנֶה אָדָם חָבֵר לְעַצְמוֹ שֶׁיִּקְרָא עִמּוֹ, וְאֵין חָבֵר נִקְנֶה אֶלָּא בְּדָמִים; וְכֵן אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרֵי נְצָבִים): אֵין חָבֵר נִקְנֶה אֶלָּא בְּקֹשִׁי קַשְׁיִין; קָשֶׁה מְאֹד לִמְצֹא חָבֵר טוֹב, וּלְהֶפֶךְ — חָבֵר רַע, יָכוֹל לְהוֹצִיאֲךָ מִדַּעְתְּךָ. מָה אָנוּ רוֹאִים הַיּוֹם? לָמָּה יֶשְׁנָם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה בַּחוּרִים מְקֻלְקָלִים, שֶׁמְּאַבְּדִים אֶת הַחֵשֶׁק לִלְמֹד, וְעוֹשִׂים שְׁטֻיּוֹת, הֲלֹא הֵם בַּחוּרִים תְּמִימִים? אֶלָּא מַסְפִּיק שֶׁיִּהְיֶה בַּיְשִׁיבָה בָּחוּר אֶחָד לֵיצָן, שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לִלְמֹד, וְהוּא כֹּבֶד יָכוֹל לְהַפְרִיעַ לְכָל הַבַּחוּרִים וְלַהֲרֹס אֶת כֻּלָּם. וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ רוֹאִים אַרְגַּז מָלֵא תַּפּוּחִים יָפִים מְאֹד, דַּי בְּתַפּוּחַ אֶחָד רָקוּב עִם תּוֹלָעִים, וְאִם לֹא יוֹצִיאוּהוּ, לֹא יֶאֱרַךְ זְמַן רַב, וְכָל הַתַּפּוּחִים יֵרָקְבוּ וְיֵצֵא רֵיחַ רַע, וְכָל הַתַּפּוּחִים יֵתְלְעוּ, וְזֶה לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, קוֹרֶה בַּיְשִׁיבוֹת, שֶׁבָּחוּר אֶחָד מְקַלְקֵל מְקַלְקֵל אֶת כֻּלָּם, לֵיצָן אֶחָד יָכוֹל לַהֲרֹס אֶת כָּל הַיְשִׁיבָה, כִּי הַלֵּיצָנוּת הִיא אֲבִי אֲבוֹת הַטֻּמְאָה. וְאָמַר מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל: עִקַּר פֶּתַח הַטֻּמְאָה זֶה לֵיצָנוּת, כִּי אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קד.): הַבָּא לְטַמֵּא פּוֹתְחִין לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "אִם לַלֵּצִים הוּא יָלִיץ". אִם חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים לָקְחוּ רְאָיָה דַּיְקָא מִפָּסוּק זֶה לְהוֹכִיחַ אֶת נְקֻדַּת הַטֻּמְאָה, סִימָן שֶׁהַלֵּיצָנוּת הִיא פֶּתַח לְכָל הַקִּלְקוּלִים. וְכֵן אָמְרוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים א, כא): מַה הַשֶּׁמֶן הַזֶּה אֵינוֹ מִתְעָרֵב בִּשְׁאָר מַשְׁקִים, אַף תּוֹרָה אֵינָהּ מִתְעָרֶבֶת בְּדִבְרֵי לֵיצָנוּת, נִכְנָס דְּבַר תּוֹרָה לַלֵּב, יוֹצֵאת כְּנֶגְדּוֹ טִפָּה שֶׁל לֵיצָנוּת וּלְהֶפֶךְ; שֶׁמֶן וּמַיִם אֵינָם מִתְעָרְבִים, יֵשׁ כּוֹס מָלֵא שֶׁמֶן, אִם תַּכְנִיסוּ טִפָּה מַיִם, יוֹצֵאת כְּנֶגְדָּהּ טִפָּה שֶׁמֶן, וְאֵין זֶה הוֹלֵךְ בְּיַחַד, לֵיצָנוּת וְתוֹרָה אֵינָן הוֹלְכוֹת יַחַד, אִם אָדָם לֵיצָן, יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ הַתּוֹרָה, וְלָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד, שֶׁבַּיְשִׁיבָה לֹא יִהְיֶה בָּחוּר לֵיצָן וּמְקַלְקֵל, כִּי אָז עָלוּל לְקַלְקֵל אֶת כֻּלָּם.

וְלִזְכוּתֵנוּ יֵאָמֵר, שֶׁלֹּא הָיוּ בִּזְמַנֵּנוּ בַּחוּרִים רָעִים, לֹא יָדַעְנוּ מַה

זֶה רַע, כֻּלָּנוּ הָיִינוּ בַּחוּרִים תְּמִימִים וְטוֹבִים, בַּעֲלֵי דֶּרֶךְ אֶרֶץ, עֲזָרְנוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ, הָיִינוּ שׁוֹבָבִים אֲבָל שׁוֹבְבוּת שֶׁל שִׂמְחָה, אַךְ לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה שֶׁל שִׁנְאָה. וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא הִגְבִּיהוּ יָדַיִם עַל אַף אֶחָד.

וּמֵאָז חָלְפוּ יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים שָׁנָה שֶׁאֲנִי לוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲנִי יָכוֹל לוֹמַר עַל עַצְמִי אֶת הַפָּסוּק (תְּהִלִּים מב, ח): ״כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ״ — פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר. עוֹד חֲזוֹן לַמּוֹעֵד שֶׁאֲסַפֵּר מֶה עָבַר עָלַי מֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁנִים הַלָּלוּ...

אֲבָל עַתָּה אֲנִי פּוֹנֶה אֲלֵיכֶם. אַתֶּם בַּחוּרִים צְעִירִים, וְנָתַתִּי לָכֶם הַגְמָא מֶה עָשִׂיתִי בְּהְיוֹתִי בָּחוּר צָעִיר. בָּרוּךְ־הַשֵּׁם חֲבֵרִים רָעִים לֹא הָיוּ לִי, וְלֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה בַּיְשִׁיבָה שֶׁלָּנוּ, וְאַף שֶׁהָיוּ הַרְבֵּה שֶׁלֹּא לָמְדוּ כְּפִי שֶׁצָּרִיךְ, אֲבָל זֶה כְּמוֹ בְּכָל הַיְשִׁיבוֹת, הָיוּ בַּחוּרִים מַתְמִידִים אֲבָל לֹא כֻּלָּם וְכוּ׳, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנִי מֵאָז שֶׁהַחִילוֹתִי לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל בַּחֲמֵשׁ הַשָּׁנִים הָרִאשׁוֹנוֹת הָיוּ לִי צָרוֹת צְרוּרוֹת מֵרֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, אֲבָל לֹא עָזַר לוֹ, אֶלָּא לְהֶפֶךְ, לָמַדְתִּי יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְסִיַּמְתִּי מַסֶּכְתָּא אַחַר מַסֶּכְתָּא וְכוּ׳, כִּי קָלַטְתִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד, שֶׁזּוֹ סְתָם שְׁנָאַת חִנָּם עַל בְּרֶסֶלֶב.

וְהִנֵּה הִגַּעְנוּ הַלּוֹם, יֵשׁ לִי יְשִׁיבָה קְטַנָּה פֹּה בְּאַרְצוֹת־הַבְּרִית ״בֵּית שְׁלֹמֹה״, כָּל אֵלּוּ שֶׁגָּרִים בְּיַבְנְאֵל, אֲנִי מֻכָּרָח לְקַחְתָּם מִכַּמָּה טְעָמִים, אַף שֶׁזֶּה קָשֶׁה לִי, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיַּחְזְרוּ חֲזָרָה מֻצְלָחִים מְאֹד, בְּתוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, וְיַתְמִידוּ מְאֹד בְּחַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת וְדַפֵּי גְּמָרָא, שֻׁלְחָן עָרוּךְ וְכוּ׳, סוֹף כָּל סוֹף הֵם בְּנֵי אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה וַחֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה, וְיכוֹלִים לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר בְּגִיל הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְכֵן אֲנִי פּוֹתֵחַ יְשִׁיבָה ״דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר״ בְּיַבְנְאֵל, וּשְׁנֵיהֶם תַּחַת מְתִיבְתָּא ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, כִּי מְתִיבְתָּא דְּאַרְעָא כְּמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא. הַיְשִׁיבָה פֹּה מְשַׁגְשֶׁגֶת, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, וַאֲקַוֶּה שֶׁיַּצְלִיחוּ מְאֹד, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַחַיִּים פּוֹרְחִים, הִנֵּה הָיִיתִי בְּגִילָם, וְחָלְפוּ כְּבָר שְׁלֹשִׁים שָׁנָה מֵאָז, אֲבָל לֹא הָיִיתִי בַּטְלָן בְּמֶשֶׁךְ שָׁנִים אֵלּוּ, עָבְרוּ עָלַי הַרְבֵּה דְּבָרִים, שֶׁאֲסַפֵּרֵם בִּזְמַן אַחֵר. אֲבָל אֲנִי מְדַבֵּר אֶל הַתַּלְמִידִים הַיְקָרִים, אֲנִי מֵקִים אֶת הַיְשִׁיבָה לְתַכְלִית אַחַת: אֲנִי

רוֹצֶה לִבְנוֹת עִיר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, שֶׁתִּהְיֶה ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, וְיִהְיוּ שָׁם אַלְפֵי תּוֹשָׁבִים מְקֹרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכְּשֶׁיַּגִּיעַ לִנְסֹעַ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, מִיַּבְנְאֵל בְּעַצְמָהּ יִסְעוּ כַּמָּה אַלְפֵי אֲנָשִׁים, אוּלַי יִהְיֶה שִׁדָּה תְּעוּפָה, וּמִשָּׁם יִסְעוּ לְאוּמָן, וְאָצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַכֹּל יָכוֹל לִהְיוֹת, כָּךְ אָמַר הַתָּם בִּסְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט׳; וְהִנֵּה לֹא שִׁעֲרְתִּי שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם בְּעַצְמוֹ יִהְיֶה פֹּה בְּיַבְנְאֵל, וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי עִכּוּבִים שֶׁלֹּא נוֹכַל לְהִתְקַדֵּם, אֲבָל אֵינֶנִּי מְפַחֵד מִמֶּנּוּ, יוֹתֵר טוֹב שֶׁהוּא יִפְחַד מִמֶּנִּי, כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּסִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ג׳ מֵהַחֹגֵר, שֶׁהֶחְכָּם לָקַח אֲנָשָׁיו חוּץ לְיִשּׁוּב, וְעָשָׂה עִגּוּל סְבִיבָם, בָּא מֶלֶךְ הַשֵּׁדִים וְאָמַר לוֹ: מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בִּגְבוּלִי, אָמַר הֶחָכָם: מִי אָמַר שֶׁזֶּה גְּבוּלְךָ? אֲזַי נִמְתָּח עַד הַשָּׁמַיִם, וְאָמַר לוֹ: אִם אַתָּה רוֹצֶה אֶבְלַע אוֹתְךָ וַאֲנָשֶׁיךָ. וְעָנָה הֶחָכָם: אֵינֶנִּי מְפַחֵד מִמְּךָ, וְאִם אַתָּה רוֹצֶה אֶעֱשֶׂה דָּבָר כָּזֶה שֶׁאַתָּה תִּפְחַד מִמֶּנִּי. וְהִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהֵחֵלּוּ לְהִשָּׁמַע רְעָמִים, וּמֵהָרְעָמִים הַשֵּׁדִים וְהָרוּחוֹת מִתְפַּחֲדִים וְכוּ׳.

וּבֶאֱמֶת גַּם הַסָּמ״ךְ־מ״ם מוֹסֵר אוֹתִי עַל יָמִין וְעַל שְׂמֹאל, הֶעֱמִיד עָלַי תִּיקִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל אֵינִי מְפַחֵד מִמֶּנּוּ, אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת שֶׁלִּי, וְלֹא אֶחְשֹׁשׁ כְּלָל, וַאֲגַלֶּה אֶת הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע הַזֶּה, אֲבָל הַהֶכְרֵחַ לוֹמַר לָכֶם, שֶׁהוּא מַכְנִיס מַקְלוֹת בַּגַּלְגַּלִּים, וְשָׁם אַבְנֵי נֶגֶף בַּדֶּרֶךְ. וְלָכֵן אַתֶּם מֻכְרָחִים לִהְיוֹת בְּקָרָנָאנִים סְרוּחִים, וְלִישֵׁן עַל הָאָרֶץ וְכוּ׳, אֲבָל נַעֲבֹר גַּם עַל זֶה, וְהַכֹּל בִּגְלַל הָרָשָׁע הַזֶּה.

אֲבָל מַה שֶּׁרָצִיתִי, שֶׁאֶצְלִי בַּיְשִׁיבָה יִהְיוּ בַּחוּרִים רְצִינִיִּים, שֶׁרוֹצִים לִלְמֹד, שֶׁרוֹצִים לִקְנוֹת מִדּוֹת טוֹבוֹת, וּלְהִתְעַלּוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁרוֹצִים לְהִתְבּוֹדֵד וּלְהִתְפַּלֵּל, וְלִהְיוֹת בַּעֲלֵי יִרְאַת שָׁמַיִם וְכוּ׳, סוֹף כָּל סוֹף אֵינְכֶם כָּל־כָּךְ צְעִירִים אַתֶּם מִגִּיל שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה עַד עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם, וְחֵלֶק מִכֶּם מִזְּמַן הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיִּתְחַתְּנוּ, וּבֶאֱמֶת אֲחַתֵּן אֶתְכֶם, הִתְבּוֹנְנוּ עַל הַבַּחוּרִים הָאֲחֵרִים שֶׁהִתְחַתְּנוּ, וְכֻלָּם מְאֻשָּׁרִים, וּמַדּוּעַ? כִּי צִיְּתוּ אוֹתִי, וְכֻלְּכֶם מַכִּירִים אוֹתָם, אַבְרֵכִים שֶׁיֵּשׁ עִם מִי לְהִתְפָּאֵר.

וְהִנֵּה לָאַחֲרוֹנָה נַעֲשָׂה הֶפְקֵר בַּיְשִׁיבָה, אֲזַי הֻכְרַח לִי לוֹמַר לָכֶם: עַד פֹּה, נִגְמַר הַסִּפּוּר, מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה, אִם אֶמְצָא בָּחוּר אֶחָד שֶׁמְּעַשֵּׁן, אֵין לוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת בִּישִׁיבָתֵנוּ, בָּחוּר אֶחָד מְשֻׁנֶּה קֶרֶן — זֶה חֲצִי נֶזֶק, אֵין לוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת אֶצְלֵנוּ. וַאֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, אִם יֵשׁ לָכֶם אֵיזֶה חָבֵר הַמְּסִית אֶתְכֶם לַעֲבֵרָה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אוֹ לְכָל דָּבָר אָסוּר, תֵּכֶף־וּמִיָּד תּוֹדִיעוּ אֶת זֹאת, וְאַל תַּעֲלִימוּ! אֵין זֶה לְשׁוֹן־הָרָע, זוֹ מִצְוָה! כִּי זֶה מַמָּשׁ פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ, אִם אֲנִי הָיִיתִי עַתָּה מְחוֹקֵק חֻקִּים, הֻכְרַח לִי לוֹמַר לָכֶם: מִי שֶׁמּוֹכֵר סַמִּים, וְעוֹד לְיְלָדִים, הוּא הוֹרֵג אוֹתָם, הוּא רוֹצֵחַ! כִּי מִי שֶׁנּוֹטֵל סַמִּים — מְאַבֵּד אֶת שִׂכְלוֹ, וּמִסְכֵּן הַיֶּלֶד הַזֶּה, הָאַבְרֵךְ הַזֶּה, כְּבָר לֹא יְתַפְקֵד, בַּהַתְחָלָה הוּא חַי בְּדִמְיוֹן שֶׁרוֹאֶה חֲזָיוֹת, חוֹלֵם חֲלוֹמוֹת, וְהוּא בְּעוֹלָם אַחֵר, אֲבָל מִסְכֵּן, אֵינֶנּוּ מְתַפְקֵד כְּלָל וְעִקָּר, וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲבֹד, אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְחַתֵּן, כִּי הוֹצִיאוּ אֶת שִׂכְלוֹ, אֵלּוּ הַסַּמִּים, וְלָכֵן כָּל הַמּוֹכֵר סַמִּים, מַגִּיעַ לוֹ עֹנֶשׁ חָמוּר מְאֹד, וְאִם אַתֶּם יוֹדְעִים עַל אֶחָד שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּזֶה, תּוֹדִיעוּ תֵּכֶף־וּמִיָּד, וְאַל תִּפְחֲדוּ.

אֲסַפֵּר לָכֶם סִפּוּר מְעַנְיֵן וְכוּ׳, הַיּוֹם הִתְקַשְּׁרָה אֵלַי אִשָּׁה, וּבוֹכָה: אוֹי, רַבִּי, צַדִּיק, תְּבַקֵּשׁ עָלַי רַחֲמִים וְעַל בַּעְלִי, הוּא עוֹשֶׂה חֶסֶד לְכֻלָּם, הוּא צַדִּיק וְכוּ׳, וְיוֹשֵׁב בְּבֵית־סֹהַר וְכוּ׳, וּמַדּוּעַ — שָׁאַלְתִּי, מָה אֵרַע וְכוּ׳? וְעָנְתָה: סָחַר בְּסַמִּים כְּבֵדִים. וְהַחֻלָּה לִבְכּוֹת וְאָמְרָה: רוֹצִים לְעַקֵּל לִי אֶת הַדִּירָה וְכוּ׳, וּמַדּוּעַ — שָׁאַלְתִּי? כִּי גָּנַב רֶכֶב יוּקָרְתִּי מֵאֵיזֶה עָשִׁיר וְנִשְׁפַּט גַּם עַל זֶה. וַאֲנִי שׁוֹמֵעַ, וְהָאִשָּׁה בּוֹכָה: בַּעְלִי צַדִּיק, תָּמִים, בַּעַל חֶסֶד וְכוּ׳, וְלֹא יָדַעְתִּי אִם לִבְכּוֹת אוֹ לִצְחֹק, אִם הוּא צַדִּיק, בַּעַל חֶסֶד, לֵב זָהָב, אֵיךְ הוּא סוֹחֵר בְּסַמִּים וְגוֹנֵב רֶכֶב וְכוּ׳... תִּרְאוּ, אִם־כֵּן, אֵיךְ יְכוֹלִים לִחְיוֹת בְּטָעוּת, וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם חַד מַשְׁמָעִית: אִם אַתֶּם רוֹצִים לְהִשָּׁאֵר בַּיְשִׁיבָה, וְלִהְיוֹת בֵּין עוֹבְדֵי ה׳, לְהִתְפַּלֵּל וּלְהַתְמִיד בַּתּוֹרָה, וְלִהְיוֹת בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לִהְיוֹת בַּעֲלֵי דֶּרֶךְ אֶרֶץ — שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם תִּסְפֹּרֶת שֶׁל יְהוּדִי עִם פֵּאוֹת וְכוּ׳, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ בָּהֶן, וְלֵילֵךְ בְּגַאֲוָה בַּחֲזוּת יְהוּדִית וּלְקַיֵּם מִצְוֹוֹת וְכוּ׳, הֲרֵי טוֹב, וַאֲנִי מַבְטִיחַ לָכֶם שֶׁאַחֲתֵּן אֶתְכֶם מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲמֹד בָּזֶה, אֲבַקְּשׁוֹ עַכְשָׁו, שֶׁיִּקַּח מִטַּלְטָלָיו, וְיֵצֵא מִכָּאן לִפְנֵי שֶׁאֲצַוֶּה שֶׁיְּגָרְשׁוּ אוֹתוֹ מִכָּתְלֵי הַיְשִׁיבָה.

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה, שֶׁאֵלּוּ הַדְּבּוּרִים שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר עִמָּכֶם, יִכָּנְסוּ בְּלִבְּכֶם, אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים, אַתֶּם בַּחוּרִים צְעִירִים, וְיכוֹלִים לְהַגִּיעַ לְכָל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, אִם תַּתְמִידוּ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵין דַּרְגָּה בָּעוֹלָם, שֶׁלֹּא תּוּכְלוּ לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ, וּבִפְרָט אִם תִּהְיוּ בְּקִיאִים בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ יָשָׁר וְהָפוּךְ, אֵין נֹעַם וַעֲרֵבוּת יוֹתֵר מִזֶּה. וְאָמַר מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל: בְּגוּף שֵׁיֵּשׁ ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, הַתּוֹלָעִים בַּקֶּבֶר לֹא יִגְּשׁוּ לַגּוּפָה הַזּוֹ. כְּשֶׁמַּכְנִיסִים גּוּפָה בַּקֶּבֶר, הָעַכְבָּרִים בָּאִים, אֲבָל כְּשֶׁמְּרִיחִים שֵׁיֵּשׁ בַּגּוּף ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, הֵם בּוֹרְחִים, כִּי זֶה סַם חַיִּים לָאָדָם וְסַם מָוֶת לָעַכְבָּרִים, וְלָכֵן אַשְׁרֵי הַבָּחוּר שֶׁלּוֹמֵד הַרְבֵּה ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתַּצְלִיחוּ, וְלִרְאוֹת מִכֶּם הַרְבֵּה נַחַת, וַאֲקַוֶּה שֶׁהַדְּבּוּרִים יִכָּנְסוּ בְּלִבְּכֶם, כִּי אֲנִי מְדַבֵּר אֶת הַדְּבּוּרִים מִפְּנִימִיּוּת לִבָּבִי.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרמ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, ט״ו אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, וּבִפְרָט מֵהַדּוּ״חַ וְכוּ׳. וּבֶאֱמֶת כְּבָר דִּבַּרְתִּי עִם הַנָּשִׁים, שֶׁאֵין לָהֶן מַה לְהִתְפַּעֵל מֵהֶחָצוּף הַזֶּה כְּלָל, רַק לַעֲנוֹת בְּפֶה מָלֵא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, לִרְאוֹת בְּמַפֶּלֶת הָמָן־עֲמָלֵק, הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה הֲרָמַת קֶרֶן הַשְׁכִּינָה, וְשֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל יִתְגַּלֶּה וְיִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה תִּ׳הְיֶה שְׁ׳נַת הַ׳דְּפָסָה (הַ׳פָּצָה) נ׳פְלָאָה, וְנִזְכֶּה לְמַלְאוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, ט״ז אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר ... גֵּרוּ יָאִיר.

הִנֵּה לִקְרַאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, אֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּבְרִיאוּת הַשְׁלֵמָה. רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְאַל תִּשְׁכַּח מֵאֱלֹקִים. תַּנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין, כִּי כָּל הַמֵּנִיחַ תְּפִלִּין — זוֹכֶה לְחַיִּים (מְנָחוֹת מד.), וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּרְאֶה נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה...

כב תרמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, ט״ז אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

עַדַיִן אֵין בְּיָדִי לֹא כַּרְטִיס וְלֹא דַּרְכּוֹן, וְלֹא כְּלוּם, וַאֲנִי שׁוֹלֵחַ אֶת בְּנֵי ... גֵּרוּ יָאִיר, אֶל שְׂדֵה תְּעוּפָה וְכוּ׳. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶזְכֶּה בְּעוֹד כַּמָּה שָׁעוֹת לְבַשֵּׂר לְךָ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, כִּי הַמְּנִיעוֹת שֶׁלִּי לְהַגִּיעַ לְצִיּוֹן קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, הוּא בִּלְי סוֹף, אַךְ (תְּהִלִּים צ) ״וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם הַוָ״ה״ — לְעוֹלָם יָדְךָ עַל הָעֶלְיוֹנָה.

בְּעִנְיַן הַסְּפָרִים, לְדַעְתִּי, מַסְפִּיק רַק חֲמִשִּׁים מִכָּל אֶחָד, כִּי בְּעִקָּר יוּפַץ ״הַנְהָגוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה״. רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה תִּהְיֶא שְׁנַת הַ׳דְּפָסָה נִ׳פְלָאָה, שֶׁנַּדְפִּיס הֲמוֹן סְפָרִים חֲדָשִׁים.

נָא וְנָא לְבַקֵּשׁ מִ... וְכֵן מִ... שֶׁיִּשְׁלְחוּ לִי דוּ״חַ אֵיךְ עָבַר

הַיּוֹם בְּהַמָּעוֹן, וְזֶה מְאֹד מְאֹד דָּחוּף לִי לָדַעַת, וַאֲנִי מְחַכֶּה לְקַבֵּל מֵהֶם יְדִיעָה בַּמְהִירוּת הָאֶפְשָׁרִית.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ בְּקָרוֹב...

אַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה טָרוּד, אוּלַי אִשְׁתְּךָ תּוּכַל לַעֲנוֹת.

כב תרמג.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, י״ז אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

עַכְשָׁו חָזַר בְּנִי, נֵרוֹ יָאִיר, מִשְּׁדֵה הַתְּעוּפָה בְּיָדַיִם רֵיקוֹת, וּכְפִי הַנִּרְאֶה הֵם מַחְזִיקִים אֶת הַדַּרְכּוֹנִים וְהַכַּרְטִיסִים לְכֻלָּם, הַיְנוּ הַסּוֹכֵן נְסִיעוֹת עִם חֶבְרַת הַתְּעוּפָה שֶׁל אוּקְרַיְינָא, וְעַל־כֵּן אֵין מַה לַּחְשֹׁשׁ כְּלָל. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנּוּזְכֶּה לִנְסֹעַ בְּשָׁלוֹם, וְלַחֲזֹר בְּשָׁלוֹם, וְלִפְעֹל שָׁם מַה שֶּׁצְּרִיכִים לִפְעֹל וְכוּ׳. וְהָעִקָּר שֶׁנּוּזְכֶּה לְהַכְנִיס אֶת אוֹר הַשְּׁכִינָה בָּעוֹלָם, עַל־יְדֵי הַדְּפָסַת וַהֲפָצַת הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים. וּבֶאֱמֶת יֵשׁ לִי הַרְבֵּה לִכְתֹּב עַל נְקֻדָּה זוֹ, אַךְ אֵין הַפְּנַאי מִטְּרִדַּת הַשַּׁבָּת.

הִנֵּה בְּוַדַּאי יִהְיוּ אַלְפֵי אֲנָשִׁים בַּקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, כָּל אֶחָד בָּא עִם הַחֲבִילָה שֶׁלּוֹ, וְשׁוֹפֵךְ נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳ בִּזְכוּת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁתְּקֻבַּלְנָה תְּפִלּוֹתָיו וּבַקָּשׁוֹתָיו לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן, וְכָל אֶחָד חוֹזֵר לִמְקוֹמוֹ וְכוּ׳, וּבֵין כָּךְ הַתַּאֲוֹת וְהַיְרִידוֹת וְהַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת מַתְחִילוֹת עוֹד פַּעַם לְהִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם, וְהוּא צָרִיךְ חִיּוּת וְחִזּוּק וְהַדְרָכָה אֵיךְ לְהִתְנַהֵג וְאֵיךְ לְהִתְחַזֵּק, וְאֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, הַמָּלֵא צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְדִינִים וְהַרְפַּתְקָאוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהִנֵּה רַק סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מְחַיִּים וּמְחַזְּקִים אֶת הָאָדָם, וּמַחֲזִירִים אוֹתוֹ אֶל שָׁרְשׁוֹ, וּמְאִירִים בּוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. אַךְ הַסֵּפֶר ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, הוּא עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ. וְזָכְנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְחַבֵּר פֵּרוּשׁ נִפְלָא: ״שִׂפַת הַנֶּחָל״, וְאִם יֵדָפֵס, אֲזַי יִלְמְדוּ בָּזֶה

תָּמִיד, וַאֲפִלּוּ שֶׁאֲנִי אֵצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם — הַפֵּרוּשׁ נִשְׁאָר, הַמֹּחַ וְהַחָכְמָה נִשְׁאָרִים בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר, וַאֲנִי חַי מַמָּשׁ בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן סִפְרֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר אֵין בְּעָיָה וְאֵין עִנְיָן שֶׁלֹּא יִהְיֶה כָּתוּב שָׁם, וְנִכְתָּב רַק עַל־יְדֵי הִשְׁתּוֹקְקוּת שֶׁל בַּחוּרִים וַאֲבְרֵכִים וְכוּ׳, מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְלָכֵן בְּוַדַּאי אֲנִי נִמְצָא בְּתוֹךְ כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, כִּי זֶה מֹחִי וְזוֹ דַּעְתִּי וְזוֹ מַחֲשַׁבְתִּי, וְזֶה רְצוֹנִי, וְלֹא שַׁיָּךְ לְהִתְחָרֵט מִמַּה שֶּׁכָּתַבְתִּי, וּבְוַדַּאי סְפָרִים אֵלּוּ יַעֲשׂוּ מַהְפֵּכָה גְּדוֹלָה בָּעוֹלָם סוֹף כָּל סוֹף, וּבִפְרָטִיּוּת הַקּוּנְטְרֵסִים, שֶׁהֵם מַמָּשׁ אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה עַד מְאֹד, שֶׁמְּהַפְּכִים אֶת בְּחִירַת הָאָדָם לְטוֹב, בְּוַדַּאי שֶׁיַּעֲשׂוּ סוֹף כָּל סוֹף מַהְפֵּכָה כָּזוֹ, שֶׁלֹּא נִתָּן לִכְתֹּב כְּלָל (כִּי לְמַעֲשֶׂה זֶה כְּבָר עוֹשֶׂה וְכוּ׳). אֲבָל גַּם עוֹמְדִים לְהַגִּיעַ לְעַם יִשְׂרָאֵל נִסְיוֹנוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁלֹּא הָיוּ מִדּוֹר הַמַּבּוּל עַד הֵנָּה (בְּלִי שׁוּם צֵל סָפֵק סְפִיקָא), וְכָל אֵלּוּ שֶׁיִּפְּלוּ, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, בְּתוֹךְ הַזֶּבֶל וְכוּ׳, לֹא יוּכְלוּ לְהִתְקַיֵּם מִבִּלְעֲדֵי הַקּוּנְטְרֵסִים וְהַמִּכְתָּבִים וְהַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (וְזֶה לֹא חָלוֹם, וְלֹא חִזָּיוֹן, וְלֹא דִּמְיוֹן, אֶלָּא בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עוֹמֵד לַעֲבֹר הֵן עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְהֵן עַל מְבֻגָּרִים וְכוּ׳, נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים בְּקֻדֶּשֶׁת הַבְּרִית, עַד שֶׁרַחֲמָנָא לִצְלָן, יִהְיֶה קָשֶׁה לַעֲבֹר כְּבִישׁ מֵרִבּוּי הַזֻּהֲמָא שֶׁתִּתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם מִתַּאֲוַת נְאוּף, רַחֲמָנָא לִצְלָן, רַחֲמָנָא לִצְלָן), וְרַק אֵלּוּ הַסְּפָרִים יִהְיוּ הַבַּיִת מָנוֹס. וְעַל־כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְכֵן אִשְׁתְּךָ, שֶׁאַתֶּם זוֹכִים לְהַדְפִּיס סְפָרִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלּוּ, מִלְּבַד מַה שֶּׁיֵּשׁ עוֹד לְהַדְפִּיס: ״נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹן״ — פֵּרוּשׁ עַל ה״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״בְּאוּרֵי־הַמִּדּוֹת״ — עַל ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, מִלְּבַד עוֹד סְפָרִים יְקָרֵי עֵרֶךְ עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הַמּוֹעֲדִים, וְעַל תַּרי״ג מִצְווֹת, עַל אָבוֹת, וְעַל תְּהִלִּים, וְעַל מַאֲמְרֵי חֲזַ״ל, בְּאַגָּדוֹת ׳עֵין יַעֲקֹב׳, וְעוֹד סְפָרִים עֲמֻקִּים עַל כָּל כִּתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ, וְכָל זֶה אֲנִי רוֹצֶה שֶׁאַתֶּם תַּדְפִּיסוּ, וְזֶה יִהְיֶה מַמָּשׁ הַצָּלַת נְפָשׁוֹת, יִתֵּן לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כֹּחַ וּמֹחַ, וְשֶׁתִּהְיֶה לָכֶם שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה, שְׁנַת הַ׳דְּפָסָה נִ׳פְלָאָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבַּת שָׁלוֹם...

כב תרמד.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, י״ז אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל רֹאשׁ מְחֻתָּנִי הַיָּקָר, אִישׁ חַי רַב פְּעָלִים, הָרַב הַגָּאוֹן הַמְּפֻרְסָם ... שְׁלִיטָ״א.

בָּאתִי לְבָרֵךְ אֶתְכֶם בְּבִרְכַּת כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה, שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה, שָׁנָה שֶׁנִּזְכֶּה לַחֲזוֹת בְּנֹעַם הֶוָ״ה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, וּלְהִכָּלֵל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, שֶׁזּוֹ תַּכְלִית הַבְּרִיאָה, וְיִמָּלֵא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת מִשְׁאֲלוֹת לִבְּכֶם לְטוֹבָה בְּכָל הָעִנְיָנִים.

וְדַעַת לָנָבוֹן, שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה בְּזֶה הָעוֹלָם כְּפִי הַמַּשְׁבְּרִים וְהַגַּלִּים שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְעִקַּר גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל — שֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְהָזִיז מִדְּבֵקוּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְעַל זֶה אָנוּ נוֹסְעִים אֶל צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, כְּדֵי לְקַבֵּל מֵהֶם כֹּחַ וְהַדְרָכָה. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת פָּשׁוּטָע אִידֶן, לַעֲשׂוֹת נַחַת־רוּחַ לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרמה.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, י״ח אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם לְ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא לֹא לְהִכָּנַע בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם. בְּכָל יוֹם הָאֲמָהוֹת יָבִיאוּ אֹכֶל לַיְלָדִים.

תֵּדְעִי, שֶׁיֵּשׁ אָב בַּשָּׁמַיִם, "מִי שֶׁמַּאֲכִיל אֶת יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל חֲזִיר, יַאֲכִילֶנּוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִם סַרְטָן".

עָלֵינוּ רַק לִהְיוֹת חֲזָקִים עַד מְאֹד, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵהַסָּמָ"ךְ־מֵ"ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיִּקַּיֵּם 'תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ, תָּחֵל שָׁנָה וּבִרְכוֹתֶיהָ'.

הַמְאַחֵל כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

בְּעִנְיַן הַתְּקִיעוֹת, טוֹב לָלֶכֶת לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁאֵין מִתְנַגְּדִים.

כב תרמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, י"ט אֱלוּל ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדָיו הָרַב ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ. אֵין מִלִּים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִם הַיְלָדִים. תְּהִלָּה לָאֵל, כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְרֻצִּים מִזֶּה שֶׁאַתָּה מְנַהֵל, וְאֵין שׁוּם בְּקֹרֶת וְכוּ', וּמַה שֶּׁאִשְׁתּוֹ שֶׁל ... מְדַבֶּרֶת וְכוּ', תֵּדַע, שֶׁהָעֲנִיּוּת וְהַחוֹבוֹת מַעֲבִירִים אוֹתָהּ עַל דַּעְתָּהּ, כִּי כְּבָר הָרְסָה הַרְבֵּה וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אֵין מָה לְהִתְפַּחֵד מֵאַף אֶחָד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא לְקַבֵּל לְשׁוֹן־הָרָע, תַּמְשִׁיךְ לַעֲבֹד כְּפִי שֶׁאַתָּה מֵבִין שֶׁזֶּה טוֹב.

אוֹדוֹת ... דִּבַּרְתִּי כְּבָר עִם ... שֶׁבְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן אֵינִי רוֹצֶה שֶׁיִּהְיֶה לְאַף אֶחָד מַפְתֵּחַ (וְלֹא יָדַעְתִּי בִּכְלָל שֶׁיֵּשׁ לָהּ מַפְתֵּחַ, תֵּכֶף־וּמִיָּד אִם אֶתְוַדַּע, נַחֲלִיף אֶת הַמַּנְעוּל, וְזֶה יִהְיֶה בְּתֵאוּם עִם ...).

אוֹדוֹת ... הוּא טוֹב לְמַלֵּא מָקוֹם וְלֹא לְמַלֵּד וְכוּ'.

רְאוּ לִנְסֹעַ לִירוּשָׁלַיִם, וּלְדַבֵּר פָּתוּחַ נֶגֶד ... כִּי הוּא רוֹצֶה רַק אֶת

הָרָע וְכוּ׳, וְרוֹצֶה רַק לְהַכְשִׁילֵנוּ וְכוּ׳ וְלֹא יוּכַל, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד עַל יְמִינִי, וּבְוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

נָא וְנָא אַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

כב תרמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, כ׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁמָּסַרְתָּ אֶת הַמִּכְתָּבִים דֶּרֶךְ הַפַּקְס שֶׁל ... וְאִם זֶה לֹא עָבַר תְּטַלְפֵּן אֵלָיו, כִּי זֶה מְאֹד נִצְרָךְ הֵן לְהָרַב . . . וְהֵן לְ... הָרַחֲמָן הוּא יַצִּילֵנוּ מֵהַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת, וְיַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ חֶסֶד וְרַחֲמִים תָּמִיד.

רָצִיתִי שֶׁתּוֹדִיעֵנִי לְמִי הָעִקָּר לְהוֹדִיעַ, שֶׁיִּסַּח סְפָרִים, וְיִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרַאי עַל הַסְּפָרִים שֶׁנִּסַּח לְאוּמַן.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְתָמִיד תִּזְכֹּר כִּי מִי שֶׁחוֹגֵר מָתְנָיו לַעֲסֹק בְּצָרְכֵי רַבִּים, עָלָיו לִהְיוֹת חָזָק מְאֹד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם בְּקֹרֶת שֶׁבָּעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וּבִפְרָטִיּוּת מִי שֶׁחוֹגֵר מָתְנָיו לַעֲסֹק בְּעִסְקֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת יוֹתֵר חָזָק מִכָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹסֵק בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא, כ׳ אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַדֶּבֶק עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִרְאֶה לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלֶיהָ, וְדַע לְךָ, שֶׁכָּל דַּקָּה וּשְׁנִיָּה שֶׁאָדָם רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא שָׂמֵחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא מְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל יִחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּבְנֵי־אָדָם אֵינָם יוֹדְעִים מִזֶּה, וְלָכֵן הֵם מְזַלְזְלִים בָּזֶה.

מָה אֹמַר לְךָ! זֶה הַדָּבָר הַכִּי קַל — רַק לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַסּוֹף הַסָּמ״ךְ־מ״ם שׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם, עַד שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לְקַיֵּם זֹאת.

וְלָכֵן צְרִיכִים הַרְבֵּה תְּפִלָּה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לִזְכּוֹת לְשִׂמְחָה וֶאֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי תְּפִלָּה יְכוֹלִים לִפְעֹל הַכֹּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תרמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״א אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וּשְׁמֹר פִּתְחֵי פִיךָ, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּכָּשֵׁל, כִּי חֲבָל מְאֹד שֶׁתִּכָּשֵׁל בִּלְשׁוֹן־הָרַע וּרְכִילוּת וְכוּ׳, שֶׁלֹּא יוֹצֵא מִזֶּה שׁוּם דָּבָר, רַק מִתְגַּבֵּר עָלֶיךָ הַכֹּחַ הַמְדַמֶּה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נד), אֲשֶׁר עַל־יְדֵי לְשׁוֹן־הָרַע כֹּחַ הַמְדַמֶּה מִתְגַּבֵּר עָלָיו, וְשׁוֹכֵחַ מֵעָלְמָא דְּאָתֵי. וְלָכֵן רוֹאִים, שֶׁרֹב בְּנֵי־אָדָם אֵינָם נִזְהָרִים בָּזֶה, וּמְפַטְפְּטִים כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחָם, וְלָכֵן אֵין זוֹכְרִים מֵעוֹלָם הַבָּא, וְכָל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁהוּא יִשָּׁאֵר פֹּה לָנֶצַח.

נָא וְנָא חַטֵּף וֶאֱכֹל בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת וְכַמָּה דַּפִּים גְּמָרָא, כַּמָּה דַּפִּים זֹהַר וְתִקּוּנִים, כִּי רַק זֶה יְלַוֶּה אוֹתְךָ בַּדֶּרֶךְ הָרְחוֹקָה.

מִי יִתֵּן שֶׁתְּצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׁפֹּךְ אֶת לִבֵּךְ הַכָּאוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ מֵבִין אוֹתָךְ. בְּנֵי־אָדָם אַף פַּעַם לֹא יָבִינוּ אוֹתָךְ וְכוּ׳, וְלָכֵן לָמָּה אַתְּ צָרִיךְ סְתָם לְסַפֵּר אֶת נִגְעֵי וּמַכְאוֹבֵי נַפְשֵׁךְ?!

אַשְׁרֵינוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֵךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תרנ.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״א אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

זְכֹר מַה שֶּׁלִּמֵּד אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָסוּר לְפֹל בְּדַעְתּוֹ מִשּׁוּם דָּבָר, אֲפִלּוּ שֶׁמַּרְגִּישׁ שֶׁהוּא כְּלוּם וְכוּ׳, וְלֹא יִשָּׁאֵר מִמֶּנּוּ כְּלוּם וְכוּ׳, אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (חַיֵּי־מוֹהַר״ן סִימָן קצד) עַל־כָּל־פָּנִים אֲפָר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵי הַצַּדִּיקִים, זֶה כֵּן יִשָּׁאֵר מִמֶּנִּי וְכוּ׳, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ צְרִיכִים לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ.

וְלָכֵן לֹא כְּדַאי לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים עִם אַף אֶחָד, רַק לְהַדְבִּיק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרנא.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״א אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

הַדְּבֵק עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּזְכֹר, שֶׁכָּל מִי שֶׁשַּׁיָּךְ לְשֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ וְכוּ', וְכָל מִי שֶׁצָּרִיךְ לְךָ וְכוּ', הוּא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְאַתָּה אַל תֵּלֵךְ לְשׁוּם מָקוֹם וְאֶל שׁוּם אָדָם.

עַל־יְדֵי הַדְּבֵקוּת בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא וַאֲמִירַת פָּרָשַׁת הַמָּן, יָבִיאוּ לְךָ בְּבֵיתְךָ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ לְהִתְיַגֵּעַ בְּשׁוּם יְגִיעָה.

רַק אַל תַּפְסִיק אֶת הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּרֶגַע, וְאָז טוֹב לְךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ"א אֱלוּל ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ט'), שֶׁהַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַיּוֹדֵעַ לַהֲלֹךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמוֹרִיד אֶת הָעַפְרֵרִיּוּת הָעוֹלָה עַל הַלֵּב, שֶׁגּוֹרֵם לְאָדָם לְהִתְלַהֵב יוֹתֵר מֵהַמִּדָּה, אוֹ שֶׁמַּפִּילוֹ בְּעַצְבוּת וּבְמָרָה שְׁחוֹרָה יוֹתֵר מֵהַמִּדָּה, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת.

וְאֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת מְקֹרָב אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל? זֶה רַק עַל־יְדֵי רִבּוּי לִמּוּד סִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא "לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן", שֶׁיֵּשׁ בְּכֹחַ תּוֹרָתוֹ לִפְתֹּחַ קַשְׁיוּת הַגִּידִים הַסְּתוּמִים וְכוּ', וְלִפְתֹּחַ לוֹ אֶת הַמֹּחַ הַסָּגוּר וְכוּ', מֵרֹב עֲוונוֹתָיו בִּפְגָמֵי הַבְּרִית וְכוּ', וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לוֹמַר עַל כָּל תּוֹרָה וּמַאֲמָר שֶׁלּוֹמֵד "בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן" אֶת הַתְּפִלָּה "מִלִּקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת", וְאָז עוֹלָמוֹ יִרְאֶה בְּחַיָּיו, כִּי כָּל תּוֹרָה וּמַאֲמָר "בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן", יֵשׁ עָלֶיהָ תְּפִלָּה "בְּלִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת", וּבְאֵיזוֹ תּוֹרָה אוֹ מַאֲמָר שֶׁאֵין תְּפִלָּה, אֲזַי עָשָׂה וְהִשְׁלִים הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִטְּשֶׁהְרִין

זַ״ל בְּסִפְרוֹ ״תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים״, וּבְאֵילוּ מְקוֹמוֹת שֶׁאֵין בְּכֹלָל תְּפִלָּה, הִשְׁלַמְתִּי אֲנִי, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶזְכֶּה לְהַשְׁלִים פֵּרוּשִׁי ״שִׁפַּת־הַנַּחַל״ עַל כָּל ״הַלִּקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, וְאָז נַדְפִּיס אֶת זֶה בְּיַחַד. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כב תרנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״א אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּאוּמַן בְּלִי שׁוּם תֵּרוּץ שֶׁבָּעוֹלָם כְּלָל, וְזֶה הָיָה רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, לֹא יוֹעִיל לְאַף אֶחָד בָּעוֹלָם כְּלוּם, כְּלַל יִשְׂרָאֵל לְבַסּוֹף יַגִּיעוּ לְשָׁם, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹשֶׂה תַּעֲמוּלָה לָבוֹא עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמַן, וְכָל מִי שֶׁמִּתְנַגֵּד לָזֶה, אֵין לוֹ שַׂיָּכוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא כְּמוֹ אֶחָד מְפֻרְסָם שֶׁל שֶׁקֶר, שֶׁיֵּשׁ לוֹ פַּחַד גְּבָהִים וְכוּ׳, סוֹבֵל עַל הָעֲצַבִּים וְכוּ׳, מַכְרִיז שֶׁלֹּא צְרִיכִים לְנָסֵעַ, וּמוֹנֵעַ רַבִּים מִלְּנָסֵעַ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָּשׁוּט מְפַחֵד לָטוּס וְכוּ׳, זוֹ בּוּשָׁה וְחֶרְפָּה שֶׁיּוֹלִיךְ שׁוֹלָל כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים.

אֵין אֲנִי מִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ כְּמוֹ שֶׁאֵינִי מִתְפַּעֵל מִשְּׁאָר מְפֻרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא): יֵשׁ שֶׁקּוֹרִין עַצְמָם מַנְהִיגִים, וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהַנְהִיג אֶת עַצְמָם, וְאֵיךְ יוּכְלוּ לְהַנְהִיג אֲחֵרִים?! לָזֹאת אָסוּר לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁמִּדַּבֶּרֶת נֶגֶד הַנְּסִיעָה עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן, בְּוַדַּאי בָּאִים שָׁם כָּל מִינֵי טִפּוּסִים מוּזָרִים וְכוּ׳, אֲשֶׁר אֵינָם לְפִי רוּחֵנוּ כְּלָל, אֲבָל מַה לַּעֲשׂוֹת? דְּאַס אִיז דָּעם הַיֵּילִיגֶער רֶבִּינְ׳ס רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לְרַחֵק אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבָּאוֹת לְמִצְוָא תִּקּוּן לְנַפְשָׁם, ״רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל

עוֹלֶה עַל הַכֹּל״, וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תה): כָּל הָעוֹלָם תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי, וְרָצָה שֶׁנַּעֲשֶׂה גָּרוֹז לְכֻלָּם, שֶׁיָּבוֹאוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁאֵין בַּעַל־הַבַּיִת שֶׁיָּכוֹל לָתֵת פְּקֻדּוֹת וְכוּ׳, הַכֹּל הֶבֶל רוּחַ וְכוּ׳, כָּל אֶחָד בָּא בִּתְמִימוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ תִּקּוּן וְכוּ׳, אֲצָלִי אֵין עֵצָה וְכוּ׳, אֵין יוֹשֵׁב עַל הָרֹאשׁ... וְכוּ׳, הַכֹּל דְּמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל, כֻּלָּנוּ בָּאִים לְקַבֵּל אֶת תִּקּוּנֵנוּ, וְלָכֵן אֵין לָרִיב אוֹ לְגָרֵשׁ אֶת אַף אֶחָד. רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ הוֹאִיל, שֶׁכָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שַׁיָּכוּת אֵלָיו יָבוֹא אֵלָיו וְכוּ׳, וְלָכֵן אָסוּר לְגָרֵשׁ אוֹ לְרַחֵק אֶת אַף אֶחָד וְכוּ׳, וְאַף שֶׁיֵּשׁ דְּבָרִים שֶׁלְּגַמְרֵי לֹא לְרוּחֵנוּ כָּל הַשָּׁנָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְזֶה עִנְיַן שֶׁל תִּקּוּן נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה לְמַעְלָה מֵהַשָּׂגַת שֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לָבוֹא לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל לְקַבֵּל אֶת תִּקּוּנוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ שָׁנָה טוֹבָה וּמְבֹרֶכֶת...

כב תרנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״ב אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא אַל תִּכָּנֵס בְּלַחַץ, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבְוַדַּאי תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּלָל זֶה תַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ — בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מוֹסֵר אֶת כָּל כֻּלּוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אוֹתוֹ בְּהַנְהָגָה עַל טִבְעִית, וְרוֹאֶה נִסִּים עַל כָּל שַׁעַל וְשַׁעַל, וְעַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה.

דָּבָר זֶה קִבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֵין לִבְטֹחַ עַל שׁוּם בָּשָׂר וְדָם,

וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַנָּבִיא (יִרְמְיָה יז): "כֹּה אָמַר יְהוָ"ה אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם וְשָׂם בָּשָׂר זְרוֹעוֹ, וּמִן יְהוָ"ה יָסוּר לִבּוֹ" וְגוֹ', רַבֵּנוּ זַ"ל לִמֵּד אוֹתָנוּ דֶּרֶךְ שֶׁל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, כָּל מַה שֶּׁאָדָם צָרִיךְ, שֶׁיְּבַקֵּשׁ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, רַק תָּמִיד יִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַהוּתוֹ וְעִנְיָנוֹ צָרִיךְ לִהְיוֹת רַק תְּפִלָּה — לִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה, וְזֶה עִקַּר הַחִיּוּת שֶׁל אָדָם (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ט'), בְּסוֹד (תְּהִלִּים מב): "תְּפִלָּה לְאֵל חַי", כִּי הַחִיּוּת מְקַבְּלִים רַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, הַיְנוּ אָדָם צָרִיךְ כָּל־כָּךְ לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ עִם תְּפִלָּה, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לִחְיוֹת בְּלִי תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁהוּא נוֹשֵׁם אֲוִיר, וְאִי אֶפְשָׁר בְּלִי אֲוִיר, כְּמוֹ־כֵן צָרִיךְ לִהְיוֹת רָגִיל בִּתְפִלָּה.

אִם תְּקַיֵּם אֶת כָּל זֹאת, אָז לֹא תִּכָּנֵס בְּלַחַץ מְשׁוּם דָּבָר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ"ב אֱלוּל ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְאָחְרוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין מִלִּים לְהַסְבִּיר לְךָ אֶת מַעֲלָתְךָ בַּשָּׁמַיִם, שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בְּהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, עַל אַף שֶׁאֲנִי מְחַזֵּק אוֹתְךָ בְּכָל יוֹם, עִם כָּל זֹאת שׁוֹמְעִים בְּכָל יוֹם צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת מַה שֶּׁעוֹבֵר בָּעוֹלָם עַל כָּל אֶחָד בְּאֹפֶן וְצוּרָה אַחֶרֶת, וְהַסְּפָרִים הָאֵלּוּ הֵם כְּמַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה, וְזוֹ מַמָּשׁ הַצָּלַת נְפָשׁוֹת, מִלְּבַד זֹאת תִּרְאֶה כַּמָּה אַלְפֵי אֲנָשִׁים נוֹסְעִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל, וּבָאִים אַךְ וְרַק בִּזְכוּת אֵלּוּ הַסְּפָרִים, וְעַל־כֵּן זְכוּתְךָ גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה מְסֻבָּב בְּחוֹבוֹת, עִם כָּל זֹאת תַּעֲבֹר גַּם עַל זֶה, וּמַה יִּשָּׂאֵר מִמְּךָ? רַק זֶה שֶׁהֶחֱיֵיתָ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַאֲקַוֶּה שֶׁעַכְשָׁו

אַחַר הַחַגִּים תַּמְשִׁיךְ לְהַדְפִּיס חֵלֶק אַחַר חֵלֶק "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", וְכֵן "אוֹצַר הַקּוּנְטְרֵסִים", אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵךְ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ"ב אֱלוּל ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה מִכָּל מַה שֶּׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', וּכְפִי רִבּוּי הַמְּנִיעוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁיֵּשׁ לְךָ בְּעִנְיַן לִהְיוֹת אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, זֶה סִימָן שֶׁבְּוַדַּאי מְחַכָּה לְךָ יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה וְכוּ', כִּי לֹא שָׁמְעוּ דָּבָר זֶה בְּכָל הַדּוֹרוֹת, שֶׁאָדָם יְקַבֵּל הֶתְקֵף לֵב בְּשָׂבִיל שֶׁבְּנוֹ יְחִידוֹ נוֹסֵעַ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, עִם כָּל זֹאת מֵאַחַר שֶׁכְּבָר קָרָה דָּבָר זֶה, לְדַעְתִּי, תְּקַוִּים מַאֲמָרָם זַ"ל (עַיִן יוֹמָא פה:): מוּטָב שֶׁיִּתְחַלֵּל שַׁבָּת אַחַת, וְאַל יְחַלֵּל שַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה וְכוּ', הַיְנוּ לְוַתֵּר הַפַּעַם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תּוּכַל לָבוֹא בְּכָל שָׁנָה אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל לָעִיר אוּמַן, וְחַס וְשָׁלוֹם, וְחַס וְשָׁלוֹם, אִם יִקְרֶה מַשֶּׁהוּ לְאָבִיךָ, יֹאמְרוּ תָּמִיד שֶׁאַתָּה גָּרַמְתָּ מַה שֶּׁגָּרַמְתָּ וְכוּ', כָּךְ אַתָּה פָּטוּר מִזֶּה. הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֻפָנִים, וְתִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת תָּמִיד רַק בְּשִׂמְחָה, וְתַמְשִׁיךְ לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם, וּתְקָרֵב תּוֹעֵי דַּרְכּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הָעִקָּר לֹא לִפֹּל בְּיֵאוּשׁ וּבְעַצְבוּת, שֶׁאַתָּה לֹא יָכוֹל לְנָסֵעַ הַשָּׁנָה לִהְיוֹת בְּאוּמַן, תְּקַשֵּׁר עַצְמְךָ מִמָּקוֹם שֶׁאַתָּה נִמְצָא שָׁם אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרנז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״ב אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

הִנֵּה מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל בַּעְלֵךְ. עָלַיִךְ לָדַעַת, שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אָמְרָה (בְּרֵאשִׁית ג׳): ״עַל־כֵּן יַעֲזוֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד״; וְלָכֵן אֵינִי יוֹדֵעַ וְאֵינִי מֵבִין מַה וְלָמָּה הָאַבָּא שֶׁל בַּעְלֵךְ צָרִיךְ לְהִתְעָרֵב בְּחַיֵּי הַנִּשּׂוּאִין שֶׁלָּכֶם, סוֹף כָּל סוֹף יֵשׁ לָכֶם יְלָדִים, חַסְדֵי ה׳ עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד הַזֶּה, וְלָכֵן רְאִי שֶׁהַשָּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה תָּמִיד בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, וְאַף פַּעַם לֹא לְעָרֵב אֶת הַהוֹרִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיוּ לָכֶם נִשּׂוּאִים מֻצְלָחִים. לֹא שָׁמְעוּ דָּבָר כָּזֶה, שֶׁאַבָּא יִתְעָרֵב כָּל־כָּךְ בְּעִסְקֵי בְּנוֹ הַנָּשׂוּי, וְהוּא אַבָּא שֶׁל יְלָדִים וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אַתְּ צְרִיכָה לְעוֹדֵד וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת בַּעְלֵךְ. חַסְדֵי ה׳, הוּא עוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת רַבּוֹת, וּמְקָרֵב הֲמוֹן יְהוּדִים אֶל אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְהֶחְזִיר בִּתְשׁוּבָה הֲמוֹן יְהוּדִים תּוֹעִים וְכוּ׳, וְיֵשׁ לוֹ שֵׁם טוֹב מְאֹד מְאֹד בְּכָל מָקוֹם, וְעַל־כֵּן אַתְּ צְרִיכָה לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדְדוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ בְּנִשּׂוּאֵיכֶם כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרנח.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״ג אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּיַבְנְאֵל.

אֲנִי מְבַקֵּשׁ שֶׁכָּל מִי שֶׁנּוֹסֵעַ לְאוּמַן, שֶׁיָּבִיא מִ... חֲבִילָה סְפָרִים ״הַנְהָגוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּדֵי לַהֲפִיצָם בְּאוּמַן בְּעֵת הַקִּבּוּץ, וּלְמִצְוָה רַבָּה יֵחָשֵׁב, כִּי בָּאִים אֶל אוּמַן אֲנָשִׁים מִכָּל חֶלְקֵי הָעוֹלָם.

נָא וְנָא תַּעַזְרוּ לִי לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״ד אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

רְאוּ לֹא לִהְיוֹת בַּטְלָנִים, אֶלָּא לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר, מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא בִּזְכוּתְכֶם נִגְאָל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, כִּי בָּרֵגַע שֶׁנִּזְכֶּה לְעִיר בְּרֶסְלֶב בְּשְׁלֵמוּת, וְיִרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ, שֶׁיֵּשׁ עַיָּרָה, שֶׁבָּהּ יֵשׁ אַהֲבָה וְאַחְדּוּת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעֲזֹרוּ וְכוּ׳, וְאֵיזוֹ מַהְפֵּכָה רוּחָנִית זֶה יַעֲשֶׂה. וְלָכֵן תִּהְיוּ עַקְשָׁנִים, וּתְדַבְּרוּ רַק בְּתַקִּיפוּת עִם ... שֶׁהוּא סְתָם חָצוּף מֵהַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, וְתַעֲשׂוּ כְּמוֹ שֶׁאָמַרְתִּי לָכֶם, וּתְצַיְּתוּ בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, כִּי אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֵצֶל ... וְהָאִכָּרִים קוֹבֵעַ כָּל דְּאַלִּים גְּבַר, בְּלִי שׁוּם גֶּזְמָא כְּלָל, אַךְ אֶצְלֵנוּ יֵשׁ כֹּחַ הַתְּפִלָּה. וְאַל תַּפְסִיק עִם הַמִּכְתָּבִים בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן.

הַמְקַוֶּה שֶׁתְּצַיְּתוּ אוֹתִי וְתַצְלִיחוּ.

נָא לִמְסֹר בִּדְחִיפוּת הֶעָתֵק אֶחָד לְ... וְאֶחָד לְ...

כב תרס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״ה אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

שָׁמַעְתִּי מַה שֶּׁקָּרָה הַיּוֹם אִתְּךָ בַּמָּעוֹן וְכוּ׳, תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֲנַחְנוּ מוּדָעִים אֶל הַבְּעָיָה בְּעִנְיְנֵי צְנִיעוּת, וְזֶה יִשְׁתַּנֶּה בַּזְּמַן הַכִּי קָרוֹב, רַק סַבְלָנוּת וְעוֹד פַּעַם סַבְלָנוּת וְכוּ׳, מְדַבְּרִים מִילָּדִים שֶׁל גִּיל שָׁנָה, וַאֲנִי מַבְטִיחַ לְךָ אִישִׁית שֶׁזֶּה יִשְׁתַּנֶּה, צְרִיכִים רַק שֵׂכֶל... וּלְחַכּוֹת בְּסַבְלָנוּת גְּדוֹלָה, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, לֹא לְהִכָּנֵס לַמָּעוֹן וְלֹא לְהָעִיר הַהֶעָרוֹת, שֶׁזֶּה רַק יַזִּיק וְלֹא יוֹעִיל וְכוּ׳, אַתָּה

רוֹאֶה בְּאֵיזֶה מַצָּב אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים, אוֹמְרִים פָּתוּחַ שֶׁלֹּא רוֹצִים אוֹתָנוּ, אֲזַי נִרְאֶה לָהֶם הַיּוֹם מִי פֹּה בַּעַל־הַבַּיִת — רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְלָכֵן תִּחַכֶּה בְּסַבְלָנוּת, וְאַל תִּהְיֶה פָּזִיז. וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ עַל זֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״ה אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁהַכֹּל מִסְתַּדֵּר אֶצְלְךָ, וְתִהְיֶה מוּכָן כְּבָר לִנְסֹעַ לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעִיר אוּמַן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

הִנֵּה בִּדְבַר ... תֹּאמַר לוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה חָכָם מִדַּאי, כִּי הוּא מְשַׁחֵק בְּאֵ״שׁ, וַאֲנִי לֹא סוֹלֵחַ לוֹ עַד שֶׁיְּתַקֵּן מַה שֶּׁקִּלְקֵל, הוּא חָתָם נֶגֶד בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וְהַהֶכְרֵחַ לוֹ לְתַקֵּן, וְאִם לֹא יְקַבֵּל אֶת עָנְשׁוֹ. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סַנְהֶדְרִין נו:): אֵין עוֹנְשִׁין אֶלָּא אִם כֵּן מַזְהִירִין. וְיַעַן שֶׁהוּא יוֹצֵא וְנִכְנָס אֶצְלִי, הַהֶכְרֵחַ לוֹמַר לוֹ, שֶׁיְּהוּדִי עִם זָקָן וּפֵאוֹת אֵינוֹ חוֹתֵם נֶגֶד בְּנַיַּת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וְזֶה מְשַׁחֵק בְּאֵ״שׁ, וְלֹא יֹאבֶה ה׳ סְלֹחַ לוֹ. הִנֵּה אֲנַחְנוּ עוֹמְדִים לִפְנֵי יוֹם הַדִּין הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁפֹּט בֵּינֵינוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״ה אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבְיךָ, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי, קָשָׁה לִי

הַכְּתִיבָה, וּבִפְרָט שֶׁאֲנִי עָסוּק בִּלְהַגִּיהַּ אֶת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", וְכֵן בַּיְשִׁיבָה אֲנִי צָרִיךְ לָתֵת שְׁעוּרִים לְבַחוּרִים, כִּי הָרָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת לֹא נִמְצָאִים.

עַדַיִן אֵין לִי כַּרְטִיס. הוּא הִבְטִיחַ לְהָבִיא עַד הַלַּיְלָה, וְלַה' הַתִּשׁוּעָה, בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ נוֹסְעִים אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל עִם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַתָּנוֹת.

קִבַּלְתִּי דִּוּחִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַ"לִּקּוּטֵי־מוֹהַר"ן" יָצָא מַמָּשׁ פְּאֵר בְּתַכְלִית הַיֹּפִי, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים, וְלַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁהוֹרָה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה עִמְּךָ נִסִּים נִגְלִים, וְיִשְׁפַּע עָלֶיךָ שֶׁפַע דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁתֵּצֵא מִכָּל חוֹבוֹתֶיךָ, וְתִזְכֶּה לְהַדְפִּיס לִקְרַאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה מִלְיוֹנִים סְפָרִים, וְתִ'הְיֶה שְׂ'נַת הַ'דְּפָסָה נִ'פְלָאָה, גַּם הֲ'פָצָה נִ'פְלָאָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תרסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ"ו אֱלוּל ה'תשנ"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

נָא וְנָא רְאִי לְחַזֵּק אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

מָה אֹמַר לָךְ! אֶת הַצַּעַר וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לִי מֵהָרָשָׁע הַזֶּה הַסָּמ"ךְ־מֵ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ, זֶה אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וּבִפְרָט שֶׁתָּמִיד מֵסִית אֶת רֹאשׁ הַמּוֹעֵצָה נֶגְדֵּנוּ, וְעַכְשָׁו בְּעִנְיַן הַמָּעוֹן, וְזֶה הוֹלֵךְ לִי בַּחַיִּים, שֶׁהַמָּעוֹן יִהְיֶה שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְרַחֵם עָלֵינוּ, וְיַעַזְרֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ.

רְאִי לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַנְּשִׁים שֶׁצְּרִיכוֹת עֶזְרָה, עַל־יְדֵי שֶׁתְּעוֹרְרִי אֶת הַבָּנוֹת הַגְּדוֹלוֹת, שֶׁתָּבֹאנָה לַעֲזֹר. וּבִפְרָט עַכְשָׁו בְּעֵת הַחַגִּים, שֶׁצְּרִיכִים הַרְבֵּה עֵזֶר, וּבְזְכוּת זֶה יַעֲזֹר לָךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיִמָּלֵא לָךְ אֶת כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּךְ לְטוֹבָה, וְתִתְבָּרְכִי בְּשָׂנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה, וְתִרְווּ רֹב נַחַת מִכָּל הַיְלָדִים, וְתַעַבְרִי אֶת הָהֶרָיוֹן בְּקַלּוּת.

תְּהִלָּה לָאֵל, בְּנִךְ ... עוֹשֶׂה חַיִל בַּלְמוּדִים.

הַמְאַחֵל לָךְ שָׂנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה...

כב תרסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נִצָּבִים, כ״ו אֱלוּל ה׳תשנ״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הַוָיְ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! עָלֵינוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לִהְיוֹת מְקֹרָבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בִּלְעָדָיו?! וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת לָנוּ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה.

הָיָה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — ר׳ מֵיכֶל מִיאַס, וְהָיָה תַּלְמִיד מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, וְהָיָה כָּל־כָּךְ מָסוּר אֵלָיו, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ רַגְלִי מֵאוּמַן לִבְרֶסְלֶב, אֲשֶׁר זוֹ הֲלִיכָה שֶׁל כְּמַעַט יוֹם שָׁלֵם. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אַף שֶׁסָּבַל עַל הָרַגְלַיִם, וְהָיָה חוֹלֶה, הָיָה הוֹלֵךְ רַגְלִי לְמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל מֵאוּמַן לִבְרֶסְלֶב. וּמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הָיָה מוֹכִיחוֹ, לָמָּה הוּא טוֹרֵחַ לָבוֹא אֵלָיו?! אֲבָל הוּא לֹא שָׁת לִבּוֹ לְתוֹכֵחָה זוֹ, וְתָמִיד הָיָה אוֹמֵר: מָה אֹמַר לָכֶם, ר׳ נָתָן, אַתֶּם הַחִיּוּת שֶׁלִּי, אַתֶּם הַשִּׂמְחָה שֶׁלִּי, אַתֶּם הֶעָתִיד שֶׁלִּי. כִּי מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הָיָה מְחַזֵּק אֶת תַּלְמִידָיו, מְעוֹדְדָם וּמְשַׂמְּחָם. מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הֵבִין, שֶׁדִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל מֻכְרָח לָלֶכֶת בָּעוֹלָם.

וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ אוֹמְרִים: זֶה הַהֶפְרֵשׁ בֵּין מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל לִשְׁאָר תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכֻּלָּם הָיוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים מְאֹד, דְּבֵקִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲבָל כֻּלָּם יָדְעוּ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל גָּדוֹל וְאֵין דֵּגְמָתוֹ בָּעוֹלָם, וּכְשֶׁנִּסְתַּלֵּק רַבֵּנוּ זַ״ל, חָשְׁבוּ שֶׁנִּגְמַר עִנְיָנוֹ. וְרַק מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הֵבִין, שֶׁדִּבֶּר רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. וּבְפָרָט הָעִנְיָן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְלָכֵן מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל כָּתַב אֶת הַסְּפָרִים, וְהָלַךְ וְהִפִּיצָם מֵעִיר לְעִיר, וּמִמָּקוֹם לְמָקוֹם, מִישׁוּב לְיִשּׁוּב, וּמִבֵּית־הַכְּנֶסֶת לְבֵית־הַכְּנֶסֶת. וּכְשֶׁנָּסַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, גַּם־כֵּן לָקַח עִמּוֹ חֲבִילָה שֶׁל סְפָרִים, וְהָצְרַךְ בַּדֶּרֶךְ לַעֲבֹר בְּמִצְרַיִם, [כִּי לִנְסֹעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בַּיָּמִים הָהֵם, הֻצְרְכוּ לַעֲבֹר עִם הָאֳנִיָּה דֶּרֶךְ אֱלֶכְסַנְדְּרִיָּה שֶׁבְּמִצְרַיִם], וְהָיָה לוֹ צַעַר רַב מִזֶּה. וְאָמַר, שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם הִרְגִּישׁ אֶת הַגֵּיהִנּוֹם, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אוֹמֶרֶת: ״וְלֹא תוֹסִיפוּ לִרְאוֹתָם״, וְהִנֵּה הֻצְרַךְ לִהְיוֹת שָׁם. עִם כָּל זֹאת הֵפִיץ שָׁם כַּמָּה ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וְ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, אֲזַי הֵחֵל לִרְקֹד בְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ, וְאָמַר: כָּךְ הִצְטַעַרְתִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם, שֶׁאֲנִי מֻכְרָח לִהְיוֹת בְּמִצְרַיִם, שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מְעִידָה: ״וְלֹא תוֹסִיפוּ לִרְאוֹתָם עַד עוֹלָם״, וּלְצַעֲרִי הָרַב, אֲנִי מֻכְרָח לִהְיוֹת שָׁם, אֲבָל זָכִיתִי לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שָׁם — הָיָה כִּדְאִי. תְּתָאֲרוּ לָכֶם אֵיזֶה רֶגֶשׁ הָיָה לְמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל בַּהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְאִם מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, שֶׁהָיָה קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, דָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לָמַד תּוֹרָה בִּדְבֵקוּת, הִתְמִיד בַּתּוֹרָה, וְקֵרֵב כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים, וְכָתַב כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סְפָרִים, אִם הוּא לֹא הָיָה לוֹ בַּמֶּה לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ בְּמִצּוּקָתוֹ הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר, שֶׁהֻצְרַךְ לִהְיוֹת בְּמִצְרַיִם, אֶלָּא עִם הֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרֶךְ כְּלָל אֲנַחְנוּ, אֲנָשִׁים מְגֻשָּׁמִים. וְאַל נָא נַעֲבֹד עַל אַף אֶחָד, אַל נִשְׁכַּח שֶׁאָנוּ מְלֵאִים חֲטָאִים וַעֲוֹונוֹת, נַזְכִּיר לְעַצְמֵנוּ לְרֻגַּע אֶת עֲבֵרֵינוּ. הֵן אֱמֶת שֶׁאָנוּ בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה, יֵשׁ לָנוּ זָקָן וּפֵאוֹת, יֵשׁ לָנוּ תְּפִלִּין וְכוּ׳, אֲבָל אַל נִשְׁכַּח מֶה עָשִׂינוּ: חִלַּלְנוּ שַׁבָּת, פִּטַּמְנוּ עַצְמֵנוּ בִּנְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת, עָבַרְנוּ עַל עֲרָיוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהִנֵּה חָמַל עָלֵינוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְרַבֵּנוּ זַ״ל צִוָּה אוֹתָנוּ: לַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם תְּגַלּוּ מֶה הָיָה פֹּה. וְהִנֵּה עֲזָרָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְהִתְחַתַּנּוּ, יֵשׁ לָנוּ יְלָדִים, הַאִם אָנוּ מְקַיְּמִים אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל?! הַאִם אָנוּ מְחַזְּקִים

וּמְעוֹדְדִים אוֹתָם, וּמְגַלִּים לָהֶם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל?! הֲלֹא אָנוּ מַזְנִיחִים אֶת הַיְלָדִים, וְהֵם מִתְהַלְּכִים הֶפְקֵר. הַיּוֹדְעִים אַתֶּם, אֵיזוֹ סַכָּנָה אוֹרֶבֶת הַיּוֹם לַיְלָדִים, מִבְּתִּים הֲכִי טוֹבִים שֶׁל אַדְמוֹ״רִים וְרַבָּנִים, יוֹצְאִים לְתַרְבּוּת רָעָה, חַס וְשָׁלוֹם. וְכִי אַתֶּם חוֹשְׁבִים שֶׁיַּלְדֵיכֶם הֵם מִפְלָדָה, מֵעֵץ וְכוּ׳?! לַחֲצוֹת כְּבִישׁ הַיּוֹם צְרִיכִים רַחֲמֵי שָׁמַיִם, שֶׁלֹּא יְטַמְּאוּ עֵינֵיהֶם, אֲפִלּוּ יְהוּדִי מְבֻגָּר צָרִיךְ רַחֲמִים רַבִּים, כִּי אֵין הַיֵּצֶר הָרָע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּמֶה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת (סַנְהֶדְרִין מה.). וּמַה יַּעֲשֶׂה בֵּן אוֹ בַּת צְעִירִים, שֶׁצְּרִיכִים לַעֲבֹר אֶת הָרְחוֹבוֹת, וְלִרְאוֹת כָּל הַזְּהָמָה וְהַפְּרִיצוּת וְכוּ׳. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְחַתֵּן יְלָדָיו בְּגִיל צָעִיר! וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד אֶת הַיְלָדִים עִם מִי הֵם מִתְחַבְּרִים, מִי הֵם חַבְרֵיהֶם, וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל קְדֻשָּׁתָם וְטָהֳרָתָם.

וְהִנֵּה זָכִינוּ בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ לִהְיוֹת בְּשָׁנָה קוֹדֶמֶת עִם יְלָדֵינוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמָן, וְאָנוּ מְקֻוִּים לִהְיוֹת עוֹד פַּעַם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּרוֹב הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל בִּקֵּשׁ מֵאִתָּנוּ, שֶׁאָנוּ נְגַלֶּה וּנְפָרְסֵם לְכֻלָּם אֶת גְּדֻלַּת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מַה זֶּה רֹאשׁ הַשָּׁנָה. רַבֵּנוּ זַ״ל הִפְלִיג וְאָמַר: הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לִי מַתָּנָה רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְלֹא קִבַּלְתִּי אֶת זֹאת בִּירֻשָּׁה, וְרַק אֲנִי יוֹדֵעַ מַה זֶּה רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֵין לָנוּ מֻשָּׂג מִדִּבּוּרִים אֵלּוּ, אֲבָל עָלֵינוּ לָלֶכֶת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת וּלְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, הָאִשָּׁה יֵשׁ לָהּ טְעָנוֹת וְכוּ׳ שֶׁהַבַּעַל עוֹזֵב אוֹתָהּ וְכוּ׳, אֲבָל הַתִּקּוּנִים שֶׁזּוֹכִים לְקַבֵּל אֲצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, זֶה שָׁוֶה כָּל הוֹן דְּעָלְמָא. רַבֵּנוּ זַ״ל הִבְטִיחַ: מִי שֶׁהָיָה אֶצְלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, יָכוֹל לִשְׁמֹחַ כָּל הַשָּׁנָה וְלִרְקֹד, כִּי ״חֶדְוַת ה׳ הִיא מָעֻזְּכֶם״ (נְחֶמְיָה ח, י), זֶה נֶאֱמַר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. הָאִשָּׁה מִתְאוֹנֶנֶת: אֵיךְ אַתָּה עוֹזֵב אוֹתִי עִם הַיְלָדִים, אֵין כֶּסֶף וְכוּ׳, בֹּאוּ וְתִרְאוּ — אִם יֵשׁ אֵיזֶה בִּיזְנֶס בְּעֵסֶק, וּצְרִיכִים לִנְסֹעַ לְטוּרְכִיָּה, לְאַנְגְּלִיָּה, לְצָרְפַת, לְאַרְצוֹת־הַבְּרִית וְכַדּוֹמֶה, הָאִשָּׁה דּוֹחֶפֶת אֶת בַּעְלָהּ שֶׁיִּסַּע וְכוּ׳, אוֹרֶזֶת לוֹ מִטַּלְטָלָיו וְכוּ׳, וּפֹה נוֹסְעִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לִפְעֹל לְשָׁנָה מְתֻקָּה, שֶׁאָנוּ נִהְיֶה בְּרִיאִים, הָאִשָּׁה תִּהְיֶה בְּרִיאָה, הַיְלָדִים יִהְיוּ בְּרִיאִים, יֵשׁ גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת, עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים, מַחֲלָה מַמְאֶרֶת, שֶׁאָדָם לֹא תֵּאֵר וְלֹא

שֹׁעֵר, מִשְׁפָּטִים וְכוּ׳, וְהִנֵּה יֵשׁ לָנוּ מָקוֹם הֵיכָן לִבְרֹחַ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל בִּקֵּשׁ שֶׁנִּהְיֶה אֲצָלוֹ, אָז מַה שַּׁיָּךְ לִשְׁמֹעַ אֶת טַעֲנוֹת הָאִשָּׁה וְכוּ׳, הֲלֹא תִּתָּאֵר לְעַצְמָהּ שֶׁנִּסְתַּלֵּק הַבַּעַל מִזֶּה הָעוֹלָם, חַס וְשָׁלוֹם, וְנוֹתְרָה אַלְמָנָה עִם הַיְלָדִים, וְאֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּאוּמַן יְכוֹלִים לִפְעֹל שֶׁיִּנָּצְלוּ מִכָּל מִינֵי דִּינִים קָשִׁים וְכוּ׳, אָז לָמָּה לֹא לָשִׂים לֵב לִדְבָרִים אֵלּוּ?! הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתִּדְעוּ מַהִי גְּדֻלַּת רֹאשׁ הַשָּׁנָה!

עַל־כֵּן נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בַּנְּסִיעָה לַצִּיּוּן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּלְהָפִיץ שָׁם סְפָרִים, כִּי הַשָּׁנָה יָבוֹאוּ שָׁם מִכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, מִכָּל אֵירוֹפָּה, מִכָּל אֲמֵרִיקָה — מִדְּרוֹמָהּ וּמִצְּפוֹנָהּ, מֵאוֹסְטְרַלְיָה הָרְחוֹקָה וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן רָצִיתִי שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יָפִיצוּ שָׁם, וְאַל תִּתְבַּיְּשׁוּ, זֶה הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ! וּבְפָרָט בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָז רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁצְּרִיכִים לָתֵת פִּדְיוֹן נֶפֶשׁ, יֵשׁ לָנוּ קוּנְטְרֵס חָדָשׁ, שֶׁשְּׁמוֹ: ״פִּדְיוֹן נֶפֶשׁ״, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, אִם הָיָה יוֹדֵעַ לְמִי לָתֵת פִּדְיוֹן, הָיָה רוֹצֶה מְאֹד לְתִתּוֹ. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם שֵׂכֶל, שֶׁתִּדְעוּ הֵיכָן לַעֲשׂוֹת הַפִּדְיוֹן נֶפֶשׁ.

הָעִקָּר מַה שֶּׁאָנוּ צְרִיכִים, רַק לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. בֹּאוּ נִזְכֹּר הֵיטֵב הֵיטֵב מֶה עָשִׂינוּ עַד כֹּה. הַתִּקּוּן הֵכִי גָּדוֹל שֶׁל נִשְׁמָתֵנוּ — שֶׁנִּקָּרֵב יְהוּדִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל קֹדֶם הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁלּוֹ אָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: הָעֲבֹדָה שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה — ״פְּזוּרוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה״. וְאָמַר, שֶׁהָעוֹלָם יִהְיֶה מָלֵא סִפְרֵי פְּסוּל, וּכְפִי שֶׁאָנוּ עֵדִים, אֲשֶׁר לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, אֵין יוֹם שֶׁאֵין יוֹצְאִים בּוֹ עִתּוֹנִים מְלֵאֵי לִכְלוּךְ וָזֶבֶל, כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, גִּזְעָנוּת אֲרוּרָה, מְדַבְּרִים פָּתוּחַ עַל סְפָרַדִּים, מְדַבְּרִים פָּתוּחַ נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְנֶגֶד כָּל הַקָּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל. וְסִיֵּם מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל וְאָמַר: אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁעֲלֶה אֶחָד, דַּף אֶחָד, מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, יִהְיֶה תִּקּוּן עַל הַכֹּל. לָכֵן עָלֵינוּ לֵילֵךְ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֵכִי גְּדוֹלָה לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ. מַה יֵּשׁ לָנוּ עִם אֲחֵרִים?! חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, עָלֵינוּ לְגַלּוֹתוֹ לְכֻלָּם בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֵכִי גְּדוֹלָה, כִּי זוֹ תִּקָּוָתֵנוּ לִפְנֵי הַיּוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת.

ר׳ מֵיכֶל מִיאַס, שֶׁהָיָה כָּל־כָּךְ מָסוּר לְמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, וְקָרוֹב אֵלָיו מְאֹד, סִפֵּר, שֶׁבִּשְׁנַת תקצ״ה, תקצ״ו, כְּשֶׁהָיְתָה הַמַּחֲלֹקֶת עַל מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, וְכֻלָּם דִּבְּרוּ עָלָיו — אֲנָשִׁים, נָשִׁים וָטַף, וְזָרְקוּ עָלָיו קְלִפּוֹת וַאֲבָנִים, שָׁבְרוּ חַלּוֹנוֹתָיו, בִּזּוּהוּ, הִדְבִּיקוּ עָלָיו מוֹדָעוֹת, כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עֲזָבוּהוּ, וְנוֹתְרוּ אֶצְלוֹ רַק חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים, סִפֵּר ר׳ מֵיכֶל: עוֹד לֹא רָאִיתִי אָדָם שֶׁיָּכוֹל לְהִתְחַזֵּק וּלְחַזֵּק אֲחֵרִים כְּמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל; שֶׁכָּל הָעִיר רוֹדְפִים אַחֲרָיו, מְבִיאִים לוֹ מִשְׁטָרָה בְּכָל יוֹם וְעוֹצֶרֶת אוֹתוֹ, יֵשׁ לוֹ מִשְׁפָּטִים וְכוּ׳, וְהוּא בְּאַחַת — מְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל. אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ — לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל!

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים, שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הָיָה בָּעִיר לַאדִיזִין, וְהָיוּ שָׁם אֲנָשִׁים רְשָׁעִים שֶׁמְּסָרוּהוּ, אֲנָשִׁים עִם זָקָן וּפֵאוֹת, וְהַמִּשְׁטָרָה בָּאָה לְעָצְרוֹ, וְהִנִּיחָה עַל יָדָיו אַזִּיקִים. וּבַיָּמִים דְּאָז, הָיוּ פְּרֻמְיטִיבִים, וְלֹא לְקָחוּהוּ אֲפִלּוּ בַּעֲגָלָה וְסוּסִים, אֶלָּא רַגְלֵי בַּכְּבִישׁ הָרָאשִׁי צָעַד בְּפוּמְבִּי, כְּשֶׁהוּא מוּבָל בַּאַזִּיקִים, וּמִשְּׁנֵי צִדְדֵי הָרְחוֹב לִוּוּהוּ אֲנָשִׁים חֲרֵדִים, שֶׁקָּרְאוּ עַצְמָם חֲסִידִים, וְהִכּוּ כַּף אֶל כַּף, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְשָׁרוּ שִׁירֵי שִׂמְחָה. תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אֵילּוּ בִּזְיוֹנוֹת אֵלּוּ, שֶׁמּוֹלִיכִים מִישֶׁהוּ בַּאַזִּיקִים, וַאֲפִלּוּ גּוֹיִים מְסַתַּכְּלִים וְכוּ׳, וְכָאן הַיְּהוּדִים שְׂמֵחִים, אֵיזוֹ בּוּשָׁה גְּדוֹלָה, וּבְדֶרֶךְ כְּלָל הָאֲסִירִים מְכַסִּים פְּנֵיהֶם בְּתוֹךְ יְדֵיהֶם, שֶׁלֹּא יִרְאוּ אוֹתָם בְּתַצְלוּמִים וְכוּ׳, מֻחֲמַת חֶרְפָּתָם. וּפֹה חֲסִידִים שָׂרִים וּשְׂמֵחִים עַל זֹאת — אוֹי לְאוֹתָהּ בּוּשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ חֶרְפָּה! וְעָמַד שָׁם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבָכָה מְאֹד, כִּי רָאָה אֶת הַבִּזְיוֹנוֹת וְהָעֶלְבּוֹנוֹת, הַחֵרוּפִין וְהַגִּדּוּפִין שֶׁיֵּשׁ לְמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, אֲזַי בְּתוֹךְ הֲמוֹן־הָעָם שֶׁרָקְדוּ וְשָׁרוּ לְאִיד, צָעַק לְרַבּוֹ: ר׳ נָתָן, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִילְכֶם?! וְהָיוּ אַחַר־כָּךְ עוֹד כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהִמְתִּיקוּ סוֹד בֵּינֵיהֶם, שֶׁיֵּלְכוּ וְיַכּוּ אֶת הַמִּשְׁטָרָה וְכוּ׳, וְגַם הֵם שָׁאֲלוּ: ר׳ נָתָן, מָה אָנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִילְכֶם?! אָדָם נִמְצָא בְּמַצָּב כָּזֶה קָשֶׁה, וְהִנֵּה הִגְבִּיהַּ מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל שְׁתֵּי יָדָיו, שֶׁהָיוּ כְּבוּלוֹת בַּאַזִּיקִים, כְּלַפֵּי שְׁמַיָּא, וְאָמַר: הָעֲבֵדָה שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה — "יָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה". תְּשַׁעֲרוּ בְּנַפְשְׁכֶם! אָדָם הַנִּמְצָא בְּמַצָּב כָּזֶה, בְּעֵת צָרָה כָּזוֹ, מוֹלִיכִים אוֹתוֹ בְּפַרְהֶסְיָה בְּלִוּוּי מִשְׁטָרָה, כְּמוֹ

שֶׁמּוֹלִיכִים גַּנָּב, רוֹצֵחַ, שׁוֹדֵד וְכוּ׳, וְאִם לֹא דַּי בָּזֶה, אֲנָשִׁים שְׁמֵחִים לְאֵידוֹ וְכוּ׳, הָיָה בְּנָקֵל יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מְהוּמוֹת וְכוּ׳, שֶׁיּוֹצִיאוּ לָאוֹר מִשְׁפָּטוֹ, וְיֵדְעוּ כִּי זַכַּאי הוּא וְכוּ׳, וְהִנֵּה מָה אָמַר בְּעֵת כָּזֹאת: הָעֲבָדָה שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה — ״יָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה״, הָעִקָּר — תָּפִיצוּ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל! אַיֵּי, אַיֵּי, אֵיזוֹ גְּדֻלָּה, אֵיזוֹ אֲצִילוּת הַנֶּפֶשׁ! וּמִכָּל זֶה לְמֵדִים גְּדֻלַּת מַעֲלַת הַהֲפָצָה.

לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים! עַל כָּל חֵטְא וָעָוֹן שֶׁעָשִׂינוּ, צְרִיכִים אָנוּ לְהִתְעַנּוֹת מֵאָה וְיוֹתֵר תַּעֲנִיּוֹת, וּבְקֹשִׁי אָנוּ יְכוֹלִים לְהִתְעַנּוֹת צוֹם אֶחָד, אָדָם צָם בְּי״ז בְּתַמּוּז אוֹ בְּט׳ בְּאָב וְכוּ׳, וְקָשֶׁה לוֹ מְאֹד, וְאֵינוֹ יָכוֹל, וּלְפִי דִּבְרֵי הָאֲרִ״י זַ״ל — עַל כָּל חֵטְא צְרִיכִים לְהִתְעַנּוֹת פ״ד, אוֹ נ״ט, אוֹ רג״ל תַּעֲנִיּוֹת, תָּלוּי כְּפִי גֹּדֶל הַחֵטְא, וּמִי יָכוֹל לְהִתְעַנּוֹת?! וְהִנֵּה בָּא רַבֵּנוּ זַ״ל וְנוֹתֵן לָנוּ תִּקּוּן: עֶלְבּוֹנוֹת וּבְזָיוֹנוֹת, וּלְקָרֵב יְהוּדִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הֵיכָן תִּקּוּן גָּדוֹל יוֹתֵר מִלֵּילֵךְ לְהָפִיץ?! וְגַם בְּגַשְׁמִיּוּת אֵין מַפְסִידִים, כִּי הַכִּיס מָלֵא בְּמָעוֹת. וְאִם פֹּה וָשָׁם מְקַבְּלִים עֶלְבּוֹנוֹת — צְרִיכִים לִשְׂמֹחַ, וְנוֹתְנִים אֶת הַקּוּנְטְרֵס לַמְּבַזֶּה וְכוּ׳.

הָיָה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהָלַךְ לְהָפִיץ, וּבְאֶמְצַע הַפָּצָה פָּגַשׁ אֵיזֶה יְהוּדִי זָקֵן, וְהַהוּא הֵחֵל לִצְעֹק וְלִצְוֹחַ עָלָיו: לֵךְ לַעֲבֹד, וְהִלְבִּינוּ וּבְזָהוּ מְאֹד, וְלֹא עָזָבוֹ: לֵךְ לְשֵׁרוּת צְבָאִי וְכוּ׳. וְזֶה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שָׁמַע בְּסַבְלָנוּת, וּמִשֶּׁסִּיֵּם לִצְעֹק, אָמַר לוֹ: תּוֹדָה רַבָּה, זֶה הָיָה בִּשְׁבִילִי, וְעַכְשָׁו — זֶה בִּשְׁבִילְךָ, וְהוֹצִיא קוּנְטְרֵס: ״אַל תִּתְעַצְּבֵן״, ״מַרְבֶּה צְדָקָה״, ״תֵּן חִיּוּךְ״, וְהַהוּא עָמַד הָמוּם וּמְשֻׁתּוֹמֵם...

זֹאת עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת — לְהִתְחַזֵּק, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאַף אֶחָד, עָלֵינוּ לִרְאוֹת הַשָּׁנָה מַה שֶּׁנּוֹתָר לָנוּ בָּחֳדָשִׁים אָב וֶאֱלוּל, לְהָפִיץ מַה שֶּׁיּוֹתֵר סְפָרִים. וּבִפְרָט מִט״ו בְּאָב רָצִיתִי מְאֹד שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יָפִיצוּ סְלִיחוֹת, כִּי אֲחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֵדוֹת הַמִּזְרָח מַתְחִילִים לוֹמַר סְלִיחוֹת מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל. וְרָצִיתִי שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִנְדֹּב לְכָל הַפָּחוֹת חַ״י שְׁקָלִים לְהַדְפָּסָה, וְיִזָּכֵר שְׁמוֹ; אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁמְּנַדֵּב חַ״י לְהַדְפָּסַת הַסְּלִיחוֹת, וְיָכוֹל לִכְתֹּב גַּם אֶת שֵׁם אִשְׁתּוֹ וְהַיְלָדִים — כָּל

שֵׁם חַ״י שְׁקָלִים. וְזֶה יֵלֵךְ לְמֵאוֹת וְאַלְפֵי אֲלָפִים, וְהַשֵּׁם יְדַפֵּס בְּסוֹף הַסֵּפֶר, וְכָל יְהוּדֵי שֶׁאוֹמֵר סְלִיחוֹת, כָּל יְהוּדֵי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּתוֹךְ הַסְּלִיחוֹת, יִרְאֶה אֶת שִׁמְכֶם וְיַזְכִּירְכֶם, וְהֵן אֵל כַּבִּיר לֹא יִמְאַס, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁכְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִים יַחַד עַם יִשְׂרָאֵל — מִתְקַבֶּלֶת הַתְּפִלָּה. וּכְדָאִית הַהַשְׁקָעָה — חַ״י שְׁקָלִים, כְּדֵי לִרְשֹׁם שְׁמוֹ לְהַדְפָּסַת הַסְּלִיחוֹת, אֲשֶׁר אֲנִי רוֹצֶה מְאֹד שֶׁיּוּפַץ בֵּין אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֵדוֹת הַמִּזְרָח. וְכֵן מַחֲזוֹרִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ!

וְהַיּוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ, שֶׁעָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק, שֶׁבְּרוּךְ הַשֵּׁם, אָנוּ זוֹכִים לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַגִּיעַ הַיּוֹם שֶׁנִּצְטָרֵךְ אֶת כָּל אֵלּוּ הַיְגִיעוֹת וְהַטְּרָחוֹת שֶׁאָנוּ יְגֵעִים, וְאָנוּ סוֹבְלִים עֶלְבּוֹנוֹת וּבוּשׁוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל בְּוַדַּאי עַל כָּל עֲוֹונוֹתֵינוּ, וּבִזְכוּת הַהֲפָצָה נִזְכֶּה לַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

הַמְאַחֵל לָכֶם שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה...

כב תרסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּלֶךְ (שַׁבָּת שׁוּבָה) ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לָךְ! אֵין עוֹד שִׂמְחָה אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשָׁנָה זוֹ כְּמוֹ הַהוֹצָאָה לָאוֹר שֶׁל הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ בְּמַהֲדוּרָה הֲכִי יָפָה שֶׁעַדַיִן יָצָא לָאוֹר מֵאָז שֶׁהִדְפִּיסוּ אֶת הַסֵּפֶר, וְכֵן סֵפֶר ״חַיֵּי־מוֹהֲר״ן״ וְסֵפֶר ״שִׁבְחֵי־הָר״ן״ וְ״שִׂיחוֹת־הָר״ן״ מַמָּשׁ לְהַפְלִיא, חַסְדֵי ה׳ אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרָנִי, וְרָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד כָּל הַשָּׁנָה, וְיִזַּכֶּה אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַכְשָׁו לְסַדֵּר אֶת סֵפֶר ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״.

וְהִנֵּה בְּעִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֵין מִלִּים לְדַבֵּר וּלְצַיֵּר כְּלָל וּכְלָל אֶת

גֹּדֶל הַתְּקוּנִים שֶׁנַּעֲשׂוּ וְכוּ׳, וּבִפְרָט שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, קִבּוּץ גָּדוֹל כָּזֶה חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אֲנָשִׁים, כֵּן יִרְבּוּ, וְזוֹ רַק הַתְחָלָה, כִּי עוֹד יָבוֹאוּ לְשָׁם רַבָּבוֹת מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּל בִּזְכוּת הַסְּפָרִים וְהַקּוּנְטְרֵסִים, וְלֹא יוֹעִיל לְשׂוּם מִתְנַגֵּד לִנְבֹּחַ וְכוּ׳, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אִתָּנוּ, וְעַל־כֵּן אֵין לְהִתְפַּעֵל מִנְּבִיחַת הַכְּלָבִים וְכוּ׳, אַדְרַבָּה הַשָּׁנָה נִתְחַבֵּר סְפָרִים חֲדָשִׁים לְאֵין סְפֹר עַל כָּל מִינֵי נוֹשְׂאִים בַּחַיִּים, סְפָרִים יְקָרִים פְּלָאִי פְּלָאִים, וּבִפְרָט חֵלֶק אַחַר חֵלֶק ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַיּוֹם כְּבָר הִתְחַלְתִּי לְחַבֵּר פֵּרוּשׁ עַל מַחֲזוֹר רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאֹפֶן שֶׁעַד שָׁנָה הַבָּאָה עָלֵינוּ לְטוֹבָה, יִתֵּן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חַיִּים — יִגָּמֵר, וְיִהְיֶה נִפְלָא עַד מְאֹד כְּדֶגְמַת הַנְּהָגוֹת ״רֹאשׁ הַשָּׁנָה״, אֲבָל בְּיֶתֶר הַרְחָבָה.

הָעִקָּר לֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׂוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִנְּבִיחַת כְּלָבִים וְכוּ׳, תַּאֲמִין לִי, בְּאֵם הָיָה לָנוּ מָקוֹם מֶרְחָב בְּאוּמָן, הָיוּ אֶצְלֵנוּ כַּמָּה אֲלָפִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר בַּשָּׁנָה הַבָּאָה לְמָקוֹם מֶרְחָב מִשֶּׁלָּנוּ.

מְאֹד רָצִיתִי שֶׁתְּבַקֵּשׁ אֶת אָחִיךָ ... שֶׁיִּשְׁלַח לִי שִׁשָּׁה אֶתְרוֹגִים בַּעֲבוּרִי וִילָדַי, וַאֲשַׁלֵּם לוֹ הַדְּרוּשׁ, אִם אֶפְשָׁר שְׁנַיִם אוֹ שִׁלשָׁה שֶׁיִּהְיֶה עִם פִּטָּם, וְכֵן אִם אֶפְשָׁר לְהָבִיא אֶתְרוֹג יָפֶה לְאָבִי, גֵּרוֹ יָאִיר [זְצַ״ל], נָא לְהוֹדִיעֵנִי בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת־קֹדֶשׁ אִם אֶפְשָׁר, וְכֵן כַּמָּה זְמַן זֶה יַגִּיעַ לְכָאן, כִּי אִם לֹא אֲנִי צָרִיךְ לְקָנוֹת פֹּה, וְרָצִיתִי אֶתְרוֹג מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

יֵשׁ לִי עוֹד הַרְבֵּה לִכְתֹּב לְךָ, אַךְ הַשַּׁבָּת נִכְנֶסֶת וּבָאָה.

כב תרסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֶּסֶה לְעָשׂוֹר), ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִקְרַאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, וְתַעֲזֹר לִידִידֵנוּ ... הָרַבָּה בְּעִנְיַן הַדְּפָסָה, וּכְדַאי לְךָ לְהַדְפִּיס הָרְבֵּה סְפָרִים וְקוּנְטְרֵסִים מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל עַל שֵׁם אָבִיךָ זַ״ל, וְזֶה יִהְיֶה לְטוֹבַת נִשְׁמָתוֹ, כִּי אֵין עוֹד טוֹבָה רוּחָנִית שֶׁעוֹשִׂים לָאַבָּא כְּמוֹ הַנְצָחַת שְׁמוֹ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת — הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִים סִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וְגַם עַל זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ אֱמוּנָה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן לג), שֶׁאֵצֶל הָעוֹלָם אֱמוּנָה הוּא דָּבָר קָטָן, וְאֶצְלוֹ אֱמוּנָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה!

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן (בֵּין כֻּסֶּה לְעָשׂוֹר) ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב כְּלָלִי לְתוֹלוֹת עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת, אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁהַכֹּל מִסְתַּדֵּר בְּמַחֲנֵנוּ, הָעִקָּר לֹא לְהִתְפַּחֵד כְּלָל, וְאַתָּה תַּמְשִׁיךְ לְהַמְטִיר עִם מִכְתָּבִים לְכָל הַגּוֹרְמִים, כִּי רַק זֶה יַעֲשֶׂה אֶת הַפְּעֻלּוֹת, וְעַל הַדֶּרֶךְ חֲזָרָה מֵאוּמַן סִפֵּר לִי אַבְרֵךְ אֶחָד (שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם שַׂיָּכוּת עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, רַק עִסְקוֹ הוּא לִבְנוֹת מִקְוָאוֹת בְּכָל אוּקְרַיְינָה, וּכְבָר זָכָה לִבְנוֹת עֶשְׂרִים וְאַחַת מִקְוָאוֹת, וְהוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לִבְנוֹת עַכְשָׁו מִקְוֶה כְּשֵׁרָה בְּאוּמַן, וְהָיָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵצֶל הַקִּבּוּץ), אֵיךְ

שֶׁכָּל הַשִּׁמְיָרָה עִם הַחַיָּלִים הוּא פָּעַל אֶת זֶה, כִּי הָלַךְ וְקָפַץ מֵעַל רֹאשׁ הָעִיר בְּאוּמַן, שֶׁרָצָה שֶׁתִּהְיֶה רַק מִשְׁטָרָה, אֲשֶׁר הֵם כֻּלָּם גַּנָּבִים, וּמְטִילִים פַּחַד עַל כָּל הָעִיר גַּם עַל תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם הַגּוֹיִים (כִּי בַּיּוֹם הֵם מִכְנוּפִית הַמִּשְׁטָרָה, וּבַלַּיְלָה הֵם מִכְנוּפִית הַמַּאפְיָה בְּעֵזֶר רֹאשׁ הָעִיר), וְעַל־כֵּן כֻּלָּם מְפַחֲדִים מֵהֶם לְרַבּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְעַל־כֵּן בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה שִׁלְמוּ לָהֶם דְּמֵי לֹא יֻחֲרַץ אַרְבָּעִים אֶלֶף דּוֹלָר, וּמֵחֲמַת שֶׁהָאַבְרֵךְ הַזֶּה הָיָה עָלָיו שׁוֹד מְזַיֵּן, עַל־כֵּן רָצָה לִנְקֹם אֶת נִקְמָתוֹ, וְנָסַע לְוַשִׁינְגְטוֹן, וּמָצָא אֹזֶן קַשֶּׁבֶת, וְהִזְהִירוּ אֶת מְדִינַת אוּקְרַיְינָא לִשְׁלֹחַ אַרְבַּע־מֵאוֹת חַיָּלִים מְזֻיָּנִים, כִּי אֵין לִסְמֹךְ עַל הַמִּשְׁטָרָה, וּתְהִלָּה לָאֵל, פָּעַל (וְיֵשׁ בָּזֶה אֲרִיכוּת גְּדוֹלָה, כַּאֲשֶׁר אֲסַפֵּר לְךָ פָּנִים אֶל פָּנִים). מִכָּל זֶה רָאִיתִי אֵיךְ אֲפִלּוּ יָחִיד אֶחָד, אִם רַק חָזָק יָכוֹל לַעֲשׂוֹת נִפְלָאוֹת, וְלִפְעֹל מַה שֶּׁקְּהִילָה שְׁלֵמָה לֹא יְכוֹלִים, כִּי הוּא הָיָה הַיְחִידִי שֶׁעָקַף אֶת רֹאשׁ הָעִיר, וְקִבֵּל נְזִיפָה מִנְּשִׂיא אוּקְרַיְינָא, וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם הָיוּ מְלֵאֵי רְצִיחָה וְכוּ׳, אֲבָל לֹא הוֹאִיל לָהֶם שׁוּם דָּבָר, מֵרֹב פַּחַד מֵאַרְצוֹת־הַבְּרִית, רוֹאִים מִזֶּה אִם עוֹקְפִים אֶת רֹאשׁ הָעִיר, וְהוֹלְכִים לְחַלּוֹן יוֹתֵר גָּבוֹהַּ, יְכוֹלִים לְבַלֵּם אֶת רֹאשׁ הָעִיר, כֵּן הַדָּבָר כָּאן בְּיַבְנְאֵל צְרִיכִים לְהַגִּישׁ תְּלוּנוֹת אֶל כָּל הַמְּקוֹמוֹת גְּבוֹהִים וְכוּ׳, וּבְוַדַּאי זֶה פּוֹעֵל, וְאֵין עֵצָה אַחֶרֶת רַק זֶה, עוֹד מִכְתָּב וְעוֹד תְּלוּנָה לִמְבַקֶּרֶת הַמְּדִינָה, לְיוֹעֵץ הַמִּשְׁפָּטִים, לִמְפַקֵּד הַמָּחוֹז, וְכוּ׳ לְכָל מָקוֹם, וּבְוַדַּאי סוֹף כָּל סוֹף יַעֲשֶׂה פְּעֻלּוֹת, הָעִקָּר לֹא לִפְחֹד כְּלָל, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת מַה קּוֹרֶה לְבַסּוֹף עִם הַמָּעוֹן וְכוּ׳, אִם תִּצְטָרֵךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּתַקִּיפוּת — אַל תִּפְחָד כְּלָל, כִּי הוּא סְתָם נוֹכֵל מֵשֶׁת מֵהַסָּמְ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה.

הַמְצַפֶּה לִרְאוֹת אֶת כְּתִיבַת יָדְךָ...

כב תרסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֶּה לְעָשׂוֹר), ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק, וְתָבוֹא חָזָרָה אֶל הַכֹּחוֹת, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל אֶחָד שֶׁרַק חָזַר, עוֹבֶרֶת עָלָיו אֵיזוֹ מַחֲלָה, אוֹ הִצְטַנְנוּת, אוֹ כְּאֵבֵי בֶּטֶן, אוֹ כְּאֵבֵי גָּרוֹן וְכוּ׳ וְכוּ׳, כָּל אֶחָד כְּפִי הַתִּקּוּן שֶׁלּוֹ, וּצְרִיכִים רַק סַבְלָנוּת, וְלַחֲזֹר וְלָבוֹא אֶל הַכֹּחוֹת, וּבְפָרָט אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת בָּרִיא, כִּי מְחַכָּה עָלֶיךָ הַשָּׁנָה עֲבוֹדָה גְּדוֹלָה, וּבְפָרָטִיּוּת לְהַדְפִּיס מִלְיוֹנִים קוּנְטְרֵסִים מְאֹד מְעַנְיְנִים, שֶׁיְּמַשְׁכוּ אֶת לֵב הַקּוֹרֵא בָּהֶם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

רְצוֹנִי לָדַעַת מַה בְּקֶשֶׁר לָאֲתָרוֹגִים.

הַמְחַכֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת אִם . . . בַּבַּיִת, כִּי אֲנִי צָרִיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ נָחוּץ אוֹדוֹת קְהִילָתֵנוּ.

כב תרסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֶּה לְעָשׂוֹר), ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, אַךְ לֹא הָיָה לִי הַפְּנַאי לְהָשִׁיבְךָ מֵרֹב טִרְדוֹתַי.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לִרְאוֹתְךָ בְּאוּמַן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲבָל כְּפִי הַנִּרְאֶה הָיוּ לְךָ מְנִיעוֹת לָבוֹא, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְרָאוֹת הַרְבֵּה פְּעָמִים בְּזוֹ הַשָּׁנָה.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ. וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הוּא הָאֱמוּנָה, לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, וַאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת הַזֹּאת, וְאָז יַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרע.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֵּה לְעָשׂוֹר), ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ כַּמָּה פְּעָמִים, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת אִי אֶפְשָׁר לַהֲשִׁיבְךָ בְּכָל פַּעַם כַּאֲשֶׁר תָּבִיני מֵעַצְמֵךְ, עִם כָּל זֹאת אַתְּ רְאִי לְהַמְשִׁיךְ לִכְתֹּב.

הָעִקָּר אַל תְּבַלְבְּלִי אֶת עַצְמֵךְ בְּשׂוּם בִּלְבּוּל שֶׁל הֶבֶל, וְאַל תַּמְשִׁיכִי אֶת עַצְמֵךְ אֶל הַצַּעַר, כִּי כָּל הַנִּמְשָׁךְ אַחַר הַצַּעַר — הַצַּעַר נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו (מוֹעֵד קָטָן כז:), וְעַל־כֵּן תַּעֲשִׂי כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לָצֵאת מִן הַבִּלְבּוּלִים הָאֵלּוּ שֶׁעוֹבְרִים עָלַיִךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, וּבְעַד בַּעְלֵךְ וּבְעַד הַיְלָדִים, שֶׁתִּזְכּוּ לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה, שְׁנַת יְשׁוּב הַדַּעַת, שְׁנַת בְּרִיאוּת וְהַצְלָחָה בְּכָל הָעִנְיָנִים.

הַמְאַחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין פֶּסַח לְעָשׂוֹר), ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא וְדִבּוּרֵי אֱמוּנָה, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁהוּא תִּקּוּן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְאַל תַּמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֶל הַצַּעַר, אַדְרַבָּה, רְאֵה לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָט עַכְשָׁו, שֶׁזָּכִינוּ לְהַדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הַיְנוּ אֶת ה״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ וְה״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ וְה״סֵּפֶר־הַמִּדּוֹת״, ״חַיֵּי־מוֹהֲרַ״ן״, וְ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״ בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאִירוֹת עֵינַיִם, בְּנָקֵל לַחֲזֹר עֲלֵיהֶם הַרְבֵּה, וְאֵין שׁוּם תֵּרוּץ לְהִתְרַשֵּׁל, וּמִי שֶׁרַק רוֹצֶה לְהִקָּרֵא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, עָלָיו לִהְיוֹת בָּקִי בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַל־פֶּה, עַל־כֵּן רְאֵה לְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד, וּתְבַשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין פֶּסַח לְעָשׂוֹר), ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי הִשְׁתַּדְּלוּת לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁלֹּא יִפְחֲדוּ מִמְּנַהֶלֶת מְעוֹן הַמּוֹשָׁבָה, וְאַף שֶׁהִיא מְדַבֶּרֶת בְּעַזּוּת וּבַחֲצִיפוּת, אַתֶּן צְרִיכִין לַעֲנוֹת לָהּ וְלֹא לִפְחֹד מִמֶּנָּה, וְכָל אִמָּא זְכוּתָהּ לָדַעַת מַה הַיְלָדִים שֶׁלָּהּ אוֹכְלִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, הָעִקָּר שֶׁאַתֶּן צְרִיכוֹת לְהַעֲמִיד אוֹתָהּ עַל הַמָּקוֹם, כִּי לֹא יִתָּכֵן שֶׁאֲנַחְנוּ נִהְיֶה נִרְדָּפִים מֵהֶם, אַדְרַבָּה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַרְאוֹת לָהֶם, שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא מְפֻחָדִים מֵהֶם, וְכַמּוּבָא מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, שֶׁעֵצָה לִרְשָׁעִים — לְהַרְאוֹת לָהֶם שֶׁלֹּא מְפֻחָדִים מֵהֶם, וְעַל־כֵּן רְאִי לְעוֹרֵר אֶת כָּל הַנָּשִׁים מִנְּשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיֵּשׁ לָהֶן יְלָדִים בַּמָּעוֹן, לֹא לִפְחֹד בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְתִרְאִי מַה יִּקְרֶה לְבַסּוֹף — שֶׁהֵם יִכָּנְעוּ, כִּי הֵם רַק רוֹצִים לְהַטִּיל עָלֵינוּ פַּחַד, כְּדֵי שֶׁנִּפְחַד וְכוּ׳ וְכוּ׳.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבֵּית־הַסֵּפֶר הוֹלֵךְ כְּשׁוּרָה, הָעִקָּר רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ תָּמִיד, וּתְבַשְּׂרִי לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

רְאִי לְעוֹרֵר אֶת נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבְּיוֹם שֵׁנִי בָּעֶרֶב בְּשָׁעָה תֵּשַׁע וָחֵצִי אַגִּיד שִׁעוּר לְנָשִׁים נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַבְנְאֵל אֵצֶל ... וְשֶׁכֻּלָּן תָּבֹאנָה.

הַמְאַחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדְרַ הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֶּה לְעָשׂוֹר), ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁאַל תִּהְיִי בַּטְלָנִית, אֶלָּא תַּכְנִיסִי אֶת

שְׁתֵּי הַתִּינוֹקוֹת שֶׁלָּךְ בְּמָעוֹן, וְאַל תַּחְשְׁשִׁי בְּעִנְיַן ... כִּי אַתְּ מְקַבֶּלֶת סַךְ הַכֹּל שֵׁשׁ־מֵאוֹת שֶׁקֶל, וְאַתְּ מְמִילָא צְרִיכָה לְשַׁלֵּם אַרְבַּע־מֵאוֹת שֶׁקֶל לַמָּעוֹן, וְעַל־כֵּן זֶהוּ רַק הֶפְסֵד שֶׁל מָאתַיִם שֶׁקֶל, לָכֵן לָמָּה לָךְ לְהִכָּנֵס בְּקַטְנוּת הַמֹּחִין, רְאִי לְרָשֹׁם אֶת שְׁתֵּי הַתִּינוֹקוֹת בַּמָּעוֹן, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁלִים לָךְ מִמָּקוֹם אַחֵר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדָךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֶּה לְעָשׂוֹר) ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחַיֶּה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּתְחַזְּקִי בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְאַל תִּפְחֲדִי מֵהַמְנַהֶלֶת שֶׁל הַמָּעוֹן, אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹתַחַת אֶת הַפֶּה תִּסְגְּרִי לָהּ, עִם רְשָׁעִים לֹא יְכוֹלִים לְהִתְמוֹדֵד רַק עִם הַשָּׂפָה שֶׁלָּהֶם וְכוּ׳, אִם הֵם מְדַבְּרִים בְּעַזּוּת, צְרִיכִים לַעֲנוֹת לָהֶם בְּעַזּוּת.

לְדַעְתִּי, טוֹב שֶׁכָּל נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יַחֲזִיקוּ אֶת הַיְלָדִים בַּמָּעוֹן עַד שָׁעָה אַרְבַּע, כִּי חָבָל לְהוֹצִיא אוֹתָם בְּשָׁעָה אַחַת, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁלְּבַסּוֹף הֵם יִשָּׁבְרוּ מֵאִתָּנוּ וְיִתְקַפְּלוּ, וְלֹא הַהֶפּוּךְ.

נָא וְנָא רְאִי לְהִתְחַזֵּק, וּבְוַדַּאי בִּזְכוּת שֶׁבַּעְלֵךְ הָיָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן, תִּזְכִּי לְטוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדָךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ תָּמִיד, וְתִרְוִי רֹב נַחַת מֵהַיְלָדִים, וּתְבַשְּׂרִי לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תערה.

בְּעֻזַּרְתּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֶּה לְעָשׂוֹר), ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחַיֶּה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּתְאַזְּרִי בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה... כִּי הֵם רוֹצִים לְגָרֵשׁ אוֹתָנוּ מִפֹּה וְכוּ׳, אַךְ עֲלֵיהֶם לָדַעַת, כִּי הֵם לֹא בַּעֲלֵי בָּתִּים פֹּה, הַבַּעַל־הַבַּיִת בְּיִבְנְאֵל הוּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לִהְיוֹת דְּבוּקִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא בְּוַדַּאי יוֹלִיכֵנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת, אֵין לָנוּ מַה לְהִתְפַּחֵד כְּלָל.

הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתַּחֲזִיקוּ אֶת הַיְלָדִים עַד שָׁעָה אַרְבַּע, כִּי חָבָל, בְּאוֹתוֹ כֶּסֶף יְכוֹלִים לְהַחְזִיק אֶת הַיְלָדִים עַד שָׁעָה אַרְבַּע, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שָׁמַעְתִּי שֶׁאִם מַחְזִיקִים אֶת הַיְלָדִים עַד שָׁעָה אַרְבַּע, יְכוֹלִים לְקַבֵּל בַּחֲצִי הַמְּחִיר, וְעַל־כֵּן לָמָּה לָתֵת לָהֶם אֶת הַהֲנָאָה וְכוּ׳, שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹצִיאִים אֶת הַיְלָדִים בְּשָׁעָה אַחַת וְכוּ׳, רַק תִּהְיִי חֲזָקָה וְאַל תִּפְחֲדִי מֵהֶם כְּלָל, תַּעֲנִי לָהֶם בְּעַזּוּת, כִּי רַק אֶת הַשָּׂפָה הַזּוֹ הֵם מְבִינִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ תָּמִיד, וּתְבַשְּׂרִי לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרעו.

בְּעֻזַּרְתּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֶּה לְעָשׂוֹר) ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל . . . תְּחַיֶּה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלִי לַעֲזֹר לִנְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,

וְתֵלְכִי אַתְּ אֶל הַמָּעוֹן עִם אֵיזֶה תֵּרוּץ וְכוּ׳, אוֹ שֶׁתּוֹלִיכִי אֶת הַתִּינוֹק שֶׁל ... וְכוּ׳ אוֹ בְּתֵרוּץ אַחֵר, כִּי שָׁמַעְתִּי שֶׁהַמְנַהֶלֶת שָׂמָה עוֹשָׂה צָרוֹת לְנָשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהִיא מְמָרֶרֶת לָהֶן אֶת הַחַיִּים, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין אִשָּׁה חֲזָקָה שֶׁתִּתְפַּתַּח אֶת הַפֶּה וְתַעֲנֶה לָהּ וְכוּ׳ וּלְהָשִׁיב לָהּ מָנָה אַחַת אַפַּיִם, כִּי רַק הַשָּׂפָה הַזּוֹ הֵם מְבִינִים. וְלָכֵן מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּהְיִי לְעֶזֶר לְנָשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ, וּבִזְכוּת זֶה שֶׁתַּעֲזְרִי לְנָשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, תִּרְאִי יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת — הֵן בַּבַּיִת וְכוּ׳ בְּעִנְיַן שְׁלוֹם־בַּיִת וְכוּ׳, וְהֵן בְּפַרְנָסָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְמַלֵּא אֶת כָּל חֶסְרוֹנֵךְ, וְתִהְיֶה לָךְ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה, וְלֹא יֶחְסַר לָכֶם שׁוּם דָּבָר.

הַמְאַחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין פֶּסַח לְעָשׂוֹר) ו׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים דְּחוּפִים מְאֹד, שֶׁתִּמְסֹר אוֹתָם לִיעוּדָם, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעֲשֶׂה אֶת הַשְּׁלִיחוּת מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, כִּי הֵם מְאֹד מְאֹד מֻכְרָחִים, כִּי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם אוֹרֵב עָלֵינוּ מְאֹד מְאֹד, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק.

רָצִיתִי בְּיוֹם שֵׁנִי בַּלַּיְלָה בְּשָׁעָה תֵּשַׁע וָחֵצִי לְהַגִּיד שִׁעוּר לָנָשִׁים בַּבַּיִת שֶׁלְּךְ, וְעַל־כֵּן תִּרְאֶה שֶׁיִּהְיוּ מוּכָנִים כֻּלָּם.

וְטוֹב מְאֹד שֶׁיֵּלֵךְ מִפֶּה לְאָזְן, שֶׁכָּל הַנָּשִׁים תִּהְיֶינָה בַּשִּׁעוּר הַזֶּה, כִּי הֵן צְרִיכוֹת הַרְבֵּה חִזּוּק, בִּפְרָט שֶׁעָבַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְנִשְׁאֲרוּ לְבַד, אֲזַי הֵן צְרִיכוֹת שִׂיחָה מְיֻחֶדֶת, וְעַל־כֵּן תִּרְאֶה לְהָכִין אֶת זֶה.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתַּעֲשֶׂה אֶת רְצוֹנִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנַּמְשִׁיךְ אֶת הָרֹאשׁ־הַשָּׁנָה עַל כָּל הַשָּׁנָה.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין פֶּסַח לְעָשׂוֹר), ז׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! אוֹדוֹת הַמְדַבְּרִים וְכוּ׳, כְּבָר יָדוּעַ דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ג׳), שֶׁאִם הָיָה אוֹתוֹ הָאִילָן נִשְׁקָה, לֹא הָיָה נִשְׁאָר מִן הַשֵּׁדִים כְּלוּם וְכוּ׳, וְהַמְדַבְּרִים עוֹשִׂים מַחֲלֹקֶת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; זֶה מֵחֻקֵּי הַבְּחִירָה, מַה לַּעֲשׂוֹת, כָּךְ גָּזְרָה חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לִסְבֹּל כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה עֶלְבּוֹנוֹת וּבְזָיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים מִכָּל מִינֵי נוֹאֲפִים כִּכְלָבִים וְכוּ׳, וּבְפָרָט לִסְבֹּל מֵהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם יִמַּח שְׁמוֹ בְּעַצְמוֹ, וַאֲנִי אֵין לִי אֵיפֹה לְהִתְחַבֵּא, אֶלָּא אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְיָבוֹא הַיּוֹם וְיִתְחָרְטוּ מְאֹד מְאֹד שֶׁחָלְקוּ עָלַי וְכוּ׳. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה כְּבָר סוֹף וָקֵץ לְכָל צָרוֹתֵינוּ, וּתְחִלָּה וָרֹאשׁ לִפְדְיוֹן נַפְשֵׁנוּ. וְטוֹב מְאֹד, שֶׁתְּסַפֵּר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת רַחֲשֵׁי לִבְּךָ, שֶׁרָאִיתָ וְשָׁמַעְתָּ וְכוּ׳ בִּשְׁנֵי שָׁבוּעוֹת שֶׁהָיִיתָ שָׁם.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין פֶּסַח לְעָשׂוֹר) ז׳ תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַקָּצָר.

אוֹדוֹת הַקְּשָׁיִים שֶׁעוֹשִׂים לָךְ בְּעִנְיַן הַ״לְקוּטֵי־הֲלָכוֹת״, הָיִיתִי מַצִּיעַ אִם אַתְּ יְכוֹלָה לְנַהֵב כָּל יוֹם שָׁעָה אַחַת לְתַקְתֵּק לְבַד, וְכָךְ תַּחְסְכוּ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים דוֹלָר, זֶה לֹא צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּפַעַם אַחַת, הַיְנוּ הַהַדְפָּסָה יְכוֹלָה לָקַחַת אֲפִלּוּ עַד שָׁנָתַיִם לְאַט לְאַט לְהִתְקַדֵּם, וּלְהַדְפִּיס בְּכָל פַּעַם חֵלֶק אֶחָד, עַד שֶׁיִּגָּמֵר אֶת כָּל הַחֲלָקִים, וְזֶה יֵצֵא בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיֹּפִי, וְדַעַת לְנָבוֹן, לֹא לְהַפְסִיק עִם ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, כִּי זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְדַיְקָא בִּזְכוּת זֶה יִהְיוּ קוֹנִים עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כָּךְ אֲנִי מַצִּיעַ, וּבָזֶה תַּחְסְכוּ כְּאֵב רֹאשׁ וּמְנִיעוֹת וְעִכּוּבִים, וְגַם אוֹצָרוֹת שֶׁל כֶּסֶף וְכוּ׳, הַכְּפֵל הַדָּבָר, לֹא צְרִיכִים לְהַדְפִּיס בְּפַעַם אַחַת כָּל הַסֵּעַט, יְכוֹלִים כֶּרֶךְ אַחַר כֶּרֶךְ, וְזֶה יֵצֵא לְהַפְלִיא.

הַמְאַחֵל לָךְ חֲתִימָה טוֹבָה...

כְּשֶׁ... יַחֲזֹר, נָא לִשְׁלֹחַ פַּקְס.

כב תרפ.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֶּסֶה לְעָשׂוֹר) י״ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הָאֶתְרוֹגִים, וּבַבֹּקֶר אֶכְתֹּב מִכְתָּב לְאָחִיךְ, כִּי עַכְשָׁו בְּאִישׁוֹן לַיְלָה טִרְדוֹתַי מְאֹד גְּדוֹלוֹת.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זְכָה אוֹתְךָ עַכְשָׁו בִּזְכוּת כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, בָּזֶה שֶׁזָּכִינוּ לְהַדְפִּיס בְּהוֹצָאָה חֲדָשָׁה אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיֹּפִי, וְכֵן נַדְפִּיס בְּקָרוֹב אֶת כָּל סִפְרֵי מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל וְאֶת כָּל סִפְרֵינוּ. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנּוּכַל לְהַדְפִּיס גַּזְמָאוֹת עִם סִפְרִים מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּנְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם אוֹרוֹ הַגָּנוּז.

דִּבַּרְתִּי מִקֹּדֶם עִם אַבְרֵךְ, שֶׁמְּסַדֵּר עֲבוּרִי מַפְתֵּחַ נִפְלָא עַל כָּל

הַ״לְקוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ מוּכָן לְדְפוּס (הַיְנוּ שֶׁמּוֹצִיאִים בַּמַּחְשֵׁב בְּגֹדֶל הַ״לְקוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ שֶׁלָּנוּ), וּבְעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּהוֹצָאָה שְׁנִיָּה נַדְפִּיסוֹ, כִּי זֶה נִפְלָא מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

תִּמְסֹר אֶת הַמִּכְתָּב לְ...

כב תרפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֵּא לְעָשׂוֹר) ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת הָאִתְרוֹגִים, וְהֵם מַמָּשׁ מְהֻדָּרִים, תְּהִלָּה לָאֵל, תְּשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ יְשׁוּעָה בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וּתְבַשֵּׂר לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְיִהְיֶה לְךָ וּלְכָל בְּנֵי בֵּיתְךָ חֲתִימָה טוֹבָה, וְנִזְכֶּה לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה. הָעִקָּר רַק לֹא לִדְאֹג כְּלָל, כִּי הַדְּאָגָה מְכַלָּה אֶת הַגּוּף וְהַנֶּפֶשׁ גַּם יַחַד, וְרָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ עַל נֹעַם חֶלְקְךָ, עַל אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׂם חֶלְקְךָ, וְזָכִיתָ לִהְיוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמָן, אֲשֶׁר אֵין עוֹד זְכוּת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

אִם יִתֵּן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הַחַיִּים, אֲקַיֵּם אֶת הַבְטָחָתִי, וְאֶשְׁאֵר לְלִינַת לַיְלָה אֶצְלְךָ בְּלֵיל רְבִיעִי ז׳ חֶשְׁוָן.

כב תרפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֵּא לְעָשׂוֹר) ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְהִנְנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּבִרְכַּת "מַזָּל טוֹב", יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתְּהֵא בַּת תַּלְמִיד חָכָם... וְתִרְווּ רֹב נַחַת מִמֶּנָּה וּמִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיכֶם.

אוֹדוֹת קְרִיאַת הַשֵּׁם, בְּוַדַּאי צְרִיכִים לָתֵת תֵּכֶף־וּמִיָּד בַּקְּרִיאָה הָרִאשׁוֹנָה, וּבְפָרָטִיּוּת בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא.

וְכֵן אוֹדוֹת הַשֵּׁם ... זֶה שֵׁם מֻצְלָח מְאֹד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין פֶּסַח לְעָשׂוֹר) י"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁהַכֹּל בְּסֵדֶר עִם אָבִיךָ, וַאֲנִי מְאֹד שָׂמֵחַ, שֶׁלֹּא בָּאתָ הַשָּׁנָה וְכוּ', כִּי כָּךְ לֹא יַאֲשִׁימוּ אוֹתְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, וְלֹא יִשְׁבְּרוּ אוֹתְךָ, כִּי הַסָּמ"ךְ־מֵ"ם אוֹרֵב עָלֶיךָ מְאֹד מְאֹד, וְרוֹצֶה לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ עַד מְאֹד, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לְךָ כֹּחוֹת גְּדוֹלִים לְקָרֵב רְחוֹקִים אֶל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ"ל, וּבִפְרָט בְּעִנְיַן הַפָּצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה, יֵשׁ לוֹ כֹּחוֹת עֲצוּמִים. מָה אֹמַר לְךָ! הַנִּסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים שֶׁיֵּשׁ הַיּוֹם לְבַחוּרִים צְעִירִים וְלָאֲבֵרְכִים, בִּפְרָט בִּשְׁמִירַת הַבְּרִית, שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, זֶה אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וַאֲנִי מְקַבֵּל מֵאוֹת מִכְתָּבִים מִכָּל הַיְשִׁיבוֹת מִבַּחוּרִים מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם וְכוּ', פְּשׁוּט רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה עֲלֵיהֶם, וְאֵין מִי שֶׁיּוֹשִׁיעַ לָהֶם, רַק סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹזֵר לְהַדְפִּיסָם וְלַהֲפִיצָם.

וְהִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זִכָּנִי עַכְשָׁו לְהַדְפִּיס "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן"

בְּהוֹצָאָה חֲדָשָׁה, שֶׁעֲדַיִן לֹא נִרְאָה כַּבֹּשֶׁם הַזֶּה, וּמִי שֶׁרַק רוֹאֶה אֶת זֶה קוֹפֵץ עַל זֶה, וְנִמְכָּר בִּזְרִיזוּת. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ אִישִׁית, רְאֵה לַעֲזֹר לִי לְהָפִיץ אֶת ה״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְכֵן הִדְפַּסְנוּ עַכְשָׁו ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״ נִפְלָא, וְכֵן שִׁבְחֵי וְשִׂיחוֹת־הָר״ן נִפְלָא, הַפְלֵא וָפֶלֶא, בְּרֹב פְּאֵר, וְכֵן הוּא ה״סֵּפֶר הַמִּדּוֹת״, וְכֵן ה״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ (שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַדְּפוּס), וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ בְּבַקָּשָׁה מְיֻחֶדֶת, שֶׁתַּעֲזֹר לִי לְהָפִיצָם, כִּי יֵשׁ לִי עַכְשָׁו תָּכְנִית לְהַדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי ה״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה כְּרָכִים עִם אוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאִירוֹת עֵינַיִם (כְּדֶגְמַת ה״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״), וְכֵן כָּל סִפְרֵי מוֹהַרַנ״תּ זַ״ל בְּגֹדֶל כָּזֶה. וְלָכֵן רָצִיתִי מְאֹד מְאֹד, שֶׁמֵּהַיּוֹם תִּהְיֶה הַמַּפִּיץ הָעִקָּרִי שֶׁל הוֹצָאָתֵנוּ ״קֶרֶן הַדְּפָסָה הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, כִּי בָּזֶה שֶׁתָּפִיץ אֶת סִפְרֵינוּ, תַּעֲזֹר לְהַדְפִּיס עַל־יְדֵי־זֶה אֶת סִפְרֵינוּ, הַיְנוּ אֶת ״שִׁפַּת הַנַּחַל״ עַל כָּל ה״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, ״נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹן״ עַל כָּל ה״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״בְּאוּרֵי־הַמִּדּוֹת״ עַל כָּל ״סֵּפֶר־הַמִּדּוֹת״, מִלְבַד עוֹד הֲמוֹן סְפָרִים וְקוּנְטְרֵסִים שֶׁשַּׂיָּכִים לַדּוֹר הַזֶּה, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הָעֵרֶב־רַב מִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְהַכְּפִירוּת וְהַנֹּאוּף וְכוּ׳ עוֹשִׂים פְּרָצוֹת בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְרַק סְפָרֵינוּ מְדַבְּרִים אֶל לֵב הֲמוֹן עַם, וְעַל־כֵּן נָא וְנָא רְאֵה לָקַחַת אֶת סְפָרֵינוּ, וּמֵהַיּוֹם תִּהְיֶה הַמַּפִּיץ הָעִקָּרִי, כִּי בָּזֶה תַּעֲזֹר שֶׁנּוּכַל לְהַדְפִּיס עוֹד סְפָרִים יְקָרֵי עֵרֶךְ עַל הַזֹּהַר וְעַל הַתִּקּוּנִים, וְעַל כִּתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל, סְפָרִים יְקָרִים, פְּרוּשִׁים נִפְלָאִים, אֲשֶׁרֵי עַיִן רָאֲתָה אֵלֶּה, וְהָעִקָּר סְפָרִים שֶׁשַּׂיָּכִים לְתִקּוּן הַבְּרִית, תִּקּוּן הָעֵינַיִם, הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת לְבַחוּרִים צְעִירִים וּלְאַבְרֵכִים, שֶׁמְּאֹד מְאֹד נִצְרָךְ לְהַדְפִּיסָם מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! תַּעֲשֶׂה עִמִּי אֶת הַחֶסֶד הַזֶּה, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁתִּתְקַח מֵהַיּוֹם רַק אֶת סְפָרֵינוּ, תַּעֲזֹר שֶׁנּוּכַל לְהוֹצִיא לָאוֹר אֶת כָּל הַסְּפָרִים בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהַיֹּפִי, אֲשֶׁר אֵין מִי שֶׁיּוּכַל לְהִתְחָרוֹת עִם קֶרֶן הַדְּפָסָה שֶׁל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״. מָה אֹמַר לְךָ! בְּכָל יוֹם מוּבָלִים כַּמָּה מִלְיוֹנִים מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִשְׁמַד מַמָּשׁ, כִּי מְסִיתִים וּמַדִּיחִים אוֹתָם נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְנֶגֶד הַתּוֹרָה, וּמְמַלְאִים אֶת הָאָרֶץ עִם נְאוּף, שִׁקּוּץ, תִּעוּב, זְהוּם וְעֶרֶם

וְכוּ׳, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן נָא וְנָא תַּעֲזֹר לִי לְלֹחֶם נֶגֶד הַסָּמ״ךְ־מ״ם בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה.

אֲנִי מְחַכֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ אִם תַּעֲשֶׂה רְצוֹנִי בָּזֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרפד.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין פֶּסַח לְעָשׂוֹר) י״ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתַּפְסִיקוּ לָרִיב בֵּינֵיכֶם, וְהָיָה טוֹב מְאֹד שֶׁתִּשְׁמְעוּ אֶת הַקַּסֶּטָה שֶׁל הַדְּרָשָׁה שֶׁדָּרַשְׁתִּי אֶתְמוֹל בָּעֶרֶב לִפְנֵי הַנָּשִׁים בְּיַבְנְאֵל, וְכִוַּנְתִּי לִשְׁנֵיכֶם, וְאַל תֹּאמְרוּ שֶׁלֹּא כִּוַּנְתִּי אֲלֵיכֶם, כִּי כָּל הַדְּבוּרִים שַׁיָּכִים אֶל שְׁנֵיכֶם דַּיְקָא, צְרִיכִים לִהְיוֹת וַתְּרָן בַּבַּיִת, אַתָּה ... צָרִיךְ לְהָבִין כִּי ... עוֹבֶדֶת וּמְבִיאָה פַּרְנָסָה לַבַּיִת, וּמְטַפֶּלֶת בַּיְלָדִים, וְעַל־כֵּן תִּתְנַהֵג עִמָּהּ בְּרַחֲמָנוּת, וְאַתְּ ... תְּחַזְּקִי אֶת בַּעְלֵךְ שֶׁיֵּלֵךְ לַהֲפָצָה, וְכֵן יִלְמַד בְּחֶבְרוּתָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לָכֶם שָׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי, וְתֹאהֲבוּ אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, נָא וְנָא לֹא לִשְׁמֹעַ לַהֲסָתוֹת מֵהַהוֹרִים, כִּי אָסוּר לְעָרֵב אֶת הַהוֹרִים בְּתוֹךְ הַנִּשּׂוּאִים.

הֵכְפֵּל הַדָּבָר, כְּדַאי שֶׁתִּשְׁמְעוּ אֶת הַקַּסֶּטָה, וְזֶה שַׁיָּךְ לִשְׁנֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרפה.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין פֶּסַח לְעָשׂוֹר) י״ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה מִשְׁפַּחְתְּךָ תָּמִיד מְצַלְצְלִים אֵלַי וְכוּ׳, וְיֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה טְעָנוֹת בְּהִתְקָרְבוּתְךָ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת אָמַרְתִּי רַק לָרוּץ עִם שׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ אֵלֶיךָ.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי צְרִיכִים רַק לְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בַּהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל־כֵּן רְאֵה לָלֶכֶת עִם בְּגָדִים נְקִיִּים, וְכֵן לִשְׁמֹר לֶאֱכֹל רַק מַאֲכָלִים בְּרִיאִים וְכוּ׳, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד עַל נְקִיּוּת הַבְּגָדִים וְכוּ׳ וְעַל נְקִיּוּת הַמַּאֲכָלִים.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וְתִזְכֶּה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגְךָ בְּקָרוֹב.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרפו.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין פֶּסַח לְעֲשׂוֹר), י״ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר ... גֵּרוּ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ לֹא לְהַרְבִּיץ לְבִנְךָ שֶׁהוּא נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה, וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד עַל דָּבָר זֶה יוֹתֵר מֵהַכֹּל, וְאָמַר בְּפֵרוּשׁ לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁאָסוּר לְהַרְבִּיץ לַיְלָדִים בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וּצְרִיכִים לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, רְאֵה לַעֲקֹר אֶת הַכַּעַס מִמְּךָ, וְתַכְנִיס אֶת כָּל הַמֶּרֶץ עַכְשָׁו בַּהֲפָצַת הַדְּגָלִים בִּירוּשָׁלַיִם, וּבְתֵל אָבִיב, וּבְחֵיפָה, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִבּוּץ שֶׁל אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְתֵצֵא בְּעַזּוּת דְּקְדֻשָּׁה, מִיט אַ שְׁטוֹרְעם הֲכִי גָּדוֹל.

הַכְּפֵל הַדָּבָר, רְאֵה לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּלִי הַמִּדָּה הַיְקָרָה הַזּוֹ שֶׁל סַבְלָנוּת, הַכּוֹלֶלֶת כָּל הַמִּדּוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ (בֵּין כֻּסֶּה לְעָשׂוֹר), י״ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים לְמָסֹר לִיעוּדָם, נָא לְחַלֵּק חַלּוֹת וְיַיִן עַל שַׁבָּת וְעַל הֶחָג.

גַּם רָצִיתִי אִם אֶפְשָׁר לְדָאֹג שֶׁהַבָּחוּר ... יִהְיֶה לוֹ אֵיפֹה לֶאֱכוֹל בְּשַׁבָּתוֹת וְכוּ׳, טוֹב לְעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיְּזַמִּינוּ אוֹתוֹ מִדֵּי פַּעַם — כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְזֶה יִהְיֶה לְחֶסֶד גָּדוֹל, כִּי הוּא נִמְצָא גַּלְמוּד בּוֹדֵד לָבַד וְכוּ׳, וְרַחֲמָנוּת עָלָיו, אֲקַוֶּה שֶׁשְּׁמַעְתֶּם הֵיטֵב אֶת הַדְּרָשָׁה שֶׁדָּרַשְׁתִּי לִפְנֵי הַנָּשִׁים, וּכְדַאי לַעֲשׂוֹת מִזֶּה שִׁכְפּוּלִים, וְלַהֲפִיצָם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַבְנְאֵל. רַק חָזָק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וּתְבַשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת תָּמִיד. נָא לִשְׁלֹחַ מִדֵּי פַּעַם דּוּ״חַ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת קְהִלָּתֵנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ וְעַל אִשְׁתְּךָ, שֶׁתַּעֲבֹר אֶת הֶהֱרָיוֹן בְּקַלּוּת, וְתֵלֵד בְּנֵקֶל מְאֹד מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךָ חֲתִימָה טוֹבָה...

כב תרפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־יוֹם־הַכִּפּוּרִים ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הַמִּכְתָּב קֹדֶם הֶחָג הַנּוֹרָא, אֲבָל הָיִיתִי טָרוּד כָּל יוֹם עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּעֵסֶק פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים, יְהוּדֵי הַכְּנִיסוֹ אוֹתוֹ

לַכֻּלָּא בֵּין גּוֹיִים וְכוּ׳, וְעָסַקְתִּי כָּל הַיּוֹם לְהוֹצִיאוֹ, וּתְהִלָּה לָאֵל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרָנִי מַמָּשׁ שָׁעָה לִפְנֵי כְּנִיסַת הַיּוֹם הַנּוֹרָא לְהוֹצִיאוֹ בְּלִי עַרְבוּת, כֵּן יַעֲזֹר שֶׁנִּזְכֶּה לַעֲסֹק בְּמִצְוַת פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, כִּי בֶּאֱמֶת גַּם עֵסֶק הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל זֶה עִנְיַן שֶׁל פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים, שֶׁעוֹסְקִים לְהוֹצִיא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת שֶׁבִי הַיֵּצֶר הָרָע וּמִשְּׁנֵי הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לַעֲסֹק בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ. בְּעִנְיַן ה״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַדְפִּיסָם כְּמַתְכֹּנֶת ה״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ עִם אוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת.

אוֹדוֹת הָעִתּוֹן, לֹא כְּדַאי לְהַכְנִיס מוֹדָעָה וְכוּ׳, כִּי ... צוֹדֵק, הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, עָלוּל לִמְסֹר וְכוּ׳, לֹא כְּדַאי לְהִתְעַסֵּק עִמּוֹ, כָּל עִנְיָנֵנוּ הוּא רַק דֶּרֶךְ מֵהַצַּד (הַמּוּבָא בְּסִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה א׳), וְכָךְ אֲנַחְנוּ מַצְלִיחִים לְכָל אֹרֶךְ הַדֶּרֶךְ, דִּבַּרְתִּי הַרְבֵּה עִם ... וּכְפִי הַנִּרְאֶה הוּא יִקַּח מִמְּךָ אֶלֶף ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וּכְשֶׁזֶּה יֵלֵךְ, נַדְפִּיס בִּשְׁלשָׁה כְּרָכִים, אֲבָל אַל תַּגִּיד לוֹ אֶת זֶה עַכְשָׁו.

הַמְאַחֵל לְךָ שָׁנָה מְתוּקָה...

כב תרפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַ הַאֲזִינוּ, י״א תִּשְׁרֵי מָחֳרַת יוֹם כִּפּוּרִים, שֵׁם הַוָּיָ״ה (י׳) ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

מְאֹד מְאֹד נִצְטַעַרְתִּי לִשְׁמֹעַ שֶׁאַתֶּם רוֹצִים לַעֲזֹב אֶת הַמָּקוֹם הַנִּפְלָא הַזֶּה וְכוּ׳ וְכוּ׳. עָלַי לוֹמַר לָכֶם, שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים טָעוּת חֲמוּרָה בְּחַיֵּיכֶם, כִּי בְּמָקוֹם אַחֵר תִּפְּלוּ בִּנְפִילָה עֲמֻקָּה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּפֹה יֵשׁ לָכֶם הִזְדַּמְּנוּת פָּז לַעֲלוֹת מַעְלָה מַעְלָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאַף שֶׁלֹּא נִרְאֶה לָכֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל אֲנִי רוֹאֶה וּמֵבִין אֶת הַטִּפּוּס שֶׁלָּכֶם, פֹּה תִּהְיֶה לָכֶם הַצָּלָחָה, לֹא יִקַּח הַרְבֵּה זְמַן, שֶׁיִּכָּנְסוּ חֲבֵרִים כָּאֵלּוּ שֶׁאַתֶּם

אוֹהֲבִים, אֲבָל בְּעִיר גְּדוֹלָה תִּתְבַּטְלוּ לְגַמְרֵי וְכוּ׳ וְכוּ׳ וְלֹא יִשָּׁאֵר לָכֶם שׁוּם דָּבָר.

אַתָּה ... יֵשׁ לְךָ כֹּחוֹת הַנֶּפֶשׁ בִּלְתִּי רְגִילִים, כִּי אֲנִי רוֹאֶה בַּכְּתִיבָה שֶׁלְּךָ, שֶׁזֶּה כָּל־כָּךְ יָפֶה, וַאֲנָשִׁים מִתְעוֹרְרִים מִזֶּה, וְכֵן יֵשׁ לְךָ דִּבּוּרִים, אַךְ אַתָּה יָהֲלוֹם, שֶׁצְּרִיכִין עֲדַיִן לְלַטְּשׁוֹ, וַחֲבָל לְךָ בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁיְּבַטְּלוּ אוֹתְךָ לְגַמְרֵי, וְלֹא יִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמְּךָ שׁוּם דָּבָר, וּכְמוֹ־כֵן אִשְׁתְּךָ, חֲבָל לָךְ מְאֹד מְאֹד, אַתְּ יְכוֹלָה עוֹד לְתָרֹם הָמוֹן לִנְשׁוֹת הַמָּקוֹם, אִם תִּדְעִי בְּחָכְמָה אֵיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה, וּבְוַדַּאי כְּשֶׁאֶהְיֶה בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר חַג הַסֻּכּוֹת, אֲדַבֵּר עִם שְׁנֵיכֶם, וְאַסְבִּיר לָכֶם בְּדִיּוּק מַה קּוֹרֶה כָּאן וְכוּ׳ וְכוּ׳.

עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי אָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם בַּתְּפִלָּה: "יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ", הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם מְיַצֵּר אוֹר גָּדוֹל, אֲזַי נִבְרָא אַחַר־כָּךְ מִזֶּה גַּם־כֵּן חֹשֶׁךְ גָּדוֹל, כִּי זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים, כְּשֶׁנּוֹתֶנֶת אוֹר גָּדוֹל מְאֹד, נֶגֶד זֶה יֵשׁ חֹשֶׁךְ כָּפוּל וּמְכֻפָּל, כִּי אִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם מַשִּׂיגִים אֶת הָאוֹר הַזֶּה, הָיוּ מִתְבַּטְּלִים מֵרֹב תְּשׁוּקָה, וְעַל־כֵּן לֹא כָּל אֶחָד מְסֻגָּל לְתָפֹס אֶת הָאוֹר הַנִּפְלָא הַזֶּה, אוֹר הָאֱלֹקִי, לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹא־כֵן "עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל", זֶה דֶּרֶךְ שֵׁנִי, לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלִמְצֹא אֵצֶל כֻּלָּם נְקֻדָּה טוֹבָה, עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁעוֹשֶׂה שָׁלוֹם עִם כֻּלָּם, וּמְקַבֵּל אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא בּוֹרֵא אֶת הַכֹּל, הוּא מַמְשִׁיךְ אֱלֹקוּת לְתוֹךְ צְמְצוּמִים, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳); וּבֶאֱמֶת כְּבָר הָיָה סִפּוּר כָּזֶה, שֶׁפַּעַם אַחַת בָּא ר׳ מֵאִיר טֶעפְּלִיקֶער, תַּלְמִידוֹ שֶׁל מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל, אֶל מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל רַבּוֹ, וְשָׁאַל אוֹתוֹ רַבּוֹ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵעִירוֹ, מָה הוּא אוֹמֵר עָלָיו, וְעָשָׂה עִם יָדוֹ וְכוּ׳ (כְּאוֹמֵר אֵין עִם מִי לְדַבֵּר), עָנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל: וּמָה עִמְּךָ? אֲזַי הֵשִׁיב: מִמֶּנִּי? בְּוַדַּאי אֵין מִמַּה לְדַבֵּר... (כְּאוֹמֵר שֶׁהוּא מְיֻאָשׁ לְגַמְרֵי), עָנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל: הָאַתָּה רוֹאֶה מַה שֶּׁעָשִׂיתָ עִם הַדֶּרֶךְ שֶׁלְּךָ? אַתָּה מְבַטֵּל אֶת כֻּלָּם, עַד שֶׁבָּא גַּם אֵלֶיךָ, נָפַלְתָּ בְּיֵאוּשׁ, לֹא־כֵן דַּרְכִּי, צְרִיכִים לִמְצֹא נְקֻדָּה טוֹבָה אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאָז כְּשֶׁיָּבוֹא אֶל עַצְמוֹ, יִמְצָא גַּם בְּעַצְמוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א׳,

סִימָן רפב), הֲרֵי לְפָנֵינוּ שְׁתֵּי דְּרָכִים: דֶּרֶךְ אַחַת הִיא "יוֹצֵר אוֹר", גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּתַכְלִית הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה, לָרוּץ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, אֲבָל צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁכְּנֶגֶד זֶה "בּוֹרֵא חֹשֶׁךְ", נִבְרָאוֹת גַּם מְנִיעוֹת גְּדוֹלוֹת עַד מְאֹד, שֶׁמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים וּמְכַסִּים אֶת הָאוֹר הַזֶּה, עַד שֶׁרוֹאִים חֹשֶׁךְ וְכוּ' וְכוּ', וְדֶרֶךְ שְׁנִיָּה — לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם עִם כֻּלָּם, לִמְצֹא אֶת הַנְּקֻדָּה טוֹבָה אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל־יְדֵי־זֶה בּוֹרְאִים אֶת הַכֹּל, וּבֶאֱמֶת צְרִיכִים אֶת שְׁתֵּי הַדְּרָכִים. מִצַּד אֶחָד — צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, עַל אַף שֶׁרוֹאִים רַק חֹשֶׁךְ וּמְנִיעוֹת וּמְרִירוּת וְכוּ' וְכוּ', זֶה הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַנִּסָּיוֹן, וְיַעֲבֹר הַיּוֹם, וְאָז יִתְגַּלֶּה הָאוֹר הַגָּנוּז כִּי טוֹב, וְהַדֶּרֶךְ הַשְּׁנִיָּה שֶׁצְּרִיכִין לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְצַפּוֹת וּלְקַוּוֹת שֶׁכֻּלָּם יַגִּיעוּ תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶל אוֹתָהּ מַדְרֵגָה שֶׁאֲנִי הִגַּעְתִּי אֶל זֶה.

מָה אֹמַר לָכֶם! יָמִים וְשָׁנִים הָיִיתִי לְבַד, וְזֶה לֹא בִּלְבֵּל אוֹתִי, אַדְרַבָּה, שָׂמַחְתִּי שֶׁלֹּא בִּלְבְּלוּ אוֹתִי, וְעַל־כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ לָמָּה אַתֶּם צְרִיכִים לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ שְׁבוּרִים, הֵן אֱמֶת הַחֶסָּרוֹן הוּא מִצִּדִּי, הָיִיתִי צָרִיךְ לִהְיוֹת יוֹתֵר מְקֻשָּׁר עִמָּכֶם בְּמִכְתָּבִים, וּלְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶתְכֶם, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים חִזּוּק וְאִמּוּץ עַל כָּל פָּרָט וּפָרָט, וְאִם מוֹהַרַנַ"תְּ זַ"ל רָאָה בְּדוֹרוֹ, שֶׁהוּא צָרִיךְ לִנְסֹעַ נְסִיעוֹת מֵעִיר לְעִיר וּמִכְּפָר לִכְפָר אֵיפֹה שֶׁרַק גָּרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים לְחַזְּקָם וּלְאַמְּצָם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְרַחֲקוּ מֵרַבֵּנוּ זַ"ל לְגַמְרֵי וְכוּ' וְכוּ', עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בַּדּוֹר הָרָחוֹק הַזֶּה צְרִיכִין הִתְחַזְּקוּת בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי הַכְּפִירוּת וְהַתַּאֲוֹת מִתְגַּבְּרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּבִכְּרָט לָאַחֲרוֹנָה, שֶׁמַּתְחִילִים לְהִתְקָרֵב כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים לְדַעַת רַבֵּנוּ זַ"ל, אֲשֶׁר יִהְיֶה עוֹד מְעַט גִּלּוּי נִפְלָא מֵאוֹר רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם, צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה, כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל בּוֹנֶה "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן נט), וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ הָרַע שֶׁל אֵלּוּ שֶׁנִּתְקָרְבִים, וּבְוַדַּאי יֵשׁ מַיִם הַמְּאָרְרִים, שֶׁמְּמָרְרִים אֶת הַחַיִּים, וּצְרִיכִים לִבְרֹחַ מִמַּיִם כָּאֵלּוּ.

וְעַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, שֶׁתִּרְאוּ לִכְתֹּב לִי תֵּכֶף־וּמִיָּד שְׁנֵיכֶם מִכְתָּבִים, וְלִשְׁלֹחַ אֶת זֶה בְּדֶרֶךְ פַּקְס, וַאֲנִי אָשִׁיב לָכֶם, הָעִקָּר

רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם, אֲנִי רוֹאֶה פֹּה בִּשְׁבִילְכֶם עָתִיד גָּדוֹל, אֲבָל אִם אַתֶּם נִכְנָסִים לְעִיר גְּדוֹלָה, שָׁם תִּתְבַּטְלוּ שְׁנֵיכֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְתִהְיוּ שְׁבוּרִים, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם, כִּי אֲנִי מֵבִין וּמַרְגִּישׁ אֶת הַטִּפּוּס שֶׁלָּכֶם, כִּי בְּמָקוֹם אַחֵר יָכוֹל לִהְיוֹת תִּחְלָתוֹ מָתֹק אֲבָל לְבַסּוֹף מַר מְאֹד, מָרָה כְּלַעֲנָה, לֹא־כֵן כָּאן, הַהַתְחָלָה הִיא מָרָה מְאֹד, אֲבָל הַסּוֹף יִהְיֶה מָתֹק מְאֹד מְאֹד, כִּי תִּתְרַמּוּ מְאֹד מְאֹד לַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תרצ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, י״א תִּשְׁרֵי מָחֳרַת יוֹם כִּפּוּרִים, שֵׁם הַוַּיָ״ה (י׳) ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוַּיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! הִנֵּה אֲנַחְנוּ אוֹחֲזִים בְּיָמִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלּוּ הַנִּקְרָאִים שֵׁם הַוַּיָ״ה, כִּי מָחָרָת יוֹם כִּפּוּרִים נִקְרָא שֵׁם הַוַּיָ״ה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סו), כִּי הָאַרְבָּעָה יָמִים בֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לֶחָג הַסֻּכּוֹת, הֵם כְּנֶגֶד שֵׁם הַוַּיָ״ה בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, וְיכוֹלִים לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד, אֲבָל הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי הָאַהֲבָה וְהָאַחְדוּת שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַתַּלְמִידִים, כִּי עַל־יְדֵי אַהֲבָה וְאַחְדוּת יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגוֹת גְּבוֹהוֹת מְאֹד מְאֹד, שֶׁזֶּה כְּלַל מְצָוֹת ד׳ מִינִים, וּמִצְוַת סֻכָּה, כִּי הַסֻּכָּה נַעֲשְׂתָה מִפְּסֹלֶת גֹּרֶן וְיֶקֶב וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁדַּיְקָא מֵאֵלּוּ הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהֵם רְחוֹקִים, עוֹשִׂים מִזֶּה סֻכָּה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא מִצְוַת סֻכָּה שַׁיֶּכֶת

לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, הַיְנוּ שֶׁכָּל כְּלַל יִשְׂרָאֵל יְכוֹלִים לִהְיוֹת בְּסֻכָּה אַחַת, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מֵהַפָּסוּק (וַיִּקְרָא כג, מב): ״כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת״, כִּי כֻּלָּם יְכוֹלִים לָצֵאת בְּסֻכָּה אַחַת, וְעַל־כֵּן סֻכָּה מְרַמֶּזֶת עַל אַחְדוּת, וְכֵן הָאַרְבָּעָה מִינִים: אֶתְרוֹג — יֵשׁ לוֹ טַעַם וְיֵשׁ לוֹ רֵיחַ, וְלוּלָב — יֵשׁ לוֹ טַעַם וְאֵין לוֹ רֵיחַ, הֲדַס — יֵשׁ לוֹ רֵיחַ וְאֵין לוֹ טַעַם, עֲרָבָה — אֵין לָהּ טַעַם וְאֵין לָהּ רֵיחַ, זֶה כְּנֶגֶד כָּל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. הָאַרְבָּעָה בָּנִים: אֶחָד חָכָם וְאֶחָד רָשָׁע, אֶחָד תָּם וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאֹל, וּצְרִיכִים לְהִתְאַחֵד עִם כֻּלָּם, וְאָז כְּשֶׁיֵּשׁ אַחְדוּת וַהֲבָנָה הֲדָדִית, יְכוֹלִים מְאֹד לְהַצְלִיחַ, וּבְפָרָט בַּקְּהִלָּה, צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁלֹּא כָּל אֶחָד מֵכִרָּח לְקַפֵּץ כְּפִי הַנִּגּוּן שֶׁל הֶחָלִיל שֶׁלִּי... וַאֲנִי לֹא יָכוֹל לְהַכְרִיחַ אֶת דַּעְתִּי עַל אֲחֵרִים... אֶלָּא אֲנַחְנוּ מְגַלִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁהוּא, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יְבָרֵר לְעַצְמוֹ דֶּרֶךְ כְּפִי שׂרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק. הָעִקָּר צְרִיכָה לִהְיוֹת אַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, כִּי בְּלֹא זֶה, זֶה לֹא הוֹלֵךְ, עַל־כֵּן רְאוּ לְחַזֵּק עַצְמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֶפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וּבָזֶה תַּצְלִיחוּ לִבְנוֹת קְהִלָּה נִפְלָאָה. אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָבוֹא תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר חַג הַסֻּכּוֹת, וְאֶהְיֶה שָׁם, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כַּמָּה שָׁבוּעוֹת, וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי אֶפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לָדוּן אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי לְכַף זְכוּת, וְתִמְחֲלוּ אֶחָד לְהַשֵּׁנִי, וַאֲפִלּוּ שֶׁעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת זָכוֹר תִּזְכְּרוּ שֶׁגַּם אֲנַחְנוּ הֵבֵאנוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חֲבִילָה גְּדוֹשָׁה שֶׁל עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, וּמֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּקַּשְׁנוּ מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מָחַל לָנוּ, וְעַל־כֵּן גַּם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִסְלֹחַ וְלִמְחֹל לְזוּלָתֵנוּ, וְאִם אֲנַחְנוּ לֹא עוֹשִׂים אֶת זֶה, סִימָן שֶׁאֲנַחְנוּ רְחוֹקִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזוֹ כָּל עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע — לַעֲשׂוֹת פֵּרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמֵסִית וּמַדִּיחַ אוֹתָם שֶׁיִּהְיֶה פֵּרוּד, כְּפִתְגָּם הָעוֹלָם: ׳הַפְרֵד וּמְשֹׁל׳, כִּי זֶה כָּל כֹּחוֹ — לְהַפְרִיד בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, רְאוּ לְהִתְעָרֵב אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי, וְלִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לֹא לִדְקֹר אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, רַק שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת וַהֲבָנָה הֲדָדִית, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּנוּ תָּמִיד.

נָא וְנָא רְאוּ לְחַזֵּק אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ לִבְנוֹת קְהִלָּה נִפְלָאָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תרצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד אֲנִי מִתְפַּלֵּא שֶׁלֹּא שָׁמַעְתִּי מִמְּךָ בְּעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וַאֲנִי דָּן אוֹתְךָ לְכַף זְכוּת, שֶׁאַתָּה טָרוּד בְּעִסְקֵי הֶחָג וּבְעִסְקֵי הַדָּפָסָה, מְאֹד רָצִיתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשְׁמֹר מְאֹד שֶׁלֹּא יְרַמּוּ אוֹתְךָ עִם הַדִּיסְקֵט שֶׁל כָּל ה״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, אַתָּה צָרִיךְ לִבְדֹּק אִם יֵשׁ הַכֹּל, הַיְנוּ כָּל הַחֲלָקִים, וְכֵן שֶׁיִּהְיוּ כָּל הַמַּרְאֵי מְקוֹמוֹת, לְדַעְתִּי, אִם תַּדְפִּיסָם בְּאוֹתָן אוֹתִיּוֹת שֶׁל ה״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, זֶה יִהְיֶה מַשֶּׁהוּ נִפְלָא עַד מְאֹד, מַמָּשׁ פְּאֵר, וַאֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיוּ עֶשְׂרִים כְּרָכִים, זֶה יִהְיֶה אוֹצָר הַמְנֻצָּר. וְכֵן יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְהַדְפִּיס כֶּרֶךְ אַחַר כֶּרֶךְ ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, שֶׁעַד הַמִּכְתָּבִים שֶׁל הַיּוֹם כְּבָר צָרִיךְ לִהְיוֹת לְכָל הַפָּחוֹת מֵאָה כְּרָכִים בְּלִי גֻּזְמָא.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

אֶחָד אָמַר לִי, שֶׁיֵּשׁ בְּתֵל אָבִיב חֶבְרָה בְּשֵׁם ... וְהֵם מוֹכְרִים נְיָר דָּק (הַנִּקְרָא בַּייבֶּל פֶּיפֶּער) וְהוּא לֹא שָׁקוּף, וּבָא מִפּוֹרְטוּגַל, וְזֶה עוֹלֶה מְאֹד מְאֹד בְּזוֹל, כְּדַאי לְהִתְעַנְיֵן, הַכְּתֹבֶת הִיא: רְחוֹב ... רְאֵה לְבָרֵר.

רָאִיתִי אֶת שְׁמוּאֵל דָּוִד זַ״ל בַּחֲלוֹם בְּאַנְפִּין נְהוֹרִין מְאֹד מְאֹד, וּמְחַיֵּךְ וְצוֹחֵק, וְאָמַר לִי: ״טוֹב לִי, אֲבָל בַּקֶּבֶר יֵשׁ לִי צַעַר, שֶׁאֲנִי קָשׁוּר עִם יָדַי וְרַגְלַי, וְאֵינִי יָכוֹל לָרוּץ אָנָה וָאָנָה, וּלְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל״.

מָה אֹמַר לְךָ! זֶה הִכְנִיס בִּי תְּשׁוּקָה יוֹתֵר עֲצוּמָה, כָּל זְמַן שֶׁאֲנַחְנוּ חַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם, נַדְפִּיס וְנָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי רַק זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ.

וְשָׁלוֹם לְזוּגָתְךָ ... תִּחְיֶה, קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, רְאִי רַק לְהַמְשִׁיךְ בְּכָרֵךְ אַחַר כָּרֵךְ ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, כִּי פִּתְאֹם נַדְפִּיס בְּפַעַם אַחַת חֲמִשָּׁה אוֹ שִׁשָּׁה כְּרָכִים, וְכָךְ הַכֹּל יִהְיֶה מוּכָן. אוֹדוֹת הַהַגָּה, אֲנִי אֶרְאֶה עַד תְּחִלַּת חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן כַּמָּה אֲנִי אַסְפִּיק, וְאִם לֹא, אָז אֶמְסֹר אֶת זֶה לְאַחֵר, כִּי חֲבָל עַל כָּל שָׁעָה שֶׁיְּכוֹלִים לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים חֲדָשִׁים, וְזוֹ הִזְדַּמְּנוּת פַּעַם בַּחַיִּים, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם, וְכָךְ אִם זֶה מַדְפֵּס אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת, כְּבָר יַדְפֵּס וַיַּחֲזֹר וַיַּדְפֵּס פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר. חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַסְּפָרִים נִתְפַּשְׁטִים מְאֹד מְאֹד בָּעוֹלָם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרִיאוּת הַשְׁלֵמָה וְהַצְלָחָה בְּכָל הָעִנְיָנִים...

כב תרצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי עֶרֶב חַג הַסֻּכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

אוֹדוֹת לוּלָב עִם קְנֶעפֶּל, תֵּדַע, שֶׁיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁזּוֹ מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר, אֲבָל יֵשׁ חוֹלְקִים עַל זֶה, וְסִבֵּב הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיֵּשׁ לִי עַכְשָׁו גַּם כֵּן לוּלָב עִם קְנֶעפֶּל, וְרָאִיתִי בְּסֵפֶר חָדָשׁ שֶׁיָּצָא לָאוֹר (כַּשְׁרוּת ד׳ מִינִים), שֶׁמֵּבִיא שִׁיטַת הָרֹאשׁ וְהָרַשְׁבָּ״א וְהַטּוּר וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְדַרְכֵי מֹשֶׁה שֶׁכָּשֵׁר, וְכֵן מֵבִיא רִאשׁוֹנִים כְּמוֹ הָרִיטְבָ״א וְהָרַ״ן שֶׁפָּסוּל, עִם כָּל זֹאת מַה נִּקְרָא כָּפוּף, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ מַחֲלֹקֶת וְכוּ׳, אֲבָל שָׁמַעְתִּי שֶׁהָיוּ צַדִּיקִים, שֶׁדַּיְקָא דִּקְדְּקוּ עַל קְנֶעפֶּל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפָּתַח בְּעֵת הַנַּעֲנוּעִים, וְעַל־כֵּן אִם יֵשׁ סָפֵק בֵּין קָטָן וּבֵין קְנֶעפֶּל, תִּקַּח אֶת הַלּוּלָב עִם הַקְּנֶעפֶּל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ לְחַבֵּר סְפָרִים יְקָרֵי עֵרֶךְ עַל חַג

הַסֵּכוֹת וְד׳ מִינִים, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ אוֹצָרוֹת בְּדִבְרֵי מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל עַל זֶה.

כְּשֶׁיֵּצֵא לָאוֹר עַמּוּד אֶחָד מֵהַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ — תִּשְׁלַח לְדֶגְמָא.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תרצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֶרֶב חַג הַסֵּכוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אָל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת חֲלַקַּת הַחֲלוֹת וְהַיַּיִן, בְּוַדַּאי תִּתֵּן לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאוּכַל לְהַתְחִיל לְחַלֵּק גַּם בָּשָׂר, תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר הֶחָג, כִּי לְעֵת עַתָּה מַצָּבִי בְּכִי רַע, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וַאֲנִי מְסֻבָּב בְּחוֹבוֹת, וּמַה גַּם שֶׁהַיְשִׁיבָה עוֹלָה לִי הוֹן תּוֹעֲפוֹת, הִנֵּה חֶשְׁבּוֹן הַמַּכֹּלֶת זֶה כְּבָר אַלְפַּיִם דּוֹלָר, וְחֶשְׁבּוֹן הַחַשְׁמַל שֶׁל הַחֹדֶשׁ — חֲמֵשׁ־מֵאוֹת דּוֹלָר, וּמַמָּשׁ הַכִּיס רֵיק וְאֵין בּוֹ, וְלַה׳ הַתְּשׁוּעָה, לֹא לְפִל בְּיֵאוּשׁ.

מָה אֹמַר לְךָ! חַסְדֵי ה׳, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, בָּרוּךְ ה׳ מַדְפִּיסִים עַכְשָׁו אֶת כָּל סִפְרֵי מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל: הַ״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, הַ״לִּקּוּטֵי־עֲצוֹת״ וְהַ״קִּצּוּר־לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאִירוֹת עֵינַיִם, בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁהִדְפַּסְנוּ אֶת הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ וְכוּ׳, אַשְׁרֵנוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ!

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תרצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי עֶרֶב חַג הַסֻּכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, אִישׁ חַי רַב פְּעָלִים, הָרַב הַגָּאוֹן ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח, רֹאשׁ יְשִׁיבַת אוֹרוֹת הַתְּשׁוּבָה.

הַיּוֹם קִבַּלְתִּי מַתָּנָה מִמִּישֶׁהוּ אֶת כָּל סִפְרֵי הָאִישׁ הָאֱלֹקִי רַבִּי חַיִּים אַבּוּלְעַפְיָא זי״ע, שֶׁזָּכִיתָ לְהַדְפִּיס וּלְהוֹצִיא לְאוֹר עוֹלָם, וּתְהִלָּה לָאֵל, זֶה מַמָּשׁ פְּאֵר וְיִפְי, יַיִן יָשָׁן בְּקַנְקַן חָדָשׁ, זְכוּת הָרַבִּים לְדוֹר שֶׁפֶל זֶה, וְלָכֵן בָּאתִי לְבָרֵךְ אֶתְכֶם בְּבִרְכַּת ״כֹּה לְחַי״, שֶׁתִּזְכֶּה לְשֶׁפַע דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁתּוּכַל לְזַכּוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל עוֹד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים בִּזְכוּת הָרַבִּים כָּזוֹ, אַשְׁרֵי חֶלְקֵךְ וְאַשְׁרֵי מְקוֹמֵךְ, כִּי בְּוַדַּאי אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים שֶׁאַתָּה מַדְפִּיס אֶת סִפְרֵיהֶם בְּהִדּוּר רַב, וְגוֹרֵם שֶׁיַּעַסְקוּ רַבִּים בְּתוֹרָתָם יָגֵנּוּ עָלֶיךָ, וְתוּכַל לִהְיוֹת בִּמְקוֹמָם וּבְהֵיכָלָם, תִּשּׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה, וְחֵילֵךְ לְאוֹרַיְתָא.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תרצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי עֶרֶב חַג הַסֻּכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ.

רְאֵה לְהָכִין ״אוֹר יַבְנְאֵל״ עַל חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי, וּלְסַפֵּר מֵהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלָּנוּ וּמֵהַדִּבּוּרִים שֶׁדִּבַּרְנוּ, וְכֵן לְהַכְנִיס עוֹד פַּעַם מוֹדָעוֹת עֲבוּר הַ״לְקוּטֵי־מוֹהַר״ן״, ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, ״שִׁבְחֵי וְשִׂיחוֹת־הָר״ן״, ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, שֶׁהִדְפַּסְנוּ בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאִירוֹת עֵינַיִם, וְעַל כֻּלָּם — לְבַשֵּׂר לְכֻלָּם בְּקֶשֶׁר לְיוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל

מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל בַּעֲשָׂרָה בְּטֵבֵת, שֶׁיִּהְיֶה בְּדִיּוּק שְׁנַת מֵאָה וַחֲמִשִּׁים מֵאָז הִסְתַּלְּקוּתוֹ, נַדְפִּיס עַד אָז אֶת כָּל חֶלְקֵי ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ בְּאוֹתִיּוֹת כְּדֶגֶמֶת שֶׁהִדְפַּסְנוּ בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן״, וְכֵן תַּדְפִּיס בְּעִנְיַן הַשִּׁעוּר בְּכָל לֵיל רְבִיעִי, כָּךְ לֹא יִהְיֶה לְךָ הַרְבֵּה לִכְתֹּב וְכוּ׳.

בְּחֹל הַמּוֹעֵד אֶשְׁלַח לְךָ מֶה חָסֵר וְכוּ׳, רְאֵה לְהַתְחִיל אֶת הַ״דְּרָשׁוֹת מוֹהַרַא״שׁ״.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תרצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי עֶרֶב חַג הַסֻּכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהוֹדִיעַ לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבְּלֵיל חֲמִישִׁי בְּשָׁעָה עֶשֶׂר יִהְיֶה שִׁעוּר מֵהָכָא לְהָתָם דֶּרֶךְ הַטֶּלֶפוֹן לִכְבוֹד יוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאִם תּוּכְלוּ לְסַדֵּר מַשֶּׁהוּ בַּסֵּכָה שֶׁל ... מַה טּוֹב, כָּךְ שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִשְׁמְעוּ, וַאֲפִלּוּ תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם.

נָא לִכְתֹּב בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב אֶת הַנַּעֲשֶׂה, וְשֶׁנִּשְׁמַע בְּקָרוֹב, שֶׁהִתְבַּטֵּל הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, וְאָז נִזְכֶּה לִגְאֻלָּה אֲמִתִּית.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תרצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי עֶרֶב חַג הַסֻּכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תּוֹדִיעַ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, יִהְיֶה שִׁעוּר בְּלֵיל חֲמִישִׁי, בְּיוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּשָׁעָה עֶשֶׂר בַּלַּיְלָה.

הַשָּׁנָה יִהְיֶה קפ״ד שָׁנִים מֵהַהִסְתַּלְקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזָכִינוּ לְהַדְפִּיס בְּהוֹצָאָה חֲדָשָׁה ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, שִׂיחוֹת״הָר״ן״, וּבַעֲשָׂרָה בְּטֵבֵת יִהְיֶה מֵאָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה מֵהַהִסְתַּלְקוּת שֶׁל מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל, וְנִזְכֶּה לְהַדְפִּיס עַד אָז אֶת כָּל סִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ שֶׁלּוֹ, וְרָאוּי לְךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עִם הַזְּכוּת הַזּוֹ, לְדַעְתִּי, תַּדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר ״נֵר לְהַצַּדִּיק״ כָּךְ, בְּלִי שׁוּם הוֹסָפוֹת, כִּי לֹא צְרִיכִים יוֹתֵר, כִּי מַחֲזִיקִים אֶת זֶה בְּעֵת הַדְּלָקַת הַנֵּרוֹת, וַחֲבָל שֶׁיִּהְיֶה סֵפֶר עָבֶה, כָּךְ אָמְרוּ לִי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְעַל־כֵּן תַּדְפִּיסוּ כָּךְ, וְאַתָּה יָכוֹל לִשְׁלֹחַ לִי, וְכֵן הַרְבֵּה חֶלְקֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ מַה שֶּׁנִּשְׁאָר, כִּי אֶצְלֵנוּ הַכֹּל הוֹלֵךְ, וַחֲבָל מְאֹד שֶׁיִּשָּׁאֵר.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תרחצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי עֶרֶב חַג הַסֻּכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

לָנְכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר מַה שֶּׁהַשָּׁכֵן עוֹשֶׂה לָכֶם וְכוּ׳, תַּזְהִירוּ אוֹתוֹ בִּשְׁמִי, אִם לֹא יַפְסִיק לְהַצִּיק לָכֶם, הוּא כְּבָר לֹא יְצָטָרֵךְ לְהַצִּיק לָכֶם, כִּי יִקָּחוּ אוֹתוֹ לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם, וַיִּשְׁאִיר אִשָּׁה אַלְמָנָה וְכוּ׳, יְהוּדִים צְרִיכִים לִחְיוֹת בְּיַחַד בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה, וּלְקַיֵּם אֶת רְצוֹן הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּלְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִי שֶׁמְּחַלֵּל שַׁבָּת, עָלָיו נֶאֱמַר (שְׁמוֹת לא, יד): ״מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת״, וְהַרְבֵּה דְּרָכִים יֵשׁ לְהַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֵיךְ לְהַעֲנִישׁ אֶת הָאָדָם, וְעַל־כֵּן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לָגוּר שְׁכֵנִים יַחַד בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה וּבַהֲבָנָה הֲדָדִית.

רְאִי לִשְׂמֹחַ עִם בַּעְלֵךְ וְעִם הַיְלָדִים בֶּחָג, וְתֹאכְלוּ כָּל חַג הַסֻּכּוֹת בַּסֻּכָּה הַקְּדוֹשָׁה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁפִּיעַ עֲלֵיכֶם סֻכַּת שָׁלוֹם, וְנִזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

הַמְאַחֵל לָכֶם חַג שָׂמֵחַ...

כב תרצט.

בְּעָזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי א׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ (כָּל הָעַמּוּדִים), לְדַעְתִּי, צְרִיכִים לְהַפְסִיק לְדַבֵּר עִמּוֹ לְגַמְרֵי, אָדָם הוֹלֵךְ עִם חָכְמוֹת, הוּא נוֹפֵל לְרָעוֹת רַבּוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן יב); וְעַל־כֵּן לֹא כְּדַאי כְּלָל לְדַבֵּר עִמּוֹ וּלְשַׂכְנֵעַ אוֹתוֹ, שֶׁיַּעֲשֶׂה מַה שֶּׁיִּרְצֶה, מֵהֶרַגַּע הָרִאשׁוֹן לֹא נִרְאֶה לִי הָאָדָם הַזֶּה, שֶׁתָּמִיד קִטְרֵג עַל כְּלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּכְשֶׁאֶחָד מַחְלִיט וְגוֹמֵר שֶׁכֻּלָּם לֹא בְּסֵדֶר, זֶה מַרְאֶה שֶׁבְּאֵיזֶה שֶׁהוּא מָקוֹם נוֹדֵף רֵיחַ רַע... כִּי הָאָדָם הָאֱמִתִּי צָרִיךְ לְהִתְקַשֵּׁר עִם כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט הַבְּטוּי שֶׁלּוֹ שֶׁמְּדַבֵּר בְּגַדְלוּת וְכוּ׳, וְשׁוֹכֵחַ אֶת טִנּוּף מַעֲשָׂיו — זֶה הַכִּשָּׁלוֹן שֶׁלּוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד אֶת בִּדְקֵי הַבַּיִת שֶׁלָּנוּ, וְעוֹד יִהְיֶה פֹּה בִּיבְנְאֵל ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, וְכָל אֵלּוּ שֶׁהָלְכוּ — יִתְחָרְטוּ חֲרָטָה עֲמֻקָּה, וְיִתְבַּיְּשׁוּ וְכוּ׳. וּלְדַעְתִּי, הוּא קִבֵּל עֲקִיצָה מֵאֶחָד בְּשֵׁם ... שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֶת הַדִּמְיוֹנוֹת הָאֵלּוּ וְכוּ׳, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְאֵין אָנוּ רוֹצִים כְּלוּם, רַק לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לַחֲשֹׁב מְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּמַה שֶּׁאֲנַחְנוּ כֵּן רוֹצִים מֵאֲחֵרִים, זֶה רַק לְהָאִיר בָּהֶם דַּעַת הָאֱמֶת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת וְכוּ׳.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵעֲצוֹת נִפְלָאוֹת כָּאֵלּוּ, עֵצוֹת קַלּוֹת וּנְעִימוֹת, שֶׁיְּכוֹלִים לָבוֹא עַל יָדָן אֶל טוּב אֱמִתִּי וְנִצְחִי בָּזֶה

וּבַבָּא.

הָאָדָם הוּא עַם הָאָרֶץ גָּמוּר, וְאֵינוֹ פּוֹתֵחַ אַף פַּעַם גְּמָרָא וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְכוּ', וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה זֶּה צוּרַת תּוֹסְפוֹת, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ שׁוּם טַעַם בְּשֻׁכָּל אֲמִתִּי, אֵיךְ יָבִין וְיַשְׂכִּיל בְּדַעַת הָאֱמֶת, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מ׳).

נָא וְנָא לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל כְּבָר מִזֶּה כְּלָל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנַּחֲזִיק עַצְמֵנוּ בְּיַחַד כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, וְנָפִיץ אֶת אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְלֹא נִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנְעִים וּמַחְלִישִׁים אֶת הַדַּעַת — לֹא מִבַּחוּץ וְלֹא מִבִּפְנִים, עָלֵינוּ רַק לְבַטֵּל עַצְמֵנוּ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וּלְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם וָיוֹם (תְּהִלִּים פו, יא): ״אַהֲלֵךְ בַּאֲמִתֶּךָ הַוָ״ה״, שֶׁאָזְכֶּה לֵילֵךְ רַק עִם הָאֱמֶת שֶׁלְּךָ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלֹא עִם הָאֱמֶת שֶׁלִּי, וְזֶה יְסוֹד גָּדוֹל בַּיַּהֲדוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

נָא לְהוֹדִיעֵנִי מָתַי לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁעוּר.

כב תש.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי א׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... וְאִתּוֹ עִמּוֹ זוּגָתוֹ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת מַה שְׁלוֹם אִשְׁתְּךָ בַּבְּרִיאוּת וְכוּ', יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה בְּרִיאָה בְּאֵיבָרֶיהָ וּבְגִידֶיהָ וּבְכָל טִפֵּי דָּמֶיהָ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל עָלֶיהָ, שֶׁתִּהְיֶה בְּרִיאָה, וְתַעֲזֹר לִנְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וּתְעוֹדֵד וּתְחַזֵּק וּתְאַמֵּץ אוֹתָן, בִּפְרָטִיּוּת בְּעֵת הַטְּבִילָה, אֲשֶׁר זוֹ מִצְוָה רַבָּה עַד מְאֹד, וְדָבָר גָּדוֹל וְחָשׁוּב אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ.

שָׁמַעְתִּי לוֹמַר, שֶׁיֵּשׁ לְךָ סֵפֶר תּוֹרָה יָפֶה עַד מְאֹד, אִם אֶפְשָׁר

לְהַשְׁכִּינוֹ כָּבוֹד בְּבֵית מִדְרָשֵׁנוּ כָּאן בְּיַבְנְאֵל — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי אֵין לָנוּ רַק סֵפֶר תּוֹרָה אֶחָד, וּמְאֹד מְאֹד נִצְרָךְ לָנוּ עוֹד סֵפֶר תּוֹרָה, כְּגוֹן בַּחַגִּים וְכוּ׳.

רַק חִזְקוּ וְאִמְצוּ בְּכָל פְּרָט וּפְרָט, כִּי הַחַיִּים קָשִׁים וּמָרִים, מְלֵאֵי נִסְיוֹנוֹת, וּצְרִיכִים לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל מְחִיר, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר.

הַמְאַחֵל לָכֶם מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשא.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי א׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּהְיֶה עִמִּי בְּקֶשֶׁר עוֹד הַיּוֹם וְכוּ׳, רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל הַבְּרִיאוּת, וּלְדַעְתִּי, טוֹב שֶׁתִּקַּח תְּרוּפָה שֶׁנִּקְרֵאת וַואלְיוּם קַל, וְזֶה לֹא מַזִּיק, רַק מַרְגִּיעַ אֶת הָעֲצַבִּים. אַתָּה צָרִיךְ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל הַבְּרִיאוּת, וְלֹא לְהִכָּנֵס בְּדִמְיוֹנוֹת, שֶׁמֵּבִיא שֶׁבֶר וְהִתְמוֹטְטוּת עֲצַבִּים (שֶׁזּוֹ מַחֲלָה קָשָׁה).

הָאָדָם צָרִיךְ לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת, שֶׁזֶּה הוֹרֵס אֶת הָעֲצַבִּים לְגַמְרֵי וְכוּ׳, בָּרֵגַע שֶׁרוֹאֶה אֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ... אוֹ רוֹאֶה אוֹרוֹת... צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁצְּרִיכִים תֵּכֶף־וּמִיָּד לִשְׁמֹר שֶׁלֹּא יָבוֹא אַחַר־כָּךְ שֶׁבֶר וְהִתְמוֹטְטוּת עֲצַבִּים, וּמִי שֶׁמְּדַבֵּר דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא מְסֻכָּן מְאֹד מְאֹד, וְהוּא יָכוֹל לְסַכֵּן אֶת כָּל הַשּׁוֹמְעִים דְּבָרָיו, וּלְהוֹרִידוֹ אֶל הַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו.

צְרִיכִים תָּמִיד לִזְכֹּר אֶת מַעֲשָׂיו וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה אַף פַּעַם לֹא יִרְצֶה שׁוּם מַדְרֵגוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

וּמְחַכֶּה שֶׁתִּהְיֶה עִמִּי בְּקֶשֶׁר.

כב תשב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי א׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְשָׂמַחְתִּי כְּעַל כָּל הוֹן, תְּהִלָּה לָאֵל, בִּנְךָ ... גֵּרוֹ יָאִיר, עוֹשֶׂה כָּאן חַיִל בַּלְּמוּדִים, וּמַצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד, וּמַתְמִיד גָּדוֹל בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

בָּאתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד כְּשֶׁאַתָּה מְדַבֵּר בָּרַבִּים, רְאֵה קֹדֶם לְהִתְבּוֹדֵד עַצְמְךָ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי שֶׁתֵּדַע אֵיךְ לְדַבֵּר וּמַה לְדַבֵּר, כִּי סַכָּנָה גְּדוֹלָה לוֹמַר תּוֹרָה הֵן לְעַצְמוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מז); וְרָאוּי לְךָ לִלְמֹד אֶת הַמַּאֲמָר הַזֶּה לִפְנֵי שֶׁאַתָּה אוֹמֵר תּוֹרָה בָּרַבִּים, כִּי אִם מְדַבְּרִים מֵאוֹרוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת, יָכוֹל אָדָם עִם חֲלִישׁוּת מֹחוֹ הַקָּטָן לַחֲשֹׁב אַחַר־כָּךְ שֶׁבֶּאֱמֶת רוֹאֶה אֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ... אוֹ רוֹאֶה אוֹרוֹת... וּנְבִיאִים וּנְשָׁמוֹת... אֲשֶׁר הַכֹּל דְּמְיוֹנוֹת, וְלֹא מְעַט אֲנָשִׁים קִבְּלוּ עַל־יְדֵי־זֶה הִתְמוֹטְטוּת עֲצַבִּים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לְדַבֵּר מֵהִתְחַזְּקוּת, לְחַזֵּק אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּבָזֶה כְּבָר כָּלוּל הַכֹּל.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי א׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת ... לְדַעְתִּי, חֲבָל לְדַבֵּר עִמּוֹ יוֹתֵר וְכוּ׳, כִּי כְּפִי הַנִּרְאֶה

קַבֵּל נְשִׁיכָה כָּזוֹ מִנָּחָשׁ צִפְעוֹנִי וְכוּ׳, עַד שֶׁהוּא מָלֵא אֶרֶס, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ, וְעַל־כֵּן לֹא כְּדַאי לְדַבֵּר עִמּוֹ יוֹתֵר, וְשֶׁיַּעֲשֶׂה מַה שֶּׁיִּרְצֶה, אִם רוֹצֶה לָלֶכֶת, שֶׁיֵּלֵךְ וְכוּ׳.

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁכָּאן בִּיבַנְאֵל יִהְיֶה עִיר וָאֵם בְּיִשְׂרָאֵל, ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, וַאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁיִּתֵּן לִי יָד וְכָתֵף לַעֲזֹר לִי לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל.

קִבַּלְתִּי יְדִיעָה מִ... שֶׁעָבַד אֶצְלִי, שֶׁחָזְרוּ שְׁנֵי טְשֶׁעקִים שֶׁנָּתַתָּ לוֹ בְּשִׁמְי וְכוּ׳, וְזֶה חִלּוּל ה׳ גָּדוֹל מְאֹד, בְּשִׂכְיל כַּמָּה מֵאוֹת דוֹלָר (נִדְמֶה לִי שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת דוֹלָר) כְּדַאי לַעֲשׂוֹת חִלּוּל ה׳? וּמְאֹד מְאֹד חָמוּר דָּבָר זֶה, וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה מְבַזֶּה אוֹתִי, כְּאִלּוּ אֲנִי גַּנָּב רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ. וְעַל־כֵּן רְאֵה תֵּכֶף־וּמִיָּד לְסַדֵּר אֶת הָעִנְיָן, וּתְקַבֵּל מִמֶּנּוּ כְּתָב שֶׁשִּׁלַּמְתָּ לוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אִם אֶפְשָׁר לַעֲנוֹת לִי תְּשׁוּבָה, אוֹדוֹת שֶׁבִּקַּשְׁתִּי לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי ״שְׁמִירַת־הַבְּרִית״ אוֹ בְּקָטָן, וּלְהוֹסִיף קוּנְטְרֵס: ״צֵא מֵהַבֵּץ״, ״בְּרַח מֵהַמַּלְכוּת״, כִּי לְדַעְתִּי, סֵפֶר כָּזֶה הוּא עַכְשָׁו צַו הַשָּׁעָה, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַנִּאוּף מִתְפַּשֵּׁט עַכְשָׁו בָּעוֹלָם מְאֹד מְאֹד, וּבְנֵי הַנְּעוּרִים נִלְכָּדִים בֶּעָוֹן הֶחָמוּר הַזֶּה שֶׁל פֶּגַם־הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֲנִי חוֹשֵׁב, שֶׁבְּפוֹרְמַט קָטָן זֶה יִהְיֶה מַמָּשׁ לְהַפְלִיא, כְּמוֹ הַסֵּפֶר ״הַנְהָגוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה״, שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵן מְיֻחָד.

רַק חֲזַק לְהַדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. אַחֲרֵי הֶחָג אֶשְׁלַח לְךָ אֶת שְׁתֵּי הַקַּסֶּטוֹת שֶׁל

הַשְׁעוּרִים שֶׁל יוֹם הַהִלּוּלָא הַקָּדוֹשׁ שֶׁדִּבַּרְנוּ בַּלַּיְלָה, וְתוּכַל לַעֲשׂוֹת מִזֶּה הַרְבֵּה שִׂכְפּוּלִים, אוֹ תִּמְסֹר אֶת זֶה לְהָאַחִים ... שֶׁיְּשַׂכְפְּלוּ אוֹתָן.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ...

כב תשה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קוֹדֶשׁ, חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְטוֹב עָשִׂיתָ שֶׁלֹּא נָתַתָּ לָהֶם, כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת הַפָּסוּק (מִשְׁלֵי כג, ו): ״אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עָיִן״, כִּי אָסוּר לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ כְּלָל, וְכֵן מִשְׁפַּחַת ... צָרִיךְ לְהַזָּהֵר מֵהֶם, כִּי הוּא מְטַרֵף וְחוֹלֶה נֶפֶשׁ וְכוּ׳, וְהִיא בּוֹגֶדֶת בּוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ, וְאִם כֵּן מַה לָּנוּ הַצָּרָה הַזֹּאת, מַסְפִּיק צָרוֹת מֵהַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ.

טוֹב שֶׁתָּמִיד תִּכְתֹּב לִי חֲדָשׁוֹת, כִּי כָּךְ אוּכַל לִשְׁמֹר עַל הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ.

אִם אֶפְשָׁר לְשַׁכְנֵעַ אֶת ... שֶׁיְּחַזִּיק נָקִי אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עִם תַּשְׁלוּם קָצָת, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי פֹּה הֶחֱזִיק אֶת נְקִיּוֹן הַמָּקוֹם מַמָּשׁ לְהַפְלִיא, וּרְאֵה רַק לְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין דֻּגְמָתוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, מַה לַּעֲשׂוֹת, צְרִיכִים לֵילֵךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּלְקָרְבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. מַה נַּעֲשֶׂה, יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וּמַה יִּהְיֶה נִשְׁאָר מֵאִתָּנוּ? רַק אֵלּוּ הַמִּצְוֹות שֶׁאָנוּ זוֹכִים לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּמְעַט לִמּוּד תּוֹרָה שֶׁאָנוּ לוֹמְדִים.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

תִּמְסֹר אֶת כָּל הַמִּכְתָּבִים לִיעוּדָם.

אֶת הַמִּכְתָּב לְ... תְּשַׁכְפֵּל, וְתֵן אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לָהּ.

כב תשו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, ח״י תִּשְׁרֵי, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא דְּרַבֵּנוּ זַ״ל ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַכְשָׁו הוּא יוֹם הַהִלּוּלָא דְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וְהָיָה אֶצְלֵנוּ מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לְשַׂמֵּחַ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלָיו. מָה אֹמַר לְךָ! אֲנִי צָרִיךְ לִהְיוֹת בַּדּוֹר הַזֶּה מַטָּרָה לַחֵץ, וְאֵיךְ רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קסג), וְיֵשׁ אֶחָד שֶׁנַּעֲשָׂה מִכֻּלּוֹ וּמִמֶּנּוּ דִּבּוּר, שֶׁנַּעֲשָׂה שִׂיחָה בְּפִי הַבְּרִיּוֹת, וְהַכֹּל דּוֹבְרִים מִמֶּנּוּ, וְהוּא הוֹלֵךְ נָע וָנָד, וּמִתְפַּזֵּר בְּפִי כֻּלָּם, וְאֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁבָּא לְשָׁם, יֵשׁ לוֹ עִנְיָנִים וְצָרוֹת מְשֻׁנּוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וּמִי שֶׁבָּקִי עַכְשָׁו מַה שֶּׁקּוֹרֶה בָּעוֹלָם, זֶה סוֹבֵב, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עָלַי, אֲנִי מֻכְרָח לִהְיוֹת בַּפֶּה שֶׁל כָּל אֶחָד, וְכָל אֶחָד לוֹעֵס אוֹתִי... עִם כָּל זֹאת הַתּוֹעֶלֶת שֶׁל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים — זֶה אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וּבִפְרָטִיּוּת בֵּין הַבַּחוּרִים וְכוּ׳, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עוֹבֵר עַכְשָׁו עַל הַבַּחוּרִים מַמָּשׁ כְּמוֹ דּוֹר הַמַּבּוּל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאֵין לְמִי שֶׁיּוֹשִׁיעַ אוֹתָם, וְאֵין לְמִי שֶׁיְּבִינֵם, וְאֵין מִי שֶׁיְּדַבֵּר אֲלֵיהֶם כְּמוֹ אֵלּוּ הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, וְלָכֵן נִסְכַּם בְּדַעְתִּי, אִם אֶפְשָׁר לְהַדְפִּיס לְכָל הַפָּחוֹת אֶלֶף סִפְרֵי ״שְׁמִירַת־הַבְּרִית״, בְּצֵרוּף סֵפֶר ״אוֹת־בְּרִית״, וּבְצֵרוּף קוּנְטְרֵס ״שׁוֹמֵר־הַבְּרִית״, ״טָהֳרַת הַבְּרִית״, וּלְהוֹסִיף עוֹד שְׁנֵי קוּנְטְרֵסִים: ״צֵא מֵהַבֹּץ״, ״בְּרַח מֵהַמַּלְכֻּדֶת״, וְאַחַר זֶה ה׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ הַשָּׁלֵם, וְאִם אֶפְשָׁר לְהַדְפִּיסוֹ בְּפוֹרְמַט קָטָן כְּדֶגְמַת ״אוֹצַר־הָאֱמוּנָה״ הַקָּטָן — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וְאִם לֹא, שֶׁיִּהְיֶה גָּדוֹל, אֲבָל זֶה מַמָּשׁ צַו הַשָּׁעָה, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, בָּאוּ אֵלַי לָאַחֲרוֹנָה הַרְבֵּה בַּחוּרִים מִישִׁיבוֹת חֲסִידִיּוֹת וְלִטְאִיּוֹת, בַּחוּרִים טוֹבִים וִיקָרִים, אַךְ נִכְשְׁלוּ בִּפְגַם הַבְּרִית הוֹצַאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, וּמְאֹד מְאֹד מִתְחַנְּנִים לְהַשִּׂיג לָהֶם

אֶת הַסְּפָרִים הָאֵלּוּ, כִּי אֵין בְּנִמְצָא כְּלָל, וְכֵן רְאֵה לְהַדְפִּיס לִי "נֵר לְהַצַּדִּיק" כְּמוֹ שֶׁהוּא, וְתִשְׁלַח לִי אוֹתָם דֶּרֶךְ אֳנִיָּה, בְּצֵרוּף עִם עוֹד "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", וְכֵן "אוֹצַר הַקּוּנְטְרֵסִים" וְכֵן "שִׂיחוֹת־מוֹהַרָא"ש", כִּי פֹּה זֶה מִתְפַּשֵּׁט, וּבֶאֱמֶת מָה אָנוּ וּמַה חַיֵּינוּ, מַה יִּהְיֶה נִשְׁאָר מֵאִתָּנוּ, אִם לֹא הַפָּצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה.

רְאֵה לִכְתֹּב לִי אִם שָׁמַעְתָּ אֶת הַשִּׁעוּר, וְיֵשׁ לִי שְׁתֵּי קַסֶּטוֹת בְּצֵרוּף הַדִּבּוּרִים שֶׁדִּבַּרְתִּי כָּאן, וּבְיַחַד הֵם שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת דִּבּוּרִים נִפְלָאִים, אֲקַוֶּה שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶת הַשִּׂיחָה, וְהֶחֱיֵיתָ עַצְמְךָ עִם זֶה.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

מָה אֹמַר לְךָ! אִם אַתָּה תּוֹכַל לְהַדְפִּיס אֶת סֵפֶר "שְׁמִירַת־הַבְּרִית" וְכוּ' קָטָן, זוֹ תִּהְיֶה הַצָּלַת נְפָשׁוֹת.

כב תשז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, ח"י תִּשְׁרֵי, יוֹמָא דְּהִלּוּלָא דְּרַבֵּנוּ זַ"ל ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶת הַשִּׁעוּר אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה, וְכֵן יָכֹלְתָּ לְתַקֵּן אֶת הַטֶּלֶפוֹן שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִשְׁמְעוּ, וּמְאֹד מְאֹד רָצִיתִי דוּ"חַ אֵיךְ עָבְרָה הַסְּעֻדָּה שֶׁל הַיּוֹמָא דְּהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, וּמִי הָיָה שָׁם, וְאִם שָׁמְעוּ הֵיטֵב אֶת הַשִּׂיחָה וְכוּ', וְאִם הֶחֱיֵיתֶם עַצְמְכֶם בְּהַדִּבּוּרִים, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת עָבַר עָלַי לִפְנֵי זֶה הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים וְכוּ', וְלֹא הָיָה לִי בִּכְלָל יְשׁוּב הַדַּעַת לְדַבֵּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בַּאֲרִיכוּת כָּזוֹ, תְּהִלָּה לָאֵל, כִּי הָיָה לִי מַר מְאֹד מְאֹד מִכַּמָּה הַרְפַּתְקָאוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלַי קֹדֶם, מַמָּשׁ יִסּוּרֵי תֹּפֶת וְכוּ', מַה לַּעֲשׂוֹת? גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, צְרִיכִים רַק לְהַחֲזִיק מַעֲמָד וְלֹא לְהִשָּׁבֵר, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל יַעֲבֹר,

וּצְרִיכִים לְקַבֵּל אֶת הַמְּצִיאוּת אֵיךְ שֶׁהִיא, וְלֵידַע אֲשֶׁר זֶהוּ זֶה וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַצְלִיחִים עַד מְאֹד.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כב תשח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם לַעֲזֹב אֶת קְהִלָּתֵנוּ מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר.

אַתָּה ... צָרִיךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְאַתְּ ... צְרִיכָה יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה, שֶׁתַּחְזְרִי בִּתְשׁוּבָה עַל מַעֲשַׂיִךְ, שֶׁהֵם נֶגֶד הַתּוֹרָה, וּשְׁנֵיכֶם צְרִיכִים לְרַחֲמִים גְּדוֹלִים. אִם הָיִיתִי פָּקִיד בְּעֶזְרָה סוֹצְיָאלִית, הָיִיתִי לוֹקֵחַ מִכֶּם אֶת הַיְלָדִים, שְׁנֵיכֶם מֻפְקָרִים, וְאַתֶּם מַפְקִירִים אֶת הַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם בְּלִי רַחֲמָנוּת, וְאַתֶּם שְׁנֵיכֶם אַכְזָרִיִּים בְּלִי שׁוּם טִפַּת רַחֲמָנוּת עַל הַיְלָדִים, וְעַל־כֵּן אַתֶּם בְּעֵינַי מִלְבַד בַּעֲלֵי עֲבֵרָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֶלָּא גַּם מְטֹרָפִים, וְלָכֵן עִזְבוּ אֶת קְהִלָּתֵנוּ.

הַמְקַוֶּה שֶׁתֵּלְכוּ לָגוּר בְּעִיר אַחֶרֶת...

כב תשט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמַמָּשׁ הֶחֱיִיתָנִי בָּזֶה שֶׁהָלַכְתָּ לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְהִלָּה לָאֵל, מָכַרְתָּ סִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ וְכוּ׳. מוֹהַרְנַ״ת זַ״ל כְּשֶׁהָיָה בְּמִצְרַיִם, בְּדַרְכּוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הֵפִיץ שָׁם שְׁנֵי ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ וּשְׁנֵי ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ וְכוּ׳, וְכָל־כָּךְ הֶחֱיָה עַצְמוֹ

בָּזֶה, וְאָמַר: מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא הָיִיתִי צָרִיךְ לָרֶדֶת לְמִצְרַיִם רַק בִּשְׁבִיל לְהַשְׁאִיר שָׁם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכֵן מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל מָכַר לִיהוּדִי שֶׁהָיָה גָּר בְּלֶעמְבֶּרְג ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְהֶחְיָה עַצְמוֹ מְאֹד אֵיךְ שֶׁמָּכַר סֵפֶר לְאֶחָד שֶׁגָּר בְּרִחוּק מָקוֹם מִמֶּנּוּ. הַכְּלָל, כִּי צְרִיכִים לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ עִם כָּל סֵפֶר וְסֵפֶר שֶׁזּוֹכִים לְמִכּוֹר, כִּי ׳כָּל הַמְקַיֵּם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, כְּאִלּוּ קִיֵּם עוֹלָם מָלֵא׳. וְתַאֲמִין לִי, שֶׁאֵין עוֹד תִּקּוּן לְנֶפֶשׁ הָאָדָם כְּמוֹ הֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי לִזְכּוֹת לְתִקּוּן עַל הָעָבָר, זֶה רַק כְּפִי שֶׁמַּחֲזִירִים אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה. וְרָאוּי לְךָ לֵידַע, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וּמְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ לְסַדֵּר אֶת הַחוֹב עִם ... שֶׁלֹּא יֵצֵא שֵׁם רָע עָלַי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן חִלּוּל ה׳, וּכְשֶׁאָבוֹא אֲשַׁלֵּם לְךָ.

עָלֶיךָ לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד מֵחוֹבוֹת, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וְנַעֲשֶׂה עֶבֶד מַמָּשׁ לְזוּלָתוֹ, נָא וְנָא תִּדְאַג שֶׁבְּנְךָ יֵלֵךְ לְבֵית־הַסֵּפֶר בְּרָכָסִים, כִּי חֲבָל חֲבָל מְאֹד, כִּי יְכוֹלִים לְהַצִּיל אוֹתוֹ, וּכְדַאי לְךָ הַהַשְׁקָעָה בִּשְׁבִיל הַהַסָּעָה, וּכְשֶׁיִּהְיֶה לְךָ צַר וְכוּ׳ תֵּצֵא לְחוּ״ל, לְשָׁבוּעַ אוֹ שְׁבוּעַיִם, אַל תְּקַמֵּץ עַל חֶשְׁבּוֹן בִּנְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בְּנַפְשְׁךָ הַדָּבָר.

וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! אֶלָּא צֵא בַּעֲבוּר הֲפָצָה

בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּמֶרֶץ חָדָשׁ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד תִּקּוּן לְהַנְּשָׁמָה כְּמוֹ הַפָּצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁהוּא זְכוּי הָרַבִּים עַד מְאֹד, וְתִקּוּן הַנֶּפֶשׁ וְזִכּוּכָהּ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידַי הַיְקָרִים ... נֵרוֹ יָאִיר, וְאִתּוֹ עִמּוֹ ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה אַחֲרֵי שֶׁהִזְהַרְתִּי בְּכַמָּה אַזְהָרוֹת אֶת ... שֶׁיַּפְסִיק עִם הַקְּלָלוֹת שֶׁלּוֹ, וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁזֶּה לֹא מוֹעִיל כְּלָל, לָכֵן תִּגְּשׁוּ אֵלָיו, וְלוֹמַר לוֹ חַד מַשְׁמָעִית, שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לְהִכָּנֵס יוֹתֵר — לֹא אֶל הַמְּקֻוֶּה וְלֹא אֶל בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְנַקּוֹת אֶת הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ מִכָּל מִינֵי טִפּוּסִים מְפֻקְפָּקִים וּמְשֻׁגָּעִים וְכוּ׳ אַחַת וּלְתָמִיד, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֵין בְּרֵרָה אַחֶרֶת רַק לָלֶכֶת עִמּוֹ בְּתִקֶּף וָעֹז, קְהִלָּתֵנוּ זֶה לֹא הֶפְקֵר כְּלָל.

ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר! מִשַּׁבָּת בְּרֵאשִׁית תַּתְחִיל לְחַלֵּק לְכָל מִשְׁפָּחָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עוֹף אֶחָד עַל שַׁבָּת, וּלְר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר! מִשַּׁבָּת בְּרֵאשִׁית תַּתְחִיל לְחַלֵּק שְׁתֵּי חַלּוֹת וּבַקְבּוּק יַיִן לְכָל מִשְׁפָּחָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל שַׁבָּת.

הַמְאַחֵל לָכֶם מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

וּמְאֹד מְאֹד נֶהֱנֵיתִי שֶׁאַתְּ מַשְׁקִיעָה בִּבְנוֹת בֵּית סִפְרֵנוּ "בֵּית פֵּיגֶ"א" הַרְבֵּה יִרְאַת שָׁמַיִם, כִּי בֶּאֱמֶת יֵשׁ דִּבּוּר שֶׁהִתְבַּטֵּא פַּעַם רַבֵּנוּ זַ"ל: מַדּוּעַ אֵין אַתֶּם עוֹשִׂים אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם חֲסִידוֹת?! וּתְהִלָּה לָאֵל, זֶה קפ"ד שָׁנִים מֵאָז הִסְתַּלְּקוּת רַבֵּנוּ זַ"ל, וְעוֹד לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּהְיֶה בֵּית־סֵפֶר לְבָנוֹת שֶׁל "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", וְקָרָאתִי אֶת שֵׁם הַבֵּית־סֵפֶר עַל שֵׁם אִמּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, וּצְרִיכִים לְהַחְדִּיר בָּהֶן אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לְחַזְּקָן וּלְאַמְּצָן, וְשֶׁתִּהְיֶינָה כֵּלִים שְׁלֵמִים לְקַבֵּל בָּהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם, בְּאֹפֶן שֶׁתַּעֲזֹרְנָה לְבַעְלֵיהֶן כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶן. וּבֶאֱמֶת חִנּוּךְ הַבָּנוֹת זֶה מְאֹד מְאֹד נָחוּץ, וּבִפְרָטִיּוּת בְּדוֹר מֻפְקָר כָּזֶה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁהָעֶרֶב־רַב הִתְלַבְּשׁוּ עַל בְּנֵי וּבָנוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַפְקִירָן, רַחֲמָנָא לִצְלָן, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְלָכֵן עָלֵינוּ לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ מְאֹד מְאֹד עַל חִנּוּךְ הַבָּנוֹת וְהַבָּנִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּנוּ. הָעִקָּר תִּתְאַזְּרִי בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, וּלְדַבֵּר עִמָּהֶן תָּמִיד רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וַעֲצוּתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, כְּפִי שֶׁנִּדְפַּס כְּבָר עַד עַכְשָׁו בְּכָל חֶלְקֵי "שִׂיחוֹת־מוֹהֲרָא"ש", שֶׁזֶּה מְדֻיָּק.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ זֶה פַּעֲמַיִם, אַךְ טִרְדוֹתַי הָרַבִּים מָנְעוּ אוֹתִי מִלִּכְתֹּב לְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם לֹא לְהִשָּׁבֵר מִפִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, וְאֵין מָקוֹם אֵיפֹה לְהִתְחַבְּאוֹת רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְאֵצֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִזֶּה, וְכֵן לְדַבֵּר עִם חֲבֵרִים מִדִּבּוּרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶם. וּבֶאֱמֶת בְּעֶצֶם הַהִתְקָרְבוּת אֵלָיו, יֵשׁ בָּזֶה נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים

וּמָרִים וְכוּ׳, שֶׁנֶּחֱלֶשֶׁת הַדַּעַת בְּכָל פַּעַם וְכוּ׳, וּמִי שֶׁלּוֹמֵד הַרְבֵּה ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, הוּא אַף פַּעַם לֹא יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְאַדְרַבָּה יִתְפַּלֵּא — לָמָּה אֲנַחְנוּ כֵּן זוֹכִים לָדַעַת מֵאוֹר כָּזֶה, וַאֲחֵרִים לֹא. וּכְמוֹ שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים: פַּעַם אַחַת בָּא מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, עָנָה וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל בִּלְשׁוֹן תְּמִיהָה: אִם אַתָּה בָּאתָ אֵלַי, פֶּלֶא הוּא בְּעֵינַי מַדּוּעַ לֹא בָּאוּ כָּל הָעוֹלָם אֵלַי, וְאִם כָּל הָעוֹלָם לֹא בָּאוּ אֵלַי, מַדּוּעַ בָּאתָ אַתָּה אֵלַי; כִּי בֶּאֱמֶת רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה נֶעְלָם וְנִסְתָּר לְגַמְרֵי מֵעֵינֵי הָעוֹלָם, וְעַכְשָׁו כְּשֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל נִתְקָרֵב, וְחִבֵּר סְפָרִים כָּאֵלּוּ, הֲרֵי כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ יְכוֹלִים לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, וְאִם אֵין בָּאִים, אוֹ אֲפִלּוּ אֵלּוּ שֶׁכְּבָר בָּאוּ אַחַר גִּלּוּיִים כָּאֵלּוּ וְכוּ׳, וַעֲדַיִן נִתְפָּס בָּהֶם הַסָּמ״ךְ־מ״ם בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וּמִתְרַחֲקִים, זֶה פֶּלֶא, וְזוֹ הָיְתָה שְׁאֵלַת רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, לֶאֱחֹז וּלְהַחֲזִיק בְּרַבֵּנוּ זַ״ל כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן ד׳ חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אִם אַתָּה יָכוֹל לְאַרְגֵּן שֶׁיָּבוֹאוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּשָׁעָה 10 בַּלַּיְלָה, אָז אֶתֵּן דְּרָשָׁה קְצָרָה, כִּי אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהַנָּחָשׁ עוֹשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ, וְאָנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר שֶׁלֹּא יִנְשְׁךְ עוֹד אֲנָשִׁים. וּבֶאֱמֶת עָלַי לוֹמַר לְךָ, אֲשֶׁר עַל ... רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה, כִּי הוּא וְאִשְׁתּוֹ תְּמִימִים, רַק אֵיזֶה נָחָשׁ נָשַׁךְ אוֹתוֹ, וְהִכְנִיס בּוֹ אֶרֶס, וְיָבוֹא יוֹם וְיִתְחָרֵט מְאֹד מְאֹד, עִם כָּל זֹאת אֵין לְהִתְבַּלְבֵּל כְּלָל, כִּי אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּמִלְחָמָה, וּכְשֶׁחַיָּל נוֹפֵל, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, אֵין מַפְסִיקִים אֶת הַמַּעֲרָכָה, אַדְרַבָּה יוֹצְאִים

בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז לְנָקֵם אֶת נְקַמַת ה׳, וּבִפְרָט כָּאן בְּיַבְנְאֵל, שֶׁבְּוַדַּאי יִכָּנְסוּ לָגוּר פֹּה אַלְפֵי מִשְׁפָּחוֹת, וְאַף שֶׁזֶּה נִרְאֶה עַדַיִן חֲלוֹם, אֲבָל הַחֲלוֹם יִתְגַּשֵּׁם.

נָא לְהוֹדִיעֵנִי אֶל מִי לְטַלְפֵּן וּבְאֵיזוֹ שָׁעָה.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשטו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן ד׳ דְּחֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁשְּׁמַעְתֶּם אֶת הַשִּׁעוּר, וְכֵן נֶעֱשְׂתָה הִתְעוֹרְרוּת אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי כָּל יִשְׁעִי וְחֶפְצִי רַק לִבְנוֹת קְהִלָּה כָּזוֹ, שֶׁנּוּכַל לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ בְּגִיל צָעִיר, שֶׁלֹּא יֵדְעוּ מַה זֶּה חֵטְא. אַל תַּחֲשֹׁב שֶׁאֲנִי מְלַקֵּק דְּבָשׁ מֵהַבַּחוּרִים, הֵם מְאֹד מְאֹד שׁוֹבְבִים וְכוּ׳, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁכְּדַאִית וּמִשְׁתַּלֶּמֶת הַהַשְׁקָעָה בָּהֶם, כִּי יִגְדְּלוּ זֶרַע בֶּרֶךְ ה׳, רַק תַּעְזְרוּ לִי, אֲקַוֶּה שֶׁהַדְּבָרִים שֶׁיָּצְאוּ מִפְּנִימִיּוּת לִבִּי, נִכְנְסוּ אֶל פְּנִימִיּוּת לִבְּכֶם (אַגַּב, יֵשׁ אֶת זֶה עַל קַסֶּטָה, וְאֶשְׁלַח אֶת זֶה לְ... שֶׁיַּעֲשֶׂה מִזֶּה הֶעְתֵּקִים לְכֻלָּם).

תִּרְאֶה לִכְתֹּב לִי בִּפְרָטִיּוּת מִי הָיָה, וְהַאִם שָׁמְעוּ טוֹב, וְהַאִם הִתְחַזְּקוּ, וְהַאִם הֵבִינוּ כְּבָר אֶת הָרֶמֶז.

הַמְאַחֵל לְךָ פִּתְקָא טָבָא...

כב תשטז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּא בְּעֵת חֲצוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה הַשָּׁנָה לְהַדְפִּיס אֶת כָּל

סִפְרֵי "לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת" בְּתַכְלִית הַהִדּוּר, וְכֵן תַּחֲזֹר וְתַדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל: "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", "סֵפֶר־הַמִּדּוֹת", "סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת", "חַיֵּי־מוֹהֲרַ"ן", "שִׂיחוֹת־הָרַ"ן", "קִצּוּר־לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", "לִקּוּטֵי־עֲצוֹת", וְעַל כֻּלָּם — כָּל סִפְרֵינוּ הַחֲדָשִׁים, אֲשֶׁר מַכְנִיסִים תְּשׁוּקָה לַהֲמוֹן־עַם לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַזְמִין לְךָ הַשָּׁנָה שֶׁפַע גָּדוֹל, שֶׁתּוּכַל לָצֵאת מִכָּל חוֹבוֹתֶיךָ, וְנוּכַל לְהַדְפִּיס וְלַחֲזֹר וּלְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיְפִי פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, וְנִזְכֶּה לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, וְיִתְגַּלֶּה שֵׁם הַצַּדִּיק בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ פִּתְקָא טָבָא וּמוּעָדִים לְשִׂמְחָה...

נָא לְהַעֲבִיר דָּחוּף עוֹד הַיּוֹם אֶת הַמִּכְתָּב לְ... שֶׁיִּמְסֹר אֶת זֶה לְ...

כב תשיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּא בְּעֵת חֲצוֹת ה׳תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

הִנֵּה בָּאתִי לְבַשֵּׂר לְךָ בְּשׂוֹרָה טוֹבָה, שֶׁתִּזְכֶּה לָצֵאת זַכַּאי בַּדִּין, וְכָל הָעֵדִים שֶׁמְּעִידִים נֶגְדְּךָ יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי, וְיִתְגַּלֶּה קְלוֹנָם בָּרַבִּים, שֶׁיִּמְצְאוּ אוֹתָם בְּכָל מִינֵי שְׁחִיתוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַעַזְבוּ אוֹתְךָ, וְתַחֲזֹר אֶל הַמִּשְׂרָה שֶׁלְּךָ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז.

וְדָבָר אֶחָד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁאַל תִּשְׁכַּח עַל־יְדֵי מִי נִתְבַּטֵּל גְּזַר דִּינְךָ, וְיָצָא צִדְקְךָ לָאוֹר.

אֲנַחְנוּ קְהִלָּה קְדוֹשָׁה בִּיבְנְאֵל, סוֹבְלִים צָרוֹת מְשֻׁנּוֹת מֵהַמּוּעָצָה מְקוֹמִית, וְאֶחָד מִבְּנֵיהֶם הוּא קוֹרֵא עַצְמוֹ אִישׁ ... אֲשֶׁר אֵין לוֹ שׁוּם דָּבָר, לָנוּ יֵשׁ, תְּהִלָּה לָאֵל, מָאתַיִם יְלָדִים, פְּעוּטוֹן, שְׁנֵי גַּנִּים, תַּלְמוּד

תּוֹרָה, וּבִית סֵפֶר, וְלֹא מְקַבְּלִים אֲפִלּוּ אֲגוֹרָה אַחַת מִ... כֻּלָּנוּ ... וּלְבַסּוֹף עוֹד חָתַם נֶגֶד בְּנַיַּת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי, וְתִתְקַבְּלְנָה כָּל הַבַּקָּשׁוֹת לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן.

הַמְאַחֵל לְךָ פִּתְקָא טָבָא וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי הוֹשַׁעְנָא רַבָּא ה׳תשנ״ה

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה מִכְתָּבִים לְמִסֹּר לִיעוּדָם, בְּדִיּוּק אֶת הַיּוֹם מָתַי אֲנִי בָּא עֲדַיִן אֵינִי יוֹדֵעַ, כִּי אֲנִי צָרִיךְ כַּמָּה סִדּוּרִים בְּקֶשֶׁר לִישִׁיבָה לִבְנִי. תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֲנִי מְקַנֵּא אֶתְכֶם, שֶׁיֵּשׁ לָכֶם אֵיפֹה לִשְׁלֹחַ אֶת בְּנֵיכֶם, וְאַף שֶׁאֲנִי סוֹבֵל הַרְבֵּה מְאֹד מֵהֶם, כִּי הֵם בַּחוּרִים בִּכְלָל בִּכְלָל לֹא קַלִּים, אֲבָל רוֹאִים כִּי זֶה מִשְׁתַּלֵּם, כִּי לְאַט לְאַט אַחֲרֵי עֲבוֹדָה קָשָׁה — הַכֹּל מִשְׁתַּלֵּם, כִּי נַעֲשִׂים רְצִינִיִּים וּמַתְמִידִים בַּלִּמּוּד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְבַשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וּכְבָר אֶזְכֶּה לִקְצָת נַחַת מִיּוֹצְאֵי חֲלָצַי.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תשיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי הוֹשַׁעְנָא רַבָּא ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי הַיּוֹם אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּמַמָּשׁ הֶחְיֵיתָנִי בְּדִבּוּרֵךְ, כִּי כָּךְ הוּא מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִסְתַּדֵּר עִם זוּלָתוֹ וְכוּ׳, מַרְאֶה לָדַעַת שֶׁיֵּשׁ

אֶצְלוֹ חִסָּרוֹן בְּרוּחָנִיּוּת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּגַשְׁמִיּוּת, שֶׁאֵיזֶה בֶּרֶג מְשֻׁחָרָר לוֹ בְּרֹאשׁוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹ מִתְגַּדֵּל וּמִתְגָּאֶה עַל זוּלָתוֹ, אֶלָּא מַחֲזִיק עַצְמוֹ בְּיַחַד עִם כֻּלָּם, וּבָרֶגַע שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִסְבֹּל אֶת הַכֹּל וְכוּ', מַרְאֶה לָדַעַת שֶׁחָסֵר לוֹ אֵיזֶה בֶּרֶג אוֹ מְשֻׁחָרָר וְכוּ', וּבִפְרָט אִשָּׁה שֶׁתִּהְיֶה גַּאֲוָתָנִית, כְּאִלּוּ רַק הִיא רוֹצָה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּשְׁאָר הַנָּשִׁים אֵינָן רוֹצוֹת וְכוּ' וְכוּ', זֶה מַרְאֶה לַכֹּל, שֶׁמַּשֶּׁהוּ אֵינוֹ בְּסֵדֶר כָּאן, כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל גִּלָּה לָנוּ, שֶׁצְּרִיכִים לָדוּן אֶת כֻּלָּם לְכַף זְכוּת, וּלְהִתְאַחֵד עִם כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר כָּל זֶה מִצְוַת אַרְבָּעָה מִינִים, שֶׁאוֹגְדִים אֶת הָאֶתְרוֹג עִם הָעֲרָבוֹת, אַף שֶׁאֵין בָּהֶם לֹא טַעַם וְלֹא רֵיחַ וְכוּ', וְלָכֵן כְּשֶׁאִשָּׁה גַּאֲוָתָנִית, וּמְבַטֶּלֶת אֶת כָּל הַנָּשִׁים, זֶה מַרְאֶה לָדַעַת, שֶׁחָסֵר לָהּ מַשֶּׁהוּ, וְעַל־כֵּן לֹא נוֹרָא שֶׁיְּצָאוּ.

אוֹדוֹת הַשָּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁלָּכֶם, מְאֹד רָצִיתִי לְדַבֵּר עִם שְׁנֵיכֶם, כִּי חָבָל שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אֵיזֶה פֵּרוּד וְאִי הֲבָנָה, אֲבָל אֵיךְ לְדַבֵּר עִמָּכֶם כְּשֶׁאֲהֶיֶה שָׁם.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תשכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי הוֹשַׁעְנָא רַבָּא ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה אַף שֶׁהַיּוֹם הוֹשַׁעְנָא רַבָּא, שֶׁהוּא חַג מְסִירַת הַפִּתְקָאוֹת, וְהַהֶכְרֵחַ לְהָשִׁיב לְכַמָּה מִכְתָּבִים נְחוּצִים אוֹדוֹת קְהִלָּתֵנוּ. אֲבָל אָמַרְתִּי לַחֲטֹף כַּמָּה דַּקּוֹת בִּשְׁבִילְךָ, כִּי שָׁמַעְתִּי שֶׁיְּצָאתָ לַהֲפָצָה, לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל.

מָה אֹמַר לְךָ! עֲבוֹדָה זוֹ הִיא קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, וְאֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ הָעֲבוֹדָה הֲכִי קְדוֹשָׁה לַעֲזֹר לְבַר יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט מִי שֶׁנִּמְצָא בְּעֵת צָרָה וְכוּ', וְשָׁרוּי בְּדִכָּאוֹן וּבְעַצְבוּת וּבְמְרִירוּת וְכוּ',

וּבָאִים לְשַׂמֵּחַ אוֹתוֹ, וּלְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד אוֹתוֹ, תַּאֲמִין לִי, בְּנִי הַיָּקָר! אֲשֶׁר אֵין עוֹד מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִמִּצְוָה זוֹ — לְהַחֲיוֹת בַּר יִשְׂרָאֵל, וְאִם לֹא לְהַחֲיוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְשַׂמְּחָם וּלְחַזְּקָם וּלְאַמְּצָם וּלְעוֹדְדָם — מַה כְּבָר שָׁוִים הַחַיִּים, וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁיָּצָאתָ לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָטִיּוּת בֵּין רְכוּזֵי הַחֲרֵדִים, זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, כִּי עַל־פִּי־רֹב אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִתְבַּיְשִׁים וְכוּ׳, וּבָאֱמֶת מַה יֵּשׁ לְהִתְבַּיֵּשׁ וְכוּ׳, אַדְרַבָּה זֶה כְּבוֹדֵנוּ, זוֹ גְּדֻלָּתֵנוּ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל אֵצֶל כֻּלָּם, וּבִפְרָטִיּוּת, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, הַחֲרֵדִים מְאֹד מִשְׁתּוֹקְקִים, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּפִּיץ בֵּינֵיהֶם.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תשכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי הוֹשַׁעְנָא רַבָּא ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף קַבָּלָה שֶׁכָּתַב ... שֶׁקִּבֵּל אֶת הַכֶּסֶף בִּמְזֻמָּן מִ... כִּי לָחַצְתִּי אוֹתוֹ, וְנָא לְפַיֵּס אֶת ... כִּי אֵינִי רוֹצֶה שֶׁיֵּצֵא, חַס וְשָׁלוֹם, חִלּוּל ה׳ עָלַי, שֶׁאֲנִי לֹא מְשַׁלֵּם, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁמִּזְמַן נָתַתִּי לוֹ אֶת הַכֶּסֶף וְכוּ׳.

בְּעִנְיַן ... אֵין לְךָ מַה לְּהִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ כְּלָל, רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּתַקִּיפוּת, וְכֵן לְהַמְשִׁיךְ לִשְׁלֹחַ מִכְתָּבִים לְכָל הַגּוֹרְמִים וְכוּ׳, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דָּבָר, כִּי סוֹף כָּל סוֹף עוֹשִׂים אֶת הַפְּעֻלּוֹת.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְעוֹד נִזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ דְּבָרִים יָפִים וְנִפְלָאִים עַד מְאֹד, וְהַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ תִּגְדַּל לְהַפְלִיא פְּלָאוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תשכב.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי הוֹשַׁעְנָא רַבָּא ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת שְׁתֵּי הַבַּקָּשׁוֹת שֶׁשָּׁאַלְתְּ: א. בְּנִדּוֹן הַמָּעוֹן בֵּרַרְתִּי, הֱיוֹת שֶׁבִּכְלָל לֹא נוֹתְנִים שָׁם בָּשָׂר, אֵין מַה לְדַקְדֵּק כְּלָל, כִּי בְּעִנְיַן הַמַּעֲשְׂרוֹת, יֵשׁ דֵּעוֹת מַה שֶּׁנִּשְׁאָר מֵהַיָּרָקוֹת — זֶה כְּבָר בִּכְלַל מַעֲשֵׂר, וְעַל־כֵּן בְּדִיעֲבַד גָּדוֹל יְכוֹלִים לִסְמֹךְ עַל זֶה. לְדַעְתִּי, תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר הֶחָג יֵצְאוּ עוֹד שְׁנֵי יְלָדִים חִילוֹנִים, וְיִשָּׁאֲרוּ רַק שֵׁשׁ, וְאַף שֶׁיַּעֲשׂוּ רַעַשׁ, וְיַעֲלוּ רוּחַ בַּקְּעָרָה... אִם רַק נִתְעַקֵּשׁ, וְלֹא נִתְפַּעֵל מֵהֶם רַק לַעֲנוֹת לָהֶם בְּעַזּוּת כְּמוֹ שֶׁמַּגִּיעַ לָהֶם, לְבַסּוֹף יִשָּׁבְרוּ מֵאִתָּנוּ, וְזֶה בָּרוּר. כִּי זוֹ מִלְחֶמֶת עַצַבִּים, וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַכְשָׁו עַצַבִּים יוֹתֵר חֲזָקִים הוּא יְנַצֵּחַ, וַחֲבָל שֶׁהַמִּבְנֶה הַזֶּה יֵצֵא מִיָּדֵינוּ.

ב. בְּנִדּוֹן הַבֵּית־סֵפֶר, הַאִם אֵין לָכֶם חוֹזֶה? וּצְרִיכִים לָבוֹא בְּדֶרֶךְ אֵיזוֹ פְּשָׁרָה, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין לָנוּ בְּרֵירָה, כִּי ... לֹא יִתֵּן לָנוּ מִבְנֶה, וּמַה כְּבָר יִהְיֶה, שֶׁתִּכָּנְסוּ עִם כָּל הַתַּלְמִידוֹת לְהַפְגִּין וְכוּ׳ פַּעַם פַּעֲמַיִם זֶה יַעֲזֹר קְצָת, אַחַר־כָּךְ יָבִיא מִשְׁטָרָה וְכוּ׳, וּמַה יִּהְיוּ הַתּוֹצָאוֹת, הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, יָסִית אֶת תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם, וְאִם עַדַיִן לֹא הֵסִית מַסְפִּיק וְכוּ׳, זֶה מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים עַכְשָׁו.

עָלֵינוּ רַק לְהִתְחַזֵּק, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, בִּזְכוּת הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ, שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים בְּחִנּוּךְ הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תשכג.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי הוֹשַׁעְנָא רַבָּא ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵרֹב טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד.

רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ כְּלָל, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְתֵדַע כִּי כָּל הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ, וְדָבָר זֶה מְקַבְּלִים רַק אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הוּא מְקוֹר הַהִתְחַזְּקוּת, מְקוֹר הַשִּׂמְחָה, מְקוֹר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאחַז בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְשָׁם יִמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשׁוֹ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת ... וּבְיַחַד תִּפְעֲלוּ לְמַעַן קְהִלָּתֵנוּ, אֲשֶׁר לְדַעְתִּי, אֵין לָנוּ מָה לְהִתְבַּיֵּשׁ אֲפִלּוּ מֵהַקְּהִלּוֹת הֲכִי יָפוֹת בָּעוֹלָם, וְאֵין מַה לְהִתְפַּעֵל מֵהַנּוֹכֵל ... מַהוּ? סַךְ הַכֹּל אִכָּר שֶׁפָּשַׁט אֶת הָרֶגֶל... וְאִם כֵּן מַה וְלָמָּה לְהִתְפַּחֵד לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּפֶה מָלֵא, מִמַּה נַּפְשָׁךְ, אִם יְכוֹלִים לִפְעֹל עַל־יְדֵי־זֶה — מַה טּוֹב, וְאִם לֹא, אֲזַי בְּוַדַּאי הוּא צָרִיךְ לְקַבֵּל אֶת הַמָּנָה שֶׁלּוֹ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ קָשׁוּחַ, וּבְדֶרֶךְ זוֹ תְּלַמֵּד אֶת ... שֶׁיֵּלֵךְ עִמּוֹ בְּקַשְׁיוּת עֹרֶף, וְלִשְׁלֹחַ מִכְתָּבִים הֵיכָן שֶׁרַק יְכוֹלִים.

הַמְאַחֵל לְךָ חַג שָׂמֵחַ...

כב תשכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי חַג הַ׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה שָׁמַעְתִּי, שֶׁהִתְחַלְתֶּם עוֹד פַּעַם עִם קְלָלוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עָלַי לוֹמַר לָכֶם פַּעַם לְתָמִיד, אִם לֹא תַּפְסִיקוּ עִם הַקְּלָלוֹת שֶׁאַתֶּם מְקַלְּלִים, תִּצְטָרְכוּ לֵישֵׁב שִׁבְעָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ, כִּי הַמְקַלֵּל אֶת זוּלָתוֹ, וּבִפְרָטִיּוּת נְפָשׁוֹת חַפִּים מִפֶּשַׁע, הוּא צָרִיךְ לֵישֵׁב שִׁבְעָה, כִּי מְשַׁכֵּל אֶת בָּנָיו, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ, וְעַל־כֵּן אֵין עוֹנְשִׁין אֶלָּא אִם כֵּן מַזְהִירִין, וְלָכֵן אֲנִי מַזְהִיר אֶתְכֶם, אִם לֹא תַּפְסִיקוּ מִלְקַלֵּל,

עֲנְשָׁכֶם יָבוֹא פִּתְאֹם, וּכְבָר לֹא יִהְיֶה אֶפְשָׁר לְהַחֲזִיר אֶת הָעֹנֶשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֹא עָלֵינוּ.

אֲקַוֶּה שֶׁתַּחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה וּתְצַיְּתוּ, כִּי אַחֶרֶת מָרָה יִהְיֶה לָכֶם, תִּדְעוּ שֶׁזּוֹ מַחֲלָה וְשִׁגָּעוֹן לְקַלֵּל תָּמִיד, וְלֹא עוֹד אֶלָּא פּוֹתֵחַ פֶּתַח לַגֵּיהִנּוֹם, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

אֲקַוֶּה שֶׁתְּקַבְּלוּ אֶת דְּבָרַי.

כב תשכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי חַג ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! לֹא צִעַרְתָּנִי כְּלָל, אַדְרַבָּה אֲנִי צָרִיךְ לְדַעַת דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, כִּי לִפְעָמִים תּוֹלַעַת אַחַת יְכוֹלָה לְקַלְקֵל אֶת כָּל הַפֵּרוֹת וְכוּ׳.

כְּפִי הַנִּרְאֶה שֶׁקִּבֵּל נְשִׁיכָה מִנָּחָשׁ אֶחָד שֶׁהִכְנִיס בּוֹ אֶרֶס, וַחֲבָל מְאֹד מְאֹד עָלָיו, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁהָאֶרֶס הַזֶּה לֹא יִתְפַּשֵּׁט יוֹתֵר וְכוּ׳, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל אָדָם נִמְצָא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה וְכוּ׳. מָה אֶעֱשֶׂה, תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא, וָועל אִיךְ אוֹיסְפִּירְן, בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּעוֹלָם וְכוּ׳, וּמַה שֶּׁעוֹבֵר בֵּין כָּךְ, שֶׁזֶּה בּוֹרֵחַ וְכוּ׳, זֶה מְקַבֵּל חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְכוּ׳, זֶה מְקַבֵּל נְשִׁיכָה מִנָּחָשׁ וְכוּ׳, מַה לַּעֲשׂוֹת?! הַכֹּל הוּא בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן.

אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁיִּהְיֶה הַלַּיְלָה שִׁעוּר בְּעֵת הַהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתִשְׁמַע אֶת זֶה.

רְאֵה לִכְתֹּב אִם לְהַנַּ״ל יֵשׁ שַׂיָּכוּת לְ... סוֹף כָּל סוֹף תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁנּוֹזְקֶה לִדְבָרִים יָפִים, אֲשֶׁר אֵין אַתָּה יָכוֹל לַחֲשֹׁב.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי חֶג ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

לְדַעְתִּי, אִם ... עָזַב אֶת יַבְנְאֵל, גַּם אַתְּ רְאִי לַעֲזֹב אֶת יַבְנְאֵל מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, אֵין לָךְ מַה לְחַפֵּשׂ כָּאן, אַתְּ סְתָם גּוֹרֶמֶת לָנוּ בּוּשׁוֹת וְחֶרְפּוֹת עִם הַכֶּסֶף שֶׁל הַבִּטּוּחַ לְאִמִּי וְקִצְבַת הַיְלָדִים, אַתְּ יְכוֹלָה לִשְׂכֹּר דִּירָה בְּכָל מָקוֹם בָּאָרֶץ, מָה אַתְּ צְרִיכָה לָגוּר בְּיַבְנְאֵל, וְלִגְרֹם לָנוּ צַעַר וּבוּשׁוֹת וְחֶרְפּוֹת.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתְּצַיְתִי אוֹתִי וּתְקַיְמִי אֶת דְּבָרַי, וְאָז טוֹב לָךְ תָּמִיד, וּמִכְלָל הֵן תָּבִינוּ אֶת הַהֶפּוּךְ.

לָךְ־הַמְאַחֵל לָךְ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי חֶג ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֵיךְ, וְתַאֲמִין לִי, שֶׁלֹּא גָּרַמְתְּ לִי שׁוּם עָגְמַת נֶפֶשׁ, אַדְרַבָּה כָּל יְדִיעָה וַחֲדָשׁוֹת מִשָּׁם זֶה יָקָר אֶצְלִי, אֲפִלּוּ הַחֲדָשׁוֹת הֵן שְׁלִילִיּוֹת וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת לִי זֶה מְאֹד נָחוּץ לָדַעַת, כִּי בְּנָקֵל יְכוֹלִים לְהַחְרִיב קְהִלָּה, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁבּוֹנִים בִּיגִיעָה וּבְזֵעָה וּבְמְסִירוּת נֶפֶשׁ וּבְשִׁפִּיכוּת דָּמִים מַמָּשׁ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר וְכוּ׳.

מָה אֹמַר לְךָ! צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם, שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ וְיָבוֹא לִידֵי שִׁגָּעוֹן, וּבִפְרָט בַּעַל תְּשׁוּבָה, אֲשֶׁר הָעֲוונוֹת עֲדַיִן מְקַרְקְרִים בְּתוֹכוֹ וְכוּ', וְהוּא מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל עַד מְאֹד, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה הוּא רוֹצֶה, יֵשׁ לוֹ עֲלִיּוֹת וְיֵשׁ לוֹ יְרִידוֹת, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קז): "יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְּהוֹמוֹת, נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג", וְרָעִים וּמָרִים לוֹ הַחַיִּים, כִּי טָעַם מִטַּעַם עֵץ הַדַּעַת שֶׁפַּעַם כָּשֵׁר וּפַעַם טָרֵף, פַּעַם מַתָּר וּפַעַם אָסוּר וְכוּ', כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן עט); וּצְרִיכִים הַרְבֵּה רַחֲמִים שֶׁלֹּא יִשְׁתַּגְּעַ, כִּי הָעֲוונוֹת מְשַׁגְּעִים אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, עִם עֵצוֹת נִפְלָאוֹת עֲמֻקוֹת כָּאֵלּוּ, וְהַכֹּל בְּפַשְׁטוּת נוֹרָאָה.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

נָא לִמְסֹר אֶת הַמִּכְתָּבִים הָאֵלּוּ לִיעוּדָם.

כב תשכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי חַג הַ'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... וְזוּגָתוֹ שֶׁיִּחְיוּ

אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת הַצַּעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁקִּבַּלְתֶּם אֵיזוֹ נְשִׁיכָה מִנָּחָשׁ שֶׁהִכְנִיס בָּכֶם אֹרֶס וְכוּ', לְדַעְתִּי, אַתֶּם יוֹצְאִים לְדֶרֶךְ מְסֻכֶּנֶת מְאֹד מְאֹד, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, אַתֶּם יְכוֹלִים לְתָרֹם הַרְבֵּה מְאֹד, אֲבָל חֲסֵרָה לָכֶם מִדַּת הַצְּמִצוּם וְכוּ', לֵידַע שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל חָשׁוּב אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִים לְהִתְקַשֵּׁר עִם כֻּלָּם וְכוּ', וְאָסוּר לְבַטֵּל אֶת שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ בִּדְרָכַי, וְאֵינוֹ אוֹחֵז כָּמוֹנִי וְכוּ', וְזֶה יְסוֹד גָּדוֹל לְבַעַל תְּשׁוּבָה, כִּי נִדְמֶה לוֹ שֶׁפּוֹרֵחַ

בַּאֲוִיר, וְשׂוֹכֵחַ שֶׁיֵּשׁ גַּם אֶרֶץ, וּצְרִיכִים גַּם לִנְחוֹת לְמַטָּה וְכוּ׳. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ מֵעִנְיַן הַשְׁתִּי בְּקִיאֵיוֹת, שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לְכָל בַּעַל תְּשׁוּבָה — בָּקִי בְּרָצוֹא וּבָקִי בְּשׁוֹב (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳), לֵידַע אֵיךְ לַעֲלוֹת וְלֵידַע אֵיךְ לָצֵאת וְכוּ׳, וּבְלִי זֶה אֵינוֹ נִקְרָא כְּלָל בַּעַל תְּשׁוּבָה.

וְעַל־כֵּן, לְדַעְתִּי, אַתֶּם יוֹצְאִים לְדֶרֶךְ מְאֹד מְסֻכֶּנֶת, וְתַחְשְׁבוּ הַרְבֵּה לִפְנֵי שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים עַצְמְכֶם עַד פָּזִיז וְכוּ׳, צְרִיכִים הַרְבֵּה יְשׁוּב הַדַּעַת וְהַרְבֵּה הִתְבּוֹדְדוּת וְכוּ׳.

וְעַל כֻּלָּם — צְרִיכִים לְהִתְקַשֵּׁר עִם כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע אָמַר: אֵיךְ מִשְׁתַּגְּעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן? חוֹשְׁבִים שֶׁאֲנִי יוֹתֵר מִזּוּלָתִי וְכוּ׳, וּלְאַט לְאַט מַתְחִיל לִרְאוֹת אֵיךְ שֶׁכֻּלָּם כְּלוּם, וְהוּא יוֹתֵר מֵבִין וְכוּ׳, וְיוֹתֵר מַשִּׂיג וְכוּ׳, וְזֶה בְּעֶצֶם כָּל הַלִּמּוּד שֶׁל הַסִּפּוּר שֶׁל הֶחָכָם וְהַתֹּם, הֶחָכָם כָּל הָעוֹלָם נַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ כְּלֹא מַמָּשׁ, וְעַל־כֵּן נָפַל לְטִיט עָבֶה, שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לָצֵאת מִשָּׁם, לֹא־כֵן הַתֹּם הֶחֱיָה עַצְמוֹ עִם כָּל נְקֻדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְכָל הַמַּדְרֵגוֹת לִהְיוֹת מִינִיסְטֶר עַל כָּל הַמִּינִיסְטֶרִין וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

מָה אֹמַר לָכֶם! חֲבָל חֲבָל, שֶׁתַּעֲשׂוּ עַצְמְכֶם פָּזִיז בִּשְׁבִיל חֲלִישׁוּת הַדַּעַת שֶׁל הֶבֶל וְכוּ׳, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לָלֶכֶת לְהָסִית אֲחֵרִים וְכוּ׳, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה לֹא יָפֶה וְלֹא נָאֶה וְכוּ׳.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַמַּשְׁבֵּר שֶׁאַתֶּם עוֹבְרִים עָלָיו עַכְשָׁו יַעֲבֹר מִכֶּם וְכוּ׳, אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁאוּכַל לְדַבֵּר עִמָּכֶם, וְלֹא תִּתְחַבְּאוּ מִמֶּנִּי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁהָאַהֲבָה בֵּינֵינוּ לֹא תִּנָּתֵק, כִּי בֶּאֱמֶת לִי אִישִׁית אֵין שׁוּם כַּוָּנָה אַחֶרֶת, רַק לְהַדְבִּיק אֶתְכֶם בּוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק צְרִיכִים כֵּלִים נְקִיִּים לְקַבֵּל אֶת הַדַּעַת הַזּוֹ.

הַמְאַחֵל לָכֶם מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי חֶחָג ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת בְּעֵסֶק הָרַבִּים קֹדֶם הֶחָג, לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבוֹ.

וְהִנֵּה עֶצֶם כָּל הָעִנְיָן שֶׁאַתָּה עוֹסֵק עִם הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, זֶה עִנְיָן נִפְלָא עַד מְאֹד, תִּתְאַר וּתְשַׁעֵר בְּדַעְתְּךָ, כִּי תִּהְלָה לָאֵל, בְּעוֹד כַּמָּה שָׁנִים (שֶׁהַזְּמַן פּוֹרֵחַ), יִהְיוּ יוֹתֵר מִמֵּאָה אַבְרֵכִים עוֹבְדֵי ה׳, לוֹמְדֵי תּוֹרָה וּדְבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל בִּזְכוּתְךָ. וְלָכֵן כָּל יְגִיעָה וְטִרְחָה שֶׁאַתָּה מִתְיַגֵּעַ עִמָּהֶם, זֶה קֶרֶן נִפְלָא לְדוֹרוֹת, וְזוֹ הַשְׂכָּעָה מִשְׁתַּלֶּמֶת, וְתֵדַע, כִּי כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מַעֲרִיכִים אֶת עֲבוֹדָתְךָ, בְּלִי יוֹצֵא מֵהַכְּלָל, וּמַה שֶּׁלֹּא אוֹמְרִים אֶת זֶה וְכוּ׳, כִּי זֶה טִבְעָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם, כְּשֶׁצָּרִיךְ בִּקֹּרֶת, אֲזַי קוֹפְצִים עַל זֶה וְכוּ׳, וּכְשֶׁצְּרִיכִים לִתֵּן תּוֹדָה וְכוּ׳ אֲזַי מְחַכִּים...

מָה אֹמַר לְךָ! קִבַּלְתִּי מִכְתָּב מֵאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אוֹדוֹת הַקִּדּוּשׁ הַשֵּׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִם הַיְלָדִים, שֶׁלָּקַחְתָּ אוֹתָם לְטִיּוּל לְכָל הַסְּפוֹת וְכוּ׳, וְכָתַב כִּי לֹא רַק אוֹתְךָ הַיּוֹם צְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְכַבֵּד וּלְיַקֵּר, אֶלָּא גַּם הַמַּשְׁאִית שֶׁהֵבִיאָה אוֹתְךָ לְיַבְנְאֵל... כָּל־כָּךְ מַעֲרִיכִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת עֲבוֹדָתְךָ. וְלָכֵן רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד, וְתֵדַע, שֶׁכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — זֶה מוֹעִיל, וְעוֹשֶׂה פְּעֻלָּה וְרֹשֶׁם גָּדוֹל אֵצֶל כָּל אֶחָד, וְאַף שֶׁנִּדְמֶה לְכַתְּחִלָּה, כִּי הַדִּבּוּרִים הוֹלְכִים לָרִיק, אֲבָל צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁכָּל דִּבּוּר נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל, כִּי אֲנִי רוֹאֶה אֶת הַפְּעֻלּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁעוֹשִׂים דִּבּוּרֶיךָ עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאַדְרַבָּה, תּוֹסִיף לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אוֹתָם בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, הָעִקָּר עַל הָאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁעוֹבֵר מִ... וְכוּ׳, כְּבָר אָמַר הֶחָכָם מִכָּל אָדָם (מִשְׁלֵי

כו): "קְלֶלַת חִנָּם לֹא תָּבוֹא", וְהֵם סְתָם מְטַרְפִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּמִי יוֹדֵעַ כַּמָּה דִינִים הֵם מוֹרִידִים מֵאִתָּנוּ עַל־יְדֵי הַקְּלָלוֹת וְכוּ', יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לִבְרָכוֹת, וְעַל־כֵּן אֵין לְךָ לָשִׂים לֵב אֲלֵיהֶם כְּלָל, אֲבָל בַּמֶּה שֶׁנּוֹגֵעַ עִם ... וְכוּ', בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה עָלָיו וְכוּ', כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ לֹא יוֹדֵעַ מַה הוּא רוֹצֶה, כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל בַּעַל תְּשׁוּבָה צָרִיךְ לְרַחֲמִים מְרֻבִּים, שֶׁהָעֲוונוֹת לֹא יַעַקְרוּ אוֹתוֹ מִשָּׁרְשׁוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי פַּעַם נִמְשָׁךְ עַד לְמַעְלָה וְכוּ', וּפַעַם נוֹפֵל לְעָמְקָא דִתְהוֹמָא רַבָּה וְכוּ', וְעִקַּר הָעֵצָה אֵיךְ לְהִנָּצֵל מִזֶּה הוּא — לְהַחֲזִיק בְּיַד כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְיִרְצֶה לְהִתְאַחֵד עִם כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַאֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה יוֹתֵר גָּדוֹל מִכֻּלָּם וְכוּ', עִם כָּל זֹאת עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת לְהִתְאַחֵד גַּם עִם הַקְּטַנִּים, שֶׁזֶּה סוֹד הַד' מִינִים, הָאֶתְרוֹג וְהַלּוּלָב יְכוֹלִים לְהִתְאַחֵד וּלְהִתְאַגֵּד עִם הָעֲרָבוֹת, וְזֶה עִקַּר הַמְּצָוָה, וְאִם חָסֵר וְכוּ', חֲסֵרָה כָּל הַמִּצְוָה, אֲבָל בַּעַל תְּשׁוּבָה אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה וְכוּ', וּצְרִיכִים לְהַחְדִּיר בְּכָל אֶחָד אֶת חֲשִׁיבוּת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל. וּבֶאֱמֶת אָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע: אֵיךְ מִשְׁתַּגְּעִים הַמְשֻׁגָּעִים? רַק עַל־יְדֵי גַּאֲוָה, שֶׁחוֹשְׁבִים עַצְמָם יוֹתֵר גְּדוֹלִים מִכֻּלָּם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נוֹפְלִים לְעָמְקָא דִתְהוֹמָא רַבָּה, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְרַבֵּנוּ זַ"ל גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן א'), אֲשֶׁר עַל־יְדֵי קִנְאַת הַמַּלְאָכִים, יְכוֹלִים לִפֹּל מֵהַכֹּל וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

רְאֵה לְהַחְיוֹת עַצְמְךָ עִם כָּל נְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, וְכֵן לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים. וְתֵדַע, שֶׁיֵּשׁ לְךָ כֹּחוֹת הַנֶּפֶשׁ גְּדוֹלִים, אַתָּה רַק צָרִיךְ לְהוֹצִיא אֶת כֹּחֲךָ מִכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וּלְדַבֵּר עִם כֻּלָּם מִנְּקֻדָּתְךָ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל לְמוֹהֲרַ"תְ זַ"ל: "אַתָּה תְּדַבֵּר", וְהֵבִין מוֹהֲרַ"תְ זַ"ל, שֶׁהוּא פּוֹעֵל. כִּי בֶּאֱמֶת הַדִּבּוּר יֵשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל — לְטוֹב אוֹ לְהִפּוּךְ. וְלָכֵן אַתָּה צָרִיךְ רַק לְדַבֵּר, וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וְכוּ', אֲשֶׁר דָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד יָקָר בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ.

מֻחָמַת טִרְדוֹתַי עַכְשָׁו אֲקַצֵּר, וְעוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד לְהַאֲרִיךְ לְךָ בִּנְקֻדָּה זוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

כב תשל.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי חַג הַסֻּכּוֹת ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַדָּחוּף לִתְשׁוּבָה, אַךְ דַּעַת לְנָבוֹן, שֶׁלֹּא יָכֹלְתִּי לְהָשִׁיב לְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד כִּרְצוֹנְךָ, כִּי אֶצְלֵנוּ הָיָה חַג.

אוֹדוֹת הַסֵּפֶר ״שְׁמִירַת־הַבְּרִית״, גַּם אֲנִי חָשַׁבְתִּי כָּךְ, אִם יֵקָטֵן, זֶה יִהְיֶה בְּלִי מַרְאֶה וּבְלִי טָעַם וְכוּ׳, עַל־כֵּן תַּעֲזֹב אֶת זֶה כְּמוֹ שֶׁהוּא, וַאֲנִי אֲשַׁלֵּם לְךָ הַהֶפְרֵשׁ. אַדְרַבָּה, לְדַעְתִּי, סֵפֶר גָּדוֹל עוֹשֶׂה רֹשֶׁם, כִּי מַרְחִיב אֶת הַדַּעַת.

מָה אֹמַר לְךָ! אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַזְּכוּת הַזּוֹ לְהַדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה, כִּי כַּמָּה אַלְפֵי אֲנָשִׁים וּבְפָרְטִיּוּת בְּנֵי הַנְּעוּרִים יְקַבְּלוּ חִיּוּת וְחִזּוּק וְאִמּוּץ מִסֵּפֶר זֶה, הָעִקָּר תּוֹסִיף אֶת שְׁנֵי הַקּוּנְטְרֵסִים: ״צֵא מֵהַבַּ״ץ״, ״בְּרַח מֵהַמַּלְכֹּדֶת״, אֲשֶׁר קוּנְטְרֵסִים אֵלּוּ הֶחְזִירוּ כְּבָר הֲמוֹן בַּחוּרִים בִּתְשׁוּבָה.

חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְתִכְתֹּב חֲדָשׁוֹת.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

כב תשלא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ד תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב כְּלָלִי לְתְלוֹת עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת, וְכֵן עוֹד כַּמָּה מִכְתָּבִים.

תְּשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל הַדּוּ״חַ שֶׁאַתָּה שׁוֹלֵחַ מִפַּעַם לְפַעַם, אֲשֶׁר מְאֹד נְחוּצִים לִי לָדַעַת אֶת אֲשֶׁר קוֹרֶה שָׁם.

מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת — הַאִם לְבַסּוֹף שָׂכַר אֶת הַדִּירָה וְכוּ׳.

תַּאֲמִין לִי, שֶׁצְּרִיכִים בְּכָל יוֹם הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְזֶה עִקַּר גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁזּוֹכֶה לְהִשָּׁאֵר בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל אַף כָּל הַבִּלְבּוּלִים וְהַטְּרָדוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחַיָּיו, וּמִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו הוּא בּוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הֵיֵשׁ שִׂמְחָה כָּזוֹ, הֵיֵשׁ תַּעֲנוּג כָּזֶה, הֵיֵשׁ נֹעַם וַעֲרֵבוּת כָּזוֹ, שֶׁאָדָם קָרוֹץ מֵחֹמֶר עַב וְגַס וְכוּ׳, מוֹשֵׁךְ עַצְמוֹ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דָּבָר רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ד תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנְכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

לְדַעְתִּי, כְּדַאי לְךָ לָגֶשֶׁת אֶל רוֹפֵא וְלַעֲשׂוֹת (אוּלְטְרָסָאוּנְד), וְאֵין לְךָ מַה לִּדְאֹג. לִפְעָמִים רוֹאִים וּמַגִּישִׁים אֶת הָעֻבָּר קְצָת יוֹתֵר מְאֻחָר, חִזְקִי וְאִמְצִי, וְאַל תִּפְחֲדִי כְּלָל, הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלִבְטֹחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַיּוֹתֵר טוֹב, וְלֹא לִדְאֹג דַּאֲגַת חִנָּם.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלִי לִהְיוֹת בְּסַבְלָנוּת, וְלַעֲזֹר וּלְכַבֵּד אֶת בַּעְלֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לוֹ מִדּוֹת יְקָרוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתְּבַשְּׂרִי לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, הֶכְפֵּל הַדָּבָר לַעֲשׂוֹת (צְלוּם הֶרְיוֹן).

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ה תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

קִבַּלְתִּי מִ... אֶת הַגְּרָפִיקָה שֶׁלּוֹ, וְזֶה מְאֹד מְאֹד יָפֶה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי חֲבָל אִם לֹא תִּכָּנֵס עִמּוֹ בָּעֵסֶק, כִּי הִבְהַרְתִּי לְכֻלָּם, כִּי יֵשׁ לֶאֱכֹל בָּשָׂר רַק מִשּׁוֹחֵט פְּרָטִי שֶׁמַּכִּירִים, וְיֵשׁ הָמוֹן מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים שֶׁקִּבְּלוּ אֶת דְּבָרַי, וְאֵינָם רוֹצִים לֶאֱכֹל בָּשָׂר רַק מִשְּׁחִיטָתְךָ, וּלְבַסּוֹף אִם אֵין לְקַבֵּל אֶת הַבָּשָׂר מִשְּׁחִיטָתְךָ — מַה יַּעֲשׂוּ?! וְעַל־כֵּן לְךָ עִמּוֹ בְּיַחַד, וְתִהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה.

תֵּדַע, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם מְנַסִּים אֶת כֻּלָּם בְּנִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, אֲבָל אָסוּר לִשְׁכֹּחַ אֶת חַסְדֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כְּשֶׁזּוֹכִים לִרְאוֹת נַחַת מֵהַיְלָדִים — זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְאוֹי לוֹ לְמִי שֶׁאֵין לוֹ אֶת זֶה, מַה כְּבָר שָׁוִים לוֹ הַחַיִּים וְהַפַּרְנָסָה גַּם יַחַד וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן רְאֵה לִשְׁמֹחַ אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ עַל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְחִתַּנְתָּ כְּבָר אֶת שְׁנֵי יְלָדֶיךָ, וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לְךָ יְלָדִים מֻצְלָחִים.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הָלְאָה.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תשלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ה תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

הִנֵּה הֶעָבָר אַיִן וְכוּ׳, וְזֶה לְמוּד עָמֹק, אֵיךְ יְכוֹלִים לְהַטְעוֹת עַצְמוֹ וְלֵילֵךְ בְּחָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתְּ — אִם לוֹקְחִים אֶת דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל דֶּרֶךְ פִּילוֹסוֹפְיָה וְהַשְׂכָּלָה וְכוּ׳, נוֹפְלִים בְּפַח יָקוּשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אוֹי לָנוּ, הָאָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה כָּל יָמָיו עַל חַטָּאָיו הַמְרֻבִּים, וּבִפְרָט אִשָּׁה שֶׁהָיְתָה ... וְעָבְרָה עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת וְכוּ׳, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְהִכְשִׁילָה אֶת אֲחֵרִים וְכוּ׳, אֵיךְ מְעֻזָּה לְהִתְעָרֵב בְּעִנְיָנִים דַּקִּים וְרוּחָנִיִּים כָּאֵלּוּ, וְאֵיךְ אֵינָהּ מִתְבַּיֶּשֶׁת לְהָסִית וּלְהַדִּיחַ אֶת אֲחֵרוֹת וְכוּ׳. וְהַפֶּלֶא הַכִּי גָּדוֹל, כִּי מָסְרוּ כֹּחוֹת כָּאֵלּוּ לְהַבְּחִירָה, שֶׁאַף אֶחָד אֵינוֹ חוֹשֵׁב, רַק מְצַיֵּת אוֹתָהּ וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן אֵין לָךְ מַה לִּדְאֹג, שֶׁסִּפַּרְתְּ לְכַמָּה נָשִׁים, אַדְרַבָּה זֶה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה, אִם הֶחְלִישָׁה אֶת הַדַּעַת לְכַמָּה נָשִׁים, צְרִיכִים לְתַקֵּן וְלִפְתּוֹחַ לָהֶן אֶת הָעֵינַיִם — מַה קּוֹרֶה כָּאן, שֶׁבִּמְקוֹם לֵישֵׁב בֵּין תַּנּוּר וְכִירַיִם וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, נַעֲשִׂים הוֹגֶה דֵּעוֹת.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק מֵעַכְשָׁו.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תשלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ה תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

אוֹדוֹת הַבֵּן שֶׁל ... תַּאֲמִין לִי, אִם הָיִיתָ יָכוֹל לְהִפָּטֵר מֵהַמִּשְׁפָּחָה הַזּוֹ, הָיִיתִי מְאֹד שָׂמֵחַ, כִּי הֵם שְׁנִיהֶם מֻפְרָעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּדַעְתָּם, הֵן הַבַּעַל וְהֵן הָאִשָּׁה, וּמִמֵּילָא זֶה מַשְׁפִּיעַ עַל הַיְלָדִים, וַאֲנַחְנוּ לֹא מוֹסָד לִילָדִים כָּאֵלּוּ, רָצִיתִי שֶׁהַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ יֵצְאוּ, תְּהִלָּה לָאֵל, מַשֶּׁהוּ מַשֶּׁהוּ. וּתְהִלָּה לָאֵל, הַבַּחוּרִים אֶצְלִי עוֹשִׂים חַיִל, אַף שֶׁצְּרִיכִים הַשְׁקָעָה גְּדוֹלָה בָּהֶם, מַמָּשׁ מְסִירוּת נֶפֶשׁ, עִם כָּל זֹאת — זֶה כְּדַאי, כִּי רוֹאִים אֶת הַתּוֹצָאוֹת וְהַפֵּרוֹת, וּכְמוֹ־כֵן בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, אִם זוֹכִים וּמַשְׁקִיעִים, זֶה צוֹמֵחַ וְגָדֵל פֵּרוֹת יְקָרִים, וְסוֹף כָּל סוֹף זֶה הָעִינַיִם שֶׁלָּנוּ, וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל זֶה, וְעַל־כֵּן אִם יֵשׁ אֵיזוֹ עֵצָה לְהִפָּטֵר מֵהֶם — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וּבְפָרְטִיּוּת שֶׁאִם הַיֶּלֶד מֻפְרָע וְכוּ', צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל לְהוֹצִיאוֹ, שֶׁלֹּא יְקַלְקֵל אֶת אֲחֵרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

בְּעוֹד שָׁבוּעַ אָבוֹא, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

כב תשלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ה תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְעֻמָּתָם קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת בִּתְךָ ... תִּחְיֶה, רְאִי לְהִתְיַעֵץ עִם הַמְנַהֶלֶת ... תִּחְיֶה, וְכֵן אַתְּ צְרִיכָה לָקַחַת בַּחֶשְׁבּוֹן, כִּי גַּם בְּבֵית־סֵפֶר קָבוּעַ, וְיֵשׁ לָהֶם אֶת כָּל הַמַּכְשִׁירִים וְהַלִּמּוּדִים שֶׁשַּׁיָּכִים לְבִתֵּךְ וְכוּ', מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא יֶחְסַר דָּבָר זֶה לְחִנּוּכָהּ, עִם כָּל זֹאת הָיִיתִי מְיַעֵץ אוֹתָךְ לְהִתְיַעֵץ עִם הַמְנַהֶלֶת, שֶׁהִיא מְבִינָה בָּזֶה.

תְּהִלָּה לָאֵל, בְּנֵךְ ... עוֹשֶׂה חַיִל אֶצְלֵנוּ, וּמַצְלִיחַ מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָךְ הַרְבֵּה נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצַיִךְ, וְתֵצְאוּ מִכָּל הַחוֹבוֹת שֶׁלָּכֶם.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תשלז.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ה תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּקְנֶה אֶת הַבַּיִת, וְתִקְבַּע עַצְמְךָ דִּירַת קֶבַע בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, וְאַתָּה נִצְרָךְ לָנוּ מְאֹד. אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּצְלִיחַ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ.

הָעִקָּר רְאֵה לְהַכְנִיס עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין עוֹד תַּעֲנוּג יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה, כִּי אֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא הֵיכַל שָׁלֵם, וּמִשָּׁם יוֹצְאִים חֲדָרִים וּדְלָתוֹת לְכָל הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תשלח.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ״ו תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְצַמְצֵם עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד, וְתִתֵּן מַרְגּוֹעַ לַעֲצָבֶיךָ וְכוּ׳, וְתִשְׁתַּדֵּל לִישֹׁן יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר אַתָּה רָגִיל לִישֹׁן. כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד עַל דָּבָר זֶה, וְאָמַר: ״צְרִיכִים לִשְׁמֹר עַל הַשֵּׁנָה״.

אוֹדוֹת הַמְּזוּזוֹת, מֵאַחַר שֶׁהַקּוֹנֶה אֶת הַדִּירָה מֵבִיא מְזוּזוֹת מִשֶּׁלּוֹ, עַל־כֵּן אֵין שׁוּם קְפֵדָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַמְּזוּזוֹת, רַק נוֹהֲגִים שֶׁאַחֵר מוֹרִיד אֶת הַמְּזוּזוֹת, וְאִם אֶפְשָׁר הַקּוֹנֶה בְּעַצְמוֹ, וְכָךְ אֵין בָּזֶה שׁוּם קְפֵדָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתּוּכַל לְהַדְפִּיס אֶת כָּל חֶלְקֵי "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" מֵהַתְּחָלַת הַמִּכְתָּבִים עַד הַסּוֹף, זֹאת אוֹמֶרֶת, תִּהְיֶה לְךָ אֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים, כִּי הַמִּכְתָּבִים הֵם מַיִם שֶׁאֵין לָהֶם סוֹף...

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

פֹּה תְּקַבֵּל שְׁנֵי עֲמוּדִים לְהַעֲבִיר כְּבָר לְ... וְעוֹד מִכְתָּב, כִּי זֶה נָחוּץ לוֹ. מִסְפָּר הַטֶּלֶפוֹן עַל הַבְּלַנְק שֶׁלּוֹ.

כב תשלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, כ"ו תִּשְׁרֵי ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה בְּהַצְלָחָה מְרֻבָּה, וְהָעֵסֶק יַעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה, כִּי בֶּאֱמֶת בְּעִנְיָנֵי בָּשָׂר אֲנִי מַקְפִּיד מְאֹד מְאֹד לֹא לֶאֱכֹל רַק מְשׁוּחֶטֶת פְּרָטִי, שֶׁמַּכִּירִים אֶת הַשּׁוֹחֵט בְּעַצְמוֹ, לֹא־כֵן לְמִשְׁחָטָה בָּאִים כָּל מִינֵי שׁוֹחֲטִים, וְלֹא יוֹדְעִים מִי בֶּאֱמֶת שָׁחַט וְכוּ', וּמִי הוּא וְכוּ', וּכְבָר יָדוּעַ, שֶׁהַסָּמ"ךְ־מ"ם מַכְנִיס בֵּין הַשּׁוֹחֲטִים שְׁלוּחָיו, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאוֹי לְנֶפֶשׁ שֶׁהוֹרֶגֶת אֶת הַנֶּפֶשׁ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן לז); וְעַל־כֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, שֶׁלָּקַחְתָּ אֶת הַשּׁוֹחֵט הַכָּשֵׁר שֶׁלָּנוּ, הָרַב ... שְׁלִיטָ"א, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה בְּהַצְלָחָה גְּדוֹלָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדֶּר נֹחַ, כ״ז תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם לִידִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שֶׁתִּפָּגֵשׁ עִם ... שֶׁיִּסְגֹּר עִם הָאוּלָם בִּירוּשָׁלַיִם בְּשָׁבוּעַ הַבָּא לֵיל רְבִיעִי (אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי) בְּשָׁעָה 8.00, שֶׁאֶעֱשֶׂה שָׁם סְעֻדַּת הִלּוּלָא לִכְבוֹד אִמִּי מוֹרָתִי, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, וְזֶה מְאֹד נָחוּץ שֶׁיִּסְגֹּר אֶת זֶה לְעֵת עַתָּה לְמָאתַיִם אֲנָשִׁים, וְיָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁיִּהְיוּ עוֹד מֵאָה, זֶה אֵדַע בְּעוֹד כַּמָּה יָמִים, לְעֵת עַתָּה עֲדַיִן אֵינִי יוֹדֵעַ מָתַי אַגִּיעַ לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְזַכֵּנוּ לִשְׁבֹּר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

וּמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה בַּנִּדּוֹן הַנַּ״ל.

כב תשמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ז תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְאָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ, שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לְהַדְפִּיס עוֹד פַּעַם אֶת ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ בְּאוֹתוֹ גֹּדֶל, אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ, יְהִי חֶלְקִי עִמְּךָ תָּמִיד, כִּי זֶה חַיַּי — רַק לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל כָּל יְמֵי חַיַּי.

אוֹדוֹת הַסֵּפֶר הַנִּפְלָא ״פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק״, דִּבַּרְנוּ הַיּוֹם, שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְחַלֵּק פְּלָטוֹת, וְיִהְיֶה בִּלְבוּל גָּדוֹל וְכוּ׳, לָכֵן תַּשְׁאִיר אֶת זֶה כְּמוֹ שֶׁהוּא — סֵפֶר אֶחָד, וְיַדְפֵּס שְׁתֵּי פְּעָמִים הַשַּׁעַר, מַה בְּכָךְ, יֵדְעוּ

שֶׁפַּעַם נִדְפַּס בִּשְׁנֵי כְּרָכִים, כִּי אִם תִּרְצֶה לְשַׁנּוֹת, תִּצְטָרֵךְ לְהָזִיז אֶת כָּל הָעַמּוּדִים, וַחֲבָל עַל הַכֶּסֶף.

אֲקַוֶּה שֶׁהִכְנַסְתָּ לְהַדְפּוּס אֶת סִפְרִי "נֵר לְהַצַּדִּיק", שֶׁאֲנִי צָרִיךְ אַלְפַּיִם, וְכֵן אֶת הַסֵּפֶר "שְׁמִירַת־הַבְּרִית", שֶׁאֲנִי צָרִיךְ אַלְפַּיִם.

הַמְחַכֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

כב תשמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נֹחַ, כ"ז תִּשְׁרֵי ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

חִכִּיתִי שֶׁתַּעֲנֶה לִי תְּשׁוּבָה עַל מִכְתָּבִי שֶׁכָּתַבְתִּי לְךָ בַּבֹּקֶר, הַנִּרְאֶה שֶׁהָיִיתָ טָרוּד.

הִנֵּה עַכְשָׁו בָּעֶרֶב שָׂכַרְתִּי אוּלָם, לַעֲשׂוֹת שָׁם אֶת סְעֻדַּת הִלּוּלָא לְאִמִּי מוֹרָתִי, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, וְזֶה יִהְיֶה בְּשָׁבוּעַ הַבָּא בְּלֵיל רְבִיעִי (אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי) ח' חֶשְׁוָן, בְּשָׁעָה שְׁמוֹנֶה בִּירוּשָׁלַיִם, הַאִם יֵשׁ אֶפְשָׁרוּת לְהוֹדִיעַ לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּלְאַרְגֵּן שֶׁיָּבוֹאוּ כֻּלָּם יַחַד, וְהָיָה זֶה כְּבוֹדִי.

אִם אֶפְשָׁר עוֹד לוֹמַר לְ... שֶׁיַּכְנִיס אֶת זֶה בְּעַמּוּד שָׁלֵם בְּ"אוֹר יַבְנְאֵל".

פֹּה תְּקַבֵּל שְׁנֵי מִכְתָּבִים נְחוּצִים, לִמְסֹר לָהֶם תֵּכֶף־וּמִיָּד.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

נָא לִשְׁמֹר עַל הַשֵּׁנָה וְעַל הַבְּרִיאוּת, שֶׁיִּהְיוּ לְךָ עֲצָבִים חֲזָקִים.

כב תשמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ז תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה בְּשָׁבוּעַ הַבָּא בְּלֵיל רְבִיעִי בָּעֶרֶב, אֲנִי עוֹשֶׂה סְעֻדַּת הִלּוּלָא לְאִמִּי מוֹרָתִי, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, בִּירוּשָׁלַיִם, רָצִיתִי מְאֹד אִם יְכוֹלִים לְאַרְגֵּן אוֹטוֹבּוּס לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵאַשְׁדּוֹד וְאַשְׁקְלוֹן וְכוּ׳, שֶׁיָּבוֹאוּ עִם נְשׁוֹתֵיהֶם לִסְעֻדַּת מִצְוָה, וְהָיָה זֶה כְּבוֹדִי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְבַשֵּׂר וּלְהִתְבַּשֵּׂר תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְנִזְכֶּה לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם.

אוֹדוֹת בִּנְךָ, עֲדַיִן יֵשׁ מִמֶּנּוּ קְצָת בְּעָיוֹת, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁגַּם זֶה יֵעָבֵר, הָעִקָּר תִּתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַה שֶּׁתִּפְלָה פּוֹעֶלֶת — שׁוּם דָּבָר אֵינוֹ פּוֹעֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

וְרָצִיתִי לִשְׁמֹעַ תְּשׁוּבָה מִמְּךָ.

כב תשדמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ח תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לִמְסֹר לְ... שֶׁיְּזַמִּין לְמָאתַיִם אֲנָשִׁים, וְיָכוֹל לִהְיוֹת עוֹד מֵאָה, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ לִי.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב בַּעֲבוּר ... וְאִשְׁתּוֹ, תַּעֲשֶׂה שִׁכְפּוּל, אֶחָד לָהּ וְאֶחָד לוֹ.

נָא לְהוֹדִיעֵנִי חֲדָשׁוֹת מַה קָּרָה הַיּוֹם עִם ... הַאִם דִּבֵּר עִם ... וְהַאִם נִפְגַּשׁ עִם הַנָּחָשׁ ...

אוֹדוֹת הַמִּכְתָּב שֶׁכָּתַבְתָּ וְכוּ׳, זֶה סְתָם אֶחָד בִּלְבֵּל לְהַהוּא אֶת הָרֹאשׁ עִם מִכְתָּב, כְּאִלּוּ שֶׁאֲנִי כְּתַבְתִּיו, וּתְהִלָּה לָאֵל, מִכְתָּבַי נִתָּן לְהַכִּיר תֵּכֶף־וּמִיָּד, הֵן מִצַּד הַסִּגְנוֹן וְהֵן מִצַּד הַתֹּכֶן, וּתְהִלָּה לָאֵל, כְּבָר כָּתַבְתִּי עַד עַכְשָׁו קָרוֹב לְעֶשְׂרִים וַאֲרָבָּעָה אֶלֶף מִכְתָּבִים, שֶׁאֵין בְּדוֹמֶה לוֹ בְּסִפְרוּת, וְהַכֹּל הוֹלֵךְ רַק עַל כִּוּוּן אֶחָד — אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק וְאֵיךְ לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּתְהִלָּה לָאֵל, אַף פַּעַם אֵינִי כּוֹתֵב גְּדוֹלוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ח תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

הִנֵּה כְּבָר כָּתַבְתִּי לָכֶם פַּעַם, שֶׁמְּאֹד מְאֹד רָצִיתִי שֶׁתַּעֲזְבוּ אֶת קְהִלָּתֵנוּ, אֲנַחְנוּ סוֹבְלִים מִכֶּם בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, אֲנַחְנוּ לֹא מוּכָנִים לָזֶה יוֹתֵר, וּבִפְרָט שֶׁיֵּשׁ לָנוּ צָרוֹת מֵהַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם, וּבִפְרָט מִ... וְעַל־כֵּן רְאוּ לְהַסִּיק מַסְקָנוֹת וְלַעֲזֹב אוֹתָנוּ.

הַמְאַחֵל לָכֶם הַצְלָחָה וִיצִיאָה קַלָּה...

כב תשמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ, כ״ט תִּשְׁרֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

הִנֵּה מֵאֵת ה׳ הָיְתָה זֹאת, שֶׁאֲנִי יוֹצֵא מִכָּאן בְּיוֹם רְבִיעִי לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וַאֲנִי מַגִּיעַ עִם בְּנִי בְּיוֹם חֲמִישִׁי בַּבֹּקֶר, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם,

אֹכַל אֶצְלְךָ פַּת שַׁחֲרִית, וְאָנוּחַ אֶצְלְכֶם, וּמִשָּׁם אֲנִי נוֹסֵעַ עִם בְּנִי לִירוּשָׁלַיִם, שֶׁאֲנִי מַכְנִיסוֹ לִישִׁיבָה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה בְּהַצְלָחָה מְרֻבָּה, וְאֶשְׁבּוֹת בְּשַׁבָּת בְּיַבְנְאֵל.

רְאֵה לֹא לְגַלּוֹת לְאַף אֶחָד מָתַי אֲנִי בָּא, כִּי אֲנִי עָסוּק עִם בְּנִי, דִּבַּרְתִּי עִם ... וְהוּא יְחַכֶּה עָלַי בִּשְׂדֵה תְּעוּפָה, וְכָךְ אַף אֶחָד לֹא יוֹדֵעַ.

הַמְקַוֶּה לִרְאוֹתְךָ בְּשִׂמְחָה רַבָּה...

אֲנִי יוֹצֵא מִבֵּיתִי כְּבָר בְּשָׁעָה שֵׁבַע בַּבֹּקֶר, כְּשֶׁיִּהְיֶה אֶצְלְכֶם שָׁעָה אַחַת בַּצָּהֳרַיִם.

כב תשמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ, רֹאשׁ חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הַיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הַוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְהַמְשִׁיךְ עַצְמְכֶם רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִדְעוּ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בַּלְבוּשׁ הַזֶּה, כִּי בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן לֹא יוּכְלוּ לְקַבֵּל אֶת אוֹרוֹ הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁיִּתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בָּעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמה): ״מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים״, שֶׁמִּדַּת הַמַּלְכוּת הִתְלַבְּשָׁה בָּעוֹלָמוֹת, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עח), וְעַל־כֵּן עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶׁעוֹבֵר — קַטְנוּת, יְרִידוֹת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְהַכֹּל צִמְצוּמִים, כְּדֵי לְשַׁבְּרוֹ וּלְצַמְצְמוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּדֵי שֶׁיָּבוֹא וְיִצְעַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא: "אָנָּא הַוָ"ה הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּא הַוָ"ה הַצְלִיחָה נָא", וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשֶׁכֶת עָלָיו מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא מְקַבֵּל עָלָיו לְמֶלֶךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אִם לֹא הָיָה עוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר וְכוּ' וְכוּ', הָיָה חַס וְשָׁלוֹם, בּוֹעֵט וּבָא לִידֵי כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, כַּאֲשֶׁר מָצוּי עַכְשָׁו מְאֹד בָּעוֹלָם וְכוּ' וְכוּ', וְעַל־כֵּן עוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר וְכוּ' וְכוּ', כִּדֵי שֶׁיִּצְטַעֵק: "אָנָּא הַוָ"ה הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּא הַוָ"ה הַצְלִיחָה נָא", וּבָזֶה שֶׁאָדָם צוֹעֵק לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּבְיָכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִתְגַּלֶּה אֵלָיו, וְנִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים.

וְעַל־כֵּן הִזְהִירָנוּ כָּל־כָּךְ רַבֵּנוּ זַ"ל עַל עִנְיַן תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁהָאָדָם יִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ בֵּין בְּגַשְׁמִיּוּת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוּת יְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, בָּזֶה מְגַלֶּה טֹהַר לִבּוֹ אֲשֶׁר אֵינוֹ מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ שׁוּם עֹל, אֶלָּא עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל גִּלּוּי כָּזֶה, וְאָז אַף פַּעַם לֹא יִשָּׁבֵר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ הוּא מְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמִתְגַּלֶּה אֵלָיו עֶצֶם מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשָׂה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי יוֹדֵעַ וָעֵד, אֲשֶׁר בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאַף שֶׁסּוֹבֵל צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים, וּבְנֵי־אָדָם מְזַלְזְלִים בּוֹ, וְגוֹרְמִים לוֹ עֶלְבּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים וְכוּ' וְכוּ', וּמַזִּיקִים לוֹ וּמְקַלְקְלִים לוֹ פַּרְנָסָתוֹ וְכוּ' וְכוּ', הוּא אֵינוֹ מִתְפַּעֵל כְּלָל, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר כְּבְיָכוֹל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ צָרוֹתָיו, וְהַכֹּל כְּדֵי לִבְחֹן אֶת טֹהַר לִבּוֹ אֶל מִי יִפְנֶה בְּעֵת צָרָתוֹ, וְאָז כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם יְדִיעוֹת אֵלּוּ, הוּא אַף פַּעַם לֹא יִשָּׁבֵר, רַק תָּמִיד יִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִהְיֶה נַעֲשָׂה כְּלִי לְהַמְשָׁכַת הָאוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה כָּזוֹ לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוּא בּוֹרֵחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים, וְיִמְשְׁכוּ עָלָיו רַק חֶסֶד וְרַחֲמִים גְּדוֹלִים; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא.

אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, רַבִּי הַמְגַלֶּה לָנוּ גִּלּוּיִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים כָּאֵלּוּ,

טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בַּנְּעִימִים, אַשְׁרֵינוּ!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, ד׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וָנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא הַיְסוֹד וְהָעִקָּר בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְצָרִיךְ לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם בְּשִׂמְחָה, אֲזַי הַמֹּחִין שֶׁלּוֹ בְּחֵרוּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳), לֹא־כֵן כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַמַּחֲלֹקֶת וְהַמְּרִיבוֹת עִם בְּנֵי־אָדָם, הֵם רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַשִּׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי עֲצָבוּת וּמְרִירוּת נִצְטַמְצֵם הַמֹּחַ וְהַדַּעַת וְנִתְקַטֵּן, וְאֶחָד דָּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף חוֹב, וְכָךְ מַתְחִילוֹת הַמְּרִיבוֹת וְהַחִפּוּכִים בֵּין אֶחָד לַשֵּׁנִי, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַגְּאֻלָּה תָּלוּי בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְלָכֵן ״מָשִׁיחַ״ אוֹתִיּוֹת ״יִשַּׂמַּח״, כִּי הוּא יַכְנִיס אֶת הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל וּבְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְקַיֵּם (יְשַׁעְיָהוּ ב, ד): ״וְלֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה״ וְגוֹ׳, כִּי עַל־יְדֵי תִּקּוּף הַשִּׂמְחָה נִתְרַחֶבֶת הַדַּעַת, וְנִתְבַּטֵּל הָאַכְזָרִיּוּת מֵהָאָדָם, כִּי יֵשׁ טֶבַע רַע אֵצֶל כָּל אָדָם, וְהִיא מִדַּת הָאַכְזָרִיּוּת, כִּי כָּל אָדָם הוּא כָּלוּל מֵחֹמֶר וְצוּרָה, הַחֹמֶר הוּא הַבַּהֲמִיּוּת שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּהֵמָה מַמָּשׁ, מָלֵא דִּמְיוֹנוֹת וְכוּ׳, וְהַצּוּרָה הִיא אוֹר אֱלֹקִי, שֶׁתָּמִיד מוֹשֶׁכֶת עַצְמָהּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן הַחֹמֶר הוּא תָּמִיד בְּעַצְבוּת וּבְמְרִירוּת כְּמוֹ בְּהֵמָה שֶׁמִּסְתּוֹבֶבֶת תָּמִיד עִם דְּאָגוֹת וַעֲצָבוּת וּמְרִירוּת, וּמִסְתַּכֶּלֶת עַל זוּלָתָהּ בְּעֵינַיִם גְּדוֹלוֹת... וְנוֹהֶמֶת... וְכָל זֶה נִמְצָא אֵצֶל הָאָדָם כְּשֶׁהַחֹמֶר מִתְגַּבֵּר עָלָיו, אָז הוּא תָּמִיד בְּעַצְבוּת וּבְמְרִירוּת, וּמָלֵא דְּאָגוֹת וּמִסְתַּכֵּל בְּעֵינַיִם גְּדוֹלוֹת עַל זוּלָתוֹ כִּבְהֵמָה זוֹ... לֹא־כֵן אָדָם

שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד יוֹדֵעַ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִבִּלְעָדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם רַע, אָז הוּא תָּמִיד שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ.

וְעַל־כֵּן רְאֵה לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לָדַעַת מִלְּמוּדִים כָּאֵלּוּ, מֵרַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, וְאַל תִּדְחֹק אֶת הַשִּׂמְחָה, כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת שְׁמִינִי ב׳): אֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם שָׂמֵחַ לְמָחָר; וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר נִשְׁתַּנֶּה הַמַּצָּב רוּחַ שֶׁל הָאָדָם מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, הִנֵּה בַּיּוֹם הַזֶּה הוּא בְּמַצָּב רוּחַ הֲכִי טוֹב, וְהִנֵּה בְּיוֹם זֶה הוּא בְּמַצָּב רוּחַ הֲכִי רַע, וּבְיוֹם שֶׁהוּא בְּמַצָּב רוּחַ טוֹב הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לַזּוּלַת עַד מְסִירוּת נֶפֶשׁ, וּבְיוֹם שֶׁהוּא בְּמַצָּב רוּחַ רַע, הוּא יָכוֹל לַהֲרֹס אוֹתוֹ עַד הַסּוֹף, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְעַל־כֵּן הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְלָכֵן צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁאָז הוּא בְּגֶדֶר אָדָם, שֶׁהוּא אֲדַמֶּה לְעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא מְדַמֶּה אֶת עַצְמוֹ לָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, ׳מָה הוּא רַחוּם אַף אַתָּה רַחוּם, מַה הוּא גּוֹמֵל חֲסָדִים אַף אַתָּה גּוֹמֵל חֲסָדִים׳; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דִּבּוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ, שֶׁאָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לִחְיוֹת חַיִּים עֲרֵבִים וּמְתֻקִּים, חַיִּים נְעִימִים וַאֲרֻכִּים. כִּי בֶּאֱמֶת הַבְּחִירָה בִּידֵי אָדָם, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאַתָּה הוּא קֹדֶם שֶׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם, וְאַתָּה הוּא מִשֶּׁבָּרָאתָ אֶת הָעוֹלָם, אֵין שׁוּם הֶפְרֵשׁ אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּלָל, תָּמִיד הוּא נִמְצָא וּבִלְעָדָיו אֵין שׁוּם נִמְצָא. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא. וְיָדוּעַ אֲשֶׁר רַק הוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאָז אֵין לוֹ שׁוּם פַּחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְכָךְ הוּא מַצְלִיחַ תָּמִיד.

אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְזֶה, רַק כְּשֶׁעוֹבְדִים עַל עַצְמוֹ לְהַגִּיעַ אֶל נְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה, וְתָמִיד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַחֵב הַדַּעַת וְהַמֹּחַ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּגִּיעַ לְכָל זֶה!

נָא וְנָא אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד לְבַקֵּשׁ בַּעֲבוּרִי, שֶׁאֶזְכֶּה לְהַצְלִיחַ

בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְאָז גַּם לְךָ יִהְיֶה טוֹב בֵּין בְּגַשְׁמִיּוּת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר לֶךְ־לְךָ, ה׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, הַגָּרוֹת בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הַוָּיָ״ה עֲלֵיהֶן יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵן וְיַצִּילֵן מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶן, וְתִרְוֵינָה רֹב נַחַת מִיַּלְדֵיהֶן, וּתְגַדְּלָנָה אוֹתָם בְּנָקֵל.

אֵין אַתֶּן יְכוֹלוֹת לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַנַּחַת שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁאֲנִי זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, אֵיךְ אַתֶּן מְחַזְּקוֹת אַחַת אֶת הַשְּׁנִיָּה וּמִתְעוֹדְדוֹת בְּיַחַד, וְאִשָּׁה עוֹזֶרֶת לְרֵעוּתָהּ, זֶה גּוֹרֵם לִי נַחַת רוּחַ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְתַמְשִׁיכוּ בְּפְעֻלּוֹתֵיכֶן, וּבְפָרָט עַכְשָׁו, שֶׁאָנוּ סוֹבְלִים הַרְבֵּה מְאֹד, אַתֶּן צְרִיכוֹת לְהִתְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי בְּקָרוֹב תִּכָּנְסָנָה עוֹד הַרְבֵּה מִשְׁפָּחוֹת בְּלִי שׁוּם סָפֵק, כִּי אֵין עוֹד מָקוֹם כְּמוֹ יַבְנְאֵל, וּכְבָר מְדַבְּרִים אֲנָשִׁים בְּהִתְפַּעֲלוּת גְּדוֹלָה, אֵיךְ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הֵן הַגְּבָרִים וְהֵן הַנָּשִׁים בְּיַבְנְאֵל מַחֲזִיקִים אֶת עַצְמָם כָּל־כָּךְ בְּיַחַד, וְאֶחָד עוֹזֵר לַשֵּׁנִי וְגָרִים בְּיַחַד כְּמוֹ מִשְׁפָּחָה אַחַת גְּדוֹלָה אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי גֹּדֶל מַעֲלַת הַצְּדָקָה וְהַחֶסֶד שֶׁעוֹשָׂה מִשְׁפָּחָה אַחַת לַשְּׁנִיָּה — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב צְדָקָה וָחֶסֶד שֶׁעוֹשִׂים זֶה עִם זֶה, כְּגוֹן: בִּקּוּר חוֹלִים וְכוּ׳ וְעֶזֶר לְיוֹלְדוֹת וְכוּ׳, וּסְתָם לְחַזֵּק אִשָּׁה אֶת רֵעוּתָהּ; וְלָכֵן רְאֵינָה לְהַמְשִׁיךְ בְּפְעֻלּוֹתֵיכֶן, וְלָלֶכֶת לְבַקֵּר אִשָּׁה אֶת רֵעוּתָהּ וּלְהִתְעַנְיֵן בַּמֶּה יְכוֹלִים לַעֲזֹר לָהּ, וּבַמֶּה יְכוֹלִים לְשַׂמֵּחַ אוֹתָהּ, וּלְהַרְחִיב אֶת דַּעְתָּהּ, וְעַל־יְדֵי פְּעֻלַּתְכֶן הַטּוֹבָה תִּגְרֹמְנָה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּין נְשָׁמוֹת

יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא כְּשֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם אַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת.

זְכֵנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִהְיוֹת עַל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכֵן עַל צִיּוֹן הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, וְעַל צִיּוֹן הַמַּגִּיד מִמֶּעזְרִיטְשׁ זי״ע, וְעַל צִיּוֹן בַּעַל הַתּוֹלְדוֹת זי״ע, וְעַל צִיּוֹן רַבִּי פִּינְחָס מִקּוֹרִיץ זי״ע, וְעַל צִיּוֹן רַבִּי לֵוִי יִצְחָק מִבֶּרְדִיטְשׁוֹב זי״ע, וְהִזְכַּרְתִּי שָׁם אֶת כָּל אַחַת וְאַחַת מִכֶּן בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, וְהִתְפַּלַּלְתִּי בַּעֲבוּר כָּל אַחַת וְאַחַת מִכֶּן מַה שֶּׁאַתֶּן צְרִיכוֹת, כַּאֲשֶׁר יָעִיד עָלַי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וַאֲקַוֶּה שֶׁהַתְּפִלּוֹת לֹא הָלְכוּ לָרִיק, וְשֶׁתִּתְקַבְּלָנָה לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן, וְתֶמְשַׁךְ עֲלֵיכֶן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶן, וְיִהְיֶה לָכֶן פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע, וּמִי שֶׁצְּרִיכָה דִּירָה שֶׁתִּהְיֶה לָהּ דִּירָה פְּרָטִית, שֶׁלֹּא תִּצְטָרֵךְ לָגוּר בִּשְׁכִירוּת, וְיִהְיֶה לָכֶן נַחַת מִיַּלְדֵיכֶן, וְתִזְכֶּינָה לְגַדְּלָם בְּנָקֵל, וְשֶׁיִּהְיֶה לָכֶן שָׁלוֹם־בַּיִת, וּתְחַזֵּקְנָה אֶת עַצְמְכֶן בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, וְהָיָה זֶה שְׂכָרִי שֶׁאַתֶּן תְּבַקְּשְׁנָה כֻּלְּכֶן עָלַי, שֶׁכְּבָר אָזְכֶּה לָבוֹא לָגוּר בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְאֶהְיֶה לָכֶן אָסִיר תּוֹדָה מְאֹד בַּעֲבוּר זֶה.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ גַּם הַשָּׁנָה קַיְטָנָה לְבָנוֹת וּלְבָנִים, וְשֶׁיִּהְיֶה לָכֶן רַק טוֹב בְּיַבְנְאֵל.

הַמְאַחֵל לָכֶן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר לֶךְ־לְךָ, ה׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד בְּבִטָּחוֹן חָזָק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַחֵב לִבּוֹ, וְאֵינוֹ מִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּבֶאֱמֶת גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת,

אוֹת פַּחַד, סִימָן ג): עַל־יְדֵי בְּטָחוֹן תִּנָּצֵל מִפַּחַד, וְהָרֶמֶז בַּדָּבָר (יְשַׁעְיָהוּ יב): "אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחַד", כְּשֶׁאָדָם בּוֹטֵחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לוֹ שׁוּם פַּחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּבֶאֱמֶת מַה יֵּשׁ לִירֹא וְלִפְחֹד, כִּי הֲלֹא כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, הוּא רַק שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁאָדָם מְקָרֵב אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין לוֹ מַה לְּהִתְפַּחֵד כְּלָל. וּבִפְרָט כָּאן בְּיַבְנְאֵל, שֶׁגְּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל: "מַה יֵּשׁ לָכֶם לִפְחֹד כְּשֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם"; וּתְהִלָּה לָאֵל, אָנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ אֵיךְ שֶׁמִּתְגַּשֵּׁם רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁתִּכָּנְסָנָה לָגוּר כַּמָּה מֵאוֹת מִשְׁפָּחוֹת שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב בְּיַבְנְאֵל, עַל אַפָּם וַחֲמָתָם שֶׁל שׁוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ, וְלֹא יוֹעִיל לָהֶם שׁוּם דָּבָר, וַאֲנַחְנוּ רַק צְרִיכִים לִהְיוֹת חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה וּבְטָחוֹן בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז נִרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי עִקַּר הַנִּסִּים נַעֲשִׂים רַק כְּפִי שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי לָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וּמְבַטֵּל אֶת כָּל רְצוֹנוֹתָיו וְכִסּוּפָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם רָצוֹן וְכִסּוּפִים אֲחֵרִים, רַק לְהַשִּׂיג אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז נַעֲשֶׂה כְּלִי, שֶׁיִּמְשְׁכוּ עָלָיו נִסִּים וְנִפְלָאוֹת.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְפַּלֵּל עָלַי, שֶׁאֶזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל חֶשְׁקִי וְכִסּוּפִי לִפְתֹּחַ בְּשָׂנָה זוֹ קִיטָנָה לְבָנִים וְקִיטָנָה לְבָנוֹת, בְּלִי שׁוּם תַּשְׁלוּם מֵהַהוֹרִים, וְכֵן אֲנִי רוֹצֶה לְהַגְדִּיל אֶת בֵּית־סֵפֶר לְבָנוֹת לְכָל הַגִּילָאִים, וְכֵן לְהוֹסִיף כִּתּוֹת בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, וְעַל כֻּלָּם גּוּלַת הַכּוֹתֶרֶת, שֶׁרְצוֹנִי וְכִסּוּפִי לְהַגְדִּיל אֶת הַיְשִׁיבָה קְטַנָּה כְּבָר עַכְשָׁו, וּלְהַרְחִיב אֶת הַכּוֹלֵל בַּחֲסוּתוֹ שֶׁל ... וְכֵן אֶת הַכּוֹלֵל עֶרֶב בַּחֲסוּתוֹ שֶׁל ... וּלְהַרְבּוֹת עוֹד מוֹסָדוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד, בְּאֹפֶן שֶׁתִּהְיֶה עִיר שֶׁל תּוֹרָה וָחֶסֶד, וְאִישׁ יְחַזֵּק אֶת רֵעֵהוּ, וְעַל זֶה אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַתְּפִלּוֹת שֶׁלְּךָ וְשֶׁל חֲבֵרֶיךָ, שֶׁכָּל אֶחָד יַשְׁלִיךְ אֵיזוֹ תְּפִלָּה בְּכָל יוֹם בִּשְׁבִילִי, וְאֶהְיֶה לוֹ אָסִיר תּוֹדָה מְאֹד עַל זֶה, כִּי מַה שֶּׁאֲנִי צָרִיךְ הוּא רַק תְּפִלָּה, שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ עָלַי שֶׁאֶזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וְיַזַּכֵּנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּבְרִיאוּת הַשְּׁלֵמָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת מַה שֶּׁאֲנִי

מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תַּשְׂכִּיל, וְתַעֲלֶה תָּמִיד מַעְלָה מַעְלָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ, ה׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הַיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוַיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם מְאֹד מְאֹד לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמְכֶם בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת כְּמוֹ מִשְׁפָּחָה אַחַת גְּדוֹלָה, וְתִשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא הַמָּזוֹן הַנִּצְחִי שֶׁלָּנוּ, וְכָל מַה שֶּׁאָדָם מַרְבֶּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כֵּן נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלִלְמֹד בְּחֵשֶׁק חָדָשׁ, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (בְּרָכוֹת סג:), לְלַמֶּדְךָ שֶׁחֲבִיבָה תּוֹרָה עַל לוֹמְדֶיהָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם כְּיוֹם שֶׁנִּתְּנָה מֵהַר סִינַי, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ נֹעַם עֲרֵבוּת תַּעֲנוּג הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד, אֲזַי אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲזֹב אֶת הַתּוֹרָה כְּלָל, כִּי כָּל־כָּךְ נִכְלָל בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לְהִפָּרֵד מִמֶּנָּה כְּלָל, מֵרֹב תְּשׁוּקָה, תַּעֲנוּג וְזִיו שֶׁמַּרְגִּישׁ, וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ט׳, הֲלָכָה ה׳): מַה תִּינוֹק הַזֶּה צָרִיךְ לִינֹק בְּכָל שָׁעָה שֶׁבַּיּוֹם, כָּךְ כָּל אָדָם שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לִגַּע בַּתּוֹרָה בְּכָל שָׁעָה שֶׁבַּיּוֹם; וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד עַל־פִּי סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְקוֹבֵעַ לְעַצְמוֹ שִׁעוּר בְּמִקְרָא, שִׁעוּר בְּמִשְׁנָה, שִׁעוּר בִּגְמָרָא, שִׁעוּר בְּמִדְרָשׁ, שִׁעוּר בַּזֹּהַר

שְׁעוּר בַּתְּקוּנִים, שְׁעוּר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְלוֹמֵד מִכָּל שְׁעוּר אֲפִלּוּ מְעַט, אָז מַרְגִּישׁ כָּל מִינֵי טְעָמִים וַעֲרֵבוּת וּנְעִימוּת, וְאֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲזֹב אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְעַל־כֵּן, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים, רְאוּ לִלְמֹד הֵן בְּעַצְמְכֶם וְהֵן שֶׁתְּקַבְּעוּ לָכֶם זְמַנִּים לִלְמֹד שְׁעוּר קָבוּעַ בָּרַבִּים אֵצֶל הָרַב ... כִּי גָּדוֹל תּוֹרָה דְּרַבִּים, שֶׁדּוֹחֶה אֲפִלּוּ בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּתְתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם מְחַפְּשִׂים פּוֹעֲלִים לִבְנוֹת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אַף־עַל־פִּי־כֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כִּי לִמּוּד תּוֹרָה בָּרַבִּים דּוֹחֶה אֲפִלּוּ בִּנְיַן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל־כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים לָבוֹא לַשִּׁעוּר שֶׁל הָרַב ... גֵּרוֹ יָאִיר, שֶׁלּוֹמֵד הֵן בַּהֲלָכָה וְהֵן בְּאַגָּדָה, כִּי הַלִּמּוּד בְּצַוָּתָא הוּא טוֹב מְאֹד מְאֹד, וְכָךְ יְכוֹלִים לִשְׁאֹל וּלְפַלְפֵּל וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּלְקַבֵּל יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁלּוֹמְדִים בְּעַצְמָם.

נָא וְנָא תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם תָּמִיד שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, וְתִשְׁמְרוּ אֶת עַצְמְכֶם מִשִּׂנְאַת חִנָּם, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (שַׁבָּת לב.): בֶּעָוֹן שִׂנְאַת חִנָּם מְרִיבָה רַבָּה וְאִשְׁתּוֹ מַפֶּלֶת נְפָלִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְרֵעוּת בֵּינֵיכֶם, כִּי הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם אוֹרֵב עָלֵינוּ מְאֹד שֶׁיִּתְקַלְקֵל הַשָּׁלוֹם בֵּינֵינוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְפֹּס אוֹתָנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן זֶה לְעֻמַּת זֶה אָנוּ צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה רַק שָׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּינֵינוּ, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְיִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ תָּמִיד שֶׁיִּהְיֶה רַק שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, וְלָדוּן אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לְכַף זְכוּת וְלַעֲזֹר לוֹ בַּמֶּה שֶׁיָּכוֹל, וַאֲפִלּוּ בְּמִלָּה טוֹבָה, זֶה כְּבָר יוֹתֵר שָׁוֶה מִכָּל הוֹן דְּעַלְמָא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ בְּכָל עִנְיָנִים — בֵּין בְּגַשְׁמִיּוּת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוּת.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשנב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּרָא, י״א חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הַיְכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲרֵי״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וְיַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק עַצְמְכֶם לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם מֵהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, אֲשֶׁר אֵינוֹ מַפְסִיק לְהָסִית וּלְהַדִּיחַ כְּרֶגַע, עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי הַכֹּל נִסָּיוֹן גָּדוֹל בִּשְׁבִילֵנוּ, לִרְאוֹת אֶל מִי נִפְנֶה בְּעֵת צָרָה, וְעַל־כֵּן רְאוּ לְהַרְגִּיל עַצְמְכֶם לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם צְרִיכִים, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת כָּל פֶּה, וְאִם הַיְיתֶם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, הַיְיתֶם מַרְבִּים בָּזֶה, כִּי עַל־יְדֵי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁזּוֹכִים לְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, זוֹכִים לְהָאִיר אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא עַד מְאֹד, כִּי הַתְּפִלָּה מְאִירָה אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת אֱלֹקוּת.

נָא וְנָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁיָּכוֹל לְהַשִּׂיג תְּעוּדַת זַכָּאוּת, רְאוּ לְהָכִין אֶת זֶה, כִּי מַמָּשׁ בְּקָרוֹב יִפָּתְחוּ הַדִּירוֹת, וּמִי שֶׁכְּבָר הֵכִין אֶת הַנְּיָרוֹת וְהַתְּעוּדוֹת זַכָּאוּת יוּכַל לְקַבֵּל תֵּכֶף־וּמִיָּד דִּירָה, לֹא־כֵן מִי שֶׁלֹּא הֵכִין לְעַצְמוֹ, יִהְיֶה מֵהַצּוֹעֲקִין וְאֵינָם נַעֲנִין, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן אַל תִּהְיוּ בַּטְּלָנִים, רַק לְהָכִין אֶת כָּל הַנְּיָרוֹת וּלְסַדֵּר אֶת כָּל הַסִּדּוּרִים עוֹד הַיּוֹם, כִּי יָפָה שָׁעָה אַחַת קֹדֶם, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, עוֹשֶׂה כָּל מַה שֶּׁבִּיכָלְתּוֹ לִמְנֹעַ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְקַבֵּל אֶת הַדִּירוֹת, אַךְ לֹא יוֹעִיל לוֹ כְּבָר שׁוּם דָּבָר, כִּי הוּא פֶּגֶר מֵת וְכוּ׳, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמִּתְגַּלָּה אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעָלֵינוּ רַק לִפְנוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה,

עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטְּלִים כָּל מִינֵי הַסְּתָרוֹת וְכִסּוּיִים הָרוֹצִים לְהַעֲלִים וּלְכַסּוֹת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אַל תִּפְחֲדוּ כְּלָל, רַק רְאוּ לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה, וְכֵן לְהָכִין אֶת תְּעוּדַת זַכָּאוּת וְכָל הַנְּיָרוֹת, כְּדֵי שֶׁתִּהְיוּ מוּכָנִים, כִּי יִפָּתַח פִּתְאֹם.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַחֲזִיק עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְאַל תִּירְאוּ וְאַל תֵּחָתּוּ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי בְּקָרוֹב מְאֹד יְקַיֵּם אֶצְלֵנוּ הַפָּסוּק (זְכַרְיָה ח): "וּרְחוֹבוֹת הָעִיר יִמָּלְאוּ יְלָדִים וִילָדוֹת מְשַׂחֲקִים בִּרְחוֹבוֹתֶיהָ", כִּי תִּהְלָה לָאֵל, יִתְרַבּוּ הַמִּשְׁפָּחוֹת מְרֻבּוֹת יְלָדִים, וְיִגְדַּל הַתַּלְמוּד תּוֹרָה "יַלְדֵי חֵן", וּבֵית־סֵפֶר לְבָנוֹת "בֵּית פִּיגָא", וְלֹא נִצְטָרֵךְ שׁוּם טוֹבוֹת מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כָּל עִנְיָנֵנוּ תָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַרְבּוֹת בְּכָל יוֹם וָיוֹם בִּתְפִלָּה, שֶׁנִּזְכֶּה לְקַבֵּל אֶת הַמִּבְנִים שֶׁל בֵּית־הַסֵּפֶר וְנִזְכֶּה בַּמִּשְׁפָּט, וְתִהְיֶה לְשׁוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ מַפָּלָה גְּדוֹלָה. וַעֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי מַה שֶּׁתִּפְלָה פּוֹעֶלֶת שׁוּם דָּבָר אֵינוֹ פּוֹעֵל, וְאָסוּר לִבְטֹחַ בְּשׁוּם בָּשָׂר וָדָם, כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, אֵין לָנוּ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְעַל־כֵּן אֵין לָנוּ מִמִּי לְהִתְפַּחֵד כְּלָל.

טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נִפְלָא כָּזֶה, אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׁם גּוֹרָלֵנוּ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, י"ב חֶשְׁוָן ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי הַיכַל־הַקֹּדֶשׁ, דִּי בְּכָל

אָתָּה וַאֲתָּה, הַוְיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמֹרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אֲחֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְאָמַר, שֶׁתֹּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לְהִתְקָרֵב לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עֲבֵרָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁהוּא בְּעַצְבוּת; וְעַל־כֵּן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וַאֲפִלּוּ שֶׁזֶּה מַגִּיעַ לִמְסִירוּת נֶפֶשׁ, אַתֶּם צְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁכֶם פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּלְשַׂמֵּחַ אֶת אֲחֵרִים, כִּי הַשִּׂמְחָה צְרִיכָה לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ חֲזָקָה, שֶׁתַּעֲבֹר כָּל גְּבוּל, כְּדֶגֶמֶת כְּלִי שֶׁמְּמַלְאִים אוֹתוֹ בְּמַיִם, וּכְשֶׁמִּתְמַלֵּא כָּל־כָּךְ עַד שֶׁעוֹבֵר עַל גְּדוֹתָיו, כָּךְ צְרִיכָה לִהְיוֹת הַשִּׂמְחָה, אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ שָׂמֵחַ, עַד שֶׁיַּעֲבֹר עַל הַגְּבוּל, וִישַׂמֵּחַ כְּבָר גַּם אֶת אֲחֵרִים, וְזֶה סִימָן שֶׁהוּא מָלֵא שִׂמְחָה. וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת אֲחֵרִים, וְתִזְכְּרוּ הֵיטֵב מַאֲמָרָם זַ״ל שֶׁאָמְרוּ (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת שְׁמִינִי): אֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם שָׂמֵחַ לְמָחָר; הַיְנוּ שֶׁאָסוּר לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה וְאֶת הַיּוֹם לוֹמַר בְּעוֹד שָׁעָה אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה, בְּעוֹד יוֹם אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה, אֶלָּא תֹּכֶף־וּמִיָּד צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה לְשַׂמֵּחַ אֲחֵרִים, כִּי לֹא תֵּדְעוּ מַה יִּהְיֶה לְמָחָר, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲפִלּוּ אִם אֶחָד סוֹבֵל יִסּוּרִים, חַס וְשָׁלוֹם, עָלָיו לַהֲפֹךְ אֶת הַכֹּל לְשִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָבִיא יְשׁוּעָה לְעַצְמוֹ וּלְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּעֲנִית ח.): כָּל הַשָּׂמֵחַ בְּיִסּוּרִין שֶׁבָּאִין עָלָיו — מֵבִיא יְשׁוּעָה לָעוֹלָם; וְעַל־כֵּן רְאוּ לְשַׂמֵּחַ מְאֹד מְאֹד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתָּמִיד תִּהְיוּ שְׂמֵחִים וַעֲלִיזִים, וְתוּכְלוּ לְשַׂמֵּחַ אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר זוֹ כָּל מְגַמָּתֵנוּ, וְזֶה כָּל הָעִנְיָן שֶׁבַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה. כִּי בֶּאֱמֶת יָכוֹל הָאָדָם לָשֶׁבֶת בַּפִּנָּה שֶׁלּוֹ, וְלַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָמָּה צְרִיכִים לָצֵאת לַחוּץ וּלְהָפִיץ לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא אִם אֲנִי יוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה וּמֵאוֹר כָּזֶה, עָלַי

לִמְסֹר אֶת נַפְשִׁי לְגַלּוֹת אֶת הָאוֹר הַזֶּה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל וּלְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, לְשַׂמֵּחַ אֶת כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט הַיּוֹם כְּשֶׁהַשֶּׁקֶר וְהַחֹשֶׁךְ וְהַדְּמְיוֹנוֹת כָּל־כָּךְ מִתְגַּבְּרִים בָּעוֹלָם, וּמַטְעִים אֶת הָעוֹלָם בְּכָל מִינֵי דְּמְיוֹנוֹת וּשְׁקָרִים וּכְזָבִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, עָלֵינוּ לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי גָּדוֹל לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לִהְיוֹת שְׂמֵחִים וַעֲלִיזִים, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר זוֹ הַמְּצָוָה עוֹלָה עַל כָּל הַמִּצְוֹות; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּחֲזִיק בַּמִּצְוָה הַזּוֹ — לְשַׂמֵּחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְיגַלֶּה וִיפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם.

וְעַל־כֵּן רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים, לָדַעַת, כִּי עָלֵינוּ נָפְלָה חוֹבַת הַיּוֹם, וְעָלֵינוּ לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ לַעֲזֹר לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם סֹלֶת נְקִיָּה מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהֵם מְיֻעָדִים לַהֲמוֹן עַם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי אֶפְנַיִם שֶׁבָּעוֹלָם לַעֲזֹר לַעֲשׂוֹת תַּעֲמוּלָה הֵן בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְהֵן בֵּין שְׁאָר אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁיַּעֲשׂוּ הוֹרָאַת קֶבַע, בְּאֹפֶן שֶׁנּוְכֶּה לְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסְּפָרִים, כִּי עֲדַיִן יֵשׁ אֶצְלֵנוּ הֲמוֹן סְפָרִים בִּכְתַב יָד, וְזֶה עוֹלֶה הוֹן תּוֹעֲפוֹת, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹזֵר לְזֶה שֶׁיַּדְפֵּס; וְלָכֵן עֲלֵיכֶם לָדַעַת, אִם יֵשׁ לָכֶם כֶּסֶף צְדָקָה, תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מְחִיר לָתֵת אֶת הַצְּדָקָה לְהַדְפָּסָה, אֲשֶׁר אֵין עוֹד צְדָקָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִצְּדָקָה זוֹ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה׳): ״צְדָקָתְךָ צְדָקָה לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת״, אֵיזוֹ צְדָקָה נִשְׁאֶרֶת לְעוֹלָם? כְּשֶׁנּוֹתְנִים אֶת הַצְּדָקָה לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי אֱמֶת מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל פָּסוּק: ״עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת״ — זֶה הַכּוֹתֵב סְפָרִים וּמַשְׁאִילָן לַאֲחֵרִים, כִּי כְּשֶׁנּוֹתְנִים לָאָדָם צְדָקָה, הַיּוֹם הוּא אוֹכֵל אֶת זֶה, וּמָחָר הוּא שׁוּב צָרִיךְ, לֹא־כֵן כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן אֶת הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסַת סְפָרִים, אָז זוֹהִי צְדָקָה לְכָל עֵת, כִּי הַסֵּפֶר נִשְׁאָר בְּכָל עֵת, וּמַמָּשׁ מְחַיֶּה נְפָשׁוֹת, כַּאֲשֶׁר אַתֶּם בְּעַצְמְכֶם יוֹדְעִים אֶת זֶה, וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ אֶצְלוֹ אֲפִלּוּ כַּמָּה פְּרוּטוֹת לִצְדָקָה, שֶׁיִּתֵּן אוֹתָן לְהַדְפָּסָה, אֲשֶׁר הַצְּדָקָה הַזּוֹ עוֹלָה עַל כָּל הַצְּדָקוֹת, וְכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁתִּהְיֶינָה הַרְבֵּה הוֹרָאוֹת קֶבַע לְמַעַן נוּכַל לְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסְּפָרִים שֶׁיֵּשׁ תַּחַת יָדֵינוּ בִּכְתַב יָד. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל

תִּשְׁתַּדְּלוּ לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחוּ בֵּין בְּגַשְׁמִיּוּת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוּת.

נָא וְנָא רְאוּ לְדַבֵּק אֶת עַצְמְכֶם בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדְעוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לָכֶם לִהְיוֹת שְׁבוּרִים, אַדְרַבָּה עָלֵינוּ לְדַבֵּק אֶת עַצְמֵנוּ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע שֶׁהוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְעַל־כֵּן מַה וּמִי וְאֵימַת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵין בָּעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וּכְפִי שֶׁמַּכְנִיסִים בְּעַצְמָם יְדִיעוֹת אֵלּוּ, עַל־יְדֵי־זֶה מַצְלִיחִים. וּבִפְרָט בַּדּוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, הַגְּאוּוָה, הַשַּׂחַץ וְהַתְּעוּב, זְהוּם וְעֵרֹם וְכוּ׳ וְכוּ׳, נִתְרַבּוּ בָּעוֹלָם, עָלֵינוּ לְהַזְהִיר בָּהֶם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁגְּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם תַּכְלִית אַחֶרֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְתַאֲמִינוּ לִי, אֲשֶׁר כָּל יְגִיעָה וִיגִיעָה שֶׁמְּיַגְּעִים אֶת עַצְמָם בְּדָבָר זֶה — מַצְלִיחִים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת נָשֹׂא): כָּל מַה שֶּׁאָדָם יָגֵעַ וְנוֹתֵן נַפְשׁוֹ עַל הַדָּבָר, אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְקַפֵּחַ שְׂכָרוֹ; אִם נִתְיַגֵּעַ וְנִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא יְקַפַּח שְׂכָרֵנוּ, אֶלָּא אַדְרַבָּה הוּא יִתֵּן לָנוּ אֶת בִּרְכָתוֹ, כִּי בֶּאֱמֶת לְפַרְנָסָה צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ, וְכָל אֶחָד מִתְיַגֵּעַ בְּאֹפֶן אַחֵר, יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁעוֹבְדִים קָשֶׁה מְאֹד מְאֹד, וְיֵשׁ שֶׁעוֹבֶרֶת עֲלֵיהֶם מְרִירוּת, וּבֶאֱמֶת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא): צָרִיךְ לַעֲמֹל וְלַעֲשׂוֹת בִּשְׁתֵּי יָדָיו, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹלֵחַ בִּרְכָתוֹ; וְעַל־כֵּן מִי אוֹמֵר שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לַעֲבֹד כְּמוֹ חֲמוֹר וּכְמוֹ סוּס וְכוּ׳ וְכוּ׳, עָלַי לַעֲמֹל וְלַעֲשׂוֹת בִּשְׁתֵּי יָדַי לְהָפִיץ וּלְגַלּוֹת אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח אֶת בִּרְכָתוֹ, וְאֶזְכֶּה לְהַצְלִיחַ. וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד לְהָפִיץ אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר זוֹהִי הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל; וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, שֶׁזּוֹ מַמָּשׁ הַצָּלַת נְפָשׁוֹת, וְכָל הַמַּצִּיל נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל כְּאִלּוּ קַיֵּם עוֹלָם מָלֵא, וְאִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר וּלְסַפֵּר כְּלָל אֶת גֹּדֶל הַמַּעֲלָה

הַזֹּאת לְהַצִּיל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וְתִסְתַּכְּלוּ עַל עַצְמְכֶם, כִּי מַה הֱיִיתֶם עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! וְעַל־כֵּן אִם אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, גַּם עָלֵינוּ לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ תָּמִיד.

נָא וְנָא לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, הֵן בַּבַּיִת — שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם־בַּיִת, וְהֵן עִם הַשְּׁכֵנִים וְהַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים וְעִם כָּל הַמִּשְׁפָּחָה, כִּי שָׁלוֹם הוּא הַכְּלִי הַמַּחֲזִיק בְּרָכָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲקְצִין פֶּרֶק ג׳): לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּלִי הַמַּחֲזִיק בְּרָכָה אֶלָּא הַשָּׁלוֹם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, י״ג חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא הָעִקָּר וְהַיְסוֹד בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמַה שֶּׁשִּׂמְחָה פּוֹעֶלֶת שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם לֹא יָכוֹל לִפְעֹל, כִּי כָּל הַצָּרוֹת וְהַבְּעָיוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הֵן רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַשִּׂמְחָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם מִמֵּרְמָר — נִקְטָן וְנִצְטַמְצֵם מִחוֹ, וְאָז הוּא זוֹרֵק אֶת הָאַשְׁמָה תָּמִיד עַל זוּלָתוֹ, לֹא־כֵן כְּשֶׁהוּא רַק שָׂמֵחַ, אֵין לוֹ בָּרֹאשׁ אַף אֶחָד רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי ״עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״ (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־א׳ טז, כז), אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זֶה רַק שִׂמְחָה, וּמִי שֶׁשָּׂמֵחַ אָז הוּא בְּחֶלְקוֹ שֶׁל הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלָכֵן כְּדַאי לִהְיוֹת תָּמִיד שָׂמֵחַ, כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה בְּחֶלְקוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר

לָנוּ, שֶׁהָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא הַהִתְחַדְּשׁוּת, לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְכָל זֶה הוּא הַגִּלּוּי שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, לִהְיוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע חָדָשׁ לְגַמְרֵי, ״אֵין לִי עָבָר כְּלָל, עַכְשָׁו אֲנִי מַתְחִיל״. וְדַיְקָא בְּצוּרָה כָּזוֹ יְכוֹלִים לְהַצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד. וְגִלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הַרְבֵּה צַדִּיקִים נָפְלוּ מִמַּדְרֵגָתָם לְעֵת זִקְנָתָם דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא הִתְחַדְּשׁוּ, וְגִלָּה עַל אֵיזֶה צַדִּיק מְפֻרְסָם וְכוּ׳, שֶׁהָיָה בֶּאֱמֶת בְּעַל מַדְרֵגָה גְּדוֹלָה, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁלֹּא הִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם לְבַסּוֹף נָפַל נְפִילָה גְּדוֹלָה, כִּי הָעִקָּר לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, ״אֲנִי אָדָם חָדָשׁ, מַתְחִיל דַּף חָדָשׁ בַּחַיִּים״. וְרוֹאִים בְּחוּשׁ בְּלוּחַ הַשָּׁנָה קוֹרְעִים בְּכָל יוֹם אֶת הַדַּף, וְזוֹרְקִים אוֹתוֹ, וּמַתְחִילִים בְּכָל יוֹם דַּף חָדָשׁ, כֵּן צְרִיכִים לִחְיוֹת אֶת הַחַיִּים בְּכָל פַּעַם דַּף חָדָשׁ. אֲבָל צְרִיכִים לָדַעַת שֶׁיֵּשׁ לְמַלֵּא כָּל יוֹם עִם טוֹב אֱמִתִּי, לְחַזֵּק אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, שֶׁזּוֹ הַמְּצָוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, שֶׁהִיא מִצְוַת ״וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ״, כְּמוֹ שֶׁאֵינְךָ רוֹצֶה שֶׁיֵּצֵא שֵׁם רַע עָלֶיךָ, אַל תּוֹצִיא שֵׁם רַע עַל זוּלָתְךָ, וְכֵן לְהַרְבּוֹת בְּדִבּוּרִים, לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּל הַיּוֹם, הֵיכָן שֶׁרַק הוֹלְכִים לְדַבֵּר אֵיזֶה דִּבּוּר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בְּאֹפֶן שֶׁכְּשֶׁיַּעֲבֹר הַיּוֹם וְיִקְרְעוּ אֶת הַדַּף, לְכָל הַפָּחוֹת יִהְיֶה הַדַּף מָלֵא עִם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת: קִיּוּם מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלִמּוּדֵי תּוֹרָה, וְשִׂמְחָה וְרִקּוּדִים, כָּךְ הַיּוֹם לֹא יַעֲבֹר בְּלֹא כְּלוּם. אַךְ תָּמִיד תִּזְכֹּר שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְחַדֵּשׁ, כָּל יוֹם זֶה דַּף חָדָשׁ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, וּבְאֹפֶן הַזֶּה מַצְלִיחִים בַּחַיִּים, כִּי בָּרֶגַע שֶׁזּוֹכְרִים אֶת הֶעָבָר, כְּבָר נוֹפְלִים וְאֵין מַצְלִיחִים, כִּי עִקַּר הַצְלָחַת הָאָדָם כְּשֶׁשּׁוֹכֵחַ אֶת הֶעָבָר לְגַמְרֵי, וְעוֹשֶׂה בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה. וּבָזֶה הָיָה רַבֵּנוּ זַ״ל חִדּוּשׁ נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְזֶה כָּל הַגִּלּוּי שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבָּא לָעוֹלָם לְגַלּוֹת חֲדָשׁוֹת נִפְלָאוֹת לְגַמְרֵי, וְשֶׁצְּרִיכִים רַק לְהִתְחַדֵּשׁ וְלֹא לִזְכֹּר אֶת הֶעָבָר, וּבָזֶה דַּיְקָא תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹחֵז בְּדַרְכְּךָ זוֹ, וְאָז יַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם.

אַשְׁרֵינוּ, מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשנה.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, י״ד חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... שֶׁיִּחְיֶה.

אֶתְמוֹל חָזַרְתִּי לְכָאן שָׁבוּר וְרָצוּץ וְכוּ׳ וְכוּ׳, מֵרֹב צַעַר שֶׁלָּקַח אוֹתָנוּ הַסָּמ״ךְ־מ״ם לְבַגַּ״צ, וְאֶצְלִי הַצַּעַר, כִּי אִם יֵשׁ לִי מִשְׁפָּט לְמַטָּה, בְּוַדַּאי יֵשׁ לִי מִשְׁפָּט לְמַעְלָה וְכוּ׳, וַאֲנִי מְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשַׂי — מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה, וּמַמָּשׁ דָּקַר לִי בַּלֵּב מֵרֹב צַעַר, שֶׁכְּמַעַט וְכוּ׳, וּתְהִלָּה לָאֵל, שָׁמַעְתִּי אֶת הַבְּשׂוֹרָה טוֹבָה, שֶׁהָיְתָה לוֹ מַפָּלָה, עִם כָּל זֹאת, עֲדַיִן דּוֹקֵר לִי הַרְבֵּה בַּלֵּב (הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח לִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה).

דִּבַּרְתִּי עִם ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר, הוּא עוֹמֵד לִגְמֹר עוֹד חֵלֶק ״שִׂיחוֹת־מוֹהֲרָא״ש״, חֵלֶק י״א, וְעוֹד בְּזֶה הַשָּׁבוּעַ אֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ אֶת זֶה, וְהוּא אָמַר לִי, שֶׁיֵּשׁ אֶצְלְכֶם ״תּוֹךְ הַנַּחַל״ עַל בְּרֵאשִׁית מִשְּׁנַת תשנ״ב, אִם הָיָה רוֹאֶה שֶׁזֶּה נִדְפָּס, הוּא מְסַדֵּר עַכְשָׁו עַל שְׁמוֹת, כִּי זֶה הָיָה נוֹתֵן בּוֹ חֵשֶׁק גָּדוֹל, נָא לְהוֹדִיעֵנִי הַאִם זֶה מָצוּי אֶצְלְכֶם.

נָא לְהִתְחַזֵּק, תּוֹךְ כַּמָּה יָמִים יִהְיוּ סְפָרִים וְקוּנְטְרֵסִים חֲדָשִׁים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשנו.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

זֶה מְאֹד מְאֹד נָחוּץ שֶׁיִּהְיֶה עוֹד עַד הַבֹּקֶר אֶצְלוֹ, כִּי כְּפִי שֶׁקִּבַּלְתִּי מֵיַּדָּע ... שֶׁהוּא ... צָרִיךְ מָחָר לְהִפָּגֵשׁ עִם הָרַב ... וּלְדַבֵּר

אוֹדוֹת הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם, וְעַל־כֵּן טוֹב שֶׁיִּהְיֶה לוֹ קֹדֶם הַמִּכְתָּב, הָאָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עַד שֶׁיָּדוֹ מַשֶּׂגֶת וְכוּ׳, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ, כִּי בֶּאֱמֶת אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ זֶה שֶׁאָנוּ סוֹבְלִים מֵהַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם הָרָשָׁע מְרַשָּׁע וְכוּ׳ זֶה רַק מַקֵּל וְכוּ׳, וּצְרִיכִים לַחֲזֹר עַד הַמַּכֶּהוּ וְכוּ׳, אֲבָל בֶּאֱמֶת אָסוּר לִהְיוֹת טְפֵּשׁ, וּצְרִיכִים לְהָבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם הוּא עַרְמוּמִי כָּזֶה, שֶׁלֹּא נִתַּן לְהַסְבִּיר כְּלָל, קֹדֶם נִסָּה בְּכָל מִינֵי דְּרָכִים עַד בַּגַּ״צ, הַכֹּל שֶׁלֹּא יַרְכִּיבוּ מוֹעֲצָה דָּתִית, וְעַכְשָׁו כְּשֶׁכָּלוּ כָּל הַקְּצִין בִּשְׁבִילוֹ, אָז הוּא רָץ אֶל ... דֶּרֶךְ אָחִיו, וְהוּא מְנַסֶּה בְּצוּרָה כָּזוֹ, וְעַל־כֵּן מְאֹד נָחוּץ שֶׁהַמִּכְתָּב יַגִּיעַ אֶל הָרַב ... עוֹד עַד מָחָר בַּבֹּקֶר.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת...

כב תשנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם לְ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה אִשְׁתְּךָ כָּתְבָה לִי, שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לִנְסֹעַ הַיּוֹם אֶל הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר. אֲנִי כָּתַבְתִּי לוֹ מִכְתָּב מְאֹד יָפֶה, וְזֶה כְּבָר הִגִּיעַ אֵלָיו, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁבְּוַדַּאי יִפְעַל מַשֶּׁהוּ בְּעִנְיַן הַמּוֹעֲצָה דָּתִית.

אֲבָל צְרִיכִים שִׁקּוּל דַּעַת גָּדוֹל, אִם גַּם אַתָּה תִּצְטָרֵף אֶל הַנְּסִיעָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁאָז גִּלִּינוּ לוֹ אֶת הַשְּׁחִיתוּת שֶׁל ... וְהוּא רָצָה לְהִתְרָאוֹת עִמּוֹ, וְהִנֵּה פִּתְאֹם אַתָּה בָּא עִמּוֹ בְּיַחַד, וְזֶה נִרְאֶה מְגֹחָךְ, אוֹ שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ עִמּוֹ, אוֹ שֶׁאַתָּה מְגַלֶּה אֶת שְׁחִיתוּתוֹ, וּבֶאֱמֶת עַכְשָׁו הַזְּמַן הֲכִי מַתְאִים שֶׁיְּקַבֵּל נְזִיפָה מֵהָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר, עַל מַעֲשָׂיו. וְהָיָה טוֹב, שֶׁתְּדַבֵּר כְּבָר עַל הַבֹּקֶר עִם ... וּכְדַאי שֶׁתִּתְיַעֵץ עִם ... הַאִם כְּדַאי לָכֶם לָלֶכֶת בִּשְׁבִיל הַטַּעַם הַנַּ״ל עִם ... אַל תַּעֲזֹב אוֹתוֹ, רַק כַּמָּה שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְבַטְּלוֹ — תַּעֲשֶׂה כֵּן.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כב תשנח.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת עִנְיְנֵי טָהֳרָה שֶׁפָּסַק הָרַב ... כֵּן הִיא הַהֲלָכָה, אֲבָל אִם הִרְגִּישָׁה וְכוּ׳, אָז כְּבָר לֹא מוֹעִיל בֶּגֶד צָבְעוֹנִי, וּצְרִיכִים לְהַתְחִיל לִסְפּוֹר וְכוּ׳, הָעִקָּר לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמַה שֶּׁתִּפְלָה פּוֹעֶלֶת שׁוּם דָּבָר אֵינוֹ פּוֹעֵל.

בְּעִנְיַן הַמַּפְתְּחוֹת לַאֲרוֹן־קֹדֶשׁ, בְּוַדַּאי צְרִיכִים לִשְׁמֹר לֹא לְהַנִּיחַ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה פִּרְצָה קוֹרַאת לַגַּנָּב, חַס וְשָׁלוֹם, רַק לִמְסֹר מַפְתֵּחַ אֶחָד לְהָרַב ... וּמַפְתֵּחַ אֶחָד לְ...

אוֹדוֹת הַקֻּפְסָאוֹת שֶׁל צְדָקָה, צְרִיכִים לְבַטֵּל אֶת זֶה, וְכָתַבְתִּי אֶת זֶה בְּמִכְתָּב הַכְּלָלִי, וְתַסְבִּיר אֶת זֶה לְ... שֶׁלֹּא יַחֲשֹׁב שֶׁזֶּה נֶגְדּוֹ, אֶלָּא הַיּוֹם זֶה ״חֹסֶן יְשׁוּעוֹת״, וּמָחָר זֶה יִהְיֶה ״קוֹל מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר״... וּמָחֳרָתַיִם יִהְיֶה אַחֵר... כָּךְ, שֶׁכָּל אֶחָד יִסְתּוֹבֵב עִם קֻפְסָה, וְיִהְיֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת מָלֵא כֹּהֲנִים...

אוֹדוֹת הַמַּיִם, בְּוַדַּאי צְרִיכִים לַעֲמֹד עַל זֶה חָזָק, כִּי זֶה גַּזְמָא שֶׁל כֶּסֶף, וַחֲבָל עַל כֶּסֶף צְדָקָה שֶׁיֵּלֵךְ לְאִבּוּד.

וְאוֹדוֹת הַגָּז תַּעֲשֶׂה מַה שֶּׁיּוֹתֵר טוֹב.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תשנט.

בְּעֻזַּרְתּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

אוֹדוֹת קְנִיַּת דִּירָה בִּירוּשָׁלַיִם, בְּוַדַּאי צְרִיכָה לִהְיוֹת כָּל כַּוָּנָתְכֶם עַל דִּירָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְיִהְיֶה בֵּיתְכֶם בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים, וְלֹא צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל בְּאֵיזֶה מָקוֹם, הָעִקָּר שֶׁתִּהְיֶה דִּירָה גְּדוֹלָה עִם הַרְבֵּה חֲדָרִים, אִם אַתֶּם יְכוֹלִים לִמְצֹא דִּירָה כָּזוֹ בְּשִׁכּוּנַת גּוּש שְׁמוֹנִים — מַה טּוֹב, אֲבָל אִם לֹא תִּמְצְאוּ, אֶלָּא בְּשִׁכּוּנַת הַר נוֹף — גַּם־כֵּן טוֹב, כִּי זוֹ גַּם־כֵּן שִׁכּוּנָה טוֹבָה, וְהַסָּעָה יֵשׁ לְהַיְלָדִים בְּכָל חֶלְקֵי יְרוּשָׁלַיִם, וְעַל־כֵּן זֶה לֹא מְשַׁנֶּה, וּלְגַבֵּיכֶם בְּכָל מָקוֹם שֶׁתָּגוּרוּ בִּירוּשָׁלַיִם יִהְיֶה הַמָּקוֹם נָקֵדַת הַמּוֹקֵד, וְאֶתְאַכְסֵן אֶצְלְכֶם, בְּעֻזָּרַתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶתֵּן שָׁם שִׁעוּרִים וְכוּ׳, אֲבָל רַק תִּבְחֲרוּ בְּאֶחָד מִשְּׁנֵי הַמְּקוֹמוֹת הָאֵלּוּ — אוֹ בְּגוּש שְׁמוֹנִים אוֹ בְּהַר נוֹף, הָעִקָּר שֶׁתִּהְיֶה דִּירָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְוַדַּאי הַהוֹרִים שֶׁל ... יַסְכִּימוּ, וְיַעַזְרוּ לָכֶם, וְיָפָה שָׁעָה קוֹדֶם.

רָצִיתִי לָדַעַת אִם הוֹצֵאתֶם מִסֵּפֶר ״פַּרְנָסָה טוֹבָה״ מַה שֶׁבִּקַּשְׁתִּי, וְכֵן אִם אֶפְשָׁר לְהוֹסִיף הַקּוּנְטְרֵסִים ״פַּרְנָסָה קַלָּה״, ״פַּרְנָסָה מִן הַשָּׁמַיִם״.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תשס.

בְּעֻזַּרְתּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

תְּשׁוּאוֹת חֵן עַל שֶׁמָּסַרְתָּ אֶת הַמִּכְתָּבִים, אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת שֶׁלִּי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ.

בְּעִנְיַן הַדְּפָסָה, דִּבְּרוּ עִמּוֹ הַיּוֹם כַּמָּה אַבְרֵכִים, שֶׁאֵינָם מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַהַדְפָּסָה שֶׁלְּךָ הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, הַ״חַיֵּי־מוֹהַרַ״ן״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵין דּוֹמֶה לָהּ בַּיֹּפִי, וְשִׁבְּחוּ מְאֹד מְאֹד עַל אֵיכוּת הַדְּפוּס שֶׁאַתָּה מַדְפִּיס, וּמַמָּשׁ יֵשׁ בְּקוּשׁ גָּדוֹל עַל הַסְּפָרִים הָאֵלּוּ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר, וְאַל תִּדְאַג דַּאֲגַת חִנָּם, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבְוַדַּאי תִּזְכֶּה לָצֵאת מֵהַחוֹבוֹת שֶׁלְּךָ, וְיִתְרַחֵב לְךָ, וְתוּכַל לְהַדְפִּיס אֶת כָּל סְפָרֵינוּ בִּכְלָל וְאֶת כָּל חֶלְקֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ בִּפְרָט, וְהָאַבְרֵכִים הָאֵלּוּ לֹא פָּסְקוּ מִלְּשַׁבֵּחַ אֶת סִפְרֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְרָאִיתִי אוֹת מֵהַשָּׁמַיִם, שֶׁאָסוּר לְהִתְרַשֵּׁל מֵהַדְפָּסָתָן, כִּי כַּמָּה פְּעָמִים חָשַׁבְתִּי אוּלַי כְּבָר לֹא צְרִיכִים, וְהִנֵּה בָּאוּ וְאָמְרוּ, שֶׁזֶּה כָּל הַחִיּוּת וְהַמְשִׁיבַת נֶפֶשׁ שֶׁלָּהֶם, אַף שֶׁהֵם עֲדַיִן לֹא מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תשסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּרָא, ט״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... וְ... גֶּרֶם יָאִיר וְיִזְרַח.

הִנֵּה כְּפִי שֶׁהֵבַנְתִּי עַכְשָׁו, טוֹב מְאֹד שֶׁתִּסְעוּ בְּיַחַד אֶל הָרַב ... גֶּרוֹ יָאִיר, עִם ... וְעִם ... וּתְקַיְּמוּ שָׁם אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּשָׁעָה שֶׁשָּׁלַח אֶת מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל וְאֶת ר׳ נַפְתָּלִי זַ״ל אֶל הָרַבִּי מִבַּארְדִיטְשׁוֹב זי״ע, בְּשָׁעָה שֶׁבָּא אֵלָיו הַזָּקֵן הַחוֹלֵק עַל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהָיָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל ר׳ נַפְתָּלִי לֹא לְשָׁבוֹת שָׁם, וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר: אִם רַבֵּנוּ זַ״ל שָׁלַח אוֹתָנוּ, בְּוַדַּאי יֵשׁ לָנוּ מַה לִּפְעֹל שָׁם, וְכֵן הָיָה, שֶׁפָּעַל אֵצֶל הָרַבִּי מִבַּארְדִיטְשׁוֹב זי״ע, וְהוֹצִיא הַלָּשׁוֹן־הָרָע שֶׁקִּבֵּל עַל רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְעַל־כֵּן סְעוּ שְׁנֵיכֶם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יָשִׂים דְּבוּרִים עֲרֵבִים בְּפִיכֶם, וְתַצְלִיחוּ בְּדַרְכְּכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

נָא לְהוֹדִיעֵנִי אַחַר־כָּךְ בְּפַקְס מַה קָּרָה.

כב תשסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, י״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אָל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁהַכֹּל בְּסֵדֶר אֶצְלְךָ, טִרְדוֹתַי רַבּוּ כְּמוֹ שֶׁרַבּוּ לְהָכִין עוֹד כַּמָּה חֶלְקֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וּמַמָּשׁ אֲנִי בְּעַצְמִי מְחַיֶּה עַצְמִי בָּהֶם, וְעוֹד יָבוֹא יוֹם שֶׁיִּתְמְהוּ עַל סְפָרִים אֵלּוּ, שֶׁגָּנוּז בָּהֶם רַב טוּב הַצָּפוּן.

תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לִי בְּשׂוֹרָה מְשַׂמַּחַת, שֶׁהַבָּחוּר ... גֵּרוֹ יָאִיר, הִתְאָרֵס אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה, וְזוֹ אֶצְלִי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, כִּי הוּא עוֹזֵר לָנוּ הַרְבֵּה מְאֹד, וּבִפְרָט בְּעִנְיַן ... וּבְוַדַּאי כְּבָר שָׁמַעְתָּ מִ... מַה שֶּׁקָּרָה בְּיוֹם ו׳ עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ אֵצֶל הָרַב ... גֵּרוֹ יָאִיר, שֶׁהִפְלִיג בְּשִׁבְחֵנוּ, וְזוֹ יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה, כִּי הָרְשָׁעִים מְסִיתִים וּמַדִּיחִים כְּאִלּוּ הוּא כְּנֶגֶד הַסְּפָרִים, וּלְבַסּוֹף דִּבֵּר בְּתֹקֶף בְּשִׁבְחֵנוּ, וְזוֹ טוֹבָה גְּדוֹלָה, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים הֵם כֵּלִים הֲכִי מֻכְשָׁרִים וְטוֹבִים לְקַבֵּל אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וַאֲנִי רוֹאֶה עָתִיד גָּדוֹל לְהַסְּפָרַדִּים בִּדְבַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁיִּתְקָרְבוּ לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, וְהַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים יִהְיוּ לָהֶם כְּמַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ חֲדָשׁוֹת נִפְלָאוֹת...

כְּדַאי לְהַדְפִּיס כֶּרֶךְ י׳ שֶׁל ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ לִזְכוּת ... שֶׁהוּא בַּכֶּלָא, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

כב תשסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, י״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הֲוַיָ״ה יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם תָּמִיד.

בָּאתִי לְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ לַחְתֹּם ״הוֹרָאַת קֶבַע״ עֲבוּר ״קֶרֶן הַדְּפָסָה הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁמַּדְפִּיסִים אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְסִפְרֵי מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל, וּסְפָרֵינוּ, בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיֹּפִי, וּבִכְאֵר נִפְלָא, בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאִירוֹת עֵינַיִם, שֶׁלֹּא הָיָה כַּדָּבָר הַזֶּה עַד עַכְשָׁו, וְהִיא זְכוּת הָרַבִּים לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת, וְיָדוּעַ לְכֻלְּכֶם, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, הֵקַמְנוּ אֶת הַקֶּרֶן עוֹד בִּשְׁנַת תשכ״ה, וּמֵאָז וְעַד עַתָּה הִדְפַּסְנוּ מִלְיוֹנֵי סְפָרִים וְקוּנְטְרֵסִים, וְנִתְפַּשְּׁטוּ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְלָאַחֲרוֹנָה זָכִינוּ לַחֲזֹר וּלְהַדְפִּיס עוֹד פַּעַם אֶת כָּל הַסְּפָרִים בִּדְמוּת וְתַבְנִית מְשֻׁכְלֶלֶת עַד מְאֹד, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּתֵּן יָד וְכָתֵף לַעֲזֹר לָנוּ, כִּי יֵשׁ עוֹד הֶמּוֹן כְּתָבֵי יָד לְהַדְפִּיס, כְּגוֹן: ״שְׂפַת הַנַּחַל״ עַל הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, ״נַהֲרֵי־אַפַּרְסְמוֹן״ עַל הַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״בֵּאוּרֵי־הַמִּדּוֹת״ עַל ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, וְעוֹד עַל הַזֹּהַר, וְעַל הַתִּקּוּנִים, וְעַל כָּל כְּתָבֵי הָאֲרִיזַ״ל, וְעַל הַתּוֹרָה, וְעַל הַמּוֹעֲדִים, וְעַל אַגָּדוֹת חַזַ״ל, עַל אָבוֹת, וְעַל תְּהִלִּים, וְעוֹד הֶמּוֹן סְפָרִים, וְכָל מִי שֶׁמָּנוּי עַל ״הוֹרָאַת קֶבַע״, מְקַבֵּל אֶת הַסְּפָרִים בְּחִנָּם, וְלָכֵן רְאוּ לַעֲזֹר בְּכָל יְכָלְתְּכֶם, שֶׁנּוּכַל לְהַדְפִּיס וְלַחֲזֹר וּלְהַדְפִּיס, כִּרְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל, וְתַעֲזְרוּ לְהָפִיץ אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים.

וּבָאתִי לִקְרִיאָה נִשְׂגָּבָה לְמַעַן ״קֶרֶן הַדְּפָסָה הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְעָלַי לְהוֹדִיעַ לָרַבִּים, שֶׁלֹּא חָתַמְתִּי בַּעֲבוּר שׁוּם בְּרִיָה בִּשְׁבִיל ״הוֹרָאַת קֶבַע״ רַק אֶל הַנַּ״ל, שֶׁהִיא הָעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁבִּמְקֻדָּשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם הֵם לְשֵׁם שָׁמַיִם, לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם.

וְעַל זֶה בָּאתִי עַל הֶחָתוּם...

כב תשסד.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, י״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְהִנֵּה פֹּה תְּקַבֵּל אֶת אֲשֶׁר בִּקַּשְׁתָּ, וּכְדַאי שֶׁכְּבָר תִּגְמֹר עִתּוֹן ״אוֹר יַבְנְאֵל״, וּלְבַסּוֹף אֲשַׁלֵּם לְךָ עַל הַכֹּל, תַּעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁדִּבַּרְנוּ בִּהְיוֹתְךָ אֶצְלִי בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּכְדַאי לְפַרְסֵם אֶת הַמִּכְתָּב עֲבוּר הוֹרָאַת קֶבַע עִם הַכּוֹתֶרֶת שֶׁלִּי, שֶׁיִּהְיֶה מִכְתָּב רִשְׁמִי מִמֶּנִּי, וְתַחְתֹּם אֶת שְׁמִי דֶּרֶךְ הַמְּכוֹנָה, וְכֵן תְּפַרְסֵם עַמּוּד שָׁלֵם עֲבוּר הַדְּפָסַת הַ״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״.

אוֹדוֹת ... הוּא שָׁבוּר, וְצָרִיךְ לְהַרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת, וּמַמָּשׁ נִכְנָס בָּהּ רוּחַ שְׁטוּת וְשִׂגָּעוֹן, שֶׁרוֹצָה לְהִתְגָּרֵשׁ מִמֶּנּוּ, וְרַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה עַל הַיְלָדִים.

אוֹדוֹת הַתּוֹרוֹת לַסֵּפֶר ״דְּרָשׁוֹת מוֹהַרָא״ש״, חֵלֶק ד׳, אֲנִי מַשְׁלִים אֶת זֶה בְּיָמִים אֵלּוּ, וְאֶשְׁלַח לְךָ כְּשֶׁיִּגָּמֵר, לְעֵת עַתָּה אַתָּה תַּעֲשֶׂה מַה שֶּׁיֵּשׁ תַּחַת יָדְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתְּזֻרַז עַצְמְךָ.

כב תשסה.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, י״ט חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בְּפִנִּימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, כִּי אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל זְכוּתְךָ בַּשָּׁמַיִם, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה מְסֻבָּב בְּחוֹבוֹת וּבְצָרוֹת וּבְיִסּוּרִים וְכוּ׳ וְחֻלְיָשׁוּת הַדַּעַת, עִם כָּל זֹאת נֶגֶד סֵפֶר אֶחָד שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לְהַדְפִּיס, כְּבָר שָׁוֶה כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן אַל תְּדַבֵּר שְׁטְיוּת וְכוּ׳ וְאַל תִּהְיֶה שָׁבוּר, אֶלָּא אַדְרַבָּה, רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָה אוֹתְךָ בְּזִכְיוֹת חִנָּם, שֶׁתַּמְשִׁיךְ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַדְפִּיס בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז.

אִם אֶפְשָׁר לְסַדֵּר אֶת הַתְּמוּנוֹת מֵהַסִּטִים בְּמַעֲטָפָה שֶׁל ״אוֹר יַבְנְאֵל״ — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי זוֹ פִּרְסֹמֶת מְאֹד מְאֹד יָפָה בִּשְׁבִיל הַסְּפָרִים, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיוּ לְךָ עוֹד אַלְפֵי הוֹרָאוֹת קֶבַע, וְלֹא יִהְיוּ לְךָ שׁוּם לְחָצִים, וְלֹא תִּכָּנֵס בְּשׁוּם חוֹבוֹת, כִּי תִּצְטָרֵךְ רַק לְהַדְפִּיס כַּמָּה אַלְפֵי סְפָרִים בִּשְׁבִיל הוֹרָאוֹת קֶבַע, וְהֵם יְכַסּוּ לְךָ אֶת כָּל הַהוֹצָאוֹת, וְאַף שֶׁנִּדְמֶה עַכְשָׁו כַּחֲלוֹם, תַּאֲמִין לִי, שֶׁבּוֹא יָבוֹא הַיּוֹם הַזֶּה, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן.

אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק בְּעֵסֶק הָרַבִּים, בְּהֶכְרֵחַ לוֹ לִפֹּל תָּמִיד בְּמָרָה שְׁחוֹרָה וּבַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן תֵּדַע מֵרֹאשׁ מַה שֶּׁיִּהְיֶה בַּסּוֹף, וְלָכֵן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

נָא וְנָא רְאֵה לְבַשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

כב תשסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, י״ט חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר עַל גֹּדֶל הַזְּכוּת שֶׁיֵּשׁ לְךָ בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, שֶׁאַתָּה עוֹזֵר כָּל־כָּךְ לִידִידֵנוּ ... נֵרוֹ יָאִיר. הִנֵּה זָכִינוּ לְהַדְפִּיס עַכְשָׁו אֶת ה״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וְ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, וְ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, וְ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, וְ״שִׂיחוֹת־הָר״ן״, בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיֹּפִי, שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה, וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מוּכָנִים עַכְשָׁו לְהַדְפִּיס אֶת כָּל חֶלְקֵי ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ בְּאוֹתוֹ גֹּדֶל וּבְאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, אֲקַוֶּה שֶׁתַּעֲזֹר לוֹ לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל.

נָא וְנָא רְאֵה לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ הוּא אוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, הַמִּתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, וּצְרִיכִים רַק לְהִסְתַּכֵּל עַל הָרוּחָנִיּוּת שֶׁבְּכָל דָּבָר, וּכְשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בְּדָבָר זֶה, אָז הוֹלֵךְ לוֹ הַכֹּל בְּקַלּוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד, וּתְבַשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

רְאֵה לִהְיוֹת סַבְלָן בַּבַּיִת, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ׳ חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲהוּבִי, בְּנִי יַקִּירִי, יָנִיק וְחַכְּים ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁאַתָּה לוֹמֵד בִּישִׁיבָה גְּדוֹלָה, וְכֻלָּם מְקַנְּאִים בְּךָ, וְהָאוֹיְבִים שֶׁלְּךָ מִתְפַּעֲלִים אֵיךְ הִצְלַחְתָּ לְהִכָּנֵס לְשָׁם.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל כָּל הַטּוֹב שֶׁגָּמָלָנוּ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּתְמִיד בַּלִּמּוּדִים, וְתַכְנִיס עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הַשִּׁעוּר, וְתַחֲזֹר עַל זֶה פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, וּבָזֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, כִּי הַחֲזָרָה הִיא הָעִקָּר.

וְכֵן תַּתְמִיד בְּשִׁעוּר פָּשׁוּט בְּמִשְׁנָיוֹת, וְתֹאמַר בְּכָל יוֹם וָיוֹם הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וּכְשֶׁתְּסַיֵּם תַּתְחִיל עוֹד פַּעַם, וְכֵן פַּעַם אַחַר פַּעַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, גַּם תַּרְגִּיל עַצְמְךָ לוֹמַר בְּכָל יוֹם ״יוֹם תְּהִלִּים״, בְּאֹפֶן שֶׁתְּסַיֵּם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים, שֶׁמְּאֹד מְאֹד מְסֻגָּל לְכָל טוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

הַמְּבָרֵכְךָ אָבִיךָ...

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים לִצְרָכֶיךָ.

כב תשסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי שָׂרָה, כ״ב מַר־חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל רֹאשׁ פְּאֵר הַדּוֹר, מָרָן מַלְכָּא ... שְׁלִיטָ״א.

אֵין מִלִּים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְכְבוֹד הָדָר מַעֲלָתוֹ עַל הַהִתְקָרְבוּת שֶׁקֵּרֵב בְּיוֹם ו׳ שֶׁעָבַר אֶת שְׁנֵי תַּלְמִידַי, שֶׁהֵם חַבְרֵי מוֹעֵצָה מְקוֹמִית

בְּיַבְנְאֵל, וְהִבְטִיחַ לָהֶם לִהְיוֹת בְּעֶזְרָנוּ בְּכָל אֲשֶׁר נוֹגֵעַ לְמוֹסְדוֹתֵינוּ, שֶׁבָּהֶם לוֹמְדִים יוֹתֵר מִמֵּאתַיִם יְלָדִים, הֵן בִּשְׁנֵי גַּנִּים, וְהֵן בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, וְהֵן בְּבֵית־סֵפֶר שֶׁהֻקְמְנוּ שָׁם, וְהֵם תַּחַת חָסוּת ... וְהִנֵּה כְּבוֹד הַדָּרָתוֹ דִּבֵּר אָז עִם ... שֶׁהוּא יְדַבֵּר עִם ... שֶׁהוּא מְמֻנֶּה מִטַּעַם ... עַל הֶרְכֵּב הַמּוֹעֲצוֹת הַדָּתִיּוֹת, וְהִבְטִיחַ לִפְנֵיכֶם, שֶׁתֵּכֶף־וּמִיָּד יְסַדֵּר שֶׁרֹאשׁ הַמּוֹעֲצָה דָּתִית יִהְיֶה אֶחָד מִטַּעַם ... וּשְׁמוֹ ... שֶׁגַּם הוּא הָיָה אָז בִּפְגִישָׁה עִמָּכֶם, וְהִנֵּה לְצַעֲרִי הָרַב, עֲדַיִן לֹא בִּצְעוּ אֶת בַּקָּשַׁת הַדָּרַת כְּבוֹדוֹ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא ... רוֹצֶה לְדַבֵּר קֹדֶם עִם הָרַב ... וַהֲרֵי סַכָּם אַחֶרֶת, כִּי הָ״רַב״ הַמְקוֹמִי מִתְנַכֵּל עַל קְהִלָּתֵנוּ בְּרִשְׁעוּת כָּזוֹ שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן בְּיִשְׂרָאֵל, בְּכָל מִינֵי מְסִירוֹת שֶׁמּוֹסֵר אוֹתָנוּ, וְהַכֹּל כְּדֵי שֶׁיִּסְגְּרוּ לָנוּ אֶת הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה וְהַבֵּית־סֵפֶר, וְלָכֵן הוּא עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי תַּרְגִּילִים שֶׁהַמּוֹעֲצָה הַדָּתִית לֹא תַּעֲבֹר לִידֵי אִישׁ ... וּבְאֵיזוֹ שֶׁהִיא צוּרָה קָשַׁר קְשָׁרִים עִם הָרַב ... שֶׁיִּמְנַע וְיַעֲכֵּב שֶׁיְּבַצַּע הַדָּבָר, וְאֶת טוֹבַת עַצְמוֹ הוּא דּוֹרֵשׁ, לֹא טוֹבַת ... וְעַל־כֵּן כְּבוֹד הַדָּרָתוֹ יַעֲשֶׂה בְּחָכְמָתוֹ, שֶׁיְּבַצַּע בַּקָּשָׁתוֹ שֶׁבִּקֵּשׁ לִפְנֵי שָׁבוּעַ מ... שֶׁיִּרְאֶה לְגָמֹר אֶת הָעִנְיָן בְּכִי טוֹב.

אֵין מִלִּים וְדִבּוּרִים לְהַסְבִּיר בְּעַל־פֶּה וּמִכָּל שֶׁכֵּן בִּכְתָב אֵיךְ שֶׁ״רַב״ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת רִשְׁעוּת כָּזוֹ לִקְהִלָּה קְדוֹשָׁה שֶׁלָּנוּ, שֶׁרֹב רֻבָּם הֵם סְפָרַדִּים, רִשְׁעוּת כָּזוֹ שֶׁלֹּא הָיְתָה לְעוֹלָמִים, ״רַב״ שֶׁיִּסְגֹּר בְּכָל שְׁנֵי וַחֲמִישִׁי אֶת הַמְקֹוֶה, שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לִטְבֹּל וְכוּ׳, עַד שֶׁנֶּאֱלַצְתִּי לִבְנוֹת מִכַּסְפִּי הַפְּרָטִי שֶׁלָּוִיתִי מִיָּמִין וּמִשְּׂמֹאל מִקְוֶה טָהֳרָה בְּכָל הַהֲדוּרִים, וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק, שֶׁלְּבַסּוֹף נִתְגַּלָּה, שֶׁבַּמִּקְוֶה שֶׁתַּחַת הַכְּשָׁרָתוֹ... לֹא הָיָה בִּכְלָל מַיִם בָּאוֹצָר... רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁהִכְשִׁיל אֶת כֻּלָּם בְּאִסּוּרֵי כְּרִיתוּת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְכֵן בְּעִנְיְנֵי חִנּוּךְ, שֶׁשָּׂכַרְנוּ דִּירוֹת פְּרָטִיּוֹת בַּעֲבוּר הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבַעֲבוּר הַבֵּית־סֵפֶר וּבַעֲבוּר הַגַּנִּים, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִין לְשַׁלֵּם מִכַּסְפֵּינוּ הַדַּל, בִּמְקוֹם שֶׁ״רַב״ בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁיַּעֲזֹר לְחִנּוּךְ הַכָּשֵׁר, הוּא עוֹד מוֹסֵר אוֹתָנוּ בְּכָל מִינֵי מְסִירוֹת, שֶׁהַמּוֹסְדוֹת נִמְצָאִים בְּדִירוֹת פְּרָטִיּוֹת, דָּבָר כָּזֶה טָרֶם שׁוֹמְעִים, וְאֵין מִי שֶׁיִּרְצֶה לְהַאֲמִין בְּכָל זֹאת אַף שֶׁזּוֹ עֲבֻדָּה בַּשֶּׁטַח, וְאֵין מִי שֶׁיָּבִין זֹאת, אֵיךְ אֶחָד הַנִּקְרָא ״רַב״, יָכוֹל לִרְדֹּף אַבְרֵכִים יְקָרִים בִּרְדִיפוֹת

כָּאֵלּוּ, וּמֵחֲמַת שֶׁכְּבוֹד הַדְּרַת מַעֲלָתוֹ סָבַל כְּבָר מֵאִינְשֵׁי דְּלֹא מֵעֲלֵי כָּאֵלּוּ, וְשָׁעִים אֲרוּרִים, מֵעֲדַת בְּנֵי קֹרַח, וְלָכֵן רַק הוּא יָבִין אֶת צַעֲקָתֵנוּ וְאֶת כְּאֵבֵנוּ הַגָּדוֹל, וּבְכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת כְּבוֹד הַדְּרָתוֹ, שֶׁיִּהְיֶה בְּעֶזְרֵנוּ, מַסְפִּיק רַק עִם דִּבּוּר טוֹב לְמַעַן קְהִלָּתֵנוּ.

וַאֲסַיֵּם אֶת דְּבָרַי עִם דִּבְרֵי בְּרָכָה וְחִזּוּק לְהוֹד הַדְּרַת מַעֲלָתוֹ, שֶׁיִּתֵּן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָכֶם בְּרִיאוּת הַשְּׁלֵמָה, וְתָפִיצוּ תּוֹרָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וּתְקִימוּ יְשִׁיבוֹת חֲדָשׁוֹת לְנַעֲרֵי אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים, שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ לַעֲבֹר אֶת הַסֵּבֶל שֶׁסָּבְלוּ, שֶׁאֲנִי יָכוֹל לְהָעִיד עַל זֶה, אֵיךְ בַּכּוֹלְלִים שֶׁל הָאַשְׁכְּנַזִּים קִבְּלוּ הָאַבְרֵכִים חָמֵשׁ־מֵאוֹת דּוֹלָר לְחֹדֶשׁ, וּלְתַלְמִידֵי שֶׁהָיוּ מֵהַסְּפָרַדִּים, קִפְּחוּ אוֹתָם, וְלֹא קִבְּלוּ רַק מָאתַיִם דּוֹלָר, אַף אֵלּוּ שֶׁלָּמְדוּ בְּיוֹתֵר הַתְמָדָה מֵאַבְרֵכִים אַשְׁכְּנַזִּים, וּמַה גַּם שֶׁכְּבוֹד הַדְּרַת מַעֲלָתוֹ יוֹדֵעַ אֶת הַסֵּבֶל שֶׁסּוֹבְלִים תַּלְמִידֵי הַיְשִׁיבָה שֶׁהֵם מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים בַּיְשִׁיבוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁל הָאַשְׁכְּנַזִּים, עַד שֶׁלַּאַחֲרוֹנָה הִתְחִילוּ לִזְרֹק אוֹתָם הַחוּצָה עַל לֹא דָּבָר, וְלָכֵן הָעֵצָה הַיְחִידָה הִיא רַק לִבְנוֹת יְשִׁיבוֹת חֲדָשׁוֹת לְאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים, שֶׁיִּהְיוּ תַּחַת חָסוּת הַדְּרַת מַעֲלָתוֹ, וְזֶה הַמַּקֵּל הֲכִי טוֹב לְכָל שׂוֹנְאֵיכֶם, כִּי כְּכָל שֶׁיַּעֲזֹר לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְבַצַּע דָּבָר זֶה, וְלַחֲזֹר וְלִבְנוֹת אֶת עֲדַת אָחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים, יִפְּלוּ כָּל שׂוֹנְאֵיכֶם תַּחַת רַגְלֵיכֶם, וּפֵרַשְׁתִּי פַּעַם אֶת הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קיח): "הַוָ"ה לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׂוֹנְאָי", בָּזֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזֵר לִי, אֲנִי רוֹאֶה נְקָמָה בְּשׂוֹנְאַי, כֵּן יְקַיֵּם אֵצֶל כְּבוֹד הַדְּרַת קְדֻשָּׁתוֹ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִהְיֶה תָּמִיד בְּעֶזְרוֹ, וְכָל שׂוֹנְאָיו יִפְּלוּ תַּחַת רַגְלָיו, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ, וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה, כ"ג חֶשְׁוָן ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּיַבְנְאֵל "עִיר בְּרֶסְלֶב", הַוַי"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל רַע, וְיַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, כִּי בְּיוֹתֵר הִזְהִירָנוּ עַל זֶה רַבֵּנוּ זַ"ל וְתַלְמִידוֹ מוֹהַרַנ"תְ זַ"ל, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא גֶּשֶׁר צַר מְאֹד הַמְגַשֵּׁר מִבֶּטֶן אִמּוֹ לְבֶטֶן הָאֲדָמָה, וְהַכְּלָל וְהָעִקָּר לֹא לְהִתְפַּחֵד כְּלָל, כִּי הַהֶכְרֵחַ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם, וּבַדֶּרֶךְ צְרִיכִים לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, לַחֲטֹף מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְלַהֲגוֹת בְּדִבְרֵי תּוֹרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. וְלָכֵן אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יְכוֹלִים לְהַצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד, אִם אֵין הָאָדָם נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ מִפְּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, רַק בְּכָל יוֹם בָּא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִתְפַּלֵּל הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת: "שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, חֲצוֹת", וּמְדַבֵּר וּמְשִׂיחַ אֶת לִבּוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְכֵן מְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְלוֹמֵד אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת וְזִיו וְחִיּוּת יוֹתֵר מִזֶּה, כִּי הוּא מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ עָלָיו עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁזּוֹרֵעַ אוֹרוֹת בְּעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים, וּלְכָל זֶה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת רַק אִם זוֹכֶה לְהִתְחַזֵּק, וְלֹא יָנִיחַ עַצְמוֹ לִפֹּל, כִּי הַנִּסְיוֹנוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם קָשִׁים וּמָרִים מְאֹד, כִּי מִלְּמַעְלָה מַפִּילִים וּמַשְׁלִיכִים אֶת הָאָדָם וּמְשַׁבְּרִים אוֹתוֹ, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, וְעַל־כֵּן רְאוּ לְהִתְחַזֵּק וּרְאוּ מַה לִּפְנֵיכֶם, תְּצַיְּתוּ אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל, וְתַחֲזִיקוּ מַעֲמָד, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אֶתְכֶם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וְאַף שֶׁהַסָּמ"ךְ־מ"ם הָרָשָׁע מִתְפַּשֵּׁט עַצְמוֹ עֲלֵיכֶם בְּמִסִירוּת וּרְדִיפוּת וְכוּ', עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי הַכֹּל כְּדֵי לְנַסּוֹת אוֹתָנוּ לְהֵיכָן נִבְרַח בְּעֵת צָרָה — אוֹ אֶל הָאָרוֹר הַטָּמֵא, אוֹ אֶל הַבָּרוּךְ שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה עַצְמוֹ כְּלָל בְּזֶה הָעוֹלָם.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תשע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ה מַר־חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ. אוֹדוֹת הַגִּיס וְהַגִּיסָה וְכוּ׳, צְרִיכִים לִשְׁאֹל שְׁאֵלַת רַב, וּבֶאֱמֶת אִם לֹא יִתְחַתְּנוּ עַל־פִּי חֻפָּה וְקִדּוּשִׁין, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, זֶה לֹא תּוֹפֵס כְּלוּם וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לִשְׁאֹל לְרַב.

הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּתֵּן מַפְתֵּחַ לְ... לַאֲרוֹן־קֹדֶשׁ, כִּי הוּא טוֹעֵן, שֶׁהַרְבֵּה פְּעָמִים הֵם נִשְׁאָרִים בְּלִי מַפְתֵּחַ.

וְכֵן טוֹב מְאֹד, אִם אַתָּה יָכוֹל לְהִתְעַסֵּק בַּמִּקְוֶה, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ מִקְוֶה חַמָּה, וּבִזְכוּת זֶה יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּתְחַמֵּם אֶת לִבְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְגֹדֶל הַזְּכוּת הַזּוֹ לְהִתְעַסֵּק בַּמִּקְוֶה — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי הוּא זְכוּי הָרַבִּים לְדוֹרוֹת, וּצְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה הַמִּקְוֶה נָקִי תָּמִיד, וּכְדַאי לָתֵת כֶּסֶף לְמִישֶׁהוּ לַעֲסֹק בְּנִקְיוֹן הַמִּקְוֶה, וְהָיָה טוֹב מְאֹד לָקַחַת שֶׂקֶל עַל כָּל טְבִילָה, וְזֶה יְכַסֶּה אֶת הַהוֹצָאוֹת שֶׁל הַמְנַקֶּה וְכוּ׳, תַּעֲשֶׂה כְּחָכְמָתְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁל ... תִּמְסֹר לְ... שֶׁנּוֹסֵעַ הַיּוֹם לְנַחֵם אֶת ... שֶׁיּוֹשֵׁב שִׁבְעָה, לֹא עָלֵינוּ, זֶה דָּחוּף לִמְסֹר לוֹ עַל הַבֹּקֶר.

כב תשעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ה חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ בְּעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְבַשֵּׂר שֶׁהִתְחַלְתָּ לְהַדְפִּיס אֶת אֲשֶׁר בַּנַּחַל חֵלֶק י׳.

מָה אֹמַר לְךָ! הָיְתָה לִי שַׂבָּת מְאֹד מְאֹד שְׂמֵחָה, אַךְ מֵרֹב הַטְרָדוֹת בְּעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ וּבְמוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לֹא יָכֹלְתִּי לִכְתֹּב לְךָ, כִּי בֶּאֱמֶת פַּעַם תִּתְוַדַּע בִּגְדֻלַּת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וּמַה הוּא פּוֹעֵל בָּעוֹלָם, וּבְשָׁבוּעַ זֶה תְּקַבֵּל אֶת חֵלֶק י״א שֶׁסִּדְּרוּ כָּאן עַל סֵדֶר הַשָּׁבוּעוֹת מַמָּשׁ לְהַפְלִיא, וּמִי יִתֵּן שֶׁאֶזְכֶּה לִרְאוֹת אֶת כָּל הַחֲלָקִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תִּכְתֹּב אִם יֵשׁ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת, וְכֵן מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת אִם ... הוּא בַּבַּיִת, הַאִם יֵשׁ הַיּוֹם יְשִׁיבַת מוֹעֵצָה מְקוֹמִית.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כב תשעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ה מַר־חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנְנִי מְצַטָּרֵף בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה, וּבָאתִי לְנַחֵם אוֹתְךָ.

הַמָּקוֹם יְנַחֵם אוֹתְךָ בְּתוֹךְ שְׁאָר אֲבֵלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם, וְלֹא

תּוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה עוֹד, וּכְבָר לֹא תֵּדַע מִשּׁוּם צַעַר וְצָרָה, אֶלָּא תָּמִיד יִהְיוּ בְּבֵיתְכֶם שְׂמָחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ה מַר־חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ, וּבֶאֱמֶת אַגִּיד לָךְ שֶׁאֲנַחְנוּ עֲדַיִן רְחוֹקִים מְאֹד מְאֹד לְעֵת עַתָּה מִקְנִיַּת שֶׁטַח, וְלִבְנוֹת מִבְנִים בִּשְׁבִיל הַתַּלְמוּד תּוֹרָה, וּבְוַדַּאי כְּשֶׁיַּגִּיעַ הַזְּמַן וּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז נִבְנֶה גַּם לַבָּנוֹת. וּמַה שֶּׁהוּא וְכוּ׳ מִתְפָּאֵר, שֶׁזֶּה יִהְיֶה לְבָנוֹת... וּלְבָנִים יִבְנוּ מִבְנִים חֲדָשִׁים... זֶה חֲלוֹם טוֹב, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּתְגַּשֵּׁם הַחֲלוֹם שֶׁלָּנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לִבְנוֹת מִבְנִים חֲדָשִׁים הֵן לִבְנוֹת, וּמִבְנִים חֲדָשִׁים לְבָנִים, וּבְוַדַּאי עַל יְדֵי תְּפִלָּה יְכוֹלִים לִפְעֹל הַכֹּל.

אוֹדוֹת הַבָּנוֹת שֶׁמִּתְחַצְּפוֹת וְצוֹעֲקוֹת וּמַפְרִיעוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, הָיוּ צְרִיכִים לְדַבֵּר בַּכְּתוֹת הַרְבֵּה מִדֶּרֶךְ אֶרֶץ, וְאִם אוּכַל לְתָרֵם עַל־יְדֵי מִכְתָּב כְּלָלִי — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתִּזְכִּי לְבָנִים צַדִּיקִים וּבָנוֹת צִדְקָנִיּוֹת, וּתְגַדְּלִי אֶת הַיְלָדִים בְּקַלּוּת, וְיִהְיוּ קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים בִּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית, דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשעד.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ה מַר־חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... וְ... שֶׁיִּחְיוּ נֶצַח.

אֶת הַקּוֹנְטְרֵס הַזֶּה ״מַסְפִּיק בְּעָיוֹת״ חִבַּרְתִּי עַכְשָׁו בָּעֶרֶב בִּזְרִיזוּת, וְאֵין אַתֶּם צְרִיכִים לְהַדְפִּיסוֹ בְּנִפְרָד, רַק לְהַכְנִיסוֹ בְּ״אוֹצַר־הַקּוֹנְטְרֵסִים״, חֵלֶק ט׳.

מָה אֹמַר לָכֶם! אֲנִי מְקַנֵּא בָּכֶם, שֶׁאוֹרוֹת צַחְצָחוֹת יֵדְפְּסוּ וְיִתְפַּשְׁטוּ בָּעוֹלָם, מִי הֶאֱמִין פַּעַם, שֶׁיַּגִּיעַ יוֹם, שֶׁאוֹרוֹת צַחְצָחוֹת יִהְיוּ כְּתוּבִים בְּעֵט בַּרְזֶל, וְיִתְפַּשְׁטוּ בָּעוֹלָם, אַשְׁרֵיכֶם וְאַשְׁרֵי חֶלְקְכֶם!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשעה.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ה מַר־חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ. וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁבָּנֶיךָ מַרְגִּישִׁים יוֹתֵר טוֹב, כִּי אֲנִי מִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲלֵיהֶם כָּל הַיּוֹם.

גַּם קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ שֶׁכָּתַבְתָּ אֵלַי בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה, וּתְשׁוּאוֹת חֵן שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לַעֲזֹר לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֵיךְ אֲנִי קָשׁוּר אֲלֵיכֶם, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַקֶּשֶׁר יִהְיֶה קֶשֶׁר שֶׁל קַיָּמָא בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

אוֹדוֹת הַבִּלְבּוּלִים שֶׁיֵּשׁ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת וְכוּ׳ וְכוּ׳, תַּאֲמִין לִי, כְּבָר אָמַרְתִּי לְ... שֶׁיִּתֵּן לְךָ מַפְתֵּחַ שֶׁל הָאָרוֹן־קֹדֶשׁ, אֲבָל דַּעַת לְנָבוֹן, שֶׁאֵין זֶה עֵצָה לְהַשְׁאִיר מַפְתֵּחַ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, כִּי פִּרְצָה קוֹרֵאת לַגַּנָּב וְכוּ׳ וְכוּ׳.

אוֹדוֹת ... תַּאֲמִין לִי, שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה צַעַר, שֶׁהוּא מִסְתּוֹבֵב בֵּינֵינוּ וְכוּ׳, אֲבָל שָׁמַעְתִּי, שֶׁלְּאַט לְאַט הוּא כְּבָר חָדַל לָבוֹא, וְזוֹ יְשׁוּעָה וְנֵס גָּדוֹל.

אוֹדוֹת וַעַד קְלִיטָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, תַּאֲמִין לִי, שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא הָיִיתִי דִּיקְטָטוֹר לְהִתְנַהֵג בְּצוּרָה כָּזוֹ, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה לָּשִׂית עֵצוֹת לְכָל זֶה.

וְאוֹדוֹת הַגַּבַּאי וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, לֹא כָּל דָּבָר אַתָּה צָרִיךְ לָקַחַת אִישִׁית, כִּי גַּם אוֹתִי דּוֹקְרִים בִּדְקִירוֹת, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְּהָשִׁיב.

אוֹדוֹת הַחֲלָקָה עַל סִפּוֹת, גַּם בָּזֶה תַּאֲמִין לִי, שֶׁקָּרָאתִי אֶת זֶה בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בְּאוֹר יַבְנְאֵל... וּבִכְלָל אֲנִי לֹא בְּתוֹךְ עִנְיַן הַחֲלָקָה, וְלָכֵן הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתָּדוּן אוֹתִי לְכַף זְכוּת, וְשֶׁלֹּא אֶהְיֶה מְעֹרָב בִּדְבָרִים כָּאֵלּוּ, כִּי מַסְפִּיק לִי צָרוֹת וּבְעָיוֹת מִפֹּה וּמִשָּׁם וּבְכָל מָקוֹם.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתִשְׁתֶּה הַרְבֵּה תֵּה, וְזֶה יוֹעִיל לְךָ, שֶׁיֵּצְאוּ מִמְּךָ הָאֲבָנִים מֵהַכְּלָיוֹת, כִּי הַשְׁתִּיָּה מְרֻבָּה שֶׁל תֵּה רוֹחֶצֶת אֶת הַכְּלָיוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה לַאֲהוּבִי, בְּנִי, יָנִיק וְחַכִּים ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ, שֶׁאַתָּה לוֹמֵד בְּהַתְמָדָה וּבְעִיּוּן רַב, כֵּן יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתּוֹסִיף חַיִל, וְתַעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה עַל בָּמֶתֵי הַתּוֹרָה וְהַיִרְאָה, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם, וְלֹא נִשְׁאָר מֵהָאָדָם רַק הַתּוֹרָה שֶׁלָּמַד, וּבִפְרָטִיּוּת בִּימֵי נְעוּרָיו, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קנב.): יְנִיקוּתָא כְּלִילָא דְּוַרְדָּא [עִקַּר יְפִי הַפֶּרַח בְּעוֹדוֹ בְּקַטְנוּתוֹ וּבְצְעִירוּתוֹ], וּבִפְרָט בְּגִילְךָ, הוּא הַגִּיל הֲכִי יָפֶה בַּחַיִּים, וְלֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לְנַצֵּל אֶת זֶה, וְעַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! אֶלָּא לְמַד בְּהַתְמָדָה רַבָּה. וּמַה טּוֹב בְּאִם תַּרְגִּיל עַצְמְךָ בִּכְתִיבָה, לִכְתֹּב סִכּוּם הַגְּמָרָא וְסִכּוּם הַמְפָרְשִׁים, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ לִזְכֹּר, כִּי מַה שֶּׁאָדָם כּוֹתֵב — נֶחֱקָק בְּזִכְרוֹנוֹ.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אִתָּנוּ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם, וְהַכֹּל מִתְנַהֵג בְּטוֹב, הַבַּחוּרִים כָּאן לוֹמְדִים בְּהַתְמָדָה רַבָּה.

אָבִיךָ הַמְאֻהָל לְךָ הַצְלָחָה רַבָּה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת...

פֹּה תְּקַבֵּל סַךְ מֵאָה שְׁקָלִים בַּעֲבוּר צְרָכֶיךָ.

כב תשעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אָל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ.

אוֹדוֹת מַחֲלַת צַהֶבֶת וְכוּ׳, זֶה מִסְתּוֹבֵב עַכְשָׁו בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבְוַדַּאי צְרִיכִים לָקַחַת חִסּוּנִים, וְאָסוּר לִהְיוֹת חָכָם בְּעֵינָיו כְּלָל, וְזֶה אֶחָד מֵהַטְּעָמִים שֶׁאֲנִי כָּל־כָּךְ מְבַקֵּשׁ שֶׁיִּהְיֶה נָקִי, כִּי הַנְּקִיּוּת שׁוֹמֶרֶת מִכָּל מִינֵי מַחֲלוֹת וְחֳלָאִים רָעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

אִם צְרִיכִים לִכְתֹּב מִכְתָּב לְאֶחָד אוֹדוֹת הַחִסּוּנִים אֶכְתֹּב, כִּי כָּאן תֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁמִּתְפָּרֶצֶת הַמַּחֲלָה הַזּוֹ צְרִיכִים חִסּוּן וְכוּ׳, אֲבָל לֹא

לְסִגּוֹר, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת הַחֶדֶר בִּשְׁבִיל זֶה, לֹא צְרִיכִים לְהַכְנִיס אֶת ... בְּפָנִיקָה וְכוּ׳, כִּי אָז תַּעֲשֶׂה מִזֶּה מַטְעֲמִים, רַק לוֹמַר כִּי אֲנִי אָמַרְתִּי שֶׁכֻּלָּם יִקְחוּ חִסּוּנִים.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִפִּךָ...

כב תשעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

יַעַן שֶׁשָּׁמַעְתִּי, שֶׁמִּסְתּוֹבֶבֶת עַכְשָׁו בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מַחֲלַת צַהֶבֶת, וּבִפְרָטִיּוּת בִּבְנֵי בְּרַק, וְעַכְשָׁו שָׁמַעְתִּי, שֶׁגַּם כַּמָּה מֵהַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ קִבְּלוּ אֶת זֶה, הָיָה מְאֹד מְאֹד נָחוּץ שֶׁכָּל הַבָּנוֹת וְהַבָּנִים שֶׁלָּנוּ יְקַבְּלוּ חִסּוּנִים נֶגֶד צַהֶבֶת, וּצְרִיכִים לִדְאֹג, שֶׁכָּל הַשְּׁרוּתִים בְּבֵית־הַסֵּפֶר יִהְיוּ נְקִיִּים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לְמִבְנִים מִשֶּׁלָּנוּ, הֵן בַּעֲבוּר הַבֵּית־סֵפֶר וְהֵן בַּעֲבוּר הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה, וְהַכֹּל בְּהִדּוּר רַב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה שָׁמַעְתִּי, שֶׁעוֹבֶרֶת עַכְשָׁו בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מַחֲלַת צַהֶבֶת, וּבִפְרָטִיּוּת בִּבְנֵי בְּרַק, וְעַכְשָׁו גַּם בֵּין הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ, וְלָכֵן הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן אִם יְכוֹלִים לְחַסֵּן אֶת הַיְלָדִים — הָיָה טוֹב מְאֹד, וְהָעוֹלֶה

עַל הַכֹּל לְבַקֵּשׁ אֶת ... שֶׁיִּשְׁטֹף אֶת הַשְּׂרוּתִים עִם אֶקוֹנוֹמִיקָה הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי זֶה עִנְיָן שֶׁל בְּרִיאוּת, וְהוּא מַמָּשׁ בִּכְלַל פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ, וּבִפְרָטִיּוּת לְמְבֻגָּרִים צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד.

וְכֵן רָצִיתִי לְעוֹרֵר, יַעַן שֶׁהַיְלָדִים לוֹמְדִים עַכְשָׁו בְּבִנְיַן "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", צְרִיכִים לִרְאוֹת שֶׁהַמְּקוֹם יִהְיֶה סָגוּר כָּל הַיּוֹם, שֶׁלֹּא יֵאֶרַע, חַס וְשָׁלוֹם, שׁוּם אָסוֹן, וְכֵן לִשְׁמֹר שֶׁלֹּא יַהַרְסוּ אֶת הַגִּנָּה וְכוּ׳.

הַמְאַחֵל לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה...

כב תשפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ.

אוֹדוֹת מַחֲלַת הַצַּהֶבֶת וְכוּ׳, בְּוַדַּאי שֶׁיִּקָּחוּ כָּל הַיְלָדִים חִסּוּנִים, וְזֶה עִנְיַן הֶכְרֵחִי, וְגַם אַתָּה תִּקַּח, אֲבָל אִשְׁתְּךָ תִּשְׁאַל לְרוֹפֵא מֶה עָלֶיהָ לַעֲשׂוֹת, כִּי אִשָּׁה בְּהֵרָיוֹן אָסוּר לָהּ לָקַחַת וְכוּ׳, אֲבָל טוֹב לִשְׁאֹל.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ, וּתְחַזֵּק אֶת אֲחֵרִים, שֶׁזֶּה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, כִּי בָּזֶה שֶׁמְּחַזְּקִים אֲחֵרִים, יֵשׁ גַּם לוֹ חִזּוּק.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

וְשָׁלוֹם לְאִשְׁתְּךָ תִּחְיֶה, קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבָהּ. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעַבְרִי אֶת הֶהֵרָיוֹן בְּקַלּוּת, וְתוֹלִידִי בְּנָקֵל. וְהָיָה טוֹב מְאֹד שֶׁבְּמֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי הֶהֵרָיוֹן, תִּהְיִי רְגִילָה לוֹמַר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁזֶּה שִׁדּוּד הַטֶּבַע וְהַמְשָׁכַת יְשׁוּעוֹת רַבּוֹת.

כב תשפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ו חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם לִידִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת כָּל מִכְתָּבֵיךְ.

אוֹדוֹת הַמְּקֻוֶה, לְדַעְתִּי, עַכְשָׁו שֶׁיֵּעָשׂוּ חִמּוּם חָדָשׁ, אַתָּה יָכוֹל לְתְלוֹת קֻפָּה בַּמְּקֻוֶה וּלְבַקֵּשׁ שֶׁקֶל לְכָל יוֹם, וּלְדַעְתִּי, אַף אֶחָד לֹא יַחֲלֹק עַל זֶה, אַדְרַבָּה, תֹּאמַר שֶׁיֵּשׁ הוֹצָאוֹת מְכוֹנָה חֲדָשָׁה, וְכֵן מַיִם וְנִקָּיוֹן וְכוּ׳.

מָה אֹמַר לְךָ! הַזְּכוּת הַזּוֹ לְהִתְעַסֵּק עִם עֲשֵׂרֶת מִקְוֶה לְזַכּוֹת אֶת נְשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְזוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה לְהַנְשָׁמָה — לְזַכּוֹת אֶת נְשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בִּטְבִילַת מִקְוֶה, וַאֲנִי עָסַקְתִּי בָּזֶה כַּמָּה שָׁנִים, וְהָיָה לִי עֵסֶק גָּדוֹל בָּזֶה כַּאֲשֶׁר יְסַפְּרוּ לְךָ הָאַבְרֵכִים שֶׁלָּמְדוּ אֶצְלִי בְּהְיוֹתָם בַּחוּרִים צְעִירִים, וְעַל־כֵּן אַל תִּמְסֹר אֶת הַמְּצָוָה הַזּוֹ לְאַף אֶחָד בָּעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת שֶׁקֶל שֶׁיְּשַׁלֵּם כָּל אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁמְּשַׁלְּמִים בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁקִּבַּלְתָּ מִמֶּנִּי אֶת הַקּוּנְטְרֵס, וּכְבָר תַּקְתַּקְתֶּם אֶת זֶה, וְסִדַּרְתֶּם אֶת זֶה בְּסִדְרַת ״אוֹצַר הַקּוּנְטְרֵסִים״, חֵלֶק ט׳.

מָה אֹמַר לָכֶם! אֵין מִלִּים בְּפִי לְהַסְבִּיר לָכֶם אֶת גֹּדֶל מַעֲלַת הַפָּצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הַזְּכוּת הַזּוֹ בְּוַדַּאי תָּגֵן עָלֶיךָ וְעַל יְלָדֶיךָ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

מָה אֹמַר לְךָ! מִי הֶאֱמִין, שֶׁאוֹרוֹת צַחְצָחוֹת כָּאֵלּוּ, גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה כָּזוֹ, שֶׁיָּכוֹל לְהַכְתִּב וּלְהֻרְשֵׁם בְּעֵט בַּרְזֶל, וְיֵדַפֵּס וְיוּפַץ בֵּין אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי הֲרֵי כָּל דִּבּוּרֵינוּ הוּא רַק גִּלּוּי אֱלֹקוּת, אֵין אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים דִּבּוּרִים אֲחֵרִים, רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן רָאוּי לָכֶם לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקְכֶם, ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שָׁם גּוֹרָלְכֶם.

הָעִקָּר חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהוֹצִיא אֶת הַמְּרִירוּת וְהָעַצְבוּת מִמְּךָ, כִּי זֶה לֹא יָבִיא אוֹתְךָ לְשׂוּם דָּבָר, וְעַצְבוּת הִיא הַסִּטְרָא אַחֲרָא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׂוֹנֵא אוֹתָהּ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מח); וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאַל תִּכָּנֵס בְּשׂוּם לְחָצִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַרְחִיב לְךָ, שֶׁתּוּזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַחוֹבוֹת שֶׁנָּפַלְתָּ אֲלֵיהֶם, וְתָמִיד תִּזְכֹּר כַּמָּה אַלְפֵי וְרִבְבוֹת אֲנָשִׁים חַיָּבִים חוֹבוֹת עַל שְׁטֻיּוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאַשְׁרֵינוּ שֶׁנִּתְפַּסְנוּ בְּדִבְרֵי תוֹרָה, שֶׁכָּל הַחוֹבוֹת וְהַבְּלְבּוּלִים שֶׁלָּנוּ הָיוּ רַק בַּעֲבוּר הַפָּצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, אַשְׁרֵינוּ!

רְאֵה לְכְתֹּב לִי, וּמַמָּשׁ תְּחַיֵּנִי. וּמַה בְּקֶשֶׁר הַסֵּפֶר ״נֵר לְהַצַּדִּיק״ וְעִם יֶתֶר הַסְּפָרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה שָׁמַעְתִּי שֶׁאַתָּה נִמְצָא עַכְשָׁו בְּיַבְנְאֵל, מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לְעוֹרֵר אוֹתְךָ, וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד אוֹתְךָ, שֶׁתִּתְקַח אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתֵצֵא מֵהַקְּטָנוּת שֶׁלְּךָ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה גְּדוֹלָה בֵּין בְּגַשְׁמִיּוּת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוּת.

הִנֵּה הִדְפַּסְנוּ עַכְשָׁו אַלְפַּיִם וַחֲמֵשׁ־מֵאוֹת סִפְרֵי "נֵר לְהַצַּדִּיק" עַל חֲנֻכָּה, וֶהֱיוֹת שֶׁלִּפְנֵי שָׁנָה הֵפַצְתָּ יוֹתֵר מֵאֶלֶף סְפָרִים אַתָּה לְבַד, לָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁגַּם הַשָּׁנָה תִּקַּח עַל עַצְמְךָ לְהָפִיץ לְכָל הַפָּחוֹת אֶלֶף סְפָרִים, וְתֵצֵא עִם כֹּחַ גָּדוֹל בַּהֲפָצָה, וּבִפְרָט בֵּין הַחֲרֵדִים, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ מְאֹד מְאֹד. וְהָעִקָּר אַל תִּירָא וְאַל תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי סוֹף כָּל סוֹף תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ"ז חֶשְׁוָן ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לְהָפִיץ אֶת הַסְּפָרִים הַמְכֻרָכִים, וּבִפְרָטִיּוּת סֵפֶר הַנִּפְלָא "נֵר לְהַצַּדִּיק", שֶׁנִּדְפַּס עַכְשָׁו לִכְבוֹד חֲנֻכָּה. וְטוֹב מְאֹד, שֶׁתֵּלֵךְ אֵצֶל חֲרֵדִים דַּיְקָא, וּתְמַלֵּא אֶת כָּל הַשְּׁכוּנוֹת הַחֲרֵדִיּוֹת עִם הַסֵּפֶר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהִיא זְכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד.

הָעִקָּר רְאֵה לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ בַּעֲבוּר הַפָּצָה, וְתֵדַע שֶׁיֵּשׁ לְךָ שִׁדּוּךְ טוֹב, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיָּבוֹא הָרֶגַע הַנָּכוֹן, וְאָז תִּתְחַתֵּן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַבֵּן, בְּוַדַּאי אֲנִי מִתְפַּלֵּל עָלָיו שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּתוֹךְ שְׁאָר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל.

אִם אֶפְשָׁר, תֵּלְכוּ כֻּלָּם לָקַחַת חִסּוּנִים נֶגֶד צַהֶבֶת.

הַהֶכְרֵחַ לְךָ לוֹמַר, שֶׁאֲנִי מְזָרֵז וּמְעוֹרֵר תָּמִיד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל עִנְיַן הַנְּקִיּוּת, וּכְבָר דִּבַּרְתִּי מִזֶּה הַרְבֵּה מְאֹד, וְכֵן נִדְפְּסוּ מִמֶּנִּי הַרְבֵּה דִּבּוּרִים, שֶׁדִּבַּרְתִּי בְּעִנְיַן הַנְּקִיּוּת.

אוֹדוֹת עֶצֶם הַמַּחֲלָה, גַּם כָּאן בְּאַרְצוֹת־הַבְּרִית זֶה מִתְפַּשֵּׁט עַכְשָׁו וְכוּ׳, וּבְיוֹתֵר הוּא עַכְשָׁו בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וּבִפְרָט בִּבְנֵי־בְּרַק וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אַל תַּחְשְׁבוּ שֶׁזֶּה רַק אֶפְדֶּמְיָה, חַס וְשָׁלוֹם, אֶצְלֵנוּ יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁמִּישֶׁהוּ הֵבִיא אֶת זֶה מִבְּנֵי־בְּרַק לְכָאן וְכוּ׳, וּכְבָר עוֹרַרְתִּי אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּקְחוּ אֶת הַיְלָדִים לְחִסּוּנִים, כִּי עִם צַהֶבֶת לֹא מְשַׂחֲקִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם, שֶׁתִּהְיוּ כֻּלְּכֶם בְּרִיאִים, וַאֲנִי מִתְפַּלֵּל עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁכֻּלָּם יִהְיוּ בְּרִיאִים, וְשֶׁיִּהְיֶה כְּבָר שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְאַחְוָה בֵּין כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכֶּה כְּבָר לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, שֶׁהוּא קוֹל הַחֶסֶד, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה כְּבָר לִגְאֻלָּה אֲמִתִּית וְהַשְׁלֵמָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנְכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַדּוּ״חַ בָּעִנְיַן הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה. יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ מְאֹד מְאֹד. וְזֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד שֶׁתַּעֲשֶׂה אַסְפַלְטְ, כָּךְ שֶׁלֹּא יִהְיֶה אַף פַּעַם בּוֹץ, וְרוֹאִים בְּחוּשׁ אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ עוֹזֵב אוֹתָנוּ, וּבְוַדַּאי אִם נִהְיֶה חֲזָקִים בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, יֶשְׁפְּעוּ עָלֵינוּ נִסִּים נִגְלִים, כִּי אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה נִסִּים בִּמְקוֹם מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ מְאֹד עַל מִדַּת הָאַהֲבָה וְהָאַחְדוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ תָּמִיד.

נָא וְנָא רְאֵה לְדַבֵּר הָרַבֵּה הֵן עִם הַנָּשִׁים וְהֵן עִם הַגְּבָרִים בְּעִנְיַן אַהֲבָה וְאַחְדוּת שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְכֵן בְּעִנְיְנֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁיִּהְיוּ חֲזָקִים בָּזֶה, אָז יַצְלִיחוּ מְאֹד מְאֹד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ וּבְעַד אִשְׁתְּךָ, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְתַצְלִיחוּ בְּכָל דַּרְכְּכֶם, וּתְבַשְּׂרוּ לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ז חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל מִשְׁפַּחַת ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּכֶם.

וְהִנְנִי מְבָרֵךְ אֶתְכֶם בְּבִרְכַּת "יְשׁוּב טוֹב", שֶׁזְּכִיתֶם לְהִכָּנֵס לָגוּר בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם פֹּה שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְתִרְווּ רֹב נַחַת מִיַּלְדֵיכֶם, וּתְגַדְּלוּ אוֹתָם יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים, וְלֹא יֶחְסַר לָכֶם שׁוּם דָּבָר.

נָא וְנָא רָאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל — בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עוֹבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם. וְרַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עח): הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא גֶּשֶׁר צַר מְאֹד, וְהַכְּלָל וְהָעִקָּר שֶׁלֹּא יִתְפַּחֵד כְּלָל, וּצְרִיכִים לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֶת דִּבּוּרִים אֵלּוּ, וְאָז מַצְלִיחִים מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשפח.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְרַ תּוֹלְדוֹת, כ"ז חֶשְׁוָן ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אִם אַתָּה יָכוֹל לְסַדֵּר לִי בְּדִיּוּק אֶת הַחֶשְׁבּוֹן כַּמָּה אֲנִי חַיָּב לְאַרְנוֹנָה, כִּי אֲנִי רוֹצֶה לְשַׁלֵּם אֶת זֶה, כִּי חֲבָל שֶׁיַּעֲלֶה רִבִּית וְרִבִּית דְּרִבִּית וְכוּ' וְכוּ', וְזֶה סְתָם כֶּסֶף לָרִיק. וְרַבֵּנוּ זַ"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל דָּבָר זֶה, וְאָמַר, שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד עַל הַכֶּסֶף. וְעַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, שֶׁתְּבָרֵר בְּדִיּוּק כַּמָּה אֲנִי חַיָּב לְאַרְנוֹנָה, וְאֶשְׁתַּדֵּל לְשַׁלֵּם אֶת זֶה, וְדַעַת לָנָבוֹן, שֶׁתַּעֲשֶׂה אֶת הַחֶשְׁבּוֹן, שֶׁבְּקוֹמָה שְׁלִישִׁית בִּכְלָל לֹא צָרִיךְ לְשַׁלֵּם, כִּי זֶה בֵּית־מִדְרָשׁ, וְכֵן בַּדִּירָה שֶׁלִּי רַק הֵיכָן שֶׁגָּרִים כְּמוֹ שֶׁדִּבַּרְנוּ, וְלֹא מֵהַצִּבּוּרִי, וְאֶהְיֶה לְךָ אָסִיר תּוֹדָה, אִם אַתָּה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה מַה

שֶׁיּוֹתֵר מַהֵר, כִּי אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִהְיוֹת חַיָּב אַרְנוֹנָה, וּבִפְרָט שֶׁעוֹד מְעַט נִכְנֶסֶת שָׁנָה חֲדָשָׁה לְמִסְפָּרָם, וְלָמָּה לִי לִהְיוֹת חַיָּב כְּבָר שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

גַּם מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁתִּכְתֹּב לִי מַה יָּצָא מֵהַפְּגִישָׁה עִם ... וְכוּ', הֵם שְׁכְנָעוּ אוֹתוֹ וְכוּ'.

גַּם תִּכְתֹּב לִי מְאֹד מְאֹד דָּחוּף מַה יִּהְיֶה בְּעִנְיַן הַפִּרְסוּם, כִּי רָצִיתִי כְּבָר לִגְמֹר גַּם עִם זֶה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אָל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּבֶאֱמֶת בָּדַקְתִּי, שֶׁאֵין לָנוּ קוּנְטְרֵס כָּזֶה, וְעַד הָעֶרֶב יִהְיֶה לְךָ דֶּרֶךְ הַפַּקְס, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְעַכֵּב הַדְּפָסַת ״אוֹצַר הַקוּנְטְרֵסִים״ חֵלֶק ט׳.

הָעִקָּר רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם מְאֹד מְאֹד בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת רְגוּעִים וְסַבְלָנִיִּים. וְאוֹדוֹת הַבֵּן ... טוֹב לִקְנוֹת לוֹ אֵיזֶה מִשְׂחָק שֶׁיְּעַנְיֵן אוֹתוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה עָסוּק, אִם אֲפְשָׁר אֲפִלּוּ מְכוֹנַת תִּקְתּוּק קְטַנָּה, לְהַרְגִּיל אוֹתוֹ בְּדָבָר זֶה, וְזֶה יְקָרֵר אֶת עֲצַבָּיו וְכוּ', הָעִקָּר לֹא לִדְחֹק עָלָיו כְּלָל, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יֵרֵד מִמֶּנּוּ כָּל הַלַּחַץ, תַּאֲמִינוּ לִי, שֶׁזּוֹ הָעֲבוֹדָה הַכִּי קָשָׁה בַּבַּיִת, וְאִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי, אַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר מְאֹד עַל שְׁנֵי נוֹשְׂאִים, שֶׁזֶּה הַהֶכְרֵחִי בַּדּוֹר הַזֶּה: א. שְׁלוֹם־בַּיִת, וְאֵיךְ לְהִתְנַהֵג, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם. ב. בְּעִנְיַן חִנּוּךְ וְגִדּוּל הַיְלָדִים, וְאֵיךְ שֶׁצְּרִיכִים סַבְלָנוּת וַעֲצַבִּים וְכוּ' בִּשְׁבִילָם, וְעַל

נוֹשֵׂא זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה לְדַבֵּר, כִּי שְׁנֵי נוֹשְׂאִים אֵלּוּ, הֵם מַמָּשׁ צַו הַשָּׁעָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁהִכְנַסְתָּ בִּי בָּזֶה שֶׁכָּתַבְתָּ, וּמַמָּשׁ הֶחֱיֵיתָ אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל הַמִּשְׁפָּחָה, וּבֶאֱמֶת כָּךְ הוּא אֵצֶל כָּל בָּחוּר יְשִׁיבָה, הוּא יַהֲלוֹם רַק מְכֻסֶּה וְכוּ׳, וּמִי שֶׁמּוֹרִיד אֶת הַהֶעְלֵם וְהַהֶסְתֵּר וְהַכִּסּוּי, אָז נִתְגַּלֶּה הַיֹּפִי וְהַפְּאֵר שֶׁלּוֹ.

וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מוֹדֶה לְךָ עַל אֲשֶׁר אַתָּה לוֹמֵד עִם בְּנִי, וּרְאֵה לְהַמְשִׁיךְ, כִּי הוּא נָחוּץ לָזֶה, וּבִפְרָטִיּוּת לְדַבֵּר עִמּוֹ וּלְחַזֵּק אוֹתוֹ עִם מִלָּה טוֹבָה, שֶׁזֶּה יוֹתֵר מֵהַכֹּל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ בְּדַרְכְּךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת אֶת שְׁלוֹם אִשְׁתְּךָ וּמָה אָמְרוּ הָרוֹפְאִים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּתְעַבֵּר הַכֹּל בְּכִי טוֹב. וְהָיָה טוֹב מְאֹד אִם

תֹּאמְרוּ שְׁנֵיכֶם שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁזּוֹ סְגֻלָּה לְשִׁדּוּד הַטֶּבַע, וִיהִי רָצוֹן שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה לָכֶם נִסִּים נִגְלִים, וּתְבַשְּׂרוּ לִי בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ עוֹד הַיּוֹם...

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת אִשְׁתְּךָ, שֶׁלֹּא תִּפְחַד וְלֹא תִּירָא כְּלָל, כִּי הַכֹּל יַעֲבֹר בְּקַלּוּת וּבְכִי טוֹב.

כב תשצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לְדַבֵּר עִמְּךָ, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, כִּי כָּל עִנְיָנֵנוּ הוּא רַק מֶשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית לְבַד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אַף פַּעַם לֹא קִבַּלְתִּי מֵאַף אֶחָד סְכוּמִים כָּאֵלּוּ וְכוּ׳, וְרוֹאִים אֵיךְ הַכֶּסֶף הוֹלֵךְ וְכוּ׳, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בִּמְקוֹם זֶבֶל וְכוּ׳, מְשֻׁגָּע וּמְטֹרָף וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְרוֹאִים אֶת הַחֲנֻפָּה אֵיךְ שָׂרְצִים אַחֲרָיו וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אַתָּה רְאֵה לַעֲשׂוֹת אֶת שֶׁלְּךָ, תִּשְׁלַח עוֹד הַיּוֹם אֶת הַסְּפָרִים לִידִידֵנוּ ... נֵרוֹ יָאִיר, וְהוּא כְּבָר יְטַפֵּל מִזֶּה, וְיוֹתֵר מִזֶּה אֵין לָנוּ מַה לַּעֲשׂוֹת, רַק לִבְטֹחַ בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּפִי רְצוֹנוֹ וּכְפִי מַה שֶּׁטּוֹב בַּעֲדֵנוּ. תַּאֲמִין לִי, שֶׁסֵּפֶר אֶחָד ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ לְהַדְפִּיס, זֶה שָׁוֶה יוֹתֵר מִמִּלְיוֹן דּוֹלָר, בְּלִי שׁוּם גֵּזְמָא, וּבְוַדַּאי יַרְחִיב לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיִהְיֶה לְךָ שֶׂפַע גָּדוֹל לְשַׁלֵּם אֶת כָּל חוֹבוֹתֶיךָ, וְנִזְכֶּה לְהַדְפִּיס וְלַחֲזֹר וּלְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסְּפָרִים פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

כב תשצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ח חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶת הַשִּׁעוּר הַלַּיְלָה, שֶׁדִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה עַל־פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמ״ב, וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ בְּעִנְיַן הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבָּא עַל־יְדֵי הַכְּסוּפִין וְהָרְצוֹנוֹת הַחֲזָקִים וְכוּ׳, וְתַאֲמִין לִי, שֶׁמֵּאָז שֶׁהִתְחַלְתִּי לְהַדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים, לֹא הָיָה מִי שֶׁיַּעֲזֹר לִי כְּלָל, אֲפִלּוּ בִּפְרוּטָה, וְאַף שֶׁלְּכֻלָּם עָזְרוּ, לִי לֹא רָצוּ לַעֲזֹר בְּשׁוּם כֶּסֶף שֶׁבָּעוֹלָם, אַף פַּעַם לֹא עוֹדְדוּ אוֹתִי עִם אֵיזוֹ מִלָּה טוֹבָה וְכוּ׳, אַדְרַבָּה תָּמִיד הָיָה לִבְנֵי־אָדָם בִּקֹּרֶת עָלַי, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן עֲזָרָנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם, וְעָסַקְתִּי בְּהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל כָּל הַשָּׁנִים תַּחַת מָטָר שֶׁל מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת וְכוּ׳, וּבִקֹּרֶת וְכוּ׳, וְהַשְׁפָּלוֹת וְכוּ׳ כַּיָּדוּעַ לַכֹּל, עִם כָּל זֹאת הִבְלַגְתִּי עַל הַכֹּל וְהִמְשַׁכְתִּי, וְאַף שֶׁכָּאַב לִי מְאֹד מְאֹד, שֶׁבְּכָל פַּעַם יָצָא אֶחָד מִבֵּין תַּלְמִידַי גַּם־כֵּן לַחֲלֹק עָלַי... וְגַם הוּא נִתְהַפֵּךְ לִהְיוֹת נֶגְדִּי, וְעָשָׂה לִי הֶזֵּקִים גְּדוֹלִים גַּם בְּגַשְׁמִיּוּת, עִם כָּל זֹאת לֹא הִסְתַּכַּלְתִּי עַל כְּלוּם, וְאַף שֶׁכָּאַב לִי מְאֹד, עִם כָּל זֹאת הִמְשַׁכְתִּי לְהַדְפִּיס וּלְהָפִיץ, וְאַף שֶׁעָשׂוּ חֵרֶם עָלַי... וְלֹא דִּבְּרוּ עִמִּי שָׁנִים עַל גַּבֵּי שָׁנִים עַד הַיּוֹם... כַּיָּדוּעַ לְךָ, עִם כָּל זֹאת הִכְנִיס בִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזוּת וְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה כָּזוֹ, שֶׁאֲנִי מְצַפְצֵף עַל הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, וְלֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם דָּבָר, אֲנִי אַדְפִּיס אֲפִלּוּ בְּלִי שׁוּם פְּרוּטָה, רַק עִם תִּקֻּף הָרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים וְכוּ׳, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּרַחֲמַי לֹא יַעֲזֹב אוֹתִי, כַּאֲשֶׁר לֹא עָזַב אוֹתִי עַד הַיּוֹם, מַמָּשׁ מִכְּלוּם כְּלוּם מַמָּשׁ, עָזַר לִי, מֵאַשְׁפּוֹת יָרִים אֶבְיוֹן כָּמוֹנִי, וְכָל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לְךָ לְמַעַן לְחַזֵּק אוֹתְךָ, אֲנַחְנוּ עָשִׂינוּ אֶת שֶׁלָּנוּ,

וְשָׁלַחְנוּ שָׁלִיחַ אֶת ... גֵּרוּ יָאִיר, וַעֲכְשָׁו שֶׁיִּגָּמֵר עַל־יְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין לָנוּ לַחֲנֹךְ אֶת שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּמַה שֶּׁצָּרִיךְ לָבוֹא אֵלֵינוּ מִמֵּילָא יָבוֹא, וּמַה שֶּׁלֹּא צָרִיךְ לָבוֹא אֵלֵינוּ — לֹא יוֹעִיל וְלֹא יַעֲזֹר שׁוּם הִשְׁתַּדְּלוּת שֶׁבָּעוֹלָם. וְלָכֵן רְאֵה, יְדִידִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֶפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, תַּאֲמִין לִי, שֶׁלִּזְכוֹת לְהַדְפִּיס חֵלֶק אֶחָד "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" מִכְּתַב יָד, זֶה יוֹתֵר שָׁוֶה מִכָּל הוֹן שֶׁבָּעוֹלָם, הָיוּ יָמִים שֶׁמַּמָּשׁ רָצוּ לַחֲנֹק אוֹתִי וְכוּ', וְלֹא הָיָה חָסֵר לְמִתְנַגְּדֵי כֶּסֶף, מַמָּשׁ הוֹן תּוֹעָפוֹת, וְהִתְפָּאֵר בָּרַבִּים, שֶׁיַּחֲנֹק אוֹתִי וְאֶת כָּל הַדְּפָסָה שֶׁלִּי... וּפִתְאוֹם קָרְאוּ אוֹתוֹ לְמַעְלָה... וְהוּא כְּבָר תַּחַת הָאֲדָמָה זֶה חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה... וְצוֹמְחִים עָלָיו עֲשָׂבִים, וַאֲנִי לֹא מְסַפֵּר לְךָ אֵיזוֹ גְּזֵמָא, כִּי כָּךְ הָיָה הַסִּפּוּר בַּמְּצִיאוּת, שֶׁהִפְסִיד לִי רִבְבוֹת דּוֹלָרִים, כָּל סֵפֶר שֶׁהִדְפַּסְתִּי, הָלַךְ וְהִדְפִּיס אוֹתוֹ סֵפֶר, וְרָצָה לְשַׁבֵּר אוֹתִי בְּגֶשֶׁם וּבְרוּחַ וְכוּ', וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לִי, וְהִכְנִיס בִּי תְּשׁוּקָה כָּזוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזָכִיתִי לְהַרְגָּשָׁה כָּזוֹ בְּעִנְיְנֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, עַד שֶׁשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם לֹא הָיְתָה יְכוֹלָה וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לְשַׁבֵּר אוֹתִי כְּלָל, וּמָה הָיָה בַּסּוֹף? כָּל אֵלּוּ שֶׁקָּמוּ עָלַי, לְבַסּוֹף נָפְלוּ לְגַמְרֵי וְכוּ' וְכוּ', וּתְהִלָּה לָאֵל, מִמֶּנִּי נִשְׁאֶרֶת יְרֻשָּׁה כָּזוֹ, שֶׁמְּעַט זָכוּ לָזֶה.

וְלָכֵן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְעוֹד תִּרְאֶה שֶׁיָּבוֹאוּ אֵלֶיךָ מִלְיוֹנִים דּוֹלָרִים, שֶׁפַּע כָּזֶה שֶׁלֹּא תֵּאָרֵתָּ כְּלָל.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כב תשצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ"ח חֶשְׁוָן ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת קֻפָּה לַמְּקֻוֶה, תִּבְנֶה אֶת זֶה בְּתוֹךְ הַקִּיר, שֶׁלֹּא יוּכְלוּ

לְהוֹצִיא אֶת זֶה, וְרָאוּי שֶׁכָּל אֶחָד יִתֵּן שֶׁקֶל אֶחָד לְיוֹם, כִּי עוֹלֶה מַיִם וְנַקָּיוֹן וְכוּ׳, וְזֶה לֹא נוֹרָא, הָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לָתֵת צְדָקָה, וְזֶה שֶׁמְּשַׁלְּמִים לְהַמִּקְוֶה, זֶה גַּם־כֵּן בִּכְלַל צְדָקָה, וּצְרִיכִים לִכְתֹּב: ״תְּשַׁלֵּם דְּמֵי מִקְוֶה, וְאַל תִּהְיֶה טוֹבֵל וְשֶׁרֶץ בְּיָדְךָ״, כִּי צְרִיכִים לַעֲמֹד חָזָק עַל זֶה, כִּי חֶבֶל עַל הַכֶּסֶף שֶׁל הַמַּיִם וְכוּ׳, וּמֵאַיִן נְשַׁלֵּם אֶת זֶה, וְכֵן שְׁאָר צְרָכִים, נְקִיּוֹן וְחִמּוּם וְכוּ׳, וַאֲנִי מָלֵא חוֹבוֹת עַל צָרְכֵי שַׁבָּת וְכוּ׳, וְלָכֵן מֵהָרָאוּי, שֶׁכָּל אֶחָד יְשַׁלֵּם שֶׁקֶל אֶחָד, וְזֶה לֹא נוֹרָא.

גַּם שֶׁלֵּט לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ תַּעֲשֶׂה כִּרְצוֹנְךָ, וְכֵן לְהַזְהִיר שֶׁיְּכַבּוּ אֶת הָאוֹר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה דָּלוּק בְּחִנָּם כְּשֶׁאֵין בְּנֵי־אָדָם.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת...

כב תשצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, כ״ט חֶשְׁוָן ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁהַכֹּל מִסְתַּדֵּר עִם אִשְׁתְּךָ, וְהַכֹּל יַעֲבֹר וְכוּ׳, וְתִזְכֶּה לְהוֹלִיד בְּנֶקֶל, אַתָּה צָרִיךְ רַק לְחַזֵּק אוֹתָהּ הַרְבֵּה, כִּי בְּמַצָּב כָּזֶה הָאִשָּׁה מְאֹד מְאֹד מִתְפַּחֶדֶת מַה יִּהְיֶה וְכוּ׳ וְאֵיךְ יִהְיֶה וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ הַבַּעַל לְחַזְּקָהּ וּלְאַמְּצָהּ מְאֹד, שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה בְּסֵדֶר.

אִם אֶפְשָׁר לִגְמֹר אֶת ״אוֹר יַבְנְאֵל״ חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי חֶבֶל שֶׁיַּעֲבֹר חֹדֶשׁ בְּלִי זֶה, וּבִפְרָט שֶׁיֵּשׁ שָׁם הַרְבֵּה חִזּוּק לְ... גֵּרוֹ יָאִיר, הֵן בְּעִנְיַן הַהוֹרָאוֹת קֶבַע וְכוּ׳.

אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁבְּתוֹךְ בִּלְבּוּלְךָ תּוּכַל לִמְצֹא אֵיזֶה עֵת וּזְמַן עַל זֶה.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִכֶּם...

כב תשצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד חִכִּיתִי לְמִכְתָּב מִמְּךָ לִשְׁמֹעַ דו״ח אֵיךְ עָבְרָה הַשַּׁבָּת.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב כְּלָלִי, שֶׁתִּתְלֶה אֶת זֶה עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת, וְכֵן תִּמְסֹר אֶת הַמִּכְתָּב לְ... כִּי הִיא עָשְׂתָה אִתָּנוּ חֶסֶד גָּדוֹל, כִּי אַחֶרֶת הָיִינוּ צְרִיכִים לָלֶכֶת לְבֵית־חוֹלִים, כָּךְ שָׁמַעְתִּי מִכַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתְּסַדֵּר אֶת הַמְּקוֹם עַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ בִּזְכוּת זֶה, שֶׁתִּזְכֶּה שֶׁתִּטְבֹּל נִשְׁמָתְךָ בַּמְּקוֹם הָעֶלְיוֹנָה, בְּשַׁעַר נ׳ שֶׁל הַבִּינָה, שֶׁהוּא גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּתַכְלִית הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

אֵין מִלִּים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל הַחֶסֶד שֶׁאַתְּ גּוֹמֶלֶת לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּדְבַר הַחִסּוּנִים נֶגֶד צַהֶבֶת, וְאַתְּ יוֹצֵאת מִדַּרְכֵּךְ וְעוֹזֶרֶת לָהֶם.

אֲנִי אִישִׁית הִזְהַרְתִּי אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁיָּבִיא אֶת הַיְלָדִים לְחַסֵּן נֶגֶד צַהֶבֶת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָךְ בְּרִיאוּת הַשְׁלֵמָה וּלְבַעְלֵךְ הַיָּקָר,

וְתִרְווּ רֹב נַחַת מֵהַיְלָדִים וּמֵהַנְּכָדִים, וּתְבַשְּׂרוּ לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשצח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת, ב׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ בְּעֶרֶב שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי לֹא הָיָה הַפְנַאי לַהֲשִׁיבְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד כִּרְצוֹנְךָ.

אוֹדוֹת הַחִסּוּנִים בְּוַדַּאי אַתָּה צוֹדֵק וְכוּ׳, צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר שֶׁיְּקַבְּלוּ אֶת הַחִסּוּנִים, כִּי אַחֶרֶת מִשְׁרָד הַבְּרִיאוּת עָלוּל לִסְגֹּר, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת הַבֵּית־סֵפֶר וְהַתַּלְמוּד־תּוֹרָה, וְאָסוּר לִהְיוֹת חָכָם בִּדְבָרִים כָּאֵלּוּ, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד עַל הַחִסּוּנִים, וּבְפָרָט בַּדּוֹר הַזֶּה שֶׁיֵּשׁ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַחֲלוֹת, לֹא עָלֵינוּ, צְרִיכִים לִשְׁמֹר שֶׁהַיְלָדִים יְקַחוּ אֶת הַחִסּוּנִים, וּבִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים לֹא מַכְנִיסִים בִּכְלָל יְלָדִים שֶׁלֹּא חִסְּנוּ אֶת עַצְמָם, וּבְפָרָט עַכְשָׁו, שֶׁהָיְתָה צַהֶבֶת, צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר, שֶׁלֹּא יִדְבַּק אֶחָד מֵהַשֵּׁנִי.

וְדַעַת לְנָבוֹן, שֶׁצְּרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִרְאוֹת, שֶׁיִּהְיוּ הַשֵּׁרוּתִים נְקִיִּים וְכוּ׳, וְכֵן הַכְּלֵי מַאֲכָל וְכוּ׳, שֶׁיִּהְיוּ נְקִיִּים בְּתַכְלִית הַנְּקִיּוּת, כִּי דֶּרֶךְ זֶה מְדַבֶּקֶת הַמַּחֲלָה הַזּוֹ, לֹא עָלֵינוּ.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּשָׁבוּעַ זֶה כְּבָר תּוּכְלוּ לְהִכָּנֵס בַּמִּבְנֶה שֶׁל הַתַּלְמוּד־תּוֹרָה, וְיִתְרַחֵב לָכֶם.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתֹאמַר לָהֶם אֶת הַשְּׁעוּרִים, הֵן לִגְבָרִים וְהֵן לְנָשִׁים, שֶׁזֶּה מְאֹד מְאֹד הֶכְרֵחִי, וּבְפָרָט בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת הַחֲמוּרוֹת, וּבְהִלְכוֹת טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁהִיא בִּכְרִיתוּת,

וּצְרִיכִים לַחֲזוֹר עֲלֵיהֶם פַּעַם אַחַר פַּעַם, כִּי לֹא מַסְפִּיק שֶׁלָּמְדוּ כְּבָר פַּעַם אַחַת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל, שֶׁתַּצְלִיחַ בִּמְשִׁימָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, וּבִזְכוּת שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בְּצָרְכֵי הָרַבִּים, תִּזָּכֶה לִילָדִים יְרֵאֵי הַשֵּׁם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תשצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְתַאֲמִין לִי, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאֲנִי לֹא רוֹאֶה בְּפֹעַל אֶת ... שֶׁיּוֹשֵׁב בְּרֹאשׁ הַמּוֹעֲצָה הַדָּתִית, אֲנִי מְפַחֵד מֵהַטְּמָאָה הַזּוֹ, הֵן אֱמֶת שֶׁקִּבֵּל הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, מַכָּה חֲזָקָה, אֲבָל זוֹ טֻמְאָה כָּזוֹ עִם כֹּחוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁעַדַיִן לֹא הָיְתָה לִי אַף פַּעַם מִלְחָמָה כָּזוֹ, וְאַף שֶׁהָיְתָה עָלַי הָרִבְּה מַחֲלֹקֶת מֵהַכֶּלֶב הַשָּׁחוֹר וּמְרָעָיו, שֶׁעַד הַיּוֹם כָּל הַלְּשׁוֹן־הָרָע וְהַלֵּיצָנוּת וְכוּ׳ נוֹבֵעַ מִמֶּנּוּ, אֲבָל שָׁם לְכָל הַפָּחוֹת עָשָׂה עִמִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חֶסֶד, שֶׁנִּתְפַּגֵּר בְּאֹפֶן נוֹרָא, רַחֲמָנָא לִצְלָן וְכוּ׳, אֲבָל כָּאן שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לִבְנוֹת ״עִיר בְּרֶסְלֶב״, וְזֶה לֹא רָחוֹק וְכוּ׳, וְזֶה לֹא דִּמְיוֹן וְכוּ׳, כִּי מִי הֶאֱמִין לְסֹחֵב לְמִדְבָּר שָׁמֵם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מִשְׁפָּחוֹת, וְלוּלֵא הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, הָיָה כְּבָר מְפֻתָּח הַמָּקוֹם פִּי אֶלֶף, וְלוּלֵא מִסְתָּפִינָא, הָיִיתִי מִתְבַּטֵּא כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל עַל הַמִּתְנַגֵּד שֶׁלּוֹ: דְּעוּ לָכֶם, אֲנִי בִּקְדֻשָּׁה, וְהוּא כְּנֶגְדִּי בְּטֻמְאָה וְכוּ׳, כִּי אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֵילּוּ כֹּחוֹת הַטֻּמְאָה יֵשׁ לְהָרָשָׁע הַזֶּה, וְהוּא מַכְשִׁיל אֶת תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם זֶה עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים בְּכָל מִינֵי אִסּוּרִים: כְּרִיתוּת, וּמִיתוֹת בֵּית־דִּין וְכוּ׳ רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְכֻלָּם מַאֲמִינִים רַק לוֹ וְכוּ׳, וְאֵין שׁוּם עֵצָה נֶגֶד זֶה כְּלָל, כִּי כֻּלָּם נוֹתְנִים רַק לוֹ אֶת הַצֶּדֶק,

עִם כָּל זֹאת אֲנִי לֹא עוֹזֵב אֶת חֶרֶב הַתְּפִלָּה, וְאֵינִי מִתְרַשֵּׁל וְכוּ׳, וְאֵינִי נוֹפֵל בְּרוּחִי כְּלָל, וַאֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם שֶׁיִּתְפַּגֵּר בְּאֹפֶן מַבְהִיל, אַךְ בֵּין כָּךְ כּוֹאֵב לִי לִרְאוֹת אֵיךְ שֶׁמַּכְשִׁילִים אֶת אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי הַכֹּל עַל הָרֹאשׁ שֶׁלּוֹ, וּמִצַּד שֵׁנִי ... שֶׁצְּרִיכִים לִהְיוֹת הַצַּדִּיקִים, מַמָּשׁ ... עוֹשִׂים לָנוּ עָוֶל כָּזֶה, מַמָּשׁ נוֹרָא וְאָיֹם, אֵיךְ שֶׁיְּהוּדִים יְסַדְּרוּ אֶת אֲחֵרִים וְכוּ׳. אַךְ הַהֶכְרֵחַ לִדֹּם וְלִשְׁתֹּק, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה): צְרִיכִים לְהַסְתִּיר עַצְמוֹ בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְשָׁאֹל שׁוּם קֻשְׁיוֹת, אַף שֶׁהָרָשָׁע זוֹכֶה בַּדִּין, עַיֵּן שָׁם; וְכָל זֶה הוּא לְעִנְיָנֵנוּ.

עַל־כָּל־פָּנִים כָּל זְמַן שֶׁאֵינִי רוֹאֶה אֶת ... יוֹשֵׁב בְּתוֹר רֹאשׁ הַמּוֹעֵצָה הַדָּתִית, עֲדַיִן קָשֶׁה לוֹמַר ״מַזָּל טוֹב״.

לְעֵת עַתָּה עָלֵינוּ רַק לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, כִּי רַק זֶה מַה שֶּׁנִּשְׁאָר לָנוּ, וְזֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תת.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג׳ פְּסָלֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת שְׁנֵי מִכְתָּבֶיךָ.

אוֹדוֹת הַמִּקְוֶה וְכוּ׳, בְּוַדַּאי טוֹב עָשִׂיתָ שֶׁהִזְמַנְתָּ, כִּי זֶה מֻכְרָח, וַאֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּכָּנֵס אֵיזֶה שֶׁפַע שֶׁנּוּכַל לַעֲמֹד בַּהַשְׁלוּמִים, וְאַל תִּשְׁכַּח לְהַרְכִּיב קֻפְסָה, שֶׁכָּל אֶחָד יַכְנִיס שֶׁקֶל, וְלִכְתֹּב פִּתְגָם חָרִיף, כִּי יֵשׁ כֶּסֶף עַל כָּל מִינֵי שְׁטֻיּוֹת... וְלָמָּה לֹא יִשַּׁלְמוּ עַל מִצְוָה גְּדוֹלָה כָּזוֹ — לְטִבֵּל בְּכָל יוֹם לִכְבוֹד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

אוֹדוֹת שֶׁכָּתַבְתָּ אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה וְכוּ׳, שֶׁאַתָּה מַגְבִּיהַּ יָדַיִם... זֶה

צְרִיכִים רַק בִּתְפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יז): "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה אֶת יָדָיו" וְגוֹ', אֲבָל לֹא בְּעִסְקֵי הָרַבִּים, שָׁם צְרִיכִים לֵילֵךְ עַד הַסּוֹף, מַה כְּבָר אָמַר אֲנִי, שֶׁהוֹלֵךְ לִי כָּל דָּבָר כָּל־כָּךְ קָשֶׁה, וּמְסַבְּבִים אוֹתִי הַמְּנִיעוֹת מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, וְהַמַּחֲלֹקֶת וְכוּ', וְהַלֵּיצָנוּת וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אֵינִי מַגְבִּיהַּ אֶת יָדַי, וְאֵינִי פּוֹשֵׁט לֹא יָד וְלֹא רֶגֶל... אֶלָּא אַדְרַבָּה אֲנִי מְקַוֶּה לִהְיוֹת שָׁלִיחַ נֶאֱמָן לְרַבֵּנוּ זַ"ל כָּל יְמֵי חַיַּי, וּלְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ בְּכָל הָעִנְיָנִים, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְהַכְנִיס אֶת דַּעְתּוֹ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְלִבְנוֹת עִיר עַל שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג' כִּסְלֵו ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ בְּעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, אַף מֵרֹב טִרְדּוֹתַי לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ, אַף שֶׁמְּאֹד מְאֹד רָצִיתִי, וְכֵן בְּמוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לֹא הָיִיתִי בְּבֵיתִי, עַל־כֵּן נִתְעַכֵּב עַד עַכְשָׁו.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הָאַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ לִי אֵלֶיךָ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים בְּהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וְסִפְרֵי מוֹהֲרַנ"תְ זַ"ל וּסְפָרֵינוּ, אֲשֶׁר רַק זֶה יִשָּׁאֵר מִמְּךָ, וּמַה גַּם בִּזְכוּת שֶׁאַתָּה מְעוֹרֵר וּמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אֲחֵרִים לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וּמַכְנִיס בָּהֶם תְּשׁוּקָה לָשׁוּב אֶל הָאֱמוּנָה וְאֶל הַתּוֹרָה, כִּי הַקּוּנְטְרֵסִים עוֹשִׂים מַמָּשׁ מַהְפֵּכָה בָּעוֹלָם, בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, וְאַף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵאַיִן זֶה בָּא, מִי כּוֹתֵב... וּמִי מַדְפִּיס... וְתַאֲמִין לִי, כִּי כָּךְ הַרְבֵּה יוֹתֵר טוֹב מִפִּרְסוּם, וְדַיְקָא בִּזְכוּת זֶה יִפְתַּח לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה, וְתִזְכֶּה גַּם אַתָּה לִלְמֹד הַרְבֵּה תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּתְמַלֵּא אֶת נַפְשְׁךָ עִם עֲרֵבוּת זִיו נְעִימוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

זָכוֹר תִּזְכֹּר, כִּי מַה שֶּׁמַּגִּיעַ לְךָ מֵהַשָּׁמַיִם — יָבוֹא מַמָּשׁ אֶל בֵּיתְךָ, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ לַחֲנֹךְ אֶת שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאִם יוֹדְעִים יְדִיעָה זוֹ, אָז מַצְלִיחִים מְאֹד בַּחַיִּים.

הַמְצַפֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כב תתב.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג׳ פְּסָלֶיךָ ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד שָׂמַחְנוּ לְדַבֵּר עִמְּךָ, וְהָעִקָּר שֶׁאַתָּה אוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם וְכוּ׳, וְאַתָּה לוֹמֵד בְּהַתְמָדָה, זֶה כָּל חֶלְקֵנוּ.

נָא וְנָא תִּקָּבַע לְעַצְמְךָ שְׁעוּר בַּאֲמִירַת מִשְׁנָיוֹת כְּסִדְרָן, וּתְסַיֵּם פַּעַם אַחַר פַּעַם, כִּי לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת מְזַכֵּךְ וּמְטַהֵר אֶת הַנֶּפֶשׁ מִכָּל מִינֵי חֲלָאָה וְכוּ׳.

גַּם תִּהְיֶה חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם פָּרָשָׁה חֲמָשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, בְּאֹפֶן שֶׁעַד שַׁבָּת תְּזַכֶּה לְסַיֵּם אֶת הַפָּרָשָׁה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם וּפֵרוּשׁ רַשׁ״י, שֶׁזֶּה סְגֻלָּה לְיִרְאַת שָׁמַיִם.

וְכֵן תִּזָּהֵר מְאֹד לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וַאֲנִי לֹא זָכִיתִי לַעֲשִׂירוּת מֻפְלֶגֶת רַק עַל־יְדֵי שֶׁנִּזְהַרְתִּי כָּל יְמֵי חַיַּי לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, לְאַט לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִפְּךָ...

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף מֵאָה שֶׁקֶל לְמַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ.

כב תתג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין יוֹם שֶׁאֲנִי לֹא מִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ, שֶׁיַּעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם־בַּיִת אֶצְלְךָ, וַאֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה, שֶׁנִּזְכֶּה לִפְעֹל לְךָ יְשׁוּעָה מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאֲנִי מְאֹד מִתְנַגֵּד לְגֵט, אָסוּר לְהִתְגָּרֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וּצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים לִהְיוֹת בְּשָׁלוֹם עִם אִשְׁתּוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם הִיא אִשָּׁה רָעָה, חַס וְשָׁלוֹם, אֵינוֹ רוֹאֶה פְּנֵי גֵּיהִנּוֹם, אֲבָל לֹא לְהִתְגָּרֵשׁ, וְרָאִיתִי בְּסֵפֶר ״יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ״: זְווּג רִאשׁוֹן מַכְרִיזִין עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם ׳בַּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי׳, וְהִיא עֶצֶם מֵעַצְמָיו, וּבִשְׁבִיל זֶה קָשִׁים גֵּרוּשִׁין בְּזְווּג רִאשׁוֹן, שֶׁאֵין חוֹתְכִים בְּנָקֵל אֵבֶר מִגּוּפוֹ, אַף כִּי כּוֹאֵב וְגוֹרֵם לוֹ יִסּוּרִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן זְווּג שֵׁנִי הִיא לְפִי מַעֲשָׂיו, וְזֶה כְּבָר דָּבָר מְלָאכוּתִי הַנַּעֲשֶׂה בִּידֵי אָדָם, וְזֶה לְפִי מַעֲשָׂיו, וְעַל־כֵּן לֹא הֶחְמִירוּ כָּל־כָּךְ בְּגֵרוּשֵׁי זְווּג שֵׁנִי, כְּמוֹ שֶׁאָדָם עִם רֶגֶל מְלָאכוּתִית שֶׁעָשָׂה, אִם תִּכְאַב לוֹ, הוּא זוֹרְקָהּ מִמֶּנּוּ, הַיְנוּ זְווּג רִאשׁוֹן הִיא עֶצֶם מֵעַצְמָיו, וּכְשֶׁכּוֹאֶבֶת לוֹ הָרֶגֶל, הוּא לֹא יַחְתֹּךְ אוֹתָהּ וְיִזְרְקֶנָּה, אֶלָּא יְסַבֵּל אוֹ יִשְׁתַּדֵּל לְרַפְּאוֹתָהּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן רֶגֶל מְלָאכוּתִית, שֶׁזֶּה זְווּג שֵׁנִי, אִם זֶה לֹא הוֹלֵךְ, אָז זוֹרְקִים אֶת זֶה. וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מִתְנַגֵּד לְגֵרוּשִׁין, וְתַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם־בַּיִת אֶצְלְךָ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעִם תְּפִלָּה יְכוֹלִים לִפְעֹל הַכֹּל. וְעַל־כֵּן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ, כִּי הַיֵּאוּשׁ הוֹרֵס אֶת הָאָדָם

לְגַמְרֵי, וְאַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּבִטָּחוֹן חָזָק וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

אוֹדוֹת הַכּוֹלֵל וְכוּ', טוֹב מְאֹד שֶׁתַּעֲשֶׂה כּוֹלֵל, וְכָךְ יִהְיֶה לְךָ כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ שֶׂפַע, וּבִפְרָט אֵצֶל שַׁעַר הַשָּׁמַיִם, אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וּבְוַדַּאי תַּזְכִּירֵנִי גַּם־כֵּן לְטוֹבָה, כִּי אֲנִי צָרִיךְ יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי אֲנִי מְסֻבָּב בְּחוֹבוֹת עֲצוּמִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד, וּתְבַשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

דְּרִישַׁת שָׁלוֹם חַמָּה וּלְבָבִית לְהָרַב הֶחָסִיד ר' ... נֵרוֹ יָאִיר, אִם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ לַעֲנְיֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיִבְנְאֵל — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וְיִהְיֶה בְּקֶשֶׁר עִם ר' ... נֵרוֹ יָאִיר.

כב תתד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד' פְּסָלָו ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לִהְיוֹת בְּקֶשֶׁר עִם ... כְּדֵי לְתָאֵם זְמַן עִם ... כִּי בְּיַחַד יְכוֹלִים לִפְעֹל הַרְבֵּה, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת — הֵן בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה וְהֵן בְּבֵית־סֵפֶר.

בְּעִנְיַן הַדְּפָסָה צְרִיכִים יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, וְעִקַּר הַיְשׁוּעָה — לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְאַף שֶׁבָּאִים לְמַצָּבִים כָּאֵלּוּ, שֶׁחוֹשְׁבִים כְּאִלּוּ כְּבָר סוֹף

הָעוֹלָם וְכוּ׳, צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, תַּאֲמִין לִי, שֶׁלִּי אִישִׁית עוֹד לֹא הָיָה יוֹם אֶחָד טוֹב בְּחַיָּי מֵרֹב צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְכוּ׳, אֲבָל אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל תָּמִיד לְהַכְנִיס בְּהַחַיִּים שֶׁלִּי אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז הַכֹּל מִתְהַפֵּךְ לְטוֹב, כִּי טוֹב הוּא רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמה): ״טוֹב ה׳ לַכֹּל״.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

תִּכְתֹּב אִם ... בַּבַּיִת, אוֹ ...

כב תתה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה עַכְשָׁו שָׁמַעְתִּי שֶׁ... וּבְנוֹ שֶׁל ... בָּאִים לְכָאן, אוּלַי יֵשׁ אֶפְשָׁרוּת לוֹמַר לְ... שֶׁיִּשְׁלַח עִמָּהֶם כַּמָּה קֻפְסָאוֹת סְפָרִים מְכֹרָכִים, מַה שֶּׁרַק בָּא לְיָדוֹ, כִּי פֹּה זֶה מְאֹד הוֹלֵךְ, וַחֲבָל אִם יֵשׁ אֵיזֶה שָׁלִיחַ, כְּדַאי לְנַצֵּל אוֹתוֹ.

הָעִקָּר חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד בְּהַדְפָּסָה, וְעוֹד תִּרְאֶה בְּקָרוֹב נִסִּים נִגְלִים כָּאֵלּוּ, שֶׁלֹּא שִׁעַרְתָּ בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, וְזֶה אֲנִי יָכוֹל לְהָעִיד לְךָ, שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ ז״ל, רוֹאֶה אַחַר־כָּךְ נִפְלָאוֹת שְׁדוּד הַטֶּבַע וְכוּ׳, הִנֵּה נִדְמֶה חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה וְכוּ׳, וּפִתְאֹם נִדְלָק אוֹר גָּדוֹל וְכוּ׳, וְהִנֵּה עוֹד פַּעַם חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל וְכוּ׳, וְהִנֵּה עוֹד פַּעַם וְכוּ׳, וְכֵן הוֹלֵךְ תָּמִיד, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד׳ פְּסָלָו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בְּהַגָּהוֹת הַסְּפָרִים, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים הֵם מַמָּשׁ הַחֹמְצָן שֶׁל הַדּוֹר הַזֶּה, וּמִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּעֵינֵי שֵׂכֶל, וְרוֹצֶה רַק אֶת הָאֱמֶת, הוּא יוֹדֶה עַל זֶה.

עַל־כָּל־פָּנִים תְּשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה, וּרְאֵה גַּם רְאֵה אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא עָזַב אוֹתְךָ, וְעָזַר לְךָ עִם זוּוּג הָגוּן וְעִם בַּת, וְיַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאִשְׁתְּךָ תַּעֲבֹר אֶת הָהֵרָיוֹן בְּקַלּוּת, וְתוֹלִיד בְּנָקֵל. וְרָאוּי לְךָ לִשְׁמֹחַ תָּמִיד, וְלִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ עַד עַכְשָׁו, וּמַה שֶּׁעוֹד יַעֲשֶׂה עִמְּךָ, אִם תִּזְכֶּה לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּהַגָּהוֹת הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶם.

וְהִנְנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּרְכַּת ״מַזָּל טוֹב״ לְרֶגֶל יוֹם הַהֻלֶּדֶת שֶׁלְּךָ וְיוֹם הַנִּשּׂוּאִין, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתָּמִיד תְּשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד׳ פְּסָלָו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן הַחֲמוּם, אִם זֶה חֶבְרָה מְסֻמֶּכֶת — אֵין מַה לִּפְחֹד, כִּי הֲרֵי אֵינָם רוֹצִים לְאַבֵּד אֶת הַשֵּׁם שֶׁלָּהֶם.

בְּעִנְיַן ... תֹּאמַר לְ... שֶׁהוּא וְ... יְדַבְּרוּ הַרְבֵּה עִמּוֹ, וְכֵן יְעוֹרְרוּ הַרְבֵּה אֶת ... שֶׁיְּדַבֵּר עִמּוֹ, כִּי יֵשׁ לוֹ שָׂפָה מְשֻׁתֶּפֶת עִמּוֹ, וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁ... יַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר, כִּי הוּא חָבֵר טוֹב שֶׁל ... עוֹד מִבֵּית־סֵפֶר, וְעַל־כֵּן שֶׁיַּעֲשׂוּ תֵּכֶף־וּמִיָּד פְּעֻלּוֹת הַנַּ״ל, כִּי אוֹי וַאֲבוֹי אִם הוּא יִתְפַּטֵּר וְיִכָּנֵס ... שֶׁהוּא רָשָׁע וְטִפֵּשׁ גַּם יַחַד... וְלֹא בְּחִנָּם כָּתַבְתִּי אֶתְמוֹל מִכְתָּב, אֲשֶׁר אֵין עוֹד לְאַחֵל ״מַזָּל טוֹב״, כִּי יָדַעְתִּי שֶׁהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, לֹא יִשְׁקֹט, וְעַל־כֵּן רְאֵה לוֹמַר לְהַנַּ״ל כָּל הַנַּ״ל תֵּכֶף־וּמִיָּד, כִּי ... יֵשׁ לוֹ רֹאשׁ שֶׁל כֶּבֶשׂ ... וְאִם יִלְחַץ עָלָיו הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם וְכוּ׳, וּלְהַפּוּךְ אִם ... וְ... יִלְחַץ עָלָיו — יְנַצְּחוּ.

אוֹדוֹת סְפָרִים, בְּוַדַּאי אֲנִי צָרִיךְ חֲבִילוֹת סְפָרִים, אִם הֵם יְכוֹלִים לָקַחַת, וְנָא לִהְיוֹת תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּקֶשֶׁר עִם ... נֵרוֹ יָאִיר.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

אוֹדוֹת ... צָרִיךְ רַק הָרַב ... לְדַבֵּר, כִּי הוּא מַעֲבִידוֹ.

כב תתח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּיוֹתֵר בְּמִדַּת הָאַהֲבָה, לֶאֱהֹב אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וְתִשְׁמְרוּ אֶת עַצְמְכֶם מְאֹד מְאֹד מִשִּׂנְאָה. וּמוּבָא מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִקָּאצְק זי״ע, שֶׁשָּׁאֲלוּ אוֹתוֹ: מַדּוּעַ הָיְתָה פַּעַם אַהֲבָה בֵּין הַחֲסִידִים כָּל־כָּךְ חֲזָקָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן עַכְשָׁו בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ נִתְמַעֲטָה אַהֲבָה בֵּין הַחֲסִידִים? וְהֵשִׁיב, כִּי יֵשׁ בַּשָּׁמַיִם

הֵיכַל אַהֲבָה, וְהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִבַּרְדִּיטְשׁוֹב זי״ע פָּתַח אוֹתָהּ, וּמִזֶּה נֶעֱשְׂתָה אַהֲבָה כָּל־כָּךְ גְּדוֹלָה בֵּין הַחֲסִידִים, אַךְ כַּאֲשֶׁר הָרְשָׁעִים הִתְחִילוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם אַהֲבָה זוֹ לְאַהֲבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה צַדִּיקֵי הַדּוֹר סָגְרוּ אֶת הַהֵיכָל הַזֶּה (שֵׁם מִשְׁמוּאֵל, פָּרָשַׁת וַיֵּרָא); וְיֵשׁ לוֹמַר הַפֵּרוּשׁ, כִּי פַּעַם הָיְתָה כַּוָּנַת הַחֲסִידִים רַק בִּלְתִּי לְהַשִּׁם לְבָדוֹ, וְלָכֵן הָיְתָה אַהֲבָה בֵּינֵיהֶם כָּל־כָּךְ גְּדוֹלָה, וּבִשְׁבִיל זֶה פָּתְחוּ הַצַּדִּיקִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶת הֵיכַל אַהֲבָה, לֹא־כֵן לָאַחֲרוֹנָה גַּם הַחֲסִידִים אֵינָם מִשְׁתַּמְּשִׁים עִם אַהֲבָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד טוֹבַת עַצְמוֹ הוּא דּוֹרֵשׁ, וּמַה גַּם שֶׁהָרְשָׁעִים שֶׁנִּתְעָרְבְבוּ בֵּין הַחֲסִידִים, גַּם־כֵּן הִתְחִילוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם אַהֲבָה זוֹ, וְהַכֹּל כְּדֵי לְבַטֵּל אֶת הָאַהֲבָה הָאֲמִתִּית, וְלָכֵן גָּנְזוּ אֶת הָאַהֲבָה הַזּוֹ, וְכָל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לָכֶם, כִּי שָׁמַעְתִּי, אֲשֶׁר לָאַחֲרוֹנָה הַסָּמ״ךְ־מ״ם רוֹאֶה שֶׁהִגִּיעַ קִצּוֹ, וְהִתְחִיל לְהָבִיא מַרְצִים וּמַרְצוֹת פֶּלֶא... וְהַכֹּל כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֵלָיו, כִּי הוּא רוֹאֶה שֶׁהִגִּיעַ קִצּוֹ, וְלָכֵן הוּא רוֹצֶה לִשְׁבֹּר אֶת אַהֲבָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עַל־יְדֵי כָּל מִינֵי תַּרְגִּילִים שֶׁעוֹשֶׂה בְּיַחַד עִם אֲחֵרִים. ״לָכֵן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכֵן אֶת הַנָּשִׁים לְרַבּוֹת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת, שֶׁאַף אֶחָד לֹא יָהִין לָלֶכֶת אֶל הָעֶרֶב שֶׁסִּדֵּר הַסָּמ״ךְ־מ״ם וַאֲחוֹתַז מֵרֵעָיו״, וּמִי שֶׁרַק שׁוֹמֵעַ קוֹלִי, וְרוֹצֶה לִגְרֹם לִי נַחַת־רוּחַ, לְבַל יָהִין לָלֶכֶת לְשָׁם, כִּי הַכֹּל תַּרְגִּיל לִשְׁבֹּר אֶת אַהֲבָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִפְתַּח אֶת עֵינֵינוּ, וְנִשְׁמֹר אֶת עַצְמֵנוּ מֵהַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרָשָׁע וַאֲחוֹתַז מֵרֵעָיו, וְנֵדַע שֶׁכָּל אַהֲבָה הַזּוֹ שֶׁלָּהֶם הִיא אַהֲבָה חִיצוֹנִית, אַהֲבָה פְּסוּלָה, וְאֵין בָּזֶה שׁוּם אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, כִּי פָּשׁוּט גָּזְלוּ לָנוּ בֵּית־סֵפֶר בִּרְצִיחָה גְּדוֹלָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתַּעֲשׂוּ רְצוֹנִי בָּזֶה, וְתִגְרְמוּ לִי נַחַת־רוּחַ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַמִּקְוֶה וְכוּ׳, אֶצְלֵנוּ עוֹשִׂים אֶת זֶה רַק פַּעַם בְּשָׁבוּעַ, וְהַגּוּמִי הוּא בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ לָכֶם, וְעַל־כֵּן מַסְפִּיק רַק פַּעַם בְּשָׁבוּעַ, הָעִקָּר שֶׁהַפִּילְטֶער בַּמִּקְוֶה יַעֲבֹד בְּכָל יוֹם עִם כְּלוֹר וְכוּ׳.

אוֹדוֹת הַכִּבְשָׁן וְכוּ׳, יוֹתֵר טוֹב לַעֲשׂוֹת מִנְּיָרוֹסְטָה וְכוּ׳.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! מִקְוֶה הוּא שַׁעַר נו״ן, סוֹד הַבִּינָה, מִי שֶׁטּוֹבֵל בַּמִּקְוֶה לְמַטָּה, נִשְׁמָתוֹ נִטְבֶּלֶת בּוֹ בָּרֵגַע בַּמִּקְוֶה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהוּא שַׁעַר נו״ן הַבִּינָה, וְאוֹתוֹ דָּבָר הוּא כִּבְשָׁן — אוֹתִיּוֹת כֶּבֶ״שׁ נו״ן, וּמוּבָא בְּיַלְקוּט פְּנְחָס, מַחֲלֹקֶת בֵּין בֵּית שַׁמַּאי וּבֵין בֵּית הִלֵּל, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים כְּבָשִׁים — שֶׁהֵם כּוֹבְשִׁים עֲוֹונוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹונֹתֵינוּ״, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּבָשִׁים — שֶׁהֵם מְכַבְּסִים עֲוֹונוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ״, וּשְׁנֵיהֶם מְדַבְּרִים מִשַּׁעַר נו״ן, וְהַמַּחֲלֹקֶת בֵּינֵיהֶם, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמֵר, שֶׁזֶּה רַק כּוֹבֵשׁ, וּבֵית הִלֵּל אוֹמֵר, שֶׁזֶּה גַּם רוֹחֵץ, וְהַנַּפְקָא מִינֵיהּ בֵּין כּוֹבֵשׁ לְרוֹחֵץ הוּא תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה וּתְשׁוּבָה מִיִּרְאָה, כִּי אַהֲבָה רוֹחֶצֶת לְגַמְרֵי, וְיִרְאָה רַק כּוֹבֶשֶׁת, וְהֵם שְׁנֵיהֶם שַׁיָּכִים בְּנוּ״ן שַׁעֲרֵי בִינָה. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ לְהַגִּיעַ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה.

תִּהְיֶה בְּקֶשֶׁר עִם ... הַאִם מָסַר סְפָרִים לְ... וּמָתַי הֵם בָּאִים לְכָאן.

תִּשְׁאַל אֶת ... הַאִם בָּדַק אֶת חֶשְׁבּוֹן הָאַרְנוֹנָה.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כב תתי.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, אֲבָל בְּאִחוּר כַּמָּה שָׁעוֹת שֶׁנִּכְנַסְתִּי אָז לְחַדְרִי, וְעַל־כֵּן לֹא עָנִיתִי לְךָ, אֲקַוֶּה שֶׁנִּסְתַּיֵּם הַכֹּל בְּטוֹב.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת, הַאִם שָׁלַחְתָּ סְפָרִים עִם הָאַבְרֵךְ ... גֵּרוּ יָאִיר, כִּי פֹּה אֲנָשִׁים צְמֵאִים כָּל־כָּךְ לְהַסְפָרִים, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל.

מָה אֹמַר לְךָ! אֵין מִלִּים לְפָרֵשׁ אֶת גֹּדֶל הַפְּעֻלּוֹת שֶׁהַסְפָרִים בְּשֶׁקֶט פּוֹעֲלִים, מַמָּשׁ נִפְלָאוֹת רַבּוֹת, וְהַכֹּל בְּשֶׁקֶט בְּשֶׁקֶט, כִּי רֹב הָאַבְרֵכִים וְהַבַּחוּרִים מִתְבַּיְּשִׁים וְכוּ׳ וְכוּ׳, הֵן אֱמֶת שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה בֵּין כָּךְ תָּקוּעַ בְּחוֹבוֹת, אֲבָל אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְעוֹד יָבוֹא לְךָ שֶׁפַע גָּדוֹל, אֲשֶׁר לֹא תֵּאָרֶתְ כְּלָל.

הַאִם יֵשׁ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת אֵצֶל ... גֵּרוּ יָאִיר, בְּעִנְיַן הַסְפָרִים, נָא לְהוֹדִיעֵנִי.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כב תתיא.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ט׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד הִצְטַעַרְתִּי עַל הַבִּלְבּוּל שֶׁהוֹצִיאוּ עָלֶיךָ, כְּאִלּוּ אַתָּה גָּרַמְתָּ לַכֶּלֶב הַלָּבָן וְכוּ׳... (מִי יִתֵּן שֶׁבֶּאֱמֶת יִתְבַּטֵּל כְּבָר), עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יָזִיז אוֹתְךָ, כִּי אֲנִי

רוֹאֶה שֶׁהוּא יַעֲשֶׂה פֹּה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לְהַבְאִישׁ אֶת שְׁמְךָ וְאֶת שֵׁם ... בְּעֵינֵי הַצִּבּוּר, וְאַתֶּם צְרִיכִים לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתֵדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת מִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה, כִּי בְּמֵילָא מַה שֶּׁהוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה — כָּךְ יִהְיֶה, וְלֹא יוֹעִיל שׁוּם דָּבָר אַחֵרֶת, כִּי אַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת נֶגֶד רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לְבַטֵּל אֶת רְצוֹנֵנוּ אֶל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָז כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֵלָיו, אָז מַעֲלֶה הַכֹּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּטֶּה אֶת מֹחוֹ וְשִׂכְלוֹ רַק אֶל אֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה, שֶׁיּוֹדֵעַ אֲשֶׁר דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

אִם יֵשׁ אֵילּוּ חֲדָשׁוֹת בְּעִנְיַן הַמּוֹעֵצָה, רְאֵה לְדַוְּחַ לִי, וּמַמָּשׁ תְּחַיֵּנִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ט׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְאִם מִצַּד אֶחָד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ — קְטָנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְחוֹבוֹת גְּדוֹלִים, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, כִּי הַכֹּל נִסְיוֹנוֹת מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁמְּנַסִּים אוֹתָנוּ לִרְאוֹת אֶל מִי נָבוֹא בְּעֵת צָרָה, וַאֲנִי בָּטוּחַ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹצִיא אוֹתְךָ מִשִּׁעְבּוּד מַלְכֻיּוֹת וְכוּ׳, וְלֹא תִצְטָרֵךְ לָלֶכֶת לְ... וְכוּ׳,

וַיְמַשִּׁיךְ עָלֶיךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְתִזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל הַחוֹבוֹת שֶׁלְּךָ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ אָב הָרַחֲמָן, וְהוּא חָפֵץ רַק בִּתְפִלַּת יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְחַזֵּק בִּתְפִלָּה, אָז לֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁנּוֹשַׁע, וְעַל־כֵּן רָאֹה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וְאָז תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי מַה שֶּׁתְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת — שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל. וְעַל־כֵּן רָאֹה לִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד חָזָק, וְאָז תִּרְאֶה אֶת גֹּדֶל הַנִּסִּים, שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רַק חֲזַק וְתִתְחַזֵּק, וּתְחַזֵּק אֶת אִשְׁתְּךָ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְכֵן תְּחַזֵּק אֶת הַתַּלְמִידִים שֶׁלְּךָ, שֶׁיִּהְיוּ תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה, אָז הַלִּמּוּד הוֹלֵךְ בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וּתְבַשֵּׂר לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ט׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְעֻמַּת זֹאת קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם זֶה פַּעֲמַיִם, וְלֹא הָיָה לִי הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְכֶם.

רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם לִחְיוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְזֶה יָבִיא לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם.

רְאִי אַתְּ ... תִּהְיֶה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לָךְ הֵרָיוֹן קַל מְאֹד מְאֹד, כִּי הַדְּאָגוֹת וְהַסְּפֵקוֹת לְאִשָּׁה בְּעֵת הֵרָיוֹן, זֶה גּוֹרֵם לָהּ הַרְבֵּה

דִּכְאוֹנוֹת וְהַרְבֵּה קְשָׁיִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל כְּשֶׁהָאִשָּׁה שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה בְּעֵת הָהֵרָיוֹן, הַכֹּל עוֹבֵר בְּקַלּוּת. וְלָכֵן תִּתְחַזְּקוּ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּזְכִּי לַעֲבֹר אֶת הָהֵרָיוֹן בְּקַלּוּת, רַק תִּשְׁמְרִי עַל עַצְמֵךְ.

וְאַתָּה ... גֵּרוֹ יָאִיר, רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי חָבָל עַל כָּל רֶגַע, וְתָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְמַלֵּא אֶת חֶסְרוֹנְכֶם, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע, וְלֹא תִּצְטָרְכוּ טוֹבוֹת מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ט׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךְ, וּמְאֹד מְאֹד שִׂמַּחְתָּנִי בִּבְשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת שֶׁאַתָּה מְבַשֵּׂר לִי, יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּתְרַחֵב לְךָ בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְתִהְיֶה תָּמִיד שָׂמֵחַ, וּתְשַׂמַּח אֶת אִשְׁתְּךָ וְאֶת יְלָדֶיךָ וְאֶת הַתַּלְמִידִים, וְתָמִיד תִּהְיֶה בְּבֵיתְךָ אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה. וְכָל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי תִּקֶּף הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָדָם מַדְבִּיק מַחֲשַׁבְתּוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בֶּאֱמֶת אַחַר יִשּׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, רוֹאִים שֶׁאֵין מִי שֶׁיַּעֲזֹר לָאָדָם, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, כִּי בְּנֵי־אָדָם הֵם סְתָם דִּמְיוֹן עִם הַשְּׁקָרִים שֶׁלָּהֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַבְטָחוֹת שֶׁלָּהֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, הָעִקָּר הוּא רַק לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאָז מִמֵּילָא נִשְׁפַּעַת לְהָאָדָם פַּרְנָסָה. וְאָסוּר לְבַלְבֵּל אֶת עַצְמוֹ מִשּׁוּם דָּבָר, רַק לְהַדְבִּיק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי״ע, שֶׁמַּה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת פֶּרֶק ג׳): וּמְצוּדָה פְּרוּסָה עַל

כָּל הַחַיִּים, פְּרוּסָה הִיא מִלְּשׁוֹן פְּרָס, כְּמוֹ עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, וּפֵרוּשׁ פְּרָס מִלְּשׁוֹן פַּרְנָסָה, וְזֶה מְצוּדָּה שֶׁל פַּרְנָסָה פְּרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים, שֶׁמְּבַקֵּשׁ פַּרְנָסָתוֹ וְנִטְרָד מְאֹד, וְאֵין לִבּוֹ פָּנוּי לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִהְיוֹת דָּבוּק תָּמִיד בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז אֵין לוֹ כְּבָר לִדְאֹג עַל שׁוּם דָּבָר, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לוֹ בְּשֶׁפַע, וּמוּבָא בַּסֵּפֶר תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, פָּרָשַׁת אֱמֹר, שֶׁהַדְּאָגוֹת עַל פַּרְנָסָה הֵם כְּמִצּוּדָּה הַפְּרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים הָעוֹפוֹת נִלְכָּדִים בְּמִצָּדָתָם, עַל־יְדֵי שֶׁמְּפַזְּרִים לָהֶם גַּרְעִינֵי דָּגָן, וְרוֹצִים לְהִתְפָּרְנֵס בָּזֶה עַד שֶׁנִּלְכָּדִים בָּהֶם, וְכֵן הַזְּאֵב עוֹשִׂים לוֹ מְצוּדָּה בְּעִנְיָן שֶׁיִּרְאֶה פַּרְנָסָתוֹ שָׁם בַּבּוֹר, וְלוֹכְדִים אוֹתוֹ שָׁם וְכוּ׳ וְכוּ׳, כָּךְ כָּל אָדָם וְאָדָם נוֹתְנִים לוֹ מְצוּדָה, שֶׁהוּא יָרוּץ אַחֲרֶיהָ, וְהוּא חוֹשֵׁב שֶׁזּוֹ פַּרְנָסָתוֹ וְכוּ׳, וּלְבַסּוֹף נִלְכָּד בָּרֶשֶׁת הַזּוֹ, שֶׁאֵין לוֹ לֹא פַּרְנָסָה וְלֹא תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְעַל־כֵּן מְלַמֵּד מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בַּשָּׁמַיִם.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְהַחַיּוֹת אֶת עַצְמְךָ עִם דִּבּוּרִים אֵלּוּ, וְיַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּתְרַחֵב לְךָ בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

הַמְאַחֵל לְךָ שָׁבוּעַ טוֹב...

מֻחְמֶצֶת שֶׁנִּתְעוֹרַרְתִּי בְּעַצְמִי מִמִּכְתָּב זֶה, אָמַרְתִּי לְהַעְתִּיקָם לְעוֹד שְׁנֵי מְלַמְּדִים לְמַעַן לְהַחֲיוֹתָם.

כב תתטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ט׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שִׂמַּחְתָּנִי.

אוֹדוֹת הַגֶּדֶר, הָיָה טוֹב מְאֹד שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה, כִּי זֶה

פָּשׁוּט פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, שֶׁלֹּא יִפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, אֵיזֶה יֶלֶד, וְזֶה מַמָּשׁ בּוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְרָאוּי שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִשְׁתַּתְּפוּ בָּזֶה, וְזוֹ לֹא הוֹצָאָה כָּל־כָּךְ גְּדוֹלָה.

אוֹדוֹת הַלֵּוִי וְכוּ', אוֹ שֶׁהוּא גֵּר אוֹ שֶׁהוּא לֵוִי... לְדַעְתִּי, לֹא צְרִיכִים לְהִתְעָרֵב בָּזֶה, כִּי אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהוּא לֹא גֵּר בִּכְלָל, וְזֶה אֶחָד מֵהַדְּמְיוֹנוֹת שֶׁלּוֹ וְכוּ', בִּשְׁבִיל זֶה לֹא כְּדַאי לְבַיֵּשׁ אֵיזֶה יְהוּדִי, אִם הוּא אוֹמֵר שֶׁהוּא לֵוִי, הוֹלְכִים בְּחֶזְקַת שֶׁהוּא לֵוִי וְכוּ'.

וְאוֹדוֹת הָעִנְיָן שֶׁל כַּף הַיָּד וְכוּ', אֲנִי מוּדָע לַבְּעָיָה הַזּוֹ, וּבֶאֱמֶת הוּא חַף מִפֶּשַׁע, רַק נִדְבְּקוּ אֵלָיו הַזּוּג הַזֶּה וְכוּ', שֶׁלְּדַעְתִּי שְׁנֵיהֶם מְטֹרָפִים וְכוּ', הוּא הוֹלֵךְ עִם אִשְׁתּוֹ בְּאַלְימוּת גְּדוֹלָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִיא קִבְּלָה שֵׁבֶר עֲצַבִּים וְכוּ', הוּא חוֹשֵׁב שֶׁיָּכוֹל לָלֶכֶת עִם הָאִשָּׁה בְּאַלְימוּת כְּמוֹ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְעַל־כֵּן לֹא כָּךְ הַסִּפּוּר כְּמוֹ שֶׁחוֹשְׁבִים, שֶׁהוּא בִּלְבֵּל אוֹתָהּ בְּעִנְיַן כַּף הַיָּד וְכוּ', אֲנִי מוּדָע לְכָל הַסִּפּוּר, וַאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁבְּכָל יוֹם יֵשׁ לָהֶם עֵסֶק עִם אַחֵר, פַּעַם זֶה מֵצִיץ לְתוֹךְ הַחַלּוֹן שֶׁלָּהֶם וְכוּ', וּפַעַם זֶה מִסְתַּכֵּל בְּכַף הַיָּד שֶׁלָּהֶם וְכוּ', וּפַעַם זֶה מִסְתַּכֵּל בְּעַיִן רָעָה עַל נְשׁוּאֵיהֶם וְכוּ', כָּל יוֹם יֵשׁ לָהֶם סִפּוּרִים אֲחֵרִים, וּלְדַעְתִּי, הִגִּיעַ הַזְּמַן לְהַפְסִיק לִרְקֹד כְּפִי הֶחָלִיל שֶׁלּוֹ, אִם לֹא מַתְאִים לוֹ, שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת אַחֵר, מַסְפִּיק מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת וַהֲסָתוֹת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְזֶה אֶצְלִי בָּרוּר, אַתָּה יָכוֹל לְהַגִּיד אֶת זֶה לְהַגַּבַּאי, וַחֲבָל עַל הַשָּׁעוֹת שֶׁמְּבַלֶּה בִּשְׁבִיל שְׁלוֹם־בַּיִת, הִיא פָּשׁוּט סוֹבֶלֶת עַל הָעֲצַבִּים וְכוּ'.

אֲקַוֶּה שֶׁתָּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְתֵדְעוּ לְהַבָּא.

אוֹדוֹת הַנְּקִיּוֹן, הָיָה טוֹב מְאֹד שֶׁתִּתַּקֵּחַ אֶת מִי שֶׁאַתָּה מֵבִין שֶׁהוּא טוֹב, כִּי צְרִיכִים לִדְאֹג בְּכָל מִינֵי פְּעֻלּוֹת בָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה בֵּית־הַמִּדְרָשׁ נָקִי, כִּי אֵין הַשְּׁכִינָה שְׁרוּיָה אֶלָּא בְּמָקוֹם נָקִי, וּבִפְרָט בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ"ל, צְרִיכִים לְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד נָקִי.

תֵּדַע, כִּי בָּזֶה שֶׁחִלַּקְתָּ שִׁמּוּרִים לְהַמְלַמְּדִים, עָשִׂיתָ עִמָּהֶם חֶסֶד

גָּדוֹל מְאֹד, כִּי בֶּאֱמֶת הֵם סוֹבְלִים עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת גְּדוֹלָה, כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁהַמַּשְׂכֹּרֶת מְאֹד מְצֻמְצֶמֶת, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַצְּדָקָה הוּא לָתֵת לְהַמְלַמְּדִים וְלַמּוֹרוֹת, לָהֶם מַגִּיעַ קֹדֶם לִפְנֵי כֻּלָּם, וְעַל־כֵּן בְּכָל פַּעַם שֶׁיֵּשׁ לְךָ רַק מַשֶּׁהוּ לְחַלֵּק אֵילוּ מִצְרָכִים שֶׁל אֹכֶל — לָתֵת קֹדֶם לְהַמְלַמְּדִים, כִּי הֵם בָּאִים לִפְנֵי כֻּלָּם, וְאֵין לְךָ מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הֵם יִגְּעִים עִם הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ שָׁבוּעַ טוֹב...

כב תתטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... וְ... שֶׁיִּחְיוּ.

זֶה לִי כַּמָּה יָמִים שֶׁלֹּא שָׁמַעְתִּי מִכֶּם, אֲקַוֶּה שֶׁהַכֹּל מִסְתַּדֵּר אֶצְלְכֶם.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְפַחֵד, אִם אַתֶּם לֹא מוֹתְחִים אֶת הַחוּט יוֹתֵר מִדַּאי, הֵן בְּתִקְתּוּק וְהֵן בְּהַדְפָּסָה וְכוּ׳, וּכְבָר כָּתַבְתִּי לָכֶם כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי צְרִיכִים גַּם מִדַּת הַצְמְצוּם בְּכָל דָּבָר, וְעַל כֻּלָּם צְרִיכִים הַמּוֹן הִתְחַזְּקוּת, וְלֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לָזֶה, כִּי טֶבַע שֶׁל הָאָדָם שֶׁנִּשְׁבָּר מִכָּל דָּבָר, הֵן מֵעַצְמוֹ וְהֵן מִזּוּלָתוֹ, וּבִפְרָט מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵסֶק עִם רַבִּים, אִם לֹא תִּהְיֶה לוֹ חֲגוֹרַת הִתְחַזְּקוּת, הוּא יָכוֹל לִפֹּל בִּדְכָאוֹן וּבְיֵאוּשׁ גָּדוֹל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לַּחְשֹׁב עַכְשָׁו עֲלֵיכֶם.

אִם הָיִיתִי מְסַפֵּר לָכֶם מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַי עַכְשָׁו, הֱיִיתֶם נִבְהָלִים אֵיךְ אֲנִי מַחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵיךְ אֲנִי יָכוֹל עוֹד לְחַזֵּק אֲחֵרִים וְכוּ׳, אַךְ הַהֶכְרֵחַ לוֹמַר לָכֶם, כִּי ה״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ וְה״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ שְׁגוּרִים עַל פִּי, וּבִפְרָטִיּוּת שִׂיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל־יְדֵי רִבּוּי יְגִיעוֹת שֶׁל יָמִים וְשָׁנִים, וְזוֹ חֲגוֹרַת הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁלִּי, שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא יָכוֹל לְהַפִּילֵנִי, לִשְׁבֹּר אוֹתִי כֵּן, אֲבָל לֹא לְהַפִּילֵנִי.

אֲקַוֶּה לִכְתֹּב לָכֶם מָחָר בַּלַּיְלָה מַשֶּׁהוּ, וְאָז תִּתְפַּעֲלוּ אֵיךְ יָכֹלְתִּי לִכְתֹּב לָכֶם אֲפִלּוּ מִכְתָּב זֶה, וְכָל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לָכֶם כְּדֵי לְחַזֵּק אֶתְכֶם.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִכֶּם מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר...

כב תתיז.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעַבְרִי אֶת הָהֲרָיוֹן בְּקַלּוּת, בְּלִי שׁוּם תַּקָּלוֹת, הַרְגִּילִי עַצְמֵךְ לוֹמַר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, כִּי זֶה מְסֻגָּל לְשִׁדּוּד הַטֶּבַע וּלְנִסִּים נִגְלִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ תָּמִיד בַּעַדְכֶם.

הַמְאַחֵל לְךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתיח.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י׳ כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

רְאֵה לֹא לִהְיוֹת בַּטְלָן, רַק תֵּכֶף־וּמִיָּד תִּהְיֶה בְּקֶשֶׁר עִמָּהֶם, שֶׁהַדִּיּוּן כְּבָר נִגְמַר לְפָנַי שָׁנָה וָחֲצִי, וְאַתָּה לֹא רוֹצֶה לְהִתְדַּיֵּן אֶצְלָם, רַק הַתּוֹבֵעַ הוֹלֵךְ אַחַר הַנִּתְבָּע, וְאַתָּה רוֹצֶה רַק בֵּית־דִּין סְפָרַדִּי, כִּי כָּל הַטְּרִיק שֶׁל הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם הוּא רוֹצֶה לְהוֹצִיא נֶגְדְּכֶם פְּסָק לֹא צַיְתָא דַּיְנָא, וּבָזֶה הוּא יָבוֹא אֶל הָרַב ... אוֹ אֶל מִשְׁרָד הַדָּתוֹת וְכוּ׳, כַּנִּרְאֶה שֶׁזֶּה שׁוֹרֵף אוֹתוֹ שֶׁיֵּצְאוּ כְּנֶגְדּוֹ ... אַל תַּנִּיחוּ עַצְמְכֶם

מִבֵּית־דִּין שֶׁל ... שֶׁיִּרְצוּ לִטְעֹן — לֹא, זֶה דִּין תּוֹרָה אֶחָד... תַּעֲנֶה לוֹ חַד מַשְׁמָעִית זֶהוּ זֶה, וְאָז הוּא לֹא יָכוֹל לִקְרֹא אֶתְכֶם לֹא צַיְתָא דִּינָא, כִּי בָּרֵגַע שֶׁיֵּשׁ בְּיָדְךָ אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁשָּׁלַחְתָּ לַבֵּית־דִּין, שֶׁאַתָּה רוֹצֶה רַק בֵּית־דִּין סְפָרַדִּי, אֵין טַעֲנָה שֶׁל לֹא צַיְתָא דִּדְינָא, וְזֶה בָּרוּר. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ מַפָּלָה גְּדוֹלָה.

הַמְאַחֵל לְךָ הַצְלָחָה רַבָּה...

כב תתיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י׳ פְּסְלֵי ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל בְּנֵי יַקִּירִי ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וּמַה מְּאֹד גָּדְלָה שִׂמְחָתִי, שֶׁהִתְחַלְתָּ לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, כִּי בֶּאֱמֶת לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת פּוֹתֵחַ אֶת הַלֵּב, וּמַכְנִיס חֵשֶׁק בְּלֵב הָאָדָם לִלְמֹד תּוֹרָה, כִּי מִשְׁנָ״ה אוֹתִיּוֹת נְשָׁמָ״ה, וְהַזּוֹכֶה לְהַתְמִיד בְּמִשְׁנָה נִזְדַּכֶּכֶת נִשְׁמָתוֹ, וְיֵשׁ לוֹ תְּשׁוּקָה לְרוּחָנִיּוּת. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִפְלִיגוּ הַרְבֵּה מְאֹד בְּמַעֲלַת לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, עַד שֶׁאָמְרוּ (סַנְהֶדְרִין מב.): בְּמִי אַתָּה מוֹצֵא מִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה? בְּמִי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ חֲבִילוֹת שֶׁל מִשְׁנָה.

עַכְשָׁו אַחֲרֵי שֶׁדִּבַּרְתִּי עִמְּךָ, דִּבַּרְתִּי עִם הַמַּשְׁגִּיחַ ר׳ ... גֵּרוּ יָאִיר, וְהוּא אוֹמֵר, שֶׁמְּאֹד מְאֹד נֶהֱנָה מִמְּךָ, וְאַתָּה אִישׁ אַחֵר לְגַמְרֵי, לֹא כְּמוֹ שֶׁצִּיְּרוּ אוֹתְךָ, וּבְפָרָט הוּא שָׂמֵחַ שֶׁאַתָּה לוֹמֵד עִם הָאַבְרֵךְ ... גֵּרוּ יָאִיר, אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ תּוֹעֶלֶת גְּדוֹלָה בַּלִּמּוּד.

הִנֵּה לֹא רָצִיתִי לְצַעֵר אוֹתְךָ דֶּרֶךְ הַטֶּלֶפוֹן, אֲבָל הַהֶכְרֵחַ לִי לַעֲבֹר מָחָר נִתּוּחַ, וְעַד שֶׁתְּקַבֵּל אֶת הַמִּכְתָּב הַזֶּה, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא לִהְיוֹת כְּבָר מְחוּץ לְבֵית־חוֹלִים, וְהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזוֹר, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר בְּקַלּוּת.

פֹּה תְּקַבֵּל מֵאָה שֶׁקֶל.

אָבִיךְ הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךְ...

כב תתכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י״א כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

עַכְשָׁו חָזַרְתִּי לְבֵיתִי, הָיָה לִי הַבֹּקֶר נִתּוּחַ קָשֶׁה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶחֱזֹר לְאֵיתָנַי, לֹא רָצִיתִי לְסַפֵּר לָכֶם, כִּי לֹא רָצִיתִי לְצַעֵר אֶתְכֶם, חַסְדֵי ה׳ הַכֹּל בְּסֵדֶר. תּוֹדָה לָאֵל, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה הַמְחַזֵּק אוֹתָנוּ בְּכָל הַמַּצָּבִים, רְאֵה גַּם אַתָּה לְהִתְחַזֵּק כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהַדְפִּיס חֵלֶק אַחַר חֵלֶק ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר כָּל זֶה חֶלְקֵי מִכָּל עֲמָלִי.

רְאֵה לְהִתְקַשֵּׁר תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶל ... תִּחְיֶה, וְתֹאמַר לָהּ, שֶׁעַד יוֹמַיִם אָז אֶהְיֶה בְּקֶשֶׁר הֵן עִם הַמְנַהֵל וְהֵן עִם הַמְלַמְּדִים, אֲנִי מְאֹד מְאֹד מַקְפִּיד עַל דָּבָר זֶה — ״לְהַכּוֹת יְלָדִים בַּתַּלְמוּד תּוֹרָה, זֶהוּ עָוֹן חָמוּר עַד מְאֹד, וְזֶה מַרְאֶה שֶׁהַמְלַמֵּד אֵינוֹ מְחַנֵּךְ כְּלָל״, כִּי עִם הַכָּאוֹת לֹא מְחַנְּכִים יְלָדִים, וְזֶה יְעוֹרֵר אוֹתִי לְחַבֵּר תֵּכֶף־וּמִיָּד קוּנְטְרֵס עַל נוֹשֵׂא ״חִנּוּךְ לַמְחַנְּכִים״.

קָשֶׁה עָלַי עַכְשָׁו הַכְּתִיבָה, עַל־כֵּן אֲקַצֵּר.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךְ...

כב תתכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י״ב כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת הֶעָלִים שֶׁל ה״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, וְהֵם מַמָּשׁ לְהַפְלִיא, אֵין לְךָ לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

אוּדוֹת ... וְכוּ׳, הוּא טִפּוּס כָּזֶה, שֶׁבִּשְׁבִיל כֶּסֶף יִמְכֹּר אֶת נִשְׁמָתוֹ לְהַשָּׂטָן וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת אֵין לְךָ מַה לְּהִתְיָרֵא מִמֶּנּוּ, בְּוַדַּאי חֲבָל עַל הַכֶּסֶף וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לְךָ, וּמֵאַשְׁפּוֹת מַמָּשׁ יָרִים אֶבְיוֹן וְכוּ׳, וְעָזַר לְךָ, וּבְוַדַּאי יַעֲזֹר לְךָ, וְלֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

אוּדוֹת הַפְּגִישָׁה, רְאֵה לִפְגֹּשׁ אוֹתָם, אֲבָל רַק לָקַחַת מְזֻמָּן, אַל תַּאֲמִין לְהַבְטָחוֹת וְכוּ׳. אוּדוֹת ה״לִּקּוּטֵי־עֵצוֹת״ הַמְשֻׁלָּשׁ, רַק אִם הֵם מוּכָנִים לְשַׁלֵּם לְךָ אֶת הַכֹּל בִּמְזֻמָּן, וְדַעַת לְנָבוֹן, אַל תְּדַבֵּר בִּכְלָל אוּדוֹת ... וְכוּ׳.

אוּדוֹת קוּנְטֶרְסִים חֲדָשִׁים, בְּקָרוֹב יִהְיוּ הַרְבֵּה קוּנְטֶרְסִים מְאֹד מְאֹד מְעֻנְיָנִים, כִּי לָמַדְתִּי הַרְבֵּה בְּבֵית־חוֹלִים.

רְאֵה לִמְסֹר לְ... וְלִשְׁאָר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי מָחָר לֹא יִהְיֶה שִׁעוּר, כִּי עֲדַיִן אֲנִי סוֹבֵל יִסּוּרִים גְּדוֹלִים.

אִם יֵשׁ לְךָ אֵילּוּ סְפֵקוֹת בְּעִנְיַן הַדְּפָסָה, רְאֵה לְכָתֹב, וְאָז אָשִׁיב לְךָ, רַק אַל תִּפְחַד מִכֶּסֶף, תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁלְּ... תִּהְיֶה לְבַסּוֹף מַפָּלָה כְּמוֹ לָאֲחֵרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ...

כב תתכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ז כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ בְּעֶרֶב שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, אֲשֶׁר שֶׁתִּסַּדְּרוּ אֶת הַגְּדֵר הַשָּׁבוּעַ, שֶׁזֶּהוּ פָּשׁוּט פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, נִתְקַלְקֵל אֶצְלִי הַפַּקְס, וְכַנִּרְאֶה עַד יוֹם שֵׁנִי אוֹ יוֹם שְׁלִישִׁי לֹא יִהְיֶה לִי פַּקְס, זֶה אֲנִי שׁוֹלֵחַ מֵהַפַּקְס שֶׁל אֲהוּבִי, חַתָנִי ... גֵּרוּ יָאִיר, זֶה הַמִּסְפָּר שֶׁלּוֹ...

נָא לִמְסֹר אֶת זֶה לְ... כִּי אֵין לִי אֶת הַמִּסְפָּר הַנָּכוֹן.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּבְרַח לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, כִּי לְהַשֵּׁם הַתְּשׁוּעָה.

הַמְאַחֵל לְךָ שָׁבוּעַ טוֹב...

כב תתכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט״ז כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

מְאֹד רָצִיתִי לָדַעַת מַה נִּגְמַר עִם הַכֶּסֶף בְּעִנְיַן הַהַדְפָּסָה, וְהַאִם לָקְחוּ מִמְּךָ סְפָרִים, וְהַאִם שִׁלְמוּ, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְתַמְשִׁיךְ לְהִתְקַדֵּם בְּהַדְפָּסָה, בְּשָׁבוּעַ הַבָּא אֲנִי שׁוֹלֵחַ עִם ... גֵּרוּ יָאִיר, עוֹד קוּנְטֶרְסִים וּסְפָרִים לְהַדְפָּסָה.

הַמְאַחֵל לְךָ שָׁבוּעַ טוֹב...

הַפַּקְס שֶׁלִּי מְקֻלְקָל, וְכַנִּרְאֶה לֹא יִהְיֶה פַּקְס עַד יוֹם שֵׁנִי אוֹ יוֹם שְׁלִישִׁי, וְלָכֵן אֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ מֵהַפַּקְס שֶׁל אֲהוּבִי, חַתָנִי ... גֵּרוּ יָאִיר. וְזֶה הַמִּסְפָּר שֶׁלּוֹ ...

כב תתכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י״ח כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה לְךָ בְּעָיוֹת אוֹדוֹת הַ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, עַכְשָׁו אַל תַּדְפִּיס לוֹ, רַק כְּשֶׁאַתָּה רוֹאֶה כֶּסֶף בַּיָּד, כִּי עִם הַבְטָחוֹת לֹא מְשַׁלְּמִים לְהַמַּדְפִּיסִים ...

אוֹדוֹת הַשִּׁיר יְדִידוּת, זֶהוּ שֶׁל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְהָיָה מֻדְפָּס כָּל הַשָּׁנִים בְּסֵפֶר ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, וְעַל־כֵּן רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֵיךְ שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁעוֹשִׂים בִּקֹּרֶת, הֵם סְתָם עַמֵּי אֲרָצִים, וְאֵינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לִשְׂמֹאלָם בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב... לְדַעְתִּי, עַכְשָׁו יֵשׁ לְךָ מִמֵּילָא אֶלֶף ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״ וְאֶלֶף ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ וְאֶלֶף ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״, תֹּאמַר לוֹ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁיֵּשׁ לְךָ, תֵּדַע כִּי הַכֶּסֶף הוּא רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין צְרִיכִים לַחְנֹף לְאַף אֶחָד.

אוֹדוֹת הַסֵּפֶר ״פְּעֻלַּת־הַצַּדִּיק״, זֶה בִּכְלָל לֹא נוֹרָא, תַּשְׁאִיר אֶת זֶה כָּכָה, וּבַפַּעַם הַבָּאָה יְתַקְּנוּ אֶת הָעַמּוּדִים. עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁשּׁוּם דָּבָר אֵינוֹ הוֹלֵךְ קַל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

נָא לְהוֹדִיעַ לְ... שֶׁהַפַּקְס שֶׁלִּי שָׁבוּר, וּרְאֵה לְהוֹדִיעֵנִי חֲדָשׁוֹת.

כב תתכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י״ח כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

נָא לְבָרֵר אִם ... בַּבַּיִת אוֹ ...

פֹּה תְּקַבֵּל הֶעָתֵק שֶׁשָּׁלַחְתִּי לַבַּנְק ... וְלֹא קִבַּלְתִּי מַעֲנֶה, אוּלַי אַתָּה יָכוֹל מָחָר לָגֶשֶׁת אֶל הַמְנַהֵל בַּנְק, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מַה שֶּׁבִּקַּשְׁתִּי בַּמִּכְתָּב, וְאֶהְיֶה לְךָ אָסִיר תּוֹדָה.

אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁשָּׁלַחְתִּי, נָא לְהַעֲבִירוֹ דָּחוּף דָּחוּף מְאֹד אֶל ...

וְכֵן הַמִּכְתָּב הַשֵּׁנִי בְּבַקָּשָׁה לְהַעֲבִירוֹ תֵּכֶף־וּמִיָּד לְ... זֶה צָרִיךְ עוֹד הַלַּיְלָה לְהַגִּיעַ עַל שֻׁלְחָנוֹ שֶׁל הָרַב ... שְׁלִיטָ״א.

יֶתֶר הַמִּכְתָּבִים אֶשְׁלַח בְּמֶשֶׁךְ הַיּוֹם, פָּשׁוּט עַכְשָׁו טִרְדוֹתַי רַבּוּ כְּמוֹ שֶׁרַבּוּ.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כב תתכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י״ח כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

עַכְשָׁו קִבַּלְתִּי פַּקְס, שֶׁבּוֹ מוֹדִיעַ לִי הָאַחְיָן שֶׁלְךָ ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁאַתָּה מְנַסֶּה לְהִתְקַשֵּׁר אֵלַי לְהַשְׁיגֵנִי וְכוּ׳, וְהַסִּבָּה — שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לִהְיוֹת מַלְאָךְ הַשָּׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם בְּיַבְנְאֵל...

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! פֶּלֶא אֶצְלִי, שֶׁעַל דְּבָרִים כָּאֵלֶּה יֵשׁ לְךָ זְמַן, וְעוֹד אֵיךְ? עַד שֶׁאַתָּה מוּכָן לְהַשִּׁיג אוֹתִי דֶּרֶךְ הַפֶּלֶאפוֹן מֵהָרֶכֶב שֶׁלְךָ... כָּל־כָּךְ נָחוּץ לְךָ הַדָּבָר...

שָׁמַעְתִּי שֶׁהָיִיתָ כָּאן בְּמַחֲנֵנוּ שָׁבוּעַ יָמִים, וְלֹא הִטְרַחְתָּ עַצְמְךָ אֲפִלּוּ לְהָרִים טֶלֶפוֹן אֵלַי... אַחֲרֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ יָעִיד

כַּמָּה דְּמָעוֹת שָׁפַכְתִּי בִּשְׁבִילְךָ אֵצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁיְּצַיֵּיל אוֹתְךָ מִשּׁוֹנְאֶיךָ, וַאֲנִי בָּטוּחַ שֶׁפָּעַלְתִּי בִּשְׁבִילְךָ יְשׁוּעָה, וּבְלִי שׁוּם סָפֵק תֵּצֵא מֵהַצָּרָה שֶׁלְּךָ וּמֵהַפַּח שֶׁטָּמְנוּ לְרַגְלֶיךָ, וְזֶה אֶצְלִי בָּרוּר, וְהַלְוַאי שֶׁהָיִיתִי פּוֹעֵל בִּשְׁבִילִי יְשׁוּעָה כָּזוֹ כְּמוֹ שֶׁפָּעַלְתִּי בִּשְׁבִילְךָ, וְעַל זֶה אֲנִי לוֹקֵחַ לְעֵדוּת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, עִם כָּל זֹאת לֹא הָיָה לְךָ זְמַן וּפְנַאי אֲפִלּוּ לְהָרִים טֶלֶפוֹן... וּבִשְׁבִיל כַּמָּה דִּבְרֵי חֲנֻפָּה וְכוּ׳ וְכַמָּה דִּבְרֵי שְׁקָרִים וְכוּ׳ שֶׁל הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם — כְּבָר תִּשְׁתַּכְנֵעַ?! זֶה פֶּלֶא אֶצְלִי.

עַכְשָׁו אֲסַפֵּר לְךָ בִּקְצָרָה עַל קְצֵה הַמַּזְלֵג, וְאַתָּה בְּעַצְמְךָ תָּדִין — אִם שַׁיָּךְ לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם עִם הַשָּׂטָן הַזֶּה.

קֹדֶם בְּעִנְיְנֵי יְהֲדוּת.

כְּשֶׁהִגַּעְנוּ לְיַבְנְאֵל בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, הוּא הוּא אֲשֶׁר שָׁם מוֹקְשִׁים עַל דַּרְכֵּנוּ יָמִין וּשְׂמֹאל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָנוּ חִנּוּךְ כָּשֵׁר, וַאֲנִי לֹא סְתָם זוֹרֵק מִלִּים, אֶלָּא אֲנִי יָכוֹל לְהָבִיא לְךָ הוֹכָחוֹת וְעֵדִים לָזֶה, אַף־עַל־פִּי־כֵן בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הָכִי גְּדוֹלָה פָּתַחְנוּ שְׁנֵי גַּנִּים, וּבְלִי שׁוּם כֶּסֶף וּבְלִי שׁוּם אֶמְצָעִים מָשַׁכְנוּ שָׁנָה אַחַר שָׁנָה, אַחַר כָּל מִינֵי אִיּוּמִים וּמְסִירוֹת שֶׁמָּסַר לָנוּ הָרָשָׁע הַזֶּה, אַף־עַל־פִּי־כֵן, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, עָבַרְנוּ שְׁנָתַיִם עִם הַגַּנִּים, וְאַחַר־כָּךְ הִתְחַלְנוּ לִפְתֹּחַ תַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבֵית־סֵפֶר לְבָנוֹת לְכָל הַגִּילָאִים, בְּלִי שׁוּם אֶמְצָעִים, וְאֶת גֹּדֶל הַמְּסִירוֹת שֶׁעָבַר עָלֵינוּ מֵהָרָשָׁע הַזֶּה — לֹא יְאֻמַּן כִּי יְסֻפַּר, וְיכוֹלִים לִכְתֹּב מִזֶּה סְפָרִים עָבֵי כֶּרֶס (אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁעוֹד יִכָּתֵב בַּאֲרִיכוּת הַסִּפּוּר שֶׁלָּנוּ, וְיִהְיֶה רַב מֻכָּר), אַף־עַל־פִּי־כֵן עָבַרְנוּ עַל הַכֹּל, וְעַד הַיּוֹם, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ חִנּוּךְ כָּשֵׁר וְטָהוֹר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, שֶׁאֵין לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם מוֹסָד שֶׁבָּעוֹלָם, עַל אַף שֶׁאֵין לָנוּ שׁוּם אֶמְצָעִים, כִּי כָּל הַמִּשְׂרָדִים שׁוֹלְחִים אוֹתָנוּ בְּלֵךְ וָשׁוֹב, לְרַבּוֹת תְּנוּעַת ... שֶׁאֲנַחְנוּ בָּחַרְנוּ בִּשְׁבִילָם, וְזֶה רַק בְּעִנְיַן הַחִנּוּךְ.

וְעַכְשָׁו, מַה בְּעִנְיַן טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה? כְּשֶׁהִגַּעְנוּ מָצָאנוּ מְקֻוֶּה מְזֻנַּחַת בְּתַכְלִית הַהַזְנָחָה, וּכְבָר לֹא מְדַבְּרִים מֵהַבַּלָּנִית וְכוּ׳ וְכוּ׳,

אֶלָּא מֵעֶצֶם הַמָּקוֹם, ג׳וּקִים וְעַכְבָּרוֹשִׁים וְכוּ׳ וְכוּ׳ הִסְתּוֹבְבוּ שָׁמָּה וְכוּ׳ וְכוּ׳, נָפַל צֶבַע מֵהַתִּקְרָה לְתוֹךְ הַמַּיִם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּכְשֶׁבָּאתִי וְהִצַּעְתִּי לְהָרָשָׁע הַזֶּה — הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְשַׁלֵּם לְךָ כֶּסֶף מְזֻמָּן — עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים דּוֹלָר לְשַׁפֵּץ אֶת הַמִּקְוֶה, הוּא לֹא רָצָה בְּשׁוּם פָּנִים, אֶת הַחֶשְׁבּוֹנוֹת שֶׁלּוֹ מִי יוֹדֵעַ? וּכְבָר אֲנִי לֹא מְדַבֵּר בְּכָל שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי הָיְתָה הַמִּקְוֶה סְגוּרָה, וְהַנָּשִׁים שֶׁלָּנוּ הָיוּ צְרִיכוֹת לַעֲמֹד כְּמוֹ שְׁפָחוֹת עַל הַכְּבִישׁ הַמֶּרְכָּזִי בְּרִישׁ גַּלִּי בְּשָׁעָה מֻקְדֶּמֶת, כְּדֵי שֶׁהָרֶכֶב שֶׁל הַמּוֹעֶצָה הַדָּתִית, שֶׁגַּם שְׁמֵשׁ לְרֶכֶב שֶׁל חֶבְרָא קַדִּישָׁא... יֶאֱסֹף אֶת הַנָּשִׁים שֶׁלָּנוּ וְלָקַחַת אוֹתָן לַמִּקְוֶה בִּטְבֶרְיָה. וְדַעַת לְנָבוֹן אֶת גֹּדֶל הַהַשְׁפָּלָה הַזּוֹ, שֶׁלֹּא עוֹשִׂים אֶת זֶה אֲפִלּוּ לִשְׁפָחוֹת גּוֹיוֹת, מִכָּל שֶׁכֵּן לִבְנוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכַמּוּבָן הָרֶכֶב שֶׁל הַחֶבְרָא קַדִּישָׁא, הָיָה תָּמִיד מְתְאַחֵר בְּשָׁעָה שְׁעָתַיִם... וְגֹדֶל הַבּוּשׁוֹת וְהַחֲרָפוֹת שֶׁהָיוּ לְהַנָּשִׁים, אֲנִי לֹא צָרִיךְ לְהַסְבִּיר לְךָ, וְכָל זֶה מִפְּנֵי שֶׁהֵן סְפָרַדִיּוֹת וְכוּ׳, דָּבָר זֶה הָיָה בְּלִבִּי כְּמוֹ שֶׁתּוֹחֲבִים סַכִּין אַחַר סַכִּין, כְּבָר קָלַטְתִּי שֶׁיֵּשׁ לִי פֹּה עֵסֶק עִם רָשָׁע מֻרְשָׁע, עוֹכֵר יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בְּאִיצְטְלָא דְּרַבָּנָן, אִם אֶחָד יָכוֹל לַעֲשׂוֹת דָּבָר כָּזֶה לִבְנוֹת יִשְׂרָאֵל עַל לֹא דָּבָר, סָפֵק אֶצְלִי אִם הוּא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל, וְאַחַר כָּל הַצָּרוֹת הָאֵלֶּה נִתְגַּלָּה לָנוּ אַחַר־כָּךְ תְּמוּנָה מְאֹד מְאֹד עֲגוּמָה, שֶׁהַמִּקְוֶה בִּכְלָל לֹא הָיְתָה כְּשֵׁרָה, וְלֹא הָיָה מַיִם בָּאוֹצָר, אַתָּה שׁוֹמֵעַ מִמַּה מְדַבְּרִים כָּאן?! לֹא הָיָה מַיִם בָּאוֹצָר! שֶׁזּוֹ סְתָם לֵיצָנוּת, וְעַל זֶה יֵשׁ עֵדִים, וְאַף שֶׁגַּם לוֹ יֵשׁ בַּד״צִים וְכוּ׳ וְכוּ׳ וְהוֹכָחוֹת, נוּ, הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אָמְרָה (דְּבָרִים יט): ״עַל־פִּי שְׁנֵי עֵדִים יָקוּם דָּבָר״, יֵשׁ לָנוּ עַל זֶה כַּמָּה וְכַמָּה עֵדִים שֶׁרָאוּ אֶת הַבּוֹר. הַאִם שַׁיָּךְ לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם עִם רָשָׁע כָּזֶה, נוֹכֵל כָּזֶה?! וַאֲנִי כְּבָר לֹא נִכְנָס לְגַבֵּי הַגְּנֵבוֹת שֶׁלּוֹ, כִּי עַל זֶה יָבוֹא בַּעַל הַכֶּרֶם, וְיכַלֶּה אֶת קוֹצָיו מִן הַכֶּרֶם.

עַכְשָׁו מִצַּד הַגַּשְׁמִי.

הָיְתָה לִי כְּבָר תָּכְנִית מְאֻשֶּׁרֶת לִבְנוֹת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עֲנָקִי, שֶׁהִשְׁקַעְתִּי בַּתָּכְנִית שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף דּוֹלָר, זֶה הָיָה מִבְנֶה שֶׁל אַלְפַּיִם מֶטֶר מְרֻבָּע, הֶשְׁקַע בַּתָּכְנִית דָּם מַמָּשׁ, יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת, דְּמִים תַּרְתִּי מַשְׁמַע, וּכְבָר הָיְתָה תָּכְנִית עֲבוֹדָה, תָּכְנִית בְּצוּעַ וְכוּ׳ וְכוּ׳,

וְהָרָשָׁע מְרֻשָּׁע הַזֶּה הָלַךְ וּמָסַר אוֹתָנוּ, אֲזַי יֵשׁ לוֹ דִּין שֶׁל מוֹסֵר, וְהִפְסַדְתִּי אֶת כָּל הַכֶּסֶף, שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף דּוֹלָר, וּמַה קָּרָה לְבַסּוֹף? אֲנִי אִבַּדְתִּי שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף דּוֹלָר, וְהָאַדְרִיכָל שֶׁשְּׁמוֹ הָיָה מַר פְּרֵייליךְ, קִבֵּל דֹּם לֵב וּמֵת מֵרֹב צַעַר, כִּי אָמַר לִי בְּפֵרוּשׁ, שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לִסְבֹּל אֶת הַמַּפָּלָה הַזֹּאת וְכוּ׳, וְאִם תֹּאמַר: מִי יוֹדֵעַ? וּמֵהֵיכָן כָּל־כָּךְ בָּרוּר שֶׁהָרָשָׁע הַזֶּה עָשָׂה אֶת זֶה?! וּכְטַעֲנָתוֹ, אֲנִי...?! רוֹצֶה רַק שָׁלוֹם... אֲנִי...?! רוֹצֶה רַק אֶת הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם... הַמּוֹעֲצָה מְקוֹמִית עָשְׂתָה אֶת זֶה... זֶהוּ שֶׁקֶר גַּס, כִּי הַתָּכְנִית הָיְתָה תָּכְנִית סוֹדִית, שֶׁאַף אֶחָד לֹא יָדַע מִזֶּה, רַק אֲנִי וְהוּא וְהָאַדְרִיכָל, כִּי הָיָה הֶרְכֵּב שֶׁל כַּמָּה פְּרָטִים, שֶׁזֶּה לֹא הָיָה כָּל־כָּךְ חֻקִּי, וְהוּא הָלַךְ וְגִלָּה אֶת זֶה לַחֲמִשָּׁה עוֹרְכֵי דִּינִים, וְעַל־כֵּן שֶׁלֹּא יְבַרְבֵּר שֶׁאֵין לוֹ יָד בָּזֶה, כִּי אַף בִּרְיָה לֹא יָדְעָה מִזֶּה!

אַחַר־כָּךְ לֹא הִתְיָאַשְׁתִּי, וְהִרְחַבְתִּי אֶת דִּירָתִי וּבָנִיתִי שָׁם בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַד הַיּוֹם, וּכְבָר אֵין מָקוֹם, וְאֶת הַמְּסִירוּת שֶׁיֵּשׁ לִי עַל זֶה, תֵּיק שָׁלֵם אֲנִי יָכוֹל לְהַרְאוֹת לְךָ בָּזֶה, וּכְשֶׁהִגַּשְׁתִּי עוֹד פַּעַם תָּכְנִית לִבְנוֹת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ גָּדוֹל, וְהִשְׁקַעְתִּי בָּזֶה עוֹד פַּעַם עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים דּוֹלָר, הִפִּיל אֶת זֶה הָרָשָׁע עוֹד פַּעַם עַל־יְדֵי כָּל מִינֵי טְרִיקִים שֶׁלּוֹ, וְעִם הַהוֹצָאוֹת שֶׁל עוֹרְכֵי דִּינִים שֶׁעָלָה לִי, אֲנִי כְּבָר אוֹחֵז יוֹתֵר מִשִּׁשִּׁים אֶלֶף דּוֹלָר חוֹבוֹת רַק בִּשְׁבִיל הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע הַזֶּה.

נָגִיד שֶׁאַתָּה מַלְאָךְ הַשָּׁלוֹם, וְאַתָּה רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם... נָגִיד שֶׁכָּל רָשָׁע יָכוֹל לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וְאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל... אֲבָל כְּבָר הִגְדִּירוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרֵי פָּרָשַׁת כִּי תֵצֵא): גָּדוֹל הַמַּחְטִיאוֹ יוֹתֵר מֵהַהוֹרְגוֹ; הֲרֵי הוּא הֶחֱטִיא אֲנָשִׁים כְּפִי שֶׁכָּתַבְתִּי פֹּה [רַק עַל קְצֵה הַמַּזְלֵג], אָדָם יָכוֹל לִדְרֹשׁ בָּרַבִּים, וּלְהַגִּיד בִּפְרָטִיּוּת לְנָשִׁים: יוֹתֵר טוֹב שֶׁתִּקָּחוּ טוּשׁ בַּמִּקְלַחַת בְּבֵיתְכֶם מֵאֲשֶׁר תֵּלְכוּ לַמִּקְוֶה שֶׁלָּהֶם... הַאִם שַׂיָּךְ לְחוֹטֵא וּמַחְטִיא כָּזֶה תְּשׁוּבָה?! אֲבָל נָנִיחַ עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֵין שָׁם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, וְכֻלָּם יְכוֹלִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וְאִם כֵּן טַעֲנָתְךָ טַעֲנָה חֲזָקָה, שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת עִם הָרָשָׁע

הַזֶּה שָׁלוֹם... אֲבָל אֵיפֹה הַכֶּסֶף שֶׁאִבֵּד לִי יוֹתֵר מִשִּׁשִּׁים אֶלֶף דּוֹלָר, וְאַל יְדֵחֶה אוֹתְךָ בְּקַשׁ, אֲנִי...?! זוֹ הַמּוֹעֲצָה... מָה רוֹצִים מִמֶּנִּי...?! אֲנִי שֶׁה תָּמִים... אֲנִי כְּבָר לֹא מְדַבֵּר שֶׁהֶצַרְכְתִּי לִלְווֹת כְּסָפִים, שֶׁעַד הַיּוֹם אֲנִי חַיָּב יוֹתֵר מִמֵּאָה אֶלֶף דּוֹלָר, שֶׁהָלַכְתִּי וְעָשִׂיתִי דָּבָר מוּזָר, דָּבָר שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ, וּבָנִיתִי מְקֻוֶּה מְהֻדֶּרֶת לְנָשֵׁי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמִי גָּרַם לִי אֶת זֶה — אִם לֹא הָרָשָׁע הַזֶּה?! הֵיכָן הַהוֹצָאוֹת הָאֵלּוּ?! אֲזַי מַה שַּׁיָּךְ לְגַמְרֵי לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם עִם רָשָׁע מְרֻשָּׁע כָּזֶה?! אֲשֶׁר מִלְּבַד זֹאת דִּינוֹ שֶׁל מוֹסֵר כְּבָר מְפֹרָשׁ בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, חֹשֶׁן מִשְׁפָּט, סִימָן שפ״ח, וּלְמוֹסֵר אֵין שׁוּם תַּקָּנָה.

יְדִידִי הַיָּקָר! אֲנִי מְסַרְתִּי אֶת הַכֹּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא יְטַפֵּל בּוֹ, לִי אֵין שׁוּם עֵסֶק עִם הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע הַזֶּה, אֲנַחְנוּ אַף פַּעַם לֹא נִקָּנַע, וְאַף פַּעַם לֹא נַשְׁלִים עִם רָשָׁע מְרֻשָּׁע כָּזֶה, וְעַל־כֵּן חֲבָל עַל הַיְגִיעָה וְהַטִּרְחָה שֶׁלְּךָ.

תַּאֲמִין לִי, שֶׁיּוֹתֵר מִמַּה שֶּׁכָּתוּב כָּאן, אֲנִי יָכוֹל לְסַפֵּר לְךָ סֵפֶר שָׁלֵם, אֲבָל הַלֵּב שֶׁלִּי נוֹטֵף דָּם, וְהָעֵינַיִם דְּמָעוֹת, אִם זֶה נִקְרָא רַב בְּיִשְׂרָאֵל, לְהֵיכָן הִגַּעְנוּ?! וְעַל־כֵּן קָשֶׁה עָלַי מְאֹד הַדִּבּוּר בְּעִנְיָן זֶה, אֲנִי מוֹסֵר אֶת זֶה בְּיַד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא כְּבָר יוֹדֵעַ אֵיךְ לְטַפֵּל בְּעִנְיָנוֹ.

הֶכְפֵּל הַדָּבָר, אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִתְפַּלֵּא עָלֶיךָ, שֶׁעַל הַטּוֹבָה שֶׁעָשִׂיתִי לְךָ, לֹא הָיָה לְךָ פְּנַאי לְבַקְּרֵנִי וְכוּ׳, אוֹ לְהָרִים טֶלֶפוֹן וְכוּ׳, וּפִתְאֹם בִּשְׁבִיל אֵיזוֹ מִלָּה שֶׁל חֲנֻפָּה שֶׁל הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע הַזֶּה, יֵשׁ לְךָ כְּבָר זְמַן לְצַלְצֵל אֲפִלּוּ מִפֶּלְאפוֹן מֵהָרֶכֶב שֶׁלְּךָ?... זֶה פֶּלֶא עַל גַּבֵּי פֶּלֶא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה בֶּאֱמֶת לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין לָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין לָאָדָם יְדִידִים, וּמִי שֶׁיְּסַפֵּר לְךָ שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְדִידִים, הוּא פָּשׁוּט שַׁקְרָן, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא

הוּא אָב הָרַחֲמָן, וְהוּא מֵבִין אֶת כָּל אָדָם, וְרַק הָעֶזֶר בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹרֵנִי בְּיָדוֹ הַמְלֵאָה וְהַפְּתוּחָה וְהָרְחָבָה.

הַמְקֻוֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ, אוֹ לִרְאוֹת עַל־כָּל־פָּנִים כְּתַב יָדְךָ.

כב תתכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ״ו כִּסְלֵו, ב׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתַּחְזִיקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, כִּי זֶה עִקַּר הַנֶּשֶׁק נֶגֶד כָּל הָרוּחוֹת רָעוֹת, הַמִּתְגַּבְּרוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בַּחוּץ, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, רוּחַ הַכְּפִירָה וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת מְאֹד מִתְפַּשֶּׁטֶת בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וּצְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לְהִנָּצֵל מִמָּטָר וּמִזֶּרֶם הָאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְזֶה אִי אֶפְשָׁר, רַק עַל־יְדֵי שֶׁאוֹחֲזִים אֶת עַצְמָם בְּיַחַד. וְעַל־כֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּשִׁבְיל חִנּוּךְ יְלָדֵינוּ, מֵהַפְּעוּטוֹן בְּעוֹד שֶׁהַתִּינוֹקוֹת יוֹנְקִים עַד חֲתֻנָּתָם, הֵם צְרִיכִים לִהְיוֹת תַּחַת שְׁמִירָה מְעֻלָּה שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר עֲלֵיהֶם, וְכֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעַצְמָם צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִתְאַחֵד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, כִּי זֶה הָיָה עִקַּר הַנִּצָּחוֹן שֶׁל הַקֹּמֶץ קָטָן נֶאֱמְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִתְאַחֲדוּ יַחַד, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לְנַצֵּחַ אֶת קִלְפַּת יָנֵן.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, אִם אַתֶּם יְכוֹלִים לְהִתְחַדֵּשׁ וְלַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה לְהִתְפַּלֵּל וָתִיקִין, כִּי תְּפִלַּת וָתִיקִין הִיא יְסוֹד גָּדוֹל בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם תְּפִלַּת וָתִיקִין,

וְרָצִיתִי מְאֹד מֵרֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת לִפְתֹּחַ כּוֹלֵל חָדָשׁ בְּשֵׁם "שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר", שֶׁיָּבוֹאוּ חֲצִי שָׁעָה לִפְנֵי זְמַן הַתְּפִלָּה (תְּפִלַּת וָתִיקִין), וְיִלְמְדוּ בְּצַוָּותָא מִשְׁנָיוֹת, וְכָךְ יִהְיֶה לָנוּ מִנְיָן יָפֶה בְּוָתִיקִין.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם שֶׁתִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲדִי, שֶׁאֶזְכֶּה לָצֵאת מֵהַגָּלוּת הַמָּרָה הַזּוֹ, וְלָבוֹא וְלָגוּר עִמָּכֶם בְּיַחַד, כִּי מַה שֶּׁתְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת, שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ"ו כִּסְלֵו ב' דַּחֲנֻכָּה ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

עַכְשָׁו קִבַּלְתִּי מְכוֹנַת פַּקְס, נָא לְהוֹדִיעַ הֵן לְ... וְהֵן לְ... הַמִּסְפָּר הוּא אוֹתוֹ מִסְפָּר, תַּגִּיד לְ... שֶׁמָּחָר הַשְּׁעוּר צָרִיךְ לִהְיוֹת רַק בְּשָׁעָה עֶשֶׂר בַּלַּיְלָה מִפְּנֵי הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה, וְאֶצְלֵנוּ תִּהְיֶה שָׁעָה שָׁלֹשׁ.

נָא לְהוֹדִיעֵנִי מַה בְּקֶשֶׁר ... וְכֵן יֶתֶר חֲדָשׁוֹת בְּעִנְיַן הַדְּפָסָה.

הַאִם קִבַּלְתָּ מִ... אֶת הָ"אֲשֶׁר בַּנַּחַל" שֶׁשָּׁלַחְתִּי עִם ...

הָעִקָּר לְהַשְׁלִיךְ עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְהָבֵנוּ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ יוֹשִׁיעֵנוּ וְיַצִּילֵנוּ, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִים לְכָל הַבְּרָכוֹת.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה מְהִירָה...

כב תתכט.

בְּעֻזַּרת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ״ו כִּסְלֵו, ב׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב, וּבִפְרָט בְּעִנְיַן הָרַעְיוֹן שֶׁל לַעֲשׂוֹת כּוֹלֵל וָתִיקִין — זֶה רַעְיוֹן נִפְלָא, וּמְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁתִּתַּקֵּחַ אֶת הָעִנְיָנִים, וְנִפְתַּח כּוֹלֵל ״שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר״ לִלְמֹד חֲצִי שָׁעָה קֹדֶם זְמַן תְּפִלַּת וָתִיקִין סֵדֶר בִּלְמוּד מִשְׁנָיוֹת, שֶׁיִּלְמְדוּ בְּצַוָּתָא, הַיְנוּ שֶׁכָּל אֶחָד יֹאמַר מִשְׁנָה, וְכָךְ חוֹזֵר חָלִילָה, שֶׁיּוּכְלוּ לִלְמֹד כַּמָּה פְּרָקִים, וְהִיא תּוֹעֶלֶת גְּדוֹלָה, כִּי כָּךְ יִהְיֶה לָנוּ מִנְיָן חָזָק לְוָתִיקִין. וְאוֹדוֹת הַשָּׂכָר, בְּעֻזָּרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, נִתְחַלֵּק יַחַד.

אוֹדוֹת הַנְּקִיוֹן שֶׁאַתָּה מְשַׁלֵּם לוֹ בַּעֲבוּר כָּל שָׁעָה, זֶה דָּבָר טוֹב מְאֹד, כִּי כָּכָה יַשְׁקִיעַ בְּנְקִיוֹן וְכוּ׳, וְכֵן בְּעִנְיַן אֲסֵפַת הַסְּפָרִים וְכוּ׳. הָעִקָּר צְרִיכִים לִרְאוֹת שֶׁיִּהְיֶה בֵּית־הַמִּדְרָשׁ תָּמִיד נָקִי, וְכֵן לְמַעְלָה בַּקּוֹמָה הָעֶלְיוֹנָה אֲצֶל הַכּוֹלֵל, כִּי הַנְּקִיוֹן הִיא הַיְסוֹד בְּדַרְכֵי הַקְּדֻשָּׁה, וּבִפְרָט מָקוֹם קָדוֹשׁ זֶה, צְרִיכִים לְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה נָקִי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּרְוֶה רֹב נַחַת מִילָדֶיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתל.

בְּעֻזַּרת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ״ז כִּסְלֵו, ג׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי, שֶׁתְּאַרְגְּנִי אֶת הַהוֹרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם יְלָדִים

בַּפְּעוּטוֹן, שֶׁבְּכָל יוֹם יִזָּהֲרוּ מְאֹד מְאֹד מֵהַשְׁפָּעַת הַחִילוֹנִים, כִּי אָנוּ צְרִיכִים הַפְרָדָה מֻחְלֶטֶת לְגַמְרֵי, אֵין לָנוּ עֵסֶק עִמָּהֶם כְּלָל, בַּמֶּה שֶׁנּוֹגֵעַ לְחִנּוּךְ יְלָדֵינוּ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּקָרוֹב הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְיִהְיֶה לָנוּ מִבְנִים מִשֶּׁלָּנוּ, וְתִהְיֶה לָנוּ הַרְחָבָה גְּדוֹלָה בְּגַשְׁמִיּוּת וְגַם בְּרוּחָנִיּוּת.

רַק חִזְקִי וְאִמְצִי מְאֹד מְאֹד, וְהָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּכְתְּבִי אֶת כָּל הַפְּעִילוּת שֶׁלָּכֶם בְּבֵית־סֵפֶר, וְלַעֲשׂוֹת מִזֶּה כָּתָבָה יָפָה בְּשִׁבְיל ״אוֹר יַבְנְאֵל״.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּךְ, וְתִזְכִּי לְעוֹד בָּנִים זְכָרִים צַדִּיקִים.

הַמְאַחֵל לָךְ חֲנֻכָּה שָׂמֵחַ...

כב תתלא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ״ז כִּסְלֵו, ג׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךְ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי חַסְדֵי ה׳, שֶׁנּוּכַל לִהְיוֹת עוֹד פַּעַם בְּקֶשֶׁר עַל־יְדֵי מִכְתָּבִים.

אוֹדוֹת הַמִּכְתָּבִים, הִנֵּה אֲנִי שׁוֹלֵחַ דֶּרֶךְ הַדּאַר עוֹד כְּאַרְבָּעִים מִכְתָּבִים, וְזֶה בְּוַדַּאי יַשְׁלִים עוֹד חֵלֶק א׳.

מַה שֶּׁכָּתַבְתְּ שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לֵילֵךְ אֶל הַהוֹרִים וְכוּ׳, תַּאֲמִין לִי, זוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וּמַמָּשׁ תְּחַיֶּה אוֹתָם, וּכְשֶׁאַתֶּם תִּתְבַּגְּרוּ (אַתָּה וְאִשְׁתְּךְ), אָז תָּבִין אֶת הַנַּחַת הַזֶּה כְּשֶׁיָּבוֹאוּ הַיְלָדִים אֲלֵיכֶם, וְאַל יִהְיֶה דָּבָר זֶה קָטָן בְּעֵינֶיךְ.

חַסְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָשִׂיתִי הַיּוֹם סְעֻדַּת הוֹדָאָה לְאַחַר

הַנּוֹתוֹחַ, כִּי כָּךְ מוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי״ע: כְּשֶׁאָדָם נֶחְלָה, יְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ כְּשֶׁיַּבְרִיא, יַעֲשֶׂה בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָרִאשׁוֹן סְעֻדָּה לְעִלּוּי נִשְׁמַת בְּאֵרִי אָבִיו שֶׁל הוֹשֵׁעַ וְיִתְרַפֵּא (מוּבָא בְּלִקּוּטֵי־תּוֹרָה מֵר׳ אַייזִיקֶל זִידוֹטשׁוֹבֶער זי״ע), וּמְפָרְשׁוֹ עַל־פִּי קַבָּלָה, וְגַם אֲנִי כָּתַבְתִּי מִזֶּה בַּאֲרִיכוּת בְּאֶחָד מֵהַמִּכְתָּבִים בַּשָּׁנִים שֶׁעָבְרוּ, אֲקַוֶּה שֶׁיִּדָּפֵס בְּקָרוֹב.

מָה אֹמַר לְךָ! לְדַעְתִּי, אַף שֶׁכָּל הַסְּפָרִים יְקָרִים, אֲבָל סִפְרֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְעַל־כֵּן כָּל חֵלֶק חָדָשׁ שֶׁיּוֹצֵא — זוֹ שִׂמְחָתִי, זוֹ נֶחָמָתִי, זֶה הֶעָתִיד שֶׁלִּי לָנֶצַח, כִּי נַפְשִׁי קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ שֶׁל זֶה שֶׁכָּתַבְתִּי אֵלָיו, וְזֶה סוֹבֵב לְדוֹרוֹת, כִּי תָּמִיד אֶהְיֶה בְּתוֹךְ הַמִּכְתָּבִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֵּץ, ה׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם לִידִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל מִכְתָּב כְּלָלִי לְתִלּוֹת עַל לוּחַ הַמּוֹדָעוֹת, וְכֵן פֶּתֶק הוֹדָעָה אוֹדוֹת כּוֹלֶל ״שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר״, אֲנִי אֶעֱזֹר לְךָ בַּהוֹצָאוֹת, לֹא כְּדַאי לְפַזֵּר מוֹדָעוֹת בְּכָל יַבְנְאֵל, רַק לוֹמַר מִפֶּה לְאָזֶן וְכוּ׳, כִּי אִם תַּדְבִּיק מוֹדָעוֹת, כְּבָר יִתְעוֹרֵר קוֹל הַהֲבָרָה שֶׁל הַסָּמ״ךְ־מ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, כִּי נֶגֶד קוֹל דְּקֻדֻּשָׁה, מִתְעוֹרֵר קוֹל הַהֲבָרָה שֶׁל הַטֻּמְאָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כב). לְדַעְתִּי, דָּבָר זֶה יַצְלִיחַ אִם יַעַמְדוּ עַל מִשְׁמָר, שֶׁמְּכָרְחִים לָבוֹא בַּזְּמַן, וְלִלְמֹד בְּצַוְותָּא, הַיְנוּ כָּל אֶחָד יֹאמַר מִשְׁנָה עִם הַבַּרְטָנוּרָא, וְכֵן חוֹזֵר חֲלִילָה, וּצְרִיכִים לִרְשֹׁם בַּפִּנְקָס בְּכָל יוֹם מִי בָּא בַּזְּמַן (אִם רוֹצֶה לְקַבֵּל קֶסֶף), וְאִם חָסֵר יוֹם לְהוֹרִיד לוֹ וְכוּ׳, וְדַיְקָא בְּדֶרֶךְ זוֹ נַצְלִיחַ.

מָה אֹמַר לְךָ! אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֶנוּ הַיּוֹם רְגִילִים לוֹמַר: כְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִים וָתִיקִין יֵשׁ אֲרִיכוּת יָמִים ... הַיְנוּ שֶׁכָּל יוֹם אָרְךְ מְאֹד.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בָּזֶה, וְאָז תַּצְלִיחַ בִּדְרָכֶיךָ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תתלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֵּץ, ה' דַּחֲנֻכָּה ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר לִכְתֹּב לְךָ דְּבָרִים קָשִׁים וְכוּ', אֵינִי יוֹדֵעַ מָה אִתְּךָ?! הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זְכָה אוֹתְךָ עִם אֵשֶׁת חַיִל, וּמַמָּשׁ מָסַרְתִּי אֶת נַפְשִׁי שֶׁיִּגְמֹר הַשִּׁדּוּךְ לְטוֹב, וּלְבַסּוֹף זֶה מַה שֶּׁאַתָּה מְשַׁלֵּם לִי, שֶׁאַתָּה מְזַלְזֵל כָּל־כָּךְ בְּאִשְׁתְּךָ, וְאַתָּה מִתְנַהֵג עִמָּהּ בְּאַכְזָרִיּוּת כָּזוֹ בְּלִי שׁוּם הִתְחַשְּׁבוּת כְּלָל, אֲנִי בֶּאֱמֶת לֹא מֵבִין אוֹתְךָ כְּלָל, הֵיכָן מִדַּת הָרַחֲמָנוּת שֶׁלְּךָ?! הֵיכָן מִדַּת הַחֶסֶד וְהַטּוֹב כְּלַפֵּי אִשְׁתְּךָ?! הֲלֹא אֲנִי לוֹמֵד עִם כָּל בָּאֵי בֵּיתִי, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הָרַ"ן, סִימָן רסג), וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִקְפִּידוּ עַל אוֹנָאַת אִשְׁתּוֹ יוֹתֵר מֵהַכֹּל, וְאִם לְפִי טַעֲנָתְךָ הִיא לֹא בְּסֵדֶר, מַדּוּעַ לֹא תָּשִׂים לֵב, שֶׁהָאִשָּׁה הִיא עֶצֶם מֵעַצְמֶיךָ. וְעַל־כֵּן אִם לֹא בְּסֵדֶר מַשֶּׁהוּ וְכוּ', סִימָן שֶׁזֶּה אֶצְלְךָ, כִּי הִיא הָעֶצֶם שֶׁלְּךָ. וְעַל־כֵּן מָה אַתָּה רוֹצֶה? תִּתְקֵן אֶת מַעֲשֶׂיךָ, וְאָז יִשְׁתַּנֶּה הַכֹּל. וְלָכֵן רְאֵה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה סְלִיחָה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד תִּתְפַּיֵּס עִמָּהּ, וְאָז טוֹב לְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תתלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֵּץ, ה׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת הָיִיתִי מְיַעֵץ אוֹתָךְ לֹא לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה פְּזִיז וְכוּ׳, וְלִבְרֹחַ מֵהַבַּיִת וְכוּ׳, תִּשְׁתַּדְּלִי לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם, וְאַף שֶׁאֲנִי מֵבִין שֶׁכְּבָר כָּלוּ כָּל הַקְּצִין, עִם כָּל זֹאת גַּם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן, וּמוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹונוֹתֵינוּ, אָנוּ מַבְטִיחִים לוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְבָר נִהְיָה טוֹב וְכוּ׳, וּלְבַסּוֹף אָנוּ חוֹזְרִים אֶל הַשְּׁטֻיּוֹת שֶׁלָּנוּ... עִם כָּל זֹאת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לָנוּ. לָכֵן רְאִי גַּם אַתְּ לְהַחֲזִיק בְּמִדָּתוֹ יִתְבָּרַךְ לִהְיוֹת מַאֲרִיךְ אַף וְלִסְבֹּל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַהֲפֹךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. תַּאֲמִינִי לִי, שֶׁאֲנִי מַרְגִּישׁ אֶת כְּאֵבֵךְ מְאֹד מְאֹד, וַאֲנִי כּוֹתֵב לוֹ עַכְשָׁו מִכְתָּב חָרִיף, שֶׁאִם לֹא יִשְׁתַּנֶּה יִתְחָרֵט וְכוּ׳, לָכֵן רְאִי לִסְלֹחַ לוֹ. אֲקַוֶּה שֶׁתְּצַיְּתִי, וְאָז טוֹב לָךְ בָּזֶה וּבַבָּא.

הַמְאַחֵל לָךְ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תתלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֵּץ, ה׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם אֶל ... תִּחְיֶה.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

וְהִנְנִי מְבַקֵּשׁ מִמֵּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְכֶּה לִשְׁמֹעַ רַק בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת, כִּי מַחֲלַת לֵב זֶה עִנְיָן חָמוּר מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוּת נִתּוּחַ לֵב פָּתוּחַ, עַל זֶה

צְרִיכִים רַחֲמִים מְרֻבִּים, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּשְׁמַע תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק, וַאֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁבָּעִנְיָן שֶׁלָּךְ עִם בַּעְלֵךְ — הַכֹּל יִשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה. עָלַיִךְ לָדַעַת, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהַצְלִיחַ, אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם סַבְלָן גָּדוֹל, וְכֵן וַתְּרָן, שֶׁמְּוַתֵּר עַל הַכֹּל, אִם יֵשׁ לָאָדָם שְׁתֵּי מִדּוֹת אֵלּוּ, אֲזַי יַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ בַּעֲדָכֶם, שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם שֶׁפַע גַּשְׁמִי וְשֶׁפַע רוּחָנִי.

הַמְאַחֵל לְךָ שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תתלו.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֵּץ, ה׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה שֶׁמִּיּוֹם רִאשׁוֹן שֶׁהוּא רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת, תַּתְחִיל אֶת כּוֹלֵל וָתִיקִין, וְתִהְיֶה חָזָק בָּזֶה שֶׁיַּגִּיעוּ בַּזְּמַן וְכוּ׳, וְכֵן שֶׁיֵּשְׁבוּ בַּשְּׁעוּר, וְכָל אֶחָד יֹאמַר מִשְׁנָה עִם פֵּרוּשׁ הַבַּרְטְנוּרָא, וְכָךְ חוֹזֵר חָלִילָה, עַד שֶׁיְּסַיְּמוּ פֶּרֶק וְאַחַר־כָּךְ עוֹד פֶּרֶק וְכוּ׳, וּמִי שֶׁמְּקַבֵּל כֶּסֶף, עָלָיו לֵישֵׁב בַּשְּׁעוּר בְּלִי טַעֲנָה וּמְעָנָה, וְזוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, לְהַחֲזִיק כּוֹלֵל כָּזֶה, שֶׁיִּגְרֹם שֶׁיִּהְיֶה מְנָיָן וָתִיקִין, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל כָּל־כָּךְ הִזְהִיר עַל זֶה.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

כב תתלז.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ״ט כִּסְלֵו ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב", הַגָּרִים בְּ"יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב", הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! עַכְשָׁו בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם יְמֵי הוֹדָאָה, רָאוּי לָנוּ לָתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ"ל, וְיֵשׁ לָנוּ רַבִּי נִפְלָא כָּזֶה, הַמְחַזֵּק אוֹתָנוּ תָּמִיד. הָעִקָּר מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים עַכְשָׁו לְהִתְחַדֵּשׁ בַּהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, וּכְעִין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁיִּהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים, לוֹמְדִים תּוֹרָה בְּכָל יוֹם בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, מְקַיְּמִים אֶת עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה; כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא רַק הִתְחַדְּשׁוּת, כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל הוֹלֵךְ עַל דֶּרֶךְ הַיָּשָׁן שֶׁתִּקְנוּ אֲבוֹת הָעוֹלָם מִדּוֹר דּוֹר בְּלִי שׁוּם שִׁנּוּי כְּלָל, לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וּלְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, לְהִתְפַּלֵּל וָתִיקִין, לִלְמֹד שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְכָל הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל זֶה רַק הִתְחַדְּשׁוּת, לְחַדֵּשׁ אֶת הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁן. קְחוּ לָכֶם דֻּגְמָא אֶת הָעוֹלָם, כֻּלָּם מְסַפְּרִים סִפּוּרִים מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, אֲבָל אַף אֶחָד לֹא מְדַבֵּר מֵעֲבוֹדַת הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי"ע, שֶׁהָיָה זָהִיר בִּתְפִלַּת הַוָּתִיקִין, שֶׁהָיָה זָהִיר בְּתִקּוּן חֲצוֹת, שֶׁהָיָה זָהִיר בְּהִתְבּוֹדְדוּת, מְמוּפְתִים כֻּלָּם מְסַפְּרִים, אֲבָל מֵהָעֲבוֹדוֹת שֶׁלּוֹ לֹא מְסַפְּרִים, וּבָא רַבֵּנוּ זַ"ל לְחַדֵּשׁ אֶת דֶּרֶךְ הַבַּעַל־שֵׁם, לְחַדֵּשׁ אֶת דֶּרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כָּל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל זֶה עִנְיָן שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת, לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם.

וְלָכֵן רְאוּ עַכְשָׁו בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמְכֶם, וְאַל תִּפְּלוּ בְּיֵאוּשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק.

וּמְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתִּתְאַסְּפוּ בְּלֵיל שַׁבָּת עַל־כָּל־פָּנִים שָׁעָה אַחַת, וְלָשִׁיר אֶת הַזְּמִירוֹת שֶׁל שַׁבָּת, וּלְסַפֵּר סִפּוּרִים, וּלְדַבֵּר

דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶם, וּבִפְרָט עַכְשָׁו, שֶׁבָּא לָכֶם אוֹרֵחַ, ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר, הוּא יְסַפֵּר לָכֶם מַה שֶּׁשָּׁמַע כָּאן אֶצְלֵנוּ.

הַמְאַחֵל לָכֶם שַׁבָּת שָׁלוֹם...

כב תתלח.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדֶּר וַיִּגַּשׁ, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת, ז׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּבָר הַיּוֹם בַּבֹּקֶר הִתְחִיל הַכּוֹלֵל ״שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר״, וּצְרִיכִים לְרָשֵׁם מִי בָּא בַּזְּמַן וְכוּ׳, וְאָסוּר לְהִתְפַּעֵל אֲשֶׁר בִּתְחִלָּה יִהְיֶה קָשֶׁה לִמְצֹא מִנְיָן וְכוּ׳, אֲבָל אִם מִתְעַקְּשִׁים, סוֹף כָּל סוֹף מַצְלִיחִים, כִּי בִּקְדֻשָּׁה הָעִקָּר הוּא עַקְשָׁנוּת — מִצַּד אֶחָד, וְסַבְלָנוּת — מִצַּד שֵׁנִי, וְכָךְ מַצְלִיחִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד שָׁלוֹם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי רַק עַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לִקְהִלָּה נִפְלָאָה, כִּי הָאַחְדוּת זֶה סַ״ם הַמָּוֶ״ת לְהָרָשָׁעִים הָאֲרוּרִים, אֲשֶׁר כָּל עִנְיָנָם הוּא רַק פֵּרוּדִים, וּבִפְרָט הָרָשָׁע הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם בְּעַצְמוֹ, יִמַּח שְׁמוֹ, כָּל חִיּוּתוֹ וְקִיּוּמוֹ הוּא רַק ׳הַפְרֵד וּמְשֹׁל׳, וְזֶה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר שֶׁנִּתְעוֹרְרִים בְּנֵי הַנְּעוּרִים בְּיַבְנְאֵל בִּתְשׁוּבָה, זֶה רַק עַד שֶׁיִּתְוַדַּע לְהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, כִּי בָּרֵגַע שֶׁיִּתְוַדַּע, יְבַטֵּל אֶת זֶה כְּמוֹ שְׁנֵי בָּנָיו שֶׁל ... שֶׁנָּסְעוּ לְאוּמַן וְכוּ׳, וְהָרָשָׁע שֶׁנִּתְוַדַּע מִזֶּה עָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה וְכוּ׳, עַד שֶׁאֲנִי מְסֻפָּק אִם עַכְשָׁו הֵם שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת... עַד כְּדֵי כָּךְ כֹּחַ טֻמְאָתוֹ.

רְאֵה לִכְתֹּב אֶת שֵׁם הַמְנַהֵל שֶׁל הַבַּנְק, וְכֵן מַה הֵן הַשָּׁעוֹת שֶׁל הַבַּנְק.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתלט.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת, ז׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנֻכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ בְּעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, אַךְ מֵרֹב טִרְדּוֹתַי וְיִסּוּרֵי הָרַבִּים וְכוּ׳, הוּא אֲשֶׁר עִכְּבוּנִי עַד הֵנָּה.

אִם אֶפְשָׁר לִבְדֹּק כַּמָּה יֵשׁ לִי בַּבַּנְק, אֶהְיֶה לְךָ אָסִיר תּוֹדָה, תִּרְשֹׁם עַד אֵיזוֹ שָׁעָה תִּהְיֶה בַּבַּיִת, כִּי אֲנִי רוֹצֶה לְדַבֵּר עִמְּךָ, רְאֵה שֶׁזֶּה יִהְיֶה אַחַר הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה אֶצְלְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ ! הִנֵּה אֲנַחְנוּ אוֹחֲזִים כְּבָר בְּ׳זֹאת חֲנֻכָּה׳, וּמַה יִּשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ? רַק מַה שֶּׁנִּתְפַּס בְּכָל יוֹם וָיוֹם טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וּבְפָרָט שֶׁנִּזְכֶּה לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מֵהֶם. כִּי כָּל הַהַשְׁאָרָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל הִיא רַק עַל־יְדֵי הַדְּפָסַת סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים. אֵין מִלִּים לְהַסְבִּיר לְךָ מַה הַקּוּנְטְרֵסִים גּוֹרְמִים בָּעוֹלָם, מַמָּשׁ מַהֲפֵכָה רוּחָנִית, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהַדְפִּיס בְּכָל פַּעַם קוּנְטְרֵסִים חֲדָשִׁים, עִם שֵׁמוֹת חֲדָשִׁים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם.

הַמְחַכֶּה לִתְשׁוּבָה...

כב תתמ.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת, ז׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

רַק בְּשָׁבוּעַ שֶׁעָבַר שָׁמַעְתִּי עַל הַבְּשׂוֹרָה הַמָּרָה שֶׁקָּרָה לְךָ. הַמָּקוֹם יְנַחֵם אוֹתְךָ בְּתוֹךְ שְׁאָר אֲבֵלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם. הָעִקָּר אַתָּה צָרִיךְ לִלְמֹד יוֹתֵר, וְלַעֲשׂוֹת יוֹתֵר לְטוֹבַת נִשְׁמַת אִמְּךָ, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, וְזֶה עַל־יְדֵי הַדְּפָסָה, לְהַדְפִּיס אֵיזֶה סֵפֶר, אוֹ אֵיזֶה קוּנְטְרֵס, כִּי הִיא

זְכוּת הָרַבִּים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, כִּי כְּשֶׁזּוֹכִים לְקָרֵב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זוֹ הַהַצְלָחָה הֲכִי טוֹבָה וַהֲכִי בְּטוּחָה, בִּפְרָט לַנְּשָׁמָה שֶׁכְּבָר בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְבַשֵּׂר לָנוּ תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת, ז׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁאַתָּה עוֹזֵר בְּהַדְפָּסָה וּבַהֲפָצָה, וְכִמְעַט שֶׁכָּל הַיְסוֹד זֶה אַתָּה, וְעַל־כֵּן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וּבְזְכוּת מִצְוָה זוֹ בְּנָךְ ... נֵרוֹ יָאִיר, יַצְלִיחַ, כִּי צְרִיכִים הַרְבֵּה עֲבוֹדָה לְהַכְנִיס בּוֹ וְכוּ׳, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁהוּא לוֹמֵד וּמִתְנַהֵג טוֹב מְאֹד, רַק פֹּה וָשָׁם צְרִיכִים לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר, וּכְשֶׁהוּא יִהְיֶה טוֹב, כָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ יִמָּשְׁכוּ אַחֲרָיו, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ...

כב תתמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת, ז׳ דַּחֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

נָא לְבָרֵר אִם ... בַּבַּיִת, אוֹ ... פֹּה תְּקַבֵּל הֶעְתֵּק שֶׁשָּׁלַחְתִּי לְבַנְק הַפּוֹעֲלִים, סְנִיף כְּפַר תָּבוֹר, וְלֹא קִבַּלְתִּי מַעֲנֶה. אוּלַי אַתָּה יָכוֹל מָחָר

לָגֶשֶׁת אֶל הַמְנַהֵל בַּנְק, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מַה שֶּׁבִּקַּשְׁתִּי בַּמִּכְתָּב, וְאֶהְיֶה לְךָ אָסִיר תּוֹדָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת, ז׳ חֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

נָא לְהַעֲבִיר דָּחוּף דָּחוּף מְאֹד מְאֹד ... אֶל ...

יֶתֶר הַמִּכְתָּבִים אֶשְׁלַח בְּמֶשֶׁךְ הַיּוֹם. פָּשׁוּט עַכְשָׁו טִרְדוֹתַי רַבּוּ כְּמוֹ שֶׁרַבּוּ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאַל תֶּחְדַּל מִתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי מַה שֶּׁתְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת, שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ טֵבֵת, ז׳ חֲנֻכָּה ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

עַכְשָׁו קִבַּלְתִּי אֶת חֶשְׁבּוֹן הַבַּנְק, וּבֶאֱמֶת יָצָא עַל חֶשְׁבּוֹן חַשְׁמַל סַךְ 1.890 שְׁקָלִים, עַל אֵיזֶה חֹדֶשׁ אֵינִי יוֹדֵעַ, אֲבָל זֶה סְכוּם גָּזְמָא, מִי יוֹדֵעַ אִם זֶה לֹא בּוֹעֵר כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה בְּכָל הַבִּנְיָן וְכוּ׳, כִּי אַחֶרֶת אֵיךְ יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְחֶשְׁבּוֹן עֲנָקִי כָּזֶה, רְאֵה לְבָרֵר.

מָה אֹמַר לְךָ! אוֹדוֹת הַכּוֹלֵל ״שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר״ שֶׁיְּסַדְנוּ, הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹמְרִים שֶׁזֶּה מְחַיֶּה אוֹתָם, וְאוּלַי תְּדַבֵּר עִם עוֹד כַּמָּה

זְקֵנִים מֵהָאֵזוֹר וּמִשְׁאָר מְקוֹמוֹת, שֶׁנּוֹתְנִים בְּכָל חֹדֶשׁ 150 שַׁ״ח, וְנוּכַל לְהַמְשִׁיךְ אוֹתָם לְכָאן, וְ... מוּכָן לְהַסִּיעָם בְּכָל בֹּקֶר מִכָּל חֶלְקֵי יַבְנְאֵל, הָעִקָּר לְדַבֵּר פָּנִים אֶל פָּנִים לֹא בְּפֶמְבִי, כִּי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, יִמַּח שְׁמוֹ, אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד עַל כָּל נֶפֶשׁ, הוּא מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ הַטְּמֵאָה עַל כָּל אִשָּׁה, וּמְדַבֵּר עַל לֵב בַּעְלָהּ, שֶׁהָאִשָּׁה לֹא תִּטְבֹּל אֶצְלֵנוּ, רָשָׁע בֶּן רָשָׁע, בֶּן בְּנוֹ שֶׁל נִמְרוֹד הָרָשָׁע, וְעַל־כֵּן רַק לְדַבֵּר בַּפֶּה כְּמוֹ עִם ... וְכוּ׳, וְאֶחָד יֹאמַר לַחֲבֵרוֹ, עַד שֶׁנּוּכַל לְהַמְשִׁיךְ אֶת כָּל הַזְּקֵנִים, אֲנִי חוֹשֵׁב עַל סְכוּם כָּזֶה כֻּלָּם יִתְרַצּוּ.

הַמְצַפֶּה לִשְׁמֹעַ תְּשׁוּבָה בְּעִנְיַן הַחַשְׁמַל...

כב תתמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ ״זֹאת חֲנֻכָּה״ ה׳תשנ״ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַגָּרִים בְּ״יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ עַל אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׁם גּוֹרָלֵנוּ, וְשִׂמְחָה זוֹ צְרִיכָה לַעֲלוֹת אֶצְלֵנוּ עַל כָּל הַשְּׂמָחוֹת, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, עַל־יְדֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אֲנַחְנוּ מִתְחַזְּקִים בְּתֹקֶף דַּחֲקוּתֵנוּ וִירִידָתֵנוּ, וּמֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל; אֲבָל יָדוּעַ, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל בִּקֵּשׁ אוֹתָנוּ מְאֹד מְאֹד, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, וּבְפֵרוּשׁ אָמַר בְּשָׁעָה שֶׁיָּצָא מֵעִיר בְּרֶסְלֶב לִנְסֹעַ לְעִיר אוּמַן לְהִסְתַּלֵּק לְעֵילָא וּלְעֵילָא, הִתְבַּטֵּא בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: ״אִם תַּחֲזִיקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, תּוּכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ אוֹתִי אֲלֵיכֶם״. וְיָדוּעַ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל יָדַע בְּדִיּוּק שֶׁהוּא הוֹלֵךְ וְנוֹסֵעַ עַכְשָׁו לְהִסְתַּלֵּק, עִם כָּל זֹאת אָמַר אֶת הַדִּבּוּר הַזֶּה — לְהוֹרוֹת וּלְגַלּוֹת לְדוֹרוֹת אִם מַחֲזִיקִים אֶת עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ יְכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ אֵלֵינוּ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָכֵן רְאוּ לְהַחֲזִיק אֶת

עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְיֵדְעוּ מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכָּל הָעִנְיָן שֶׁלּוֹ הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְיָדוּעַ מַה שֶּׁכָּתַב בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ ״בְּנֵי יִשָּׂשכָר״, שֶׁבְּיוֹם זֹאת חֲנֻכָּה, נִגְמְרוּ כָּל הַתִּקּוּנִים מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן יוֹם זֶה מְסֻגָּל לְהַרְבֵּה דְּבָרִים, לְזִוּוּגִים וְלִפְקִידַת עֲקָרוֹת, וְלִרְפוּאָה וּלְפַרְנָסָה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁאֲפִלּוּ שֶׁיָּצְאוּ כְּבָר הַפְּתָקִים בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא בְּזֹאת חֲנֻכָּה יְכוֹלִים לִמְחֹק אֶת כָּל הַגְּזֵרוֹת רָעוֹת שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחוֹ שֶׁל מַתְּנָתָהוּ כֹּהֵן גָּדוֹל, שֶׁהֵאִיר אֶת שְׂכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, מִזֶּה נִמְשֶׁכֶת הָאָרָה עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, וְעַל־כֵּן מַתְּנָתָהוּ בְּגִימַטְרִיָּה רֹא״שׁ הַשָּׁנָ״ה, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, שֶׁמֵּאִיר אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְבַטֵּל אֶת כָּל הַגְּזֵרוֹת רָעוֹת שֶׁנִּגְזְרוּ. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת מְקֻשָּׁרִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל תָּמִיד, וְנִתְמִיד בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לִהְיוֹת בְּיַחַד, בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וּבָזֶה בְּעַצְמוֹ נַמְשִׁיךְ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל אֵלֵינוּ.

זִכְרוּ הֵיטֵב, שֶׁכָּל הַצְּלָחָתֵנוּ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת הִיא רַק כְּפִי הָאַהֲבָה וְהָאַחְדוּת שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ, וְכֵן אַתֶּם צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד בְּשָׁלוֹם בֵּיתְכֶם, כִּי שָׁלוֹם בַּבַּיִת עוֹלֶה עַל הַכֹּל, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ: נֵר שַׁבָּת הוּא בְּשְׁבִיל שְׁלוֹם־בַּיִת, וְנֵר חֲנֻכָּה דּוֹחֶה נֵר שַׁבָּת, תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם אֶת גְּדֻלַּת מַעֲלַת נֵר חֲנֻכָּה, וְרַבֵּנוּ זַ״ל מֵבִיא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יד), שֶׁעַל־יְדֵי נֵר חֲנֻכָּה נִמְשָׁךְ הַשָּׁלוֹם הַכְּלָלִי, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם לָאָדָם בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ, בֵּינוֹ וּבֵין אֲחֵרִים, וּבֵינוֹ לְבֵין אִשְׁתּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי נֵר חֲנֻכָּה מַמְשִׁיךְ שָׁלוֹם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ בַּטְלָן, וְעוֹשֶׂה שָׁלוֹם עִם אִשְׁתּוֹ, וְהוּא סַבְלָן בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יַצְלִיחַ.

מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בַּקָּשָׁה פְּרָטִית, הֱיוֹת שֶׁהִגִּיעַ חֶשְׁבּוֹן חַשְׁמַל עַל חֹדֶשׁ הַזֶּה כִּמְעַט אַלְפַּיִם שֶׁקֶל, שֶׁזֶּה סְכוּם עָתָק, וְזֶה כֶּסֶף צְדָקָה, שֶׁתִּזָּהֲרוּ מְאֹד מְאֹד בְּשָׁעָה שֶׁאֵין אַף אֶחָד מָצוּי, שֶׁיִּהְיֶה הַחַשְׁמַל סָגוּר, כִּי חֶבֶל עַל מָמוֹן צְדָקָה שֶׁיֵּלֵךְ לְבַזְבּוּז, וְאֶהְיֶה אָסִיר תּוֹדָה לָכֶם, אִם תַּעֲזְרוּ לִי לִשְׁמֹר, כִּי שָׁמַעְתִּי שֶׁלִּפְעָמִים כָּל הַלַּיְלָה דּוֹלֵק כָּל הַחַשְׁמַל שֶׁל כָּל הַבִּנְיָן, בְּשָׁעָה שֶׁאֵין אַף אֶחָד, וְכֵן

הַרְבֵּה פְּעָמִים בּוֹעֵר כָּל הַיּוֹם כְּשֶׁאֵין אַף אֶחָד, וְזֶה מַמָּשׁ הֶפְסֵד מָמוֹן הֶקְדֵּשׁ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, "זֹאת חֲנֻכָּה" ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, יַעַן שֶׁאַתָּה גָּר מַמָּשׁ בִּשְׁכֻנּוּת לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְהַחֹדֶשׁ הַזֶּה קִבַּלְנוּ חֶשְׁבּוֹן חַשְׁמַל קָרוֹב לְאַלְפַּיִם שֶׁקֶל לְחֹדֶשׁ אֶחָד, שֶׁזֶּה סְכוּם עֲנָקִי, שֶׁאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֵיךְ יָכְלוּ לְהַעֲלוֹת סְכוּם עֲנָקִי כָּזֶה, וְשָׁמַעְתִּי שֶׁהַרְבֵּה פְּעָמִים בַּלַּיְלָה נִשְׁאָר דָּלוּק כָּל הַחַשְׁמַל בְּכָל הַבִּנְיָן, וְכֵן הַרְבֵּה פְּעָמִים בַּיּוֹם. וְלָכֵן תִּסְתַּכֵּל תָּמִיד מֵחַלּוֹנְךָ אִם אַתָּה רוֹאֶה שֶׁבּוֹעֵר חַשְׁמַל בְּאֶמְצַע הַלַּיְלָה, שֶׁתִּגַּשׁ לִבְדּוֹק מַה קּוֹרֶה, כִּי חָבָל עַל מָמוֹן יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּלֵךְ לְאִבּוּד.

אוֹדוֹת שָׁלוֹם בֵּיתְךָ וְכוּ' וְכוּ', תַּאֲמִין לִי, שֶׁמְּאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר לָמָּה שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם תָּמִיד כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מְרִיבוֹת, אֲבָל אֲנִי כְּבָר בָּא בְּעֵרֶךְ בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת, אָז נְדַבֵּר בַּאֲרִיכוּת אֵיךְ שֶׁתִּתְנַהֵג בַּבַּיִת וְיִהְיֶה שָׁלוֹם בְּבֵיתְךָ תָּמִיד.

הֶכְפֵּל הַדָּבָר, אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁבְּאֶמְצַע הַלַּיְלָה אִם אַתָּה רוֹאֶה חַשְׁמַל בּוֹעֵר, שֶׁתִּגַּשׁ לִרְאוֹת אִם זֶה לֹא בּוֹעֵר בְּחִנָּם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כב תתמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, "זֹאת חֲנֻכָּה" ה'תשנ"ה.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְהִנְנִי מְבָרֵךְ אוֹתָךְ בִּבְרָכַת "מַזָּל טוֹב". יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיִי בְּרִיאָה, וּבַעֲלֵךְ יִהְיֶה בָּרִיא, וְהַיְלָדִים יִהְיוּ בְּרִיאִים, וְתִרְוֶה רֹב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצַיִךְ, וּתְבַשְּׂרִי לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת, וְיִהְיֶה שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם תָּמִיד, וְיִהְיֶה בֵּיתְכֶם בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵךְ, שֶׁתַּצְלִיחִי דַּרְכֵּךְ תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

בָּרִיךְ רַחֲמָנָא, שֶׁזִּכָּנוּ לְסַיֵּם אֶת כָּל הַחִבּוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כֶּרֶךְ צ"ט. יְזַכֵּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסַדֵּר עַכְשָׁו לְדְפוּס אֶת כֶּרֶךְ ק' לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאְדִּירָהּ.

אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּא ה' הַצְלִיחָה נָא.

תִּכֶּן הָעִנְיָנִים

חֵלֶק צ״ט

פְּתַח דָּבָר . . . . . **ג**

הַקְדָּמָה . . . . . **ה**

כב תקנ . . . . . **יא**

יְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כב תקנא . . . . . **יא**

מִכְתָּב כְּלָלִי לְצֶוֶת הַמְחַנְּכוֹת וְהַחֲנִיכוֹת שֶׁל בֵּית חִנּוּךְ לְבָנוֹת ״בֵּית פֵּיגֶא״ בְּיַבְנְאֵל, וּבוֹ יְחַזְּקֵם עַל הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ לַהֲקָמַת בֵּית חִנּוּךְ חֲרֵדִי עַל תִּלּוֹ, וְיחַזֵּק עַל צְנִיעוּת וְעַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כב תקנב . . . . . **טז**

מִכְתָּב כְּלָלִי לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל הָאַהֲבָה בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת, וְיגַלֶּה מַעֲלָתָהּ, וְיַדֵּבֵר בִּשְׁבַח הַמְקַבֵּל בְּזִיּוֹנוֹת, וְאֵינוֹ שָׂת לִבּוֹ לְחֻרּוּפִין וּבְזִיּוֹנוֹת. וּגְדֻלַּת הָאִישׁ הָאֱלֹקִי הָ׳אוֹר הַחַיִּים׳ הַקָּדוֹשׁ זי״ע, וְיַדֵּבֵר מֵעִנְיַן רְצוֹנוֹ שֶׁהַמָּקוֹם שֶׁלָּנוּ יִהְיֶה נָקִי מֵרֵיקִים וּפוֹחֲזִים וְכוּ׳.

כב תקנג . . . . . **יח**

יְדַבֵּר מֵהַצְלָחַת הַבֵּן, וְיחַזֵּק מְאֹד.

כב תקנד . . . . . **יט**

יְעוֹרֵר לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה.

כב תקנה . . . . . **כ**

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן לְחַזֵּק אֶת הַצְּנִיעוּת בְּבֵית־הַסֵּפֶר לְבָנוֹת.

כב תקנו . . . . . **כ**

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מְסִירוּת נֶפֶשׁ הַנִּמְעֶנֶת בַּעֲבוּר בֵּית הַסֵּפֶר.

כב תקנז . . . . . **כא**

יְחַזֵּק מְאֹד עַל הַדְּפָסָה חֲדָשָׁה שֶׁל הַסֵּפֶר ״שִׁמְירַת־הַזְּמַן״, וְיגַלֶּה אֵיךְ נִתְחַבֵּר, וִידַבֵּר מֵעוֹד כַּמָּה עִנְיָנִים שֶׁל הַדְּפָסָה וְהַגָּהָה.

כב תקנח ..... **כב**
יְחַזֵּק וְיַאֲמֵץ אֶת כָּל תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", וְיַגְלֶה מַעֲלַת הַהִתְאַסְּפוּת שָׁעָה אַחַת בְּכָל שָׁבוּעַ לְדַבֵּר מֵרַבֵּנוּ זַ"ל וְכוּ', וְעִקַּר הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל הִיא עַל־יְדֵי לִמּוּד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים וַהֲפָצַת דַּעְתּוֹ בָּעוֹלָם, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן חֲלֻקַּת אוֹר הָאֶלֶף לְמֵאוֹת וְיִחִידִים, וְיעוֹרֵר מְאֹד עַל בְּזְיוֹנוֹת בְּשָׁעַת הֲפָצָה, וּתְמִיכָה בְּהַדְפָּסַת הַסְּפָרִים, וּצְדָקָה בַּעֲבוּר הַבִּנְיָן הַקָּדוֹשׁ בְּיַבְנְאֵל, שֶׁיְּאַחֵד אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל.

כב תקנט ..... **לב**
יְגַלֶּה מִמַּעֲלַת הֲפָצַת הַקּוּנְטְרֵסִים.

כב תקס ..... **לב**
יְחַזֵּק אֶת הֶמְשֵׁךְ פְּעִילוּת הַנָּשִׁים.

כב תקסא ..... **לג**
יְחַזֵּק וְיַאֲמֵץ אוֹדוֹת שֶׁלֹּא לְהִתְפַּעֵל מִכְּלָבִים הַנּוֹבְחִים, וְעִנְיַן פִּרְסוּם עִיר בְּרֶסְלֶב וּמַעֲלַת הַהֲפָצָה.

כב תקסב ..... **לד**
יְגַלֶּה דַּעְתּוֹ עַל אֵיזֶה שִׁדּוּךְ, וְיחַזֵּק מְאֹד.

כב תקסג ..... **לה**
יְדַבֵּר חִזּוּק לְהִתְאַרְגְּנוּת הַנָּשִׁים לִלְמֹד הִלְכוֹת לְשׁוֹן־הָרַע, וּבִפְרָט בִּימֵי בֵּין הַמְּצָרִים, שֶׁזּוֹ הָיְתָה סִבַּת הַחֻרְבָּן, וְזוֹ תִּהְיֶה סִבַּת הַבִּנְיָן.

כב תקסד ..... **לו**
יְחַזֵּק אֶת הַנָּשִׁים עַל אֱמוּנַת חֲכָמִים, וְלַעֲשׂוֹת תָּכְנִית לִשְׁמֹר אֶת מַה שֶּׁלָּמְדוּ בְּבֵית־הַסֵּפֶר.

כב תקסה ..... **לז**
יְחַזֵּק וְיַאֲמֵץ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל אַהֲבַת חִנָּם, וּבִפְרָט בִּימֵי בֵּין הַמְּצָרִים, וִידַבֵּר מֵהַהַשָּׂגָה הַגְּדוֹלָה שֶׁאֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אָז, וְעִנְיַן שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ.

כב תקסו ..... **לט**
יְתִיחֵס לִשְׁאֵלַת הַנִּמְעָן — לָמָּה יֵשׁ עָלָיו מַחֲלֹקֶת.

כב תקסז ..... **מ**
יְחַזֵּק אֶת כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעִנְיַן מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן קִבְּלָן פְּרָטֵי שֶׁבּוֹנֶה בָּתִּים חֲדָשִׁים בְּיַבְנְאֵל.

כב תקסח ..... מב
יְחַזֵּק וְיַאֲמֵץ אֶת הַנִּמְצָן, שֶׁאֵינוֹ שׁוֹכֵחַ מִמֶּנּוּ, וְיַחֲזִקוֹ וְיַאֲמְצוֹ.

כב תקסט ..... מג
יְחַזֵּק שֶׁלֹּא לְהִשָּׁבֵר מֵאַף דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

כב תקע ..... מד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שֶׁאָסוּר לָנוּ לִפְחֹד מֵאַף אֶחָד, וּבִפְרָט כְּשֶׁהֵם מְפַחֲדִים מֵאִתָּנוּ.

כב תקעא ..... מה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַבְּנָיָנִים שֶׁבּוֹנִים וְכוּ' כַּנַּ"ל, וְיעוֹרֵר מְאֹד עַל לְמוּד "לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת".

כב תקעב ..... מו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן נְסִיעָה לְבָרְזִיל לְהָפִיץ שָׁם קוּנְטְרֵסִים בְּפוֹרְטוּגָזִית.

כב תקעג ..... מז
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת אֱמוּנַת חֲכָמִים שֶׁל הַנְּשִׁים.

כב תקעד ..... מח
יְדַבֵּר מֵהַיְסוֹד הָעִקָּרִי שֶׁהוּא אֱמוּנַת חֲכָמִים.

כב תקעה ..... מט
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת הִתְקָרְבוּתֵנוּ לְרַבֵּנוּ זַ"ל, וּמֵעִנְיַן בְּנִיַּת הַמְּקֹוֶה.

כב תקעו ..... מט
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַשּׁוֹתֵק לְמְחָרְפֵי וּמְבַזֵּי נַפְשׁוֹ.

כב תקעז ..... נ
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", וּמִמַּעֲלַת הַמַּדְפִּיס כֶּרֶךְ אֶחָד מִכְּרָכֵי הַסִּדְרָה.

כב תקעח ..... נ
מִכְתָּב כְּלָלִי בּוֹ יְדַבֵּר מֵאֱמוּנַת חֲכָמִים וּמִתְמִימוּת וּמִשְׁעוּרִים כְּסִדְרָן.

כב תקעט ..... נג
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְחַזֵּק עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה וְשִׂמְחָה, וּבִפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ, שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, הָעִקָּר לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כב תקפ . . . . . נד
יְחַזֵּק לָדוּן אֶת זוּלָתוֹ לְכַף זְכוּת, וְיָבִיא עֲבָדָה מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִדֶּרְהוֹבִיטְשׁ אוֹדוֹת הַחֲשִׁיבוּת לְהִתְיַחֵס לְנִשְׁבְּרֵי לֵב, וִידַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל וּמֵחִנּוּךְ הַיְלָדִים.

כב תקפא . . . . . נח
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן הַפָּצָה וְהַדְפָּסַת הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁהִדְפִּיס.

כב תקפב . . . . . נט
יְעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁלֹּא יַגְדִּילוּ אוֹתוֹ בְּאֹרַח מְיֻתָּר, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן עֲתִידָה שֶׁל ״עִיר בְּרֶסְלֶב״.

כב תקפג . . . . . ס
יְעוֹרֵר עַל שְׁמִירַת הַבְּרִיאוּת.

כב תקפד . . . . . סא
יְחַזֵּק עַל־פִּי הַזֹּהַר, שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשְּׂמְחָה, מוֹשֵׁךְ מִלְמַעְלָה שִׂמְחָה אַחֶרֶת גְּדוֹלָה וְנוֹרָאָה.

כב תקפה . . . . . סב
מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹדוֹת עִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִיא רַק עַל־יְדֵי לִמּוּד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְיחַזֵּק מְאֹד עַל כָּךְ, וִידַבֵּר מִזֶּה שֶׁאֵין רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת אַפְלָיוֹת בֵּין עֲדוֹת, כִּי עִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא לְכֻלָּם, וְיחַזֵּק עַל בֵּית מִדְרָשֵׁנוּ אֵיךְ צָרִיךְ לְהֵרָאוֹת, וְיסַפֵּר כַּמָּה שִׂיחוֹת וְעֲבָדוֹת מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמִמּוֹהַרַנ״תְ זַ״ל.

כב תקפו . . . . . סט
מִכְתָּב קָצָר לְתַלְמִידֵי הַחֶדֶר, וְיעוֹרְרָם לְצַיֵּת לְרַבָּם.

כב תקפז . . . . . סט
יְחַזֵּק מְאֹד אֶת הַמְלַמֵּד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹדוֹת עֲבוֹדַת קָדְשׁוֹ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְשִׁעוּרִים כְּסִדְרָן.

כב תקפח . . . . . ע
יְדַבֵּר מִנְּסִיעַת אִשָּׁה אֶל קִבְרֵי צַדִּיקִים וְציּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיגַלֶּה דַּעְתּוֹ נֶגֶד הַנְּסִיעוֹת לְמַחֲנֶה הַשְּׁמָדָה.

כב תקפט . . . . . עא
יְדַבֵּר מִבְּחִינַת ׳כִּי בְּאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ׳, עַל־יְדֵי דְּקִירָה, וִידַבֵּר אוֹדוֹת סִפְרוֹ ״חִנּוּךְ לַמְחַנְּכוֹת.

כב תקצ . . . . . עב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן סִפְרוֹ "חִנּוּךְ לַמְחַנְּכוֹת", שֶׁיּוֹרֶה אֶת הַדֶּרֶךְ הַנָּכוֹן לְחַנֵּךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל.

כב תקצא . . . . . עג
יְדַבֵּר מִכְּאֵב לִבּוֹ שֶׁפָּגַע בְּמַצָּבוֹ הַבְּרִיאוּתִי, עַל־יְדֵי הָעֲגָמַת נֶפֶשׁ שֶׁסּוֹבֵל וְכוּ'.

כב תקצב . . . . . עד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מְלַמְּדִים וְחִנּוּךְ הַיְלָדִים וּמַשְׁכּוֹרוֹת וּקְשָׁיִים, וְעוֹד כַּמָּה עִנְיָנִים הַתְּלוּיִים בָּזֶה.

כב תקצג . . . . . עה
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ מִמִּכְתְּבֵי הַנִּמְצָן, וּיגַלֶּה שְׁאִיפָתוֹ לְהַכְנִיס אֱמוּנָה בַּיְלָדִים.

כב תקצד . . . . . עו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַזְּכוּת לְלַמֵּד יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל, וְעִנְיַן שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן.

כב תקצה . . . . . עז
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת לִמּוּד עִם הַיְלָדִים, וְשִׁעוּרִין כְּסִדְרָן.

כב תקצו . . . . . עז
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַמְלַמֵּד שֶׁמּוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה לְזֶה הָעוֹלָם.

כב תקצז . . . . . עח
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַמְלַמֵּד, שֶׁמִּתְאַזֵּר בְּסַבְלָנוּת, וּמַחְדִּיר בַּיְלָדִים אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה.

כב תקצח . . . . . עט
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת לְכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכֵן אוֹדוֹת מַחֲלֶקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְיָבֹאר עִנְיַן זֶה עַל־פִּי הַנַּעֲשֶׂה אֶצְלֵנוּ, וַיַּחֲזֹר עַל מַה שֶּׁדִּבֵּר בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת פָּרָשַׁת מַסְעֵי בְּכָל סְעֻדוֹת הַשַּׁבָּת, עַיִן לֹא רָאֲתָה.

כב תקצט . . . . . פד
יְחַזֵּק אֶת אֶחָד מִגְּדוֹלֵי הַדּוֹר אוֹדוֹת הַבְּזָיוֹנוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו מֵאַנְשֵׁי דִּלֹא מֵעַלְי.

כב תר . . . . . פו
יְחַזֵּק וְיאַמֵּץ אֶת זֶה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר מֵאֵלּוּ הַמְבַזִּים אוֹתוֹ

וְשׁוֹפְכִים אֶת דָּמוֹ, וְיִגָּלֶה לוֹ כֵּיצַד יִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳.

כב תרא . . . . . **פז**
יְגַלֶּה אֲשֶׁר בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּשִׂמְחָה וּמִתּוֹךְ סִדּוּר הִיא סְגֻלָּה לְפַרְנָסָה.

כב תרב . . . . . **פח**
דְּבָרִים חוֹצְבִים לָהָבוֹת אֵשׁ בְּעִנְיַן הַפֵּרוּדִים בֵּין אַשְׁכְּנַזִּים לִסְפָרַדִּים, וּמַעֲלָתָם הַמְיֻחֶדֶת שֶׁל אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים, וְיַחֲזֵק מְאֹד אֵיךְ אֶפְשָׁר לִבְנוֹת קְהִלָּה וְחֶבְרָה שֶׁאֵין בָּהּ פֵּרוּדִים בֵּין הָעֵדוֹת.

כב תרג . . . . . **צג**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן דַּאֲגַת הַפַּרְנָסָה, וְיִתֵּן לָזֶה שְׁתֵּי סְגֻלּוֹת — פָּרָשַׁת הַמָּן וּתְשׁוּבָה.

כב תרד . . . . . **צד**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁנָּבוֹא אֵלָיו לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

כב תרה . . . . . **צה**
יְחַזֵּק עַל זֶה שֶׁהַמְקֹרָב לְרַבֵּנוּ זַ״ל וְלוֹמֵד בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, אֵין צָרִיךְ לַאֲחֵרִים כְּלָל, וְיַדַּבֵּר מֵעִנְיַן לִמּוּד כְּסִדְרָן בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה, וְעִנְיַן הָאֱמוּנָה וְהַצַּדִּיק, כַּמָּה שֶׁלֹּא נְדַבֵּר — לֹא נַסְפִּיק.

כב תרו . . . . . **צו**
יְדַבֵּר מִמִּדַּת הַסַּבְלָנוּת וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְכָל מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה — הַכֹּל לְטוֹבָה.

כב תרז . . . . . **צז**
יְחַזֵּק אֶת כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהַחֲזִיק בְּמִדַּת הַשָּׁלוֹם מְאֹד, וּלְבַל יִתְּנוּ לְשׂוֹעֲלִים קְטַנִּים לְחַבֵּל בְּכֶרֶם הַשָּׁלוֹם, וְיַדַּבֵּר מֵעִנְיַן הַפָּצָה וְצַוּוֹתוֹ לָנוּ לְבַדֵּחַ וּלְשַׂמֵּחַ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל וּלְהַחֲיוֹתָם מִנְּפִילָתָם.

כב תרח . . . . . **ק**
יַזְהִיר וְיִגָּלֶה כִּי אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל אֶפְשָׁר לִמְצֹא רַק בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים.

כב תרט . . . . . **ק**
יְדַבֵּר מִלִּמּוּד הַרְבֵּה גְּמָרָא בְּכָל יוֹם, וְיִגָּלֶה אֲשֶׁר לְפִי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל צָרִיךְ לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְכָל הָעוֹלָם.

כב תרי . . . . . **קא**
יְעוֹרֵר וְיחַזֵּק אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹדוֹת הַהֵיכָל הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל,

וְיַרְבֶּה לְדַבֵּר כַּמָּה עִנְיָנִים שָׁרְשִׁיִּים וְעִקָּרִיִּים בְּדָבָר רַבֵּנוּ זַ״ל וּבְדִבְקוּת הַבּוֹרֵא עַל־יְדֵי הִתְעוֹרְרוּת לְתַכְלִית הַנִּצְחִית — תּוֹרָה וּתְפִלָּה וַהֲפָצָה וְכוּ׳, וְיִחַזֵּק וְיאַמֵּץ בְּהַרְבֵּה פְּרָטִים.

כב תריא . . . . . קי
יְחַזֵּק וְיאַמֵּץ לִשְׁתֹּק וְלִדֹּם לְמְבַזֵּי וְלִמְחָרְפֵי נַפְשׁוֹ.

כב תריבי . . . . . קיא
יְגַלֶּה שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵסֶק עִם רַבִּים, עָלָיו לְהִשָּׁמֵר אֵיךְ לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק וְכוּ׳.

כב תריג . . . . . קיא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שֶׁמִּי שֶׁהוֹלֵךְ בִּתְמִימוּת, יִרְאֶה לְעָתִיד מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִזֶּה וְכוּ׳, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כב תריד . . . . . קיב
יְגַלֶּה, שֶׁעִקַּר שְׁלֵימוּת הָאָדָם הִיא שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

כב תרטו . . . . . קיג
יְחַזֵּק מְאֹד שֶׁלֹּא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

כב תרטז . . . . . קיג
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה תָּמִיד.

כב תריז . . . . . קיד
יְזָהֵר מִסִּפּוּרֵי צַדִּיקִים, שֶׁאֵינָם אֲמִתִּיִּים וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהַזָּהֵר שֶׁלֹּא לוֹמַר לֵיצָנוּת בְּשֵׁם צַדִּיקִים.

כב תריח . . . . . קטו
יְחַזֵּק, שֶׁכָּל יוֹם הוּא יוֹם חָדָשׁ, וְאֶפְשָׁר לַחֲטֹף בּוֹ טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

כב תריט . . . . . קטז
יְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה וְלָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת, וְיעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי שְׁעוּרִים בְּמִשְׁנָיוֹת וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

כב תרכ . . . . . קטז
מִכְתָּב שֶׁל נְחוּם אֲבֵלִים לְאֶחָד מִגְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, וְיַחֲזִקוֹ עַל הָרְדִיפוֹת שֶׁסּוֹבֵל.

כב תרכא . . . . . קיח
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אֲמִירַת ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ בְּכָל יוֹם.

כב תרכב . . . . . קיח
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים מִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה עִם זוּלָתוֹ, וְיעוֹרֵר עַל זֶה מְאֹד.

כב תרכג . . . . . קכ
יְדַבֵּר מִתְּכוּנָתוֹ הַנִּפְלָאָה שֶׁל הַתָּם הַקָּדוֹשׁ.

כב תרכד . . . . . קכא
יְחַזֵּק מְאֹד לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל אֶחָד מִתְעוֹרֵר מִסִּפָּר שֶׁהוּא לְפִי שׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְכַבֵּד אֶת כָּל הַסְּפָרִים.

כב תרכה . . . . . קכא
יְגַלֶּה, שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם, אֵינוֹ מְפַחֵד מִבְּנֵי־אָדָם.

כב תרכו . . . . . קכב
יְעוֹרֵר לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַף בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

כב תרכז . . . . . קכג
יְדַבֵּר מֵהַנְּחִיצוּת לַעֲשׂוֹת תַּעֲמוּלָה שֶׁכֻּלָּם יָבוֹאוּ לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל.

כב תרכח . . . . . קכג
מְכֻתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל שִׂמְחָה, אֲשֶׁר הִיא רְפוּאָה לַכֹּל, וְגוֹרֶמֶת לְהַרְחָבַת הַדַּעַת וְסַבְלָנוּת.

כב תרכט . . . . . קכה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שֶׁלֹּא לְהִסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים רַק עַל הַנְּקֻדּוֹת שֶׁל עֲבוֹדָה שֶׁזּוֹכֶה לַחֲטֹף.

כב תרל . . . . . קכו
יִתֵּן עֵצוֹת אֵיךְ לִהְיוֹת מְקֻשָּׁר אֶל הַצַּדִּיק.

כב תרלא . . . . . קכז
יַזְכִּיר אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל — אֵיךְ לִחְיוֹת נָכוֹן, וְלֹא לִפֹּל בְּבוֹר הַחוֹבוֹת וְכוּ׳.

כב תרעז . . . . . קפב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חִזּוּק הַנְּשִׁים.

כב תרעח . . . . . קפג
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שֶׁאֵין אֵצֶל מִי לְהִתְחַבְּאוֹת, כִּי אִם אֵצֶל אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

כב תרעט . . . . . קפג
יִתֵּן עֵצָה אֵיךְ לְהַדְפִּיס ה״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״.

כב תרפ . . . . . קפד
יְשַׁבַּח אֶת הַמַּדְפִּיס עַל שֶׁזָּכָה לְהַדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

כב תרפא . . . . . קפה
יְדַבֵּר תּוֹדָה לָזֶה שֶׁשָּׁלַח לוֹ אֶתְרוֹגִים, וִיבָרְכֵנוּ בִּבְרָכַת הַשָּׁנָה, וְיָסִיר דְּאָגָה מִלִּבּוֹ.

כב תרפב . . . . . קפה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן נְתִינַת שֵׁם לְבַת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים.

כב תרפג . . . . . קפו
יְחַזֵּק לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁבְּהוֹצָאָתֵנוּ דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לָנוּ לְעֵזֶר לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל אֶת הַתַּכְנִיּוֹת שֶׁלָּנוּ.

כב תרפד . . . . . קפח
יַמְלִיץ לְזוּג שֶׁיִּשְׁמְעוּ יַחְדָּו אֶת הַקַּסֶּטָה מֵהַשִּׁעוּר שֶׁדִּבֵּר לַנָּשִׁים, וְכַוָּנָתוֹ אֲלֵיהֶם.

כב תרפה . . . . . קפח
יַזְהִיר לִשְׁמֹר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל בְּהִתְנַהֲגוּת נְאוֹתָה.

כב תרפו . . . . . קפט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן סַבְלָנוּת וְאִי הַכָּאַת הַיְלָדִים.

כב תרפז . . . . . קצ
יְדַבֵּר מֵעֵזֶר לְבָחוּר מִסְכֵּן, וּמֵהַדְּרָשָׁה שֶׁדָּרַשׁ לִפְנֵי הַנָּשִׁים וְיֹאַחֵל וִיבָרֵךְ.

כב תרפח . . . . . קצ
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, וּמַעֲלַת הַדְּפָסָה.

כב תרפט . . . . . קצא
יְדַבֵּר עַל לֵב זוּג שֶׁלֹּא יַעֲזְבוּ אֶת הַמָּקוֹם הַנִּפְלָא הַזֶּה, כִּי לֹא טוֹב יִהְיֶה לָהֶם בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים, וְיעוֹרְרֵם לְהוֹצִיא נְקֻדָּתָם כָּאן דַּיְקָא.

ככ תרע . . . . . קצד
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן סֵכוֹת וּבְסוּס הַקְהִלָּה עַל־יְדֵי הָאַחְדוּת, הַהֶפְךְ מִדָּרֵךְ הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם, שֶׁעוֹשֶׂה פְּרוּדִים בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

ככ תרעא . . . . . קצו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן "לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת" וְהַדְפָּסַת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" כְּרֵךְ אַחַר כְּרֵךְ.

ככ תרעב . . . . . קצז
יְבָאֵר עִנְיַן לְקִיחַת לוּלָב עִם קְנֶעפְּל דַּיְקָא לְמִצְוַת הֶחָג.

ככ תרעג . . . . . קצח
יְדַבֵּר מִדַּחְקוּתוֹ בְּעִנְיַן חֲלֻקַּת הַמְּצָרְכִים, וּמֵהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל.

ככ תרעד . . . . . קצט
מִכְתָּב בְּרָכָה לְהַגָּאוֹן שֶׁהִדְפִּיס אֶת סִפְרֵי הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי חַיִּים אַבּוּלְעַפְיָא זי"ע.

ככ תרעה . . . . . ר
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן "אוֹר יַבְנְאֵל" וְהוֹצָאַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל.

ככ תרעו . . . . . ר
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן דְּרָשָׁתוֹ בְּלֵיל הַהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל.

ככ תרעז . . . . . ר
יְדַבֵּר מֵהַהוֹצָאָה הַחֲדָשָׁה שֶׁל כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וּמֵהַדְפָּסַת "נֵר לְהַצַּדִּיק".

ככ תרפצ . . . . . רא
יַזְהִיר שֶׁכֵּן, שֶׁיֶּחְדַּל מֵעוֹנְוּתוֹ וְהִתְנַפְּלוּתוֹ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן סַפַּת שָׁלוֹם.

ככ תרצט . . . . . רב
יַרְחִיק מֵאָדָם בַּעַל שִׂגָּעוֹן גַּדְלוּת, שֶׁמְּבַטֵּל אֶת כֻּלָּם, וִיחַזֵּק מְאֹד לְחַזֵּק את בְּדָקֵי הַבַּיִת וְכוּ'.

ככ תש . . . . . רג
יְדַבֵּר מִבְּרִיאוּת אֵשֶׁת הַנִּמְעָן, וִיבַקֵּשׁ לְהַשְׁאִיל אֶת הַסֵּפֶר תּוֹרָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ.

ככ תשא . . . . . רד
יוֹכִיחַ אֶחָד שֶׁמְּדַמֶּה דְּמְיוֹנוֹת, וְיוֹרֶה לוֹ לָקַחַת תְּרוּפָה לְהַרְגִּיעַ אֶת עַצַבָּיו.

כב תשב . . . . . **רה**
יְעוֹרֵר אֶת הַמְדַבֵּר בָּרַבִּים לְהִתְבּוֹדֵד קֹדֶם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִנָּצֵל מִן הַבְּזָיוֹנוֹת.

כב תשג . . . . . **רה**
יַרְחִיק מִנָּחָשׁ צִפְעוֹנִי, וִידַבֵּר מֵאֱמוּנָתוֹ בַּעֲתִידָה שֶׁל יַבְנְאֵל, וְיִמְחֶה עַל חִלּוּל ה׳ שֶׁעוֹשִׂים בִּשְׁמוֹ.

כב תשד . . . . . **רו**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אַדְפּוּסֵי אִידְרָא אֶת שְׁמִירַת־הַבְּרִית, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַקַּפֶּטוֹת וְכוּ׳.

כב תשה . . . . . **רז**
יַבְהִיר שֶׁמַּה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ זֶה רַק הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת שֶׁאָנוּ זוֹכִים לַחֲטֹף בְּהַאי עָלְמָא.

כב תשו . . . . . **רח**
יְדַבֵּר מֵהַצָּלַת נְפָשׁוֹת לְהַדְפִּיס כַּמָּה סְפָרִים מְסֻיָּמִים, וְיחַזֵּק מְאֹד עַל הֲפָצַת הַמַּעְיָנוֹת חוּצָה.

כב תשז . . . . . **רט**
יְבָרֵר אֶת הִתְרַשְּׁמוּת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִסְּעֻדַּת הַהִלּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁדִּבֵּר לִפְנֵיהֶם בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ.

כב תשח . . . . . **רי**
יוֹכִיחַ זוּג עַל הַפְקָרָתָם אֶת יַלְדֵיהֶם, וְיַזְרֵזָם שֶׁיַּעַזְבוּ אֶת קְהִלָּתֵנוּ.

כב תשט . . . . . **רי**
יְגַלֶּה, שֶׁאֵין עוֹד תִּקּוּן לָאָדָם כְּמוֹ הַדְפָּסַת וַהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

כב תשי . . . . . **ריא**
יַזְהִיר לְהַשְׁמֵר מֵחוֹבוֹת, וְיַזְרֵז לְטַפֵּל בַּבֵּן, וְיעוֹרֵר עַל הֲפָצָה, כִּי הוּא תִּקּוּן גָּדוֹל.

כב תשיא . . . . . **רבי**
יִתֵּן הוֹרָאָה לְהַרְחִיק טִפּוּסִים מְפֻקְפָּקִים מִקְּהִלָּתֵנוּ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן חֲלֻקַּת מִצְרָכִים.

כב תשיב . . . . . **רבי**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן בֵּית־הַסֵּפֶר שֶׁלָּנוּ עַל שֵׁם אִמּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיוֹרֶה דֶּרֶךְ כֵּיצַד לְחַנֵּךְ אֶת הַבָּנוֹת בְּיָמֵינוּ.

כב תשיג . . . . . **ריג**
יְחַזֵּק לְהִתְחַבֵּא מִכָּל פִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן אֲצָלוֹ יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר מֵהַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ בַּהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיִסַּפֵּר סִפּוּר שֶׁהָיָה לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל עִם רַבֵּנוּ זַ״ל.

כב תשיד . . . . . **ריד**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַשִּׁיעוּר שֶׁאוֹמֵר כְּדֵי לְמַגֵּר אֶת הַשְׁפָּעַת נְשִׁיכַת הַנָּחָשׁ.

כב תשטו . . . . . **רטו**
יְדַבֵּר מִשְּׁאִיפָתוֹ בַּהֲקָמַת הַקְּהִלָּה, וּמַעֲלַת הַהִשְׁקָעָה בַּיְלָדִים.

כב תשטז . . . . . **רטו**
יְדַבֵּר מֵהַדְפָּסַת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיאַחֵל וִיבָרֵךְ עַל זֶה.

כב תשיז . . . . . **רטז**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן בִּטּוּל גְּזַר דִּין לְאֶחָד, וּמִכַּמָּה עִנְיְנֵי קְהִלָּה.

כב תשיח . . . . . **ריז**
יְדַבֵּר מֵהַבַּחוּרִים שֶׁשָּׁלְחוּ אֵלָיו, וְיַעֲלֶה שֶׁהַהִשְׁקָעָה הָיְתָה מִשְׁתַּלֶּמֶת.

כב תשיט . . . . . **ריז**
יְדַבֵּר אוֹדוֹת הַסִּימָן שֶׁל אֶחָד, שֶׁהוּא לֹא נוֹרְמָלִי, שֶׁיֵּשׁ לוֹ שִׁגָּעוֹן גַּדְלוּת, וּמְבַטֵּל אֶת זוּלָתוֹ.

כב תשכ . . . . . **ריח**
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָט בֵּין הַחֲרֵדִים לִדְבַר ה׳.

כב תשכא . . . . . **ריט**
יְדַבֵּר מִתַּשְׁלוּם חוֹב, וְלָלֶכֶת בְּתַקִּיפוּת עִם מִי שֶׁצְּרִיכִים, וּמְקֻוֶּה שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה לְטוֹבָה.

כב תשכב . . . . . **רכ**
יְדַבֵּר מֵאֵיזֶה עִנְיָן בַּהֲלָכָה, וּמִכַּמָּה עִנְיָנִים פְּרָטִיִּים שֶׁל הַמּוֹסָדוֹת שֶׁלָּנוּ.

כב תשכג . . . . . **רכ**
יְעוֹרֵר לְהִתְחַזֵּק אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא מְקוֹר הַהִתְחַזְּקוּת, וִיחַזֵּק אֶת קְהִלָּתֵנוּ הַמְּצֻלַּחַת.

כב תשכד . . . . . **רכא**
יוֹכִיחַ מִשְּׁפָחָה שֶׁנִּפְלָה בְּמַחֲלַת הַשִּׁגָּעוֹן שֶׁל קְלָלוֹת לְזוּלָתָם.

כב תשכה . . . . . **רכב**
יְטַכֵּס עֵצוֹת אֵיךְ אֶרֶס שֶׁל תּוֹלַעַת אַחַת לֹא יִתְפַּשֵּׁט וְיִתְבַּל בְּכָל הַכֶּרֶם כֻּלָּה.

כב תשכו . . . . . **רכג**
יוֹרֶה לְבַחוּרָה אַחַת שֶׁתַּעֲזֹב תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶת יַבְנְאֵל.

כב תשכז . . . . . **רכג**
יְדַבֵּר מֵהַהִתְחַזְּקוּת הַחֲדָשָׁה שֶׁצְּרִיכִים בְּכָל יוֹם, וּבִפְרָטִיּוּת בַּעַל תְּשׁוּבָה וְכוּ׳.

כב תשכח . . . . . **רכד**
יְצַטַּעֵר עַל זוּג שֶׁעוֹמֵד לַעֲזֹב, וִידַבֵּר עַל לִבָּם דִּבְרֵי אֱמֶת לִפְנֵי צֵאתָם לַדֶּרֶךְ, אֵיךְ הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בִּקְדֻשָּׁה וְכוּ׳.

כב תשכט . . . . . **רכו**
יְחַזֵּק מְאֹד אֵיזֶה מְלַמֵּד שֶׁעוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת וּנְצוּרוֹת עִם תַּלְמִידָיו, וִיחַזְּקוֹ מְאֹד עַל עֲבוֹדָתוֹ הַנִּפְלָאָה.

כב תשל . . . . . **רכח**
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַדְּפָסַת סֵפֶר "שְׁמִירַת־הַבְּרִית" גָּדוֹל וּמְהֻדָּר, שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא.

כב תשלא . . . . . **רכח**
יְדַבֵּר מֵהַהִתְחַזְּקוּת הַחֲדָשָׁה שֶׁצְּרִיכִים בְּכָל פַּעַם אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ.

כב תשלב . . . . . **רכט**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הֶרְיוֹן וְכוּ׳, וִיחַזֵּק עַל כְּבוֹד הַבַּעַל.

כב תשלג . . . . . **רל**
יְעוֹרֵר אֶת הַשּׁוֹחֵט לְסַפֵּק בָּשָׂר לְדוֹרְשֵׁי שְׁחִיטָתוֹ, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה, וִידַבֵּר מִנִּסְיוֹנוֹת וּמֵהַנְּחִיצוּת לִרְאוֹת אֶת חַסְדֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא.

כב תשלד . . . . . **רלא**
יַזְהִיר מִפְּנֵי עֵרוּב בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל פִּילוֹסוֹפְיָה וְהַשְׁכָּלָה שֶׁל שֵׂכֶל וְכוּ׳, וּמִי שֶׁהִכְשִׁילָה אֶת הָרַבִּים, עָלֶיהָ לִשְׁתֹּק וְלֹא לְהִתְעָרֵב בִּדְבָרִים דַּקִּים.

כב תשלה . . . . . **רלא**
יְבַקֵּשׁ עֵצָה אֵיךְ לְהִפָּטֵר מִמִּשְׁפָּחָה מֻפְרַעַת.

כב תשלו . . . . . רלב
יְדַבֵּר בְּעִנְיַן אֵיזוֹ בַּת וְעִנְיָנָהּ הַפָּרָטִי, וְיוֹרֶה לְהִתְיַעֵץ עִם הַמְנַהֶלֶת.

כב תשלז . . . . . רלג
יְדַבֵּר מִקֶּבַע בְּיַבְנְאֵל, וּמֵאֻמּוּנָה פְּשׁוּטָה שֶׁהִיא הָעִקָּרִית בַּחַיִּים.

כב תשלח . . . . . רלג
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שְׁמִירַת הַשָּׁנָה, וּמֵעִנְיַן מְזוּזוֹת כְּשֶׁעוֹבְרִים בַּיִת, וּמֵהַדְפָּסַת כָּל חֶלְקֵי "אֲשֶׁר בַּנַּחַל".

כב תשלט . . . . . רלד
יְעוֹרֵר לֶאֱכֹל מִשְׁחִיטָה שֶׁל מִי שֶׁמַּכִּירִים אִישִׁית.

כב תשמ . . . . . רלה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הֲכָנַת אוּלָם לַיָּארְצַייט שֶׁל אִמּוֹ, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, בִּירוּשָׁלַיִם.

כב תשמא . . . . . רלה
יְדַבֵּר מֵהַדְפָּסַת "סֵפֶר־הַמִּדּוֹת" וּ"פְּעֻלַּת־הַצַּדִּיק" וְעוֹד.

כב תשמב . . . . . רלו
יְדַבֵּר עוֹד מֵהַיָּארְצַייט שֶׁל אִמּוֹ.

כב תשמג . . . . . רלז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַיָּארְצַייט הַנַּ"ל.

כב תשמד . . . . . רלז
יִמְחֶה עַל מִכְתָּב שֶׁכָּתְבוּ בִּשְׁמוֹ, וְנָכָר שֶׁאֵינוֹ מִפִּי כְּתָבוֹ.

כב תשמה . . . . . רלח
יַזְהִיר לַעֲזֹב אֶת הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ מִי שֶׁאֵינוֹ מַתְאִים.

כב תשמו . . . . . רלח
יְדַבֵּר מִבִּיאָתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַכְנִיס אֶת בְּנוֹ לִישִׁיבָה.

כב תשמז . . . . . רלט
יְחַזֵּק אוֹדוֹת עִנְיַן שֶׁהַמַּלְכוּת הִתְלַבְּשָׁה בָּעוֹלָמוֹת, וְיָבֹאר בָּזֶה מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד, וְיעוֹרֵר עַל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת.

כב תשמח . . . . . רמא
יְגַלֶּה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת חֲדָשׁוֹת מִמַּעֲלַת הַשִּׂמְחָה, אֲשֶׁר מָשִׁיחַ יַכְנִיס דָּבָר

זֶה בָּעוֹלָם, וְיעוֹרֵר לִזְכוֹת לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, שֶׁאָז נִתְרַחֶבֶת הַדַּעַת וְכוּ׳.

כב תשמט . . . . . **רמג**
יְדַבֵּר לִנְשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵישָׁרִים אוֹדוֹת קְהִלָּתֵנוּ הַיָּפָה, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֲזָרָה הֲדָדִית, וְיַחֵזֵק עִנְיָן זֶה מְאֹד.

כב תשנ . . . . . **רמד**
יָבֹאר, שֶׁהַבִּטָּחוֹן מְבַטֵּל כָּל מִינֵי פַּחַד, וִידַבֵּר מִשְּׁאִיפָתוֹ עַל בִּנְיָנֵי הַמּוֹסָדוֹת בִּפְרָטִיּוּת.

כב תשנא . . . . . **רמו**
מִכְתָּב כְּלָלִי בּוֹ יְעוֹרֵר מְאֹד עַל תּוֹרָה וְעַל הִשְׁתַּתְּפוּת בְּשִׁעוּרִים צִבּוּרִיִּים, וְכֵן קְבִיעַת עִתִּים לְשִׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וִידַבֵּר מִמִּדַּת הַשָּׁלוֹם וְהָאַהֲבָה שֶׁבֵּין כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

כב תשנב . . . . . **רמח**
יְגַלֶּה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, הַכֹּל זֶה נִסְיוֹנוֹת מְמֻנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיַרְגִּיל בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן תְּעֲדוֹת זַכָּאוּת שֶׁיּוּכְלוּ לִקְנוֹת בָּתִּים לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

כב תשנג . . . . . **רמט**
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת הַשִּׂמְחָה, וּמֵעִנְיַן הַפָּצָה, וְהַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּפַרְנָסָה שֶׁבָּאָה עַל־יְדֵי הַפָּצָה, וְיִגַּלֶּה שִׂמְחַת הִתְקָרְבוּתֵנוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְהַרְבּוֹת בְּשָׁלוֹם עִם כֻּלָּם.

כב תשנד . . . . . **רנג**
יְעוֹרֵר עַל יְסוֹד דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא שִׂמְחָה, וְיַחֵזֵק מְאֹד עַל הִתְחַדְּשׁוּת, וְלַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְיַחֵזֵק מְאֹד עַל זֶה, וְיָבֹאר שֶׁזֶּהוּ הַגִּלּוּי שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

כב תשנה . . . . . **רנה**
יְדַבֵּר מִדְּקִירוֹת לִבּוֹ עַל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִשְׁפָּט כָּאן לְמַטָּה וְכוּ׳, וְעִנְיַן סְפָרִים וְקוּנְטְרֵסִים חֲדָשִׁים שֶׁיָּצְאוּ לָאוֹר.

כב תשנו . . . . . **רנה**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן נִצָּחוֹן עַל הַצַּד הַמִּתְנַגֵּד, שֶׁעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לְקַלְקֵל.

כב תשנז . . . . . **רנו**
יְדַבֵּר בָּעִנְיָן הַנַּ״ל.

כב תשנח . . . . . רנז
יְדַבֵּר בְּעִנְיַן אֵיזוֹ הֲלָכָה בְּטָהֳרָה, וְעוֹד כַּמָּה עִנְיְנֵי קְהִלָּה וּבֵית הַכְּנֶסֶת.

כב תשנט . . . . . רנח
יְדַבֵּר בְּעִנְיַן מְגוּרֵי תַּלְמִידוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, וְיִבְטִיחַ שֶׁיְּבַקֵּר אֶצְלוֹ, וְיַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַדְּפָסָה.

כב תשס . . . . . רנח
יְדַבֵּר בְּשַׁבַּח הַהַדְפָּסָה כְּפִי אֲשֶׁר אָמְרוּ לוֹ אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמִזֶּה נִתְעוֹרֵר לְהַמְשִׁיךְ בַּ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״.

כב תשסא . . . . . רנט
יוֹרֶה לְהָפִיק לֶקַח מִסִּפּוּר שֶׁל שְׁנֵי תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבָּאוּ לְהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִבְּרִדִּיטְשׁוֹב בְּעֵת הַמַּחֲלֹקֶת הַיְדוּעָה עַל רַבֵּנוּ זַ״ל.

כב תשסב . . . . . רס
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן כְּרָכֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ וּמַעֲלָתָם, וְאֵיזֶה רַב שֶׁדִּבֵּר בְּשִׁבְחֵנוּ, וְיַגֶּלֶה שֶׁהַסְּפָרִדִּים שַׁיָּכִים בְּיוֹתֵר לְעִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל.

כב תשסג . . . . . רסא
קְרִיאָה קְדוֹשָׁה וְנִפְלָאָה לַחֹתֵם עַל טֹפֶס הוֹרָאַת קֶבַע בַּעֲבוּר קֶרֶן הַדְּפָסָה וַהֲפָצָה הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ, הַמַּדְפִּיסִים אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרַנ״תְ זַ״ל וְהַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיֹּפִי.

כב תשסד . . . . . רסב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן ״אוֹר יַבְנְאֵל״, וִידַבֵּר מִסֵּפֶר הַדְּרָשׁוֹת שֶׁמֵּכִין הַנּוּמָעָן.

כב תשסה . . . . . רסב
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן הַמַּדְפִּיס, שֶׁזּוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם בְּאֹפֶן נַעֲלֶה כָּזֶה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הוֹרָאַת קֶבַע.

כב תשסו . . . . . רסד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַדְּפָסַת הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, וְהָעִקָּר לְהִסְתַּכֵּל עַל הָרוּחָנִיּוּת שֶׁבְּכָל דָּבָר.

כב תשסז . . . . . רסה
יְחַזֵּק בָּחוּר יְשִׁיבָה עַל לִמּוּד וַחֲזָרָה עַל מִשְׁנָתוֹ, וְיעוֹרֵר עַל לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת וּתְהִלִּים.

כב תשסח . . . . . רסה
יְדַבֵּר לְאֶחָד מִגְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרַדִּים אוֹדוֹת הַכָּרַת הַטּוֹב אֵלָיו, שֶׁקֵּרֵב

אֶת שְׁלִיחָיו, וְהִתְוַדַּע לְמַה שֶּׁקּוֹרֶה בְּיַבְנְאֵל בְּתְחוּם הַדַּת וְהַחִנּוּךְ, וְיַחֲזְקוֹ וְיאַמְּצוֹ בְּעִנְיָנוֹ, וִיבָרְכוֹ בְּכָל מִינֵי בְּרָכוֹת.

כב תשסט . . . . . רסז

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּמֵעִנְיַן הַבְּחִירָה הַאִם לֵילֵךְ אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְכוּ' אוֹ שָׁמָּא וְכוּ', וִידַבֵּר מֵהַנִּסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים וְהַמָּרִים שֶׁיֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם.

כב תשע . . . . . רסט

יְדַבֵּר מֵאֵיזוֹ הֲלָכָה בְּ'אֶבֶן הָעֵזֶר' וּמִכַּמָּה עִנְיְנֵי קְהִלָּה וּבֵית־הַכְּנֶסֶת.

כב תשעא . . . . . ער

יְגַלֶּה שִׂמְחָתוֹ שֶׁהָיְתָה לוֹ בְּשַׁבָּת, עַל שֶׁבִּשְׁרוּ לוֹ עַל הַדְּפָסַת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל, חֵלֶק י', וְיַחֲזֵק מְאֹד.

כב תשעב . . . . . ער

בִּרְכַּת נְחוּם אֲבֵלִים בִּקְצָרָה.

כב תשעג . . . . . רעא

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן רְכִישַׁת שֻׁטַח וּבְנִיַּת מוֹסָדוֹת, וְיאַחֵל וִיבָרֵךְ.

כב תשעד . . . . . ערב

יְדַבֵּר מֵחִבּוּר קוּנְטְרֵס "מַסְפִּיק בְּעָיוֹת", וְיַפְלִיג לְתָאֵר בְּמַעֲלַת אֵלּוּ הָאוֹרוֹת הַמִּתְפַּשְׁטִים בָּעוֹלָם.

כב תשעה . . . . . ערב

יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים פְּרָטִיִּים שֶׁל הַקְּהִלָּה, וְיַגֵּלֶה דַּרְכּוֹ הַנִּפְלָאָה עִם אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָהּ בִּכְפִיָּה וְכוּ', וְגַם שׁוֹתֵק עַל שֶׁדּוֹקְרִים אוֹתוֹ, וְיַחֲזֵק עַל כְּאֵב הַכְּלָיוֹת, שֶׁמּוֹעִיל לָזֶה שְׁתִיַּת תֵּה.

כב תשעו . . . . . רעג

מִכְתָּב קָצָר לִבְנוֹ הַצָּעִיר עַל הַתְמָדָתוֹ בְּתוֹרָה וּבְיִרְאָה, וְיַחֲזְקוֹ מְאֹד עַל הַגִּיל הַמְּסֻגָּל בְּיוֹתֵר לְהִתְפַּתֵּחַ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם.

כב תשעז . . . . . רעד

יְעוֹרֵר אֶת כֻּלָּם לָקַחַת חִסּוּנִים כְּנֶגֶד מַחֲלַת הַצַּהֶבֶת.

כב תשעח . . . . . ערה

יְדַבֵּר עוֹד מֵהָעִנְיָן הַנַּ"ל שֶׁל צַהֶבֶת.

כב תשעט . . . . . ערה
יִתֵּן כַּמָּה הוֹרָאוֹת בְּעִנְיַן הַהִשְׁתּוֹלְלוּת שֶׁל הַמַּחֲלָה הַנַּ״ל, לְבַל יִדְבְּקוּן הַתַּלְמִידִים.

כב תשפ . . . . . רעו
יְדַבֵּר מֵהַמַּחֲלָה הַנַּ״ל, וּמֵעִנְיַן הֶרְיוֹן, וַאֲמִירַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים.

כב תשפא . . . . . רעז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַמִּקְוֶה, וְיַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַזְּכוּת לְהִתְעַסֵּק בָּזֶה.

כב תשפב . . . . . רעז
יְחַזֵּק מְאֹד אֶת הַמַּדְפִּיס עַל שֶׁזּוֹכֶה לְהַדְפִּיס אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת כָּאֵלּוּ, וְיחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁכָּל הַבִּלְבּוּלִים שֶׁלָּנוּ הֵם עַל הַדְּפָסָה וַהֲפָצָה.

כב תשפג . . . . . רעח
יְעוֹרֵר עַל הֲפָצַת סֵפֶר ״נֵר לְהַצַּדִּיק״ בֵּין הַחֲרֵדִים.

כב תשפד . . . . . רעט
עוֹד מֵהָעִנְיָן הַנִּזְכָּר בַּמִּכְתָּב הַקֹּדֶם בְּעִנְיַן הֲפָצַת ״נֵר לְהַצַּדִּיק״.

כב תשפה . . . . . רפ
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן נְקִיּוּת וּמַחֲלַת הַצַּהֶבֶת הַנַּ״ל.

כב תשפו . . . . . רפא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אַהֲבָה וְאַחְדוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וֶאֱמוּנַת חֲכָמִים.

כב תשפז . . . . . רפא
יְאַחֵל לְמִשְׁפָּחָה בִּרְכַּת ׳יְשׁוּב טוֹב׳, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַשִּׂמְחָה.

כב תשפח . . . . . רפב
יְבַקֵּשׁ אֶת הַנִּמְעָן שֶׁיַּפְעִיל הַשְׁפָּעָתוֹ, שֶׁלֹּא נְזַדֵּקֵק לְשַׁלֵּם אַרְנוֹנָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה.

כב תשפט . . . . . רפג
יְדַבֵּר מֵהַדְפָּסַת אִיזֶה קוּנְטְרֵס, וּמֵעִנְיַן לִהְיוֹת רְגוּעִים בַּבַּיִת, וּשְׁלוֹם־בַּיִת וְחִנּוּךְ הַיְלָדִים.

כב תשצ . . . . . רפד
יָשִׁיב שִׂמְחָה תַּחַת הַשִּׂמְחָה שֶׁשָּׂמַח בְּקָרְאוֹ מִכְתָּב מֵהַנִּשְׁמָע אֵצֶל בְּנוֹ בַּיְשִׁיבָה, וְיַכִּיר טוֹבָה עַל כָּךְ.

כב תשצא . . . . . רפד
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת אֲמִירַת 'שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים', וּבִפְרָט בְּעֵת הֶרָיוֹן.

כב תשצב . . . . . רפה
יְדַבֵּר מֵהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית עַל קַבָּלַת מָמוֹן שֶׁלֹּא כַּמִּצֻּפֶּה, וְיַפְלִיג לְתָאֵר מַעֲלַת הוֹצָאַת סֵפֶר אֶחָד "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", שֶׁשָּׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הַמָּמוֹן שֶׁבָּעוֹלָם.

כב תשצג . . . . . רפו
יְחַזֵּק אֶת הַמַּדְפִּיס בַּמֶּה שֶׁמְּסַפֵּר מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו כָּל הַשָּׁנִים בְּעִנְיַן הַהַדְפָּסָה — רַק בִּקְרֶת וּמַחֲלֹקֶת, וְיַחֲזֵק וְיַאֲמֵץ מְאֹד מְאֹד.

כב תשצד . . . . . רפז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שְׁמִירַת מָמוֹן הַהֶקְדֵּשׁ, וְלִתְבֹּעַ מִכָּל הַטּוֹבְלִים בַּמִּקְוֶה סְכוּם פָּעוּט וְסִמְלִי, וְכֵן לְהַקְפִּיד עַל כִּבּוּי הָאוֹר כְּשֶׁאֵין צָרִיךְ וְכוּ'.

כב תשצה
יְחַזֵּק הַבַּעַל לְעוֹדֵד אֶת אִשְׁתּוֹ וּלְחַזְּקָהּ מְאֹד.

כב תשצו . . . . . רפט
יְדַבֵּר מִתִּקּוּן הַמִּקְוֶה, וְיגַלֶּה נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת הַמִּקְוֶה.

כב תשצז . . . . . רפט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חִסּוּנִים נֶגֶד צַהֶבֶת.

כב תשצח . . . . . רצ
יְדַבֵּר מִנְּקִיּוּת וּזְהִירוּת בְּלֵקִיחַת חִסּוּנִים, וַאֲמִירַת שִׁעוּרִים לִפְנֵי רַבִּים.

כב תשצט . . . . . רצא
יְגַלֶּה צַעֲרוֹ עַל הָרְדִיפוֹת שֶׁל אֵלּוּ שֶׁנּוֹשְׂאִים אֶת דֶּגֶל הַטֻּמְאָה.

כב תת . . . . . רצב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הוֹדָעָה חֲרִיפָה נֶגֶד מְסָרְבֵי תַּשְׁלוּם לַמִּקְוֶה, וּמֵעִנְיַן שֶׁמַּגְבִּיהִים יָדַיִם רַק בִּתְפִלָּה, וְלֹא מִתּוֹךְ יֵאוּשׁ.

כב תתא . . . . . רצג
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת לְמַדְפִּיס, וְיגַלֶּה לוֹ אֵיךְ הַסְּפָרִים הָאֵלּוּ עוֹשִׂים פְּעֻלּוֹת בָּעוֹלָם, בְּלִי שֶׁיֵּדַע אֵי מִי וּמַה מְקוֹרָם וְכוּ'.

כב תתב . . . . . רצד
יְדַבֵּר מֵישָׁרִים לִבְנוֹ הַלּוֹמֵד בִּישִׁיבָה בִּירוּשָׁלַיִם, וְיַחֲזִקוֹ עַל לִמּוּד חֻמָּשׁ וּמִשְׁנָיוֹת, וּבִרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּכַוָּנָה.

כב תתג . . . . . רצה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אִסּוּר גֵּרוּשִׁין וְהַצַּעַר הַגָּדוֹל, שֶׁזֶּה גּוֹרֵם הֵיכָן שֶׁגּוֹרֵם, וּמֵעִנְיַן הֲקָמַת כּוֹלֵל.

כב תתד . . . . . רצו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַקְּשִׁי שֶׁיֵּשׁ בַּהַדְפָּסָה, וְיַחֲזֵק אֶת הַמַּדְפִּיסִים מְאֹד.

כב תתה . . . . . רצז
יְדַבֵּר מֵהָאוֹר שֶׁמֵּאִיר אַחַר הַחֹשֶׁךְ וְהָאַפֵּלָה לְעִנְיַן הַדְּפָסָה.

כב תתו . . . . . רחצ
יְבָרֵךְ הַנִּמְעָן הַזּוֹכֶה לְהַגִּיהַ הַסְּפָרִים, וְיוֹדֶה וְעַל הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיָבָרְכוֹ לְיוֹם הַהִלֻּלָת וּלְיוֹם הַנִּשּׂוּאִין.

כב תתז . . . . . רחצ
יְדַבֵּר מִכַּמָּה פְּרָטִים טֶכְנִיִּים הַשַּׁיָּכִים לְאוֹתוֹ זְמַן.

כב תתח . . . . . רצט
יְדַבֵּר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חִזּוּק כְּנֶגֶד הַסָּמ״ךְ־מ״ם, שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹחַ לְפַתּוֹת אַחֲרָיו.

כב תתט . . . . . שא
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן מְקֹוָה.

כב תתי . . . . . שב
יְגַלֶּה נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן מַה שֶּׁהַסְּפָרִים פּוֹעֲלִים.

כב תתיא . . . . . שב
יְחַזֵּק כְּנֶגֶד הַנִּסְיוֹנוֹת, וְשֶׁהַכֹּל לְטוֹבָה גְּמוּרָה, וְיעוֹרֵר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

כב תתיב . . . . . שג
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן אֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה.

כב תתיג . . . . . דש
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה בְּעֵת הַהֶרָיוֹן, וְהַבַּעַל שֶׁיִּתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

כב תתיד . . . . . שה
יְדַבֵּר מֵהַשְׁכָּנַת אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה סְבִיבוֹ, וְיגַלֶּה שֶׁאַחֲרֵי יִשּׁוּב הַדַּעַת,

הָאָדָם מְגַלֶּה שֶׁאֵין מִי שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ רַק הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּעַצְמוֹ, וְיִחַזֵּק עַל עִנְיַן הַמְצוּדָּה הַפְּרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים, שֶׁהִיא הַפַּרְנָסָה.

כב תתטו . . . . . שו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן בְּנִיַּת גָּדֵר, שֶׁהוּא פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ, וּמֵאֶחָד שֶׁאוֹמֵר שֶׁהוּא לִוַּי וְגַם גֵּר, וּמֵאֵיזֶה זוּג מוּזָר שֶׁמְּשַׁגֵּעַ אֶת כֻּלָּם, וְיַגֶּלֶה מַעֲלַת הַנִּמְצָן שֶׁהֶעֱנִיק מוּצָרִים לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

כב תתטז . . . . . שח
יְחַזֵּק אֶת הַמַּדְפִּיסִים, שֶׁלֹּא יַגְזִימוּ בַּעֲבוֹדָה מְאֻמֶּצֶת, וִידַבֵּר בְּהַפְלָגַת מַעֲלַת הַהַדְפָּסָה.

כב תתיז . . . . . שט
יְגַלֶּה, אֲשֶׁר אֲמִירַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים מְסֻגָּל לְהֶרָיוֹן קַל.

כב תתיח . . . . . שט
יַדְרִיךְ עָשׁוּק מִיַּד עָשְׁקוֹ, שֶׁרוֹצֶה לְרַמּוֹת וּלְהַכְחִישׁ בְּבֵית־דִּין.

כב תתיט . . . . . שי
יְחַזֵּק אֶת בְּנוֹ עַל לִמּוּד הַמִּשְׁנָיוֹת, וְיַבִּיעַ אֶת שְׁבִיעוּת רְצוֹנוֹ עַל הַבְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת שֶׁשּׁוֹמֵעַ עָלָיו, וִידַבֵּר מֵאֵיזֶה נִתּוּחַ שֶׁצָּרִיךְ לַעֲבֹר.

כב תתכ . . . . . שיא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן נִתּוּחַ שֶׁעָבַר, וְיחַזֵּק עַל הַדְפָּסַת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", וּמֵאִפּוּר הַכְּאָה לְיִלָדִים.

כב תתכא . . . . . שיב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אֵיזוֹ חֶבְרָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִקְּהִלּוֹת אֲחֵרוֹת, שֶׁיְּכוֹלָה לִהְיוֹת עֵזֶר לְהַדְפָּסָה, וְיַדְרִיךְ כֵּיצַד לִנְהֹג עִמָּם.

כב תתכב . . . . . שיג
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים טֶכְנִיִּים.

כב תתכג . . . . . שיג
יְחַזֵּק עַל הִתְקַדְּמוּת בְּהַדְפָּסָה.

כב תתכד . . . . . שיד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הִתְנַגְּדוּת בְּטָעוּת עַל מַה שֶׁיָּצָא מִפִּי מוֹהַרְנַ"תְּ, וְהַמְעַרְעְרִים

לֹא יָדְעוּ אֶת הַמָּקוֹר, וִידַבֵּר בִּגְנוּת בִּקֹּרֶת שֶׁל אֵלּוּ שֶׁאֵין יוֹדְעִים.

כב תתכה . . . . . שיד
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים טֶכְנִיִּים.

כב תתכו . . . . . שטו
יַאֲרִיךְ לְתָאֵר הַסִּבָּה שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם עִם זֶה שֶׁעָמַד נֶגֶד עִנְיְנֵי הַדָּת בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת.

כב תתכז . . . . . שכ
יְגַלֶּה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מַעֲלַת הָאוֹחֲזִים אֶת עַצְמָם בְּיַחַד, שֶׁזֶּה תְּרִיס כְּנֶגֶד כָּל הָרוּחוֹת הָרָעוֹת, וִידַבֵּר מֵחִדּוּשׁ תְּפִלַּת הַוָּתִיקִין וְכוֹלֵל ׳שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר׳.

כב תתכח . . . . . שכא
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים טֶכְנִיִּים, וְיַחֲזֵק עַל בִּטָּחוֹן בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

כב תתכט . . . . . שכב
יְדַבֵּר מִכּוֹלֵל ׳שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר׳ — מִשְׁנָיוֹת לִפְנֵי וָתִיקִין, וּמִתַּשְׁלוּם עַל נְקִיּוֹן לְפִי שָׁעָה.

כב תתל . . . . . שכב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חִנּוּךְ הַיְלָדִים, שֶׁצָּרִיךְ הַפְרָדָה מְלֵאָה מֵהַשְׁפָּעוֹת הָרְחוֹב.

כב תתלא . . . . . שכג
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִכְתָּבָיו לְהַדְפָּסָה וּמֵהַחוֹב לֵילֵךְ לַהוֹרִים, וּמֵעִנְיַן סְעֻדַּת הוֹדָאָה אַחַר נִתּוּחַ, וְיַגֵּלֶה שֶׁאֲצָלוֹ חָשׁוּב הַדְפָּסַת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ מֵעַל כָּל הַסְּפָרִים.

כב תתלב . . . . . שכד
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת תְּפִלַּת הַוָּתִיקִין וּמְצוּרַת הַכּוֹלֵל ׳שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר׳, מִי וּמָה וְאֵימָת.

כב תתלג . . . . . שכה
יוֹכִיחַ אֶחָד שֶׁמְּזַלְזֵל בְּמַתְּנַת שָׁמַיִם — שֶׁזּוֹ אִשְׁתּוֹ.

כב תתלד . . . . . שכו
יְדַבֵּר עַל לֵב הָאִשָּׁה, שֶׁלֹּא תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה פָּזִיז.

כב תתלה . . . . . **שכו**
יְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה, מִסַּבְלָנוּת וּמִנִּתְרָנוּת.

כב תתלו . . . . . **שכז**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִנְיַן הַנְּתִיקִין וְהַכּוֹלֵל שֶׁלְּפָנָיו.

כב תתלז . . . . . **שכז**
מִכְתָּב כְּלָלִי לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְחַזֵּק עַל מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת וְעַל הֲלִיכָה בְּדַרְכֵי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ וְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיחַזֵּק מְאֹד לִפְנֵי בּוֹא יְמֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים.

כב תתלח . . . . . **שכט**
יְעוֹרֵר עַל שָׁלוֹם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּלְהִתְרַחֵק מִפֵּרוּדִים.

כב תתלט . . . . . **של**
יְעוֹרֵר לְתָפֵס בְּכָל יוֹם טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וּבִפְרָט כְּשֶׁזּוֹכִים לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

כב תתמ . . . . . **של**
יְנַחֵם הַנִּמְצָן, שֶׁיּוֹשֵׁב ׳שִׁבְעָה׳ עַל אִמּוֹ, וְיעוֹרְרוֹ לְהַדְפִּיס לְעִלּוּי נִשְׁמָתָהּ אֵיזֶה סֵפֶר אוֹ קוּנְטְרֵס.

כב תתמא . . . . . **שלא**
יְחַזֵּק הַנִּמְצָן עַל עֲזָרָתוֹ בַּהַדְפָּסָה וּבַהֲפָצָה.

כב תתמב . . . . . **שלא**
יְדַבֵּר מִכַּמָּה עִנְיָנִים טֶכְנִיִּים.

כב תתמג . . . . . **שלב**
יְחַזֵּק מְאֹד עַל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

כב תתמד . . . . . **שלב**
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַכּוֹלֵל ׳שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר׳, וּלְהַרְבּוֹת הַלּוֹמְדִים בּוֹ.

כב תתמה . . . . . **שלג**
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בּוֹ יְחַזְּקֵם עַל שִׂמְחָה בְּתֹקֶף דַּחֲקוּתָם וִירִידָתָם, וְהָעִקָּר לְהַחֲזִיק עַצְמָם בְּיַחַד, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד עַל כָּךְ מְאֹד, וְעַל־יְדֵי נֵר חֲנֻכָּה נִמְשָׁךְ הַשָּׁלוֹם הַכְּלָלִי.

כב תתמו . . . . . שלה
יְחַזֵּק עַל שְׁלוֹם־בַּיִת, וִיבַקֵּשׁ טוֹבָה אִישִׁית, לִבְדֹּק אִם אֵין הַחַשְׁמַל בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ נִשְׁאָר דָּלוּק כָּל הַלַּיְלָה, אֲשֶׁר חָבָל עַל מָמוֹן יִשְׂרָאֵל.

כב תתמז . . . . . שלו
יְאַחֵל "מַזָּל טוֹב" וְשֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה.

זכות הדפסת הספר הקדוש יהיה לרפוא"ש
במהרה לאלתר וניסים ורחמים גדולים מן
השמיים

ליפה בת רות

אכי"ר.

הספר הקדוש הודפס לרפואת

שאלתיאל שי בן שמעה

ולרפואת

בירנית בת יוטה, אושרית בת שושנה חיה, ואמיר בן לאה,קרן בת רונית,ליאורה בת מלי, לאה בת ברטה, נתנאל בן מזל

רפואת הנפש והגוף רפואה שלימה מן השמים,

לזיווג הגון משורש נשמתם:

שילה בן דרורה, ולדביר בן דרורה. אלה בת לריסה, שיר בת רוזה, יסכה בת גלית, אמיר בן לאה, וגיא בן לאה,צפניה בן רחל,אפריים בן רחל,יסכה בת רחל,צליל פונית בת רחל, קציעה בת רחל,נעמה בת רחל,

לזרע בר קיימא-

מיטב בת בירנית.

ולהצלחה ופרנסה קלה, שלום בית, נחת מהילדים,

ליכין יניב בן דרורה ולינור מוריה בת גלית.

הספר הקדוש הזה הודפס
לעילוי נשמתם הטהורה של:
רבינו הקדוש רבי נחמן בן פייגא זי"ע, ותלמידו רבי נתן, זי"ע
ולאור העולם מוהרא"ש הקדוש, זי"ע
וכן לכבוד אשתי היקרה מכל מרת
אורית בת בתי ביאה, ולילדיי **ינון בן אורית , ואליה בת אורית**, להצלחה ברוחניות ובגשמיות,
ולרפואת **אדל בת אפרת**,
להצלחת **הרב ישראל דוד באך** ואשתו **אסתר הדסה וכל בני משפחתו** וכל
יוצאי חלציו, שיזכה להקים את " היכל קודש" בבני ברק.
ולהצלחת "היכל הקודש" הרצליה
לכל הרבנים ולכל התלמידים.
וכן להצלחת הרב **שלמה ברוך בלוי ולהצלחת בני ביתו ברוחניות ובגשמיות.**
ולהצלחת הקמת בית הדפוס "ניצני הקודש" ביבנאל
ולהצלחת כל בני ביתו ולכל אלו שמסייעים בעבודת הקודש
שיזכה להאיר את כל העולם עם כל ספריו,
להצלחת **הרב משה בן זהבה** ולאשתו מרת **אפרת ובתם אדל בת אפרת**
בכל מכל כל.
וכן לרפואת האישה החשובה **ליאת בת יסמין**
ולהצלחת בעלה **אסף בן יהודית**, ולכל בני המשפחה ברוחניות ובגשמיות,
ולהצלחתו ולזיווגו הראוי מן השמיים של **דוד בן פלורה ולכל משפחתו** ,
לעילוי נשמת **ציון בן נאג'יה וניסים בן אהרון ורוזה ז"ל**

זכות הדפסת הספר הקדוש יהיה להצלחת

איתי אלימלך בן רבקה

שיזכה להצלחה גדולה ומופלגת במשפט וכן לכל הישועות והברכות ברוחניות ובגשמיות, ופרנסה בשפע ובנקל.

ולע"נ מו"ר

הרב מאיר שלמה בן עדה.

הספר הקדוש הזה הודפס לע"נ
יוליק בן טובה, שורה רוחלה (רעיה)
בת גולדה ע"ה,
וכן ת.נ.צ.ב.ה :
גולדה בת חוה ע"ה, הניה בת חוה ע"ה,
ריטה בת זינה ע"ה, זינה בת חוה ע"ה,
חיים בן חוה ז"ל, מיכאל בן חווה ז"ל,
מיכאל קמחי בן מזאני ע"ה, פורטנה
בת קמחי מסעודה ע"ה , וזלמן טור
שפט בן חווה, אברהם בן חווה, יפה בת
מסעודה אילנה בת חווה,

ולהבדיל לזיווג הגון
לאליק ברל בן שורה רוחלה (רעיה)נ"י
ולהצלחת ולרפואתה השלימה
אביבה תח' בת שורה רוחלה (רעיה)
וגלאור בת אביבה תח"י .

בסיעתא דשמיא הספר הקדוש הזה הודפס:

בכי לשד בבנ ירש

בכי לשמד אבד ירש

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות
אביגיל בת שרה
שהשם יזכה אותה לזווג הגון
בזכות הבטחת מוהר"אש
הקדוש.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

גיל יצחק בן חוה הינדא

שיזכה לפרנסה בשפע הצלחה בכל

העניינים,

חיה רחל בת טובה גייטלה

רפואה והצלחה

יפית בת חיה רחל וישראל משה בן עטלי

לזרע קודש בר קיימא,

יונית אלירז בת חיה רחל

זיווג הגון בקרוב הצלחה בכל ופרנסה,

מנחם יהודה בן חיה רחל

יתחזק בתורה ובמצוות, זיווג הגון.

שירה בת חיה רחל

זווג הגון והצלחה בכל, בריאות איתנה.

הספר הקדוש הזה נדפס לע"נ

אהרון בן זהבה

זווג הגון

לחיים חן בן גליה אפרת, אהרון בן גליה אפרת, שמעון יוחאי בן גליה אפרת, הודיה בת גליה אפרת, שלום בן גליה אפרת, וטליה בת גליה אפרת,

שיזכו לתשובה שלימה הצלחה בכל מעשה ידיהם,

דוד בן זוהרה

חזרה בתשובה שלימה,

גליה אפרת בת חנה

נחת מהילדים,שלום בית, זרע קודש בר קיימא,

וכל ההצלחות בחיים למשפחת **שטרית**, ושיזכו לאשר להם משכנתא בלי מניעות.

הספר הקדוש הזה יודפס
לאחדות עמ"י והקהילה הקדושה שלנו, של
מהר"אש ביבנאל, ומשיח צדקינו בקרוב
מאוד.

להצלחת משפחת דומן בכללה
אמנון וסגולה סיגלית, וילדיהם: **שמואל,**
אביאל, דניאל, צוריאל, אוריאל אליעזר
שלמה, מלכה בתאל ,שרה שיראל, ואודליה.
יזכו לחזרה בתשובה שלימה מתוך שמחה
ובאהבה לבורא עולם, בריאות פרנסה, זיווגים
הגונים, ויאיר מזלם, זרע קיימא, הצלחה בכל
מעשי ידיהם,
ובפרט ל
צוריאל בן סגולה סיגלית שלא יסתבך עם
החוק ויצא מהצרה שנכנס אליה, ויצא
מהחובות.
דניאל-זיווג הגון והצלחה בלימודים.
למלכה בתאל ואליעזר שלמה בן רחל-לזרע
בר קיימא.

הספר הקדוש הזה הודפס לזכות

לאה בת מרים וזרח בן יעל,

בזכות הבטחת הצדיק שיזכו להפקד בזרע קודש בר קיימא, מתוך שמחה ובריאות ופרנסה ושלום בית אמיתי, אכי"ר.

ואהרון בן רחל שיומתקו ממנו כל הבעיות שלו הוצאה לפועל ב"ה,

ויהודה בן מרים פרנסה טובה לו ולכל ב"ב,

זרע קיימא

לאליהו בן מרים ואשתו יהודית בת מרים,

ישראל בן מרים ורבקה בת שושנה

לזרע של קיימא.

הספר הקדוש הזה הודפס לזכות

אליעזר שלמה בן מלכה

למשפחת גומברג

שיהיה בריא בנפש ובגוף וינצל מכל רע.

וכן לזכות

ורדה בת זיזל

שתינצל מכל רע

ספר קדוש זה נדפס לרפואה שלימה רפואת הגוף והנפש להצלחה בכל העניינים בגשמיות וברוחניות לכל השמות הרשומים כאן, ולהצלחת כל עמ"י אמן.

משפחת בן ישי שיחיו נצח, אבי מורי משה נ"י בן אסתר ז"ל, אימי מורתי שרה תח"י בת שמחה ז"ל, משפחת בן ישי - גבריאל נ"י, שולי(שולמית) תחי', גל תחי', בר(ברכה) תחי' ובעלה יהל נ"י בנין עדי עד והבן גידי נ"י, משפחת אטיאס- שיחיו נצח, יעקב נ"י, שולי(שולמית)תחי', טל תחי', חן תחי' ובעלה גלאור נ"י בנין עדי עד, אור תחי',ערן נ"י, משפחת כרסטני- שיחיו נצח, משה נ"י, גולדי תחי', אביב נ"י, מתן סדר נ"י, משפחת בן ישי שיחיו נצח-יצחק נ"י, מיה תחי', דניאל תחי', הדר תחי', גיא נ"י, אגם תחי', משפחת מן- אדי נ"י,ציפורה תחי', נופר תחי', ספיר תחי', יובל תחי', אייל תחי', הרצל אליעזר נ"י, ובנותיו: מוריה תחי', ענבר תחי', שיחיו נצח.

הספר הקדוש הזה הודפס
להצלחה וזיווג הגון למילכה בת שהלה שרה,
לרפואה-שרה בת מוריה, למוריה בת שלה
שרה-שמחת חיים, הצלחה וישועה גדולה, איתן
בן ציונה- חיים שמחים ומאושרים, בנימין בן
טובה-לשלום בית, להצלה וישועת אסף יונתן
בן אירים ומשפחתו, ולהצלחת אדם בן רחל
ומשפחתו. ולרפואה דבורה בת שרה.

זכות הדפסת הספר הקדוש הזה
יהיה להצלחת וישועת
יצחק מיכאל בן פרסידה
ויוסף בן שלומית,
שיזכו לניסים ניגלים מעל דרך הטבע
וביטול המשפט לאלתר ולצאת
זכאים בדין.

הספר הקדוש הזה הודפס לזכות

יהונתן בן נינט נעמי

שיזכה לרפואה שלימה בפרט

שיעלמו ויסתלקו כל הסחרחורות

וחוסר הפוקוס וכל הבעיה בחולית C1

הספר הקדוש הזה נדפס
להצלחה וישועה בכל
העניינים ויומתקו כל הדינים
ע"י פלא עליון
**לאליהו בן אורה, נתן יצחק
בן אורה, אליעזר שלמה בן
אורה, שמעון מאיר בן אורה,
נחמן ישראל בן אורה, נפתלי
בן אורה, חיים בן אורה, אשר
בן אורה, עמוס (כמוס) בן
יהודית.**

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות וישועת
נטלי ברט מיכל בת אני גמרה
למציאת זיווג נכון והגון
משורש נשמתה בזכות
הבטחת הצדיק, ולהצלחת
אלינור ואליאל שמעון בני
נטלי ברט מיכל,
וכן להצלחת וישועת כל עם
ישראל.

הספר הקדוש הזה נדפס
שנזכה לקנות דירה בארץ
ישראל ודירה באומן מאוצר
מתנת חינם ונזכה לבריאות
איתנה ושלום בית אמתי
וישועות ונחמות במהרה,
ניר בן שמחה, בתיה בת
אורית, מזי בת איבון, יהונתן
בן מזי, נעה בת מזי, נעמה בת
שמחה, עזרא בן פרחה, פרחה
בת שמחה.

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחת
וישועה קרובה של משפחת כהן,

נסים בן מאירה

וזהבה פייגא בת רות

וילדיהם:

אליעזר שלמה בן זהבה פייגא

מיכאל ציון בן זהבה פייגא

שיהיה להם הצלחה בכל
התחומים, בית משלהם ביבנאל,
פרנסה בשפע ושלום בית תמיד,
וכן מיכאל כהן נ"י שיהיה לו
פרנסה בשפע ובית משלו.

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחת לישועת
לבריאות ופרנסה:
ליוסף בן שרה, חיה בת רחל רעכל קרעסל, ישראל
מאיר בן פייגא לאה, לליאנה טרזה בת מלכה,
נוריאל בן לליאנה טרזה, נעמי סימה בת חיה, דב
יהושוע בן חיה, לילך בת ציפורה, חיים בן חיה,
חופית ליאת בת אסתר, יובל בן אלקה, דבורה בת
חיה, רני חנה בת רחל מעיין, יחזקאל חי בן לליאנה
טרזה, ויויאן בת פייגא לאה, חן הילה בת טובה,
יוסף בן שרה רחל, שלי רחל בת נעמי, תמיר בן מזל,
טל בן עליזה. קרן אור בת עליזה. ערן בן זיוה.
רפואה שלמה: לשרה בת מרים מאשה, אברהם
משה בן רודל, סמי שמואל בן רינה, יובל בן חן
הילה, אורי בן נעמי סימה, אביב אברהם בן אורנה
אוריאנה, יהושוע בן זהרי, דניאל בן אילה, פייגא
לאה בת בשה, יהודה בן פרחה, נטע מלאכי בן בתיה
מיה, כפיר בן לילך. מיכל בת מרים, שרית בת חוה.
זיווג הגון: לאודליה חוה בת לליאנה טרזה, אלישיב
יוסף בן לליאנה טרזה, מרים בת יהודית, עמנואל
בן יהודית, הילה בת איריס, אורית בת איריס, מאיר
בן רוזיטה, ישראל בן נחמה בילהה, עדי בת דורית,
ראובן בן אסתר, מאיר בן אסתר.
זרע של קיימא: לשרה בת יונה, מורין בת מרסל,
הניה בת רוזיטה, אלישבע בת רוזיטה, מעיין בת
מאירה, סטפני בת אליס, עליזה בת סמדר, יעל בת
לובה.
לידה קלה: למרים בת יוכבד, מיכל בת דורית.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות
ולעילוי נשמת כ"ק אדמו"ר אבינו
עט"ר **רבי אליעזר שלמה בן מלכה.**
להצלחת משפחת קורץ: **נפתלי**
בן רחל, רבקה בת מרים, וילדיהם-
אליעזר שלמה בן רבקה, נחמן נתן בן
רבקה.
שיזכו להיות מקושרים לצדיק
האמת כל ימי חייהם והקב"ה ישפיע
עליהם שפע בריאות ברכה והצלחה
בכל מעשי ידיהם ושיהיה להם בית
משלהם ביבנאל בהרחבה גדולה בלי
חובות ויצליחו בדרכיהם תמיד.
להצלחת ההורים היקרים: ר' **משה**
יעקוב בן טובה גיטל, רחל בת שולמית,
אבנר פרג'י בן ליסט, מרים בת חביבה.
שיזכו לנחת מכל יוצאי חלציהם,
והקב"ה ישפיע עליהם פרנסה בשפע
בריאות והצלחה בכל מעשי ידיהם
תמיד.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

עדיאל אליהו בן אסתר מיכל

ולאשתו

ספיר בת רות רחל

ללידה קלה, להצלחה בחינוך
הילדים, לפרנסה טובה ברווח
ובנקל, גידול הילדים מתוך
קדושה, רפואת הנפש והגוף,
ולמציאת דירה שתתאים
לכל צרכיהם, ולכל הישועות
והברכות,
אכי"ר

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

יוסף בן דוד

שנפטר ט"ז ניסן

התשע"ח.

ת.נ.צ.ב.ה.

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
רחמים רבי בן שלמה וברכה
גבריאל בן רחל
ולהצלחה בגשמיות
וברוחניות
פייגא מיה בת עפרה גילה
ושתזכה לנחת מהילדים
ולשלום בית והצלחה,
אכי"ר

הספר הקדוש הזה נדפס
להצלחת

ש' שלום בן מזל לימור

שירי שרה בת מרים

שיזכו לנחת מהילדים,
לשלום בית, רפואת הנפש
והגוף, ולשמחת חיים.

רננה, הדר, ליה אדל,

טוהר, יקיר נחמן,

שיזכו לקדושה וטהרה ובכל
אשר יעשו יצליחו.

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות
אליעזר שלמה בן שרה (אירית)
לזיווג הגון משורש נשמתו,
לעליה רוחנית וגשמית וסייעתא
דשמיא תמידית.
לזכות ולהצלחת
אורן אברהם בן ג'קלין,
שרה (אירית) בת עדנה.
אמונה מלכה בת שרה (אירית)
אביגיל שרה בת שרה (אירית)
פייגא בת שרה (אירית)
נחמן נתן בן שרה (אירית)
רבקה בת שרה (אירית)
מיכל בת שרה (אירית)

הספר הקדוש הזה נדפס
לרפואת

לורה בת חווה

לרפואה שלמה בטיפי דמיה
וגופה ושתראה נס גלוי
בזכות הבטחת הצדיק.

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחת

אליעזר שלמה בן ליאור

חזרה בתשובה שלימה, יראת שמיים, יראת חטא, רפואה שלימה, אמונת חכמים בשלמות, שיזכה להתחתן סמוך לפרקו בקדושה וטהרה ויבנה בניין עדי עד בדרכו של מוהרא"ש הקדוש זצוק"ל.